

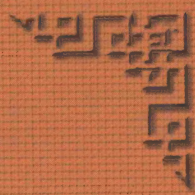

Tibetan Buddhist Resource Center

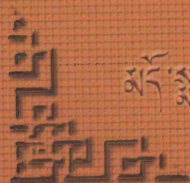
Text Scan Input Form - Title Page

Work:	W1KG4945	ImageGroup:	I1KG5062
LCCN:	2008348036	ISBN:	n/a

Title:	དོལ་རྒྱལ་གྱི་བྱུང་རིམ་དང་རྟོག་སྒྲིང་ལ་དཔྱད་པ་གཡའ་སེལ་མེ་ལོང་ dol rgyal gyi byung rim dang rnyog gleng la dpyad pa g.ya' sel me long
Author:	n/a
Descriptor:	printed from computerized input
Original Publication:	n/a;n/a
Place:	[dharamsala, h.p.]
Publisher:	mdo smad dbus spyi khyab rgyun las khang
Date:	2006
Volume:	1
Total Volumes:	1
TBRC Pages:	2
Introductory Pages:	n/a
Text Pages:	n/a
Scanning Information:	Scanned at M/S Satluj Infotech Images, E-45, Sector 27 Noida, District Gautam Buddha Nagar, U.P. 201301 via New Delhi, IN for the Tibetan Buddhist Resource Center, 150 17th st., New York, NY 10011, U.S.A 2006. Comments: 05/2010

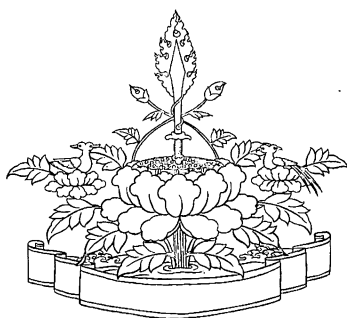
དོམ་རྒྱལ་གྱི་རྒྱུད་རིམ་དང་རྩོམ་སྒྲིལ་པ་དབུ་ཅན་པ་
གཡའ་སྟེན་མེ་ལོང་།

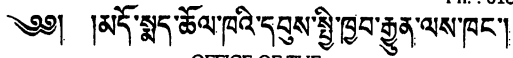
མདོ་རྒྱུད་དབུ་ཅན་གྱི་ཁྱེད་ཀྱི་ལས་ཁང་ནས་དཔར་འགྲེམས་བྱས།

༡༡། འོ་ལ་རྒྱལ་གྱི་བྱང་ཟིམ་དང་རྟོག་སྒྲིང་ལ་རྣམ་པར་དབྱེད་པ་ལུ་
 དང་ཟིགས་པའི་འོད་སྣང་འབྱམ་གྱིས་ལེགས་པར་བྲངས་པའི་
 མཐའ་དཔྱིད་བདེན་རྩ་ཉིན་མོ་ལྟར་གསལ་བར་བྱེད་པ་
 གཡའ་མེལ་མེ་ལོང་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

མདོ་སྨད་ཆོལ་ཁའི་དོལ་རྒྱལ་ཞིབ་འཇུག་ཆོག་མཁན་མཆོག་གི་བྱས།
 མདོ་སྨད་དབུས་སྤྱི་ཁབ་རྒྱུན་ལས་ཁང་ནས་དཔར་སྐྱུན་དང་འགྲེམས་སྟེལ་བྱས།
 བོད་རྒྱལ་ལོ་༡༩༩༩ ཕྱི་ལོ་༢༠༠༦

OFFICE OF THE
CENTRAL EXECUTIVE COMMITTEE OF DHOMAY

Ref. No.....

Dated.....

ཆེད་བརྒྱུད།

དེལ་ཀྱལ་གྱི་སྒྲིང་རྩོག་ལས་འཕྲོས་པའི་དེབ་རིགས་སྤལ་མཐུག་ནམས་
བརྩོམས་པ་ཡིན་ན། ཡར་ཚུར་ཕྱོགས་གཉིས་པོས་དེབ་གཞི་ཆེ་ཆུང་བརྒྱ་ཕྱག་ཡོངས་
ཙམ་སྤེལ་ཡོད་ལ། རྩོག་མཁན་གྱི་ངོས་ནས་ཀྱང་གང་ཞིག་བདེན་པ་དང་། གང་
ཞིག་རྩོན་པར་སྤྲོ་བའི་དབྱེ་ཐག་གསལ་ཆོད་ཀྱི་ཆོད་དུ་སྒྲེབས་ཡོད། གང་ཡིན་
ཞེ་ན། ཡིན་པ་ལ་ཡིན་པ་དང་། མིན་པ་ལ་མིན་པའི་གསལ་བཤད་གདང་འཁེལ་
བཀའ་དེམ་བཞིན། སྒྲིང་རྩོག་མེད་བཞིན་དུ་སྒྲིང་རྩོག་དུ་སྐྱུར་མཁན་ཆོའི་ཁྱད་ས་
སྡེ་རེ་ཕྱ་རེ་ཕྱར་གྱུར་ཏེ། ད་ལྟ་ཆད་ལ་ཉེ་བའི་ལྟ་ནའང་། ད་དུང་ཡང་། ཆད་
མ་མཐུད་ཀྱི་སྐྱུད་སྡེ་དེར་གི་འཐམ་རོ་འཐམ་གྱེད་མཁན་རེ་བྱུང་གིས་རྩོན་གྱི་ཕུང་
པོ་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱེད་སའི་ཆོག་གི་ཕྱེད་བཤད་། སྒྲིང་ལས་ཀྱི་གཏམ་འཆལ་སྒྲ་ཆོགས་
སྤེལ་དང་སྤེལ་མུས་སུ་ཡོད་པ་ནས། དེ་དག་གི་བསམ་སྦྱོང་གཉིས་ཐད་ནས་བོད་
གཞུང་དམངས་ཀྱི་མཛད་བྱས་ལམ་དུ་མི་རྩོངས་ཐབས་ཁོན་ཙམ་གཙོ་དོན་དུ་གཉེར་
འབྲེལ། རི་རྩེ་དག་པོའི་འདོད་པ་བསྐྱངས་པ་དེ་སྤྱིད་དུ་གནས་སྐབས་ཀྱི་འཆོ་
གནས་མཐུན་འགྱུར་ཙམ་ཡོང་བཞིན་པ་སྒོས་མ་ཐོངས་ནས་བོད་བསྐྱན་སྤྱིད་ལ་

གནོད་གཞིའི་ལས་གཞི་རིམ་བསྟུན་དུ་སྒྲེལ་བཞིན་པར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་གདོང་
 ལེན་གནང་རྒྱུ་ནི་པོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་དམངས་ཀྱི་འོས་འགན་ཞིག་དང་། ཡང་སྒོས་
 མདོ་སྟེན་མི་དམངས་ཀྱི་ངོ་ཚབ་མཚོན་པའི་ཚོགས་ཆེན་རིམ་པའི་ནང་པོད་བསྟན་
 སྲིད་ལ་གནོད་གཞིའི་ལས་འགུལ་ཆེ་རྒྱུ་སྒྲེལ་རིགས་ལ་དུས་བསྟུན་གདོང་ལེན་
 གུ་རྒྱུའི་གྲོས་ཆེད་བསྟོལ་འཛུགས་ཞུས་ཏེ། “མདོ་སྟེན་གྱི་ཡངས་ཚུགས་རྒྱ་ནག་འབྲིངས་
 རྒྱུད་པ་ལ་སུ་ཞིག་ནས་གནོན་ཤུགས་དང་ཚུ་ལ་མིན་གྱི་བྱ་སྤྱོད་ཚེ་མ་རིགས་བྱུང་
 ཆོ། མདོ་སྟེན་དབུས་དང་ས་གནས་རྒྱ་ནག་ལས། དབུས་མཐའི་སེར་རྒྱ་ཡོངས་
 ནས་སྐབས་བསྟུན་མཉམ་རུབ་ཀྱིས་བྱེད་ཐབས་ཅི་འོས་ལག་བརྟར་བྱ་རྒྱུ།” ཞེས་
 སོགས་འཁོད་ཡོད་པ་དེ་དག་ལ། མདོ་སྟེན་མི་དམངས་ཙམ་མ་ཡིན་པར་ཆོལ་
 ཁ་གཞན་གྱི་མང་ཚོགས་ནས་ཀྱང་གདོང་འཛུགས་ཆེད་མཐོ་གནང་བཞིན་པ་དང་།
 རིས་སུ་མ་ཆད་པའི་དཔྱོད་ལྡན་མི་སྣ་མང་དག་ཅིག་ནས་ངེ་ལྟར་གཞིན་སྤུལ་གྱིས་
 ཐོག་བྱངས་ཏེ་ཡིག་ངག་གཉིས་ཐོག་ནས་གསལ་བཤད་དང་བསྟོ་སྒྲེང་རིམ་པར་
 གནང་བའི་མཐའ་དོན་ལྟ་བུར། ད་ནི་རྣོག་སྒྲེང་འདི་ཡོངས་སུ་མཐུག་གི་ལ་ལ་
 ཉེ་བར་གཏུགས་ནས་ཡོད་སྟབས། ད་ཕན་གྱི་དུས་ཡུན་ནང་ཚུགས་གཉིས་ནས་
 དགག་ཚེ་མ་སྒྲེལ་རེས་སུ་བཀྲམ་པའི་ཡིག་ཆ་དང་དེབ་གཞི་ཁག་གི་བཞེད་དོན་ལྟེ་
 གནད་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིལ་ཏེ། ད་ལྟའི་གནས་སྐབས་ཙམ་ལ་དཔྱིགས་པའི་གསལ་
 བཤད་ཙམ་མ་ཡིན་པར། མ་འོངས་པའི་དུས་ཡུན་ནང་རྣོག་སྒྲེང་འདིར་ཞིབ་འཇུག་
 གནང་མཁན་ངས་པར་འབྱུང་ངས་དེ་དག་ལ་ཕན་ཚུབས་འབྱུང་རེས་གནད་དོན་

དངོས་ཀྱི་མགོ་མཇུག་བྱུང་རིམ་དང་བཅས་པར་དཔུང་ཞིབ་བསྐྱར་མ་ཞིག་གནང་
 རྟེ། བདེན་རྒྱན་གྱི་དཔང་པོ་དང་། འགྲིགས་མེན་གྱི་གཟུ་བོར་གྱུར་པ་ཞིག་ཕྱོགས་
 བསྒྲིགས་འགྲེམས་སྟེལ་བྱུབ་པ་ཡིན་ན། འཕྲུལ་ཕྱགས་གང་ཅིར་དགོས་པ་དང་
 དགེ་མཚན་ལྔ་ན་མེད་པ་ཡོང་ངེས་ཀྱི་ཐུགས་རེ་ལན་མང་གནང་སྲིང་བར་མཉམ་
 རུབ་གྱི་སྟོབས་ཤུགས་ཅི་བས་ཆེ་ཐང་དུ་ལྷན་པར་མཐོང་འབྲེལ། དེ་ནི་རང་ཁེ་
 ཁོ་ན་གཉེར་མཁན་དོལ་ཕྱག་ཚོར་མཚོན་ནའང་ཟེར་རྒྱས་ཡོངས་སུ་ཕོངས་ནས་
 ཁྲུངས་ལུང་གཏན་མེད་ཀྱི་སྒྲ་བཤོལ་ཅམ་སྒྲ་བ་ལ་མངོན་པར་ཕྱོགས་ཏེ། འདོད་
 བབས་ཆ་ཆང་ཡོད་མེད་ལ་མ་སྟོལ་པར་དག་པོའི་འདོད་འདུན་ཁོ་ན་གཙོ་དོན་དུ་
 གཉེར་ནས་སྟོན་པ་ལས་སྐྱེད་སྟོག་དངོས་གཞིར་འབྱུང་ཕོད་མཁན་ནི་ཟད་མཐར་ཐུག་
 པ་ལྟ་བུར་གྱུར་ནས་ཡོད་སྟབས། ལོ་རྒྱས་ཀྱི་བརྒྱད་རིམ་ངོ་མ་གཞི་ལ་བཞག་སྟེ་
 མཇུག་བསྟོམས་རྒྱག་རྒྱ་གལ་ཆེར་མཐོང་བ་དང་། མདོ་སྟོན་དབུས་དང་ཕྱོགས་
 མཐའི་ཤེས་ལྡན་པ་ཁག་ཅིག་ཆེད་བསྐྱོང་གིས་ཞིབ་གྲོས་བྱས་པར། མདོ་སྟོན་དབུས་
 རྒྱན་རང་ནས་ཀྱང་འགན་ཆེ་བཞེས་གནང་སྟེ། ལོ་རྒྱས་ཀྱི་བརྒྱད་རིམ་དངོས་དང་
 འབྲེལ་བའི་དོན་དངོས་གསལ་བཤད་ཀྱི་དེབ་ཅིག་ཚོམ་སྒྲིག་གནང་དགོས་པའི་
 དགོངས་ཚུལ་ཤུགས་ཆེར་སྟེབས་པ་ནས་དབུ་བཅུམས་ཏེ། དོལ་རྒྱལ་སྟོར་གྱི་དཔུང་
 དེབ་འདི་ཚོམ་སྒྲིག་ཞུས་པ་དང་། ཚོམ་སྒྲིག་གི་ཟིན་བྲིས་མཐའ་མའི་ཐོག་འབྲེལ་
 ཡོད་མཁྱེན་ལྡན་ལྷག་བསམ་ཅན་ཁག་ལས་རིན་ཐང་ལྡན་པའི་དགོངས་ཚུལ་གླངས་
 ཤིང་། ཁྱད་པར་ཕྱི་ལོ་༡༠༠༦ ལྷ་༡ པའི་ནང་སྐབས་བརྒྱ་གསུམ་པའི་མདོ་

ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཚུན་མཉམ་སྦྲེག་དང་ཉམས་ཞིབ་ཀྱི་དུས་ཡུན་འདིའི་ཐོག་
མཐའ་བར་གསུམ་ཀུན་དུ། ཆོད་ཁ་ཆོས་ཡུག་ས་རིས་སུ་མ་ཅད་པའི་ཆོག་ས་རྩེ་

(c)

དཀར་ཆག

མདོ་སྐད་དབུས་རྒྱན་ལས་ཁང་གི་ཆེད་བཟོ་དང་། (༡)

སྒྲིང་བཟོ་དང་། (༡༩)

ས་བཅད་དང་པོ། ནང་པའི་ཆོས་དང་དེ་ལ་འདུག་ཚུལ།

༡། ནང་པའི་ཆོས་ཀྱི་གོ་དོན། ༡

༢། ཆོས་ལ་འདུག་ཚུལ་སྐབས་འགྲོ་མོགས་བཤད་པ། ༤༥

ས་བཅད་གཉིས་པ། ནང་པའི་བརྟན་པ་དང་བརྟན་སྲུང་དབར་གྱི་འབྲེལ་བ།

༡། ཆོས་སྦྱོང་ངམ་བརྟན་སྲུང་གི་དོ་སྤྲོད། ༤༦

༢། ཅུ་མི་ཉེ་ཁག་ཅིག་དོ་སྤྲོད་མདོར་བསྟུན། ༡༠༥

ས་བཅད་གསུམ་པ། རྣམ་ཐུལ་གྱི་བྱུང་རིམ་ལ་དབྱེད་པ།

༡། རྣམ་ཐུལ་གྱི་གནས་བབ་སྤྱི་བཤད། ༡༡༦

༢། འབྲས་སྲུངས་གཞིམ་ཁང་གོང་འོག་ ༡༡༥

༣། གྲགས་རྒྱན་གོང་གི་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་གནས་བབ། ༡༡༧

༤། གཞིམ་ཁང་གོང་སྤྱུལ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན། ༡༢༤

༥། རྣམ་ཐུལ་དབང་ལྡན་པ་དང་གྲགས་རྒྱན་དབར་གྱི་འབྲེལ་བ། ༡༥༤

༦། གྲགས་རྒྱན་སྤྱི་བྱེད་སྐྱེད་སྤྱེད་ལ་དབྱེད་པ། ༡༤༤

༧། རྣམ་ཐུལ་གྱི་བྱུང་རིམ། ༡༤༦

新記

- ས་བཅད་ཁྲ་པ། ཆོས་རྒྱུད་ཁག་གི་མ་ལས་ཁྱབ་ནས་པས་དོལ་བྱུལ་དཔལ་བསྐྱགས་
མཛད་པའི་ཚུལ།

- (6)

ས་བཅད་དུག་པ། རྗེ་ཡ་པོང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྒྲིབ་པོས་བསྟེན་གསེལ་དང་ བྱབ་སྒྲིལ་མཛད་པའི་སྒྲོར།

༡། སྐྱུ་ལོང་མའི་སྐྱུ་སྐྱུར་ངོས་འཛིན་དང་འབྲེལ་བའི་གནས་ཚུལ་སྒྲོར།
..... ༡༡༡

༢། སྐྱུ་ཆེ་སྟོད་དུ་ཡལོང་ས་མཆོག་ནས་བཙེ་གཟིགས་ཆད་མེད་གནང་བའི་ཚུལ།
..... ༡༡༤

༣། སྐྱབས་རྗེ་བདེ་སྒྲིབ་དོལ་བྱལ་དང་འབྲེལ་བ་བྱུང་ཚུལ་ལ་དབྱད་པ།
..... ༡༡༨

༤། དོལ་བྱལ་དེ་དགེ་ལྡན་པའི་བརྟན་སྐྱུང་ཞིག་ཡིན་མིན་ལ་དབྱད་པ།
..... ༡༢༠

༥། དོལ་བྱལ་གྱི་སྒྲོག་གཏད་ཀྱི་དབང་གི་བྱུང་འཁུལ་དབྱད་པ།
..... ༡༢༥

༦། རྗེ་ཡ་པོང་ཁ་པའི་སྐྱུ་ཆེ་སྟོད་སྐྱུང་གི་མཛད་སྟོན་ལ་བར་བྱ་བྱུང་བྱེན་ལ་དབྱད་པ།
..... ༡༢༩

༧། ཡཔཱ་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་མཆོག་ལ་བསྟེན་གསེལ་ལྷ་སྐྱུལ་གནང་བའི་སྒྲོར།
..... ༡༣༡

༨། སྤྲོད་སྟོང་རྩ་སྒྲིབ་ལ་དབྱེ་ཉེས་པོག་པའི་ཁྱེན་ཅའི་ནང་དོལ་བྱལ་ལ་འབྲེལ་ཆགས་སྒྲོར།
..... ༡༤༩

ས་བཅད་བདུན་པ། ལམ་ས་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོས་དོལ་བྱལ་བཞེན་གསོལ་དམ་བསྐྱགས་མཛད་པའི་སྒྲོར།

- ༡། ལམ་ས་མཆོག་ནས་བཀའ་བཅུད་གནང་བའི་བྱ་མཆོན།
..... ༣༤༧
- ༢། སྐབས་མེ་པ་པོང་ཁ་པས་རང་ཉོངས་ངོས་བཞེས་གནང་ཚུལ་ལ་དབྱེད་པ།
..... ༣༥༣
- ༣། ལམ་ས་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོ་གཤེགས་མེས་བཞེན་སྤེལ་བྱ་ཆེར་གནང་བའི་སྒྲོར།
..... ༣༥༩

ས་བཅད་བཅུད་པ། ལྷུལ་དབང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོས་དོལ་བྱལ་བཞེན་གསོལ་དམ་བསྐྱགས་མཛད་པའི་སྒྲོར།

- ༡། སྐབས་དེའི་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་གནས་བབ་སྤྱི་བཤད་པ།
..... ༣༦༣
- ༢། ལམ་ས་བཅུ་བཞི་པ་མཆོག་དོལ་བྱལ་དང་ཐོག་མར་འབྲེལ་བ་བྱུང་སྟངས།
..... ༣༦༦
- ༣། དོལ་བྱལ་བཞེན་གསོལ་དམ་བསྐྱགས་གནང་དགོས་པའི་བྱ་མཆོན།
..... ༣༧༠
- ༤། ལམ་ས་མཆོག་ནས་དོལ་བྱལ་བཞེན་གསོལ་དམ་བསྐྱགས་མཛད་པའི་བཅུད་རིམ།
..... ༣༧༤
- ༥། ལམ་ས་མཆོག་ནས་དོལ་བྱལ་བཞེན་ཕྱོགས་སྒྲོར་ལ་སྦྱེལ་བའི་བཀའ་སློབ་སྤྲིང་དོན།

**ས་བཅད་དགུ་པ། བོད་གཞུང་དམངས་གཉིས་ཀྱི་སྐོར་ལ་བརྟེན་གསལ་
འགོག་སྒྲིམ་གནང་བའི་སྒྲོ་ར།**

- ༡། བོད་གཞུང་ནས་དམ་བསྐྱགས་གནང་བའི་སྒྲོ་ར།
..... ༣༥༤
- ༢། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཁང་ནས་སྤྱི་མིས་གྲོས་ཚད་རིམ་པར་བཞག་པའི་སྒྲོ་ར།
..... ༣༥༤
- ༣། ཆོས་རྒྱུད་རིས་མེད་ཀྱི་ཐ་ཆེན་དང་དགོན་སྡེ་ཁག་ནས་དམ་བསྐྱགས་གནང་བའི་སྒྲོ་ར།
..... ༣༥༥
- ༤། གཞུང་འབྲེལ་མིན་པའི་ཆོག་མཁན་སྡེ་ཁག་ནས་དམ་བསྐྱགས་གནང་བའི་སྒྲོ་ར།
..... ༣༥༥
- ༥། རྟོག་ཀྱི་དམ་བསྐྱགས་དང་ཆོས་དད་རང་མོས་ཀྱི་གནད་དོན་སྒྲོ་ར།
..... ༤༣༥

ས་བཅད་བརྒྱ་པ། རྟོག་ཀྱི་ཆོག་མཁན་པའི་བྱང་རིམ་དང་དེའི་བྱ་སྤྱོད་སྒྲོ་ར།

- ༡། རྟོག་ཀྱི་ཆོག་མཁན་པའི་བྱང་རིམ་སྒྲོ་ར།
..... ༤༤༣
- ༢། རྟོག་ཀྱི་ཆོག་མཁན་པའི་བྱ་སྤྱོད།
..... ༤༤༦

༡༩ རོལ་ཚོགས་དང་རྒྱ་གཞུང་དབར་གྱི་འབྲེལ་བ།
..... ༤༥༩

༢༠ རོལ་རྒྱལ་ཚོགས་པའི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཡོང་ཁུངས།
..... ༤༦༩

༢༡ རོལ་རྒྱལ་ཚོགས་པའི་འཛིགས་སྒྲུལ་གྱི་བྱ་སྤྱོད་སྒོར།
..... ༤༦༩

རྒྱུང་རྟེན།

༡) བདེ་སྤངས་ས་གནས་འགོ་འཛིན་སྤངས་དབུལ་ལ་གཙར་དུང་།
..... ༤༦༦

༢) མོན་རྩོམ་གྲོས་ཚོགས་གཙོ་ལ་དུང་རྟེན།
..... ༤༦༩

༣) མོན་རྩོམ་འདོད་དག་སྤྱིང་སྒྲུ་མེར་མི་དམངས་ལ་དུང་རྟེན།
..... ༤༦༩

ཐེངས་མཇུག།

༡) དགའ་བྱུང་ཁྱེ་རྟོར་མཁན་བྱུར་རིན་པོ་ཆེའི་གཟིམ་གཤམ་མེར་སྟེག།
..... ༤༧༡

༢) དགའ་བྱུང་དགོན་པའི་བཟའ་འབྲུ་དང་རྩ་ཡུང་མེར་སྟེག།
..... ༤༧༣

དམའ་གསོད།

༡) བཞུགས་སྐར་རྒྱ་མའི་དམར་གསོད་དོན་རྒྱུ།

.....༤༢༥

ཟུར་བཏོད། ༡

རྒྱལ་མུང་དམངས་གཞོད་ཀྱི་ལས་གཞི་རྩོམ་མཁན་དོལ་རྒྱལ་པ་ཁག་ཅིག་ངོ་སྤྲོད།

.....༤༤༠

ཟུར་བཏོད། ༢

དོལ་རྒྱལ་ཕྱོགས་གཏོགས་ལ་དགག་པའི་རྩོམ་ཡིག་ཁག་ཅིག་གི་མཚན་བྱང་།

.....༥༡༦

ཀུན་གྱི་ལྟ་བུ་ལྟོས་པ་

སྐྱུ་བཞི་འོ་ལོ་འཕང་རིང་ནས་བརྟེས་པ་བྱལ་བའི་ཡལ་གཅིག་འང་མ་དཔལ་དབྱངས།
 དགའ་བཞི་བདེ་ཆེན་དབྱངས་དང་འདྲེས་པ་དམར་ནག་འདྲེ་པའི་གསེན་རྗེ་ཆོ་པ།
 ཆེ་བཞི་ལམ་གྱི་ཕིང་རྟའི་སྐྱོལ་འབྱེད་འང་མ་མགོན་ལྷ་མ་ཅོང་ཁ་པས། །
 བདུད་བཞིས་བརྒྱུད་པའི་སྟོགས་དུས་འགྲོ་ཀུན་སྟེང་རྗེ་ཆེན་པོས་བརྒྱན་པར་ཤོག།

ཅས་ཤིས་པ་ཐོང་གི་སྒྲ་དང་དང་བདེན་སྒྲོ་བས་ཀྱི་རལ་གྱི་སྒྲ་ནུ་འཕུར་
 ཏེ་རུང་སྒྲིང་བར་བྱ་བ་ནི། ལོང་སྒྲོང་སྒྲག་སྒྲག་གི་ཡིག་ཐོག་ལོ་རྒྱུས་ལྡན་པའི་
 ཁ་བ་ཅན་གྱི་མི་རིགས་འདིས་འདས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ནང་འཇམ་སྒྲིང་འདིར་བསམ་སྒྲོ་
 དང་དངོས་པོའི་དཔལ་ཡོན་རིན་ཐང་གཞལ་དུ་མེད་པ་བསྒྲུན་ཞིང་། མི་རབས་
 ཅས་མི་རབས་བརྒྱད་འཇམ་སྒྲིང་ཞི་བདེ་དང་སྒྱུ་འཕྲོ་སྒྱུའི་བདེ་ཙའི་ཆེད་དུ་ལུས་
 སྒྲོག་ལོངས་སྒྱུད་དང་ཁ་རྩེ་དབང་ཐང་སོགས་ཡོད་ཆད་སྒྲོས་བཏང་བའི་སྒྲིང་སྒྲོ་བས་
 ལ་འཇམ་སྒྲིང་ཁྲོད་འགྲན་པའི་དོ་རྒྱུ་མེད་པ་སྒྲ་བུར་བྱུར་ཡོད་ནའང་། དུས་ངན་
 སྒྲིགས་མ་ཕྱ་བའོའི་དབང་གིས་འཇམ་སྒྲིང་ཐོག་རྒྱལ་ཁབ་དང་མི་རིགས་པན་ཚུན་
 ཁྲོད་ཤིང་གསོན་གྱི་ཁེ་ཕན་འཕྲོག་ཅོད་ཀྱི་འབྲུག་ཅོད་རྒྱུན་མ་ཆད་ཅིང་། ཆན་

ཅུལ་དང་ཕྱིའི་དངོས་པོ་ཡར་རྒྱས་སོང་བ་དང་ཆབས་ཅིག་ནང་གི་ཉོན་མོངས་དྲག་གསུམ་ཟླ་ལྷག་དུ་འཕེལ་དེ། འཛམ་གླིང་དམག་ཆེན་དང་གཉིས་སོགས་སྒྲུ་འགོ་དུང་ཕུར་མང་པོ་ཕུང་ཞིང་སྤྲུག་ལ་སྒྱུར་བའི་ཡང་བའི་ཆག་སྒོ་རིམ་པར་བུང་བའི་བརྒྱད་རིམ་ཁྲོད། རང་ཅག་བོད་རྒྱལ་ཁབ་འདི་ཡང་རིམ་གྱིས་མཐའ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་དག་གི་བཙན་འཛུལ་དང་འཕྲོག་ཚྩོད་བྱ་ཡུལ་དུ་གྱུར་ཞིང་། བྱད་པར་དེང་བོད་མི་རིགས་རིག་གཞུང་དང་བཅས་པ་འཛམ་གླིང་འདིའི་སྡེ་ཚོ་སྒོར་དུ་འགྲོ་ཉོན་ཆེ་བའི་ཇ་དྲག་གི་དུས་སྐབས་ཤིག་ཤར་ཡོད།

དེ་ལྟའི་ཇ་དྲག་ཉོན་འགངས་ཆེ་བའི་དུས་སྐབས་འདིར། འཛམ་གླིང་ཞི་བདེའི་དེད་དཔོན་ཡཞོང་ས་ཡ་རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁུན་ཅིང་གཟིགས་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བརྟན་པ་སྒྲུ་དང་། བྱད་པར་བོད་ཁ་བ་ཅན་གྱི་སྒྲུ་འགོའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་མགོན་དཔུང་དུ་སྤུལ་བའི་རྒྱལ་གར་གྱི་རོལ་པ་རྒྱ་མཆོས་ས་གཞི་རིལ་པོ་འདི་དོགས་པར་མཛད་པ་དང་། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་བྱམས་སྒྲིང་རྗེ་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་བདག་ལས་གཞན་གཅེས་ཀྱི་ལྷ་སྦྱོང་ཟབ་མེའི་ཆོས་ཀྱི་བདུད་ཅིས་འཛམ་གླིང་འཛིན་མའི་བྱིན་ཡོངས་བརྒྱན་པར་མཛད་པས། ཟླ་སྟོ་རྒྱ་དམར་སྟིང་གཞུང་ཕུད་འཛམ་གླིང་ཐོག་རྒྱལ་ཁབ་དང་། མི་རིགས། ཆོས་ལུགས། ལྷ་གྲུབ། ལས་གནས་སོགས་ཀྱི་དབྱེ་མཆོམས་མེད་པར། མགོན་པོ་གང་ཉིད་ཀྱི་སྒོ་གསུམ་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་རོལ་པ་ལ་བསྐྱགས་བཅོལ་དང་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་མི་བྱེད་མཁན་སུ་ཞིག་ཡོད།

དེ་ལྟ་བུའི་དགོས་པ་རྒྱ་མཆན་ལ་བརྟེན་ནས་ཡགོང་ས་རྒྱབས་མགོན་ཆེན་
པོས་དོན་རྒྱལ་ཡོངས་གྲགས་དམ་བསྐྱགས་མངའ་དཔ་ནས་བཟུང་། མདོ་མཛད་མི་

དམངས་ཆན་གཞིན་ཆང་མ་མ་གྲོས་པས་མ་པ་གཅིག་མཐུན་གྱིས་བྱུང་སྐྱོར་དང་
 རྒྱགས་འདིའི་སྐྱོར་ལ་གྲོས་ཆོད་དང་གསལ་བརྒྱགས་རིམ་པར་སྟེལ་ཡོད་པ་མ་ཟད།
 རང་གཞུང་གི་མངའ་གཅོད་ཆ་མ་པས་གཅོས་པའི་གཞུང་སྡེར་སྟེ་ཆོན་ཁག་ལ་བྱགས་
 རྒྱང་འབོད་བརྒྱལ་རིམ་པར་བྱས་ཤིང་། ལྷན་པར་བྱེ་ལོ་༢༠༠༢ ལྷ་ཡ་ཆོས་༡༩
 ཉིན་མདོ་སྤྱད་ཀྱི་མཁས་པ་དང་ཚུམ་པ་པོ་སོགས་ཤེས་ཡོན་ཅན་གྱི་མི་སྣ་བདུན་ཅུ་
 རྟག་བརྒྱགས་སྤར་རྟ་སའི་ཡོངས་སྤྱིང་སྟོན་ཡུའི་ནང་བསྟུ་སྐྱོང་གིས་རྟན་འཛིན་ས་
 གནང་བའི་ཐོག་བསྟོ་སྤྱིང་དང་བཀའ་བསྟུར་རྟུག་བསྟུངས་གནང་བའི་ཐོག རེ་
 སྟེལ་གྲོས་ཆོད་འབྱུང་འཕག་པར་མངུག་གཞིན་དང་། ཡལོང་ས་མཆོག་གི་
 དལོངས་གཞི་དང་། བོད་དམངས་གཅོའི་སྤྱིད་གཞུང་གི་མངའ་བྱས་ལ་སྤར་བ་
 བྱ་འདེགས་ཀྱིས་བྱུང་སྐྱོར་ཁ་ཡོད་ལག་ཡོད་ཅིག་བྱ་ཆོད། དཔུང་དེབ་འདི་འདྲ་
 ཞིག་ཚུམ་འབྲེ་དལོས་པའི་སྤྱི་མོས་གྲོས་ཆོད་བཞག

དང་སྤྱི་སྤྱིར་མང་པོ་ཞིག་གིས་དོལ་བྱ་ལ་སྒྲོར་ལ་གསལ་བ་གད་དང་མཚང་
འབྲེན་སོགས་ཀྱི་ཚོམ་ཡིག་ཀྱང་མང་པོ་ཞིག་སྤྱི་བར་གསུམ་དུ་ཐོན་འདུག་པའི་
ཁྱོད། ལ་ལས་དོལ་བྱ་ལ་བརྟེན་གསོལ་ལས་བྱུང་པའི་གནོད་པའི་སྒྲོར་དང་། ལ་
ལས་དོལ་བྱ་ལ་སྤྱི་གས་གཏོགས་པའི་བྱེད་སྤྱོད་སྒྲོར། ལ་ལས་པ་རོལ་པའི་འདོད་
ཚུལ་ལ་ཐད་ཀར་དགག་བྱུག ཡང་ལ་ལས་གནད་དོན་བྱེ་བྲག་པ་འགའ་ཞིག་གསལ་
བཤད་དང་ར་སྤྱོད་སོགས་ཟུར་དང་ནམ་པ་མི་འདུ་པའི་སྒྲོ་ནས་བྱིས་པའི་དབྱུང་དེ་བ་
དང་དགག་དེ་པའི་སྤྱི་ཅིག་ཐོན་འདུག་ནའང་། འདི་ལྟར་དོལ་བྱ་ལ་རྩིས་འབྲངས་

པའི་འབྲོག་བཞེད་དང་བཤད་ཡམས་ཟེ་ཟེར་ལན་འདེབས་ཀྱི་དེབ་ཟེ་འདོན་གྱིན་
 བསྟན་ན་མི་རྒྱ་དུས་གསུམ་ངལ་གྲོན་གྱི་རྒྱ་ལས་མ་འདས་པས། རྫོག་གཞི་འདིའི་
 འབྲུང་ཙ་དང་། དུས་སྐབས་སོ་སོའི་འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་གནས་སྟངས། སྐབས་བབ་
 སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་རྒྱབ་ཚྩེངས་སོགས་རྒྱ་འགོ་གངས་ལ་བྱུག་པའི་དཔེ་ལྟར་དུས་སྐབས་
 སོ་སོའི་དངོས་བྱུང་མི་སྣ་དང་དཔུང་གཞི་དང་པོ་ཁག་གཙོ་བོར་བཟུང་སྟེ། རྫོགས་
 མང་མཉམ་འཇུག་གི་དཔྱད་ཐབས་སྟུང་དེ། རྫོག་གཞི་འདིའི་མགོ་མཇུག་བར་
 གསུམ་གྱི་གནས་ཚུལ་རུང་ཆ་ཆར་ཞིང་། བརྒྱད་རིམ་ལྡན་པའི་དཔུང་དེབ་ཅིག་
 ཚུམ་སྒྲིག་བྲ་བྲུབ་པ་བྱུང་ན། དེད་དུས་ཀྱི་གཞིན་སྒྲིམ་སྒྲི་དང་ཁྱད་པར་བྱིས་འབྲུང་
 མི་རབས་ནམས་ནས་དེའི་སྐོར་ཇི་བཞིན་མཁྱེན་རྟོགས་ཡོང་བ་དང་། ལྟ་སྟོག་
 དང་འཆོལ་ཞིབ་བདེ་བའི་དགེ་མཚན་ཆེ་བར་བརྟེན། ཚུམ་སྒྲིག་དང་ཉམས་ཞིབ་
 ཚོགས་རྒྱུང་ཆེད་འཇུགས་ཀྱིས་ལས་གཞི་འདི་འགོ་འཇུགས་ཞུས་པ་ཡིན།

དཔུང་དེབ་འདི་ཚུམ་འབྲི་བྱེད་པའི་བརྒྱད་རིམ་ཁྲོད་གཤམ་གསལ་དོན་
 གནད་ཁག་ཅིག་ལ་དམིགས་བསལ་རྩ་འཛིན་བྱས་ཡོད།

༡། དཔུང་དེབ་འདིའི་ཚུམ་སྒྲིག་དང་ཉམས་ཞིབ་ཀྱི་རྒྱ་ཆ་གདམས་གསེས་བྱེད་
 སྐབས། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ནང་དོན་སོ་སོར་སྐབས་འབྲེལ་དཔུང་གཞི་དང་པོའི་རིགས་
 གཙོ་བོར་བཟུང་བའི་ཐོག །བཞེད་གཞི་དང་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་རྒྱ་
 ཆའམ་དཔུང་གཞི་ཁག་གིས་ཁ་གསལ་དང་སྟོན་པ་བྱེད་པའི་ཐབས་ལམ་སྟུང་
 ཡོད།

༢། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་དངོས་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་སྐབས། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་བདེན་དཔང་

ངམ་ཡིད་ཉོན་རུང་བའི་དབྱང་གཞིའི་རིགས་ལ་བརྩེ་འཛིག་གིས་མངུག་
བསྐྱེམས་བྱས་ཡོད་པ་ལས། རོ་སྤྱང་དང་ཟོལ་བསྟོད་ཀྱི་ཚུལ་འཆོས་མཐའ་
དག་སྤངས་ཏེ། རིག་གནས་ཉམས་ཞིབ་ཀྱི་ལྟ་བུ་ཁོ་ནའི་སྟོན་སྟེན་ཞིབ་འཇུག་
བྱས་ཡོད།

༡། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་གནད་ཕྱེ་བྲག་པ་ཞིག་ལ་ཞིབ་འཇུག་ཕྱེད་སྐབས། དབྱང་གཞི་
ཕྱོགས་རེ་བ་དང་། དོན་ཉེན་ཕྱེ་བྲག་པ་རེ་རེ་དབྱང་བཟོད་མ་བྱས་པར།
དུས་སྐབས་གཅིག་གམ། དེའི་སྤྱི་ལོ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་འཕེལ་ཕྱོགས་དང་། སྤྱི་
ཚོགས་ཀྱི་གནས་བབ། མི་སྣ་འཕེལ་ཕྱོགས་ཁག་པ་ཚུན་དབར་ཀྱི་འབྲེལ་བ་
བཅས་ཕྱོགས་མང་བྱུང་མང་ནས་ལྟ་ཞིབ་དང་མཚུངས་བསྟུར། ཕྱོགས་བསྐྱེམས་
བཅས་ཀྱི་ཐབས་ལམ་སྟུང་དེ། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་གནད་གསར་པ་བསྐྱེམས་ཞིབ་
ཅི་རྒྱས་བྱས་ཡོད།

༢། གཞུང་དོན་སོ་སོར་འབྲེལ་བའི་ལུང་འབྲེན་ནམས་ཀྱི་དབྱང་ཁྲུང་ས་ཅི་ཡིན་ཆོག་
མཁན་ནམས་ལ་ལྟ་བུའི་ཆེད་ཤོག་ངོས་སོ་སོར་གཤམ་དུ་ཞབས་མཆན་ཨང་
གངས་བཅས་བཀོད་ཡོད།

༣། དེབ་འདིའི་ནང་ལུང་འབྲེན་བྱས་པའི་ལུང་ཆོག་ཁག་ཅིག་ནང་ཡིག་ཞོར་རེ་
འགའ་མཐོང་ཚུལ་བྱུང་ནའང་། ཁྲུང་ས་སོ་སོར་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་རང་སོར་བཀོད་
པ་ལས། ཞུ་དག་གི་ངལ་བ་བྱས་མེད།

༤། ལེ་ཆཅན་ནམ་ས་བཅད་ཆེ་ཁག་ཆོག་པ་པོའི་སེམས་ལ་ངེས་བཤེད་ཆེད་བཟོད་
གཞི་ནང་ཆཅན་ལོགས་སུ་བཀར་ནས་བྲིས་ཡོད་པས། ལེ་ཆཅན་དེའི་པོའི་ཁོ་བ་
ཆེད་པ་ལ་ནང་ཆཅན་བཟོད་གཞི་ནམས་དེའི་གྲིས་དེའི་ཁོ་བ་གཞིགས་རྒྱ་ལས། ནང་

ཚན་ཁེར་རྒྱུ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་བརྗོད་དོན་ཕྱི་ལ་ཕོར་འདུག་མི་རུང་།

དཔུང་དེ་བ་འདི་རྩོམ་འབྲི་བྱེད་པའི་དུས་ཡུན་རིང་མདོ་སྟོན་གྱི་ཤེས་ལྡན་
སྤྱི་དང་བྱུང་པར་གཞིན་སྤྱི་ལྟོས་རྩོམ་པ་པོ་དུ་མ་ཞིག་གིས་སྤྱི་དལ་བྱུང་བས་ད་ཀྱིས་
དང་ཐུངས་ཐོག་ལས་ལ་ཞུགས་ཏེ། དཔུང་དེ་བ་འདི་མགོ་མཐུག་ཡོངས་སུ་རྩོགས་
པར་བསྐྱར་ཞིབ་དང་བཀོ་སྐྱོང་བཅེངས་མང་གནང་།

ཆང་མས་མཁྱེན་གསལ་ལྟར་དོལ་རྒྱལ་དང་འབྲེལ་བའི་རྟོག་སྒྲེང་ནི་རྩ་
བ་རིང་ཞིང་ཡན་ལག་རྒྱས་པ། མདོན་སུམ་དང་ལྟོག་གྱུར་འདྲེས་མ། ལྷ་ཆོས་
དང་ལོ་རྒྱས་འདྲེས་མ། ཆོས་དང་སྤྱི་དུ་རྩ་ལག་རྒྱ་འཐབ་ནས་ཡོད་གཤིས། འདི་
འདྲའི་རྟོག་སྒྲེང་ལ་འདུག་པའི་ཁྱོད་སྟོན་དང་ཚོར་འབྱུལ་མེད་པའི་སྟོན་མེད་ལེགས་
བཤད་གསར་པ་ཞིག་འབུལ་ཐབས་བྲལ་བས། དཔུང་དེ་བ་འདིའི་ནང་དོན་གང་
ཅིའི་ཐོག་རིན་ཐང་ལྡན་པའི་དགོངས་འཆར་གནང་བར་དགའ་བསུ་ཞུ་རྒྱུ་བཅས།
རྩོམ་སྒྲིག་ཆོགས་རྒྱུ་ཐུན་མོང་ནས། ཕྱི་ལོ་༢༠༠༤ ལྷ་ཡ་ ཆོས་༤ ཉིན།

ས་བཅད་དང་པོ།

ནང་པའི་ཆོས་དང་དེ་ལ་འཇུག་ཚུལ།

༡། ནང་པའི་ཆོས་ཀྱི་གོ་དོན།

སྤྱིར་ཆོས་ཞེས་པ་འདི་ནང་དུ་མ་འདུས་པའི་ཤེས་བྱ་ཡན་གར་བ་ཞིག་
འཛོག་མི་བརྟབ་ལ། ཤེས་བྱ་དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ཡོད་པ་གཞལ་བྱ་གཞི་བྱ་བ་དག་
དོན་མཚུངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ཤེས་སོ། །ཡིན་ཡང་དམ་པའི་ཆོས་ཞེས་པ་དང་དོན་
མི་འབྲསྟེ། དམ་པའི་ཆོས་ནི་ཆོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་ཏུ་ངོས་འཛིན་དགོས་ལ། དམ་
པ་ནི་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཡིན་ལ་དེས་བསྟན་པའི་ཆོས་ཡིན་པས་དང་། དམ་པ་
ནི་མཆོག་ཏུ་བྱུང་པ་ཡིན་ལ་ཆོས་ཀྱང་ཡིན་པས་དམ་པའི་ཆོས་ཏེ་གཞི་མཐུན་པའོ།
།ཡང་སྤྱིས་བྱ་དམ་པས་སྤྱད་པར་བྱ་བས་དམ་པའི་ཆོས་ཏེ་དགེ་སྦྱོང་གི་ཆོས་བཞི་བཞིན་
མཆོག་གསུམ་གྱི་ངོས་སྐལ་རེ་རེ་ལ་སྤྱར་ཀྱང་འབྲས་པ་ཡིན་ནོ། །

ནམ་བཤད་རིག་པར།

ཆོས་ནི་ཤེས་བྱ་ལམ་དང་ནི། །

བྱ་ངན་འདས་དང་ཡིད་ཀྱི་ཡུལ། །

བསོད་ནམས་ཆོ་དང་གསུང་རབ་དང་། །

འབྱུང་འགྱུར་ངེས་དང་ཆོས་ལུགས་ལའོ། །

ཞེས་དོན་བརྒྱུ་ལ་འདུག་ཚུལ་བརྟན་པ་ལྟར། ལེགས་སྦྱར་དུ་ཆོས་ཀྱི་སྐད་དོད་
ལ་རྒྱ་སྤྱོད་དེ་འཁམས་ནི་རྒྱ་རྒྱ་རྒྱ་ཞེས་པ་འདྲིན་པས་ན་ཆོས་ཞེས་བྱ་ལ། ཤེས་བྱ་ལ་
སོགས་པའི་ཆོས་བརྒྱ་པོར་རེ་ལ་འདྲིན་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྐད་དོན་སྦྱར་དུ་ཡོད་ན་འང་། འདིར་
ལམ་དང་མུང་འདས། བསོད་ནམས་གསུམ་ནི་ལྟུང་བ་ལས་འདྲིན་པས་ཆོས་ཅན་ཡིན་
ལ། འཁོར་བ་དང་ངན་འགྲོར་ལྟུང་བ་ལས་འདྲིན་པས་ན་དེ་སྐད་དུ་བཞིན།

མཆན་ཉིད་དེ་ལྟན་ཀྱི་འདྲིན་པ་ཞེས་པའི་སྐད་དོད་ལ་བོད་བདེའི་དབང་གིས་
ཆོས་ཞེས་པ་འང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་བཅོས་པར་བྱེད་པས་ན་ཆོས་ཞེས་བཞིན་
པ་ཡིན། བྱ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེས། བསོད་ནམས་དང་ལམ་དང་མུང་འདས་བཞིན་བྱའི་
གཙོ་བོར་བྱས་ལ། གསུང་རབ་ཞིན་བྱེད་དུ་བྱས་པ་དམ་པའི་ཆོས་དང་། དེའི་མཆན་
ཉིད་ནི། གང་དམིགས་ན་ལུས་ཅན་ནམས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་ཟད་པའི་ཐབས་སུ་འགྱུར་པ་
སྟེ། ཇི་སྐད་དུ། ལྷག་བཤུལ་དག་ནི་ཐམས་ཅད་དང་། སྒྲིབ་ཀྱིན་སེལ་བྱེད་དམ་
པའི་ཆོས། ཞེས་གསུངས་སོ། །

དེ་འདྲའི་དམ་པའི་ཆོས་དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཐར་ལམ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་
པའི་གསུང་རབ་དགོངས་འགྲེལ་དང་བཅས་པ་སྟེ་ལུང་གི་བརྟན་པ་དང་། གང་ཞིག་
ཆགས་པ་དང་བྲལ་བ་འགོག་པའི་བདེན་པ་ཐོབ་བྱེད་ཀྱི་ལམ་བདེན་འཁོར་བཅས་ཏེ་
རྟོགས་པའི་བརྟན་པ་གཉིས་སུ་ཡོད་ལ། དེ་འདྲའི་ལུང་རྟོགས་གཉིས་པོ་སྦྱར་རྒྱུ་འབྲས་

རོན་གྱི་དབང་དུ་བཏང་ན། ལུང་གི་བརྟན་པ་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་པའི་རིམ་པས་རྟོགས་
 པའི་ཡིན་ཏན་གོང་འཕེལ་དུ་སྔོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་གདུལ་བྱ་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཕྱིར་
 ལུང་དུ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ལུང་གི་ཡིན་ཏན་ནམས་མདོར་བསྡུས་ཏེ་བཤད་ན།
 བཀའ་དང་བརྟན་བཅོས་གཉིས་སུ་མ་འདུས་པ་མེད། རྒྱལ་བའི་བཀའ་ཞེས་པ་ནི་
 བརྟེན་བྱ་མཐོ་རིས་དང་ཐར་པ་སོགས་སྟོན་པའི་ཡིན་ཏན་དང་ལྡན་པ། རྗེས་ཀྱི་ད་
 ཆོག་གི་སྟོན་མཐའ་དག་བྱལ་བ། རྟེན་ལས་ཁམས་གསུམ་གྱི་ཉོན་མོངས་སོགས་སྤང་
 བྱ་ཅི་རིགས་སྟོང་ཕྱིར་དུ་གསུངས་པ། དགོས་པ་ཉོན་མོངས་དང་སྤྲུག་བསྐྲུལ་ནི་
 བའི་ཕན་ཡོན་སྟོན་པར་མཛད་པའི་བྱད་ཆོས་བཞི་དང་ལྡན་པའི་སངས་རྒྱལ་གྱི་གསུང་
 རབ་ལ་ཟེར།

དེ་ཡང་རྒྱད་སྟེ་མ་ལས།

གང་ཞིག་དོན་ལྡན་ཆོས་དང་ཉེར་འབྲེལ་ཞིང་། །

ཁམས་གསུམ་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་སྟོང་བྱེད་གསུང་། །

ཞི་བའི་ཕན་ཡོན་སྟོན་པར་མཛད་པ་གང་། །

དེ་ནི་བྱད་སྟོང་གསུང་ཡིན་ཞེས་པ་གཞན། ཞེས་གསུངས་པ་

བཞིན་ནོ། །

དེ་རྩ་བུའི་གསུང་རབ་ལ་དཔྱེ་སྒོ་དུ་མ་ཡོད་པ་ལས་བདག་རྟེན་གྱི་སྟོན་ནས་དཔྱེ་
 ན་གསུམ་སྟེ། ཞལ་ནས་གསུངས་པའི་བཀའ་དང་། རྟེན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་བཀའ།
 རྗེས་སུ་གནང་པའི་བཀའོ། །

དང་པོ་ནི་མདོ་སྤྱད་པ་ལྟ་བུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཉིད་ཀྱིས་ཞལ་ནས་གསུངས་
 པ་དང་། གཉིས་པ་ནི་སྤྱོད་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པ་གསུམ་སྟེ། སྟོབ་
 དཔོན་སེལ་བཟང་པོས། འདི་ན་ལ་ལར་ནི། དེ་བཞིན་གསལ་པ་རྣམས་སྤྱི་མཛད་
 པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཕྱག་ལ་སོགས་པས་བྱིན་གྱིས་ཆོབ་སྟེ། དཔེར་ན་ས་བརྩ་བ་ལ་
 སོགས་པའི་མདོ་སྟོན་པར་མཛད་པ་ལྟ་བུའོ། །ལ་ལར་ནི་གསུང་གི་བྱིན་གྱིས་ཆོབ་
 སྟེ། དཔེར་ན་མ་སྟེས་དགའི་འབྲོད་པ་བསལ་བའི་མདོ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །ལ་
 ལར་ནི་ཐུགས་ཀྱི་བྱིན་གྱིས་ཆོབ་སྟེ། དཔེར་ན་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་སྟོད་པ་སྟོན་པའི་
 མདོ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

གསུམ་པ་ནི་བཀའ་སྤྱད་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས། མགོར་སྟེང་གཞི། བར་དུ་མཆོམས་
 སྦྱར། མཐར་མཐུན་འགྱུར་ལ་སོགས་པ་བཀོད་པ་རྣམས་ཏེ། སྟིང་ཇེ་ཆེན་པོ་པད་དཀར་
 ལས། ཀུན་དགའ་པོ། དེས་ན་དགེ་སྟོང་དག་གིས་བྱིད་ལ་དེ་རྟེན་བྱེད་པ་དང་། འདི་
 རྟེན་བདག་གིས་ཐོས་པ་དུས་གཅིག་ན་བཅོམ་ལྡན་འདས་དང་པོ་མངོན་པར་རྟོགས་པར་
 སངས་རྒྱུས་ནས་ཡུལ་མ་གརྒྱ་ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྟིང་པོ་ལ་བཞུགས། ཞེས་སོགས་ནས།
 རོན་དང་ཆོག་དང་ཡེ་ཤེས་གང་དང་གང་དག་གིས་རྣམ་གངས་གང་དང་གང་གསུངས་
 པ་དེ་ལ་བྱིད་ཀྱིས་སྟེང་གཞི་དང་བཅས་པ་དང་། རྒྱ་དང་བཅས་པ་དང་། རྟེན་དང་བཅས་
 པ་དང་། རོན་བཟང་པོ་དང་། ཆོག་འབྲུ་བཟང་པོ་རྒྱུས་པར་སྟོན་ཅིག་མདོ་སྟོན་མཛུགས་
 ཏུ་འདྲེན་བཅོམ་ལྡན་ཀྱིས་དེ་རྟེན་ཅེས་བཀའ་སྤྱུལ་ནས་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་པའི་འཁོར་
 ཡི་རངས་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ལ་མངོན་པར་བསྟོད་དོ། །ཞེས་

བྱིས་ཤིག ཀུན་དགའ་ཐོ་ཚེས་ཀྱི་ཚུལ་འདི་དེ་ལྟར་དག་པར་བསྟུ་བར་བྱའོ། ཁྱིམ་
དང་། ལུང་ལས་ཀྱང་། གནས་མ་དཔེ་ལྟོང་ཁྱེད་ཀྱི་གད་ཀྱང་སྒྲོལ་ཤིག ཅས་
སོགས་ཆེས་སྲུ་གནང་བར་མཛད་པའོ། །

རྩེ་ལྗོང་གསུམ་བཤད་པ།

ཡང་པག་འཇམ་མས་ཅད་བཟོད་བྱ་བསྐབ་པ་གསུམ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་སྟོན་སྲོལ་
 ཟོན་ཕྱེད་ཟླ་སྟོན་གསུམ་དུ་དབྱེ་ན། མདོ་ཟླ། འདུལ་བ། མདོན་པ་གསུམ་མོ།
 །དེ་ཡང་ལྷག་པ་མེས་ཀྱི་བསྐབ་པ་བཟོད་བྱའི་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་རིགས་སུ་གནས་
 པའི་གསུང་རབ་ནི་མདོ་ཟླའི་ཟླ་སྟོན་དང་། དེ་བཞིན་ལྷག་པ་ཚུལ་བུ་མས་ཀྱི་བསྐབ་
 པ་བཟོད་བྱའི་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་རིགས་སུ་གནས་པའི་གསུང་རབ་ནི་འདུལ་བའི་
 ཟླ་སྟོན། ལྷག་པ་མེས་རབ་ཀྱི་བསྐབ་པ་བཟོད་བྱའི་གཙོ་བོར་སྟོན་པའི་རིགས་སུ་
 གནས་པའི་གསུང་རབ་ནི་མདོན་པའི་ཟླ་སྟོན་དོ། །དེ་དག་གི་མཆན་གཟི་ནི་རིམ་
 བཞིན། མེར་བྱིན་འབུམ་པ་སོགས་དང་། ལུང་ཟླ་བཞི་སོགས་དང་། མདོན་པ་
 ཟླ་བ་དྲུག་སོགས་སོ། །

སྒྲིལ་ཅེས་བྱ་བ་ལེགས་སྒྲུབ་དུ་ཕི་ཏ་ག་སྟེ། གང་བྱ་དང་ཕྱེ་བོ་ཆེ་ལ་འཇུག་
པའི་སྒྲིལ། རྟོན་མང་པོ་འདུས་པ་བཞིན་ནོ། །དཔེར་ན་སྒྲིལ་གང་དུ་འབྱུངས་པའི་ཕྱི་
ཁོང་འདུས་པའི་སྒྲིལ་དེ་ལ་སྒྲིལ་ཅེས་བྱ་བ་དང་འདྲ་བར་འདིར་ཡང་གསུང་རབ་ཡན་ལག་

བཅུ་གཉིས་ཀྱི་དོན་དང་། ཚིག་ཐམས་ཅད་འདུས་པས་སྡེ་སྡོད་ཅེས་བྱའོ། །

སྤྱིར་ཆོས་ཀྱི་ཡུང་པོ་སྟོང་ཕྱག་བརྒྱད་ཅུ་ཙུ་བཞི་ཞེས་པ་འང་། ཉོན་མོངས་
པ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་གི་གཉེན་པོར་གསུངས་པ་སྟེ། ཙུ་བ་འདོད་ཆགས་ལས་གྱུར་
པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཉིས་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་གི་གཉེན་པོར་འདུལ་བ་ཉིས་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་གསུངས་
ཏེ། དེ་ཡང་དབྱེ་ན་གཉེན་པོ་དམ་བཅའ་ལ་བརྟེན་པའི་ཁྲི་ཕྱག་གཅིག་རང་བཞིན་
ལ་བརྟེན་པའི་ཁྲི་ཕྱག་གཅིག་ཟུང་འདུག་ལ་བརྟེན་པའི་ཁྲི་ཕྱག་གཅིག་གསུངས་སོ།
ཁྲི་བཞི་སྟོང་ལས་གྱུར་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཉིས་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་གི་གཉེན་པོར་མདོ་སྡེ་
ཉིས་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་བྱང་མེམས་སྟོན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཁྲི་ཕྱག་
གཅིག་འདུག་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཁྲི་ཕྱག་གཅིག་ཟུང་འདུག་ལ་བརྟེན་པའི་ཁྲི་ཕྱག་
གཅིག་ཙུ་བ་གཏི་མུག་ལས་གྱུར་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཉིས་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་གི་གཉེན་པོར་
མདོན་པ་ཉིས་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་སྐྱེ་མེད་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་རབ་
ཁྲི་ཕྱག་གཅིག་འགག་མེད་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་རབ་ཁྲི་ཕྱག་གཅིག་གཉིས་མེད་
ཟུང་འདུག་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་རབ་ཁྲི་ཕྱག་གཅིག་གསུངས་སོ། ཙུ་བ་དྲུག་གསུམ་
ལ་ཆ་མཉམ་ལས་གྱུར་པའི་ཉོན་མོངས་པ་ཉིས་ཁྲི་ཆིག་སྟོང་གི་གཉེན་པོར་ཡོ་གཉིས་
ཁྲི་ཆིག་སྟོང་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡང་བསྐྱེད་རིམ་ལ་བརྟེན་པའི་ཁྲི་ཕྱག་གཅིག་རྫོགས་
རིམ་ལ་བརྟེན་པའི་ཁྲི་ཕྱག་གཅིག་བསྐྱེད་རྫོགས་ཟུང་འདུག་ལ་བརྟེན་པའི་ཡོ་ཤེས་
ཁྲི་ཕྱག་གཅིག་གསུངས་སོ། ཞེས་(རང་གྲོ་ལ་དབང་དྲག་རྒྱ་མཆོས་གསུངས་)པ་
ལྟར་རོ། ཆོས་ཀྱི་ཡུང་པོ་རེ་རེའི་ཆད་ལ་འདོད་ཚུལ་མང་ཡང་། མདོན་པ་གོང་།

མ་ལྟར་ན་ཆོག་པར་སྤུམ་ཅུ་སོ་གཉིས་ལ་གོ་ལོ་ཀ་གཅིག་ དེ་སྟོང་དུ་ཡོངས་པ་ན་ཆོས་
ཡུང་གི་ཆད་དུ་འཛོག་པ་དང་། མངོན་པ་འོག་མ་ལྟར་ན་མྱང་པོ་ཆེ་ས་སྤྱང་གི་བྱས་
ཐེག་ཙམ་གྱི་སྒྲག་ཆས་ཆོས་ཀྱི་ཡུང་པོ་གཅིག་འབྲི་བར་རྒྱས་པའི་ཆད་ཡུང་པོ་རེར་བརྟེ་
བར་བཞེད།

དེ་ལྟར་ཆོས་ཡུང་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་གི་བཛོད་བྱའི་སྟོང་པོ་སྟེ་སྟོད་གསུམ་པོ་
དེ་ལས། མདོ་སྡེ་ཞེས་བྱ་སྤྱ་ཏུ་སྟེ་དོན་གྱི་སྟོམ་སྟོས་པ་ཡིན་ལ། དེའང་ནམ་པ་བཞི་
སྟེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས།

གནས་ནམས་དང་ནི་མཆན་ཉིད་དང་། །

ཆོས་དོན་སྟོས་ཕྱིར་མདོ་ཡིན་ནོ། །

ཞེས་འབྱུང་བ་ལྟར་ཡུལ་གང་དུ་གང་ཟག་གང་གི་ཕྱིར་གསུངས་པ་སྟོས་པས་
གནས་དང་། ཀུན་རྫོག་དང་དོན་དམ་པའི་མཆན་ཉིད་སྟོས་པས་མཆན་ཉིད་དང་། ཡུང་
ཁམས་སྟེ་མཆེད་ལ་སོགས་པ་སྟོས་པས་ཆོས་དང་། དགོངས་པའི་དོན་ཟབ་མོ་དག་སྟོན་
པས་དོན་ནོ། །

མདོར་ན་འཛིག་ཉེན་གྱི་སེམས་ཅན་ནམས་དགེ་བའི་ལམ་དུ་འབྲིད་པ་ལ་གནས་
མ་ནོར་ངོ་བོ་མ་འཕྲུག་ དགོངས་དོན་མ་འབྲུགས་པར་མདོ་རྩ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་ཏེ་སྟོན་
པས་མདོ་ཞེས་བཤད་པར་མངོན་ནོ། །

འདུལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བིན་ལ་སྟེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས།

སྤྱང་དང་འབྱུང་དང་ལྡང་བ་དང་། །

ངེས་པར་འབྱུང་དང་གང་ཟག་དང་། །

བཅས་པ་དང་ནི་རབ་དབྱེ་དང་། །

ནམ་པར་ངེས་ཕྱིར་འདུལ་བ་ཉིད། ཅེས་བཞི་ཚན་གཉིས་ཀྱིས་
བཤད་ལ། ལྷུང་བ་ནི་ལྷུང་བ་སྡེ་ལྷུང་དང་། ལྷུང་བ་དེ་དག་གང་ལས་འབྱུང་བ་ནི།
མི་ཤེས་པ། བག་མེད་པ། ཉོན་མོངས་པ་མང་པ། མ་གུས་པ་ནམས་དང་། ལྷུང་བ་
དེ་དག་ལས་ལྷུང་བ་ནི་སློང་བའི་སེམས་པ་སོར་ཕྱུད་པ་དང་། ལྷུང་བ་ལས་ངེས་པར་
འབྱུང་བ་ནི། ཆད་པའི་ལས་ཁས་ལེན་པ་དང་། རྗེས་ནས་གནང་བ་དང་། བག་
ཡངས་སུ་བྱ་བ་དང་། རྟེན་དུ་གྱུར་པ་དང་། ཡང་དག་པར་སོ་སོར་རྟོག་པ་དང་།
ཆོས་ཉིད་ཐོབ་པ་ནམས་སོ།།

དེ་ལྟར་གནས་བཞི་པོ་དེ་སྟོན་པས་འདུལ་བའི་ཕྱིར་རམ། གང་ལ་བརྟེན་
ནས་བསྐྱབ་པ་བཅའ་བ་གང་ཟག། བསྐྱབ་པ་བཅས་པ་དངོས། དེ་རབ་དབྱེ་དབྱེ་བ།
ལྷུང་བ་དང་ལྷུང་མེད་ནམ་པར་ངེས་པ་སྟེ་ནམ་པ་བཞི་སྟོས་པའི་ཕྱིར་རོ། དེ་ལྟར་
སྐྱས་པ་དེ་ཡང་གཙོ་བོ་འགྲོ་བ་ནམས་ཀྱི་ལུས་སེམས་འདུལ་བའི་ཕྱིར་དུ་གསུངས་པ་
ཡིན་ནོ། །མངོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཨ་ཁྱི་སྟེ། མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། མངོན་དུ་འབྱེད་པ་
དང་ཡང་ཡང་དང་། ཟིལ་གཞོན་རྟོགས་ཕྱིར་མངོན་པའི་ཆོས། ཞེས་པ་ལྟར་རྒྱ་
མཚན་བཞིས་དེ་ལྟར་བརྗོད་དེ་རྒྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་བདེན་
པ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཆོས་རེ་རེ་ལ་འང་གཟུགས་ཅན་དང་གཟུགས་
ཅན་མ་ཡིན་པ་སོགས་ཞིབ་མོར་བྱེ་ནས་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྟོན་པའི་ཕྱིར་དང་། སས་

མོལ་ཟེལ་གྱིས་གནོན་པའི་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། འདིས་མདོ་སྡེའི་དོན་རྟོགས་
པར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཞན་ཡང་བཀའ་ཐམས་ཅད་སྡོད་གཉིས་སུ་དབྱེར་རིགས་པར་བཤད་
པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། གདུལ་བྱའི་གང་ཟག་གི་དབང་དུ་བྱས་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡོད་
དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོད་གཉིས་སོ། །དེའང་སྡོད་གསུམ་སོ་སོ་
ལ་གཉིས་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་སྟེ། འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཞབས་ཀྱིས། གསུམ་པོ་
དེ་ཉིད་ཐེག་པ་དམན་པ་དང་། ཐེག་པ་མཆོག་གི་བྱེ་བྲག་གིས་གཉིས་སུ་འགྱུར་ཏེ།
ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྡོད་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར། བྱང་པར་འབྱེད་བྱེད་དངོས་ནི་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་དབང་གིས་ཡིན་ཏེ། ཐེག་
ཆེན་ལ་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་དང་། དམན་པའི་ཐེག་
པ་ལ་ཞུགས་པའི་གང་ཟག་ལ་ཉན་ཐོས་ཞེས་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །རང་རྒྱལ་ལ་ཡང་འགའ་
ཞིག་ཏུ་ཐེག་པ་འབྲིང་ལ་སོགས་པའི་གང་ཟག་ཏུ་གསུངས་ཀྱང་འདིར་ནི་ཐེག་དམན་
པ་ཉིད་དུ་སྟུང་དོ། །སྤྱིར་ཐེག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡུ་ན་སྟེ། བྱིགས་དང་བཞོན་པ་དང་།
ལམ་སོགས་ལ་འཇུག་པས་ན་འགྲོ་བའི་དོན་ཅན་ཡིན་ཞིང་། ལམ་བདེན་འཁོར་བཅས་
ལ་དེའི་སྐྱེ་འཇུག་སྟེ། སྦྲོབ་པའི་གང་ཟག་གི་ལམ་བདེན་ནི། འདིས་འདོངས་པས་
ཐེག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་རོ། །མདོར་ན་དོན་གང་གང་ལ་འཇུག་པའི་དགེ་བའི་
ལས་ཀྱི་བྱ་བ་ཐེག་པའི་གནད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་བཟོད་དོ། །ཐེག་དམན་ཞེས་པ་ནི། ཐེག་
པ་འདིས་གང་ཞིག་སྐྱབ་གཉིས་ལྷག་མེད་དུ་འཛོམས་མི་རྒྱས་པའི་ཕྱིར་རྒྱས་པ་དམན་

པལམ། ཆེན་པོ་བདུན་གྱི་ཚྭ་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་པས་དམན་པ་ཞེས་བཟོད་པ་ཡིན།

ཐེག་ཆེན་ཞེས་པ་ནི་ཆེན་པོ་བདུན་དང་ལྡན་པ་སྟེ། རྗེ་བཙུན་མ་ཡམ་པས།

དམིགས་པ་ཆེ་བཞི་དང་ནི། །

དེ་བཞིན་སྐྱབ་པ་གཉིས་དག་དང་། །

ཡེ་ཤེས་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམ་པ་དང་། །

ཐབས་ལ་མཁས་པར་གྱུར་པ་དང་། །

ཡང་དག་གྲུབ་པ་ཆེན་པོ་དང་། །

སངས་རྒྱལ་འཕྲིན་ལས་ཆེན་པོ་སྟེ། །

ཆེན་པོ་འདི་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། །

ཐེག་ཆེན་ཞེས་ནི་ངེས་པར་མཛོད། །

ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། མདོ་སྡེ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་རྒྱ་ཆེན་པོ་དཔག་ཏུ་
མེད་པའི་དོན་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར་དམིགས་པ་ཆེན་པོ་དང་། རང་གཞན་དོན་གཉིས་
སྐྱབ་པའི་ཕྱིར་སྐྱབ་པ་ཆེན་པོ་དང་། འདི་རྟོགས་པའི་དུས་ན་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་
བདག་མེད་རྣམ་གཉིས་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོ་དང་། བསྐྱལ་བ་གངས་མེད་
གསུམ་སོགས་སུ་གྱུས་ཏུ་སྦྱོར་བའི་བརྩོན་འགྲུས་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར་བརྩོན་
པ་ཆེན་པོ་དང་། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོས་སྲིད་པ་ཡོངས་སུ་མི་གཏོང་བཞིན་དུ་ཉོན་མོངས་
པས་མ་གོས་པའི་ཕྱིར་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཆེན་པོ་དང་། ལྟོབས་དང་མི་འཇིགས་པ་
དང་མ་འདྲེས་པ་སོགས་འདིས་འགྲུབ་པས་གྲུབ་པ་ཆེན་པོ་དང་། ཡང་ནས་ཡང་དུ་

རྩོགས་པར་བྱང་ཚུབ་པ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པའི་མཛད་པ་
 རྩོན་པས་སམ། རྩོན་གྲུབ་དང་རྩོན་མི་ཆད་པའི་འཕྲིན་ལས་རྩོན་པའི་ཕྱིར་འཕྲིན་
 ལས་ཆེན་པོ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ། །འདིར་སྡེ་རྩོད་ཀྱི་སྐབས་སུ་རིག་པ་འཛིན་པའི་
 སྡེ་རྩོད་དང་། ཐེག་པའི་སྐབས་སུ་དོན་ཐེག་པ་མ་འདུས་སོ་ཞེ་ན། དེ་དག་གྱང་
 རྩལ་སེམས་དཔའི་སྡེ་རྩོད་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོར་དོན་གྱིས་འདུས་མོད་ཀྱི། ཐུན་
 མོང་གི་ཆོས་སྐོར་ལས་གསང་སྤགས་དོན་ཐེག་པ་བྱུང་པར་དུ་འཕགས་པའི་གནད་
 གསང་ནམས་རྒྱད་འགྲེལ་ནམས་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ།།

གསུང་རབ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས།

ཡང་ན་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་བཀའ་ནམས་རྫོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲོན་ས་གསུང་རབ་
 ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་སུ་དབྱེ་རིགས་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ།

མདོ་སྡེ་དབྱངས་བསྟན་ལུང་དུ་བཞུགས། །

ཆོགས་བཅད་ཆེད་བརྗོད་སྐྱེད་གཞི་དང་། །

རྩོགས་བརྗོད་དེ་ཁྱ་བྱ་བྱང་དང་། །

སྐྱེས་རབས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་དང་། །

མད་བྱང་གཏན་ལ་དབབ་པའི་སྡེ། །

གསུང་རབ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་སོ། །

ཞེས་པ་ལྟར། དང་པོ་མདོ་ལྟེན། འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱི་
 གནས་ལུགས་མ་འདྲེས་པར་ཆོག་ཀྱང་རྣམས་གིས་མདོ་ཙ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་ཏེ་མདོར་
 བཟློབ་པ་དེ་ནི་མདོའོ། །གཉིས་པ་དབྱངས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་ལྟེན། མདོའི་ལྟེ་དེ་
 ཉིད་ཀྱི་བར་མཐའ་རྣམས་སུ་ཆོགས་སུ་བཅད་པའི་དབྱངས་ཀྱིས་བསྟན་པ་དག་དང་།
 བརྟག་པར་བྱ་བ་གཞན་ཡོད་པའི་སྤྱིར་དྲང་བའི་དོན་གྱི་མདོ་ལྟེ་གང་ཡིན་པ་རྣམས་
 སོ། །གསུམ་པ་ལུང་དུ་བསྟན་པའི་ལྟེན། ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་འདས་པ་དང་སྤྱི་
 བ་ལུང་སྟོན་པ་རྣམས་དང་། རྩེ་བྲག་ཏུ་དཔོངས་པ་གསལ་བར་བསྟན་པའི་སྤྱིར་དེས་
 དོན་གྱི་མདོ་ལྟེ་རྣམས་སོ། །བཞི་པ་ཆོགས་སུ་བཅད་པའི་ལྟེན། ཆོགས་སུ་བཅད་
 པ་རྒྱང་པ་གཉིས་ནས་དྲུག་པར་སོགས་བྱུགས་དགེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཆེད་དུ་གསུངས་
 པ་རྣམས་སོ། །ལྔ་པ་ཆེད་དུ་བཟློབ་པའི་ལྟེན། སྤྱི་སྤྱོད་པ་མ་གཉིས་ལས། གང་
 ཟག་འགའ་ཞིག་གི་སྤྱིར་བཤད་པ་མ་ཡིན་གྱི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་ཡུན་རིང་
 དུ་གཞག་པའི་སྤྱིར་གཞན་གྱིས་མ་བསྐྱུལ་མ་གསོལ་བར་ཆེད་དུ་བཟློབ་ཅིང་གསུངས་
 པ་ལ་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་སྤྱི་དོའི་དུས་ཀྱི་ཆེ་བཙོམ་ལྟན་འདས་ནང་དུ་ཡང་དག་པར་
 འཛིག་པ་ལས་བཞེངས་ཏེ་གདན་ལ་བཞུགས་ནས་དག་སྟོང་གི་དག་འདུན་རྣམས་ལ་
 ཆེད་དུ་ཟློབ་པ་འདི་ཆེད་དུ་བཟློབ་དོ། །ཞེས་མདོ་ལས་གསུངས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ་ཆེད་དུ་
 བཟློབ་པའི་ལྟེ་ཞེས་བྱ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །དྲུག་པ་སྐྱོང་གཞིའི་ལྟེན། གང་
 ཟག་གི་ཆེད་དུ་གསུངས་པ་དང་། རྒྱུང་བ་དང་བཅས་པའི་བསྐྱེད་པ་གསུངས་པ་རྣམས་
 ཏེ། སྟོབས་བཅུ་དཔལ་བཤེས་གཉིན་གྱིས། གང་རྩུང་ཟད་གཞིར་བྱས་ནས་གསུངས་

པ་དེ་ནི་མཐོང་གཞིའི་སྡེ་ལོ། ཞེས་གསུངས་སོ། །བདུན་པ་རྟོགས་པ་བརྗོད་པའི་སྡེ་
 ནི། དཔེ་དང་བཅས་ཏེ་གསུངས་པ་རྣམས་ཏེ། བཅ་གཉིས་ལས། ཆོས་ཉན་པ་རྣམས་
 གྱིས་གོ་ཞིང་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྡོན་བཏགས་པར་བྱ་བ་གཞན་ལས་དྲངས་ཏེ་
 དཔེ་རྒྱས་པར་བསྟན་པས་ན་རྟོགས་པར་བརྗོད་པའི་སྡེ་ཞེས་བྱ། ཞེས་སོ། །བརྒྱད་
 པ་དེ་ལྟ་བུ་བྱུང་བའི་སྡེ་ནི། སྡོན་གྱི་གཏམ་རྒྱུད་གསུངས་པ་རྣམས་སོ། །དགུ་པ་
 རྒྱུས་རབས་ཀྱི་སྡེ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོད་པ་སྟོན་པ་རྣམས་ཏེ། ཐམས་
 ཅད་སྟོལ་གྱི་རྒྱུས་རབས་ལྟ་བུ་ལོ། །བརྒྱ་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྡེ་ནི། བྱང་ཆུབ་སེམས་
 དཔའི་སྡེ་སྟོད་ཐེག་ཆེན་འབའ་ཞིག་སྟོན་པ་རྣམས་ཏེ། དེ་ལ་རྣམ་པར་འཐག་པའི་
 སྡེ་དང་མཚུངས་པ་དང་བྲལ་བའི་སྡེ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །ཀྱན་བདུས་ལས། སེམས་
 ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་པ་དང་བདེ་བའི་གནས་ཡིན་པ་དང་། རྒྱས་པ་དང་། རྒྱ་ཆེ་
 བ་དང་། ཟབ་པའི་རྣམ་པར་ཆོས་སྟོན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅིའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་འཐག་
 པ་ཞེས་བྱ་བེན། རྒྱུབ་པ་ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་འཐག་པའི་ཕྱིར་རོ། ཞེས་སོ། །བརྒྱ་
 གཅིག་པ་མདུ་བྱུང་བའི་སྡེ་ནི། ཉན་ཐོས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་སངས་
 རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་མཁྱེན་པ་དང་རྩ་འབྲུལ་དང་བྱིན་རྒྱལས་སོགས་ངོ་མཆར་མདུ་བྱུང་གི་
 ཆོས་བསྟན་པ་རྣམས་སོ། །བརྒྱ་གཉིས་པ་གཏན་ལ་དབབ་པའི་སྡེ་ནི། མོང་དུ་ཆོས་
 རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བུར་གཏན་ལ་ཕབ་ནས་མདོ་སྡེ་ལ་སོགས་པའི་དོན་གསལ་
 བར་གསུངས་པ་རྣམས་སོ། །

དེ་ལྟར་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་པེ་སྤར་བཤད་པའི་སྡེ་སྟོད་རྣམས་

སུ་སྲོ་སྲོར་བསྐྱུ་ན་འདི་ལྟར་ཤེས་དགོས་ཏེ། མདོའི་སྡེ་ནས་ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་བར་
 རྩམ་ཅིན་ཐོས་ཀྱི་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྡོད་དོ། །དེ་ལ་དང་པོ་ནི་ལྷུང་བ་བསྐྱབ་བྱ་དང་བཅས་
 པ་སྟོན་པ་གཙོ་བོ་ཡིན་ལ། ཕྱི་མ་ནམས་ནི་དེའི་འཁོར་རོ། །དེ་ནས་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་
 པའི་སྡེ་སྲོགས་གཉིས་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྡོད་ཡིན་ཏེ་བསམ་གྱིས་
 མི་བྱབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་བྱད་པར་དང་ལྡན་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེ་ནས་གཏན་ལ་དབབ་
 པའི་སྡེ་གཅིག་ཤུ་ནི་གཉིས་ཀའི་མདོན་པའི་སྡེ་སྡོད་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་སྤྱིར་
 རྒྱལ་བའི་བཀའ་ལ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྟོན་ནས་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་ཡོད། གཉིན་
 པོའི་སྟོན་ནས་སྡེ་སྡོད་རིན་པོ་ཆེ་གསུམ་དང་། ཏུས་ཀྱི་སྟོན་ནས་ཆོས་འཁོར་རིམ་པ་
 གསུམ་དང་། བརྗོད་བྱའི་སྟོན་ནས་བྱང་དོན་དགོངས་པ་ཅན་གྱི་མདོ་དང་། དེས་
 དོན་སྤྱི་ལྷོ་བཞིན་པའི་མདོ་གཉིས་དང་། ཆེད་དུ་བྱ་བའི་གདུལ་བྱའི་སྟོན་ནས་ཐེག་
 པ་ཆེ་ཆུང་གི་མདོ་གཉིས། བདག་རྒྱུན་གྱི་སྟོན་ནས་ཞལ་ནས་གསུངས་པའི་བཀའ། རྗེས་
 སུ་གནང་བའི་བཀའ། བྱིན་གྱིས་བརྒྱབས་པའི་བཀའ་དང་གསུམ་དུ་ཡོད་དོ། །འདི་
 དག་གྲང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་དུ་གཏོགས་ཤིང་། བསྐྱབ་པ་གསུམ་སྟོན་ཞིང་ཕྱག་
 རྒྱ་གསུམ་དང་ལྡན་པ། ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་དུ་དགེ་བའི་བྱད་པར་གྱིས་ཕྱི་རོལ་
 གཞུང་དང་མ་འདྲེས་པར་གནས་པའི་བྱད་པར་དང་ལྡན་པས། རི་སྐད་དུ།

བསྐྱབ་པ་གསུམ་ནི་རབ་སྟོན་ཅིང་། །

ཕྱག་རྒྱ་གསུམ་དང་ཡང་དག་ལྡན། །

ཐོག་མ་བར་དང་མཐར་དགེ་བ། །

སངས་ཀྱིས་གསུང་དུ་ཡང་དག་ཏེ་གསུང་། ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་

ནོ། །

བསྟན་བཅས་པོ་སྟོན།

གཉིས་པ་བསྟན་བཅས་ཞེས་པ་ནི། སྟོན་པའི་གསུང་རབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་འདུག་
པའི་བྱང་མེས་སུ། པའ་ཁྱིེ་ཏ། སྤྱབ་ཐོབ། མཁས་དབང་དག་གིས་ལེགས་པར་སྦྱར་
བའི་འཆོས་སྟོབ་ཡོན་ཏན་གཉིས་དང་ལྷན་པའི་མདོ་དང་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་དགོངས་
འགྲེལ་ཏེ། རྟུན་ཆ་མ་ལས།

ཉོན་མོངས་དག་ནམས་མ་ལུས་འཆོས་པ་དང་། །

ངན་འགྲོ་སྲིད་ལས་སྟོབ་གང་ཡིན་པ། །

འཆོས་སྟོབ་ཡོན་ཏན་ཕྱིར་ན་བསྟན་བཅས་ཏེ། །

གཉིས་པོ་འདི་དག་གཞན་གྱི་ཕྱགས་ལ་མེད། །

ཅེས་པ་ལྟར། འཆོས་སྟོབ་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གཉིས་དང་ལྷན་པའི་ངག་ཅིག་ཏུ་
འདོད་ཅིང་། དེ་ཡང་འཆོས་པའི་ཡོན་ཏན་ནི། རྟུན་ཉོན་མོངས་པའི་དག་ལས་གདུལ་
བྱའི་རྟུན་ལེགས་པར་འཆོས་པ་དང་། སྟོབ་པའི་ཡོན་ཏན་ནི། འབྲས་བུ་ངན་འགྲོ་
དང་སྲིད་པའི་རྟུག་བསྐལ་ལས་སྟོབ་པར་བྱེད་པའི་བྱེད་ལས་དང་ལྷན་པ་ལོ། །རྟུ་

མཚན་དེའི་ཕྱིར་བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་གཉིས་སུ་མང་དཔ་ཡིན་ནོ། ། དེ་ལྟར་
 བསྟན་བཅོས་དེ་ལ། བྱེད་ལས་ཀྱི་སློན་ནས་དབྱེ་ན། རྒྱ་ཆེན་པོ་སྤྱད་པའི་བསྟན་བཅོས་
 དང་། ཟབ་མོ་ནམ་པར་འབྱེད་པའི་བསྟན་བཅོས། འབྲུག་ས་པ་གོ་རིམ་དུ་བསྡེབས་
 པའི་བསྟན་བཅོས་དང་གསུམ་དུ་བཤད་པ་ལས། དང་པོ་ནི། མངོན་པ་མངོད་ལྟ་
 བུ། གཉིས་པ་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་ལྟ་བུ། གསུམ་པ་མངོད་སྡེ་རྒྱན་ལྟ་བུའོ། །བཤད་
 བུ་བཀའི་སློན་ནས་བསྟན་བཅོས་ཀྱི་དབྱེ་བ་གཉིས་སུ་འགྱུར་རྟེ། བཀའ་སྤྱིའི་དགོངས་
 འགྲེལ་དང་། བྱེ་བྲག་གི་དགོངས་འགྲེལ་ལོ། །དང་པོ་ནི་ཀ་ཙན་ལ་སོགས་བད་སྟོད་
 པ་དང་། རྗེ་བདུན་སོགས་ཆད་མ་རིག་པའི་བསྟན་བཅོས་ནམས་སོ། །གཉིས་པ་
 ནི་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་ལྟ་བའི་ཆ་འགྲེལ་བ་བྱེ་བྲག་དུ་བཤད་པ་སོགས་མངོན་པའི་བསྟན་
 བཅོས་ནམས་དང་། སྟོད་པའི་ཆ་འགྲེལ་བ་མངོད་ཙ་སོགས་འདུལ་བའི་བསྟན་བཅོས་
 ནམས་དང་། འཁོར་ལོ་བར་པའི་ལྟ་བའི་འགྲེལ་བ་ལ། དངོས་བསྟན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་
 རིམ་པ་གསལ་བར་བྱེད་པ་དབུ་མ་རིགས་ཚོགས་དུག་སོགས་དང་། སྤྱི་དོན་མངོན་
 རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་གསལ་བར་བྱེད་པ་མངོན་རྟོགས་རྒྱན་སོགས་འཛིན་ལ། སྟོད་པའི་
 ཆ་འགྲེལ་བ་བསྐབ་པ་ཀུན་བདུས་སོགས་དང་། ལྟ་སྟོད་གཉིས་ཆར་འགྲེལ་བ་བྱང་
 རྒྱུ་མེས་དཔའི་སྟོད་པ་ལ་འཇུག་པ་སོགས་དང་། འཁོར་ལོ་ཐ་མའི་ལྟ་བའི་ཆ་
 འགྲེལ་བ་མངོད་སྡེ་རྒྱན་དང་འབྱེད་ནམ་གཉིས། རྒྱུད་ཐ་སོགས་དང་། སྟོད་པའི་ཆ་
 འགྲེལ་བ་སྟོམ་པ་ཉི་ཤུ་པ་སོགས་འཛིན་པ་གཞུང་གིང་མ་ནམས་སུ་གསལ་བར་གསུངས་
 པ་ལྟར་རོ། །

ཡང་ན་བརྟན་བཅས་རྣམས་བཟོད་བྱའི་སྟོན་པ་གསུམ་དུ་དབྱེ་ལ། ཇི་སྟེད་
 པ་སྟོན་པ་དང་། ཇི་ལྟ་བ་སྟོན་པ། ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྟོན་པའོ། ཇི་
 སྟེད་པ་སྟོན་པ་འང་ཕལ་བ་དང་མཆོག་གཉིས་ལྟ་མཁོ་ལུགས་ཀྱི་བརྟན་བཅས་སོགས་དང་།
 བྱེ་མཁོ་རིག་པའི་གནས་ལྟའི་བརྟན་བཅས་རྣམས་ཏེ། དེ་ལས་ནང་རིག་པ་སྟོན་པ་ནི་
 ཡུང་པོ་ལྟའི་རབ་བྱེད་སོགས་སོ། ཇི་ལྟ་བ་སྟོན་པ་བདེན་པ་རྣམ་ཅེས་དང་། སྤྱུ་རུ་
 པ་དང་། དབུ་མ་རྒྱན་སོགས་དང་། ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྟོན་པ་བྱང་ས་
 དང་དགོངས་རྒྱན་སོགས་སོ། །

རྟོགས་པའི་བརྟན་པ་དོ་སྟོན།

གཉིས་པ་རྟོགས་པའི་བརྟན་པ་ལ། ལམ་ཁྱུགས་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རྟོགས་
 པའི་ཡོན་ཏན་དང་། ལམ་ལ་མ་ཁྱུགས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་རྟོགས་པའི་ཡོན་
 ཏན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་ཆོགས་ལམ། མཐོང་ལམ། སྒོམ་ལམ། མི་སྒྲོབ་ལམ་
 དང་ལྔ་ཡོད། ཐེག་ཆེན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན་ལམ་ལྔ་ས་བརྒྱ་དང་། ཐེག་དམན་གྱི་
 དབང་དུ་བྱས་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཆོགས་ལམ་སོགས་ལྔ་དང་། རང་རྒྱལ་གྱི་ཆོགས་ལམ་
 སོགས་ལྔ་ཡོད་པའི་བྱེ་ར་རོ། །སྐབས་འདིར་མངོན་རྟོགས་དང་། ས་ལམ་གཉིས་
 སུ་བྱེ་བའི་ས་དང་ལམ་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ནོ། རྟོགས་པའི་

ཡོན་ཏན་དེ་མདོར་བསྡུས་ནས་བཤད་ན། བཀའ་དང་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་བསྟན་བཅོས་
 དག་ལ་ཐོས་བསམ་སྒོམ་གསུམ་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་པའི་ལམ་ཁྱུགས་གང་ཟག་
 གི་རྒྱུད་ཀྱི་མདོན་པར་རྟོགས་པ་ཞིག་དགོས་པར་གསུངས་པའང་ཡོད་ལ། དེ་ཡང་
 ལུང་གི་ཡོན་ཏན་ལ་ཐོས་བསམ་རྒྱ་ཆེན་པོ་བྱས་པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པའི་
 ཡོན་ཏན་གྱི་ཆར་གཏོགས་པ་ལ་འགལ་བ་མེད་ཅིང་། ལུང་གི་ཆོས་ལ་ལམ་ལ་མ་ཁྱུགས་
 པའི་མཁའ་པའི་གསུང་ནས་རྟོན་པ་སངས་རྒྱས་བར་གྱི་བཀའ་དང་དགོངས་འགྲེལ་
 གྱི་བསྟན་བཅོས་དག་ཀྱང་མདོན་པར་རྟོགས་པའི་ལམ་ཁྱུགས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ཉག་
 གཅིག་མ་ཡིན་ནའང་། ཉན་མོངས་པའི་དབྱ་རྣམས་ལས་གདུལ་བུའི་རྒྱུད་ལེགས་
 པར་འཆོས་པ་དང་། ངན་འགོ་དང་སྲིད་པའི་སྤྱག་བསྐལ་ལས་སྦྱོབ་པར་བྱེད་པའི་
 བྱེད་ལས་གཉིས་དང་ལྡན་པའི་ལམ་ཁྱུགས་མ་ཡིན་པའི་གང་ཟག་མཁའ་པ་རིམ་པས་
 གསུངས་པའི་བསྟན་བཅོས་རྣམས་ཀྱི་དོན་རྟོགས་གིང་། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྟོགས་པ་རྣམས་
 རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་དུ་འདུ་བ་ལ་རིགས་པས་གཞི་དུ་བ་མེད་དོ། །

དེ་ལྟ་བུའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མཐའ་ཡས་པ་དེ་རྣམས་ཀྱང་གཏན་ལ་དབབ་
 བུའི་གཞི་བདེན་པ་གཉིས་དང་། གཞི་དེ་རྟོགས་པའི་ལམ་ཐབས་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ཉམས་
 ལེན་བསྐབ་པ་གསུམ། ལམ་དེས་རྟོགས་པའི་འབྲས་བུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་སྤྱི་
 གསུམ་དུ་འདུས་པ་ཡིན། དེ་ཡང་བྱུབ་མཐའ་སྤྱི་བ་བཞི་པོའི་གཞི་ལམ་འབྲས་བུའི་
 རྣམ་གཞག་ཅུང་ཟད་མི་མཐུན་ཞིང་། གདུལ་བུའི་རྒྱུད་ཆོད་དང་བསྟར་ནས་ཐེག་
 པ་ཆེ་རྒྱུད་གི་བྱེད་པར་ཡོད་པ་གཞུང་ལས་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། བདག་ཅག་གི་རྟོན་པས་

།ཀྱང་། ལུང་དང་རིགས་པ་གཉིས་ལས་རིགས་པ་གཙོ་བོ་དང་། ཡིད་ཆེས་དང་དབྱེད་
 པ་གཉིས་ལས་དབྱེད་པ་གཙོ་བོ། གྲགས་པ་དང་རྒྱ་མཚན་གཉིས་ལས་རྒྱ་མཚན་གཙོ་
 བོར་གསུངས་པ་འདི་ལ་གནད་ཤིན་དུ་ཆེ་བ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ནང་པའི་བསྟན་པ་
 རིན་པོ་ཆེ་འདི་ནི་མདོར་བསྡུས་ནས་བཤད་ན་གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་
 ལམ་འདུས་པ་མེད། གཞི་ལམ་འབྲས་གསུམ་ལའང་གཞི་བདེན་པ་གཉིས་དང་། ལམ་
 ཐབས་ཤེས་གཉིས། འབྲས་བྱ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སེམས་བསྡུས་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་ཡིན་
 ལ། དེ་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྩ་སྒྲིམ་འབྲས་གསུམ་ལ་སྦྱར་དེ། གཞི་རྩ་བ་གཏན་
 ལ་ཡབ་པ། ལམ་སྒྲིམ་པས་ཉམས་སུ་སྒྲངས་པ། འབྲས་བྱ་བྱང་ཆུབ་མངོན་དུ་བྱེད་
 པ་གསུམ་དུ་བསྡུ་བ་ཡིན། དང་པོ། གཞི་ཞེས་པ་ནི་གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་གཞི་སྟེ་
 རྫོའི་ཡུལ་དུ་བྱ་རུང་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡིན་ལ། དེས་ན་དེ་དག་རི་རྩུབ་གཏན་
 ལ་འབེབས་ཞེ་ན། སེམས་ཅན་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་གྱི་སྒྲོ་སྦྱུའི་ཡུལ་དུ་བྱ་
 རུང་པའི་ཤེས་བྱ་མཐའ་ཡས་པ་དེ་རྣམས་རེ་རེ་ནས་ཤིན་དུ་རྟོགས་དཀའ་བས་ན་དེ་
 དག་རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བས་སྦྱེ་ནས་གཏན་ལ་འབེབས་པ་ཡིན་དེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས།

ཤེས་བྱའི་དབྱེ་བ་རི་སྟེད་པ། །

རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བས་སྦྱེ་བ་ཡིན། །

ནང་གི་དབྱེ་སྦྱེད་རི་སྟེད་པ། །

དེ་ཡི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པར་བཞེད། ། ཅེས་པ་རྩུབ་རོ། །

གཞི་བདེན་གཉིས་བཤད་པ།

གོང་ལྟར་དཔྱེག་ཞི་ཤེས་བྱ་ལ་རིགས་ཀྱི་སྒྲིམ་མཆོན་མཆོན་གཉིས་དང་། སྤྱི་
བྱེ་བྲག་གཉིས། ཉག་དངོས་གཉིས། རང་མཆོན་དང་སྤྱི་མཆོན་གཉིས། ཀྱན་བདག་ས་
གཞན་དབང་ཡོངས་བྱུང་གསུམ། དགག་སྤྱོད་གཉིས། མངོན་སྒྲིག་གཉིས། ཡུལ་
དང་ཡུལ་ཅན་གཉིས། དགེ་མེད་གེ་ཡུང་མ་བརྟན་གསུམ་དང་། ཤེས་བྱ་གཞི་ལྡ་སྒྲིག་ས་
སྤྱད་བྱེ་ཚུལ་ཤིན་ཏུ་མང་མོད། དེ་ཐམས་ཅད་མཐར་གཏུགས་ན་བདེན་པ་གཉིས་སྤྱི་
མ་འདུས་པའི་ལྷང་གསུམ་པ་ཞིག་མེད་དེ། ལང་གཤེགས་ལས།

ཀྱན་རྫོབ་དང་ནི་དོན་དམ་སྟེ། །

རྒྱ་ལས་སྤྱི་བ་གསུམ་པ་མེད། ཅེས་དང་། ཡབ་སྲས་མཇུག་པའི་

མདོ་ལས།

འཛིག་རྟེན་མཁྱེན་པ་གཞན་ལ་མ་གསན་པར། །

བདེན་པ་འདི་གཉིས་ཉིད་ཀྱིས་སྟོན་པར་མཇུག། །

གང་ཞིག་ཀྱན་རྫོབ་དེ་བཞིན་དོན་དམ་སྟེ། །

བདེན་པ་གསུམ་པ་གང་ཡང་མ་མཆིས་སོ། ཞེས་དང་། བྱུང་མཐའ་

མཛོད་ལས།

ཤེས་བྱ་བདེན་པ་གཉིས་ཉིད་དུ། །

རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུས་ཉིད་ཀྱིས་གསུངས། །

དེས་ན་ཤེས་བྱ་གཞི་ཐུ་ཡང་། །

བདེན་པ་གཉིས་ལས་གཞན་དུ་མིན། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པས་གདུལ་བྱའི་ཁམས་དང་མོས་
པ། བསམ་པ་དག་ལ་གཞིགས་ནས་བདེན་པ་གཉིས་སུ་བསྐྱུས་ནས་གསུངས་པར་མཛད་
པ་ཡིན། འོན་པ་དེན་པ་གཉིས་ལས་ཐེངས་དང་པའི་བདེན་པ་བཞི་ཡོད་པ་ཅི་ཡིན་ཞེན། དབྱ་
མའི་རྣམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ་ལས། བདེན་པ་གཉིས་སུ་མ་འདུས་པའི་བདེན་
པ་མེད་མོད་ཀྱང་། སྤང་བྱ་ཀུན་ཉོན་གྱི་ཕྱོགས་ལ་ཀུན་འབྱུང་རྒྱ་དང་རྒྱལ་བསྐྱེད་ལ་འབྲས་
བྱ་དང་། སྤང་བྱ་རྣམ་བྱང་གི་ཕྱོགས་ལ་ལམ་བདེན་རྒྱ་དང་འགོག་བདེན་འབྲས་བྱར་
བརྟན་པའི་ཕྱིར་བདེན་བཞི་བཤད་པ་དང་། དེ་ལ་འང་རྒྱལ་ཀུན་དང་ལམ་བདེན་ཀུན་
རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་དང་། འགོག་བདེན་དོན་དམ་བདེན་པར་གསུངས་པ་བཞིན་ཅོ། །

དེ་ལྟར་མདོ་གང་ཀུན་རྫོབ་བསྐྱབ་པར་སྟོན་པ་ནི་དྲང་དོན་དང་། དོན་དམ་
པ་བསྐྱབ་པར་སྟོན་པ་ནི་ངེས་དོན་དུ་འཛོག་པ་ཡིན་པས། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་བདེན་
པ་གཉིས་ལ་མ་འདུས་པའི་ཕྱང་གསུམ་པ་ཞིག་མེད་པར་བདེན་གཉིས་སུ་གངས་ངེས་པ་
ཡིན། བདེན་པ་གཉིས་ཤེས་པའི་དགོས་པ་ཡང་། དབྱ་མ་བདེན་གཉིས་ལས།

བདེན་གཉིས་རྣམ་དཔྱེ་ཤེས་པ་དག། །

ཐུབ་པའི་བཀའ་ལ་མི་ཚོངས་ཏེ། །

དེ་དག་མ་ལུས་ཚོགས་བསགས་ནས། །

ཕུན་ཚོགས་པ་རོལ་འགོ་བཅིང། །

ཅེས་དང་། དབྱ་མ་རྩ་ཤེས་ལས།

གང་དག་བདེན་པ་འདི་གཉིས་ཀྱི། །

ནམ་དབྱེ་ནམ་པར་མི་ཤེས་པ། །

དེ་དག་སངས་རྒྱུ་བསྟན་པ་ཡི། །

ཟབ་མོའི་དེ་ཉིད་རྟོགས་མ་ཡིན། །

ཞེས་པ་ལྟར་རྒྱལ་བའི་བཀའ་དོན་ལ་མི་ཚོངས་ཤིང་ཇི་ལྟ་ཇི་སྟེད་ཀྱི་ཤེས་
བྱ་མ་ལུས་པ་ཁོང་དུ་རྒྱུད་ཅིང་། ཟབ་མོའི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཀྱི་དོན་ལེགས་པར་རྟོགས་
ཏེ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་པ་རོལ་དུ་སྦྱིན་པར་འགྱུར་པ་ཡིན། དེ་ཡང་དོན་དམ་བདེན་
པ་ཞེས་པ་ནི། ལེགས་སྦྱར་སྐད་དུ་ཤུ་ར་མུར་ཐ་ས་ཏཱ་ལེས་པ་སྟེ་ཤུ་ར་མ་ནི་མཆོག་
གམ་དམ་པ་དང་། ཨར་ཐེ་ཞེས་པ་དོན་སྟེ་ཡི་ཤེས་དམ་པའི་ཐོས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་
དོན་ཏེ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཆོས་ཀྱི་སྦྱ་ཡིན་ལ། དེ་འཐོབ་པར་བྱ་བའི་དགོས་པ་
མཆོག་ཡིན་པས་དོན་གྱི་མཆོག་གམ་དམ་པ་དང་། སཏཱ་ལེས་པ་གནས་སྐད་མཐུན་
པར་གནས་པས་ན་བདེན་པ་སྟེ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་བཟེར་ཞིང་། དེ་ཡང་དབྱ་མ་
རྒྱན་ལས།

དམ་པའི་དོན་དང་མཐུན་པའི་ཕྱིར། །

འདིར་ནི་དམ་པའི་དོན་ཞེས་བྱ། །

ཡང་དག་སྦྱོས་པ་དུ་མ་ཡི། །

ཆོགས་ནམས་ཀྱན་ལས་དེ་གྲོལ་ཡིན། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། འོན་པ་མ་ཐེན་པ་དང་། ལྟོང་ཉིད། གནས་
 ལྷགས་མཐར་ཐུག་མི་བསྐྱུ་བའི་ཆོས། སྟོན་པ་མེད་པ། མཚན་མ་མེད་པ། ཡང་དག་
 པའི་མཐའ། སྟོས་པ་མེད་པ། རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པ། རང་མཚན་གྱིས་མ་གྲུབ་
 པ། རང་ངོས་ནས་མ་གྲུབ་པ། གནས་སྒྲུང་མཐུན་པ་ནམས་དོན་གཅིག་མེད་གི་རྣམ་
 གངས་ཡིན། འདིའི་དཔྱད་ལྷགས་ནི་དོན་དམ་དཔྱད་བྱེད་གྱི་ཆད་མས་ཆོས་ཐམས་ཅད་
 རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་པར་དཔྱད་པ་དང་དེར་མ་གྲུབ་པའི་ཆ་ཡང་རང་བཞིན་གྱིས་མ་
 གྲུབ་པར་དཔྱད་པ་ཡིན་ལ། རྟེན་དོན་ནི་ཐ་སྟད་པའི་སྟོ་ལ་འཁོར་འདས་སྒྲ་ཆོགས་སུ་
 སྒྲུང་བ་དེ་ཉིད་དཔྱད་ན་སྟོ་མ་འབྲུལ་བའི་ངེས་ངོར་ཅི་ཡང་མ་རྟེན་པའི་རྟེན་དོན་དེ་ཡིན་
 པས། བྱང་ཆུབ་སེམས་འབྲེལ་ལས།

འདི་ལྟར་སྒྲུང་བའི་དངོས་པོ་ལ། །

རིགས་པས་བརྟགས་ན་འགའ་མི་རྟེན། །

མ་རྟེན་པ་ནི་དོན་དམ་ཡིན། །

ཡེནས་གནས་པའི་ཆོས་ཉིད་དོ། ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །

གྲུབ་མཐའ་རྣམ་བཞི་ངོ་སྟོན།

དེ་ཡང་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཐུགས་རྟེན་ཅན་གྱིས་སྟོལ་འབྱེད་པའི་ནང་པའི་
 བརྟན་པ་འདི་བཤད་སྐྱབ་བྱུང་འབྲེལ་གྱིས་འཛིན་པའི་གྲུབ་མཐའ་རྣམ་བཞི་སོ་སོའི་

འདོད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཡོད་པ་སྟེ། ཐལ་འགྱུར་པས་མཐར་ཐུག་དཔྱད་པའི་ཆད་མ་
 རང་ཉིད་ལ་མཐར་ཐུག་དཔྱད་པའི་ཆད་མར་སོང་བས་རྟེན་དོན་དེ་དོན་དམ་བདེན་
 པའི་མཆོན་ཉིད་དེ་ཡང་མཐར་ཐུག་དཔྱད་བྱེད་གྱི་རིགས་ཤེས་ཆད་མས་རྟེན་དོན་
 གང་ཞིག་ཆད་མ་དེ་ལ་རིགས་ཤེས་ཆད་མར་སོང་བ་ནི་རང་ཉིད་དོན་དམ་བདེན་པ་
 ཡིན་ཞེས་བརྗོད་པའོ། །མཆོན་གཞི་ནི་བྱམ་པ་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ལྟ་བུ་སོགས་
 ཡིན། དོན་དམ་བདེན་པའི་སྒྲ་བཤད་ནི། ཡེ་ཤེས་དམ་པས་རྟེན་པའི་དོན་ཡིན་
 པས་ན་དོན་དང་། དེ་འདྲའི་དོན་ཡང་ཡིན་ལ་དོན་གྱི་མཆོག་གམ་དམ་པ་ཡང་ཡིན་
 པས་ན་དམ་པ་དང་། རྣང་ཚུལ་དང་གནས་ཚུལ་མཐུན་པར་གནས་པས་བདེན་པ་
 ཞེས་ཟེར་རོ། །

དབྱུག་རང་རྒྱུད་པས་རང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མངོན་སུམ་ཆད་མས་རང་
 ཉིད་གཉིས་རྣང་རྒྱབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་དེ། དོན་དམ་བདེན་པའི་མཆོན་
 ཉིད། དེ་ཡང་གཉིས་རྣང་ལ་རང་ལས་ཐ་དད་པའི་གཉིས་རྣང་དང་བདེན་རྣང་གཉིས་
 རྣང་དུ་བཤད་པ་སོགས་ཡོད་པ་ལས། དོན་དམ་ནི་མ་འཁྲུལ་པའི་སྟོ་སྟེ་འཕགས་པའི་
 མཉམ་བཞག་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ངོར་གཉིས་རྣང་གི་སྒྲིས་པ་དང་བདེན་པའི་སྒྲིས་པ་གཉིས་
 ཆར་དང་བྲལ་པའི་སྟོ་ནས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་དེ་ལ་དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་
 ཏེ་མཆོན་གཞི་ནི། བྱམ་པ་བདེན་སྟོང་ལྟ་བུ་ཞེས་པ་དང་།

སེམས་ཅོམ་པས་རྣམ་དག་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་མཐར་ཐུག་དུ་གྱུར་པའི་ཆོས་
 དོན་དམ་བདེན་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཆོན་ཉིད། མཆོན་གཞི་ནི་བདག་གཉིས་གང་རུང་

གིས་སྒྲོང་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ལྟ་བུ། སྒྲ་བཤད་ནི་འཕགས་པའི་མཉམ་བཞག་ཡེ་ཤེས་
 རིན་དམ་པ་ཡིན་ལ་དེའི་དོན་ཡིན་པས་དོན་དམ་པ་དང་། རྒྱང་ཚུལ་དང་གནས་ཚུལ་མཐུན་
 པས་བདེན་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་ཐུ་མོ་དང་གང་
 ཟག་གི་བདག་མེད་ཐུ་མོ་གཉིས་ཡོད། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་གྱུབ་པ་དང་རྩུན་
 པའི་གཞི་མཐུན་དུ་ཁས་ལེན། ཆོས་ཉིད་ཐམས་ཅད་བདེན་པར་གྱུབ་པ་དང་། བདེན་
 པའི་གཞི་མཐུན་དུ་ཁས་ལེན། ཆོས་ཉིད་ལས་གཞན་པའི་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་
 ཅད་རྩུན་པར་གྱུབ་པ་དང་། རྩུན་པའི་གཞི་མཐུན་དུ་ཁས་ལེན་ནོ། །

མདོ་སྤྲི་པས་ཏྲིག་པས་བདག་ཅམ་མ་ཡིན་པར་རང་ངོས་ནས་གྱུབ་པའི་ཆོས་
 དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད། ཡང་ན་དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་རྣམས་པ་དོན་དམ་བདེན་
 པའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི་ནི་གཟུགས་དང་། ཤེས་པ། གང་ཟག་རྣམས་ལྟ་བུའོ། །

དོན་དམ་བདེན་པ་བཤད་པ།

དོན་དམ་བདེན་པ། དངོས་པོ། རང་མཚན། འདུས་བྱས། བདེན་པར་
 གྱུབ་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་ཡིན། གློ་དོན་དམ་པ་ཏྲིག་པ་དང་བུལ་ཞིང་མ་འབྲུལ་པའི་
 མདོན་སྤུམ་གྱི་ཆད་མའི་ངོ་པོར་བདེན་པས་ན་དོན་དམ་བདེན་པ་ཞེས་བརྗོད་པའོ། །དོན་
 དམ་བདེན་པ་ཞེས་པའི་ཆོག་བྱུར་གྱི་དོན་དམ་ནི་གློ་དོན་དམ་པ་སྣང་ཡུལ་ལ་མ་འབྲུལ་

པའི་མངོན་སྲུང་ཆད་མ་ལ་བྱེད་པ་ཡིན་ཞེས་འདོད་པ་དང་།

བྱེད་བྲག་སྒྲུབ་ས་ནི་དོན་དམ་དུ་ཡོད་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་དེ་ལས་གཞན་བཅོམ་པ་འཕམ་
ཆོ་ཆ་གས་སོ་སོར་བཞག་ཏུ་མེད་པ་རྩལ་ཕྱན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་མེད་དང་ཤེས་པ་སྐྱད་ཅིག་ཆ་
མེད་ལྟ་བུའོ། །དེ་རྣམས་དོན་དམ་བདེན་པ་ཡིན་ཏེ། རང་འཛིན་པའི་སྒྲོ་ནམ་ཡང་འདོར་
དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་འདོད་པའོ། །དོན་དམ་བདེན་པ་ལ་དབྱེ་ན། སྐྱས་བཟོད་
རིགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ཡུལ་ཅན་དོན་དམ་དང་ཡུལ་དོན་དམ། བཟོད་ཚུལ་གྱི་སྒྲོ་ནས་སྟོང་
ཉིད་ཉི་ཤུ་དང་བཅོ་བརྒྱད། བརྒྱ་དྲུག་སོགས་སུ་གསུངས་ཀྱང་དེ་རྣམས་དགག་བྱ་བདེན་
གྲུབ་བཀག་ཅམ་གྱི་མེད་དགག་ཏུ་རིགས་གཅིག་པ་དང་། ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ལ་སོགས་
པའི་སྒྲོས་པའི་མཐའ་མ་ལུས་པར་ཉེ་བར་ཞི་བའི་ཕྱིར་རོ་བོས་བྱས་པའི་དབྱེ་བ་མེད་དེ།
གྲུབ་མཐའ་མངོན་ལས། སྒྲོས་པ་མ་ལུས་ནི་བའི་ཕྱིར། །དམ་པའི་དོན་ལ་དབྱེ་བ་མེད།
ཅིས་པ་ལྟར་རོ། །

དེས་ན་བཅོམ་ཡུན་འདས་ཀྱིས་ཉན་རང་འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་ཕྱིར་གང་ཟག་གི་
བདག་མེད་དང་། བྱང་སེམས་རྣམས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་
དེ་བདག་མེད་གཉིས་སུ་བྱེ་ནས་བརྟན་ལ། དེ་གཉིས་སྒྲུབ་ཡང་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་ཁམས་
དང་བསམ་པ་སྒྲ་ཆོགས་པའི་ངོར་རྣམ་པ་མང་པོའི་སྒྲོས་པ་དང་བཅས་པར་བྱེ་ནས་གསུངས་
ཏེ། དབྱུ་མ་འདུག་པ་ལས།

བདག་མེད་འདི་ནི་འགྲོ་བ་རྣམ་གྲོལ་ཕྱིར། །

ཆོས་དང་གང་ཟག་དབྱེ་བས་རྣམ་གཉིས་གསུངས། །

དེ་ཕྱིར་སྟོན་པས་སྒྲར་ཡང་འདི་ཉིད་ནི། །

གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་ཕྱེ་སྟེ་རྣམ་མང་གསུངས། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རྒྱལ་པོའི་ཡུམ་ལས་རྒྱས་པར་སྟོང་པ་ཉིད་བཅུ་དྲུག་གི་དབྱེ་བ་བཤད་ནས་སྒྲར་ཡང་འབྲིང་བ་བཞི་དང་བསྐྱུས་པའི་དབྱེ་བ་གཉིས་ཀྱི་སྟོན་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །དོན་དམ་བདེན་པ་སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་དུ་བཞུགས་པ་ནི་བདེན་གྲུབ་འགོག་པའི་རིགས་པ་མི་འདྲ་བའི་སྟོན་ནས་མ་ཡིན་པར། ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་ཉག་བཟན་ཐེར་བྱུག་དུ་གནས་པ་དང་འཇིག་པ་མེད་པའི་རིགས་པས་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་བཞུགས་པ་རེད། དེ་བས་གང་ཟག་གཅིག་ལ་སྦྱིར་བདེན་མེད་དུ་སྐྱབ་པ་ཡང་མིན་ཏེ། གཞི་མིག་སོགས་ནང་གི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྟེང་དུ་བདེན་མེད་ཆད་མས་གྲུབ་ན་གཞི་གཞན་ལ་སྟོང་པ་ཕྱོགས་པའི་ཆོག་ཞན་གྱིས་སྐྱབ་བྱེད་བཀོད་པ་ལ་མི་སྟོན་པར་རང་གིས་ཉག་པས་ལ་བདེན་ནས་ཐེ་ཆོམ་ཆེད་པར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་གང་ཟག་སོ་སོའི་དབང་དུ་བྱས་པ་གཉིས་ཡིན་ནོ། །

སྟོང་ཉིད་བཅུ་དྲུག་ནི། ནང་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། བྱེ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། བྱེ་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཆེན་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཉོམ་དམ་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། འདུས་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། འདུས་མ་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མཐའ་ལས་འདས་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཐོག་མ་དང་ཐ་མ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཉོར་བ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། རང་གི་མཆོན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མེད་མིགས་

པ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་བཙུ་བྱུག་གོ། དེ་
 ཡང་མིག་སྟོན་གསུམ་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་བྱུག་བདེན་པར་གྲུབ་པ་མེད་པས་ནང་སྟོང་པ་ཉིད།
 དེ་བཞིན་དུ་གཟུགས་སྟོན་གསུམ་ཕྱི་སྐྱེ་མཆེད་བྱུག་སྟོང་པ་ཕྱི་སྟོང་པ་ཉིད། ཕྱི་དང་
 རང་གི་སྐྱེ་མཆེད་གཉིས་ཀ་སྟོང་པ་ཕྱི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད། སྟོང་པ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་ཉིད་
 གྲང་དངོས་པོ་མེད་པར་སྟོན་པའི་སྟོང་པ་ཉིད། ཆོས་རྣམས་རང་བཞིན་གྱིས་མ་གྲུབ་
 པར་བདེན་པས་སྟོང་པ་དེ་སྟོན་བཙུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་མ་ལུས་པར་བྱུབ་པས་ཆེན་པོ་
 སྟོང་པ་ཉིད། ལྷ་དང་ལས་འདས་པ་ནི་འཛོལ་བུའི་མཆོག་གམ་དོན་དམ་པ་ཡིན་ལ།
 དེ་ཡང་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་པ་དོན་དམ་སྟོང་པ་ཉིད། སྐྱེ་འགག་གནས་གསུམ་གྱིས་
 བསྐྱུས་པའི་ཁམས་གསུམ་རང་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་པ་འདུས་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད། སྐྱེ་
 འགག་གནས་གསུམ་དང་བྲལ་བའི་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་རང་རང་གི་ངོ་བོས་
 སྟོང་པ་འདུས་མ་བྱས་སྟོང་པ་ཉིད། རྟག་ཆད་ཀྱི་མཐའ་གཉིས་དང་བྲལ་བ་ནི་མཐའ་
 ལས་འདས་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་འཁོར་བ་ལ་ཐོག་མ་དང་མཐའ་མ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། སེམས་
 དང་པོ་བྱུང་ས་དང་། བར་དུ་གནས་ས་དང་། ཐ་མ་འགོ་ས་སྟེ་དུས་གསུམ་རང་
 རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་པ་ཐོག་མ་དང་མཐའ་མ་མེད་པའི་སྟོང་པ་ཉིད། སེམས་ཉིད་ལ་
 སྟོན་ཡོན་གྱི་ཆུང་དོར་སྟེ་རང་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་པ་དོར་བ་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད་འདུས་
 བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོན་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱིས་བྱུབ་པ་སྟེ་རང་
 བཞིན་གྱིས་སྟོང་པར་གནས་པ་རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད། ཆོས་ཐམས་ཅད་འདུས་
 བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་སྐྱེ་མ་འདུས་པ་མེད་ལ་དེ་དག་རང་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་པ་

ཆོས་ཐམས་ཅད་སྟོང་པ་ཉིད། གཟུགས་ནས་རྣམ་མཁྱེན་པར་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་
རང་གི་མཆོན་ཉིད་སྣེ་བསམ་བཞིན་ལས་འདས་པས་རང་གི་མཆོན་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད།
ཐྱེ་ནང་གི་ཆོས་ཐམས་ཅད་འདས་པ་དང་ད་ལྟ་བ་དང་མ་འོངས་པའི་དུས་གང་དུ་འང་
དོན་དམ་པར་སེམས་ཀྱི་དམིགས་པའི་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་པས་ན་མི་དམིགས་པ་སྟོང་པ་
ཉིད། རྒྱུན་ལས་བྱུང་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་དོན་དམ་པར་རྒྱུན་དང་ཆོགས་པའི་
དངོས་པོ་མེད་པ་དེ་ནི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཉིད་
རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་པ་ནི་དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་སྟོང་པ་ཉིད་དོ། །

དོན་དམ་བདེན་པ་འབྲིང་གི་དབྱེ་བས་སྟོང་ཉིད་བཞིར་བསྟན་པ་ནི། དངོས་
པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། དངོས་མེད་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། གཞན་
གྱི་དངོས་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་བཞིའོ། །དེ་ཡང་འདུས་བྱས་ཐུང་པོ་ལྷན་བསྟུས་པའི་ཆོས་
རྣམས་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་པ་དངོས་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། འདུས་མ་བྱས་རྣམས་ནི་དངོས་
མེད་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་རང་གི་ངོ་བོས་སྟོང་པ་དངོས་མེད་སྟོང་པ་ཉིད། ཆོས་ཐམས་
ཅད་ཆོས་ཉིད་དམ་རང་གི་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གནས་པ་རང་བཞིན་སྟོང་པ་
ཉིད། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྤུས་ཀྱང་མ་བྱས་པར་ཡེ་ནས་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་དེ་ནི་
ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཆནས་གཞན་གྱི་དངོས་པོ་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་གསུངས་
སོ། །

དོན་དམ་བདེན་པ་བསྟུས་པའི་དབྱེ་བས་བདག་མེད་གཉིས་སུ་ཐྱེ་ནས་བསྟན་
པ་ལ། དབྱེ་མ་འདྲུག་པ་ལས། བདག་མེད་འདི་ནི་འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལྗེས་ཀྱི་ཆོས་དང་།

གང་ཟག་དཔེ་བས་རྣམ་གཉིས་གསུངས། །ཞེས་པ་ལྟར་བདག་མེད་གཉིས་སུ་འབྱེད་
 རྒྱལ་འདི་གཞི་གང་ཟག་དང་ཆོས་ཀྱི་སྤྲེང་དུ་མེད་རྒྱུའི་བདག་མེད་པ་གཉིས་ཀྱི་སྒོ་ནས་
 བྱེ་བ་མིན་ཏེ། མེད་རྒྱུའི་བདག་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་པས་ན། གཞི་ཆོས་
 ཅན་ཡུང་པོ་སོགས་ཀྱི་ཆོས་དང་གང་ཟག་གི་དཔེ་བ་སྟེ་སྟོང་གཞིའི་སྒོ་ནས་བྱེ་བ་ཡིན།
 དེ་ཡང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ངར་འཛིན་ལྟན་སྤྱིས་དང་ཡུང་པོ་བདེན་འཛིན་འདི་གཉིས་ལ་གང་
 ཟག་གི་བདག་འཛིན་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་འཛིན་གཉིས་ཞེས་བཅོང་ཅིང་། བདག་འཛིན་
 འདི་གཉིས་མ་བཞོག་ན་འཁོར་པའི་སྤྲུག་བསྐྱེལ་བཞོག་པའི་ཐབས་གཞན་མེད་དེ། རིན་
 ཆེན་སྤྲེང་བ་ལས།

ཇི་སྲིད་ཡུང་པོར་འཛིན་ཡོད་པ། །

དེ་སྲིད་དེ་ལ་ངར་འཛིན་ཡོད། །

ངར་འཛིན་ཡོད་ན་ཡང་ལས་ཏེ། །

དེ་ལས་ཡང་ནི་སྤྱེ་བ་ཡིན། ། ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན། མོངས་
 པ་མ་རིག་པ་དེ་གཉིས་སྤྲོང་པའི་གཉེན་པོར་ཤེས་རབ་མེད་ན་མི་འབྱུང་ཞིང་། ཤེས་རབ་
 དེ་གང་ཞེན་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེ་ཡིན་ཏེ། བཞི་བརྒྱ་པ་ལས།

ཡུལ་ལ་བདག་མེད་མཐོང་ན་ནི། །

སྲིད་པའི་ས་པོན་འགག་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས། བདག་
 མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེ་ལ་ཡང་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་ཆོས་ཀྱི་བདག་མེད་རྟོགས་
 པའི་ཤེས་རབ་གཉིས་ཡོད། འདི་གཉིས་ལ་རང་སྤྲིའི་གྲུབ་མཐའ་སྤྱོད་བཞི་པོ་ཡང་རྟོགས་

རིགས་ཀྱི་བྱད་པར་མི་འདྲ་བ་ཡོད་དོ། །

ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་བཤད་པ།

གཉིས་པ། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་པའི་གོ་དོན་ནི་ལེགས་སྒྲུབ་དུ་ལོག་པའི་བྱིང་
སྤྱུ་ཞེས་པའི་ལོ་ཀ་འཛིག་རྟེན་རྟེ་གང་ཟག་དང་གཉིས་སྣང་ཅན་གྱི་སྒྲོ་སོགས་ལ་འདུག་
ཅིང་། སྤྱི་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་དང་ཡང་དག་པར་བསམས་པ། བརྒྱད་པ། རྟོག་པ། གནང་
བ། རྒྱུ་པ་སོགས་ལ་འདུག་ཀྱང་སྐབས་འདིར་ཀུན་རྫོབ་སྟེ། ཡང་དག་པ་སྒྲིབ་པ་དང་
ཀུན་ནས་སྒྲིབ་པ། རང་བཞིན་སྒྲིབ་པ་སྟེ་མ་རིག་པར་འདུག་ལ། སང་ཡིན་པ་བདེན་པ་
སྟེ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ངོར་བདེན་པ་ས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་སྟེ། དབྱ་མ་བདེན་གཉིས་ལས།

གང་ཞིག་གིས་སམ་གང་དག་ལ། །

ཡང་དག་སྒྲིབ་བྱེད་ཀུན་རྫོབ་འདོད། ། ཅིས་དང་།

ལང་ག་ཤེགས་ལས།

རང་བཞིན་མེད་ལ་འབྱུལ་བ་གང་། །

དེ་ནི་ཡང་དག་ཀུན་རྫོབ་འདོད། ། ཅིས་གསུངས་པ་བཞིན། ཐ་
སྐད་བདེན་པ་དང་། བསྐྱུ་བའི་ཆོས། ཀུན་རྫོབ་པ། གནས་སྣང་མི་མཐུན་པའི་ཆོས།
ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཡིན་
ན་ཐ་སྐད་ཡིན་པར་བཤད་ལ། དོན་དམ་དཔྱད་པའི་རིགས་ཤེས་ཀྱང་ཤེས་པ་ཐ་སྐད་

མ་ཡིན་ཡང་ཤེས་བྱ་ཐ་སྟོན་གཏོགས་པ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ཡང་བྱེ་བྲག་སྒྲིབ་པའི་ལྷགས་ལྟར་ན་མཛོད་ལས།

གང་ལ་བཅོམ་དང་སྒྲོ་ཡིས་གཞན། །

བསམ་ན་དེ་སྒྲོ་མི་འདྲུག་པ། །

བུམ་ཆུ་བཞིན་དུ་ཀྱན་རྫོང་བྱ། །

ཡོད་དེ་——ཞེས་པ་ལྟར་ཆོས་གང་ལ་འཛོམས་བྱེད་ཀྱིས་བཅོམ་

པ་དང་། སེལ་བྱེད་ཀྱི་སྒྲོ་ས་ཆ་གཞན་བསམ་པས་དེར་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོར་དུ་རུང་
བའི་ཆོས་ནི་ཀྱན་རྫོང་བཞིན་པ་སྟེ། དཔེར་ན་བུམ་པ་དང་བུམ་པའི་ནང་གི་ཆུ་ལྟ་
བུའོ། །བུམ་པ་ཐོ་བས་ཐུམ་པ་ན་བུམ་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་འདོར་བའི་ཕྱིར་དང་། བུམ་
ནང་གི་ཆུའི་ཁ་དོག་དང་རྩྭ་རོ་སོགས་སྒྲོ་ས་ཆ་གཞན་བསམ་པ་ན་བུམ་ཆུར་འཛིན་པའི་
སྒྲོ་དོར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

མདོ་སྤེལ་པའི་ལྷགས་ལྟར་ན། རྟོག་པས་བཏགས་ཙམ་གྱི་ཆོས་དེའི་མཆན་ཉིད།
སྒྲོ་དོན་ནམས་དེའི་མཆན་གཞི། བུམ་པའི་སྒྲོ་དོན་ཆོས་ཙམ། ཁྱེད་ལ་ཀྱན་རྫོང་བཞེན་
པ་ཞེས་བཛོད་པའི་བྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྤྱི་འཛིན་རྟོག་པ་ནི་སྒྲོ་ཀྱན་རྫོང་པ་ཡིན་ལ། ཁྱེད་
དེའི་འོ་ཐོར་བཞེན་པས་ན་ཀྱན་རྫོང་བཞེན་པ་ཞེས་བཤད་པའི་ཕྱིར།

སེམས་ཙམ་པའི་ལྷགས་ལྟར་ན། ཀྱན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་སྒྲེ་རུང་གི་ཆོས་ཐ་
སྟོན་པ་དེ་ཀྱན་རྫོང་བཞེན་པའི་མཆན་ཉིད། མཆན་གཞི་ནི་བུམ་པ་དང་། ཀ་བ་ལྟ་བུའོ།
ཁྲུ་བཤད་ནི། བཏགས་པ་དང་ཤེས་པ་དང་བཛོད་པའི་ཀྱན་རྫོང་གསུམ་གྱི་འོར་བཞེན་

པའམ་ཡོད་པས་ན་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་བརྗོད། དེ་ལ་དབྱེ་ན། གཞན་དབང་དང་
ཀུན་བདག་གསུམ་བསྐྱེད་པའི་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་གཉིས་ཡོད། དང་པོ་དང་འདུས་བྱས་
དོན་གཅིག་གཉིས་པ་དང་དོན་དམ་བདེན་པ་ལས་གཞན་པའི་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཆོས་
རྣམས་དོན་གཅིག་

དབྱེ་མ་རང་རྒྱུད་པའི་ལུགས་ལྟར་ན། རང་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་མངོན་
སུམ་ཆད་མས་གཉིས་སྣང་དང་བཅས་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་དེ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་
པའི་མཆོན་ཉིད། དེ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ནི་འབྲུལ་བཅས་ཀྱི་སྒྲིའི་ཤེས་ངོར་རང་ལས་ཐ་དད་
དུ་སྣང་བ་དང་བདེན་བྱུང་དུ་སྣང་བའི་སྟོན་ས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་དེ་ལ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་
ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། མཆོན་གཞི་ནི་བྱམ་པ་ལྟ་བུའོ། །དབྱེ་མ་ཐལ་འགྱུར་པའི་ལུགས་
ལྟར་ན། ཐ་སྙད་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མས་རྟེན་དོན་གང་ཞིག་ །ཐ་སྙད་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་
ཆད་མ་རང་ཉིད་ལ་ཐ་སྙད་དཔྱད་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མར་སོང་བ་དེ་ཉིད་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་
མཆོན་ཉིད། མཆོན་གཞི་ནི། ཅམ་མཁའ་དང་། གང་ཟག་གི་དོན་སྦྱི་ལྟ་བུའོ། །སྒྲ་
བཤད་ནི། འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ནམ་མཁའ་སོགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་
པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྫོགས་ཀུན་རྫོབ་པ་བདེན་འཛིན་གྱི་ངོར་བདེན་པས་ན། ཀུན་རྫོབ་བདེན་
པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ཞེས་པའི་ཆོག་ཟུར་གྱི་ཀུན་རྫོབ་དེ་བདེན་
འཛིན་གྱི་ངོར་ཅམ་དུ་བདེན་པས་སོ། །

ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་རྒྱས་པར་དབྱེ་ན། མངོན་ལས།

སྤངས་དང་སྦྱོ་སྦྱོར་གསུམ་གྱི་དོན། །

ཡུང་པོ་ཁམས་ནམས་སྐྱེ་མཆེད་ཡིན། །

ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ཡུང་པོ་ལྔ་དང་སྐྱེ་མཆེད་བརྒྱ་གཉིས། ཁམས་བཙུ་
བརྒྱད་སོགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་རྒྱས་པར་བཞུགས་ཡོད། དེ་ཡང་ཡུང་པོ་ཞེས་པ་ནི་ཆོས་དུ་མ་
སྐྱུངས་པའི་མཆོན་ཉིད་ཅན་ཞིག་ཡིན་ལ། དངོས་པོའི་ཆོས་དུ་མ་ཆོག་གས་ཤིང་འདུས་
པས་ན་ཡུང་པོ་ཞེས་བྱ་ཞིང་། གཟུགས་གང་ཡང་རུང་བ་དུས་གསུམ་དང་། བྱི་ནང་
གི་རྒྱུད། སྤ་རགས་ཀྱི་ནམ་པ། དག་མ་དག་གི་འགྲོ་བ། ཐག་ཉེ་རིང་གི་ཡུལ་གྱིས་
བསྐྱུས་ཏེ་སྐྱུངས་པའི་དོན་གྱིས་ཡུང་པོར་བཞུགས་ལ། དེ་ལ་དབྱེ་ན་གཟུགས་ཀྱི་ཡུང་པོ།
ཆོར་བའི་ཡུང་པོ། འདུ་ཤེས་ཀྱི་ཡུང་པོ། འདུ་བྱེད་ཀྱི་ཡུང་པོ། རྣམ་ཤེས་ཀྱི་ཡུང་པོ་
དང་ལྔ་ཡོད་པས་རང་རང་གི་མཆོན་ཉིད་ཐད་དད་དུ་ཡོངས་སུ་སྐྱེ་བའི་དོན་གྱིས་ཡུང་པོར་
བཞག་པའོ། །

སྐྱེ་མཆེད་ཅེས་པ་ནི་གཟུང་འཛིན་གྱི་སྒྲོ་ནས་རྣམ་ཤེས་ཡུལ་ལ་སྐྱེ་ཞིང་མཆེད་
པའི་སྒྲོར་གྱུར་པས་ན་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་ལ། མིག་དང་། རྩ་དང་། ལྗང་དང་། རྩེ་དང་།
ལྷུས་དང་། ཡིད་བཅས་དུག་ནི་བདག་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་གྱིས་སྐྱེ་བའི་སྒྲོ་ཡིན་ལ། གཟུགས་
དང་། སྒྲ་དང་། ཇི་དང་། རོ་དང་། རེག་བྱ་དང་། ཆོས་བཅས་ནི་དམིགས་ཀྱི་རྒྱུ་
རྒྱུ་ལ་གྱིས་སྐྱེ་བའི་སྒྲོ་ཡིན་པས་སྐྱེ་ནང་གི་སྐྱེ་མཆེད་བརྒྱ་གཉིས་སུ་བཞུགས་པ་ཡིན་ནོ། །

ཁམས་ཞེས་པ་ནི་རྒྱུ་འཕམ་རིགས་སམ་ས་པོན་གྱི་དོན་ཅན་ཞིག་ཡིན་ལ། རང་
གི་མཆོན་ཉིད་དང་རྒྱུར་བྱས་པའི་གཟུགས་འཛིན་པའི་སྐྱེར་དང་། འབྲས་བུའི་གཟུགས་
ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པས་ན་ཁམས་ཞེས་བྱ་སྟེ། དབྱེ་ན། མིག་སོགས་རྟེན་དབང་པོའི་ཁམས་

དུག་ནི་འཛིན་པའི་ས་བོན་གྱི་དོན་དང་། གཟུགས་སོགས་དམིགས་པ་ཡུལ་གྱི་ཁམས་
དུག་ནི་གཟུང་བའི་ས་བོན་གྱི་དོན། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་སོགས་བརྟེན་པ་རྣམ་
ཤེས་ཀྱི་ཁམས་དུག་ནི་གཟུང་བ་དེ་དག་འཛིན་པའི་ས་བོན་གྱི་དོན་ཡིན་པས་ཡུང་པོ་
དང་སྟེ་མཆེད་ལས་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་པས་དེ་རེ་རེའི་མཆོན་ཉིད་
དང་གོ་དོན་བྱེད་ལས་སོགས་མངོན་པ་སོགས་གཞུང་ལས་ཉོགས་པར་བྱའོ། །

དེ་ཡང་བཅོམ་ཅན་འདས་ཀྱིས་ཡུང་པོ་ལྔ་དང་སྟེ་མཆེད་བརྒྱ་གཉིས། ཁམས་
བཅོ་བརྒྱད་དུ་གསུངས་ཏེ་རྗེས་ཐ་དད་མེད་པས་དེ་དག་རེ་རེས་ཀྱང་འདུས་བྱས་དང་
ཆོས་ཐམས་ཅད་བསྟུས་པའི་ཕྱིར་འདིར་བསྟན་པ་ལ་དགོས་པ་གསུམ་ཡིད་དེ། འཛིག་
རྟེན་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་ནི་ཚྲིངས་པ་རྣམ་པ་གསུམ་དང་། དབང་པོ་རྣམ་པ་གསུམ།
འདོད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་དང་ཅན་པས་དེ་དག་གི་དོན་གྱི་ཕྱིར་ཡུང་པོ་དང་སྟེ་མཆེད་
དང་ཁམས་བཅས་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་བསྟན་ཅིང་། དེ་ལ་སེམས་བྱུང་རིལ་བོར་འཛིན་
པའི་ཚྲིངས་པ་བརློག་པའི་ཕྱིར་ཡུང་པོ་ལྔར་བསྟན། སེམས་བྱུང་ལ་ཆོར་བ་དང་འདུ་
ཤེས་འདུ་བྱེད་བཅས་ཡུང་པོ་གསུམ་གྱེས། གཟུགས་ལ་རིལ་བོར་འཛིན་པའི་ཚྲིངས་
པ་བརློག་ཕྱིར་ཕྱི་ནང་གི་སྟེ་མཆེད་བརྒྱ་གཉིས་བསྟན། གཟུགས་དང་རྣམ་ཤེས་ལ་
རིལ་བོར་འཛིན་པའི་ཚྲིངས་པ་བརློག་ཕྱིར་ཁམས་བཅོ་བརྒྱད་དུ་བསྟན་ཏེ། གཟུགས་
ལ་ཁམས་བརྒྱ་དང་རྣམ་ཤེས་ལ་ཁམས་བདུན་དུ་བྱེ་ནས་གསུངས། ཡང་དབང་པོ་
རྣེ་ལྟུལ་གྱི་དབང་དུ་མངོན་ནས་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་བསྟན་ཏེ། དབང་པོ་རྣེ་ནི་འདི་དབང་
དུ་མངོན་ནས་ཡུང་པོ་ལྔ་དང་། འབྲིང་གི་དབང་དུ་མངོན་ནས་སྟེ་མཆེད་བརྒྱ་གཉིས།

རྒྱལ་པོའི་དབང་དུ་མངོན་ནས་ཁམས་བཙེ་བརྒྱད་དུ་གསུངས་སོ། །མདོར་ན་འདུས་
བྲས་ཐམས་ཅད་ཡུང་པོ་ལྗེའི་ནང་དུ་འདུས་གིང་། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་སྦྱེ་མཆེད་བཅུ་
གཉིས་དང་ཁམས་བཙེ་བརྒྱད་ཀྱི་ནང་དུ་འདུ་བ་ཡིན་ཏེ། མངོན་ལས།

ཡུང་པོ་དང་ནི་སྦྱེ་མཆེད་དང་། །

ཁམས་གཅིག་གིས་ནི་ཐམས་ཅད་བསྟུས། ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །

དེ་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པ་ལ་སྦྱས་བཅོམ་རིགས་ཀྱི་སྣོ་ནས་དབྱེ་ན། དོན་
བྱེད་རྣམས་དང་མི་རྣམས་པའི། ཀུན་རྫོབ་ལ་ནི་དབྱེ་བ་གཉིས། ཞེས་དོན་བྱེད་རྣམས་
པའི་སྦྱང་བ་ནི་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་དང་། མི་རྣམས་པའི་སྦྱང་བ་ནི་ལོག་པའི་ཀུན་
རྫོབ་སྟེ་གཉིས་སུ་དབྱེར་བའང་ཡོད་དོ། །

ལམ་ཐབས་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་གཞག

གཉིས་པ་ལམ་ནི། དེ་ལྟར་གཏན་ལ་དབབ་བྱའི་གཞི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་
རྣམ་གཞག་ལེགས་པར་ངེས་པ་ལ། དེ་ཉོགས་པའི་ལམ་ཐབས་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་ཉམས་
ལེན་བསྐབ་པ་གསུམ་ལ་བརྟེན་དགོས་གིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གདུལ་བྱ་རྣམས་རིགས་
དང་དབང་པོའི་བྱེད་པར་གྱིས་ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་གི་ལམ་དུ་བསྐོད་པ་ཡིན། དེར་བསྐོད་
པར་ཡང་སྤང་བྱང་གི་རྣམ་གཞག་ངེས་དགོས་པ་ནི་གནད་ཀྱི་དོན་པོ་ཡིན་པས་སྤང་
བྱེད་ཉོན་མོངས་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་ལ་གཉིན་པོ་ཆོས་ཡུང་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་གསུངས།

དེ་དག་བསྐྱུས་ན་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་སུ་འདུ་ཞིང་། དེ་འང་མདོར་བསྐྱུས་
 ན་སྡེ་སྡོད་གསུམ་དུ་འདུ་བ་ཡིན། སྡེ་སྡོད་གསུམ་གྱི་བཅོད་བྱ་ཐམས་ཅད་ཚུར་བསྐྱུས་
 ན་ལྟག་པ་ཚུ་ལ་བྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་དང་། ལྟག་པ་ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པ། ལྟག་
 པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་གསུམ་གྱི་ལག་ལེན་དངོས་དང་ཡན་ལག་ཅི་རིགས་པར་འདུ་
 ཞིང་རྟོགས་པའི་བསྐྱན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་བསྐྱབ་པ་གསུམ་དུ་འདུ་ལ། ལམ་ཐབས་
 ཤེས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་རྣམས་ཀྱང་བསྐྱབ་པ་གསུམ་ལ་བརྟེན་དགོས། བསྐྱབ་པ་རིན་
 པོ་ཆེ་གསུམ་པོ་འདི་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་ལྟག་པ་ཞེས་བཅོད་དགོས་ཤེ་ན། འཛིན་ཉེན་པའི་
 དྲང་སྲོང་ཆེན་པོ་སེར་རྒྱུ་ལ་སོགས་པ་ཕྱི་རོལ་པའི་གྲུབ་མཐའ་རྣམས་ལས་ཆེས་ཁྱད་
 པར་དུ་འཕགས་པས་ན་ལྟག་པའི་བསྐྱབ་པ་ཞེས་བཅོད་པ་ཡིན།

ལྟག་པ་ཚུ་ལ་བྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ།

སྐབས་འགྲོ་འམ་ངེས་འབྱུང་གི་བསམ་པས་ཟིན་པའི་ཡན་ལག་དུག་དང་ལྡན་
 པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་སྤྱང་བའི་སེམས་པ་དེ། ལྟག་པ་ཚུ་ལ་བྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པའི་
 རོ་བོ་ཡིན། དེ་ཡང་འཆལ་བྲིམས་ཀྱ་ན་ནས་སྲོང་བའི་ཉོན་མོངས་དང་དུ་མི་ལེན་
 པ་དང་བཅས་པ་དང་འགལ་བའི་སྤྲིག་པ་མི་འབྱུང་ལ། བཅས་འགལ་གྱི་རྣུང་བ་བྱུང་
 བ་འགྲོད་པའི་མེ་ཞི་བས་བསིལ་བ་འཛོལ་པས་མངོན་པར་མཐོ་བ་དང་ངེས་པར་ལེགས་
 པའི་ཕྱན་སུམ་ཆོགས་པ་མ་ལུས་པ་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར་ལྟག་པ་ཚུ་ལ་བྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་

བཟླན། དེའི་སྐད་དོད་ལ་ལེགས་སྒྱུར་དུ་བྲི་ལ་སྟེ་བསེལ་བ་ལ་འཇུག་པས། མདོ་
ལས།

ལུས་ལ་ཡོངས་སུ་གདུང་མེད་པས། །

ཚུལ་ཁྲིམས་ཡང་དག་ཆང་བ་བདེ། །

གཉིད་ལོག་པས་ན་བདེ་བ་སྟེ། །

སད་པ་ན་ཡང་བདེ་བར་འགྱུར། །

ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན། འགྲོད་པ་ལ་སོགས་པ་ལུས་སེམས་ལ་གདུང་བ་
མེད་པས་བསེལ་བ་འཕྲོག་པའི་ཕྱིར་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། མཁས་པ་ནམས་ཀྱིས་བསྒྲགས་
པའི་ཕྱིར་ལེགས་སྒྱུར་དང་། བྱ་བའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་ལས་དང་ལུས་ངག་གི་ཉེས་
སྦྱོད་སྒྲོམ་པའི་ཕྱིར་སྒྲོམ་པ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །དེ་ཡང་དབུ་མ་འཇུག་པ་ལས།

སོ་སོའི་སྟེ་བོ་ནམས་དང་གསུང་སྟེས་དང་། །

རང་བྱང་ཚུབ་ལ་བདག་ཉིད་ངེས་ནམས་དང་། །

རྒྱལ་སྤྲས་ནམས་ཀྱི་ངེས་པར་ལེགས་པ་དང་། །

མངོན་མཐོའི་རྒྱ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལས་གཞན་མེད། ། ཅེས་དང་།

བཤེས་སྤྲིངས་ལས།

ཁྱོད་ཀྱིས་ཚུལ་ཁྲིམས་མ་ཉམས་དམོན་མི་དམའ། །

མ་འདྲེས་མ་སྒྲགས་པ་དག་བརྟེན་པར་མངོན། །

ཁྲིམས་ནི་རྒྱ་དང་མི་རྒྱའི་ས་བཞིན་དུ། །

ཡོན་ཏན་ཀུན་གྱི་གཞི་རྟེན་ལེགས་པར་གསུངས། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། གཞི་ཚུ་ལ་བྲིམས་ལ་བརྟེན་ནས་ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་
དེ་ལས་ཤེས་རབ་སྐྱེས་པ་ཡིན་པས་ལེགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞི་རྟེན་ཡིན་
ནོ། །དེ་ལ་དབྱེ་ན་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་བསྐྱེད་པའི་ཚུ་ལ་བྲིམས་དང་། བཅས་
པའི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་བསྐྱེད་པའི་ཚུ་ལ་བྲིམས་གཉིས་ལས། བྱེ་མ་ལ་ནག་པོའི་ལས་ལམ་
བཅུ་སྟེ་རང་བཞིན་གྱི་ཁ་ན་མ་ཐོ་བ་མི་དགེ་བཅུ་སྟོང་གི་ཚུ་ལ་བྲིམས་གཞིར་བྱས་པའི་
ཚུ་ལ་བྲིམས་ཀྱི་ནམ་གངས་མང་པོ་ཡོད་པ་ནམས་མདོར་བསྡུས་ན། ཐེག་པ་ཆེ་ཆུང་
ཐུན་མོང་གི་ཚུ་ལ་བྲིམས་སོ་ཐར་གྱི་ཚུ་ལ་བྲིམས་དང་། ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཚུ་ལ་བྲིམས་
བྱང་ལེམས་ཀྱི་ཚུ་ལ་བྲིམས། གསང་བ་སྤྲུགས་ཀྱི་ཚུ་ལ་བྲིམས་ཏེ་སྒོ་མ་པ་གསུམ་གྱི་
ནང་དུ་ཡོངས་སུ་འདུས་པ་ཡིན། དེ་ཡང་སྒོ་གསུམ་མི་དགེ་བ་བཅུ་སྟོང་གི་ཚུ་ལ་
བྲིམས་སོགས་ལ་ཅིའི་བྱེར་སྒོ་གསུམ་ཞེས་བཞེད་པ་ཡིན་ཟེར་ན། ལེགས་སྟོན་
ཉེས་སྟོན་ཐམས་ཅད་ལ་འཕྲུག་པའི་སྒོ་ཡིན་པས་ན་དེ་སྐད་དུ་བཞེད་པ་ཡིན་ཏེ། མདོ་
ལས།

ལུས་ཀྱི་ལས་ནི་ནམ་པ་གསུམ། །

ངག་གི་ནམ་པ་བཞི་དང་ནི། །

གང་ཡང་ཡིད་ཀྱི་ནམ་པ་གསུམ། །

ཞེས་པ་ལྟར། ལུས་ཀྱི་སྒོ་ནས་སྟོག་གཅོད་པ། མ་བྱིན་ལེན། ལོག་གཤེམ་
དང་གསུམ། ངག་གི་སྒོ་ནས་རྩུན། སྤྲ་མ། ཆོག་རྩུབ། ངག་འབྲུལ་དང་བཞི།

ཡིད་ཀྱི་སྒོ་ནས་བརྒྱུ་མེད་མེད། གཞི་དེ་མེད་མེད། ལོ་ག་ལྟ་དང་གསུམ་བཅས་བཅུ་པོ་
དེ་དག་སྤངས་པ་ལ་མི་དག་བཅུ་སྒྲིང་གི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཟེར་རོ། །

སྒོ་མ་པ་གསུམ་ལས་དང་པོ་སོ་ཐར་གྱི་སྒོ་མ་པ་ནི། ཁམས་གསུམ་འཁོར་
བ་སྤྱལ་བ་སྤུལ་དུ་མཐོང་ནས་རང་ཉིད་དེ་ལས་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྒོ་མ་དེའི་རྒྱ་ཉིན་
མོངས་སྒྲིང་བ་ལས་ལམ་དུ་བྱེད་མི་རྒྱས་པ་ཡིན། སོ་སོ་ཐར་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཞེས་
པ་ནི་གང་ཟག་སོ་སོ་འཁོར་བའི་སྤྱལ་བ་སྤུལ་ལས་ཐར་བར་བྱེད་པས་ན་དེ་ལྟར་གསུངས་
ལ། སྒྲ་བཤད་ནི་པ་ཉི་མོ་ཁྲུ་ཞེས་པ་སྟེ་པ་ཉི་མོ་ཞེས་པ་སོ་སོ་དང་ཐབས་ཀྱི་དོན་ལ་འཇུག་
ཅིང་། མོ་ཁྲུ་ཞེས་པ་ཐར་པ་ཡིན་པས་སོ་སོར་ཐར་བ་དང་ཐར་པའི་ཐབས་ཞེས་བྱ་
སྟེ། ཚུལ་ཁྲིམས་བསྐྱུང་བའི་གང་ཟག་སོ་སོ་ངན་འགྲོ་དང་འཁོར་བ་ལས་ཐར་བར་
འབྱུང་པས་ན་སོ་སོ་ཐར་བ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། ངོ་པོ་ནི་རང་ཉིད་ཞི་བ་དོན་གཉིས་
གྱི་སྒོ་མ་འཇིགས་སྒྲིབ་དང་ལེགས་སྒྲིབ་ཙམ་མ་ཡིན་པར་འཁོར་བ་མཐའ་དག་ལས་
ངེས་པར་འབྱུང་འདོད་ཀྱི་བསམ་པས་ཀྱན་ནས་བསྐྱུངས་ཏེ་ཉོད་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་གཞན་
གཞི་དེ་གཞི་དང་བཅས་པ་སྒྲིང་བའི་སེམས་པ་མཚུངས་ལྡན་དང་བཅས་པ་ཞིག་ཡིན།
སོ་ཐར་གྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་ཉེན་གྱི་སྒོ་ནས་དེ་བྱེད། འདུལ་ཁྲི་ཀྱི་མའི་འོད་ཟེར་ལས།

རབ་བྱུང་སྟེ་ཐུའི་སྒོ་མ་པ་ལ། །

དག་བསྟེན་པ་མའི་སྒོ་མ་པ་གཉིས། །

བསྟེན་གནས་སྒོ་མ་པ་དང་བཅས་པ། །

སོ་སོར་ཐར་པའི་སྒོ་མ་པ་བརྒྱད། །

ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན། བསྟེན་གནས་དང་། དགེ་བསྟེན་པ་མ་གཉིས།
 དགེ་ཚུལ་པ་མ་གཉིས། དགེ་སྤྲོད་མ། དགེ་སྤྲོད་པ་མ་གཉིས་བཅས་སོ་བྱི་སྡོམ་
 རིགས་བརྒྱད་ཡོད་ཅིང་། དེ་ཡང་བསྟེན་གནས་ནི། ཅ་བ་བཞི་དང་ཡན་ལག་བཞི་
 རྟེན་སྤང་བྱ་བརྒྱད་སྤྲོད་པའི་སྡོམ་པ་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་ཅིག་ཡིན་ལ། དགེ་བསྟེན་
 རི་དགེ་པའི་ཆོས་ལ་བསྟེན་པ་ཀླུ་ར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་དང་བསྐྲུབ་པའི་གཞི་སྤང་བྱ་ལྟ་ཡང་
 དག་པར་ཐྱངས་པ་ནི་དགེ་བསྟེན་ཡིན་ནོ། །དགེ་ཚུལ་ནི་སྤང་བྱ་ཅ་བ་བཞི་དང་ཡན་
 ལག་དྲུག་སྤྲོད་པའི་སྡོམ་པ་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་རྟེ། རང་གི་བསྐྲུབ་པ་སྟོན་པའི་
 འདུལ་བ་ཉན་དུ་རུང་ཡང་དགེ་འདུན་དང་འབྲེལ་པའི་ལས་ཆོག་རྣམས་སྦྱིར་བཏང་
 ལ་ཐོས་སུ་མི་རུང་བས་དགེ་ཚུལ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན། དགེ་སྤྲོད་མ་ནི་དགེ་ཚུལ་གྱི་བསྐྱེད་
 བྱ་བརྒྱའི་རྟེན་དུ་ཅ་བའི་ཆོས་དྲུག་དང་རྗེས་མཐུན་གྱི་ཆོས་དྲུག་རྟེན་སྤང་བྱ་ཉེར་གཉིས་
 སྤྲོད་པའི་སྡོམ་པ་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་ལ་ཟེར། དགེ་སྤྲོད་ནི། སྤྲོད་བདུན་འཁོར་
 དང་བཅས་པ་རྟེན་ལུས་ངག་གི་ལས་སྤང་བར་བྱ་བ་མཐའ་དག་སྤྲོད་པའི་སྡོམ་པ་དང་
 ལྡན་པའི་གང་ཟག་ལ་ཟེར་ཞིང་། ལུང་རྣམ་འབྲེད་ལས། མིང་གི་དགེ་སྤྲོད་དང་།
 ཁས་འཆེ་བའི་དགེ་སྤྲོད་དང་། སྤྲོད་བས་ན་དགེ་སྤྲོད་དང་། ཉོན་མོངས་པ་བཅོམ་
 པས་ན་དགེ་སྤྲོད་དང་། གསོལ་བ་དང་བཞིའི་ལས་ཀྱིས་བསྟེན་པར་རྫོགས་པའི་དགེ་
 སྤྲོད་དང་བཅས་དགེ་སྤྲོད་བཏགས་པ་བ་གསུམ་དང་མཆོན་ཉིད་པ་གཉིས་ཏེ་ལྟར་དབྱེ་
 ཡོད། དེ་ཡང་དགེ་སྤྲོད་པ་ལ་བསྐྱེད་བྱ་ལྟར་བ་སྡེ་ལྟ་རྟེ། དམ་པ་བཞི་དང་། ལྷག་
 མ་བརྒྱ་གསུམ། སྤང་རྣུང་སུམ་རུ། རྣུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་དགུ་བརྒྱ། སོར་

བཤགས་བཞི། ཉེས་བྱས་བརྒྱ་དང་བརྒྱ་གཉིས་སོགས་བསྡོམས་པས་དགེ་སྦྲོང་གི་
འདུལ་བྲིམས་ཉེས་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་ཅ་གསུམ་ཡོད་དོ།

དགེ་སྦྲོང་མ་ནི། སྐམ་པ་བརྒྱད་དང་། ལྷག་མ་ཉི་ཤུ། སྤང་བའི་རྩུང་
བྱེད་སོ་གསུམ། རྩུང་བྱེད་འབའ་ཞིག་པ་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཅུ། སོར་བཤགས་བརྒྱ་
གཅིག་ཉེས་བྱས་བརྒྱ་དང་བརྒྱ་གཉིས་ཏེ་བསྡོམས་པའི་དགེ་སྦྲོང་མའི་བྲིམས་སུམ་
བརྒྱ་དང་དྲུག་ཅུ་ཅ་བཞི་ཡོད་དོ། །དེ་འདྲའི་སྡོམ་པ་ནོད་པ་པོ་ཡང་མཆོམས་མེད་
ཀྱི་ལས་བྱས་པ་སོགས་སྡོམ་པ་སྟེ་བའི་བར་ཆད། བྱོར་གསྐྱོད་མི་རྣམས་པ་སོགས་ཁྱད་
དུ་འགྱུར་བའི་བར་ཆད། རྩུལ་པོ་དང་པ་མས་མ་གནང་བ་སོགས་གནང་བའི་བར་
ཆད། སྐྱ་སེར་ཅན་དང་ན་རྩུམ་སོགས་མངེས་པའི་བར་ཆད་དེ་བར་ཆད་དེ་དག་དང་
བྲལ་བ་ཞིག་ཡིན་དགོས། སྡོམ་གྱི་ཆོ་ག་དང་ད་ལྟའི་གང་རུང་གི་སྡོམ་ནས་མཆོན་ཉིད་
ཆང་བའི་སྡོམ་བདེན་ལ་བརྟེན་ཏེ་དྲན་ཤེས་བཀའ་ཡོད་དང་མ་བྲལ་བའི་སྡོམ་ནས་བསྐྱུང་
བ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་སྡོམ་པ་གཏོང་བའི་རྒྱ་དང་ཉམས་པའི་རྒྱ། གནས་པའི་རྒྱ།
སེམས་རབ་ཏུ་དྲངས་པ་ལ་གོགས་བྱེད་པའི་རྒྱ་ནམས་ངོ་ཤེས་ནས་འདུལ་བའི་གཞུང་
ལ་ཐོས་བསམ་རྒྱུ་ལ་བཞིན་བྱ་བའི་སྡོམ་ནས་བསྐྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །

བྱང་སེམས་ཀྱི་རྩུལ་བྲིམས་ནི། རང་ཉིད་གཅིག་ཕུ་ཐར་བ་ཙམ་བ་ཡིན་
པར་གཞན་དོན་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པ་དང་བྱང་རྩུབ་དོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པ་གཉིས་་
རྩུང་དུ་འབྲེལ་བའི་སེམས་ཤིག་སྟེ། ནམ་མཁའ་མཐའ་བྱུང་གི་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་དོན་རང་ཉིད་གཅིག་ཕུས་བྱ་བར་འདོད་པའི་བསམ་པ་ནི་གཞན་དོན་དོན་གཉེར་

གྲི་བསམ་པ་ཡིན་ལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྤྲུག་བསྐྱེད་པ་ལས་བསྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་
 རང་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་བསམ་པ་དེ་ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
 སེམས་ཟེར། སེམས་དེ་ནི་རྒྱ་འབྲས་མན་ངག་བདུན་དང་བདག་གཞན་མཉམ་བཞེད་
 གྲོ་ནས་སྒོ་སྒྲིང་བའི་མན་ངག་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱ་ལ་སྒྲི་དགོས་པ་ཡིན་ཅིང་།
 སེམས་དེ་མེད་ན་ཆོས་ཟབ་མོ་གང་འདྲ་ཞིག་བྱས་ཀྱང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་སུ་མི་
 འགོ་བ་ཡིན། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དེ་ལ་དཔྱེ་སྒོ་མང་དུ་ཡོད་ཀྱང་། རོ་བོའི་སྒོ་
 གས་དཔྱེན་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སྒྲོན་པ་སེམས་བསྐྱེད་དང་། བྱང་ཆུབ་ཏུ་འདུག་པའི་སེམས་
 བསྐྱེད་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ནི་སྒྲིད་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བས་དངོས་སུ་ཟིན་པ་ལ་ལྟོས་
 མི་དགོས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་། གཉིས་པ་ནི་སྒྲིད་པ་ཉམས་ལེན་གྱི་བྱ་བས་དངོས་
 སུ་ཟིན་པ་ལ་ལྟོས་དགོས་པའི་སེམས་བསྐྱེད་དེ་ཡིན། དཔྱེ་བ་དེ་གཉིས་དཔེའི་སྒོ་
 གས་བརྟན་ན། དཔེར་ན། ལྷ་ས་ལྷ་བྱ་ཞིག་ལ་འགོ་བ་ལ་དང་པོ་ང་ལྷ་སར་གཅིག་
 འགོའི་སྐམ་པ་ལྟར་དུ། དང་པོ་ངས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་
 ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པ་ཞིག་བྱ་སྐམ་པ་འགོ་བར་འདོད་པ་ལྷ་བྱ་སྒྲོན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་
 དང་། ལྷ་སར་འགོ་བ་དངོས་ཀྱི་འགོ་ཆས་དང་ཁལ་རྟ་སོགས་ལྷ་གོན་བྱས་ནས་དངོས་
 སུ་ལམ་དུ་ཞུགས་ཏེ་འགོ་བ་ལྟར། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་
 ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་སྒྲིན་པ་གཏོང་བ་དང་། ཆུ་ལ་བྲིམས་སྤང་བ།
 བཟོད་པ་སྒྲོམ་པ། བཙོན་འགྲུས་རྩོམ་པ། བསམ་གཏན་ལ་མཉམ་པར་འཛིག་པ།
 བཤེད་པ་ལ་སྒོ་སྒྲིང་སྐམ་ནས་ལམ་པ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པ་བྱུག་ལ་དངོས་སུ་སྒྲོབ་པ་ནི། འགོ་

བ་དངོས་ལྟ་བུ་འདུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་ནོ། །མདོན་རྟོགས་བྱུང་ལས།

སེམས་བསྐྱེད་པའི་གཞན་དོན་ཕྱིར། །

ཡང་དག་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད། ། ཅེས་གསུངས་སོ། །

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་ཉོན་ནས་བསྐྱེད་བྱ་ལ་ཙ་ལྷུང་བཙོ་བཟུང་
དམ་ཉི་བྱ་དང་། ཉེས་བྱས་པའི་བཅུ་ཞེ་དུག་ཡོད་པ་ནམས་རེ་རེ་བཞིན་གཞུང་ལས་
ཤེས་པར་བྱའོ། །བྱང་སེམས་སྡོམ་པའི་རྟོན་ཉི་ལྷན་མཆན་མང་ཡང་མདོར་བསྐྱེས་
ན། བྱིམ་པ་དང་རབ་བྱུང་གི་རྟོན་གཉིས་ཡོད། སྡོམ་པ་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་ནི་ཐེག་ཆེན་གྱི་
རིགས་སད་པའི་རྟོགས་དང་ལྡན་པ། གནས་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ལ་དད་པ། སེམས་
ཅན་ལ་བརྟེན་པ། དཀའ་བ་རྒྱ་ཆེན་སྡོད་ལྷན་གྱི་སྤྱི་སྟོབས་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དགོས་
ཤིང་། མདོ་སྡེ་བྱུང་ལས།

གྲོགས་སྟོབས་རྒྱ་སྟོབས་ཙ་བའི་སྟོབས། །

ཐོས་སྟོབས་དགེ་བ་གོམས་པ་ལས། །

མི་བརྟན་པ་དང་བརྟན་འབྱུང་བ། །

གཞན་གྱིས་བརྟན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པའད། །

ཅེས་གསུངས་པ་བཞིན། གྲོགས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་སྟོབས་དང་།
རྒྱ་རིགས་སད་པའི་སྟོབས། འབྲས་བུ་དགེ་ཙ་རྒྱས་པའི་སྟོབས། ལམ་ཐེག་ཆེན་
གྱི་སྡེ་སྡོད་ཐོས་པའི་སྟོབས། ཐོས་པ་དེ་ཉིད་མང་དུ་གོམས་པས་བསྐྱེད་པ་དང་ལྡན་
ཡིན་ནོ། །བསྐྱེད་སྡོམ་གཏོང་བའི་རྒྱ་ནི་བསྐྱེས་ན་གཉིས་ཏེ། རྫོགས་བྱུང་དུ་སྡོན་

པ་བྲང་བ་དང་། ཕམ་པའི་གནས་ལྟ་བུའི་ཆོས་ཀྱན་དཀྱིས་ཆེན་པོ་སྤྱོད་པའོ། །དེས་
ན་བསྐབ་སྡོམ་དེ་དག་ལ་བསྐབ་པར་འདོད་པའི་བསམ་པ་རྣམ་པར་དག་པ་དང་། བྱང་
ཆུབ་འདོད་པའི་བསམ་པ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བའི་བསམ་པ་ཕུན་སུམ་ཆོག་པ་
པ་གསུམ་གྱིས་སྒྲོ་ནས་བསྐྱང་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །

གསང་བ་སྤྲུགས་ཀྱི་ཚུལ་ཁྲིམས་ནི། ཏུས་སྤྱུར་པའི་སྒྲོ་ནས་རང་གཞན་
དོན་གཉིས་བསྐྱབ་པའི་བསམ་པ་རྒྱབ་སྤོང་བའི་སྤྱང་གྱི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལྟ་སྤྲུགས་
ཆོས་ཉིད་ཏུ་སྒྲོམ་པ་ཐབས་ཤེས་བྱད་པར་ཅན་གྱིས་བེན་པར་བྱ་བ་སྟེ། སྤྱོད་ཏུ་མི་
རུང་བ་ལ་གསང་དགོས་པ་དང་། གསང་ཞིང་སྤྲུགས་པས་འགྲུབ་པའི་ལམ་ཡིན་པས་
གསང་བ་དང་། ཡིད་སྦྱོབ་པ་ཞེས་རང་གི་སེམས་ཐ་མལ་གྱི་སྤྱང་ཞེན་གཉིས་ནས་
སྦྱོབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ལྟན་པས་ན་སྤྲུགས་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན། གསང་བ་སྤྲུགས་
ཀྱི་སྡོམ་པའི་རོ་བོ་འང་གཟུང་འཛིན་རྣམ་ཏོག་འཕྲོ་བའི་བག་ཆགས་དང་བཅས་པ། བདེ་
ཆེན་ཡེ་ཤེས་གྱིས་འཛིན་པར་དམ་བཅས་ནས་དེའི་ཐབས་ལ་སྦྱོབ་པའི་སེམས་པ་
མཚུངས་ལྟན་དང་བཅས་པ་རྒྱུད་དབང་སྤྱུར་སོ་སོ་ལས་མངོན་ཏུ་གྱུར་པའོ། །

གསང་སྤྲུགས་ཀྱི་སྡོམ་པ་ཞོད་ནས་བསྐྱང་བྱ་ལ་ཙ་ལྟར་བཅུ་བཞི་དང་སྡོམ་
པོ་བརྒྱད་སོགས་རིགས་ལྔ་སྟེ་དང་། སོ་སོའི་དམ་ཆོག་སྡོམ་པའི་རྣམ་གྲངས་མང་
ཏུ་ཡོད། དེ་ལྟར་སྡོམ་གསུམ་སྤོང་བསྐྱར་ལམ་ཏུ་བྱེད་པ་ལས་སྤྱིར་ཉོན་མོངས་པས་
མི་འཆིང་བའི་གནད་ལ་བསྐྱང་བྱའི་རོ་བོ་མཚུངས་པ་སྟེ། རྒྱལ་བའི་བག་ཐམས་
ཅད་སྤྱིར་ཙ་གཅིད་ཅིང་བྱང་འདས་སྤྱུབ་པར་མཐུན་པ་ཡིན་ནོ། །ཐེག་པའི་མཐོ་དམན་

ལས་བསྐྱུང་བྱ་སྒྲིམ་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ནི་སྒྲིམ་ཕྱི་མའི་རྟེན་ཅན་ལས་རྫས་ཐ་དད་མེད་
 པས། སྒྲིམ་གསུམ་ངོ་བོ་གནས་འགྱུར་རང་སྒྲོག་མ་འདྲེས་པ་ཉིད་ཡིན་པ་སྟེ། དཔེར་
 ན། རལ་གྱི་གཅིག་མི་སྤར་མ། དཔའ་བོ། བེན་ཏུ་དཔའ་བོ་གསུམ་གྱིས་བདག་
 ཏུ་བབྱུང་ཆེ་རལ་གྱི་འཕྲུང་ལས་མི་འདྲ་བ་བཞིན། སོ་ཐར་གྱི་བྲིམས་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་
 བརྒྱ་བོ་སྤངས་ནས་སྤྲུགས་ལ་ལོགས་སུ་ཉིས་བརྒྱ་ལྔ་བརྒྱ་མེད་ཀྱང་སྤར་གྱི་ཉིས་བརྒྱ་
 ལྔ་བརྒྱ་པོ་དེ་ཐབས་ཀྱིས་བྲིན་པས་སྤྲུགས་སྒྲིམ་ཏུ་གནས་འགྱུར་པར་གསུངས། (འདྲ་
 མི་ཡམ་གྱི་དགོངས་བཞེད་ལྟར་ཡིན།) དེའང་དགེ་སློང་དོན་རྒྱུ་འཛིན་པའི་རྒྱུད་ཀྱི་སྒྲིམ་
 པ་གསུམ་པོ་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་སྒྲོག་པ་ཐ་དད་པའི་སྒྲོ་ནས་སྟེ་སྟེ། དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་ཚུ་ལ་
 བྲིམས་དེ་གཞན་གཞོད་གཞིར་བཅས་སློང་པའི་ཆ་ནས་ཐར་སྒྲིམ། གཞན་ཡན་བསམ་
 པས་བྲིན་པའི་ཆ་ནས་བྱང་སྒྲིམ། འབྲས་བུ་ལམ་གྱི་ཐབས་ཀྱིས་བྲིན་པའི་ཆ་ནས་སྤྲུགས་
 སྒྲིམ་ཏུ་འཛོག་པ་ཡིན་ནོ། །

ལྷག་པ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པ།

གཉིས་པ་ལྷག་པ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པ་ནི། རྒྱལ་མ་འགྲོ་འམ་ངེས་འབྱུང་
 བྱི་བསམ་པས་བྲིན་པའི་བསམ་གཏན་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་དང་ཉེར་
 བསྒྲོགས་ཅི་རིགས་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ། ཡིད་དམིགས་པ་ཅེ་གཅིག་

དུ་འཛིན་པར་བྱེད་པས་ན་ལྷག་པ་སེམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་འཕམ་ཏིང་ཅེ་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་
པ་ཞེས་བྱ་ལ། ཏིང་ཅེ་འཛིན་འདི་ཉིད་གོམས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ལུས་སེམས་ཤིན་སྤངས་
སྦྱེ་བ་ན། བསམ་གཏན་གྱི་ངོ་བོ་ཞི་གནས་དང་གཟུགས་མེད་ཀྱི་དངོས་གཞི་འཛོལ་
ཅིང་། མཐར་གོམས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ན་བསམ་གཏན་གྱི་ཕར་སྦྱིན་དུ་འགྱུར་
ཞིང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཉོན་ཤེས་ཀྱི་སྦྱིབ་པས་བསྐྱུས་པའི་ཉེས་སྦྱོན་མ་ལུས་པ་ཡོངས་
སུ་དག་པར་བྱེད་པ་ཡིན།

ངོ་བོའི་སྦྱོན་ནས་དབྱེ་ན་འཛིན་ཉོན་དང་འཛིན་ཉོན་ལས་འདས་པའི་ཏིང་ཅེ་
འཛིན་གཉིས་ཡོད་དེ། དང་པོ་ནི་གང་ལ་མཉམ་པར་བཞག་ན་ལུས་སེམས་ཤིན་སྤངས་
བསྦྱེད་པའི་ཏིང་ཅེ་འཛིན་དང་། གཉིས་པ་ནི་མངོན་ཤེས་དང་ནམ་ཐར་དང་ཟད་པར་
དང་ཟེལ་གཞོན་སོགས་ཐུན་མོང་པའི་ཡོན་ཏན་སྦྱབ་པའི་ཏིང་ཅེ་འཛིན་ཡིན། དེས་
ན་ཏིང་ཅེ་འཛིན་འདི་དག་ལ་གོམས་པ་ཇི་ལྟར་བསྦྱེད་ཅེ་ན། ཐོག་མར་ནི་གནས་
རྒྱད་ལ་སྦྱེ་བར་འབད་དགོས་ཤིང་། དེ་ནས་ལྷག་མཐོང་རྒྱད་ལ་སྦྱེ་བ་ཡིན་པས། དེ་
གཉིས་འགལ་ཁྱར་མ་སོང་བར་ནི་ལྷག་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཏིང་ཅེ་འཛིན་རྒྱད་ལ་སྦྱེ་དགོས།
ནི་གནས་གྲུབ་ན་བདག་མེད་པ་ལ་ཚུལ་བཞིན་དུ་དཔྱད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་གཡོ་བའི་
སྦྱོན་རྫོག་པར་མ་ཟད། མི་རྟག་པ་དང་། ལས་འབྲས་དང་། འཁོར་པའི་ཉེས་དམིགས་
དང་། བྱམས་པ་དང་། སྤྲིང་རྩེ་དང་། བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་སྦྱོང་བ་ལ་སོགས་པའི་
སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དཔྱད་སྦྱོར་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དམིགས་པ་ལ་
གཡེང་བའི་སྦྱོན་ལོག་ནས། རང་རང་གི་དམིགས་ལ་གང་ཡིན་ལས་གཞན་དུ་མི་

གཡེང་བར་འདུག་པས་དགེ་བ་གང་བྱེད་ཐམས་ཅད་སྟོབས་ཆེ་ལ། སེམས་ཞི་བར་
མ་གནས་པའི་སྟོན་དུ་དམིགས་པ་གཞན་ལ་གཡེང་བས་དགེ་སྦྱོར་བྱས་པ་ཐམས་ཅད་
སྟོབས་ཆུང་སྟེ། སྟོད་འདུག་ལས།

བཟུམ་བཟོད་དང་ནི་དཀའ་ཐུབ་སོགས། །

ཡུན་རིང་དུས་སུ་སྦྱད་བྱས་ཀྱང་། །

སེམས་གཞན་གཡེང་པས་བྱས་ན་ནི། །

དེ་ཉིད་རིག་པས་དོན་མེད་གསུངས། །

ཞེས་པ་ལྟར། ཞི་ལྷག་གི་གོ་རིམ་ངེས་པ་དང་དེ་གཉིས་འགལ་ཟླར་མ་སོང་
བར་པན་ཚུན་གྲོགས་སུ་འགྲོ་བའི་ཚུལ་བྱས་པར་གསུངས་པ་བཞིན། ཞི་གནས་སྟོམ་
ཚུལ་དེ་ལ་ཡང་ཉེས་པ་ཁུ་སྟོང་བ་དང་། འདུ་བྱེད་བརྒྱད་བརྟེན་པ། སྟོབས་དྲུག་
དང་། ཡིད་བྱེད་བཞི་དང་། སེམས་གནས་དགུས་ཚུལ་བཞིན་དུ་སྦྱབ་དགོས་ཏེ།
ནང་གསེས་བྱེ་བྲག་སོ་སོའི་དོན་རྣམས་གཞུང་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

ལྷག་པ་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་བསྐྱབ་པ་ནི་ཤེས་རབ་དང་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་
བསྐྱེད་པའི་ཙུ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་བྱལ་བའི་བརྟན་པ་ལ་
འདུག་པའི་སྟོན་འགྲོའི་ཆོས་ཀྱང་ཡིན་པས། དེ་ལྟར་ཤེས་ནས་ཐོག་མར་དེ་ལ་གོམས་
པའི་སྦྱོར་བ་ལ་བརྩོན་དགོས་སོ། །

ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ།

གསུམ་པ། ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་ནི། སྤྱབས་འགྲུལ་ལས་འབྱུང་གི་བསམ་པས་ཟིན་པའི་རང་ཡུལ་བདེན་པ་གཉིས་པོའི་གང་རུང་གི་རྣམ་པ་རྟོགས་པའི་བསྒྲུལ་པ་ལྟར་གཞིས་རབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་བྱེད་དེ་ལྷག་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་བསྐྱབ་པ་བློར་ལ། ཉོན་མོངས་སྤོང་པའི་རྒྱ་དང་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་གནས་ཡིན་པས། འདི་ལ་བརྟེན་ནས་ཕུང་ཁམས་སྡེ་མཆེད་སོགས་གཞི་ལམ་འབྲས་བུས་བསྐྱུས་པའི་ཇི་ལྟ་བུ་དང་ཇི་སྟེད་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པར་བྱེད་པས་ན། འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒྲུང་དོར་གྱི་གནས་མཐའ་དག་རང་རང་གི་མོས་པ་ལྟར་བྱེད་བྱས་པ་ཡིན། འདི་ལ་དབྱེ་ན། བདག་མེད་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་དོན་སྤྱིའི་སྟོན་ནས་མཇུག་བདད་མེད་ན་ཏུ་གྱུར་པའི་སྟོན་ནས་མཇུག་བདད་ན་དམ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དང་། རིག་པའི་གནས་ལྗང་དག་ལ་མཁས་པར་སྦྱངས་ཤིང་། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྣམ་མཁྱེན་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཏུ་འཆོལ་བ་ནི་ཀྱང་རྫོགས་པའི་ཤེས་རབ། སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་འདི་དང་ཕྱི་མའི་དོན་ཁ་ན་མ་ཐོབ་མེད་པར་སྦྱབ་པའི་ཚུལ་ཤེས་པ་ནི་སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་རབ་བཅས་ཡིན་ནོ། །

དེ་ལྟར་ལྷག་པའི་བསྐྱབ་པ་གསུམ་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ལ་བརྟེན་ནས་འགའ་ཞིག་གིས་ཐེག་དམན་གྱི་ལམ་ལ་བགྲོད་དེ་ཐར་བ་ཉན་རང་དག་བཅོམ་པའི་གོ་འཕང་མངོན་བྱེད་ཅིང་། འགའ་ཞིག་གིས་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལམ་ཏུ་བགྲོད་ནས་སངས་རྒྱུས་

ཀྱི་གོ་འཕང་མངོན་དུ་བྱེད་པ་ཡིན། དེ་ཡང་རང་གི་འབྲས་བུར་གྱུར་པའི་ཡོན་ཏན་
དུ་མའི་རྟེན་བྱེད་པའི་ལམ་ཞུགས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་དེ་ས་ལམ་གཉིས་སུ་སྤྱེ་བའི་སའི་
མཆན་ཉིད་དུ་གསུང་ལ། སའི་བྱེད་ལས་ནི་རྒྱ་བའི་འཛིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་སྦྱེ་ཞིང་
གནས་པའི་རྟེན་བྱེད་པ་བཞིན་དུ་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་ལ་ས་ཞེས་བཅོད་པ་ནི། དེ་
དང་བྱེད་ལས་མཚུངས་པའི་སྒྲོ་ནས་བཏགས་པ་ཡིན། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་
ས། རང་རྒྱལ་གྱི་ས། བྱང་མེམས་ཀྱི་ས་དང་གསུམ་ཡོད་ལ། གཞན་ཡང་སའི་ཐ་
སྟོང་འཇུག་ཚུལ་དུ་མ་ཡོད་དེ། ཟག་མེད་ས་དགྲ་དང་ཁམས་གསུམ་ས་དགྲ་དང་།
དམན་པ་ས་བརྒྱད་རྣམས་སུ་ཡོད་དོ། །

ཡང་དེ་ལ་མཆོག་དམན་གྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་ན། ཐེག་དམན་གྱི་ས་དང་ཐེག་
ཆེན་གྱི་ས་གཉིས་ཡོད། དང་པོ་ཐེག་དམན་གྱི་ས་ལ་དབྱེ་ན། དམན་པ་ས་བརྒྱད་
དུ་ཡོད་དེ། དཀར་པོ་རྣམ་པར་མཐོང་བའི་ས། རིགས་ཀྱི་ས། བརྒྱད་པའི་ས། མཐོང་
བའི་ས། བསྐབ་པའི་ས། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ས། བྱས་པ་རྟོགས་པའི་ས།
རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་རྣམས་སོ། །མཆན་གཞི་ནི་རིམ་པ་བཞིན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཆོགས་
ལམ་ལ་དཀར་པོ་རྣམ་པར་མཐོང་བའི་ས་ཞེས་བྱ་སྟེ། རྣམ་བུར་གི་ཆོས་དཀར་པོ་
དང་པོར་མཐོང་བའི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་ལ་རིགས་ཀྱི་ས་
ཞེས་བྱ་སྟེ། རང་རིགས་ལ་མི་འབྲུལ་བ་དེ་ནས་འཐོབ་པའི་ཕྱིར། རྒྱན་ཞུགས་ཀྱི་
མངོན་རྟོགས་ལ་བརྒྱད་པའི་ས་ཞེས་བྱ་སྟེ། ཞུགས་གནས་བརྒྱད་ཀྱི་དང་པོ་དེ་ནས་
འཐོབ་པའི་ཕྱིར། རྒྱན་ཞུགས་འབྲས་གནས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ལ་མཐོང་བའི་ས་ཞེས་

བྱ་སྟེ། འདིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱིས་གང་ཟག་གི་བདག་མེད་དང་པོར་མངོན་
 ལུ་མ་དུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། ཕྱིར་འོང་འབྲས་གནས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ལ་བསྐྱབ་པའི་
 ས་ཞེས་བྱ་སྟེ། འདོད་ཡོན་གྱི་གཡམ་གཉིས་སྤངས་ཏེ་བསྐྱབ་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར།
 མི་འོངས་འབྲས་གནས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་ས་ཞེས་བྱ་སྟེ།
 འདོད་ཡོན་མཐའ་དག་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་པའི་
 མངོན་རྟོགས་ལ་བྱས་པ་རྟོགས་པའི་ས་ཞེས་བྱ་སྟེ། རང་ལམ་གྱི་བྱ་བ་རྫོགས་པར་
 བྱས་པར་རྟོགས་པས་སོ། །རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་ལ་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
 ས་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྤྱད་པ་མཐའ་མའི་ཆེ་སྟོབ་དཔོན་གཞན་ལ་བརྟེན་མི་དགོས་པའི་
 ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་མཁྱེན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རང་རྒྱལ་སྟོབ་པའི་མངོན་རྟོགས་
 རྣམས་ཀྱང་འདྲིའི་ནང་དུ་འདུ་བ་ཡིན། གཉིས་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ས་ལ་དབྱེ་ན། གཏམ་
 དུ་བྱ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་སྤང་བ་ལས།

ཇི་ལྟར་ཉན་ཐོས་ཐེག་པ་ལ། །

ཉན་ཐོས་ས་ནི་བརྒྱད་བཤད་པ། །

དེ་བཞིན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ། །

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་བརྩེའོ། །

ཞེས་ས་བརྩེ་ཡོད་པའི་གཏུ་འཆད་པར་བྱ་སྟེ། རང་འབྲས་བྱང་ཆུབ་ཏུ་བགྲོད་
 པའི་གོ་སྐབས་སྟེ་བྱལ་དུ་གྱུར་པའི་ལམ་ཞུགས་ཀྱི་མཁྱེན་པ། ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། ཐར་
 ལམ། མཁྱེན་པ། ཡེ་ཤེས། མངོན་ཤེས། ཐེག་པ། ལམ་ཞུགས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་

ནམས་དོན་གཅིག་མེད་གི་ནམ་གྲངས་ཡིན། དེ་ལ་ལམ་ཞེས་བཞེད་པ་ནི། ཐར་པའི་
གོ་འཕང་དུ་བགོད་པར་བྱེད་པའི་ལམ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བཞེད་པ་ཡིན། དེ་ལ་
ང་པའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། ཚོགས་ལམ། སྦྱོར་ལམ། མཐོང་ལམ། སྒོམ་ལམ། མི་སྒོལ་
ལམ་དང་ལྔ་ཡིད།

ཚོས་མངོན་རྟོགས་དེ་ཚོགས་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་
ཚོགས་ལམ་གསུམ་ཡིད། ཚོགས་ལམ། དད་པའི་ས། ཐར་པ་ཆ་མཐུན། ཚོས་མངོན་
རྟོགས་ནམས་དོན་གཅིག་མེད་གི་ནམ་གྲངས་ཡིན། དེ་ལ་ཚོགས་ལམ་ཞེས་བཞེད་པའི་
རྒྱ་མཚན་ནི། ཐེག་པ་རང་ལམ་གྱི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་ཕྱིར་དུ་ཚོགས་བསགས་པའི་ལམ་གྱི་
དང་པོ་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བཞེད་པ་རེད། དེ་ལ་དད་པའི་ས་ཞེས་བཞེད་དོན་ནི། དད་
སོགས་ཡུལ་ལྔ་ལ་གཙོ་བོར་མཁས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བཞེད་
པ་རེད། དེ་ལ་ཐར་པ་ཆ་མཐུན་ཞེས་བཞེད་དོན་ནི། ཉོན་ལྔའི་སྤངས་པའི་འགོག་བདེན་
ནི་ཐར་པ་དང་དེའི་ཕྱོགས་གཅིག་ཉོན་ལྔའི་ཀྱན་བཏགས་སྤངས་པའི་འགོག་བདེན་ནི་ཐར་
པའི་ཆ་དང་། དེ་ཐོབ་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ལམ་ཡིན་པས་ན་དེ་
ལྟར་བཞེད་པ་རེད། དེ་ལ་ཚོས་མངོན་རྟོགས་ཞེས་བཞེད་དོན་ནི། ཚོས་མངོན་རྟོགས་
ཞེས་པའི་ཚོས་ནི་གསུང་རབ་ཡན་ལག་བརྒྱ་གཉིས་དང་། དེ་ལ་དམིགས་ནས་སྒྲ་སྒྲིའི་
རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་ཉན་ཐོས་ཀྱི་དོན་མངོན་རྟོགས་ཐོས་བསམ་གྱིས་གཙོ་བོར་གཏན་
ལ་འབབས་པའི་སྐབས་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ། །

དོན་མངོན་རྟོགས་དེ་སྦྱོར་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་

སྟོན་གསུམ་ཡོད། སྦྱོར་ལམ། དེས་འབྲེད་ཆ་མཐུན། དེས་འབྲེད་ཡན་ལག་ རྟོན་
 མངོན་རྟོགས་རྣམས་དོན་གཅིག་ དེ་ལ་སྦྱོར་ལམ་ཞེས་བཞུགས་དོན་ནི། ཐེག་པ་རང་ལམ་
 གྱི་མཐོང་ལམ་ལ་སྦྱོར་པས་ན་དེ་ལྟར་བཞུགས་པ་ཡིན། དེ་ལ་དེས་འབྲེད་ཆ་མཐུན་ཞེས་
 བཞུགས་དོན་ནི། དེས་འབྲེད་ནི་མཐོང་ལམ་ཡིན་ལ་དེའི་ཆ་ལ་ཕན་འདོགས་པས་ན་དེ་
 ལྟར་བཞུགས་པ་ཡིན། དེ་ལ་དེས་འབྲེད་ཡན་ལག་ཅེས་བཞུགས་དོན་ནི། རང་འབྲས་མཐོང་
 ལམ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བཞུགས་པ་རེད། དེ་ལ་དོན་མངོན་
 རྟོགས་ཞེས་བཞུགས་དོན་ནི། གསུང་རབ་ཀྱི་དོན་བདག་མེད་ཕྱ་རགས་ལ་སྦྱོར་བྱུང་གི་
 རྒྱུང་བ་ཐོན་པས་ན་དེ་ལྟར་བཞུགས་པ་ཡིན་ནོ། །

བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་མཐོང་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དཔྱེན་ཉན་ཐོས་མཐོང་
 ལམ་སྟོན་གསུམ་ཡོད། མཐོང་ལམ། བདེན་པ་མངོན་རྟོགས། མཐོང་ལམ་པའི་
 རྒྱུད་ཀྱི་མཐུན་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་ དེ་ལ་མཐོང་ལམ་ཞེས་བཞུགས་དོན་ནི། བདག་མེད་
 ཕྱ་རགས་གང་རུང་མངོན་སུམ་དུ་གསལ་དུ་རྟོགས་པའི་ལམ་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བཞུགས་
 པ་རེད། དེ་ལ་བདེན་པ་མངོན་རྟོགས་ཞེས་བཞུགས་དོན་ནི། བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་
 གསལ་དུ་རྟོགས་པའི་ལམ་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བཞུགས་པ་ཡིན་ནོ། རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་
 དེ་སྦྱོར་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད། དཔྱེན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྦྱོར་ལམ་སྟོན་གསུམ་ཡོད། སྦྱོར་
 ལམ། རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས། སྦྱོར་ལམ་པའི་མཐུན་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་ དེ་ལ་སྦྱོར་
 ལམ་ཞེས་བཞུགས་དོན་ནི། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཟེན་རྒྱུན་ལྡན་སྦྱོར་པར་བྱེད་
 པས་ན་དེ་ལྟར་བཞུགས་པ་ཡིན། དེ་ལ་རྗེས་ལ་མངོན་རྟོགས་ཞེས་བཞུགས་དོན་ནི། མཐོང་

ལམ་གྱི་རྗེས་ལ་བདེན་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ལམ་ཡིན་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྟུན་པ་
 ཡིན་ནོ། ཉོན་ལྷིབ་སྤངས་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པའི་མཁྱེན་པ་དེ་མི་སྒྲོབ་ལམ་གྱི་མཆོན་
 ཉིད། སྤྲུལ་བརྟུན་རིགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་ན། ཉན་ཐོས་ཀྱི་མི་སྒྲོབ་ལམ་སོགས་གསུམ་
 ཡོད། མི་སྒྲོབ་ལམ། ཉོན་ལྷིབ་སྤངས་པའི་ཡེ་ཤེས། དག་བཅོམ་པའི་མཁྱེན་པ་རྣམས་
 རོན་གཅིག་དེ་ལ་མི་སྒྲོབ་ལམ་ཞེས་བརྟུན་དོན་ནི། ཐེག་པ་རང་ལམ་གྱི་བྱ་བ་མཐར་
 ཐུག་པས་ན་དེ་ལྟར་བརྟུན་པ་ཡིན་ནོ། དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ས་དང་། ལམ་དང་། མཁྱེན་
 པ་དང་། ལམ་ཞུགས་ཀྱི་མངོན་རྟོགས་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན།

འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག

གསུམ་པ། འབྲས་བུའི་རྣམ་གཞག་ནི། ཐེག་པ་གསུམ་ཀའི་ས་ལམ་བཟོད་
 ཟེན་ནས་ལམ་དེས་རྟོགས་པའི་འབྲས་བུ་སྟེ། མངོན་རྟོགས་ཀྱན་ལས།

ངོ་བོ་ཉིད་ཡོངས་རྫོགས་བཅས་དང་། །

དེ་བཞིན་གཞན་པ་སྤྱུལ་བཞི། །

ཆོས་སྐྱ་མཛད་པ་དང་བཅས་པ། །

རྣམ་པ་བཞི་རྟེན་ཡང་དག་བརྟུན། །

ཅས་པ་ལྟར་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱ་དང་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱ། ཡོངས་སྤྱོད་རྫོགས་སྐྱ། སྤྱུལ་
 སྐྱ་དང་བཞི་ཡོད་ལ། དེ་བཞི་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་སྐྱ་དང་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་

བསྐྱུས་ནས་ཆོས་ཡོངས་སྤྱུལ་གསུམ་སྟེ་སྤྱུ་གསུམ་དུ་འང་བྱེད་ལ། དེ་ཡང་བསོད་ནམས་
ཀྱི་ཆོགས་ལ་བརྟེན་ནས་གཟུགས་སྤྱེ་ཉེ་ཡོངས་སྤྱུ་དང་སྤྱུལ་སྤྱུ་གཉིས་སྤྱབ་པར་བྱེད་ལ།
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཆོས་སྤྱེ་ཉེ་བོ་ཉིད་སྤྱུ་དང་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྤྱུ་གཉིས་སྤྱབ་
པར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དབུ་མ་རིན་ཆེན་ཐེང་བར།

སངས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་གཟུགས་སྤྱེ་འདི། །

བསོད་ནམས་ཆོགས་ལས་བྱུང་བ་སྟེ། །

ཆོས་ཀྱི་སྤྱི་ནི་མདོར་བསྐྱུས་ན། །

རྒྱལ་བོ་ཡེ་ཤེས་ཆོགས་ལས་འབྱུངས། །

ཞེས་པ་ལྟར་རང་དོན་ཆོས་སྤྱུ་དམ་པ་དང་གཞན་དོན་གཟུགས་སྤྱུ་དམ་པ་གཉིས་
སྤྱུ་འང་ཡོད། དེ་ཡང་རོ་བོ་ཉིད་སྤྱི་ནི་དག་པ་གཉིས་ལྟན་ཀྱི་དབྱིངས་མཐར་བྱག་དེ་རོ་
བོ་ཉིད་སྤྱི་ལ་མཆན་ཉིད་དུ་འདོད། ས་བཙུའི་རྒྱུན་མཐའ་སྟོམ་ལམ་དོ་རྩེ་ལྟ་བུའི་ཉིང་
རེ་འཛིན་གྱིས་ཤེས་སྤྱི་བ་ཟད་པར་སྟོང་ཞིང་། དེ་འདྲའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་དེས་བྱངས་
པའི་རྣམ་གྲོལ་ལམ་ཐོབ་པ་ན། སྤྱི་བ་གཉིས་སྟོ་བྱར་བའི་བྱི་མ་མཐའ་དག་སྤངས་པའི་
སྤངས་པ་རོ་བོ་ཉིད་སྤྱི་བ་པ་ནི་སྟོ་བྱར་རྣམ་དག་གི་ཆ་དང་། ལྟར་ཐ་མལ་བའི་གནས་
སྤངས་སྤྱུ་རང་བཞིན་གནས་རིགས་སྤྱུ་འཛིན་པའི་སེམས་ཀྱི་སྟེང་གི་བདེན་སྟོང་དེ་ཉིད་
གནས་འགྱུར་མཐར་ཐུན་པའི་ཆོ་སངས་རྒྱལ་ཀྱི་བྱགས་རྣམ་མཁུན་གྱི་སྟེང་གི་སྟོང་པ་
ཉིད་དུ་སོང་བ་དེ་ནི་རང་བཞིན་རྣམ་དག་གི་ཆ་སྟེ་དག་པ་གཉིས་དང་ལྟན་པའོ། །དབྱེ་
ན་དག་པ་གཉིས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་དབྱེ་ཞིང་། རོ་བོ་ཉིད་སྤྱི་ལ་མཆན་ཉིད་ལྟ་ལྟན་དང་

ཡོན་ཏན་ལྔ་ལྔ་དུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་རྒྱུད་མའི་བསྟན་བཅོས་སུ་རྒྱས་པར་གསུངས་
སོ། །

ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱེན་ནི་རི་ལྷ་བ་དང་རི་སྟོང་པའི་ཆོས་མཐའ་དག་མངོན་སུམ་དུ་
གཟིགས་པ་མཐར་ཐུག་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཡེ་ཤེས་ཆོས་སྐྱེན་མཆོན་ཉིད་དུ་འདོད་ལ། དེའི་
ན། རྩེ་ཆོན་གྱི་སྟོན་ས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་ཟག་མེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་རྩེ་ཆོན་ཉེར་གཅིག་ཡོད་
དེ། བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན། ཆད་མེད་བཞི། རྣམ་ཐར་བརྒྱད། མཐར་གནས་སྟོམས་
འཕྱག་དག། ཟད་པར་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་བརྒྱ། ཟེལ་གཞོན་བརྒྱད། ཉོན་མོངས་མེད་པའི་
ཉིང་ངེ་འཛིན། སྟོན་གནས་མཁྱེན་པ། མངོན་ཤེས་དུག་སོ་སོར་ཡང་དག་གི་རིག་པ་
བཞི། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཡོངས་སུ་དག་པ་བཞི། དབང་བརྒྱ། ལྟོབས་བརྒྱ། མི་
འཛིགས་པ་བཞི། བསྐྱང་བ་མེད་པ་གསུམ། དྲན་པ་ཉེར་གཞག་གསུམ། བསྟེལ་བ་མི་
མངའ་བའི་ཆོས་ཉིད། བག་ཆགས་ཡང་དག་པར་བཅོམ་པ། ཐུགས་རྩེ་ཆེན་པོ། སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་བརྒྱད། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དེ་རྩེ་ཆོན་ཉེར་
གཅིག་ཡོད། དེ་ཡང་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་རྩེ་ཆོན་ཉེར་གཅིག་པོ་རྣམས་ནི་ཉན་རང་དང་
ཐུན་མོང་བའི་རྩེ་ཆོན་ཡིན་ལ། ཉན་རང་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་མེད་པའི་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་མཁྱེན་གྱི་ངོས་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལྟོབས་བརྒྱད་དང་མི་འཛིགས་
པ་བཞི། སོ་སོར་ཡང་དག་པར་རིག་པ་བཞི། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་བཅོ་
བརྒྱད་དང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སོགས་ཡོད་དོ། །

མོངས་སྟོང་རྩོགས་པའི་སྐྱེན་ངེས་པ་ལྔ་དང་ལྔ་ན་པའི་མཐར་ཐུག་པའི་གཟུགས་

སྐྱེད་ཡོངས་སྤྱིད་རྫོགས་སྤྱིའི་མཆོན་ཉིད་དུ་འཛོག་ལ། དེ་ཡང་རྫོན་སྒོའ་པ་ལམ་གྱི་གནས་
 སྐབས་སུ་ཞིང་དག་སྤྱིར་བསྐྱེད་མས་པའི་སྤྱིབས་ཀྱིས་འབྲུབ་པའི་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་འོག་
 མིན་སྤྱིག་པོ་བཀོད་པའི་ཞིང་དུ་ཐོག་མར་གང་གི་དོ་བོར་སངས་རྒྱུས་པའི་ངེས་པ་ལྟ་ལྟན་
 གྱི་གཟུགས་སྤྱི་སྤྱིའི་མཆོག་གི་སྤྱུལ་སྤྱིའི་སྤྱུལ་གཞི་ཡིན། ངེས་པ་ལྟ་ནི། གནས་ངེས་པ་
 འོག་མིན་སྤྱིག་པོ་བཀོད་པའི་ཞིང་ཁོན་ར་བཞུགས་པ། འཁོར་ངེས་པ་བྱང་སེམས་འཕགས་
 པ་ག་སྟག་ ཆོས་ངེས་པ་ཐེག་ཆེན་གྱི་ཆོས་འབའ་ཞིག་གསུངས་པ། སྤྱི་ངེས་པ་མཆོན་
 དཔེ་གསལ་ལ་རྫོགས་ཀྱིས་སྤྱུས་པ། དུས་ངེས་པ་བསྐྱལ་བ་མ་སྟོང་གི་བར་དུ་བཞུགས་པ་
 ཡིན། མདོ་སྤྱི་རྒྱུན་ལས་ཡོངས་སྤྱིད་རྫོགས་པའི་སྤྱིའི་ཁྱད་པར་ལ་དུག་གསུངས་ཏེ། ཁམས་
 ཀྱན་དུ་བཟང་པོ་ལ་སོགས་པའི་འཁོར་ཡོངས་སུ་སྤྱད་པའི་ཁྱད་པར། བེའུ་ལ་སོགས་
 པའི་ཞིང་གི་ཁྱད་པར། དབང་པོའི་རྟོག་ལ་སོགས་པའི་མཆོན་གྱི་ཁྱད་པར། ཆེ་ཆུང་
 ལ་སོགས་པའི་སྤྱིའི་ཁྱད་པར། ཆོ་གྲིས་མི་ཟད་པ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་ལ་རྫོགས་པར་ཡོངས་
 སྤྱིད་པའི་ཁྱད་པར། མཛད་པ་འབྲེན་ལས་དག་གི་ཐ་དད་པའི་ཁྱད་པར་ནམས་ཡོད་དོ།
 །སྤྱིར་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་མཆོན་དཔེའི་ཡོན་ཏན་དེ་དག་སྤྱུལ་སྤྱི་དང་ཡོངས་སྤྱི་གཉིས་ཀ་ལ་
 ཡོད་ཀྱང་། མཆོན་དཔེ་དེ་ནམས་ཀྱི་རྒྱད་ལ་སྤྱད་པའི་ནམ་སྤྱིན་གྱི་འབྲས་བུ་དངོས་ནི་
 ཡོངས་སྤྱིད་རྫོགས་སྤྱིའི་མཆོན་དཔེ་ཡིན་པས་ཡོངས་སྤྱི་དང་སྤྱིར་ནས་བཤད་པ་ཡིན།

སྤྱུལ་པའི་སྤྱི་སྤྱིའི་སངས་རྒྱུས་ནམས་རང་ཉིད་སངས་རྒྱུས་ཟེན་པའི་རྫོགས་སུ་སེམས་
 ཅན་གྱི་དོན་དུ་གང་ལ་གང་འཆོམས་པའི་སྤྱུལ་བ་སྤྱི་ཆོགས་བསྐྱེད་ནས་དོན་མཛད་པའི་
 གདུལ་བྱ་སོ་སྤྱི་བ་ནམས་ཀྱིས་ཀྱང་མཛུལ་བར་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན། སྤྱུལ་སྤྱི་ལ་དབྱེ་ན་

(45)

ས་ཡི་སྟེང་དུ་ཁྱེད་ཅི་སྟེང་པར། །

གངས་པའི་ན་འཆར་པའི་ཡ་མཆན་འདིར་སྟོས་དང་། །

བསམ་ཡས་ཀྱལ་པའི་རོལ་པ་ཡིད་ལ་འབབ། །ཅེས་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ།།

དེ་ལྟར་རང་ཅག་ནང་པའི་རྗེས་འབྲངས་པ་ཞིག་ཡིན་ཕྱིན་འབྲས་བུའི་སྤྱི་བབ་
ཀྱི་ཆནས་ནང་པའི་ཆོས་སྟོན་པ་པོ་སངས་ཀྱས་ངོས་བཟུང་བ་དང་དེའི་ཡོན་ཏན་ངེས་པར་
དུ་ཤེས་དགོས། སངས་ཀྱས་ཞེས་པ་ནི། ལེགས་སྒྱུར་སྐད་དུ་བྲུག་ཞེས་ཁོང་དུ་ཁྱད་
པའི་དོན་ལ་འཇུག་ཅིང་། དེ་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དེ་ཉིད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་ཁོང་
དུ་ཁྱད་ཅིང་སྤང་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མཐར་ཐུག་ཀྱི་ལ་མངའ་པའི་གང་ཟག་ཅིག་ལ་ཟེར་
ཞིང་། བོད་ཆོག་གི་འགོ་སྟོན་ནའང་སྤྱི་བ་གཉིས་བཀ་ཆགས་དང་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་
སངས་ཤིང་དེའི་གཉེན་པོ་སྟོང་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཡོན་ཏན་མཐའ་དག་ཀྱས་
བས་ན་སངས་ཀྱས་ཞེས་པ་ཡིན་ནོ། །

སྤྱིར་སངས་ཀྱས་ཞེས་པའི་སྤྱི་སྤྱི་ཙམ་སྟོ་ཡུལ་དུ་གར་བ་ལའང་ཕལ་བ་ནམས་
ཀྱི་སྟོ་ངོར་ཤོང་དཀའ་བ་ཞིག་དུ་ཆགས་ཀྱང་། དོན་དངོས་ཐོག་སྟོན་གྱི་རིགས་མཐའ་
དག་སྤངས་ཤིང་། ཡོན་ཏན་རིགས་མཐའ་དག་མངའ་བ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་ཀྱི་ལས་
སྤྱས་ཀྱང་མི་ཤེས་པའི་མཆར་མཆར་རོ་ཞིག་ལོགས་སུ་འཛོག་ཀྱི་མེད། ཀྱལ་བས་བསྟན་
པའི་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལ་མཁས་པར་བྱས་ཏེ་སྤང་སྤང་གི་གནས་ཤིང་ཞིབ་ཤིང་ཞིབ་
དུ་བཏང་སྟེ་མཐར་སྤང་བུའི་གནས་ཡོངས་རྫོགས་སྤངས། སྤང་བུའི་ཡོན་ཏན་གྱི་རིགས་
ཐམས་ཅད་རྫོགས་པའི་གོ་སྐབས་ཤིག་ཐོབ་འོང་བ་དེའི་ཆོ་སངས་ཀྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་རིན་

པོ་ཆེ་ཐོབ་པ་ལུང་དང་རིགས་པས་འགྲུབ་པོ། །

དེས་ན་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་བཅོམ་ཡུན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དག་བཅོམ་
པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་བྱུ་བྱུ་བ་པ་མཉམ་མེད་ཟས་གཙང་གི་སྤྲུལ་པོ་
འདི་ལྟ་བུ་ལ་མཆོན་ན། རང་ཅག་མི་འདྲེད་ཞིང་གི་སྟོན་པ་ཡིན་ལྷགས། བཅོམ་ཡུན་
འདས། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ། དག་བཅོམ་པ། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པ། རྒྱུ་བྱུ་བ་
པ། མཉམ་པ་མེད་པའི་ཚུ་ལ་རྣམས་རེ་རེ་བཞིན་བརྫོང་གིས་མི་ལངས་ཀྱང་། བེན་ཏུ་
མཛོད་བསྐྱུས་པའི་སྟོན་པས་བཤད་ན། སྒྲ། གསུང་། ཐུགས། འཕྲིན་ལས་ཀྱི་ཡིན་ཏན་
བཞིར་མ་འདུས་པ་མེད། དང་པོ། སྒྲིའི་ཡིན་ཏན་གྱི་དབང་དུ་བཏང་ན། ཟག་པ་མེད་
པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྟོན་པའི་འབྲས་བུ་ཐུག་ཞབས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཕྱི་བས་སྟོང་ལ་སོགས་
མཆོན་བཟང་སོ་གཉིས་དང་། སེན་མོ་བཟངས་མཛོད་ག་ལ་སོགས་པ་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་
ཅུ་སྟེ། སྟོན་སྟོབ་པ་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་བསྐྱལ་ཆེན་གངས་མེད་གསུམ་དུ་བསོད་
ནམས་ཀྱི་ཆོགས་རྒྱ་ཆེན་པོ་བསགས་པས་སྒྲ་བཟང་པོ་འདི་ལྟ་བུ་འགྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །རེ་
རེ་ཞིབ་ཏུ་ཕར་ཕྱིན་སོགས་ཀྱི་གཞུང་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ཡང་རྗེ་བརྩན་མ་པམ་
མགོན་པོས།

མཛོད་ན་མཆོན་བྱད་ཡིན་ཏན་གང་། །

སུམ་ཅུ་ཅུ་གཉིས་ཞེས་བྱ་བ། །

སྒྲུལ་བཅོས་ལ་རྫོགས་པར་ནི། །

ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་སྒྲ་གཉིས་ལ་བརྟེན། །

ཞེས་མཚན་དང་དཔེ་བྱ་དེ་དག་ཚེས་གཟུགས་ཀྱི་སྐྱ་གཉིས་ལས་གཟུགས་སྐྱའི་
 དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། ལོངས་སྐྱ་ནམ་སྒྲིན་གྱི་འབྲས་བྱ་དང་། སྐྱ་ལ་སྐྱ་བདག་པོའི་
 འབྲས་བྱའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན། མཚན་དཔེ་གཉིས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། དེ་གང་ལ་ལྡན་
 པའི་གང་ཟག་དེ་སྐྱེས་བྱ་ཆེན་པོར་མཚོན་བྱེད་ཡིན་པས་ན་མཚན་དང་། དེ་གང་ལ་ལྡན་
 པའི་སྐྱ་དེའི་མངོས་པགས་ལ་བྱེད་ཀྱི་དཔེའི་བྱ་དེ་བཞིན་ཡིན་པས་ན་དཔེ་བྱ་ཅེས་པ་ཡིན་
 ལ། གཉིས་ཀ་ལ་བཟང་པོ་སྦྱར་དོན་ནི། ཤེན་དུ་མངོས་ཤིང་མཐོང་ན་བདེ་བ་སྦྱར་པའི་
 བྱིན་རྒྱལ་ཅན་ཡིན་པས་ན་དེ་སྦྱར་སྦྱར་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ། གསུང་གི་ཡོན་ཏན་གྱི་དབང་དུ་བཏང་ན། འཁོར་དུ་གདུལ་བྱའི་
 འགྲོ་བ་ཅི་ཙམ་མང་ཡང་ཤེས་པར་བྱ་བའི་གནས་ལ་རང་རང་གི་སྒྲོ་ཁ་དང་འཚམ་པར་
 ཐེ་ཚོམ་དོགས་པ་ཆེ་ཆུང་ལ་སོགས་མངོན་སྟོན་གྱི་གསལ་བའི་དབྱེ་བ་ཇི་སྟར་ཞིག་ཞུས་
 ནའང་སྐད་ཅིག་གི་རིང་ལ་འདྲི་བ་པོའི་ཁམས་དབང་མོས་པ་བག་ལ་ཉལ་ཇི་སྟར་བ་བཞིན་
 མ་འགྲུང་བར་བྱུགས་སུ་ཆུད་ནས་གསུང་གི་སྒྲོ་འབྲེད་ཐེངས་གཅིག་གིས་སོ་སོར་མ་འདྲེས་
 པར་ན་བར་སྒྲན་ཞིང་ཡིད་ཚིམ་པའི་ལན་འདེབས་པར་མང་དེ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ཡང་བདེན་
 སྒྲས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས།

ཇི་སྟར་སེམས་ཅན་ཀྱན་གྱིས་ངེས་པའི་ཆོག །

མང་པོ་དག་གིས་དུས་གཅིག་ཞུ་ཞུས་ན། །

སེམས་ཀྱིས་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལ་བྱུགས་ཆུད་ནས། །

གསུང་དབྱངས་གཅིག་གིས་སོ་སོར་ལན་ཡང་འདེབས། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་སྒྲུབ་དང་བསམ་པའི་ཡུལ་ལས་འགོངས་པའི་གསུང་ཆོད་
 མཉེན་དུ་གནས་པ་ཡིན། གསང་བ་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པའི་མདོ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར།
 གསུང་དབྱངས་ཡན་ལག་དུག་ཅུ་ཅུ་བཞི་དང་ལྔ་ན་པའི་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་གསུང་ཞེས་པ་ཡང་།
 མཉེན་པ་ནས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་དང་ལྔ་ན་པའི་བར་ཡིན་ལ། ཡན་ལག་དུག་
 ཅུ་ཅུ་བཞི་བོ་སོ་སོའི་རྒྱ་མཚོ་ཡང་གོ་རིམ་བཞིན་དུ་དགེ་ཅ་སྟོན་པ་ནས་དོན་ཐམས་ཅད་
 དཔེ་དང་སྒྱུར་ནས་སྟོན་པའི་བར་དུ་ངེས་པར་བྱའོ། །

གསུམ་པ། ཐུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་དབང་དུ་བཏང་ན། ཇི་ལྟ་ཇི་སྟེད་ཀྱི་ཡོན་
 ཏན་མ་ལུས་པ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་རང་རང་གི་ཀྱན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་གནས་ལུགས་
 ཇི་ལྟར་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་མངོན་སུམ་དུ་ས་ལེ་སིང་ངེར་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་མཐར་ཐུག་སྒྲིབ་
 གཉིས་ཀྱི་མ་ཕྱ་མོ་ཙམ་མེད་པ་ལ་རྒྱལ་བའི་ཐུགས་ཞེས་པ་ཡིན་ལ། མངོན་རྟོགས་རྒྱ་
 ལས། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཆོད་མེད་དང་། ཞེས་པ་ནས། ཆོས་ཀྱི་སྒྲུ་ཞེས་བཞོད་
 པ་ཡིན། ཞེས་པ་ལྟར་ཟག་མེད་ཡེ་ཤེས་ལྷེ་ཆོན་ཉེར་གཅིག་སྟེ། བྱང་ཕྱོགས་སོ་བདུན་
 དང་། ཆོད་མེད་བཞི། རྣམ་ཐར་བརྒྱད། མཐར་གནས་སྟོམས་འཇུག་དགྲ། ཟད་
 པར་གྱི་སྒྲེ་མཆེད་བརྒྱ། ཟེལ་གནོན་གྱི་སྒྲེ་མཆེད་བརྒྱད། ཉོན་མོངས་མེད་པའི་ཉིང་
 རེ་འཛིན། སྟོན་ནས་ཤེས་པའི་ཉིང་རེ་འཛིན། མངོན་ཤེས་དུག་སོ་རིག་བཞི། ཡོངས་
 དག་བཞི། དབང་བརྒྱ། སྟོབས་བརྒྱ། མི་འཇིགས་པ་བཞི། སྤང་མེད་གསུམ། དུན་
 ཉེ་གསུམ། བསྟེལ་བམི་མངའ་བའི་ཆོས་ཉིད། བག་ཆགས་ཡང་དག་བཙུམ་པ་དང་།
 ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་། མ་འདྲེས་པ་བཙུམ་བཅས་ཉེར་གཅིག་

པའི་རེ་གངས་སུ་བཅད་ན་བརྒྱུད་པའི་དུག་ཏུ་ཡོད་པས་ཞིབ་ཏུ་ཡར་ཕྱིན་ལས་ཤེས་པར་
བྱའོ། །

བཞི་པ། འཕྲིན་ལས་ཀྱི་དབང་དུ་བཏང་ན། ལྷོན་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་
སྤྱོད་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་པ་དག་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཞེས་བྱ་ཞིང་། མཛད་པ་
ཆེ་བུ་བཏང་ལས་ཀའི་ཞེ་ཆོག་ཡིན། གདུལ་བྱ་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་
དཀར་ཕྱོགས་དགེ་པའི་ལས་ཐམས་ཅད་བྱ་བ་ཡུལ་ལ་ཡོད་པའི་འཕྲིན་ལས་དང་། སངས་
རྒྱས་རང་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྐྱུས་པའི་རྣམ་དཀར་གྱི་བྱ་བ་ཐམས་ཅད་བྱེད་པ་པོ་ལ་ཡོད་པའི་
འཕྲིན་ལས་ཡིན་ལ། འཕྲིན་ལས་དེ་འདྲུག་ཚུལ་ཅི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། གདུལ་བྱ་གང་ཡང་
རུང་བས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རབ་ལ་ཐོས་བསམ་བྱས་པར་བརྟེན་ནས་རང་རྒྱུད་ལ་ཡོན་
ཏན་རྣ་གཅིག་འབྱུང་བ་ཡན་ཆད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་ཡིན་ལ། དེ་བྱ་བའི་ཡུལ་
ལ་ཡོད་པའི་འཕྲིན་ལས་ཟེར། གདུལ་བྱའི་དོན་དུ་ངེ་སྤྱིད་སྤྱུག་བསྐྱེལ་ལ་གནས་ཀྱང་
སེམས་བསྐྱེད་མི་གཏོང་ཞིང་། རང་དོན་ཅ་ལྟར་འདོར་བ་ལ་མི་འཇིགས་པའི་སྒོ་བས་
པ་མངའ་བའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱུང་ཆོས་ཡིན་ལ། བྱེད་པ་པོ་སངས་རྒྱས་རང་རྒྱུད་ལ་ཡོད་
པས་བྱེད་པ་པོ་ལ་ཡོད་པའི་འཕྲིན་ལས་ཟེར། གཞན་དུ་འཕྲིན་ལས་གཅིག་གི་མཐའ་
ཡང་གཞལ་བར་མི་རྒྱས་པས་མི་རྟོག་རྒྱུན་འབྲུག་ཏུ་འདྲུག་པ་དང་། རྒྱུན་མི་ཆད་དུ་འདྲུག་
པ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གདུལ་བྱ་འདུལ་བའི་ཆོ་འབད་ཚེ་ལ་གྱི་རྣམ་རྟོག་མེད་པར་
འཕྲིན་ལས་ངང་གིས་འདྲུག་པ་དང་། གཞན་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལས་
མ་གཡོས་པར་གདུལ་བྱ་ཤན་བདེར་འགོད་པའི་འཕྲིན་ལས་རྒྱུན་མི་ཆད་པར་འབྱུང་བ་

ཡིན་ཏེ། རྒྱུད་མ་མར།

བརྒྱུན་པ་རྒྱུན་ཆངས་པ་དང་། །

ཉི་མ་ཞོར་བུ་རིན་ཆེན་བཞིན། །

དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་སྐྱ་བརྒྱན་བཞིན། །

ནམ་མཁའ་དང་ནི་ས་བཞིན་ནོ། །

ཞེས་པའི་དཔེ་དག་རྒྱལ་པའི་སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ཀྱི་རོ་པོ་གསུམ་དང་འཕྲིན་ལས་
གསུམ། གསང་བ་གསུམ་སྟེ་དོན་དགས་སྒོ་ནས་སངས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་འཕྲིན་ལས་འབད་
མེད་རྒྱན་གྲུབ་རྒྱན་མི་ཆད་དུ་འདུག་པ་བརྒྱན་པ་བཞིན་ནོ། །

དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱལ་བ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱལ་ཀྱི་བརྒྱན་པ་རིན་པོ་ཆེ་འདྲིའི་སྒོར་
འདུག་ཚུལ་ཀྱང་། སྤྱིར་བརྒྱན་པ་ལ་འདུག་པའི་སྐྱབས་འགོ། ཐེག་ཆེན་ལ་འདུག་པའི་
སྒོ་སེམས་བསྐྱེད། ཐར་བ་ལ་འདུག་པའི་སྒོ་ངེས་འབྱུང་ཅེས་འདུག་སྒོ་གསུམ་བརྒྱན་
པའི་ནང་ནས། རྒྱལ་པའི་བརྒྱན་པ་ལ་ཞུགས་ཏེ་ཐར་ལམ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ཞིག་སྐྱབ་
པར་འདོད་པ་དག་གིས་བརྒྱན་དང་སྟོན་པ་ངོས་ཟེན་པར་བྱ་བ་ནི་གནད་ཀྱི་དམ་པ་སྟེ།
དེས་ན་ཕྱི་རོལ་པ་དང་རང་སྤྲེ་ནང་པ་སངས་རྒྱལ་པའི་བྱད་པར་ལའང་། བརྟེན་པ་སྐྱབས་
ཀྱི་བྱད་པར། གནས་ལུགས་རྩ་བའི་བྱད་པར། སྒོ་མ་པ་གོམས་པའི་བྱད་པར། བྱ་བ་
སྦྱོད་པའི་བྱད་པར། ཐོབ་བྱ་འབྲས་བུའི་བྱད་པར་ཏེ་རྣམ་པ་ལྗེའི་སྒོ་ནས་བྱད་པར་ཡོད་
ཚུལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྲེ་སྟོང་སོགས་མདོ་བརྒྱན་སྤྱི་ལུགས་སུ་གྲུབ་ཅིང་། བྱད་
པར་དུ་ཁྲེལ་ཆེན་པད་མ་དཀར་པོ་སོགས་ལས་རྟོགས་པར་བྱའོ། །

༡། ཚེས་ལ་འདྲུག་ཚུལ་སྐྱབས་འགྲོལ་གསུང་བཤད་པ།

ཐར་པ་ལ་འདྲུག་པའི་སྒྲིང་ས་འབྲུང་ནི། ཁམས་གསུམ་འཁོར་པའི་ཚེས་ལ་
ཞེན་སྒྲིང་གི་འབྲིབ་མ་ཆོད་ན་ཐར་པ་དང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ལམ་དུ་ཞུགས་པའི་འདྲུག་
སྒྲིམ་མེད་ལ། སྲིད་ལས་ངེས་པར་འབྲུང་པའི་སྒྲིམ་སྒྲེད་གོས་པ་ཡིན། དེའང་འཁོར་
པའི་སྐྱུག་བསྐྱེད་ལ་ལྟ་ཅི་སྲིད་པའི་ཐུན་ཚོགས་གང་ལ་འང་མི་ཉག་ཅིང་མི་བཟོན་པ་བསྐྱེད་པའི་
ཚེས་ཅན་དུ་མཐོང་བ་མཐིས་ནད་ཅན་ལ་ཕག་ག་མཐོང་བ་བཞིན་ཞེ་མེར་དགོས་པ་ལྟ་
བུ་ཡིད་གཏིང་ནས་སྒྲིབ་པར་འགྱུར་པ་ཆགས་ཤིང་ཞེན་པའི་གནས་མེད་པར་མཐོང་བ་ཞིག་
ལ་ངེས་འབྲུང་སྒྲེབ་པའི་སྒྲིམ་བཟོད་པ་ཡིན། དེས་ན་ཐོག་མར་ངེས་འབྲུང་དེ་རི་ལྟར་
སྒྲེབ་ནི། དལ་འཁྱོར་གྱི་མི་ལུས་རྟོན་པར་དཀའ་བ། ཆེ་མི་ཉག་པ། འཁོར་པའི་ཉེས་
དམིགས། ལས་རྒྱ་འབྲས་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་བཅས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ལ་དབྱེད་སྒྲིམ་གྱི་
སྒྲིམ་སྒྲེད་ཀྱི་མེད་པ་བཞི་ཡིས་སྲིད་པའི་འཁོར་པ་ལས་ངེས་པར་འབྲུང་པའི་རྒྱ་བྱེད་པ་ཡིན།
དེ་ཡང་དལ་བ་བརྒྱད་དང་འཁྱོར་བ་བརྒྱ་ཆང་པའི་མི་ལུས་རིན་པོ་ཆེ་ནི་ཤིན་ཏུ་རྟོན་པར་
དཀའ་ཚུལ་མཛད་ལས་གསུངས་པའི་དོན་མགོན་པོ་སྐྱབས་ཀྱིས།

རྒྱ་མཆོ་ཆེར་གཡེངས་གཉེན་ཤིང་བྱ་ག་དང་། །

རུས་སྐལ་འཕྲད་པ་བས་ཀྱང་དུད་འགྲོ་ལས། །

མི་ཉིད་ཆེས་ཐོབ་དཀའ་བས་མི་དབང་གིས། །

དམ་ཆོས་སྤྱད་པས་དེ་འབྲས་མཆིས་པར་མངོད། །

ཅས་ཀྱི་ལོ་པ་དེ་སྤྱད་ལ་གདམས་པ་དང་། ཀྱི་ལ་སྤྲས་ནི་བ་ལྟས།

ཀྱི་མཆོ་ཆེར་གཡེངས་གཉེའ་ཤིང་གི། །

བྱ་གར་རུས་སྤལ་མ་གྲིན་ཆུད་ལྟར། །

མི་ཉིད་ཤིན་ཏུ་རྩེད་དཀའ་གསུངས། །

ཞེས་པ་ལྟར་དང་། གཞན་ཡང་གྲུང་ལོགས་ཀྱི་ཞལ་བ་འཇམ་པོ་ལ་སྤྲན་མ་
གཏོར་བ་ཆགས་དཀའ་པའི་དཔེ་དང་། ཁབ་ཅེ་གྲིན་དུ་བརྟན་པ་ལ་སྤྲན་མ་སྤྱངས་གྲུང་
རེ་རེ་ཙམ་ཡང་ཆགས་དཀའ་པའི་དཔེ། གྲུང་འདས་ལས་གསུངས་པ་སོགས་ཀྱིས་མཆོན་
ནས་ཏོགས་པར་བྱའོ། །སེམས་ཅན་གྱི་གྲངས་དང་རིམ་པ་ལ་ལྟོས་ན་མི་ལུས་ཐོབ་པར་
དཀའ་ཆུ་ལ་གསུངས་ཏེ། འདི་ལྟར་དཔྱལ་བ་ནི་མཆོན་མོའི་སྐར་མ་ཙམ་ལ། ཡི་དྲགས་
ནི་ཉིན་མོའི་སྐར་མ་ཙམ། ཡི་དྲགས་མཆོན་མོའི་སྐར་མ་ཙམ་ལ་དུད་འགྲོ་ཉིན་མོའི་སྐར་
མ་ཙམ། དུད་འགྲོའི་མཆོན་མོའི་སྐར་མ་ཙམ་ལ་བདེ་འགྲོ་ཉིན་མོའི་སྐར་མ་ཙམ་ལས་
མེད་པར་གསུངས་པ་དང་། གཞན་ཡང་དཔྱལ་བ་ནི་སེམས་ཅན་པོའི་རྩལ་ཙམ། ཡི་དྲགས་
ནི་གཞུང་ལྷུང་གི་ཁྲེ་མ་ཙམ། དུད་འགྲོ་ནི་ཆང་འགག་གི་སྤང་མ་ཙམ། ལྷ་མ་ཡིན་ནི་
ཁ་བ་བུ་ཡུག་འཆུ་བས་པ་ཙམ། ལྷ་དང་མི་ནི་སེན་མོའི་སྤང་གི་རྩལ་ཙམ་ལས་མེད་པར་
གསུངས་པས། སྤྱིར་མཐོ་རིས་ཀྱི་ལུས་ཉིན་དཀོན་ཞིང་། དེ་ལས་གྲུང་དལ་འབྱོར་གྱི་
མི་ལུས་ནི་ཤིན་ཏུ་དཀོན་པ་ཡིན་ནོ། །

གཉིས་པ་ཆེ་མི་རྟག་པའི་ཆུ་ལ་ཡང་། འདི་ལྟར་མཐོ་སྤྱི་སྤྱད་པའི་ཅེ་མོ་ཕྱིན་

ཆད་ནས། དམའ་སྡེ་དཔུལ་བའི་གདན་ལ་བྱག་པ་ཡན་ཆད་ན་སེམས་ཅན་ཡོད་དེ་ཅིག་
ལ་འཆི་བའི་གནས་ལས་ཐར་བཞི་གཅིག་ཀྱང་མེད་དེ། མགོན་པོ་ལྷ་སྤྱུབ་ཀྱིས།

ཆོ་འདི་གཞོད་མང་རྒྱུད་གིས་བཏབ་པ་ཡི། །

ཚུ་ཡི་ཚུ་བྱུར་བས་ཀྱང་མི་ཉག་ན། །

དབུགས་དབྱུང་དབུགས་རྩལ་གཉིད་ཀྱིས་ལོག་པ་ལས། །

སད་ཁོམ་གང་ལགས་དེ་ནི་ངོ་མཆར་ཆེ། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། རྩོན་ཆད་བྱུང་བའི་མི་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལས་ད་ལྟ་
མ་གྱི་བར་ལུས་པ་གཅིག་ཀྱང་མེད། ད་ལྟའི་འཇམ་མཁྱིལ་གི་འགྲོ་བ་འདི་ཐམས་ཅད་ཀྱང་
ངེས་པར་འཆི་སྡེ་གཅིག་ཀྱང་ལུས་པར་མི་འགྱུར། དེས་ན་སྤྱི་ནང་སྡོད་བཅུད་ཀྱི་ཆོས་
འདི་དག་ཐམས་ཅད་ལ་ཉག་པ་དང་བཟན་པ་གཅིག་ཙམ་ཡང་མེད་དེ། སྤྱིས་པ་ཐམས་
ཅད་མི་ཉག་སྡེ་འཆི། བསགས་པ་ཐམས་ཅད་མི་ཉག་སྡེ་འཇད། འདུས་པ་ཐམས་ཅད་
མི་ཉག་སྡེ་འབྲལ། བརྟེགས་པ་ཐམས་ཅད་མི་ཉག་སྡེ་འགྲེལ། མཐོན་པོ་ཐམས་ཅད་
མི་ཉག་སྡེ་ལྷུང་། དེ་བཞིན་དུ་དབྱ་གཉེན་སྦྱིད་སྤྱུག་བཟང་ངན་མཁོ་ཉག་ཐམས་ཅད་ཉག་
པ་དང་བཟན་པ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་པ་འཛོལ་འགྱུར་འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་ཡིད་
ཆས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །

གསུམ་པ་འཁོར་བའི་ཉེས་དམིགས་ཏེ་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཀྱི་རང་བཞིན་ངོ་འཕྲོད་དགོས་
ལ། དེས་ན་ཁམས་གསུམ་འཁོར་བའི་གནས་རིས་མཐོ་དམན་གང་དུ་སྤྱིས་ཀྱང་སྤྱུག་
བསྐྱེད་ཀྱི་རང་བཞིན་ལས་མི་འདའ་སྡེ། དུན་པ་ཉེར་བཞག་ལས།

སེམས་ཅན་དམུལ་བ་དམུལ་མེས་ཉམས། །

ཡི་དྭགས་བཀེས་གིང་སྒྲིམ་པས་ཉམས། །

དུད་འགྲོ་གཅིག་ལ་གཅིག་ཟས་ཉམས། །

མི་དག་འཆོ་བ་ཐུང་བས་ཉམས། །

རྩ་མིན་འཐབ་ཅིང་ཚྱོད་པས་ཉམས། །

རྩ་དག་བག་མེད་པ་ཡིས་ཉམས། །

འཁོར་བ་ཁབ་ཀྱི་ཅེ་ཅམ་ལ། །

བདེ་བ་ནམ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །

ནེས་གསུངས་པ་བཞིན། དམུལ་བ་ཆ་གང་གིས་སྤྲུག་བསྐྱེད་པ། ཡི་དྭགས་
བཀེས་སྒྲིམ་གྱིས་སྤྲུག་བསྐྱེད་པ། དུད་འགྲོ་བཀོལ་སྤྱོད་དང་གཅིག་ལ་གཅིག་ཟས་ཀྱིས་
སྤྲུག་བསྐྱེད་པ། རྩ་མིན་འཐབ་ཅིང་གྱིས་སྤྲུག་བསྐྱེད་པ། རྩ་འཆི་འཕོ་སྤྱང་བྱེད་གྱིས་སྤྲུག་
བསྐྱེད་བཅས་ཀྱིས་མཆོན། རང་རེད་མི་ལ་འང་སྤྱེ་ནན་འཆི་འཕོ་སྤྱང་གྱིས་སྤྲུག་བསྐྱེད་པ་གྱི་ཁྱེད་ཆེན་
པོ་བཞི། འགྱུར་པའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་དང་། སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱི་སྤྲུག་བསྐྱེད་པ། ཁྲབ་པ་འདྲ་
བྱེད་ཀྱི་སྤྲུག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཅེ་ཅམ་པའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་གསུམ། དག་སྤང་བ་དང་འཕྲད་གྱིས་དོགས་
པའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་པ། གཉེན་བྱམས་པ་དང་འབྲལ་གྱི་དོགས་པའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་པ། མི་འདོད་
པ་ཐོག་ཏུ་བབས་པའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་པ། འདོད་པ་ཐོག་ཏུ་མི་ཁེལ་པའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་པ་སོགས་
འཁོར་པའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་པ་འདི་དག་གོ་ལོ་ཐོས་ལོར་མི་བཞག་པར་སྤྲུག་བསྐྱེད་སེམས་ཐོག་
ཏུ་སྤངས་ཏེ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་བྱ་རྒྱ་གལ་ཆེ་སྟེ། འཁོར་པའི་སྤྲུག་བསྐྱེད་སྒྲིམ་

པ་འདིན་དམ་པའི་ཆོས་ལ་སྒོ་འདྲུག་པ་དང་། རྒྱ་འབྲས་ལ་ཡིད་ཆེས་སྐྱེ་བ། ཆོ་འདི་
 སྒོས་ཐོང་བ། སེམས་ཅན་ལ་བྱམས་པ་དང་སྤྱིང་རྩེ་སྐྱེ་བ་སོགས་ལམ་གྱི་ཡིན་ཏན་ཐམས་
 ཅད་ཀྱི་རྟེན་གཞི་ཡིན་ཞིང་། བཅོམ་ཡུན་འདས་ཀྱིས་ཀྱང་ཆོས་འཁོར་རིམ་པ་གསུམ་
 ཏུ་གསུངས་པའི་ཐོག་མར་དགེ་སློང་དག་འདི་ནི་སྤྲུག་བསྐྲུལ་ལོ། ཞེས་སྤྲུག་བསྐྲུལ་
 ཤེས་པར་བྱ་བ་ནས་མགོ་བརྩམས་ཏེ་གསུངས་པ་ཡིན་པས་གནད་དམ་པ་དེ་དག་ཡོད་པ་
 དེས་པར་བྱའོ། །

བཞི་པ་ལས་རྒྱ་འབྲས་ནི། དེ་ལྟར་འཁོར་བའི་གནས་རིས་མཐོ་དམན་དེ་དག་
 ཏུ་སྐྱེ་བ། རང་རང་གི་ལས་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་བསགས་པའི་རྒྱས་འགྲོ་བ། འཁོར་
 བཞི་ལས་ལས་སྐྱེ་གིང་ལས་ཀྱི་འབྲས་བྱས་བྱས་པ་ཡིན་པས། མཐོ་རིས་དང་ངན་སོང་
 གི་གནས་སུ་འགྲོ་བ་ལ་བྱེད་པ་པོ་གཞན་མེད་ལ། རྩེས་དབང་གིས་འགྲོ་བ་ཡང་མ་ཡིན་
 པས་ནམ་པ་ཐམས་ཅད་ཏུ་དགེ་མི་དགེའི་རྒྱ་འབྲས་ལ་བརྟེན་ནས་བདེ་སྤྲུག་གི་ལས་ཉམས་
 སུ་མྱོང་བ་ཡིན་པས། སྤང་བུ་མི་དགེ་བ་བརྒྱ་དང་། བསྐྱབ་བྱ་དགེ་བའི་ལས་བརྒྱ་ཡོད།
 དེ་དག་གི་འབྲས་བྱ་ནི་ལས་བརྒྱ་པོ་རེ་རེ་ལ་བཞི་བཞི་རྩེ། རྣམ་སྟེན་གྱི་འབྲས་བྱ། རྒྱ་
 མཐུན་གྱི་འབྲས་བྱ། དབང་གི་འབྲས་བྱ། རྩེས་བྱ་བྱེད་པའི་འབྲས་བྱ་དང་བཞི་ཡིན།
 ལས་ཀྱི་འབྲས་བྱ་ཉམས་སུ་མྱོང་ཚུལ་ལ། མཐོང་ཆོས་མྱོང་འགྱུར་དང་། རྩེས་ནས་
 མྱོང་འགྱུར། ལན་གངས་གཞན་ལ་མྱོང་འགྱུར། མྱོང་བ་མ་དེས་པའི་ལས་དེ་བཞི་ཡོད།
 དེས་ད་ལྟ་དགེ་སྤྲུག་གི་ལས་གང་བྱས་ལ། འཕྲལ་དུ་དེའི་འབྲས་བྱ་འདི་དང་འདིའི་ཞེས་
 མི་མངོན་ཀྱང་། རྣམ་ཡང་ཚུད་ཟོས་སུ་མི་འགྱུར་པར་ཆོག་གིང་དུས་ལ་བབས་ཆེ་རང་

རང་གི་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་འགྱུར་ཏེ། ལས་བརྒྱ་བ་ལས།

ལུས་ཅན་དག་གི་ལས་ནམས་ནི། །

བསྐལ་བ་བརྒྱ་ཡང་ཆུད་མི་བ། །

ཆོག་ས་ཤིང་དུས་ལ་བབ་པ་ན། །

འབྲས་བུ་ཉིད་དུ་སྒྲིན་པར་འགྱུར། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དགེ་སྤྲིག་གི་ལས་བྱས་པ་འཕྲལ་ལ་མི་མངོན་ཡང་།
མཐར་ཅིས་ཀྱང་རང་གི་སྤྱིང་དུ་མི་འོང་བའི་ཐབས་མེད་པ་ཡིན། དེས་ན་སྤྱིར་བཏགས་
པ་ལྟར་སྤྱིད་པར་དཀའ་བའི་དལ་འབྱོར་སྤྱིད་ཀྱང་ཡུན་རིང་སྤྱིད་ལོངས་མེད་པར་མི་ཉག་
འཆི་བའི་དབང་དུ་འགྲོ། ཤིན་ས་ཀྱང་མེ་ཤི་བའམ་ཆུ་སྐམ་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་ན་དེ་ཀ་
ལས་གཞན་མེད་ཀྱང་། ཤིན་ས་མེད་དུ་མི་འགྲོ་ཞིང་སྐྱེ་བ་ལེན་དགོས་པ་ཡིན། སྐྱེ་བ་
ཞིག་སྦངས་སྤྱིན་ཆད་འཁོར་བའི་གནས་ལས་མ་འདས་ཏེ། འགྲོ་བའི་གནས་རིགས་དུག་
པོ་འདིར་བཞག་བཅས་ཀྱི་ལས་དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བའི་རྒྱུས་གཅིག་ནས་གཅིག་དུ་སྐྱེ་ཞིང་
འཁོར་བས་ན་འཁོར་བ་ཞེས་བྱ་ཡིན་པས། འཁོར་བ་སྤྱུག་བསྐྱལ་གྱི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་པོ་འདི་
ལས་ཐར་ཏེ། ཉན་ཐོས་རང་རྒྱལ་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་གསུམ་གང་གི་གོ་འཕང་ཐོབ་
ཀྱང་ཐར་བ་ཡིན། དེས་ན་གོ་འཕང་དེ་འཐོབ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ལམ་ཐར་བ་ལ་འཇུག་པའི་སྒོ་
ནི། དང་པོ་ཐུན་མོང་ལམ་སྦྱངས་ཀྱིས་རྒྱལ་ལས་སུ་རུང་བ་བྱས་ནས་ཁམས་གསུམ་འཁོར་
བའི་གནས་ལ་ཡིད་སྤོན་སྐད་ཅིག་ཀྱང་མི་སྐྱེས་པར་ཡང་དག་ངེས་འབྱུང་ཆེན་པོས་སྒོ་
ཁ་ཐར་བ་ལ་ཕྱོགས་པ་དེ་ཡིན་ནོ། །

དེ་ཡང་བརྟེན་པ་སྐྱབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ལས་ཕྱི་དང་ནང་པ་སྐྱབས་འགྲོའི་ཁྱད་ཅེས་
 རོ་བོ་ཆེན་པོས་གསུངས་པ་བཞིན་ཕྱི་ནང་གི་ཁྱད་པར་སྐྱབས་འགྲོས་འབྲེད་པ་བཞིན།
 སྐྱབས་འགྲོའི་དབང་དུ་བྱས་ན། སྐྱབས་འགྲོའི་རྒྱ། སྐྱབས་འགྲོའི་ཡུལ། སྐྱབས་སུ་
 འགྲོ་བའི་ཚུ་ལ། སྐྱབས་འགྲོའི་བསྐྱབ་བྱ་སྟེ་གནད་དམ་པ་བཞི་པོ་འདི་ལེགས་པར་ཤེས་
 ཅས་ཉམས་སུ་ཐངས་ན་དེར་མ་འདུས་པའི་ཆོས་ཟབ་མོ་ཅི་ཡང་མེད་པ་ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་
 དུ་གསལ་བ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱས་ན་དེ་ལས་ཐོག་པའི་ཕྱི་རོལ་བའི་གྲུབ་མཐའ་ཡང་ཞོར་
 གྱིས་ཤེས་རྒྱས་པ་ཡིན། དང་པོ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་རྒྱ་ནི། རང་ཉིད་འཁོར་བ་སྦྱི་དང་
 ཁྱད་པར་ངན་སོང་གི་སྤྱད་པསྒལ་ལ་འཛིགས་པ་དང་། དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་དེ་ལས་
 སྦྱོབ་པའི་རྒྱས་པ་ཡོད་པར་ཡིད་ཆེས་པ་གཉིས་པོ་དེ་ཡིན།

གཉིས་པ་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་ཡུལ་ནི། བསྐྱ་བ་མེད་པའི་སྐྱབས་གནས་དཀོན་
 མཆོག་རྣམ་གསུམ་སྟེ། རང་འཛིགས་པ་ཐམས་ཅད་དང་གྲོལ་བ། གཞན་འཛིགས་པ་
 ལས་སྦྱོལ་བའི་ཐབས་ལ་མཁས་པ། ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཉི་རིང་མེད་པར་འབྱུག་པ། ཚུར་
 ལ་ཕན་བདགས་མ་བདགས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་མཛད་པ་སྟེ་སྐྱབས་སུ་འོས་པའི་རྒྱ་
 མཆན་བཞིའི་སྟོན་ནས་སངས་རྒྱས་ནི་སྐྱབས་མཐར་ཐུག་དུ་སྦྱབ་རྒྱས་པ་ཡིན། སངས་
 རྒྱས་སྐྱབས་སུ་འོས་པའི་རྒྱ་མཆན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེའི་གསུང་བའི་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱང་
 སྐྱབས་སུ་འོས་པར་འགྲུབ་སྟེ། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་སྐྱ་བཞིའི་བདག་
 ཉིད་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་ལུང་རྟོགས་ཀྱི་དམ་པའི་ཆོས་རྣམ་པར་དཀར་བ་དེའི་མཐུ་ལས་
 འཛིག་ཉེན་གྱི་མགོན་དུ་བྱོན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་མཆན་དེས་འཕགས་པའི་དགོ་

འདུན་ནམས་ཀྱང་སྐྱབས་སུ་འོས་པ་བདེ་ཐག་ཏུ་འགྱུབ་སྟེ། འབྲས་བུ་ཆེན་པོ་དེ་འདྲ་
 འབྲིན་པའི་དམ་ཆོས་ཐབས་ཤེས་ཀྱི་ཆ་མ་ཆང་བ་མེད་པ་དེ་ཉིད་ཉམས་སུ་ལེན་པའི་
 གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་མཚན་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱིར་ན། སྐྱབས་འགོ་བདུན་ཅུ་
 བ་ལས། སངས་རྒྱུ་ཆོས་དང་དགེ་འདུན་ནི། །ཐར་པ་འདོད་པ་ནམས་ཀྱི་སྐྱབས།
 །ཞེས་གསུངས་སོ། །

གསུམ་པ་སྐྱབས་སུ་འགོ་ཚུལ་ལའང་། མཆོག་གསུམ་སོ་སོའི་ཡོན་ཏན་
 ཤེས་པ་དང་། མཆོག་གསུམ་སོ་སོའི་བྱད་པར་ཤེས་པ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་རིམ་
 བཞིན་སྐྱབས་སྟོན་པ་པོ་དང་སྐྱབས་དངོས་དང་སྐྱབས་སྐྱབ་པའི་གོགས་སུ་སྟོང་ཐག་
 པ་ནས་ཁས་ཐངས་པ་དང་། སྐྱབས་གསུམ་པོ་དེ་ལས་གཞན་དུ་སྐྱབས་ཡོད་པར་མི་
 སྐྱབ་པའི་ཞེ་དམ་པོས་སྒོས་ཅེ་གཅིག་ཏུ་འཆའ་བ་ཡིན་ནོ། །

བཞི་པ་སྐྱབས་འགོའི་བསྐྱབ་བུ་ལ་ཐུན་མོང་གི་བསྐྱབ་བུ་ཐུ་དང་། སོ་སོའི་
 བསྐྱབ་བུ་དགུ་ཡོད། དེའང་དང་པོ་སྟོ་གཏད་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ཁོ་ན་ལ་བཅོལ་
 བ་ལས་སྟོག་ལ་བབས་ཀྱང་སྐྱབས་འགོ་མི་གཏོང་བ་དང་། དགོས་གལ་ཇི་ལྟར་ཆེ་
 ཡང་སྐྱབས་གནས་གཞན་མི་འཆོལ་བར་སྟོ་ཕྱགས་དཀོན་མཆོག་ལ་གཏོད་པ། ཉ་
 སྟོང་དུས་དུག་ལ་སོགས་པར་དཀོན་མཆོག་ལ་མཆོད་པ་ཅི་རུས་སུ་བྱ་བོར། རྒྱན་
 དུ་དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་དུས་མཆོད་མི་བཅག་པ། རང་ཡང་སྐྱབས་འགོར་གནས་
 ཤིང་གཞན་ཡང་སྐྱབས་སུ་འགོ་བའི་གནས་ལ་འགོད་པ། དུས་དང་ནམ་པ་ཐམས་
 ཅད་དུ་སྦྱིད་སྦྱིག་ལེགས་ཉེས་ཅི་བྱུང་ཡང་དཀོན་མཆོག་གསུམ་ལ་སྐྱབས་འགོ་ཁོ་ན་

མི་བརྗེད་པར་བྱ་བ་དང་ལྡོ་ཡིན།

སོ་སོའི་བསྐབ་བྱ་ལ་སྤང་བྱ་གསུམ་དང་། བསྐབ་བྱ་གསུམ། ཆ་མཐུན་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། སྤང་བྱ་གསུམ་ནི། སངས་རྒྱལ་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་ནས་འཛིག་ཏེན་པའི་ལྷ་སྟེ་འཁོར་བར་འཁོར་བའི་ལྷ་ལ་ཕྱག་མི་བཙལ་ཞེས་པ་སྟེ། ཕྱི་རོལ་པའི་ལྷ་དབང་ཕྱག་དང་བྱབ་འཇུག་ལ་སོགས་རང་ཉིད་འཁོར་བའི་སྐྱག་བསྐལ་ལས་མ་གྲོལ་བ་རྣམས་དང་། གཞན་ཡང་ཡུལ་ལྷ་དང་གཞི་བདག་ལ་སོགས་པ་འཛིག་ཏེན་གྱི་ལྷ་འདྲེ་མཐུ་པོ་ཆེ་རྣམས་ལ་ཕྱི་མའི་སྐྱབས་གནས་སུ་བབྱང་ནས་ཕྱག་དང་མཆོད་པ་སོགས་མི་བྱ། ཆོས་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་ནས་སེམས་ཅན་གཞན་ལ་གཞོད་ཅིང་འཆོ་བའི་བྱ་བ་ཆེ་ལམ་ཅམ་དུ་ཡང་མི་བྱ་བར་འབད་པ་དྲག་པོས་ཅི་རྒྱས་སུ་བསྟུང་། དགེ་འདུན་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་ནས་རྒྱལ་བའི་བརྟན་པ་དང་སྟོན་པ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱལ་ལ་མི་དད་པའི་ཕྱི་རོལ་བ་དང་། རང་གི་བླ་མ་དང་ཆོས་ལ་གཤེལ་བའི་སྟོན་པ་དང་གསང་སྟགས་ཟབ་མོའི་ཆོས་ལ་སྐྱར་བ་འདེབས་པ་སོགས་སུ་སྟེགས་པ་དང་འདྲ་བའི་རིགས་ལ་མི་འགྲོགས་པའོ། །

བསྐབ་བྱ་གསུམ་ནི། སངས་རྒྱལ་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་ནས་སངས་རྒྱལ་དཀོན་མཆོག་གི་སྐུའི་ཏེན་ཆག་དུམ་ཡན་ཆད་གྲུས་པས་མཆོད་པ། ཆོས་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་ནས་གསུང་རབ་ཡི་གེའི་རི་མོ་ན་གཅིག་ཡན་ཆད་ལ་གྲུས་པ་བསྐྱེད་པ། དགེ་འདུན་ལ་སྐྱབས་སུ་སོང་ནས་དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་གི་ཏེན་ལྷན་པ་དམར་སེར་ཡན་ཆད་ལ་དགེ་འདུན་དངོས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་བཞག་ནས་གྲུས་པར་བྱ་བའོ། །

ཆ་མ་བྱུན་གསུམ་ནི། སངས་རྒྱུ་པཅོམ་ལྡན་དངོས་སུ་མ་བཞུགས་ཀྱང་
 ད་ལྟ་རང་ལ་སྒྲུང་དོར་གྱི་གནས་སྟོན་པའི་སྒྲ་མ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ། སངས་
 རྒྱུ་དཀོན་མཆོག་དངོས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་བཞག་ནས་ཞབས་ཏྲིག་དང་བསྟེན་བཀྱར་ལ་
 འབད། སྒྲ་མ་དེས་བསྐྱེལ་བའི་བཀའ་གསུང་ནམས་ལ་ཆོས་དཀོན་མཆོག་དངོས་ཀྱི་
 འདུ་ཤེས་བཞག་ནས་ཅི་གསུངས་དང་དུ་སྒྲུང་ཞིང་གསུང་གི་བྱུར་ཅོམ་ཡང་མི་བཅག
 སྒྲ་མའི་འཁོར་དང་སྟོབ་མ་རང་གི་གྲོགས་ཆངས་པ་མཚུངས་པར་སྟོན་པ་ནམས་ལ་
 དགེ་འདུན་དཀོན་མཆོག་དངོས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་བཞག་སྟེ་སྟོན་གསུམ་གྱིས་པས་བསྟེན་
 ཅིང་མི་མཉེས་པ་སྐད་ཅིག་ཅོམ་ཡང་མི་བྱ་བ་བཅས་ཡིན།

བྱད་པར་གསང་སྟགས་དོན་ཐེག་པར་སྐྱབས་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་སྒྲ་མ་ཡིན་པས།
 སྒྲ་མའི་སྐྱ་དགེ་འདུན། གསུང་དམ་ཆོས། ཐུགས་སངས་རྒྱུ་ཏེ་མཆོག་གསུམ་ཀྱན་
 འདུས། སྐྱ་སྒྲ་མ་གསུང་ཡི་དམ་ཐུགས་མཁའ་འགྲོ་སྟེ་ཅ་གསུམ་ཀྱན་འདུས། སྐྱ་སྐྱུལ་
 སྐྱ། གསུང་ཡོངས་སྐྱ། ཐུགས་ཆོས་སྐྱ་སྟེ་སྐྱ་གསུམ་ཀྱན་འདུས། འདས་པའི་སངས་
 རྒྱུ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྐྱུལ་བ། མ་འོངས་པའི་སངས་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འབྱུང་བྱུངས།
 ད་ལྟའི་སངས་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱུལ་ཆ་བ། བསྐལ་པ་བཟང་པོའི་སངས་རྒྱུ་སྟོང་གིས་
 མ་བྱུལ་བའི་སྟིགས་མའི་སེམས་ཅན་ནམས་རྗེས་སུ་འཛིན་པའི་ཐུགས་རྗེ་དང་བཀའ་དྲིན་
 ཀྱི་དོས་ནས་སངས་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་ལྷག་པ་ཡིན་ཏེ། རི་སྐད་དུ།

སྒྲ་མ་སངས་རྒྱུ་སྒྲ་མ་ཆོས། །

དེ་བཞིན་སྒྲ་མ་དགེ་འདུན་ཏེ། །

ཀུན་གྱི་བྱེད་པོ་སྒྲ་མ་ཡིན། །

སྒྲ་མ་དཔལ་ལྡན་དོ་རྗེ་འཆང་། །

ཞེས་གསུངས་པ་རྩུབ། རྒྱུད་རྒྱུག་ལེགས་ཉེས་ན་ཆོ་རྒྱུག་བསུལ་སོགས་
ཅི་བྱུང་ཡང་སྒྲ་མ་དགོན་མཆོག་ཁོ་ན་ལ་གཏད་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་རྩུབ་སྐྱབས་སུ་
སོང་བའི་ཕན་ཡོན་ནི། ནང་བའི་གལ་ཏུ་ཚུད་པ་དང་། རྩོམ་པ་ཀུན་གྱི་ཉེན་དུ་
གྱུར་པ། མི་དང་མི་མེན་གྱིས་གཞོད་པས་མི་ཚུགས་པ། རྩིག་སྐྱིབ་ཐམས་ཅད་སྲབ་
ཅིང་འཛད་པ། བསོད་ནམས་ཀྱི་ཆོགས་འཕེལ་བ། ངན་སོང་དང་ངན་འགྲོའི་རྒྱ་
འགག་པ། ས་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་ནམས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་ནས་རིམ་བཞིན་སྒྲ་ན་མེད་པའི་
བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་གོ་འཕང་བརྟེན་པ་ཡིན་པས། བར་བྱིན་བསྐྱེས་པ་ལས།

སྐྱབས་སོང་བསོད་ནམས་གཟུགས་མཆིས་ན། །

ཁམས་གསུམ་འདི་ཡང་རྫོད་དུ་ཆུང་། །

རྒྱ་མཆོ་ཆེན་པོ་ཆུ་ཡི་གཏེར། །

ཡུལ་གྱིས་གཞལ་བར་ག་ལ་བྱས། ཞེས་དང་།

ཉི་མའི་སྤྱིང་པོའི་མདོ་ལས།

སངས་རྒྱུས་སྐྱབས་སུ་སེམས་ཅན་དུ་འགྲོ་བ། །

བདུད་ནམས་བྱེ་བས་བསད་པར་མི་བྱས་ཏེ། །

ཆུལ་བྲིམས་ཉམས་གིང་སྒོ་ནི་འབྲུགས་གྱུར་ཀྱང་། །

དེ་ནི་ངེས་པར་སྐྱེ་བའི་ཡ་རོལ་འགོ། །

ཞེས་སོགས་གསུངས་པ་ལྟར་པན་ཡོན་ཆད་མེད་པ་དང་ལྡན་པས་ན་ཆོས་
 ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟེན་གཞི་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བའི་གནས་འདི་ལ་ནན་ཏན་དུ་བྱ་དགོས་སོ།།
 ཐེག་ཆེན་ལ་འདྲུག་པའི་སྣོ་བྱང་ཚུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི། གཞན་
 རྟོན་རྟོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པ་དང་བྱང་ཚུབ་རྟོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པ་གཉིས་བྱུང་དུ་འབྲེལ་
 བའི་སེམས་ཤིག་སྟེ། མཁ་མཁའི་མཐའ་ཁྲབ་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རྟོན་རང་
 ཉིད་གཅིག་ཤུས་བྱ་བར་འདོད་པའི་བསམ་པ་ནི་གཞན་རྟོན་རྟོན་གཉེར་གྱི་བསམ་པ་ཡིན་
 ལ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྤྱག་བསྐྱེལ་ལས་བསྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་རང་ཉིད་སངས་རྒྱས་
 ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་འདོད་པའི་བསམ་པ་དེ་ལ་བྱང་ཚུབ་ཀྱི་སེམས་ཟེར། སེམས་དེ་
 ནི་རྒྱ་འབྲས་མན་ངག་བདུན་དང་བདག་གཞན་མཉམ་བཤེད་སྣོ་ནས་མྱོ་སྦྱང་བའི་མན་
 ངག་གཉིས་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱུད་ལ་སྐྱེ་དགོས་པ་ཡིན་ཅིང་། སེམས་དེ་མེད་ན་ཆོས་ཟབ་
 མོ་གང་འདྲ་ཞིག་བྱས་ཀྱང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་སུ་མི་འགྲོ་བ་ཡིན། དེས་ན་ཐེག་ཆེན་
 ཀྱི་ཙ་བ་བྱང་ཚུབ་མཆོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ཚུལ་ལའང་། ཐོག་མར་རྒྱ་འབྲས་མན་ངག་
 བདུན་དང་། བདག་གཞན་མཉམ་པ། བདག་གཞན་བཤེ་བ། བདག་པས་གཞན་གཅིས་
 སོགས་ཀྱིས་མྱོ་སྦྱང་བ་མ་ཟད། སྦྱོར་བ་ཆད་མེད་བཞི་ཡིས་ཀྱང་མྱོ་སྦྱང་སྟོན་དུ་འགྲོ་
 དགོས་ལ། སྦྱིར་བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྩེ་དགའ་བ་བཏང་སྟོམས་བཞི་ལས། ཐོག་མར་
 བྱམས་པ་ནས་སྟོས་ཀྱང་། ཉམས་ལེན་གྱི་སྐབས་སུ་དང་པོ་བཏང་སྟོམས་ནས་མ་སྦྱངས་
 བ། བྱམས་པ་དང་སྙིང་རྩེ་སོགས་ཕྱོགས་རིས་ཅན་དུ་ཤོར་ནས་ནམ་པར་དག་པ་ཞིག་
 མེ་འོང་བ་ཡིན་པས། དེས་ན་དང་པོ་བཏང་སྟོམས་ནས་མྱོ་སྦྱང་བ་ཡིན། བཏང་སྟོམས་

ཞེས་པ་ནི། དག་ལ་ཞེ་སྤང་བཏང་། གཉེན་ལ་དགའ་གདུང་བཏང་། སེམས་ཅན་
 ཐམས་ཅད་ལ་ཉེ་རིང་ཆགས་སྤང་མེད་པར་སྟོམས་པ་ལ་བཏང་སྟོམས་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན།
 དེས་ན་ཕ་མ་དང་གཉེན་འདུན་ལ་སོགས་རང་སྤྱོད་ལ་ཤིན་ཏུ་ཆགས། དག་དང་དེའི་
 སྤྱོད་ལ་སྤང་ཞེན་མི་བཟད་པར་བྱེད་པ་འདི་ཡང་མ་བཟགས་པའི་སྦྱོན་ཡིན། ཆེ་རབས་
 རྩ་མ་ནམས་དུ་ད་ལྟའི་དག་འདི་ནམས་གྱིས་ཀྱང་རང་གི་ཕ་མ་དང་གཉེན་བྱས་ནས་བཙེ་
 བས་བསྐྱངས། མཐུན་པས་འགྲོགས། ཤན་བཏགས་པ་ཡང་བསམ་གྱིས་མི་བྱལ། ད་
 རྩ་གཉེན་དུ་བཙེ་བ་འདི་ནམས་ཀྱང་ཆེ་རབས་རྩ་མ་ལ་རང་གི་དགར་གྱུར་ཏེ་གཞོད་པ་
 བྱས་པ་ཡང་མང་པོ་ཡོད་དེ། འཕགས་པ་ཀུན་ལ།

ཕ་ག་བཞིང་མ་ལ་དེག །

ལས་ངན་དག་པོ་པང་ན་བཟུང་། །

ཁུང་མས་བྱོལ་རུས་པ་འཆའ། །

འཁོར་བའི་ཆོས་ལ་གད་མི་བྱོ། །

གསུངས་པ་ལྟར། ཉེ་རིང་ཆགས་སྤང་བྲལ་བའི་བཏང་སྟོམས་གྱིས་སྟོ་སྦྱང་
 བ་ཡིན་ནོ། །བྱམས་པ་ཞེས་པ་ནི། ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་བྱམས་
 པ་ཆེན་པོའི་དམིགས་པའི་ཡུལ་དུ་བྱས་ཏེ། དཔེར་ན་བྱ་ཆ་ཁུང་དུ་ཕ་མས་སྦྱང་བ་ན།
 བྱ་དེས་ཁུར་ལ་ལོག་སྐྱབ་བྱས་པ་དང་རང་གི་དཀའ་ཆོགས་ཐམས་ཅད་བྱ་དུ་བསད་དེ།
 བྱ་དེ་བདེ་ཐབས་སྦྱིད་ཐབས་ཁོན་ས་ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་སྟོན་ས་བཙོན་པ་ལྟར། སེམས་
 ཅན་ཐམས་ཅད་ཆེ་འདི་དང་ཕྱི་མར་བདེ་བ་དང་ལེགས་པའི་ཐབས་སྣ་ཆོགས་ལ་རང་གི་

ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་གྱི་འབད་པ་སྟེ། སྤྱོད་འཇུག་ལས།

མིག་གིས་སེམས་ཅན་ལྟ་ན་ཡང་། །

དང་ཞིང་བྱམས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བརྟ། ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་
ཐ་ན་སེམས་ཅན་ལ་མིག་གིས་ལྟ་ན་འདྲ་འཇུག་ཞིང་ཡིད་དུ་འོང་བའི་ཚུལ་གྱིས་ལྟ་བ་
སོགས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པ་བཞིན་ནོ། །

སྟིང་ཇེ་ཞེས་པ་ནི། ལྷག་བསྐལ་དྲག་པོས་མཉར་པའི་སེམས་ཅན་ཞིག་ལ་
དམིགས་ནས་དེ་ལྷག་བསྐལ་གྱི་གནས་དང་འབྲལ་བར་འདོད་པ་ཡིན། དེ་ཡང་དང་པོར་
ལྷག་བསྐལ་གྱིས་ཉམ་ཐག་པའི་སེམས་ཅན་གང་རུང་རེ་རེ་དམིགས་ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་
དེ་ཁོ་ན་ལ་བསྟོམ། དེ་ནས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྟོ་སྟུངས་ཏེ་མཐར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
ལ་སྟེ་བྱལ་དུ་སྟོམ་པ་སོགས་མ་བྱས་ན། སྟིང་ཇེ་སྟོམ་པ་དེ་ཡང་སྟེ་འབྲམས་གོ་ཡུལ་ལྟ་
བུར་ཁོར་ནས་ངེ་བཞིན་མི་འོང་བ་ཡིན། སྟེར་ནང་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྟིང་པོ་སྟིང་ཇེ་ཡིན་
པས། ཆོས་ཡང་དག་པར་སྤྱད་པའི་མདོ་ལས། སངས་རྒྱུས་ཐོབ་པར་འདོད་པས་ཆོས་
མང་པོ་ལ་བསྐབ་པར་མི་བགྱི་ཡི། ཆོས་གཅིག་ལ་བསྐབ་པར་བགྱི་འོ། །དེ་གང་ཞེན་
སྟིང་ཇེ་ཆེན་པོ་འོ། ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་
རྒྱུད་ལ་སྟེ་པའི་རྒྱ་མཉོར་བ་ཡིན་ནོ། །དགའ་བ་ཞེས་པ་ནི། གང་ཞིག་རིགས་རུས་
སྟོབས་འབྱོར་མངའ་ཐང་དང་ལྡན་པ་ལ་སོགས་མཐོ་རིས་ཀྱི་ཡུལ་ན་བདེ་ཞིང་སྦྱོད་པ།
ཆེ་རིང་བ། འཁོར་མང་བ། མོངས་སྦྱོད་དང་ལྡན་པ་ཞིག་དམིགས་ཡུལ་དུ་བསམ་ནས།
དེ་ལ་འགྲན་སེམས་དང་ཕྲག་དོག་མེད་པར། ད་རུང་འདི་བས་ཀྱང་མདོན་མཐོའི་དཔལ་

གྲིས་ཡུག་པའི་སྟོན་ལམ་དང་། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་འདི་ལྟ་བུའི་གོ་འཕང་ལ་
གནས་ན་ང་རེ་དགའ་སྟམ་པ་དེ་ཡིན།

དེ་ལྟར་སྦྱར་བ་ཆད་མེད་བཞི་ཡིས་སྟོང་སྦྱང་སྟེ་དངོས་གཞི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་
བསྐྱེད་པའི་ལས་ལ་སྦྱར་བར་བྱེད་པ་ཡིན་པས། སེམས་བསྐྱེད་ཀྱི་ཐོག་མའི་སྟོན་འགྲོའི་
ཆོས་ཡིན། སེམས་བསྐྱེད་དངོས་ལ་སྟོང་སྦྱང་བས་ཀྱི་བྱང་ལས་གསུམ་དུ་དབྱེ་ཞིང་། རྒྱལ་
པོ་ནམས་དང་པོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཡོལ་གྱི་སྟེ་ཐམས་ཅད་བེལ་གྱིས་མཉན། རང་ཕྱོགས་
ཀྱི་དབྱང་བསྟོད་དེ་སྟོན་ལ་རང་ཉིད་རྒྱལ་པོ་བྱས་ནས། དེ་རྗེས་སུ་སྟེ་མངའ་རིས་སྦྱང་
བར་འདོད་པ་བཞིན་དུ། ཐོག་མར་རང་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་བྱས་ནས།
དེའི་རྗེས་སུ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་འགོད་པར་འདོད་པ་རྒྱལ་
པོ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད།

མཉན་པ་ཞེས་བྱ་བ་གྲུ་པ་ནམས་ཀྱིས་རང་དང་གྲུར་ཞུགས་པའི་མི་ལ་སོགས་
པ་ཐམས་ཅད་མཉན་དུ་ཆུའི་ཡོལ་ཏུ་འགྲོ་བར་འདོད་པ་ལྟར། རང་དང་སེམས་ཅན་
ཐམས་ཅད་ལྟན་ཅིག་ཏུ་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་འཐོབ་པར་འདོད་པ་མཉན་
པ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད།

ཡུགས་རྗེ་ནམས་ཀྱིས་དང་པོར་ཡུགས་ལུག་ནམས་རྩ་ཆུ་རྟེན་པ་དང་། འཕར་
སྦྱང་སོགས་ཀྱིས་གཞོད་པ་མེད་པར་བྱས་ཏེ་སྟོན་དེད། རང་ཉིད་དེའི་ཕྱི་བཞིན་འབྲངས་
ཏེ་རྗེས་ནས་འོང་བ་དང་འབྲ་བར། སྟོན་ལ་ཁམས་གསུམ་གྱི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་
རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གོ་འཕང་ལ་བཀོད་ནས་ཕྱི་ནས་རང་ཉིད་འཆང་བྱ་བར་འདོད་

པ་དང་གསུམ་ལས།

དང་པོ་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུ་ནི་འདོད་ཆེན་པོའི་སེམས་བསྐྱེད་ཅེས་བྱ་སྟེ་མྱོ་སྟོབས་ཐ་
མ་ཡིན། གཉིས་པ་མཉན་པ་ལྟ་བུ་ནི། ཡེ་ཤེས་དམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཅེས་བྱ་སྟེ། མྱོ་
སྟོབས་འབྲིང་པོ་ཡིན་ནིང་དཔེར་ན་རྗེ་བཙུན་བུམས་པ་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན་པར་
གསུངས། རྗེ་པོ་ལྟ་བུ་ནི་དཔེ་མེད་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཅེས་བྱ་སྟེ། ཤེན་ཏུ་མྱོ་སྟོབས་
ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ། དཔེར་ན་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ལྟ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་
ཡིན་པར་གསུངས་པ་ཡིན།

ས་མཆམས་ཀྱིས་དབྱེ་ན། ཆོགས་སྦྱར་གྱི་ལམ་ན་མོས་པས་སྦྱོད་པའི་སེམས་
བསྐྱེད། ས་དང་པོ་ནས་བདུན་པའི་པར་ལ་ལྷག་བསམ་ནམ་དག་གི་སེམས་བསྐྱེད། དག་
པའི་ས་གསུམ་ན་ནམ་པར་སྒྲིན་པའི་སེམས་བསྐྱེད། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་སྒྲིབ་པ་སྤངས་
པའི་སེམས་བསྐྱེད་དང་བཞི་ཡོད། སེམས་བསྐྱེད་རང་གི་ངོ་བོས་དབྱེ་ན་ཀྱང་རྗེ་བཙུན་སེམས་
བསྐྱེད་དང་། རོན་དམ་སེམས་བསྐྱེད་གཉིས་ཡོད། ཀྱང་རྗེ་བཙུན་སེམས་བསྐྱེད་ལ་ཡང་
ནང་གསེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་གཉིས་ཏེ། སྒྲིན་པ་སེམས་བསྐྱེད་དང་། འཇུག་པ་སེམས་བསྐྱེད་
གཉིས། དེ་ཡང་སྦྱོད་འཇུག་ལས།

འགྲོ་བར་འདོད་དང་འགྲོ་བ་ཡི། །

བྱེ་བྲག་རི་ལྟར་ཤེས་པ་ལྟར། །

དེ་བཞིན་མཁའས་པས་འདི་གཉིས་ཀྱི། །

བྱེ་བྲག་རིམ་བཞིན་ཤེས་པར་བྱ། །

ཞེས་གསུངས། དཔེར་ན་ལྷ་ས་ལྷ་བུ་ཞིག་ཏུ་འགྲོ་བ་ལ། དང་པོ་ང་ལྷ་སར་
 གཅིག་འགྲོ་སྐྱེས་པ་ལྟར་དུ། དང་པོ་ངས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་
 གྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པ་ཞིག་བྱ་སྐྱེས་པ་འགྲོ་བར་འདོད་པ་ལྷ་བུ་སྟོན་པའི་སེམས་བསྐྱེད། ལྷ་
 སར་འགྲོ་བ་དངོས་ཀྱི་གྲོ་ཆས་དང་ཁལ་ཏྲ་སྟོགས་ལྷ་གོན་བྱས་ནས་དངོས་སུ་ལམ་དུ་ཞུགས་
 ཏེ་འགྲོ་བ་ལྟར། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱུ་གྱི་གོ་འཕང་ཐོབ་པར་
 བྱ་བའི་ཆེད་དུ་སྟོན་པ་གཏོང་། རྩལ་ཁྲིམས་སྤང་། བཟོད་པ་སྟོམ། བརྩོན་འགྲུས་
 རྩོམ། བསམ་གཏན་ལ་མཉམ་པར་འཛོག་ བེས་རབ་ལ་སྟོར་སྐྱེས་ནས་ལམ་པ་རོལ་
 ཏུ་སྟོན་པ་དུག་ལ་དངོས་སུ་སྟོབ་པ་ནི། འགྲོ་བ་དངོས་ལྷ་བུ་འཇུག་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་
 ཡིན། དེ་ལྷ་བུའི་སྟོན་པ་དང་འཇུག་པའི་སེམས་བསྐྱེད་དེ་གཉིས་ཀ་ཀྱན་རྫོབ་བྱང་ཆུབ་
 ཀྱི་སེམས་ཡིན་ཞིང་། ཚོགས་སྦྱར་བྱི་ལམ་དུ་དེ་ལྷ་བུའི་སེམས་བསྐྱེད་ལ་བརྟེན་ནས་
 ཡུན་རིང་པོར་སྟོར་སྐྱེས་པའི་མཐུ་ལས། མཐར་མཐོང་ལམ་དུ་ཚོས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་གནས་
 ཡུགས་དེ་བཞིན་ཉིད། སྦྱོས་པ་ཐམས་ཅད་བྱལ་བའི་ཡེ་ཤེས་སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་དོན་མངོན་
 སུམ་དུ་རྟོགས་པ་ནི་དོན་དམ་པའི་སེམས་བསྐྱེད་ཡིན།

སྐྱེས་པ།

- དམ་ཚོས་བསྐྱེད་པ་མེད་པའི་བདེན་མཐུ་དང་། །
- དམ་པའི་ཐུགས་རྗེའི་བྱིན་རྒྱལས་འོད་སྤང་ཆེ།།
- དམ་ཅན་རྒྱ་མཚོའི་ཚོགས་ཀྱི་མཐུ་དཔུང་གིས། །
- དམ་ཉམས་དག་བཞེགས་ནི་བའི་དབྱིངས་སུ་སྦྱོད། །

ས་བཅད་གཉིས་པ།

ནང་པའི་བསྟན་པ་དང་བསྟན་སྲུང་བར་གྱི་འབྲེལ་བ།

༡། ཆོས་སྦྱང་ངམ་བསྟན་སྲུང་གི་ངོ་སྤྲོད།

ཆོས་སྦྱང་དང་བསྟན་སྲུང་ཞེས་པ་ནི་སངས་རྒྱུ་ཉིས་བསྟན་པའི་དམ་ཆོས་
དང་དེར་འཛིན་གྱི་སྦྱོར་བུ་རྣམས་ཚུ་ལ་བཞིན་སྦྱང་ཞིང་སྲུང་བར་མཇུག་པའི་དམ་ཆོས་
ལ་གནས་པའི་འཛིན་ཉེན་དང་འཛིན་ཉེན་ལས་འདས་པའི་སྲུང་མ་ལ་ཟེར་ཞིང་། རྒྱལ་
བའི་བཀའ་མདོ་རྒྱུད་གཉིས་ལས་སངས་རྒྱུ་དང་དཔལ་ཆེན་པོའི་ཏེ་རུ་ཀའི་འཕྲིན་ལས་
ཀྱི་སྦྱུ་ལ་བར་བཞེངས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྟུན་ཟུན་གྱི་སྦྱང་མ་དང་། ལས་ལས་གྲུབ་པའི་འཛིན་
ཉེན་རྟོགས་པ་པའི་སྲུང་མ། གཞན་ཡང་རྩ་འཁུལ་གྱི་ཆེ་བ་འབྲིན་པའི་སྦྱང་དུ་གཏུག་
བུ་རྟོགས་པའི་ཚུ་ལ་བརྩུང་པའི་སྦྱོ་ནས་གྲུབ་པའི་སྦྱོག་སྦྱིང་ལུ་ལ་ཞིང་དམ་ལ་བཏགས།
ལམ་རྒྱུད་ལས་བསྟན་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་དང་པོར་ཁྲམ་ལ་གདབ་པ། བར་དུ་
ལུང་པོ་ལ་འཇུག་པ། མཐར་སྦྱོག་དབུགས་ལ་ལོངས་སྦྱོང་ཅིང་། དགོ་སྦྱིག་གི་ཤན་
འབྲེད། ལེགས་ཉེས་ཀྱི་སྦྱངས་འཛིན་པར་དབང་བསྟར་བ་སོགས་ལེ་ཤེས་པ་རྟོགས་
པའི་ཚུ་ལ་བརྩུང་བ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་སྦྱང་བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་བ་ཡིད།

སྒྱུར་ཆོས་སྒྱུང་ཞེས་པའི་སྒྲིལ་མདོ་ལུགས་ལྟར་བརྟེན་ན་རྒྱལ་པའི་བརྟན་པ་
འཛིན་སྒྱུང་སྒྲེལ་གསུམ་བྱེད་པའི་བརྟན་འཛིན་གྱི་སྒྲིལ་བྱ་ལའང་གོ་སྟེ། སྟོན་པ་བྱུ་བ་
པའི་དབང་པོ་འཕགས་པའི་གནས་བརྟན་བརྟུག་དང་བཅས་པ་མཆོད་པའི་ཆོག་བཤད་
སྒྱུ་བ་བརྟན་པའི་སྟོན་མེ་ལས།

འགོ་པའི་མགོན་པོ་ཤུག་སེང་གོ་ཡིས། །

སངས་རྒྱལ་བརྟན་པ་གང་གི་ཕྱག་དྲུ་བཞག །

གསུང་རབ་རིན་ཆེན་སྒྲིལ་གྱི་ཁ་འབྱེད་པ། །

ཆོས་སྒྱུང་དག་བཅོམ་ཆེན་པོ་བཞུགས་སོ་འཆ་ལ། །

ཞེས་དང་།

སྤངས་དང་ཡེ་ཤེས་ཡུན་ཆོགས་སངས་རྒྱལ་གྲུང་། །

གདུལ་བྱའི་དབང་གིས་ཉན་ཐོས་རྒྱལ་འཛིན་ཅིང་། །

བྱེད་པར་ཅན་གྱི་འཕྲིན་ལས་ཆོས་སྒྱུང་པའི། །

གནས་བརྟན་བརྟུག་འདིར་བྱོན་གདན་ལ་བཞུགས། །

བདེར་གཤེགས་བཀའ་ལུང་གཙོར་མཛད་བརྟན་པ་བསྟུང་། །

ཞེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བཀའ་ལ་ཞུགས་ཤིང་། དམིགས་པ་མེད་པའི་
ཆོས་ཀྱིས་ངེས་པར་འབྱུང་བ། འཁོར་དག་བཅོམ་པ་བྱི་དང་རྒྱག་སྟོང་བཞི་བརྒྱའི་
ཆོགས་དང་བཅས་པའི་བདག་པོ་འཕགས་པ་གནས་བརྟན་ཆེན་པོ་བརྟུག་ལ་ཆོས་
སྒྱུང་དང་བརྟན་སྟུང་གི་མཆོན་གྱིས་འཛོད་པ་ནི་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་བཀའ་ལུང་

ཆེད་གཉེར་གྱིས་སྤང་བའི་ཆ་ནས་ཡིན་ལ། བཀའ་སློང་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་སྡེ་བཞིའི་
 དབྱང་ཚོགས་དང་བཅས་པ་ནི་བསྟན་དང་དེར་འཛིན་གྱི་སྒྲིམ་བུ་ཐམས་ཅད་ལ་སྤང་
 ཞིང་སྒྲིབ་པའི་བྱ་ར་མཛད་པའི་ཆ་ནས་བསྟན་སྤང་བྱ་མཆོན་ཆགས་པ་ཡིན། དེ་ཡང་
 རྒྱུད་སྡེ་གོང་འོག་ལས་བྱུང་བའི་བདེ་མཆོག་དང་། གྲི་དོར། གསང་འདུས། དུས་
 འཁོར། གུ་རུ་དག་དམར། དུར་བ། ཏྲ་མགིན་སོགས་ཡི་དམ་གྱི་ལྟ་ཚོགས་ནམས་
 དང་། དེ་དག་གི་སྤྱལ་བ་ཡང་སྤྱལ་གྱི་ཚོགས་བསམ་གྱིས་མི་བྲུབ་པ་ཡོད་པ་ལས།
 འཛིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་པ་རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྒྱིག་བྱུགས་དཔལ་འཁོར་
 ལོ་སྒྲུལ་པའི་བྱུགས་ལས་སྤྱལ་བ་སྟེ། དོ་རྩེ་མི་སྒྲིབ་པའི་རིགས་ལས་བྱུང་བའི་དོ་རྩེ་
 ནག་པོ་ཆེན་པོ་ཕྱག་བཞི་བའམ་བདེ་བྱེད་མགོན་པོ་དང་། ལྷོ་བས་འཕྲོག་ནག་པོ་ཆེན་
 པོ་ཞལ་བཞི་བ་ནམ་གཉིས། སངས་རྒྱས་ནམ་པར་སྤང་མཛད་ཀྱིས་སྤྱལ་བ་གྱུར་མགོན་
 དོ་རྩེ་ནག་པོ། བཙེམ་ལྡན་འདས་དཔལ་ཏེ་རུ་ཀ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རང་སྤྲང་བཐ་
 ཏེ་རུ་ཀ་དང་། ར་སྒྲིན་ ཏེ་རུ་ཀ་ པ་སྒྲིན་ ཏེ་རུ་ཀ་ ཀ་མ་ཏེ་རུ་ཀ་བཞིར་གར་བའི་ནང་
 ཆོན་ཀ་མ་ཏེ་རུ་ཀ་བཙེམ་ལྡན་འདས་དོན་ཡོད་བྱུབ་པ་ཉིད་འཛིག་རྟེན་སྒྲིང་བའི་སྐུར་
 བཞེངས་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་བསྐྱབ་པའི་སྤང་མ་རྒྱལ་ཆེན་ནམ་ཐོས་སྤྲས་དང་ཉང་གཏེར་
 མགོན་པོ་ཕྱག་བཞི་བའི་ཙ་རྒྱུད་ལས།

པ་སྒྲིན་ཏེ་རུ་ཀའི་སྤྱལ་བ་སྟེ།

བཙེམ་གྱི་རྒྱལ་པོ་རྩ་འཕྲུལ་ཅན་

ལུབ་ཕྱོགས་གནམ་ས་སྡེད་ཀྱི་བདག་

དོ་རྩེ་ལེགས་པའི་དབང་བསྐྱར་རོམ་

ཞེས་པསྟེ་རྩུ་ཀའི་སྤྱལ་པར་གསུངས་པའི་སྤྱེས་བྱ་ཆེན་པོ་དམ་ཅན་དོ་རྩེ་
ལེགས་པ། བཅོམ་ལྷན་འདས་པདེ་མཆོག་དེ་རྩུ་ཀ་དང་མུར་མཛད་མ་རྒྱ་ཀླ་ལའི་ནམ་
འཕྱལ་བདུད་མགོན་ཆེན་པོ་རང་ལྟ་ཀྱལ་མཆོན་སོགས་ཀྱིས་མཆོན་རང་པའི་ཆོས་
རྒྱུད་ཁག་གིས་བསྟེན་པའི་ཆོས་སྤྱང་ནམས་དེ། སྤྱ་འགྱུར་རྟིང་མ་བས་བསྟེན་པའི་
སྤྱེས་སྤྱང་ཨེ་ཀ་ཇི་དང་། གཟའ་བདུད་ཆེན་པོ་བྱབ་འཇུག་ར་དུ་ལ། དམ་ཅན་
དོ་རྩེ་ལེགས་པ། ས་སྤྱུ་པས་བསྟེན་པའི་གྱུར་མགོན་ལུས་དལ་ལྟ་ཀྱལ་དང་། མགོན་
པོ་ཕྱག་བཞི་པ། རོར་སྤྱོད་དུར་བདག་ཡབ་ཡུམ། བཀའ་བརྒྱུད་པས་བསྟེན་པའི་
དཔལ་མགོན་ཞལ་བཞི་པ་དང་། མགོན་པོ་བཅུ་གཉིས་ཅན། ལྷ་སྟན་ཆེ་རིང་མཆེད་
ལྷ། དགེ་ལུགས་པས་བསྟེན་པའི་མགོན་པོ་ཕྱག་དྲུག་པ་དང་། ཀྱལ་ཆེན་ནམ་ཐོས་
སྤྱེས། དམ་ཅན་ཆོས་ཀྱི་ཀྱལ་པོ་སོགས་གྲུབ་མཐའ་སོ་སོས་བསྟེན་ཚུལ་ཤུགས་ཆེ་
ཚུང་གིས་བཟོད་པ་ལས་ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་བསྟེན་པའི་སྤྱང་མ་ཅིག་ཤོས་ཀྱིས་མི་བསྟེན་
པ་ནི་མ་ལགས་སོ། །

དེ་ཡང་དམ་ཅན་སྟོན་པའི་རྒྱུད་སྤྱི་རིན་པོ་ཆེ་ཆོད་མར་གྱུར་པ་དག་ན་ཀྱལ་
བཟོད་རྩེ་འཆང་གིས་རང་དང་དགོངས་པ་མཉམ་པར་གསུངས་གིང་། དེ་ཡང་སྤྱེས་མས་
འདུལ་བ་ནམས་ལ་ནི་སྤྱེས་མའི་སྤྱུར་བསྟན། ཡི་དམ་ལྷས་འདུལ་བ་ནམས་ལ་ནི་རྒྱུད་
སྤྱི་ཆེན་པོ་བཞི་དང་འབྲེལ་བའི་ཡི་དམ་ལྷར་བསྟན། མཁའ་འགྲོ་ཆོས་སྤྱོད་གི་འདུལ་
བ་ནམས་ལ་ནི་མཁའ་འགྲོ་ཆོས་སྤྱོད་གི་སྤྱུར་བསྟན་ནས་འབྲེན་ལས་ནམ་པ་བཞི་གང་

ལ་གང་འདུལ་གྱི་སྒོ་ནས་བརྟན་པ་བསྐྱང་ཞིང་སྒྲིང་བ་དང་། གདུལ་བྱ་སྒྲིན་ཅིང་
 གྲོལ་བར་མཛད་པའི་རྩལ་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པའི་ནང་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེ་ལས་མ་གཡོས་
 བཞིན་དུ་བརྟན་པ་གཉན་པོ་བསྐྱང་བའི་ཆོས་སྒྲིང་དུག་པོའི་སྐྱར་བརྟན་པ་ཡང་གངས་
 དང་མཐའ་མི་དཔོག་བྱུང་པར་དུ་སྐྱར་མཛད་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་མགོན་པོ་ཕྱག་དུག་པ་དང་།
 མགོན་པོ་ཕྱག་བཞི་བ་སོགས་མགོན་པོའི་རིགས་སོགས་དང་། རྗེ་རྗེ་ཆོས་སྐྱང་ཆད་
 མར་གྱུར་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མེས་པོ་ལེགས་ལྷན་དབང་ཕྱག་ཆེན་པོ་སོགས་འཕགས་
 མཆོག་འཛིན་ཏེན་དབང་ཕྱག་གི་སྐྱེ་འཕྱུལ་གྱི་རོལ་བ་འབའ་ཞིག་ལས་བྱུང་བའི་རྒྱལ་
 བའི་བཀའ་རྒྱུད་ཀྱི་སྐྱང་མ་ཡིན་ཏེ། ག་ཕྱག་གཏེར་བྱོན་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་བཀའ་
 སྐྱང་ལེགས་ལྷན་དམར་པོའི་བརྟོད་པ་ལས།

བདེ་ཆེན་དབང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་ནས་

དཔལ་ཆེན་བྲག་འཐུང་ན་མཆོག་དཔལ་

ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོའི་རོལ་བ་ལས་

གྲུ་ལང་ཆེན་པོ་ལྷ་ཡི་རྩེ་དབང་ཕྱག་སྐྱེ་རལ་བ་ཅན་

ཞེས་འཕགས་མཆོག་སྐྱན་རས་གཟིགས་དང་ན་མ་གྲིན་གྱི་ནམ་སྐུལ་དུ་
 གསུངས་ཤིང་། ཟ་མ་ཏོག་བཀོད་པའི་མདོ་ལས། འཕགས་པ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་
 སྐྱན་རས་གཟིགས་ཀྱིས་འཛིན་ཏེན་ནམས་འདུལ་བའི་ཕྱིར་དུ། དབང་ཕྱག་དང་།
 ཆངས་པ་དང་། བྱབ་འདུག་དང་། ཉི་ཟླ་དང་། དབྱངས་ཅན་མ་ནམས་སུ་སྐུལ་
 བར་གསུངས་ཤིང་། རིགས་གསུམ་མཆོན་མའི་རྒྱ་ཅན་ལས་ཀྱང་།

ངེད་ཅག་རིགས་གསུམ་མགོན་པོ་ཞེས། །

སོ་སོར་སྒྲུང་ཡང་ངོ་པོ་གཅིག །

སངས་རྒྱལ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱིང་ཇི་དང་། །

ཤེས་རབ་རྣམས་མཐུས་སོ་སོར་བསྟན། །

ཞེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་མཁྱེན་རབ་དང་། ཐུགས་ཇི་དང་རྣམས་
མཐུ་རྣམས་ལས་སམ། སྐྱ་གསུང་ཐུགས་ལ། འཇམ་དཔལ། སྐྱན་རས་གཟིགས།
གསང་བའི་བདག་པོ་གསུམ་དུ་ཤར་བས་ན། སྐྱ་དོ་ཇི། གསུང་དོ་ཇི། ཐུགས་དོ་
ཇི་གསུམ་པོ་ལས་མ་འདས་པས་སྒྲ་མ་ཡི་དམ་སངས་རྒྱལ་བྱང་སེམས་དཔའ་པོ་མཁའ་
འགྲོ། ཆོས་སྦྱོང་སྤྱང་མ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བདག་ཉིད་དམ་བྱུང་བདག་ཆེན་པོར་གྲུབ་
སྟེ། དཀྱིལ་འཁོར་ཆེན་པོའི་འཁོར་གྱི་དཔའ་པོ་དང་མཁའ་འགྲོ་ཐམས་ཅད་དཔལ་
ཉེ་རུ་ཀལ་བ་ཡུམ་དུ་འདུས་ཤིང་། ཡུམ་ཡང་ཡབ་ཀྱི་ཆོ་འཕྲུལ་ལས་ཤར་བས་དགོངས་
པ་ལོ་གཅིག་ཅིང་། དེ་ལྟར་དོ་ཇི་ཆོས་སྤྱང་ཆད་ཐུབ་པལ་ཆེར་སྐྱན་རས་ཀྱི་སྐྱུལ་བ་
ཡིན་པ་བཞིན་དུ། འཇམ་དཔལ་དང་གསང་བའི་བདག་པོའི་སྐྱུལ་བར་ཡང་ལུང་
རིགས་གཉིས་ཀས་གྲུབ་ལ། རིགས་གསུམ་མགོན་པོ་ནི་སྟོན་པ་དོ་ཇི་འཆང་རང་ཉིད་
ལས་ལོགས་སུ་མེད་དེ། བཏག་གཉིས་ལས།

འཆད་པ་པོ་ང་ཆོས་ཀྱང་ང་། །

རང་གི་ཆོགས་ལྡན་ཉན་པོ་ང་། །

འཇིག་རྟེན་སྟོན་པ་བསྐྱུབ་བྱང་། །

འཛིག་རྟེན་འཛིག་རྟེན་འདས་པ་ང་། །

ཞེས་གསུངས། དེ་བཞིན་དུ་འཇམ་དཔལ་སྒྲུ། ཕྲྀ་གསུང་། ཡང་དག་
ཐུགས། བདུད་རྩི་ཡོན་ཏན། ཡུར་པ་འཕྲིན་ལས། མ་མོ་བོད་གཏོང་། འཛིག་
རྟེན་མཆོད་བསྟོད། དམོད་པ་དྲག་ཐུགས། རིག་འཛིན་སྒྲོ་བ་དཔོན་རྟེ་དཔལ་ཆེན་
གཙོ་དགུའི་རྩྭ་ཆོགས་དང་། ཞི་བ་བཞི་བརྒྱ་ཅ་གཉིས། བྲག་འཐུང་ལ་བརྒྱ་ཅ་བརྒྱད་
སོགས་དམ་པ་རིགས་བརྒྱ། བདེ་ཀྱེ་དུས་འཁོར་གསང་འཛིགས་སོགས་ཀྱིས་མཆོན་
རྟེ་རྒྱལ་བཞི་ཁྲིའི་དྲུའ་འཁོར་གྱི་འཁོར་ལོ་བརྟན་པ་འདི་ནི་ཇི་ལྟར་སྒྲུལ་བར་མང་ད་
པ་ཐམས་ཅད་དང་རྒྱུད་གཅིག་ཅིང་། དེ་བཞིན་དུ་བསྐྱལ་པ་བཟང་པོའི་སངས་རྒྱས་
སྟོང་ཅ་གཉིས་པོ་ཐམས་ཅད་ཐུགས་རྒྱུད་གཅིག་པར་བྱབ་སྟེ། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་
འཕགས་པ་ཐུགས་རྟེ་ཆེན་པོའི་རྣམ་པོ་ལ་འབའ་ཞིག་དུ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རྟེ།

ཐུག་སྟོང་འཁོར་ལོས་བསྐྱར་བའི་རྒྱལ་པོ་སྟོང་། །

རྒྱན་སྟོང་བསྐྱལ་པ་བཟང་པོའི་སངས་རྒྱས་སྟོང་། །

གང་ལ་གང་འདུལ་དེ་ལ་དེར་སྟོན་པའི། །

བརྒྱན་པ་རྒྱན་རས་གཟིགས་ལ་ཐུག་འཆལ་ལོ། །

ཞེས་རྒྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་ཆོ་ག་ཞིབ་མོ་ལས་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེ་ལྟར་ཐུགས་རྟེ་ཆེན་པོ་བདེ་གཤེགས་ཀུན་འདུས་ཀྱི་བཀའ་སླང་འཛིག་
རྟེན་གྱི་དབང་ཐུག་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་དཔལ་ཆེན་པོའི་སྒྲུལ་པ་
ཡོན་པར་གང་གིས་ཤེས་སྟུང་ན། འགྲེལ་བ་ལུང་བརྟན་ལས། དེ་བཞིན་གཤེགས་

པ་ཉིད་ཀྱིས་ཚུལ་དུ་བསྟན་པ་རིག་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ལ་དགོངས་པ་དང་དགོས་པ་ཅི་
 ཡོད་ཅེ་ན། རང་རྒྱུད་པའི་གོལ་ས་དགག་པ་དང་། ཆེ་བའི་མཐུའི་ཆོད་བསྟན་པའི་
 དགོས་པ་དང་། རང་དུ་བདུད་བཞི་བདུལ་བའི་དྲགས། ཕྱི་རོལ་དུ་བསྟན་པ་འབྲེལ་
 ཏེ་ཞེས་གསུངས་ཤིང་། རྩ་འཕུལ་གྱི་ཆེ་བ་འབྲིན་པའི་སྒྲུབ་དུ་གདུལ་བྱའི་ཚུལ་བཟུང་
 བའི་དྲགས་པ་སོ་སོའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་སྐབས་ལས་བྱུང་བའི་མཐུ་སྒོ་བས་འདི་དག་འཛིག་
 རྟེན་རང་རྒྱུད་པ་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱུལ་པ་ཡིན་པ་ལ་སོམ་ཉི་བྱ་མི་དགོས་སོ།
 །དཔལ་ཆེན་པོས་སྤྱུལ་པའི་རུ་བཟུང་། གདུལ་བྱའི་གཙོ་བོ་ཞིང་འདིའི་དབང་ཕྱུག་
 ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་བདུལ་དུ་སྤྱུ་དཔལ་ཆེན་པོའི་གདུལ་བྱའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་
 པའི་འཛིག་རྟེན་དུ་གཞི་ཕྱོགས་བཅུའི་སྤྱིད་གསུམ་གྱིས་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་
 པའི་དྲགས་པ་ཅན་ཐམས་ཅད་དུས་གཅིག་ཏུ་འདུས་ཏེ་མགིན་གཅིག་ཏུ།

བདག་ཅག་འཁོར་ཆོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་། །

དཔའ་པོ་ཆེན་པོའི་འབངས་སུ་མཆི། །

དཔའ་པོ་ཆེན་པོས་བདག་ཅག་ལ། །

ལས་ཀྱི་དངོས་གྲུབ་སྦྱུལ་དུ་གསོལ། །

ཞེས་ཞུས་པས། དཔལ་ཆེན་པོས་དེ་རྣམས་ཀྱི་ལག་ཏུ་དོ་རྩེ་བྱིན། དོ་རྩེའི་
 མིའི་སྤང་མོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་རང་རང་གི་མིང་གི་དབང་བསྐྱར་ཏེ། དཀྱིལ་
 འཁོར་ཆེན་པོའི་གསེར་བྲམས་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་དུ་བྲག་བྲམས་ལ་རང་རང་གི་ལས་བསྐྱོས་
 ཏེ་འགོད་པར་མཛད་དུས། ཡུལ་འཁོར་བསྐྱང་དང་། འཕགས་སྐྱེས་པོ། ལྷན་མི་

(70)

ཕྱགས་སྦྱང་བཅུ། འཇིགས་བྱེད་དག། རྒྱ་སྐར་ཉེར་བརྒྱད་སྟེ་བདུན་ཅུ་ཙ་ལ། འཇིགས་
བྱེད་དག་ནི། ཟླ་མ་དགོངས་འདུས་རྒྱལ་པའི་སློག་དབང་ཆེན་མོ་ལས། བཀའ་
ཉན་ལས་བྱེད་འཇིགས་བྱེད་དག་པོ་ནི།

འཇིགས་བྱེད་ཆེན་པོ་མཐིང་ནག་ཁ་ཏྲེ་འཛིན་

བཟི་ཏེ་མདོག་དཀར་རིན་ཆེན་འཛིན་

འཇིགས་བྱེད་སློན་གཤོན་རྩེ་ཅེ་གསུམ་འཛིན་

ཀ་མེ་ར་བེ་དམར་ནག་ཐོད་དབྱུག་འཛིན།

བེ་ར་ས་ནི་ལྗང་ནག་འཁོར་ལོ་འཛིན་

བེ་ཤན་ཏེ་དམར་ནག་མདའ་གཞུ་འཛིན་

བེ་ཏི་སློན་གཤོན་ལག་ན་དག་སྟེ་འཛིན་

ཀྲ་ར་རྩེ་རི་རྩར་སྐྱ་ར་ལ་གྱི་འཛིན་

སྐྱ་ན་པ་ཏི་སློན་སྐྱ་གྱི་གྲག་འཛིན་

ཀུན་ཀྱང་ཁོ་གཏུམ་འཇིགས་པའི་ཆ་ལུགས་འཛིན་

ཞེས་གསུངས། རྩ་སྐད་ཀྱི་ནམ་སྐྱལ་མི་དབང་སངས་རྒྱུ་རྒྱ་མཆོས་བཞེངས་
པའི་གནས་ཆུང་ཚྭ་གཤི་ལོགས་བྱིས་སུ་དགེ་སྦྱང་འཇམ་དབྱངས་གཤམ་པས་ལྷགས་
བཀོད་གནང་སྟེ། འཇིགས་བྱེད་ཀྱ་བེ་ར། འཇིགས་བྱེད་ཆེན་པོ། བཟི་ཏེ་བེ་
ཤན། ཀ་ན་པ་ཏི། རྩེ་ར་ཤ། ལེ་ཤེས་རྩེ་ར་ཤ། བེ་ཏི་ཞེས་འཇིགས་བྱེད་དགའི་
མཆན་བྱང་དུ་གནང་འདུག ཕྱགས་སྦྱང་བཅུའི་སྟེང་དུ། ཉི་ཟླ། ཉེདབང་། ཆོགས་

བདག ཐགས་བཟང་རིས་ལྡན་པས་ཕྱོགས་སྤྱོད་བཅོ་ལྔ། དབང་ཕྱུག་ཆེན་
 པོ། ལྷ་མ་དེ་བྲོ། འཆི་བདག་གཤིན་ཏེ་ནག་པོ། སྤྱི་འགྲོ་སྤྱོག་གི་བདག་མོ། སྤང་
 པའི་རྒྱལ་མོ། ཨེ་ཀ་ཇ་ཏི། བསྐྱོས་ཏེ་བྲང་དཀར། བདུད་མོ་རེ་མ་ཏི། བེ་ཏྲ།
 ཆངས་པ། རྟོར་ལེགས་པ། བྱ་ལ་འདུག རྟ་ཆོག་འཕེང་། སྤལ་མགོ་ཁྲག་མིག་
 ཡ་ལྟ་མེད་བལ། མོན་མོན་གཤོམ། མགོན་པོ་མ་དྲ་ལ། ཞང་ཆོན་དོ་ཏེ་བདུད་
 འདུལ། རྒྱག་མེད་ཉི་ཤར། ལྷ་ལང་ནག་པོ། ཡར་ལྷ་ཤམ་ལྟོ། གམ་སྤན་ཐོག་གི་
 བྱ་ལྷག སྤྱི་བདུད་གྲུ་དྲུ་ཅི། བྲག་བཅན་སྤྱོག་ཟན་དམར་པོ། གན་མ་ཐེ་དཀར་པོ།
 ཡི་ཤུད་དམར་པོ། བི་ན་ཡ་ཀ གག་མོ་མགྲོགས་ཤེད། ལྷ་བདུད་མགོ་དགྲ། ལྷ་
 མོ་ཡ་ལྟ་ནག་མོ་ལྟེ་དྲིགས་པའི་སྤེ་དཔོན་སུམ་ཅུ། རྟོར་རྒྱུན་མ། ཆེ་འོད་མ། སྤྱིན་
 མ། རབ་སྤྱིན་མ། འཕགས་མ། རབ་བཟང་མ། སྤམ་མ། མཛེས་མ། དབྱངས་
 ཅན་མ་ལྟེ་གནོད་སྤྱིན་མོ་དགྲ་དང་། དག་འཕྱེད་མ། འདྲན་ཕྱེད་མ། གཟི་བཞིད་
 མ། ཁྲོ་གཉེར་མ། གསོད་ཕྱེད་མ། སྤོར་ཕྱེད་མ། འབར་ཕྱེད་མ། འཛོམས་ཕྱེད་
 མ། ཆགས་ཕྱེད་མ། ཆགས་བྲལ་མ། འཁོར་ལོ་མ། རྒྱས་འདེབས་མ། ལྷ་ཆོགས་
 ལུས་ཅན་མ། སྤང་བ་མ། གནོད་སྤྱིན་མ། ཡང་དག་འཕྲོག་མ། བྱ་རོག་གཏོང་མ།
 འཛིགས་ཕྱེད་མ། བྱ་ཆོད་གཏོང་མ། བཞད་གཏོང་མ་ཞེས་ཀྱང་བཤད། ལུག་
 གཏོང་མ། བྱི་གཏོང་མ། ཕག་གཏོང་མ། རྩ་མོ་གཏོང་མ། བོང་གཏོང་མ། ར་
 གཏོང་མ། རུས་འཆའ་མ། བེང་གཏོང་མ། ཅེ་སྤྱང་གཏོང་མ། བུམ་སྤྱ་མ། རྣམ་
 འཛོམས་མ། ལྷ་ཤ་གི་ཕ་མ། འཕོད་སྤྱོགས་མ་ལྟེ་མཁའ་འགྲོ་སུམ་ཅུ་ཅ་གཉིས།

འབར་མ། མྱོག་སྒྲིན་མ། སྐར་མདའ་འཕེན་མ། སྤོན་མོ་རྒྱུང་ནག་རྒྱུང་མོ་སྒྲེ་
 འཕེབས་མ། གཞོད་སྒྲིན་འབྲུགས་ཐོགས་མ། བ་མྱང་སྒྲ་མ། མིག་འབྲིན། སྤྱིང་
 བསྐྱེགས་མ་སྟེ། འབར་མའམ་སྒྲོར་མ་བརྟུང། རྟོ་རྟེ་ཀྱུན་གྲགས་མ། རྟོ་རྟེ་ཀྱུན་
 བཟང་མ། རྟོ་རྟེ་ཀྱུན་གསལ་མ། རྟོ་རྟེ་ཡེ་ཤེས་མ། རྟོ་རྟེ་འོད་ཆགས་མ། རྟོ་རྟེ་
 འོད་འཕྲོ་མ། རྟོ་རྟེ་གཡུ་སྒྲོན་མ་སྟེ་མ་མོ་བདུན། མྱིང་བཞི་མཁྱོགས་མ་ལྟ་ཡི་སྤྱིང་།
 །མཁའ་ལ་ཁྱུང་ལྗོང་གཤིན་རྟེ་ཡི་སྤྱིང་། །དམར་མོ་གཡག་ཐོད་སྒྲུ་ཡི་སྤྱིང་། །ནག་
 མོ་རྟེར་ཆེན་གཞོད་སྒྲིན་སྤྱིང་སྟེ་སྤྱིང་མོ་བཞི། རྟོ་རྟེ་འོད་རིགས་ཀྱི་ཕོ་ཉ་དུག་ཅུ། རིན་
 པོ་ཆེ་འོད་རིགས་ཀྱི་ཕོ་ཉ་དུག་ཅུ། པརྒྱའོ་རིགས་ཀྱི་ཕོ་ཉ་དུག་ཅུ། ལས་ཀྱི་རིགས་
 ཀྱི་ཕོ་ཉ་དུག་ཅུ། སངས་རྒྱལ་རིགས་ཀྱི་ཕོ་ཉ་དུག་ཅུ་སྟེ་སྤྱིང་དེ་ལ་བས་ཕོ་ཉ་སྤུམ་
 བརྒྱ་སོགས་དེ་དུས་ཀྱི་འཛིག་ཉེན་ཀྱི་མཐུ་ཕོ་ཆེ་མཐའ་དག ཐབས་དང་བཀོད་པ་
 ལྷ་ཆོགས་པས་གདུལ་བྱར་བྱུར་པ་ཐམས་ཅད་དུས་གཅིག་ལ་འདུལ་བར་མཛད་དོ།།

དེའི་ཕྱིར་འགའ་ཞིག་ཏུ་སྐྱབ་སྟེ་བཀའ་བརྟུང་གི་རྣམ་པ་དང་། འགའ་ཞིག་
 ཏུ་བདེ་མཆོག་འཛིགས་བྱེད་རྣམ་པར་སྤྱང་མཛད་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པ། ལ་ལར་
 ཆེ་བ་བརྟེགས་པ་དང་། ལེགས་ལྡན་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་བཞེངས་ཏེ་རུ་བྱ་དང་
 དབང་ཕྱུག་བདུལ་ཚུལ་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་ཞིག་གསུངས་པའི་བཀོད་པ་ཐ་དད་
 དུ་བརྟན་པ་ཡིན་ནོ། །འདོད་ཁམས་ཀྱི་བདག་པོ་དགའ་རབ་དབང་ཕྱུག་འཁོར་དང་
 བཅས་པ་ཡང་སྟོན་པས་གཤིན་རྟེ་གཤེད་ཀྱི་སྐྱར་བཞེངས་ནས་བདུལ་ཏེ་བྱང་ཆུབ་
 ཀྱི་ལམ་ལ་འགོད་པར་མཛད་པའི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱས་པར་མཆིས་ནའང་། སྐབས་འདིར་

ཡང་བདུལ་བར་ཁས་ལེན་དགོས་པས་ན་དོན་དུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་སྤྱོད་པ་ཡིན་པར་
སོམ་ཉི་མེ་དགོས་པས་ན་བདུད་རང་མཚན་པར་བཟུང་ནས་སྐྱུར་བ་འདེབས་པར་མི་
བྱའོ། །

དེས་ན་འཇིག་རྟེན་སྤྱོད་བཅེན་པོ་འདི་དག་ནི་དེ་རྗེ་འཆང་དང་དགོངས་པ་
མཉམ་པར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་གཤེགས་པ་ག་སྟག་ཡིན་པ་ལུང་རིགས་གཉིས་ཀྱིས་
གྲུབ་པ་ཡིན། དཔེར་ན་ཕྱོགས་སྤྱོད་བཅུའི་ནང་ཚན་གྱི་སའི་ལྷ་མོ་བརྟན་མ་དེ་ནི་
གསར་རྟིང་གི་རྒྱུད་སྡེ་ཐམས་ཅད་ནས།

སྤྱོད་པ་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །

སྤྱོད་པའི་ཚུལ་དང་བྱད་པར་གྱི། །

ས་དང་པ་རོལ་བྱིན་པ་ལ། །

ལྷ་མོ་བྱོད་ནི་དཔང་དུ་གྱུར། །

ཅེས་བསྒྲགས་པའི་ལྷ་མོ་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། ས་ཆེན་པོ་འདི་ལ་དེའི་ཕོ་བྲང་
རྟེན་དང་བཅས་པས་མ་བྱུང་པ་གཅིག་ཀྱང་མེད་ཅིང་། དེ་བཞིན་དུ་མེ་ཐམས་ཅད་
ལ་མེ་ལྟ། རྩ་ཐམས་ཅད་ལ་རྩ་ལྟ། རྩ་ཐམས་ཅད་ལ་རྩང་ལྟ་འབྱུང་བ་དེ་དག་
གིས་བྱུང་ཅིང་། དེར་མ་ཟད་འབྱུང་བ་ལྗེའི་ལྷ་མོ་ནི་ངེས་དོན་དུ། དེ་རྗེ་དབྱིངས་
ཀྱི་དབང་ཕྱུག་མ་ལ་སོགས་པའི་ཡུམ་ལྷ་ཡིན་པ་སྤྱོད་བཅུད་ཐམས་ཅད་ལ་དེས་མ་
བྱུང་པ་གཅིག་ཀྱང་མེད་པས། འབྱུང་བ་གང་དང་གང་མཐོང་བ་ན་ལྷ་དང་ལྷ་མོ་དེ་
དག་གི་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་བདག་ཉིད་དུ་བསམ་མཁིང་། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཡང་དག་

པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རོལ་བར་ལྟ་བུའི་དག་ངན་གྱི་སྒྲོན་ས་གསོལ་བ་འདེབས་པ་དང་། དངོས་
 གྲུབ་བསྐྱལ་བ་སོགས་བགྱིས་ན། ལྷང་སྲིད་ཐམས་ཅད་དག་པ་རབ་འབྱམས་སུ་འཆར་
 ཞིང་འཕྲིན་ལས་དང་དངོས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་འབད་མེད་དུ་འབྱུང་བ་གསང་སྤྲགས་
 ཟབ་མོའི་ལུགས་ཀྱི་དཔོངས་དོན་མཐར་ཐུག་ཡིན་ནོ། །

གཞན་ཡང་གཤིན་ཏེ་ཡམར་ཅ། བདུད་སྒྲོས་ཏེ་བྱང་དཀར། སྲིན་པོ་སྒྲོག་
 འཕྲེང་ནག་པོ་གནོད་སྦྱིན་ཡལ་མེ་དཔལ་སོགས་སྡེ་དཔོན་སུམ་ཅུ་ནི་རྒྱབ་བྱང་མཆོད་
 བསྟོད་དེགས་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་ཆོགས་ཡིན་ཞིང་། གཤིན་ཏེ་འཆི་བདག་ནག་
 པོ། བདུད་མེའི་ཁ་རྒྱངས་ཅན། སྲིན་པོ་གསོད་བྱེད་འབར་བ། གནོད་སྦྱིན་གང་
 བ་བཟང་པོ་སོགས་སྡེ་དཔོན་འཛིགས་བྱེད་བཅུ་ནི། དམོད་པ་དག་སྤྲགས་ཀྱི་དཀྱིལ་
 འཁོར་གྱི་ལྷ་ཆོགས་བཞུགས་པ་དང་། ཡམར་ཅ། མྱོས་བྱེད་འབར་བ། ལྷ་མ་རུ་
 ཅེ། རལ་བ་ཆར་དགུ་སྟེ་གཤིན་ཏེ་བཞི་དང་། འཆི་བདག་བཅུ་གཉིས། སྲིག་བདག་
 དཀར་པོ་སྟོང་འབྲིན་ལ་སོགས་པའི་སྒྲོ་སྒྲོང་བཞི་སོགས་འཇམ་དཔལ་གཤིན་ཏེའི་
 དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་ཆོགས་སུ་བཞུགས་པ་དང་། གནས་ཀྱི་གློ་རི་མ་བརྒྱད། ཡུལ་
 ཀྱི་ཕ་མེན་མ་བརྒྱད། སྒྲོ་སྒྲོང་སྲིན་མོ་ཉི་ཤུ་ཅ་བརྒྱད་ལ་སོགས་པ་ཡང་དག་ཐུགས་
 ཀྱི་ལྷ་ཆོགས་སུ་བཞུགས་པ་དང་། སྤར་སྤང་མ་མོ་བཅུ་གཉིས། གིང་གསུམ་ལ་
 སོགས་པ་དཔལ་ཆེན་སྤར་བའི་ལྷ་ཆོགས་སུ་བཞུགས་པ་བཅས་སྤྲགས་རྙིང་མའི་ཁྲངས་
 ཤིན་ཏུ་མང་ཞིང་། དེ་བཞིན་དུ་སྦྱོགས་སྒྲོངས་བཅོ་ལྔ་སོགས་དཔལ་མགོན་བདུན་
 ཅུ་ཅ་ལྔ་པོ་ཐམས་ཅད་སྤྲགས་གསར་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་ལྷ་ཆོགས་མང་པོར་བཞུགས་

དེ་ཡང་མོ་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷ་ཆོག་ས་ན་མས་ལས་དུས་གསུམ་རྒྱལ་བ་ཀུན་གྱི་ཡུམ་
 གཅིག་ནི་ཇི་དབྱིངས་ཀྱི་དབང་ཕུག་མ་དང་། ཇི་ཇི་ཕག་མོ་དང་། གསང་བའི་ཡེ་
 བེས་དང་། ཇི་བརྟན་མ་སྒྲིལ་མ་དང་། དབྱངས་ཅན་མ་ལ་སོགས་ཏེ་དཀྱིལ་འཁོར་
 རྒྱ་མཚོ་སྒྲོ་དང་སྒྲུབ་པའི་བྱེད་པོ་དམ་པར་གྱུར་པ་དཔལ་ལྷན་ལྷ་མོ་ཐུགས་ཀྱི་སྤྱང་
 མཉམ་ཀ་ཇི་དབྱིངས་ཀྱི་ཡུམ་ཆེན་ཞེས་ཡེ་བེས་ཀྱི་མ་མོའི་ཆ་དང་། འདོད་ཁམས་
 དབང་ཕུག་དུད་སོལ་མ་དང་། དཔལ་ལྷན་ལྷ་མོ་ནག་མོ་རེ་མ་ཏི། སྤྱག་ནག་ཁྲིས་
 མ་ར་ཀ་གདོད་། མ་མོ་སྤྲོད་པའི་རྒྱལ་མོ། དུང་སྒྲིང་རྒྱལ་མོ། འབར་བ་ཅན་ཀ་
 མ། མ་མོ་ཅ་མུན་ཏི། དུས་མཆན་འོད་ཆེན་འབར་མ། པར་ག་ཕ་རེ་སོགས་ཇི་
 མོའི་རྣམ་པ་དང་། མ་གཅིག་དམག་གི་རྒྱལ་མོ་རེ་མ་ཏི་དང་། མི་ཕམ་ཁྲི་གཉིར་།
 གཤེན་ཇི་དམར་འདབ་ཕུར་བའི་ལྷ་མོ། ཁོལ་མོ་རེ་མ་ཏི། ཡ་མཆན་འཕུལ་གྱི་གཤོག་
 པ། སྤྲོད་གསུམ་སྒྲོ་སྤྲོག་ལ་སོགས་པ་ཁོལ་མོའི་རྣམ་པ་སྟེ། ལས་ཀྱི་མ་མོའི་རྒྱལ་
 བཟུང་སྟེ། མིང་བརྒྱ་མཆན་སྟོང་དུ་གྲགས་པ་སྤྲོད་པ་གསུམ་གྱི་བདག་མོར་གྱུར་
 པ་འདི་ནི་མདོ་རྒྱུད་ཐམས་ཅད་ལས་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་པས་རྒྱས་པར་མ་སྒྲིས་སོ།།

དེས་ན་དཔལ་རྒྱན་མོ་འདི་ནི་ཡུན་རིང་པོ་ནས་ཀུན་དུ་བཟང་པོའི་སྤྱོད་
པའི་དགེ་ལ་འཁོར་གྱིས་བམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་བརྟེན་དུ་ཟིན་ཀྱང་། དེ་སྤྱིད་སེམས་
ཅན་གྱི་ཁམས་བམས་ཅད་མ་དུ་ལ་གྱི་བར་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ས་ལས་ཀྱང་མི་
གཡོ་བར་བརྟན་པ་བསྐྱེད་ཞིང་བརྟན་པ་འདི་ན་སྤྱོད་པ་ལ་ཁྱེད་པའི་འཕྲིན་ལས་གྱི་

དབང་ཕྱག ཐར་པ་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱི་མགོན་སྐུ་བས་དང་དབྱང་གཉིན་དམ་པར་
 བཞུགས་པ་ཡིན་ཞིང་། བརྟན་མ་བཅུ་གཉིས་དང་ཆེ་རིང་མཆེད་ཇུ་ནི་གཏེར་ལུང་
 མང་པོ་ན་གཅིག་པར་གསུངས་ལ། བརྟན་མ་བཅུ་གཉིས་པོ་འདི་དག་སྤྱིའི་གཙོ་མོ་
 ནི་བཀྲ་ཤིས་ཆེ་རིང་མ་ཡིན་པར་ཉང་གཏེར་བརྟན་མའི་མདོས་ཆོག་སོགས་ལས་
 གསུངས། དེས་པའི་དོན་དུ་དཔལ་ཆེན་པོ་དེ་རུ་ཀའི་བཀའ་འཁོར་དུ་གནས་གིང་།
 དཀྱིལ་འཁོར་ཡོངས་ཀྱི་སྤང་མར་བཞེད་ལ། གཏེར་ཕྱོགས་ཁྲུངས་ལྷན་ཆེས་མང་
 པོར་འདི་རྣམས་ཕྱི་ནང་གི་དུས་སྦྱར་དག་པ་དང་། བདེན་དོན་བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ངོ་བོ་
 ཉིད་དང་། སྤྲོན་མོ་འམ་དཀར་མོ་རྣམས་ལྷན་མ། བདུད་མོ་འམ་ནག་མོ་གཞི་བདག་
 ཉིད་མ། གཞོད་སྤྱོན་མའང་དམར་མོ་གཞི་བས་མོ་སྟེ་ཕུར་སྤང་བཅུ་གཉིས་ཀྱང་འདི་
 དག་གོ། བདེ་མཆོག་གི་མ་མོ་བཅུ་གཉིས་གཟུགས་གཞན་དུ་བསྐྱུར་བར་བཤད་ཅིང་།
 སྤང་ཚུལ་ཐུན་མོང་གི་སྟེ་རྒྱ་རྩ་ཉེ་ལྔ་ལྟར་། སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོ་བོད་ཡུལ་དུ་མ་བྱོན་
 པའི་གོང་ནས། བྱལ་ཆེན་ནག་པོ་སྦྱོད་པ་སོགས་ལས་དབང་དང་གདམས་ངག་ཞོད་
 དེ་རིམ་གཉིས་ཀྱི་ལམ་གྱིས་རྒྱུད་ཡོངས་སུ་དག་ཟེན་པར་རྗེ་མི་ལས་མགྱུར་འབྱུང་
 སོགས་ལས་ཤེས་ལ། ཕྱིས་སུ་གུ་རུ་ཨོ་རྒྱན་ཆེན་པོས་རྒྱ་བལ་གྱི་མཚམས་ཨ་སུ་རའི་
 བཀ་ཕུག་ཏུ་མ་མོ་འདི་རྣམས་ཞིང་ཐུགས་ཀྱི་སྟན་ལ་བཀོད། རྗེ་རྗེ་ལག་ཏུ་གཏད།
 བདུད་ཅི་ཕྱེ་ལ་ཐུད་ནས་རྗེ་རྗེ་བོད་ཁམས་སྦྱོངས་སོགས་རྗེ་རྗེ་མིང་གིས་དབང་བསྐྱུར་
 རས་བསིལ་ལྗོངས་འདིའི་སྟོན་བཅུད་གཉིས་ཀ་གཏེར་གཏད་མཛད་པ་ཡིན་ནོ།།

དེས་ན་གུ་རུ་ཨོ་རྒྱན་ཆེན་པོ་དང་མི་ལ་བཞད་པའི་རྗེ་རྗེ་དག་ལ་ཐོ་བརྩམས་

པ་སོགས་ནི་གང་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་ནི་དམ་པ་དེ་དག་གི་ཆེ་བ་འདོན་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་
པའི་གནད་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

སྦྱར་མཁན་སྟོབ་ཆོས་གསུམ་གྱིས་པོད་ཡུལ་དུ་བརྟན་པའི་སྟོལ་ཐོག་མར་
བརྩུགས་པའི་སྐབས་སུ། དགེ་བ་སྟེན་ཉེར་གཅིག་སྟེ། གཉན་ཆེན་ཐང་ལྷ་དོ་ཨེ་མཆོག་
རབ་དང་། ཉི་མོ་དོ་ཨེ་གངས་དཀར། མ་རྒྱལ་སྟོམ་ར། མང་མཁར་གངས། བྱ་ལེ་
གངས། བྱང་སྟར་མོའི་གངས། སོ་མ་གངས་ཨོ། སྦྱ་ལྷ་ཁ་རི་གངས། གཙང་གི་
ཨོ་མོ་ཁ་རག་གངས། དོ་ཨེ་གང་བ་བཟང་པོ། རྒྱལ་ཅེ་དུམ་གངས། ལ་ཐྱུ་གངས།
རྣ་ནམ་གངས། ཉི་སྟོ་གངས། འོ་དེ་གྲང་རྒྱལ། ཡར་ལྷ་ཤམ་པོ། གསལ་ཨེ་
གངས། ཉོ་བ་གངས་བཟང་། ཅ་རི་དོ་ཨེ་བདུལ་འདུལ། ཀོང་པོ་ལའི་གངས་ཉེ་
དགེ་བ་སྟེན་ཉེར་གཅིག་པོ་འདི་དག་ནི་གངས་ལྗོངས་སྤྱིའི་སྤང་མར་བསྐྱོས་ཡོད་པ་
མ་ཟད། ལྗོན་ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་བཙན་སྐམ་པོ་དང་བྲི་སྟོང་ལྗེ་ཕུ་བཙན་སོགས་ཀྱིས་
བསྟེན་པའི་སྤང་མ་སྟེ། གཉན་ཆེན་ཐང་ལྷ་དང་། ཡར་ལྷ་ཤམ་པོ། གཙང་ལྷ་
ཁྱོལ་ཡུག་སྟོག་ལྷ་གངས་དཀར། སྟོག་ཆེན་སྟོང་ར། དོག་ལྷ་བྱང་ཅེ། ཅོག་ལྷ་
མཆོལ་ཅེ། གངས་དཀར་གཡུ་ཅེ། སུམ་རི་གཉན་པོ། འཇུ་མ་ཆེན་སྟོང་ཁྲམ། དབྱིས་
ཆེན་རབ་ངར། འབྲི་ཆེན་སྟོར་དུ། འོ་དེ་གྲང་རྒྱལ་བཙས་ཡིན་ཞེས་ཨོ་གསལ་ཆེན་
མཁས་དབང་ཆེན་པོ་པདྨ་རིག་འཛིན་གྱིས་མཛད་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་རྒྱ་མཆོའི་
གཉེར་ལས་གསུངས་ཤིང་། ཡང་འདྲེན་རྒྱུ་གཞན་ཞིག་ནི་སྤྱད་པ་ཆགས་པའི་ལྷ་
དགའི་སྟེང་དུ། ཨོ་པོ་མཆིམས་ལྷ་དང་། ཨོ་པོ་ངོས་གསུམ། ཨོ་པོ་གཡལ་སྤང་།

རོ་པོ་ཁྱུག་ལྷ་བཅས་བཞི་བསྟན་པའི་རྗེ་ཡི་མགྱར་ལྷ་བཅུ་གསུམ་(བོད་ཀྱི་བཅན་པོ་
 རྣམས་ཀྱིས་མགྱར་བཞེངས་པའི་སྐབས་མཆོན་ནས་བསྟོད་པར་མཛད་པའི་ལྷ་ཆེན་
 བཅུ་གསུམ་)སོགས་ཀྱང་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་པོས་དམ་འོག་བཅུད་དུས། ཁྱིད་ཀྱི་བྲན་
 བྲན་བགྱེད། །པ་ཉ་དང་གཡོག་བགྱེད། །སྟོད་བཞིན་དུ་འབྲང་རྒྱུ་། ཅི་བསྟོན་བ་
 ཉན་ནོ། །ཞབས་ཏྲིག་འཆལ་ལོ་ཞེས་དང་། སངས་རྒྱལ་ཀྱི་བསྟན་པ་ལ་གནོད་པར་
 བགྱེད་པ་དང་། རྣལ་འབྱོར་བའི་དབྱ་འཕང་སྟོད་པ། དམ་ཆོག་ཁྱད་དུ་གསོད་པ་རྣམས་
 གསད་པར་བགྱེད། །བརྒྱག་པར་བགྱེད། །རབ་རྩ་གཞིམ་པར་བགྱེད། །ཞེས་ཁས་
 རྒྱངས་པའི་དཀར་ཕྱོགས་ཆོས་ལྡན་སྐྱོང་བའི་ཡུལ་ལྷ་གཉན་པོ་གསུག་ཡིན།

ཆོས་སྐྱོང་བའི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་པེ་ཏར་ཞེས་གྲགས་པ་འདི་ནི་རེས་དོན་དུ་
 དེ་བཞིན་གསེགས་པ་རིགས་ལྗེའི་རོ་པོར་བཞུགས་ཀྱང་། ཐུན་མོང་གདུལ་བྱའི་སྤང་
 རོར་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་སྐྱེ་ལྗེའི་རྣམ་འགྱུར་སོགས་སྡེ་བརྒྱད་ཀྱི་བཀོད་པ་ཇི་སྟེད་ཅིག་
 སྟོན་པར་མཛད་པ་ལས། འཁོར་སྐྱལ་པ་བརྒྱ་ཕྱག་བརྒྱད་དང་བཅས་པས་སྟོབ་དཔོན་
 ལ་ཉམས་སད་པས་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་སྟོག་སྟེང་བཞེས་ཤིང་། རོ་རྗེ་ལག་རྩ་གཏད།
 མནའ་ཆུ་བྱུད། དམ་ཤིང་སྤྱི་པོར་བཞག་ རིགས་ལྗེའི་ཕྱག་རྒྱས་དབང་བསྐྱར་ཏེ་
 བསམ་ཡས་ལ་སོགས་བོད་ཀྱི་གཙུག་ལག་ཁང་རྣམས་ཀྱི་དཀོར་སྤྱད་དུ་བཀོད། སྤྱིར་
 ཆངས་པ་དུང་བོད་ཅན་དང་གནོད་སྦྱིན་གང་བ་བཟང་པོ། བདུད་ཏུ་བག་ག། བཅན་
 རྗེ་ཡམ་ཤུད་དམར་པོ། རྟོགས་པ་ལྷུ་མ་སྤྱིང་ངམ་བེག་ཅེ། ཁྱབ་འཇུག་ར་རྩ་ལའམ་
 གཟའ་མོན་པ་ཀེ་ཏ་སོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་འདི་ཉིད་གཅིག་པར་ཡིན་

ཕ་རྒྱུད་མང་པོ་ལས་གསུངས་པར་ལྟར་རོ། །དེ་ན་མས་ནི་ཐེག་དམན་གྱི་ལུགས་ལ་
 རྒྱན་ཞུགས་སུ་གནས་པ་དང་། ཐེག་ཆེན་བྱམ་མོང་གི་ལུགས་ལ་ས་བརྒྱད་པའི་བྱང་
 རྒྱུ་མཐུགས་དཔེ་ཚུ་ལ་དུ་བྱོན་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡིན་ལ། ཡང་ཐེག་ཆེན་བྱམ་མོང་མ་
 ཡིན་པའི་ལོ་རྒྱུས་ནི། རྒྱལ་བ་དོན་རྒྱུ་འཆང་ཆེན་པོས། རྒྱུད་སྡེ་ཆེན་པོ་བཞིའི་དཀྱིལ་
 འཁོར་སྐུ་ལ་བཞད་མཛད་པའི་ཆོ། དཀྱིལ་འཁོར་ཐམས་ཅད་དུ་དབང་བསྐྱར། གསང་
 བའི་མཆན་བཏགས། རྒྱུད་གཏད། བཞུན་པ་བསྐྱང་བར་བཀའ་བསྐྱོས་གཉིས་དུ་
 གཏད། སྐབས་ལ་ལར་ཆོས་སྦྱོང་བཞུན་སྐྱང་དུ་མཛད། ལ་ལར་པོ་བྱང་གི་ནང་
 གི་ལྷའི་གངས་སུ་བཞུགས། ལ་ལར་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་གཙོ་བོར་བཞུགས་ནས་དབང་
 བསྐྱར་བ་དང་། རྒྱུད་ལྷོན་པ་སོགས་མཛད། ལ་ལར་རྒྱུད་རྒྱུད་པ་པོ་མཛད་པ་སོགས་
 མཛད་རྒྱུ་ན་པོ་དོན་རྒྱུ་འཆང་གི་གང་ལ་གང་འདུལ་གྱི་སྐུ་ལ་བའི་རྫོས་གར་ཡིན་ཏེ། གྱེ་
 དོན་རྒྱུ་ལས།

འཆད་པ་པོ་ང་ཆོས་ཀྱང་ང་། །

འཁོར་གྱི་ཆོགས་ལྡན་ཉན་པ་འང་། །

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་གོ་དགོས་པས་དེ་བཞིན་གསེགས་པའི་རྣམ་སྐུ་ལ་འབའ་
 ཞིག་ཏུ་ངེས་ཤིང་། བྱམ་མོང་གཏུ་ལ་བྱའི་ངོར་ཡང་ལྷོན་པའི་སྐུ་ལྟར་བསྐྱབ་པའི་
 གཞི་ལོས་ཤིང་། དཀྱིལ་འཁོར་ཆེན་པོ་དུ་མར་སྒྲིན་པར་མཛད་པས། ལས་དང་
 པོ་པ་ཞིག་གི་དབང་དུ་བགྱིས་ཀྱང་ལྷོན་པས་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་བརྟུག་ནས་ད་ལྟ་ཡན་
 ཆད་ལ་ཤལ་བའི་སྐྱེ་བ་བརྟུ་དུ་གསྐྱོལ་ངེས་ཀྱི་ཆོད་ལོངས་པས་དེང་སང་རིག་འཛིན་

ཆེན་པོའི་ས་བརྟེས་པར་སུ་ཞིག་ཐེ་ཆོམ་ཡོད་དེ་མེད་དོ། །རྒྱུད་ཀྱི་བྲུངས་ན་ལ་མ་
ནམས་ལས་ཡེ་ཤེས་པ་ནམས་ནི་སྟོས་ཅི། ལས་ལས་གྲུབ་པའི་བཅན་དང་། རྒྱལ་
པོ། འབྲུང་པོ་གང་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་སྟོན་པ་དོ་རྗེ་འཆང་དང་། དཔལ་གསང་བའི་
བདག་པོ་ཕྱག་ན་དོ་རྗེ། རིག་འཛིན་ཆེན་པོ་པརྟེས་འབྲུང་གནས་དག་གིས་སྟོག་གི་སྟིང་
པོ་བཞེས། རྗེ་རྗེ་སྟིང་གར་བཞག་ བདུད་ཅི་ཕྱེ་ལ་ལྷུད། གསང་སྤྲུགས་ཟབ་མོའི་
དཀྱིལ་འཁོར་དུ་བརྒྱུག་ཅིང་དབང་བསྐྱར་དམ་ལ་བཞག་ དབང་དུས་སུ་ཁས་ལྷངས་
པའི་དམ་ཆོག་དང་སྟོམ་པ་ལ་གནས་པའི་སྤྱང་མ་བྱང་པར་ཅན་ཞིག་ཡིན་ན་ཡེ་ཤེས་
པའི་ངོ་ཐོར་གྲུབ་པར་སྟོན་ལ་དགོས། རྒྱ་མཚན་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེན། རི་རྒྱུད་དུ།

མ་བརྟེས་ས་གྲུར་ཀྱང་ལྷུང་མེད་ན། །

སྟེ་བ་བརྒྱ་དུག་དག་ན་འགྲུབ། །

ཞེས་གསུངས་པས་དམ་ཆོག་དང་སྟོམ་པ་ལ་སྟོན་མ་བྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་
དག་སྟེ། རང་ཅག་མི་ནམས་ལ་དམ་ཆོག་ལས་འགལ་ན་དེ་མ་ཐག་མཐོང་ཆོས་སྤྱོད་འགྲུར་
གྱི་འབྲས་བུ་སྤྱོད་བ་ཅུང་ཉུང་ན་ཡང་། ཆོས་སྤྱོད་ཆེན་པོ་སོགས་ཁོང་རྩ་འདྲེ་ནམས་ནི་
དམ་ཆོག་ལས་འགལ་མ་ཐག་དུ་མགོ་ལ་ལ་ཅ་ཀའི་དོག་པ་བཞིན་དུ་འགས་པ་ཆོས་ཉིད་
ཡིན་པས་ནག་པོ་དྲ་བ་ཅན་གྱི་རྒྱུད་ལས།

ཉོན་ཅིག་གཤིན་རྗེ་པོ་མོ་ནམས། །

གཤིན་རྗེའི་རྒྱལ་པོ་བྱིད་ནམས་ཀྱི། །

ཆེ་སྟོག་བདག་པོ་ང་ཡིན་པས། །

ངམི་བཀའ་ལས་འདའ་མ་བྱེད། །

འདས་ན་མགོ་ལུས་ཚལ་བ་བརྒྱར། །

འགེམ་པར་འགྱུར་པ་གདོན་མི་བ། །

ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་བརྟན་དང་བརྟན་འཛིན་སྦྱོང་བ་ཞལ་བཞེས་གནང་
བ་འདི་དག་གི་དམ་ཆོག་ལ་སྦྱོན་མ་བྱུང་བ་དེས་འགྲུབ་པ་ལ་སོམ་ཉི་བྱ་ག་ལ་དགོས།
ཡི་དམ་དང་ཆོས་སྦྱོང་གང་ལ་བྱེད་ཀྱང་དེ་ལྟར་ལེགས་པར་བརྟགས་ནས་རྣམ་པར་
དག་པའི་ངེས་པ་རྟེན་པར་བྱེད་དགོས་པ་ཡིན་གྱི། རྣམ་དག་ཡིན་པ་འདང་ཡིད་མ་ཆེས་
པར་རྒྱལ་འགོང་དུ་བརྟན་ན་རྒྱལ་འགོང་གི་འཚུབ་དང་བར་ཆད་མ་གཏོགས་དངོས་
གྲུབ་མི་འབྱུང་། དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་སྦྱོང་ཕྱོགས་རེ་བ་བརྟན་ན་དེ་ཁའི་དངོས་གྲུབ་
ཉི་ཆེ་བ་ཕྱ་མོ་ཙམ་ལས་མི་འབྱུང་བས། དེས་ན་དམ་ཅན་སྤང་མའི་དབང་པོ་རྒྱད་
ཞེ་ནས་གསུངས་པ་གང་བརྟེན་ཀྱང་རྩ་གསུམ་ཀྱན་འདུས་སུ་ངེས་པའི་དད་པ་གཏོང་
ཚུགས་པ་ཞིག་ངེས་པར་གལ་ཆེའོ། །

ཡིད་ཆེས་ཀྱི་གནས་མིན་པ་ལ་གཞན་གྱི་ཁ་རྒྱགས་ཙམ་གྱི་རྗེས་སུ་འབྱངས་
ནས་བརྟེན་པ་ནི། དངོས་གྲུབ་གང་ཡང་སྟེར་རྒྱ་མེད་པས་ངལ་བ་དོན་མེད་དང་།
དོན་ལོག་པར་འགྲོ་བས་ན་སྤང་མ་ཆད་ལྡན་ཡིན་མིན་ལ་བརྟག་པར་གལ་ཆེ། སྤང་
མ་ཆད་ལྡན་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་པར་ནི། སྟོན་དཔལ་ཆེན་པོས་བརྟུལ་མ་བརྟུལ། ལྟོན་
པ་དོ་རྗེ་འཆང་གིས་རྒྱད་ཞེ་དག་ལས་ལུང་དུ་བརྟན་མ་བརྟན། རིག་འཛིན་གོང་མ་
རྣམས་ཀྱིས་དམ་ལ་བརྟགས་ཤིང་དོ་རྗེའི་དཀྱིལ་འཁོར་དུ་དབང་བསྐྱར་མ་བསྐྱར་

སོགས་ཀྱིས་འབྱེད་དགོས་པ་ཡིན་ལ། དེ་མིན་བརྟན་དང་རྟོན་པ་བརྟན་འཛིན་དང་
 བཅས་པའི་ཕྱོགས་ལ་སྒྲོན་ལམ་ལོག་ཅིང་། དམ་ཆོག་ཉམས་པ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲོ་
 ནས་དམ་སྲིད་སྐྱལ་བ་ཆོས་སྦྱོང་གི་ཚུལ་བཟུང་ནས་ཀྱལ་བརྟན་ཁ་ལ་འབྱེར་ཞིང་།
 བརྟན་པར་ཞེ་ནས་གཞག་པ། བྱད་པར་དུ་དམ་སྲི་ཁོ་རང་བརྟེན་པ་པོ་དག་ལ་འང་
 བྱོད་དང་ཁ་མཚུ། འབྲུ་ཚྭ་ག་དང་དུས་མིན་འཆི་བ་སོགས་མི་འདོད་པ་སྣ་དགུ་ཐོག་
 དུ་འབེབ་པའི་འདྲེ་སྲིན་དང་། ཀྱལ་འགོང་། དམ་སྲི་གདུག་པ་ཅན་དག་ནི་བརྟེན་
 ན་འཕྲང་བ་དང་། བདུད་ན་ཉེས་པ་འབྱུར་དང་སྐབ་འདྲེ་སྣ་ཆོགས་པ་འབྱུང་བའི་
 ཅ་བ་ཉིད་དུ་ཤེས་དགོས་པ་གནད་དུ་ཆེ་བ་དང་། འོན་འདི་བས་ན། ཆེ་འདི་འོ་རྟོ་
 གོས་ཀྱི་ཁ་ཐབ་ཅམ་ཐོབ་པ་དང་། ས་རོལ་ལ་དྲག་ལས་རྩུང་ཟད་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་
 རྣམ་པ་ནི་ཕྱི་རོལ་གྱི་སྣ་འདྲེ་གདུག་པ་ཅན་ནམས་ལ་ཡོད་པས། དེ་སྣ་བུ་ནི་ཀྱལ་
 འགོང་དམ་སྲི་སོགས་ལ་གཏོར་མ་བྱིན་པས་ཀྱང་འགྲུབ་པར་འགྱུར་རོ། །

སྦྱིར་སྣང་སྲིད་དག་པ་རབ་འབྲུམས་སུ་ཤར་བའི་ནལ་འབྱོར་བཆེན་པོ་ནམས་
 ལ་སྣ་འདྲེ་སོགས་གང་གིས་ཀྱང་ཞོལ་བར་མི་རྣམས་པ་རྗེ་བཙུན་མི་ལ་རས་པར་སྣ་འདྲེ་
 དམག་བྱུང་བས་ཅི་ཡང་མ་གཞོད་མ་ཉེས་པ་དང་། མ་དག་པའི་ཉོག་པ་ཅན་ལ་བྱད་
 པར་ཅན་ཡང་འདྲེར་བཟུང་བས། དེ་ཏར་དང་གཙང་བཅན་གྱི་ཆོ་འཕྲུལ་སྐབ་འདྲེ་
 སྣ་ཆོགས་པ་བྱུང་ཟེར་ཞིང་མངོན་སུམ་དུ་གཞོད་པ་འདྲན་པ་དང་། ཆོས་སྦྱོང་བརྟེན་
 ཐབས་མ་ཤེས་པས་སྤང་མ་བདུད་དུ་བབ་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཤིན་དུ་མང་། ལར་ནས་སྒྲ་
 མ་ཡི་དམ་ཆོས་སྤང་གང་ལ་འང་འདྲ་སྟེ་ཞི་བར་བསྒྲོམ་ན་ནི་བ་དང་། ཀྱས་པར་བསྒྲོམ་

ན་རྒྱུ་པ། ཆགས་པར་བསྒྲིམ་ན་དབང་། གཏུམ་པར་བསྒྲིམ་ན་དྲག་པོ། རང་ལ་
 མཉེས་ཤིང་དྲང་བར་བསྒྲིམ་ན་དངོས་གྲུབ་ཐུར་བ་དང་། ཁེངས་ཤིང་འགྱིང་བར་
 བསྒྲིམ་ན་ལས་བྱལ་བ་དང་། འོད་སྟོ་བསྐྱུ་སོགས་བགྱིས་མ་བགྱིས་པ་ལས་དེ་དག་
 དེ་འགྲུབ་མ་འགྲུབ་སོགས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་གནད་དེ་ཡིན་ལ། སྤར་སྤང་བདག་ཉིད་
 མ་རེ་ཉིའི་སྐྱབ་ཐབས་ལང་ལབ་སོགས་བཀའ་མ་དང་། གནུབས་ཀྱི་མན་ངག་སོགས་
 གཏེར་མ་དག་ལས་ཀྱང་། མ་མོ་མ་ལྟར་བརྟེན་པ། སྤང་ལྟར་བརྟེན་པ། མང་ལ་
 མོ་ལྟར་བརྟེན་པ། བརྟེན་མོ་ལྟར་བརྟེན་པའི་ཚུལ་གྱི་བརྟེན་སྐྱབ་ལས་སྦྱོར་སོགས་
 ཀྱི་མན་ངག་རྒྱ་ཆེར་གསུངས་ཡོད། དེའི་ཕྱིར་ན། འཛིགས་བྱེད་མཁན་པོས་སྤང་
 སྤྱད་ཐམས་ཅད་འཛིགས་བྱེད་ཀྱི་དྲུག་ལ་འཁོར་དུ་སྒྲིམ་ཞིང་། དེའི་སྒྲིམ་ནས་འཕྲིན་
 ལས་སྐྱབ། བདེ་མཆོག་གྱེ་དོར་སྤར་བ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དེ་དང་འདྲ་
 ཞིང་། དེ་དང་དེའི་ལམ་ཁྱེར་བགྱིས་པས་དངོས་གྲུབ་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པ་དང་། གཤིན་
 རྒྱུ། གཟུགས་མ་མོ། ལྷ་སོགས་གང་ལ་བརྟེན་ཀྱང་དེ་དང་དེའི་སྐྱབས་སུ་སྤང་སྤྱད་
 ཀྱི་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་དེ་གའི་སྒྲིམ་ནས་བྱེད་ཚུལ་ཤེས་དགོས་པས་སྤར་གཞུང་ནམས་
 སུའང་། ལོ་ཟླ་ཞག་དུས་སོགས་ཕྱི་ནང་ཁམས་སོགས་ལ་དབང་ཚུལ་རྒྱ་དུས་ཐེབས་
 བརྒྱུ་ཐམས་ཅད་དེ་དང་དེ་ཁོ་ན་དབང་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་བཤད་པ་ནམས་ཀྱིས་ཀྱང་གོ་
 བར་རུས་སོ།།

༡། ལྷ་མིན་ཁག་ཅིག་ངོ་སྤྱོད་མཛོར་བསྟུངས།

ལྷ་ཁེས་པ་ནི། དེ་བཞེས་བརྟེ་བ་འཇམ་བཤེ་བ་ལ་འདྲུག་ཅིང་། འདོར་བཤེ་
བར་རོལ་བས་ན་ལྷ་ཁེས་བརྟོད་པ་ཡིན། ཆོས་ལ་དག་འཁོར་ཡོངས་སྤྱོད་རང་འདོད་
ལྷར་ལྷན་པའི་བསོད་ནམས་ཆེ་བའི་མི་མ་ཡིན་གྱི་རིགས་ཤིག་ཡིན་ལ། ལྷ་ཁེས་པའི་
མིང་འདི་འདྲུག་ཚུ་ལ་ཀྱང་། འདིག་རྟེན་གྱི་ལྷ་ནི་རྒྱལ་པོ་དང་། རྒྱལ་ཆེན་རིས་བཞི་
བསོགས་ནི་སྟེ་པོའི་ལྷ་དང་། འཕགས་པའི་གང་ཟག་ནི་རྣམ་པར་དག་པའི་ལྷ་ཡིན་པར་
འདུལ་བའི་སྟེང་འབྲུམ་གྱི་མིང་བཤའི་རྣམ་བཤད་ལས་གསུངས།

ལྷ་མིན་ནི། དཔལ་འབྱོར་ཡོངས་སྤྱོད་ལྷ་རྣམས་ལ་འགྲན་པ་ཅམ་ཡོད་ཀྱང་།
སྟོན་མི་དགེ་ཕྱག་དོག་དང་འཐབ་ཚོད་ལ་གོམས་གིང་། ལས་དེས་འཕངས་པས་ལྷས་
རྟེན་དེ་བཟུང་བ་ཅམ་ནས་ཕྱག་དོག་གི་འདུ་གཤམ་རགས་པ་དང་། རང་གི་གནས་ན་འང་
གནས་དང་སྡེ་རིས་ཚོད་ཅིང་། ལྷ་རྣམས་དང་མི་མཐུན་པས་འཐབ་ཚོད་ཁོ་ནས་དུས་
འདའ་བ་ཞིག་ཡིན། མཛོད་ལས། ལྷ་མིན་ནི་རི་རབ་ཀྱི་རྒྱ་མཚམས་མན་ཆད་ཀྱི་ཁོང་
གསེང་ན་གནས་པར་གསུངས།

ལྷོ་འབྲེ་ཆེན་པོ་ནི། མཛོར་ག་ཅེས་ས་བདག་གདོན་ཆེན་ཞིག་གི་མིང་དུ་བཤད་
ལ། ལྷོ་བས་འགོ་བ་རྟེ་ལྷ་དང་སྤྱལ་ལྷ་བུ་ཞིག་ཡིན།

མཁའ་ལྗེ་དེ་ནི། གཏུ་ཏུ་ཏུ་དེ་ལོངས་གྲགས་སུ་བུ་ཏུ་ཏུ་ཞེས་འབོད་པ་དེ་

ཡིན། འདབ་ཆགས་བྱའི་རྒྱལ་པོ་ཁྱུང་ཟེར་བ་རྒྱ་གར་རྩོམ་ཕྱགས་ཤིང་ཤལ་མ་ཡིའི་ནགས་
ཆལ་ན་ཡོད་པ་དང་། ཟས་སུ་ཁྱུ་དང་སྤྱལ་ཟེ་བཞིག་ཡིན་པར་གསུངས།

མི་འམ་ཅི་ནི། མིའི་ལུས་ལ་མགོ་བརྟན་སྒྲ་ཆོགས་ཏེ་སྟག་མགོ་ཅན་དང་རྟ་
མགོ་ཅན། རོམ་མགོ་ཅན་སོགས་ཀྱི་གཟུགས་བྱུད་ལ་བལྟས་ནས་འདི་ནི་མི་ཡིན་ནམ།
ཡང་ན་ཅི་ཞིག་ཡིན་ཞེས་ཐེ་ཆོམ་གྱི་སྒྲོ་ནས་བཏགས་པ་ཞིག་ཡིན།

ལྟ་ནི། རྒྱ་མཆོར་གནས་ཤིང་ཁོག་སྟོད་མི་ཡིན་ལ་ཁོག་སྟོད་སྤྱལ་གྱི་མཐུག་
མ་ཅན། མགོ་ལ་སྤྱལ་གྱི་གདེངས་ཀ་དང་རོར་བུས་བརྒྱན་པ། དར་དང་རིན་ཆེན་གྱི་
རིགས་སྒྲ་ཆོགས་ཡན་ལ། དབྱེན་སྤྱི་རྒྱལ་པོ་དྲུང་སྟོང་སོགས་སྤྱུ་ཆེན་བརྒྱ་དྲུ་གསལ་
ཤིང་། དེ་ལ་སྤྱུ་ཕྱན་སོགས་ལས་སྤྱུ་གཉན་དང་། ལྟ་བཅན་ཏེ་མི་ལ་མཛེ་ནད་སོགས་
གཏོང་བའི་སྤྱུ་གདུག་རྩུབ་ཅན་ཡང་ཡོད།

གནོད་སྦྱིན་ནི། གནོད་འདྲེའི་རིགས་མཐའ་དག་ལ་དབང་བསྐྱར་དང་གནོད་
པར་བྱེད་པའི་རིགས་ཤིག་ཡིན་ལ། རྣམ་སྲས་རྟ་བདག་བརྒྱད་སོགས་གནོད་སྦྱིན་ཆེན་
པོ་བརྒྱད་དང་བརྩ་གཉིས་དག་ཀྱང་གནོད་སྦྱིན་གྱི་རིགས་ཏེ་རོར་རྩེའི་བྱེ་བྲག་ཏུ་འདོད་
པ་ཡིན།

འབྱུང་པོ་ནི། ལྷ་ཏྲུཌ་ཞེས་པ་རྩེ་གཟུགས་མེད་གནོད་པར་བྱེད་པའི་གདོན་བགོགས་
ཀྱི་རིགས་ཤིག་ཡིན་པར་གསུངས།

བདུད་ནི། སེམས་ཅན་གཞན་ལ་འཆོ་ཞིང་དགེ་བའི་ལས་ལ་བར་ཆད་བྱེད་
པའི་རིགས་ཤིག་ཡིན། དེ་ལ་གཟུགས་ཅན་དང་གཟུགས་མེད་གཉིས་ཡོད་ཅིང་། གཟུགས་

མེད་ལའང་ཐར་བ་དང་ལྷག་མེད་སོགས་ལ་བར་དུ་གཙོད་པའི་བདུད་བཞི་ཡོད།

གཤིན་རྗེ་ནི། གཤིན་པོ་ཀླན་གྱི་རྗེ་པོ་སྟེ། དཔྱུལ་བའི་ལས་མཁན་རྣམས་
དང་གཤིན་རྗེ་པོ་མོ། འཆི་བདག་གཤིན་རྗེ། གཤིན་རྗེ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཐམས་ཅད་དེར་
གཏོགས་ཤིང་ལས་སུ་གཤིན་རྗེའི་ཁྲམ་ལ་བཏབ་ཅེས་གསོན་པོ་ལ་འཆི་བདག་ཏོང་བ་དང་།
མིའི་ཆོ་སྲོག་འཕྲོག་པ། གཤིན་པོ་གཤིན་ཡུལ་དུ་སླེབས་ཆེ་དགེ་སྤྱུག་གི་ཤན་འབྱེད་
ཅིང་། རྩིག་ཅན་དཔྱུལ་བའི་གནས་སུ་མཉམ་གཙོད་ཀྱི་ལས་བྱེད་པའི་རིགས་ཤིག་ཡིན།

བཙན་ཞེས་པ་ནི། མི་མ་ཡིན་གྱི་རིགས་གདུག་རྩུབ་ཅན་ཞིག་ཡིན་ལ། བཙན་
རྒྱོད་འབར་བ་སྤྱན་བདུན་སོགས་བཙན་དམག་བྱེ་བ་དྲུང་ཕྱུར་ལ་སོགས་པའི་དངོས་མེད་
ཀྱི་དམག་དཔུང་ཁྲིད་དེ་འགྲོ་ལ། བཙན་རྒྱུ་བའི་ལམ་ཁར་ཁང་པ་དང་མི་སོགས་ཀྱིས་
བཀག་ན་བཙན་མདའ་དང་བཙན་དུག་ཕོག་པས་གཞོད་པ་འོང་བ་ཞིག་ཡིན།

མ་མོ་ནི། སྤྱད་པའི་བེམས་ལས། མ་མོ་འབྲུམ་ཕྱག་བསམ་ཡས་ཀྱང་། །ལས་
དང་ཡེ་ཤེས་གཉིས་སུ་འདུས། །ཞེས་གསུངས་པ་བཞིན་དཔལ་ལྷན་ལྷ་མོ་སོགས་ནི་མ་
མོ་ཐོད་གཏོང་གི་ལྷ་ཆོགས་ཐམས་ཅད་འདུས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཆེན་མོ་རུ་བཞེད་
ལ། ལས་ལས་གྲུབ་པའི་མ་མོ་ཞེས་པ་ནི་ག་ཟ་འབྲུང་བོའི་རིགས་སུ་གཏོགས་པ་ཞིག་
ཡིན།

ཐུང་རང་ཞེས་པ་ནི། མཁའ་ལ་རྒྱུ་བའི་འབྲུང་བོའི་རིགས་ཤིག་སྟེ། དེའི་
རིགས་ལས་སྟོབས་དང་རྩུ་འཕྱལ་ཆེ་བ་ནི་དམ་ཅན་རྗེ་རྗེ་ལེགས་པ་སྟེ། གསང་སྤྲུགས་
ཀྱི་སྤྱང་མ་ཆེན་པོ་འདི་ཉིད་ཡིན་ལ་དེའི་འཁོར་དམ་ཅན་མགར་བནག་པོ། མོན་པ་སེར་

སྒྱ། མཆེད་འཁོར་སྤྲུལ་བརྒྱུ་ཅུས་བསྐྱོར་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཡལ་ཆེ་བ་ཐེུ་རང་
གི་རིགས་ཡིན་ནོ། །

གཟའ་ཞེས་པ་ནི། བྱལ་འདུག་ཆེན་པོ་རྒྱ་ལ་སོགས་ཁོག་སྟོང་མི་ལ་ཁོག་
སྟོང་སྒྱལ། མགོ་ལུས་ཡོངས་རྫོགས་མིག་གིས་གང་པ། དབུ་དགུ་བྱ་རིག་གི་གདོང་
དང་བཅས་པ། དེའི་ཁག་ཏད་དུ་འཕྲད་ན་གཟའི་ཁ་རྒྱངས་ཤོག་སྟེ་མྱེད་པའི་སྟེང་ཅ་བཅོལ་
ནས་ཁ་སྒྱག་ཅིང་མིག་སྟེ་བ་དང་། གཞོགས་ཀྱི་བྱེད་ལས་ཉམས་པ། ཆོར་བ་ཉམས་
པ། བརྒལ་བ་སོགས་ཀྱི་ནད་འབྱུང་བར་བྱེད་པའི་རིགས་ཤིག་ཡིན་ལ། གཟའ་མཆོག་
རྒྱ་ལ་ནི་སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བརྟན་པའི་སྤྱང་མ་ཆེན་པོ་འདྲ་ཡིན།

སྟན་པའི་ནི། རྩོམ་པ་རྒྱུ་ཡལ་སྤྱང་སོགས་སྤྱལ་པའི་སེམས་ཅན་གྱི་རིགས།
མིའི་ག་ཟེམ་ཁྲག་འཕྱང་བ་དང་། རྒྱན་དུ་རུས་པ་དང་མི་མགོ་སྐྱམ་རྩོན་གྱི་ཕྱིང་བ་
སོགས་འདོགས་པ། གོས་སྤྱི་མི་སྒྲགས་དང་སྒྲག་སྒྲགས་རྩོན་པ་གྱོན་ཅིང་སྦྱོར་སྦྱོལ་གྱི་
ལས་སོགས་མངོན་སྤྲུལ་འཛེམས་མེད་དུ་སྦྱོད་པའི་རིགས་ཤིག་ཡིན།

དྲི་ཟེན། འདོད་པའི་བར་སྤྲིད་དེ་སྐྱལ་བ་བཟང་ངན་ཀྱན་གྱིས་དྲི་ཞིམ་པ་དང་
མི་ཞིམ་པ་ཐམས་ཅད་ཟ་བའི་རིགས་ཤིག་ཡིན་པས་མིང་དེ་རྩོམ་ཐོགས་ཤིང་། རྩོམ་སྒྱུ་
མཁལ་ཡང་ཡིན་ཏེ་དྲི་ཟེན་སྤྱི་ཞེས་སྟན་པའི་ཆོད་དུ་བྱེད། ཡོངས་བྲགས་སུ་དྲི་ཟེན་རྒྱལ་
པོ་ཏུ་རྒྱུ་རྒྱུ་དང་། དྲི་ཟེན་རྒྱལ་པོ་ལྟེན་པ་ཏུ་མགོ་ཅན་སོགས་ཀྱང་དྲི་ཟེན་རིགས་ཡིན་ནོ།།

གདོན་ཞེས་པ་ནི། མི་མིན་གྱི་རིགས་ཏེ་མིའི་ཁོག་པར་ཞུགས་པ་འཕམ། ཡང་
ན་ནད་དང་རྒྱན་ངན་སྤྲོ་ཆོགས་གཏོང་བའི་རིགས་ཤིག་སྟེ། དྲུས་པའི་གདོན་ཆེན་བཅོ་

ལུ་སོགས་ཀྱིས་མཆོན་སྟེང་གདོན་དང་། བར་གདོན། འོག་གདོན། གོ་གདོན་དང་མོ་
གདོན་སོགས་གདོན་གྱི་རིགས་མང་པོ་ཡོད་པར་གསུངས།

འདྲེ་ཞེས་པ་ནི། མི་མ་ཡིན་གྱི་བྱེ་བྲག་ཅིག་སྟེ། མི་ལ་གནོད་འཚེ་གཏོང་བ་
དང་། མིའི་ཁོག་པར་ཞུགས་ཏེ་སྤང་བ་གཞན་དབང་དུ་བསྐྱར་ནས། གང་ཞུགས་པའི་
འདྲེའི་བསམ་སྒོ་དང་བྱ་སྤྱོད་ཐམས་ཅད་བཤད་པ་ཞིག་ཡིན།

སྤྲེ་ཞེས་པ་ནི། གནོད་བྱེད་ཀྱི་གདོན་འདྲེའི་རིགས་ཤིག་ཏེ། གྱི་ལ་ཡའི་སྤྲེ་
ཆུང་གི་ལོ་རྒྱས་སུ། རྒྱལ་པོའི་ཡུང་སྤྲེ་དང་། རྫོན་པོའི་ཡུང་སྤྲེ། རྣལ་འབྱོར་པའི་དམ་
སྤྲེ། དག་སྤྲེ། གོད་སྤྲེ། རྫོང་སྤྲེ། ཆུང་སྤྲེ། དུར་སྤྲེ། གཡལ་མོའི་གོད་སྤྲེ། རྩང་པོའི་
སྤྲེ། ལྷས་ངན་ཆོའི་འཕྱལ་གྱི་སྤྲེ། དེ་རྣམས་པ་པ་བདུད་དང་། མ་མ་བདུད་དེ་སྤྲེ་བཅུ་
གསུམ་དུ་གསུངས་སོ། །

རོ་ལངས་ནི། མི་ཤི་རྗེས་ཡུང་པོའི་ནང་དུ་གདོན་གཞན་ཞུགས་ནས་བསྐྱར་
དུ་ལངས་པ། གདོན་འདྲིའི་བཟུང་བའི་ནད་རྟགས་སུ་གཉིད་ལ་དགའ་བ་དང་། རྒྱན་
འདོགས་པ། ལྷས་འདར་བ་བཅས་འཕྱར་བར་བཤད།

བསེ་རག་ནི། ཟས་ནོར་གྱི་བཅུད་ཟ་པའི་འབྱུང་པོའི་བྱེ་བྲག་པ་ཞིག་ཡིན།

འགོང་པོ་ནི། རང་གི་ཆོས་འབྲེལ་ཡོད་པའི་སྤྲེ་མ་དང་དམ་ཆོག་འགལ་བའི་
མི་དེ་ཤི་རྗེས་འགོང་པོ་ཟེར་བའི་གདོན་འདྲེར་སྐྱེས་པ་ཡིན།

དམུ་ཞེས་པ་ནི། འདྲེ་གདོན་རིགས་མི་འདྲ་ཕན་ཚུན་འདུས་ནས་བྱུང་བའི་
རིགས་འདྲེས་པའི་གདོན་འདྲེ་ལ་དམུ་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན།

གཉན་ཞེས་པ་ནི། ས་ལ་བདག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལྗེ་རིགས་སུ་གཏོགས་པ་ཞིག་
སྟེ། ས་གཉན་དང་། རྩ་གཉན། ཤིང་གཉན། རྩོད་གཉན་སོགས་གཉན་དང་སྐྱེལ་པའི་
ས་བདག་ཅིག་ཏུ་འདོད་པ་ཡིན།

ཟེ་དོར་ནི། ཡུལ་འཁོར་སྐྱོང་པའི་ཡུལ་ལྗང་གཞི་བདག་གི་གཙུག་པོ་ལས་གྲགས་
པ་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་རིགས་ལ་ཟེར།

རྩལ་བསེན་ནི། གདུག་རྩལ་ཅན་གྱི་འདྲེ་གདོན་པོ་མོ། འྲིས་པ་དང་བཅས་
མ་ཐག་པའི་ལྷ་གུ་ལ་གཞོད་པར་བྱེད་པའི་གདུག་འདྲེ་སྟེ་རྩལ་བསེན་དང་བསེན་མོ་རུ་
གྲགས།

ཡི་དྲགས་ནི། ཤེད་ཞེས་ཟས་སྒྲིམ་ཡིད་ལ་བཏགས་པ་ལམ་དེར་སོང་བ་ནམས་
ཐྱིར་མི་ཚོག་པས་ན་ཡི་དྲགས་ཞེས་བཞེད་ལ། བྱིངས་ན་གནས་པ་དང་། ཁ་འཐོར་
པའི་རིགས་གཉིས་ཡོད། ཐྱིའི་སྒྲིབ་པ་ཅན་དང་། ཉང་གི་སྒྲིབ་པ་ཅན་སོགས་ནང་གསེས་
བྱེ་བྲག་མང་ལ་རྩུ་འཕུལ་ཆེ་པའི་རིགས་ཀྱང་ཡོད་པར་གསུངས་ཤིང་། ཁ་འཐོར་གྱི་རིགས་
ནི་ལྷ་མིའི་གནས་ན་འང་ཡོད་པར་བཤད།

ག་ཟ་ཞེས་པ་ནི། དེ་གཙུག་སྟེ་སྟེ་མི་སོགས་ཀྱི་ག་ཟ་པའི་འདྲེ་དང་སྒྲིན་པོའི་རིགས་
ལ་དེ་ལྟར་འཁོད་པ་ཡིན།

གོང་དུ་བཤད་པའི་འཛིན་ཉེན་པའི་ལྷ་སོགས་ལས་བྱུང་པར་བ་འགའ་ཞིག་ཟུར་
དུ་བཞེད་པ་ཅམ་ལས་ཞིབ་པར་བཞེད་ཀྱིས་མི་ལང་ལ། དེ་དག་ལས་ཀྱང་ལ་ལ་ནི་རིགས་
ཀྱིས་དབྱེ་བ་དང་། ཁ་ཤས་ནི་བྱེད་ལས་ཀྱིས་བཀར་བ། འགའ་ཞིག་ནི་སྟོབས་དང་

ཉུས་པ་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཐ་དད་དུ་དབྱེ་བའང་ཡོད་པས། མདོར་ན་སྲིད་པ་ཐོ་རྒྱུད་མོ་
རྒྱུད་དང་། ལྷ་མ་སྲིན་རྟེན་ས་པ་སྡེ་བརྒྱད་སོགས་ཀྱང་དེ་དག་དང་མཚུངས་པའི་སྒོ་ནས་
ངེས་པར་བྱ་དགོས་སོ། །

ས་བཅད་གསུམ་པ། རིལ་རྒྱལ་གྱི་བྱང་རིམ།

༡། རིལ་རྒྱལ་གྱི་གནས་བབ་སྤྱི་བཤད།

རང་ཅག་གི་ཡོངས་གྲགས་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་ན་རྒྱལ་རབས་ཉེར་བརྒྱད་པ་ལྟ་བུ་
ཐོ་རིལ་གཉན་བཅན་གྱི་སྐབས་སུ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྒྲེགས་བམ་བྱང་སྟེ་སངས་རྒྱལ་གྱི་
བརྒྱན་པ་རིན་པོ་ཆེ་དབྱ་བ་རྟེས། རྒྱལ་རབས་སོ་གསུམ་པ་ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་བཅན་སྐམ་
པོའི་སྐུ་རིང་ལ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྟོན་བཏོད་དེ། ལྷ་ཁང་དང་རྟེན་གསུམ་བཞེངས་
སྦྱོར། ལྷ་ཆོས་དགེ་བ་བརྒྱ་དང་མེ་ཆོས་གཙང་མ་བརྒྱ་དུག་སོགས་ཀྱི་བྲིམས་བཅས་
ནས་རྒྱལ་སྤྱི་ཆོས་བཞིན་བསྐྱངས་ཤིང་། རྒྱལ་རབས་སོ་བརྒྱད་པ་ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་
ཕྱེད་བཅན་གྱི་སྐུ་རིང་ལ་རྒྱ་གར་ནས་མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཛོ་དང་། སྟོབ་དཔོན་པར་
འབྱུང་གནས་སོགས་སྤྱན་དྲངས་ཏེ་དཔལ་བསམ་ཡས་མི་འབྱུང་ལྷན་གྱིས་གྲུབ་པའི་
གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་ཤིང་སད་མི་བདུན་རབ་དུ་བྱང་བ་ནས་པོད་ཡུལ་དུ་རབ་
བྱུང་གི་སྤེ་ཐོག་མར་བྱུང་། བྱང་པར་དུ་མངའ་བདག་ཁྱིམ་པ་ཅན་གྱི་སྐབས་སུ་
དམ་པའི་ཆོས་ལ་སྐྱད་གསར་བཅད་ཀྱིས་གཏན་ལ་ཡབ། རབ་བྱུང་བ་རེ་ལ་འབངས་
མི་བྲིམ་བདུན་རེ་སྤྱར་ཏེ་མཆོད་བཀྲར་བླ་ན་མེད་པ་ཞུས་པས་མཆོན། ཆོས་རྒྱལ་

མེས་དཔོན་ནམ་གསུམ་གྱི་སྐྱ་རིང་ལ་རྒྱལ་བའི་བཀའ་དང་དེའི་དགོངས་འགྲེལ་གྱི་
བསྟན་བཅས་མཐའ་ཡས་པ་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་བ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་གངས་
ཅན་གྱི་མྱོངས་སུ་བསྟན་པ་སྔ་དར་གྱི་ཅེ་མོར་སོན།

བཅན་པོའི་རྒྱལ་རབས་ཞི་གཉིས་པ་སྒྲུང་དར་མ་ཁྱུ་དུམ་བཅན་པོའི་རིང་
འདུལ་བའི་བསྟན་པ་བསྒྱུབས་ཤིང་། རྗེ་མེན་གྱི་འགལ་ཆེའི་དབང་གིས་བཅན་པོའི་
སྐྱ་སྒྲིག་ཤོར་ཏེ་རྒྱལ་ཁམས་སེལ་བུར་ཐོར། བོད་སྐྱེལ་དབང་བའི་རྒྱལ་པོ་མེད་སྟབས་
ཡུལ་ལུང་རེ་ལ་དཔོན་རྒྱུད་རེ་སྟུང་ལུང་བཅད་བཟུང་གི་ནམ་པས་ཡན་ཚུན་གཅིག་
འོག་གཅིག་ཏུ་མ་འདུས་པ་ལྟ་བུར་ཡོད། དབུས་གཙང་དུ་འདུལ་བའི་ཕྱོམ་རྒྱན་ཆད་
ནས་ལོ་བརྒྱ་མ་ལོངས་ཅམ་ཕྱིན་པ་ན། དུས་རབས་བརྒྱ་པའི་ནང་བོད་ཀྱི་མཁས་པ་
མི་གསུམ་དང་། རྒྱ་ཆེན་པོ་དགོངས་པ་རབ་གསལ་གྱི་བཀའ་བློན་ལ་བརྟེན་ནས་སངས་
རྒྱུས་ཀྱི་བསྟན་པ་སྒྲུར་ཡང་མདོ་ཁམས་སྒྲུད་ནས་གསོས་ཤིང་། རྫོང་ནས་ཀྱང་པ་
ལ་ནམ་གསུམ་བརྒྱུད་འདུལ་བའི་བསྟན་པ་བསྒྱུར་དར་གྱི་འགོ་རྒྱུགས།

རབ་བྱུང་བཞི་པའི་རྒྱ་སྒྲུང་(ཕྱི་ལོ་༡༣༥༩)ལོར་དོར་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོས་འགོ་
མགོན་ཆོས་རྒྱལ་འཕགས་པར་བོད་ཀྱི་བདག་དབང་ཡར་འདུལ་ཞུས་པ་ནས་བཟུང་
བོད་ཁམས་སྒྲུར་ཡང་གཅིག་གྱུར་བྱུང་།

བསྟན་པ་ཕྱི་དར་གྱི་དུས་ནས་ཆོས་རྒྱུད་གྲུབ་མཐའ་ཁག་རིམ་པར་བྱུང་བ་
དང་། དེ་དག་ལས་ཁག་ཅིག་ལ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་བདག་དབང་ཐོབ་སྟེ་སྲིད་དོན་སྟོབས་
ཤུགས་སུ་གྱུར་པ་དང་། ཆོས་རྒྱུད་ཡན་ཚུན་ཁེ་ཕན་འཕྲོག་ཅོད་ཀྱི་དབང་གིས་སྐབས་

རེར་མཐུན་ཞིང་སྐབས་རེར་ཚུད་པའི་སྲིད་དབང་འཕྲོག་ཚུད་ཀྱི་ནམ་པ་གསར་པ་ཞིག་
མངོན་ཡོད་པ་སྟེ། དེ་ཡང་བྱེ་ལོ་༡༣༥༩ ལོར་ས་སྐྱ་པའི་སྲིད་དབང་དབུ་བརྟེན་
པ་ནས་བཟུང་། ཕག་གུ་པ་དང་། རེན་སྦྲུངས་པ། གཙང་པ་སྟེ་སྲིད་པ་ཅས་ཀྱིས་
རིམ་པས་བོད་ཡུལ་དུ་དབང་ལུང་བསྐྱར་བའི་མཐར། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་
ཆུ་ཏྲ་(བྱེ་ལོ་༡༧༤༩)ལོར་སོག་པོ་གྱུ་བྱི་བརྟན་འཛིན་ཆོས་ཀྱིས་བྱེ་ཕྱི་བྱས་པའི་
དགེ་ལུགས་པར་བོད་ཀྱི་དབང་ལུང་ཐོབ་སྟེ་གཞུང་ས་དགའ་ལྡན་པོ་བྱང་གི་སྲིད་དབང་
དབུ་བརྟེན་ཡོད།

གཞུང་ས་དགའ་ལྡན་པོ་བྱང་གིས་བོད་ཡོངས་ལ་མངའ་དབང་བསྐྱར་བ་ནས་
ད་བར་གྱི་མི་ལོ་༡༧༠ ལྷག་གི་རིང་། བོད་དུ་ཆོས་ཀྱི་དུ་རེས་མོས་ཀྱིས་སྲིད་དབང་
འཛིན་པའི་སྲིད་དབང་བརྗེ་ལེན་གྱི་ནམ་པ་མཆོམས་ཆད་པ་ཏྲ་བྱར་སྤང་ནས་ཆོས་
ཀྱི་ནང་ཁུལ་ལམ། སྲིད་དོན་སྟོབས་བྱུགས་ཁག་ཕན་ཚུན་དབར་ཁེ་དབང་འཕྲོག་
ཚུད་ཀྱི་ཚུད་རྒྱུ་མང་པོ་བྱུང་ཞིང་། ཐ་ན་བོད་ཆོས་སྲིད་གནིས་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་མཐོ་
ཤོས་ལ་བྱུང་དབང་སྐྱེ་ཐེང་རིམ་བྱོན་གྱི་ཡང་སྲིད་དུ་དབང་ཐོབ་ཀྱིས་འཆང་མཁན་ཡང་
བྱུང་ཡོད་པ་སྟེ། འཆད་འགྱུར་གྱི་སྐུ་ལ་སྐུ་གསལ་པ་བྱུང་མཆོན་གྱི་སྒོར་ཡང་དེའི་
གསུ་གྱི་གཅིག་ཡིན།

༡༥ མཆོན། སྐབས་འདིར་ཁྲི་རབས་སོ་སོའི་སྲིད་དབང་བསྐྱར་ཡུན་ལོ་ཆོགས་ཁག་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་
ཆང་ནམས་བཞེད་པ་མཐུན་མིན་སྐྱོ་ཆོགས་འདུག་པས་མཐའ་གཅིག་དུ་ཁ་ཆོན་བཅད་མེད།

༡། འབྲས་སྤྲངས་གཟེམ་ཁང་གོང་འོག

སྤྱིར་བཏང་སྤྱལ་སྤྱིའི་གོ་དོན་དང་ངོ་ཐོ་སོགས་ཀྱི་ཆ་མ་དང་མངོན་ཉིགས་
ཀྱི་སོགས་སུ་གསལ་བ་ལྟར་ཡིན་པས་འདིར་འཆད་པ་སྐབས་སུ་མ་བབ་ཅིང་། བོད་
འདིར་བརྟན་པ་འཛིན་པའི་སྤྱལ་སྤྱི་སྟེ་བོད་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་མིང་གི་(ཕྱི་ལོ་
༡༩༠༩)ལོར་ཀཱ་ཝ་པྱི་ཆོས་ཀྱི་ཆ་མ་ཀཱ་ཝ་དུས་གསུམ་མཁུན་པའི་ཡང་སྤྱི་དུ་ངོས་
འཛིན་ཞུས་པ་ནས་བཟུང་སྤྱལ་སྤྱི་ངོས་འཛིན་བྱ་བའི་ལམ་ལུགས་བྱུང་ཞིང་། དེ་
ནས་རིམ་པར་བརྒྱུད་དེ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་འཕོ་འགྱུར་སྣ་ཆོགས་ཁྲོད་སྤྱལ་སྤྱི་ངོས་འཛིན་
གི་ལམ་ལུགས་རིམ་པས་འབྲས་ཆང་བྱུང་ཞིང་། སངས་རྒྱུས་ཀྱི་བརྟན་པ་འཛིན་སྤྱིང་
སྟེ་ལ་གསུམ་གྱི་དེ་ལྷ་མེད་ཅིག་འབྱུང་རེ་དང་། ཆོས་རྒྱུད་བྱབ་མཐའ་རིས་མེད་
ཡུན་གནས་དར་སྟེ་ལ་དང་བཅས་པར་དམིགས་པའི་དམ་པའི་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་དགོས་
མཁོ་དང་དམིགས་ཡུལ་ཡོད་པར་མ་ཟད། འཛིག་ཉེན་སྤྱི་ཕྱོགས་ནས་ཀྱང་དགོས་
དམིགས་ཡོད་པ་ཞིག་སྟེ། འདས་པའི་ལོ་ངོ་༥༠༠ ཙམ་གྱི་རིང་བོད་བྱིན་ཡོངས་
ཀྱི་ཆོས་སྤྱི་དགཉིས་ཐད་ལ་མངའ་དབང་སྤྱིར་མཁན་པལ་མོ་ཆེ་སྤྱལ་སྤྱི་འམ་ཡང་ན་
སྤྱལ་སྤྱིའི་སྤངས་འཛིན་འོག་ཡོད་པའི་ཆ་གྲ་དང་དཔོན་དྲག་གསལ་ཆར་བྱུང་ཡོད་པས།
ལོ་རྒྱུས་ནང་སྤྱལ་སྤྱིའི་མཆན་གནས་ལ་དབཙེན་གྱི་མཁན་ཚུན་བྱུང་བའི་ཡང་རྒྱ་

མཆོན་འདི་དག་ལ་ཐུག་ཡོད་ངེས།^༡

འདིར་སྐབས་སུ་བབས་པའི་འབྲས་སྤྲངས་གཟིམ་ཁང་གོང་འོག་ཅེས་པ་དེ་
ཡིན་ལ། སྤྱིར་གོང་འོག་ཅེས་པའི་ལྗོགས་ཆེའི་ཐ་སྟད་འདི་སྐབས་འགར་གཙོ་ཡལ་
དང་གནས་རིམ་མཆོན་བྱེད་ཏུ་བྱར་འཇུག་ན་ཡང་། སྐབས་འདིར་ས་བབ་ཀྱི་ཆ་ནས་
སྤྲངས་འོག་དང་། མདུན་རྒྱུ་། གཡས་གཡོན་ཞེས་པའི་དོན་ལ་འཇུག་པས། འབྲས་
སྤྲངས་གཟིམ་ཁང་གོང་འོག་ཅེས་པའང་ཡགོང་ས་སྐྱ་ཕྱེང་གཉིས་པ་རྗེ་དགེ་འདུན་རྒྱ་
མཆོར་སྤར་ཡོད་ཀྱི་གཟིམ་ཁང་དང་། སྤྱི་གདོང་སྐྱ་ངོས་ཡུལ་པའི་འབྲས་སྤྲངས་
དོ་ཁང་སྤྱི་མོ་ཞེས་པ་དེ་གཉིས་སའི་ཆགས་དབྱེབས་ཀྱི་དབང་གིས་དོ་ཁང་སྤྱི་མོ་
འོག་དང་། གཟིམ་ཁང་གཞན་དེ་གོང་དུ་ཡོད་པས་གཟིམ་ཁང་གོང་འོག་གི་ཐ་སྟད་
དེ་འཇགས་གིང་། རྗེས་སེར་རྒྱལ་དབང་དགེ་འདུན་རྒྱ་མཆོས་གཟིམ་ཁང་གོང་མ་
དེ་རང་གི་བུ་སྒྲོབ་པ་ཆ་ཆེན་བསོད་ནམས་གཤགས་པ་ལ་བསྐུལ་པ་ནས་བཟུང་། འབྲས་
སྤྲངས་གཟིམ་ཁང་གོང་དེ་པ་ཆ་ཆེན་བསོད་ནམས་གཤགས་པ་སྐྱ་ཕྱེང་ན་རིམ་གྱི་གཟིམ་
ཁང་ཆགས་གིང་། གཟིམ་ཁང་འོག་མའམ་འབྲས་སྤྲངས་དོ་ཁང་སྤྱི་མོའི་མིང་ལ་
འབྲས་སྤྲངས་དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་ཞེས་བཏགས་ཏེ་ཡགོང་ས་སྐྱ་ཕྱེང་གཉིས་པ་ནས་
ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱ་ཕྱེང་རིམ་བྱོན་གྱི་བཞུགས་ཡུལ་གནང་ཡོད།

༡༽ མཆོན། ཡགོང་ས་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་«རང་རྣམ་དུ་ཀྱ་ལའི་གོས་བཟང་» བོད་ལྗོངས་མི་དམངས་
དཔེ་སྐྱུན་ཁང་གི་༡༩༩༩ ལོའི་ཚུགས་དཔར་མ་དེབ་དང་པོའི་ཤོག་ངོས་༡༡ པའི་ཡིག་ཕྱང་༡ ནས་
ཐ་མ་བར་གསལ་བ་ལྟར།

༡། གྲགས་རྒྱལ་ཤོང་གི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་བབ།

ལོང་སྤུམ་བརྒྱུ་ལྷག་གི་ཤོང་དུ་བྱུང་བའི་དོལ་རྒྱལ་དང་། གཞིམ་ཁང་ཤོང་། འོག་གི་གནས་ཚུལ་སྒོར་བཤད་སྐབས། ང་ཚོས་སྐབས་དེའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་རྒྱལ་ཚུངས་ལ་གཞི་བཙུགས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དོན་དངོས་རེ་རེར་དཔྱད་ཞིབ་ཀྱིས་མཇུག་སྒྲོམ་བྱ་དགོས་པ་ལས། དོན་དངོས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་གནད་དོན་གང་ཞིག་སྐབས་དེའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་བབ་དང་ཁ་བྲལ་བའི་རྩ་རྩེད་ས་བཟུང་ན། ཡང་དག་པའི་མཇུག་སྒྲོམ་ཞིག་རྒྱག་མི་ཐུབ། དེས་ན་དོལ་རྒྱལ་སྒོར་གྱི་བྱུང་རབས་འདི་ཡང་སྐབས་དེའི་བོད་ཀྱི་ཚོས་སྤྱི་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་བབ་དང་ཁ་བྲལ་ཐབས་མེད།

དུས་རབས་བརྒྱ་དྲུག་པའི་མཇུག་དང་བརྒྱ་བདུན་པའི་སྟོན་བར་གྱི་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ནི། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཁྲིད་ཆེས་འབྲུག་ཆ་དོད་པའི་ལེའུ་ཞིག་བྱུང་ཡོད། ཕག་བྱ་བྲི་རབས་ཀྱི་སྤྱི་དབང་རིམ་གྱིས་སྡེ་སྤྱིད་གཙང་པས་གཙོས་པའི་ས་རྒྱུང་ལྷ་དཔོན་ཁག་ལ་ཤོར་བ་དང་ལྷན་དུ། ལྷ་དཔོན་ནམ་སྤྱིད་དོན་སྟོབས་ཤུགས་ཕན་ཚུན་དབར་ཁེ་དབང་གི་འཕྲོག་ཚོད་རྒྱུན་མ་ཆད་པ་དང་། སྤྱིད་དོན་སྟོབས་ཤུགས་དེ་དག་གི་ཁྲིད་དུ་ཆེས་སྟོབས་ཤུགས་ལྡན་པ་ཞིག་ནི་སྡེ་སྤྱིད་གཙང་པའི་སྤྱིད་དབང་ཡིན། གཙང་པ་བྲི་རབས་ཀྱིས་ཀམ་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་རྒྱལ་ཚུར་ལངས་ཏེ་ཚོས་རྒྱུད་གཞན་

དང་། བྱད་པར་དུ་དགེ་ལུགས་པར་སྤང་བྱུག་གིས་གཞི་དུ་སྦྱར་མང་དུ་བཅུམས།

ལུགས་སྒྲུང་(བྱེ་ལོ་༡༦༠༡) ལོར་ཡུལ་དབང་ཡོན་ཏན་གྱི་མཆོ་

(༡༥༤༩-༡༦༡༦) སོག་ཡུལ་ནས་དབུས་འགྲུང་དེ་རྗེ་གདན་དུ་གདན་ཞུས་ཀྱིས་འབྲས་

སྤངས་ཀྱི་ཁྲིར་བཀོད་པ་དང་། བྱད་པར་དུ་པཎ་ཆེན་སྒོ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་དང་མ་སྒོ་བ་

ཀྱི་དམ་ཆོག་འོ་ཆུ་ལྷར་འདྲེས་པར་གྱུར་ཏེ་དགེ་ལུགས་སྒོང་གི་སྒོ་མ་པ་རིམ་པར་མཛོམས་

པ་དང་། མདོ་སྒྲགས་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་མཆོའི་གནས་ལ་གསལ་བསམ་མཛད།

ལུལ་དབང་ཡོན་ཏན་གྱི་མཆོའི་སྐུ་དུས་འདིར་དབུས་གཙང་གཉིས་ས་རིས་

སྲིད་དོན་གྱི་འཐབ་ཚེད་ཆེས་ནོང་ར་ཅན་དུ་གྱུར་ཏེ། གཙང་པ་སྡེ་སྲིད་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་

དུས་ཐོག་མ་ཉིད་ནས་དགེ་ལུགས་པར་སྤང་དགྲའི་གཞི་མར་བཟུང་ནས་པར་སྒོ་ལ་རིམ་

པར་བྱས་ཡོད། དེ་ཡང་གིང་སྐུལ་(བྱེ་ལོ་༡༦༠༥) ལོར་གཙང་པ་དང་འབྲི་གྲང་པ་ལག་

འབྲེལ་བྱས་ཏེ། དགེ་ལུགས་པའི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་རྒྱབ་སྦྱོར་བྱེད་མཁན་སྦྱིད་ཤོད་པར་

དམག་དངས་ཏེ་གཏོར་བཅོམ་བྱས་པ་དང་། རྒྱ་སྒྲུང་(བྱེ་ལོ་༡༦༡༩) ལོ་ལས་མས་སུ་

གཙང་པ་སྡེ་སྲིད་ཀྱིས་མངའ་རིས་རྒྱལ་པོ་དང་། ལྷ་སའི་བྲང་ངོས་སུ་ཡོད་པའི་འཕམ་

ཡུལ་དང་ལྷོ་རྒྱུད་ཀྱི་གཞིས་ཀ་སྡེ་འུ་སོགས་སུ་དཔུང་འདུག་གིས་མངའ་འོག་ཏུ་བཅུག།

བཀྲ་གིས་སྐུན་པོ་དང་གཞིས་ཀ་ཚེའི་གོང་ཁྲེར་གྱི་བར་དེར་བཀྲ་གིས་ཟེལ་གཞོན་ཞེས་

པའི་ཆོས་སྡེ་གསལ་བཅེགས་ཀྱིས་པཎ་ཆེན་སྒོ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་གྱིས་དབུས་པའི་དགེ་ལུགས་

པ་ཉམས་དམས་སུ་གཏོང་བའི་སྲིད་བྱས་རིམ་པར་སྡེལ་བས། ཡུལ་དབང་ཡོན་ཏན་

གྱི་མཆོས་གཙང་པ་རྒྱལ་པོར་དགའ་པོ་མཛོན་སྦྱོར་གྱི་ལས་སྦྱོར་གནང་བའི་ཉུགས་མཆོན་

དུ། མི་འིང་བར་གཙང་པ་རྒྱལ་པོར་ནད་གཞིས་བཏབ་པས་རྒྱལ་དབང་མཆོག་གི་མཆོན་
ལ་མཐུ་སྟོབས་རྒྱ་མཆོའི་སྤྱི་ལོ་བཟུང་།

དེ་ལྟར་གཙང་པ་སྡེ་སྲིད་ཀྱིས་བཀའ་བརྒྱུད་པའི་རྒྱལ་ཅུར་ལངས་པར་བསྟན་
དེ། དགེ་ལུགས་པར་སྤང་བྱུག་གིས་བཅུ་མཉམ་རིམ་པར་བྱས་ཏེ་ཉམས་དམས་
སུ་གཏོང་བའི་དམིགས་ཡུལ་ནི། དབུས་ཚྭ་གས་ཀྱི་མངའ་དབང་མཐའ་དག་བདག་
གིར་བྱ་རྒྱུའི་ངན་འཆར་སྡེ་ལ་ཏེ། དགེ་ལྡན་པའི་བསྟན་པ་ཆག་འཇིག་ལ་ཐུག་པའི་
སྐབས་དེར་རྒྱལ་དབང་མཆོག་ནས་གཙང་པ་སྡེ་སྲིད་ལ་ཉེན་བཅོམ་ཆུ་ལ་བྱུ་མའོན་སྟེད་
ཀྱི་ལས་སྦྱོར་མཇུག་པ་ལས། རྒྱ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱལ་ཅུ་དངོས་ཏེ་དབུས་སོག་གི་དཔུང་སྟོབས་
བསྐྱལ་ཏེ་དབུས་གཙང་གཡུལ་འབྲུགས་ཀྱི་སྡེ་སྡོད་མ་གནང་བ་ནི། ལོ་གོང་ས་ལྔ་
པ་ཆེན་པོའི་«རང་རྣམ་དུ་ཀྱ་ལའི་གོས་བཟང་» ལས།

**ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཡིན་ཏན་རྒྱ་མཆོ་བདེ་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་
ནི། མི་ང་ཡི་བསྟན་པ་བཞིག་པ་རྣམས། །ཆོ་འདི་ལ་ཆོ་སྲོག་ཐུང་ནའང་།
།མི་ང་ཡི་ལ་ཡོག་ཤེས་མི་འགྱུར། །^༡**

ཞེས་གསལ་བ་ལྟར་རྒྱལ་དབང་འདིའི་སྐབས་སུ་བོད་ལ་མཐའ་དམག་གི་གཞོན་
པ་མ་ཡོང་བ་ནི་འཕགས་མཆོག་ཐུག་ན་པོ་སྤྱི་ལོ་བཟུང་སྟེ་ཐོག་མ་ནས་གནང་བའི་ཐུགས་བསྐྱེད་
ཟབ་མོའི་བཀའ་བྲིན་ཉག་ཅིག་ཡིན་པ་ཤེས་དགོས། དེ་ཡང་ལ་རྒྱལ་མཆོག་ལྟ་བུ་ཆེན་

༡༥ ལོ་གོང་ས་ལྔ་པ་ཆེན་པོས་མཇུག་པའི་«རང་རྣམ་དུ་ཀྱ་ལའི་གོས་བཟང་» བོད་ལྗོངས་མི་
དམངས་དཔེ་སྟར་ཁང་གི་༡༩༧༩ ལོའི་ཐུགས་དཔར་མ་དེ་བ་དང་པོའི་ཤོག་ངོས་༡༡ པར་གསལ།

པོས་མཛད་པའི་«ཀྱལ་དབང་ལོན་ཏན་ཀྱ་མཆོའི་རྣམ་ཐར་ནོར་བུའི་ཕྱང་བ་» ལས།

རྗེ་འདིའི་ཞབས་པད་བརྟན་པའི་རིང་། དཔོན་པོ་ཁོ་ལོ་ཆེའི་སྤྱི་སྡེ་
ཆེ་ཆུང་གཉིས་དམག་གི་དབྱུང་ཆོགས་དང་བཅས་ལན་མང་པོ་སྤྲུགས་ཏེ།
གཙང་སྐྱར་སོགས་གཞན་སྡེ་རྣམས་ལ། གནད་འཕྲོད་ཀྱི་གཡུལ་རྒྱ་བས་
པོ་ཆེ་གཤོམ་ཅིས་ཀྱི་བོད་དང་ཁད་ཉེར་འཕྲོར་བ་ན། ཆེད་གཏད་མི་སྤྱི་
མངགས་ཏེ། འདུན་སྤངས་ཀྱི་གསུང་སྤྲུལ་པོས། དུས་ཐིང་གི་སྤྱོད་པ་
ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་ཞི་བར་མཛད་པར་བརྟེན། ཞབས་པད་བརྟན་རིང་བོད་
ལ་མཐའ་དམག་གིས་གཞོད་པ་མ་བྱུང་བ་ནི། རྣམ་ཐར་ཆེ་པོས་གཅིག་
ཏུ་སྤང་།^༡

ཞེས་གསལ་བ་ལས་ཀྱང་ཤེས་ནུས་སོ། །ཀྱལ་དབང་ལོན་ཏན་ཀྱ་མཆོའི་ལལ་
བཞུགས་སྐབས་བོད་དུ་སོག་པོའི་གཞོད་པ་ཆེར་མ་བྱུང་ན་ཡང་། མེ་འབྲུག་(ཕྱི་
ལོ་༡༧༡༩)ལོ་མཇུག་ཏུ་ཀྱལ་དབང་ལོན་ཏན་ཀྱ་མཆོའི་དགྲ་ལོ་ནས་ ཐོག་སློབ་བྱར་
དུ་དགོངས་པ་ཚོགས། དེར་གཙང་པ་རྗེ་སྤིང་གྱིས་ཀྱལ་དབང་ལོན་ཏན་ཀྱ་མཆོས་ཁོང་
པར་མཐུག་ཏད་གནང་བར་བསྟེན་དེ། ལྔ་ཀྱལ་དབང་ལོན་ཏན་ཀྱ་མཆོའི་ཡང་སྤིང་ངོས་
འཛིན་ཞུ་མི་ཆོག་པའི་བཀའ་བསྒྲགས།

ཕྱི་ལོ་༡༧༡༩ ལོར་ཀྱལ་དབང་ལོན་ཏན་ཀྱ་མཆོའི་པོ་སྤིང་གྱིས་སྤྱི་སྡེ་འབྱུངས།

༡༥ «འཕགས་པ་འཛིན་ཏེན་དབང་ཕྱུག་གི་རྣམ་སྤྱུལ་རིམ་བྱོན་གྱི་འབྱུངས་རབས་དེབ་ཐེར་ནོར་
བུའི་ཕྱང་བ་» བོད་གཞུང་ཤེས་རིག་དཔར་ཁང་གི་སྤྲུགས་དཔར་མའི་ཤོག་ངོས་༣༩༩ པར་གསལ།

ཀྱལ་པའི་ཡབ་བདུད་འདུལ་དྲི་རྩེ་ལ་གཙང་པ་སྡེ་སྲིད་ནས་གཟིགས་སྦྱང་ལེགས་པོ་ཡོད་
ནའང་། མི་རིང་བར་གཙང་པ་སྡེ་སྲིད་དང་། སྡེ་པ་སྐྱུ་རབ་ནམ་ཀྱལ་དབར་འཁོན་གཞི་
ཆེན་པོ་བྱང་བས། ཡབ་བདུད་འདུལ་དྲི་རྩེ་སྐྱུ་རབ་པའི་ཕྱོགས་གཏོགས་སུ་བཅུས་
ཏེ་འཛིན་བཟུང་གིས་བཅོན་འདུག་བྱས་པ་དང་། གཞིས་ཁང་གཞུང་བཞེས་ཀྱིས་བྱག་
པོ་ནས་ལ་སྤྱད་པ་སོགས་མཉན་སྦྱོད་རིམ་པར་བཏང་།

སྐབས་འདི་ཤིང་ཅིག་ཏུ་གཙང་པ་སྡེ་སྲིད་ཡུན་ཆོགས་ནམ་ཀྱལ་ནད་གཞི་ཆབས་
ཆེས་ནད་མཉན་གྱིས་སྤྲོན་གདུགས་ཇི་ལྟར་བྱས་ཀྱང་དག་བསྐྱེད་མ་བྱུང་བས། མཐའ་
མར་འུ་བྱག་ཐབས་བཟད་ཀྱིས་བཀྲ་གིས་ལྷན་པོའི་ཀྱན་གཟིགས་པར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་
གསོ་རིག་ལའང་མཁྱེན་དཔྱད་རྒྱས་པ་ཐོས་པས་སྤྲོན་གདུགས་བྱ་དགོས་བྱུང་ཞིང་།
པར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་གཙང་པ་སྡེ་སྲིད་ལ་སྤྲོན་བཅོས་མཛད་དེ་ནད་གཞི་སངས་དྲག་
བྱུང་བས། སྡེ་སྲིད་ཀྱིས་ཁོང་ལ་དྲིན་གཟེའི་སྤྱད་བཀྲས་ལྷན་སྤྲུགས་པ་གྲ་ཆང་ལ་
ཆོས་གཞིས་གཅིག་ཡུལ་ཀྱང་པར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་ཞལ་བཞེས་གདན་ནས་མ་གནང་
ཞིང་། དེའི་ཆབ་ཏུ་མ་ཀྱལ་དབང་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་ཡང་སྲིད་རྩྭ་འཛོལ་མི་ཆོག་
པའི་བཀག་རྒྱ་ཕྱིར་འཐེན་གནང་རོགས་གསུངས་པ་བཞིན། གཙང་པ་སྡེ་སྲིད་ཀྱིས་
མི་འདོད་བཞིན་དུ་ཁས་ལེན་ཞུ་དགོས་བྱུང་ཡོད།

ས་ན་(ཕྱི་ལོ་༡༦༡༤) ལོར་སོག་པོས་ཀམ་པའི་མཛོ་བྱུང་ཤག་འདེད་བྱས་པའི་
འཁོན་ལན་དུ་གཙང་པ་སྡེ་སྲིད་ཀྱིས་དབུས་སུ་གཙང་དཔུང་ལྗོས་ཆེ་བ་བྱངས་ཏེ། དག་
ལུགས་པའི་ཆོས་གཞིས་དང་སེ་འབྲས་ལ་གཏོར་བཅོམ་ཤུགས་ཆེར་བཏང་། སྐྱེས་ར་

ལྷ་སྟོང་ལྷག་བསད་དེ་དབུས་གཙང་གཉིས་དབར་སྡེ་གཟར་མི་བཟད་པ་བསྐངས་པས།
 པཌ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ཡང་མངའ་རིས་སུ་ཡུལ་གྱི་ལ་དུ་ཐེབས་དགོས་བྱུང་། ལྷགས་
 བྱ་(ཕྱི་ལོ་༡༩༣༡)ལོར་སོག་པོ་ལྷ་བཙུན་སྟོ་བཟང་བཟན་འཛིན་དང་། བྱ་རུ་ཉོང་
 བའི་ཇི་གཉིས་ཀྱིས་སྟེ་ཁྱིད་པའི་སོག་དམག་ཉིས་སྟོང་བཅས་ཀྱིས་བའི་ཕྱག་མཛོད་
 བསོད་ནམས་རབ་བཟན་དང་སྦྱིད་ཤོད་སྡེ་པ་མཆོ་སྦྱེས་དོ་རྗེའི་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱབ་རྫོང་
 ལྷ་བྱར་དབུས་སུ་འགྱུར་ཏེ། དབུས་སོག་གི་དབུང་གིས་གཙང་པ་སྡེ་སྦྱིད་ཕམ་པར་
 བཏང་སྟེ། ལྷར་གཙང་པའི་ལག་དུ་ཤོར་བའི་རྫོང་གཞིས་དང་དགོན་སྡེ་མང་པོ་ཞིག་
 ཕྱིར་སྦྱོད་དགོས་པའི་ཆ་རྒྱུན་ནམས་གཙང་ཕྱོགས་ནས་ཁས་སྐངས་ཡོད་ནའང་། ཅ་
 རོན་གཅིག་གི་ཐད་གཙང་པ་སྡེ་སྦྱིད་ཀྱིས་ནམ་ཡང་སྟོད་ཐབས་མ་བྱུང་བ་དེ་ནི། རྒྱལ་
 དབང་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་ཡང་སྦྱིད་རྩ་འཛུལ་གནང་མི་ཆོག་པ་དེ་ཡིན།

རྒྱལ་བ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་ཡང་སྦྱིད་དུ་ཡོངས་གྲགས་འོས་སྤུལ་བཞི་ཐོན་
 ཡོད་དེ། བསམ་ཡས་ཆོས་སྦྱོང་གིས་ཡར་ལྷུང་གསེར་མ་གཞུང་ཞེས་ལུང་བཟན་
 ལྷར་ཡར་ལྷུང་ཆོས་རྒྱལ་པོ་བྱང་པའི་སྡེ་པ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་ཞེས་པ་རྒྱལ་བའི་ཕྱག་
 མཛོད་བསོད་ནམས་རབ་བཟན་གྱི་སྦྱ་ཆར་གྱུར་པ་དེ་དང་གཅིག་སྟོན་ལུང་གད་
 ཁ་ས་པ་ལགས་ཨ་རྒྱལ་གྱིས་པཌ་ཆེན་སྟོ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་དང་། དགའ་ལྷན་ཁྲི་ཐོག་
 སོ་ལྷ་པ་མྱིང་སྦྱད་ཞབས་དུང་དཀོན་མཆོག་ཆོས་འཕེལ་སོགས་ལ།

**ངའི་བྱ་འདི་མངལ་དུ་ཆགས་གདོང་ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཡོན་ཏན་
 རྒྱ་མཆོ་ཐེབས་ནས་གནས་ཆང་གཡར་པོ་ཐོངས་གསུངས་པས་མཆོན་པའི་**

སྐྱུ་བ་ཕྱི་གསུམ་ཁ་ཡར་འངས་དབྱངས་དགོན་མཆོག་ཆོས་འཕེལ་སོགས་མང་ དག་ལ་ཞུས།^༤

ཞེས་པ་དེ་དང་གཉིས། ཉང་པོའི་ཕྱི་གསུམ་ནས་འོས་སྐྱུ་ལ་ཞིག་ཐོན་པ་དང་
གསུམ། འཕྱོངས་རྒྱུ་འཕྱོང་བར་སྟག་ཅེ་ནས་ཐོན་པའི་འོས་སྐྱུ་ལ་དང་བཞི་བཅས་
ལས་མཐའ་མཐུག་ལྟ་མའི་ཐུགས་བརྟག་ཅེ་མཐུན་ཐོག་འཕྱོངས་རྒྱུ་གི་འོས་སྐྱུ་ལ་
དེར་པའི་ཆེན་མོ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་(༡༥༤༧- ༡༥༤༩) གྱིས་ངོས་འཛིན་ཐུགས་ཐག་
གཙང་བཅད་མཛད།

ཡང་ག་དབང་མོ་བཟང་རྒྱ་མཆོ་རྒྱལ་མཆོག་སྐྱ་གོང་མའི་ཡང་སྲིད་འབྲུལ་
བྲལ་དུ་ངོས་འཛིན་ཞུས་པའི་ཐད་ཐེང་རྫོག་གང་ཡང་བྱུང་མེད་ལ། རྩེ་པའི་སྐྱ་ཆ་
ནོར་བུ་ཐོག་མར་རྩེ་པ་རང་གི་ཉེ་གནས་སུ་བཞག་ཏེ་ཆོས་སྲིད་གི་ཐུག་དཔུང་འདེགས་
རོགས་ཡོང་བའི་ཐུགས་བཞེད་གིས་གཞིས་ཅེ་རྩེ་པར་བསྐྱོད་པའི་སོགས་བདག་རྒྱུན་
དང་གཟིགས་སྦྱོང་མི་དམན་ཙམ་གནང་ནའང་། འདི་པ་མིག་རྒྱུང་བྱུང་ཞིང་གཡོ་
དམ་ཆེ་བས་རྒྱུན་དུ་རང་ཁོ་ཁོ་ན་དོན་གཉེར་གྱིས་རྩེ་པ་དང་རྒྱལ་དབང་མཆོག་ལ་ཞེ་
གནག་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ཡུལ་པ་ཆེན་པོའི་རང་རྣམ་དུ་ཀྱ་ལའི་གོས་བཟང་ནང་བེངས་
དུ་མར་འཁོད་ཡོད། ཐུས་སུ་སྤོད་དུ་ཐུན་ནས་བེང་ཆ་བསྐྱངས་པ་སོགས་བྱས་མཐར་
གཞུང་ས་དགའ་ལྡན་པོ་བྱང་ལ་རྒྱུ་བ་གཏད་དེ་འབྲུག་ཡུལ་དུ་བྲོས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡུལ་

“༤ ཡོང་ས་ལྟ་པ་ཆེན་པོའི་«རང་རྣམ་དུ་ཀྱ་ལའི་གོས་བཟང་» བོད་ལྗོངས་མི་དམངས་དཔེ་
སྐྱུ་ཞུས་ཁང་གི་ ༡༩༩༩ མའི་ལྷགས་དཔར་མ་དེབ་དང་པོའི་གྲག་ངོས་ ༥༩ པར་གསལ།

པ་ཆེན་པོའི་རང་རྣམ་ཅད་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

ཉང་པོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་འོས་སྤྱུལ་དེ་ཕྱིས་སུ་ཡབ་ཀྱིས་རྒྱབ་ལ་ཁྱར་ནས་འབྲས་
སྤངས་སུ་སླེབས་ཚུལ་རང་རྣམ་དུ་ཀྱ་ལའི་གོས་བཟང་ནང་འཁོད་ཡོད་པར་གཞིགས་
ན། བྱིས་གཞིས་འཁོས་ཞན་པ་ཞིག་མིན་ནམ་སྟམ་སྟེ། གང་ལྟར་དེ་ཉིད་ཟླ་སྤང་
དང་སྤྱང་ལྷན་ཞབས་སྤང་ནས་ཐུབ་ཆེན་ན་ཁ་པའི་སྐྱ་སྐྱར་ངོས་འཛིན་གྱིས་དྲགས་
པོ་ལྷང་ར་བར་བདག་རྒྱུན་དགོས་པའི་བཀའ་བྲབ་ལྟར་དྲགས་པོ་གྲ་ཆང་དུ་ཆོས་ཞུགས་
གྱིས་དགེ་བཤེས་སུ་གྱུར་ཏེ་གྲ་སྒྲོར་ཡང་བཏང་ཡོད།

སྐྱར་བཏང་རྒྱལ་བའི་ཡང་སྤྱད་གྱི་འོས་སྤྱུལ་ཁོངས་སྟོན་པའི་བྱིས་པ་རྣམས་
ཡང་སྤྱད་ངོས་འཛིན་མ་སྟོབ་པའི་སྐྱབས། ཁོང་གསལ་འོས་སྤྱུལ་གཞན་གཉིས་ལྟར་
བདག་རྒྱུན་དང་བཅས་འཛིན་སྤྱུལ་ཡོད། འོན་ཀྱང་། གང་ཁ་ས་པའི་འོས་སྤྱུལ་
འདི་ཉིད་ཀྱི་འབྲངས་ཁང་ཉང་པོའི་ཕྱོགས་ཀྱི་འོས་སྤྱུལ་ལྟ་བུའི་མི་བྱིས་པ་ལ་པ་ཞིག་
མ་ཡིན་པར། ནང་སེའི་གོ་བབ་ཡོད་པའི་བྱིས་གཞིས་འཁྱོར་ལྡན་ཞིག་ནས་ཡིན་
པ་དང་། སྐྱབས་དེར་སོག་པོས་རྒྱབ་རྩ་བྱས་པའི་དགེ་ལུགས་པ་དེ་གཙང་སྤྱད་ལ་
ཉེན་ཆ་བས་ཆེ་གོས་སུ་བརྩིས་ཏེ་དྲག་གཞོན་གྲགས་ཆེར་བྱེད་བཞིན་པའི་དུས་ཡིན་
པ་སོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་འོག པཱ་ཆེན་སྒོ་བཟང་ཆོས་རྒྱུས་གཙང་པའི་བྲིམས་
འོག་ཏུ་རྒྱལ་བའི་ཡང་སྤྱད་ངོས་འཛིན་གནང་བུལ་པ་བྱུང་བ་དེ་ནི་རྒྱ་མཚོའི་གཏིང་

༥༥ མཆན། འདི་སྒྲོར་ཡོང་ས་ལྟ་པ་ཆེན་པོའི་«རང་རྣམ་དུ་ཀྱ་ལའི་གོས་བཟང་»དེ་བདང་པོའི་
གོག་ངོས་༥༩ པར་གསལ།

ནས་ནོར་བུ་ལོན་པ་ལྟ་བུའི་མངོན་ཤིང་གི་ཡིན་ནའང་། དེར་གཙང་པའི་
 རྩོགས་ནས་བཀག་འགོག་དང་ལྷན་ཀ་མི་འཆོལ་བའི་ངེས་པ་མེད་སྟབས། པཎ་ཆེན་
 གློ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་གྱིས། རྩོགས་གཅིག་ནས་རྒྱལ་པའི་ཡང་སྤྲོད་འབྲུལ་བྲལ་ངོས་
 འཛིན་གྱིས་གཙོས་པའི་དགེ་ལུགས་པའི་བསྟན་པ་གོད་ཆག་ལས་སྦྱོབ་ཐབས་དང་།
 རྩོགས་གཞན་ནས་གཙང་པ་སྤེ་སྤྲོད་དང་དེའི་རྩོགས་གཏོགས་ལ་དོ་ཤིག་འགྲོ་གཞིའི་
 མངོན་སྤྲོད་ལ་བག་ཟོན་མངོན་རྒྱུ་ཡང་གལ་འགངས་ཏེ་ཅང་ཆེ། དེ་ལྟ་
 བུའི་གཉན་འཕྲང་ཆེ་བའི་གནས་སྤངས་འོག་པཎ་ཆེན་གློ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་གྱིས་གཟབ་
 བསྐྱེད་ཆེན་པོའི་མངོན་བྱས་ཤིག་བསྐྱུང་དགོས་བྱུང་ཞིང་། སྐབས་འདི་ནི་ཐུགས་
 གཡེང་དང་ནོར་འཛོལ་རུང་བཅུ་གཉིས་པ་ཅམ་གྱིས་གོད་ཆག་ཆེན་པོ་འབྱུང་སྤྲོད་པའི་
 ཆེས་གཉན་འཕྲང་ཅན་གྱི་དུས་སྐབས་ཤིག་ཆགས་ཡོད།

སྐབས་དེར་གཙང་པ་དང་སྤེ་པ་སྐྱུ་རབ་ནམ་རྒྱལ་ནང་མ་འཆམ་པའི་འོག་
 ལ་པ་ཆེན་པོའི་ཡབ་ཏོར་བདུད་འདུལ་དོན་རྗེ་སྤེ་པ་སྐྱུ་རབ་པའི་རྩོགས་བྲས་པའི་རྒྱན་
 གྱིས་གཙང་སྤེ་ཡིས་ཡབ་གཞིས་ལ་མནར་གཅོད་རིམ་པར་བཏང་སྟེ། མཐའ་མར་
 བཅོན་ཞབས་སུ་སྐྱུ་བཀོངས་པ་བཅས་འཕྱོངས་རྒྱས་པ་དང་གཙང་པ་དག་ལྷར་གྱུར་ཡོད་
 པའི་ཐོག་། ཤོག་པོའི་རྒྱབ་རྩ་ཡོད་པའི་དགེ་ལུགས་པའི་ལྷ་ཆེན་རྒྱལ་བ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་
 མཆོའི་ཡང་སྤྲོད་དེ་གཙང་སྤེའི་དག་ལྷ་འཕྱོངས་རྒྱས་རྩོགས་ནས་བྱུང་བ་དེར་གཙང་
 པ་རྩོགས་ཀྱི་མི་འདོད་པའི་ཐོག་ལ་བབས་ཡོད་པའི་ཚུལ་ནི། རྒྱལ་བའི་ཡང་སྤྲོད་འབྲུལ་
 སྤངས་སུ་བྱི་འདོན་མ་ཐུབ་པར་ལོ་གས་ལུས་ཡོད་པས་ཀྱང་རྟོགས་ཐུབ་པོ། །

༧ གཟིམ་ཁང་གོང་སྤྱལ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན།

གཟིམ་ཁང་གོང་སྤྱལ་སྤྱི་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན་ནི། རབ་བྱུང་བརྒྱ་པའི་ས་
ལུག་(བྱི་ལོ་༡༧༡༩) ལོར་སྟོད་ལུང་གད་ཁ་ས་^{༥༡} ཞེས་པར་འབྱུངས་ཤིང་། མིང་
སྲིང་ལྔ་ཡོད་པའི་ནང་ནས་གསུམ་པ་ཡིན། ཡབ་ནི་ནང་སོའི་གོ་མིང་འཛིན་པ་རྣམ་
སྲས་ནོར་བུ་དང་། ཡུམ་གྱི་མཆན་ལ་ལགས་ཨ་རྒྱལ་ཞེས་འབོད། གད་ཁ་ས་པའི་
བྲིམ་གཞིས་དེ་སྟོད་ལུང་ཁུལ་གྱི་བྲིམ་གཞིས་ཆེ་གྲས་ཤིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། འཕན་
ཡུལ་གྱི་རྩེ་པ་སྟོ་རྩ་ཤག་པ་ཞེས་པ་གད་ཁ་ས་པའི་ཆ་བོར་འགྲོ་བ་དང་། དེའི་མག་

༥༡ གད་ཁ་ས་པའི་སྟོར་ལ་གོང་ས་ལྔ་པའི་རང་རྣམ་ནང་མང་ཙམ་གསལ་ཞིང་། གད་ཁ་ས་པ་ནང་
སོ་རྣམ་སྲས་སམ། རྣམ་སྲས་ནོར་བུ་ནི་སྟོད་ལུང་ཁུལ་གྱི་དཔོན་རིགས་འབྱོར་ལྔ་ན་ཞིག་ཡིན་འདུག་
ཅིང་། ས་ལུག་ལོར་འབྱུངས་པའི་སྲས་ཆོས་བཟང་རྒྱལ་མཆན་རྒྱལ་དབང་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་འོས་
སྤྱལ་ཁོངས་ཞུགས་པ་དེ་བྱིས་སུ་པར་ཆེན་སྟོ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་གྱིས་འབྲས་སྤངས་གཟིམ་ཁང་གོང་སྤྱལ་
པའི་སྤྱི་ར་འོས་འཛིན་མཛད་དེ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན་ཞེས་པའི་མཆན་གསལ། ས་སྤྱག་(བྱི་ལོ་
༡༧༡༩) ལོར་ཞལ་ངོ་བསྟོད་རྣམས་རབ་བརྟན་ལ་ཉེས་འདོད་ཀྱིས་དེའི་སྤྱི་ཆ་ནང་སོ་ནོར་བུ་གོ་མག་
དུ་མྱངས། བྱིས་སུ་གྲགས་རྒྱན་གཤེགས་རྗེས་གཟིམ་ཁང་གོང་ལ་གདོན་གྱི་བྱི་འཛུབ་རྩལ་དབང་
གིས་བཞིག་རྟེ་ལས་སྦྱོར་མཛད། ས་ཕག་(བྱི་ལོ་༡༧༥༩) ལོར་གད་སྟོ་ཞང་ཆན་བདེ་གཟར་ཞེས་
རྩེ་པའི་སྤྱི་ཆ་ནང་སོ་ནོར་བུ་དང་ལག་འབྲེལ་གྱིས་དགའ་ལྡན་པོ་བྱང་ལ་ངོ་ལྷག་རྟེ་སྟོད་ལྷོགས་སུ་
བྲོས་པའི་སྟོར་ལ་ལྔ་པ་ཆེན་པོའི་རང་རྣམ་གོག་ངོས་༥༥༩ རས་༥༥༥ བར་གསལ།

པ་ལྷག་སྒོ་བའི་སྡེ་སྲིད་གཙང་པའི་དཔོན་མྱོན་དབང་ཆེན་གྲས་ཡིན་པ་དང་།^༡ ས་
ལྷག་(ཕྱི་ལོ་༡༩༣༩) ལོར་གད་ཁ་ས་པས་ཞལ་ངོ་བསྟོད་ནམས་རབ་བརྟན་གྱི་སྐྱེ་ཆོན་
གཡོ་ཏམ་ཁྲམ་གསུམ་ལ་བྱང་ཚུབ་པ་ནང་སོནོར་བུ་ཞེས་པ་དེ་མག་པར་བྲངས་པའི་
ཚུལ་ལྟར་པ་ཆེན་པོའི་རང་ནམ་ལས།

**གད་ཁ་ས་པའི་མི་ངོ་གཞོན་པ་ནམས་རྟོར་གྱིས་བསང་པར་བརྟན་
མག་པ་གཞན་ཞིག་བྱས་ན་ཡོང་རྒྱུར་འདུག་ཀྱང་ཉེས་འདོད་ཀྱི་ནམ་པས་
ནང་སོནོར་བུ་བྲངས་སོང་།^༢**

ཞེས་གཟིམ་ཁང་གོང་འོག་གི་གནད་དོན་དེའི་རྒྱབ་རྩར་གད་ཁ་ས་པ་ཞེས་
མི་བྱིམ་སྟོབས་འབྱོར་དབང་ཐང་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་དང་། ཞལ་ངོ་བསྟོད་ནམས་རབ་
བརྟན་གྱིས་གཙོས་པའི་སོག་པོའི་རྒྱབ་རྩ་ཡོད་པའི་དགའ་ལྡན་པོ་བྱང་བ་བཅས་སྟོབས་
ཤུགས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་ཡོད་པ་ཟུར་ཙམ་མཐོང་བྱུང་ལ། སྟོབས་ཤུགས་དེ་གཉིས་
དབར་འགལ་བ་འབྱུང་གཞི་ནི་རྒྱལ་དབང་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་ཡང་སྲིད་སྟོར་ལས་འགོ་
ཚུགས་ཤིང་། རིམ་གྱིས་འབྲས་སྤྱངས་གཟིམ་ཁང་གོང་འོག་གི་འགལ་བར་འཕོ་འགྱུར་
བྱུང་ཡོད། སྐབས་དེའི་གཟིམ་ཁང་གོང་འོག་གི་འབྲེལ་ལམ་ནི་གྲགས་རྒྱན་གོང་གི་པའ་
ཆེན་བསྟོད་ནམས་གྲགས་པ་དང་རྒྱལ་པའ་ནམ་གཉིས་སྐབས་ནས་བྱང་པའི་ནམ་པ་དང་

༡༥ གོང་ས་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་«རང་ནམ་བུ་ཀྱི་ལའི་གོས་བཟང་» བོད་རྒྱུངས་མི་དམངས་དཔེ་
སྐྱེད་ཁང་གི་༡༩༩༧ལོའི་ཚུགས་དཔར་མ་དེབ་དང་པོའི་གོག་ངོས་༡༩༥ པར་གསལ།

༡༦ གོང་གསལ་དེབ་དང་པོའི་གོག་ངོས་༡༩༥ པར་གསལ།

ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་བྱང་ཡོད། གཟེམ་ཁང་གོང་དུ་གྲགས་ཀྱིན་འདས་པའི་རྗེས་སུ་གད་
ཁ་ས་པས་སྡེ་སྤྲིད་ཀྱི་སྐྱེ་ཆེན་ནང་མི་ནོར་བྱ་དང་ཕྱོགས་བསྐྱེད་བས་ཀྱིས་དགའ་ལྡན་པོ་
བྱང་གི་དབང་སྐུར་ལ་མི་འདོད་པའི་ནམ་འགྱུར་དུ་མ་བསྟན་པ་དང་། མཐར་དངོས་
སུ་ངོ་ལོག་བྱས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཞིབ་ཕྲ་ལཱ་པ་ཆེན་པོའི་རང་ནམ་དུ་གསལ།¹⁰

གྲགས་ཀྱིན་དགའ་ལོ་གཉིས་ཐོག་པའི་ཆེན་མོ་བཟང་ཆོས་ཀྱིན་ལྟ་ལྟན་འབྲས་
སྤྱངས་སུ་ཆིབས་བསྐྱར་གནང་བའི་ཕེབས་ལམ་དུ་གྲགས་ཀྱིན་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་ནས་
བྲིམ་གཞིས་སུ་གདན་འདྲན་གྱིས་ཕྱག་དབང་བྱིན་ཆེན་པོ་དང་། ཁྱུང་མཆོན་གསོལ་
ལུས་པར་ཆོས་བཟང་རྒྱལ་མཆོན་ཞེས་མཆོན་གསོལ་གནང་།¹¹ ལྷགས་བྱ་(ཕྱི་ལོ་
1749) ལོ་མཇུག་དུ་སོག་པོ་ལྟ་བུ་ཅན་ཆུང་བ་མོ་བཟང་བསྟན་འཛིན་དང་། རྒྱལ་
པོ་དོང་ཐའི་རྗེ་གཉིས་ནས་སོག་དམག་བཏང་བ་པོ་དུ་འབྱོར་ནས་དབུས་སོག་མཉམ་
འབྲེལ་གྱིས་སྡེ་སྤྲིད་གཙང་པའི་དབྱང་དང་གཡུལ་འབྲུག་གྲེད་པའི་སྐབས། གྲགས་
ཀྱིན་གྱི་འབྲུངས་ཁང་ལ་སོག་དམག་གིས་གཏོར་བཅོམ་བཏང་བ་མ་ཟད། དགའ་
ལོ་གསུམ་ཅན་གྱི་ཁྱུང་གྲགས་ཀྱིན་སོག་དམག་གིས་ཡུན་རིང་གཏའ་མར་ཉར་སྐབས།

10༥ ལགོང་ས་ལྟ་པ་ཆེན་པོའི་«རང་ནམ་དུ་ཀྱ་ལའི་གོས་བཟང་» པོད་ཚྱོངས་མི་དམངས་དཔེ་
སྐྱེན་ཁང་གི་1749 ལོའི་ལྷགས་དཔར་མ་དེབ་དང་པོའི་ཤོག་ངོས་449 ནས་452 བར་གསལ།
106 མཆོན། ལགོང་ས་ལྟ་པའི་རང་ནམ་འགྱུར་པོ་དང་པོ་དང་། ལགས་ཨ་རྒྱལ་གྱིས་པའི་ཆེན་རིན་
པོ་ཆེ་དང་སྤྱི་དུས་ཞབས་དུང་ལ་རང་གི་བྱ་མངའ་དུ་ཆགས་སྐབས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཡོན་ཏན་
ཀྱི་མཆོས་གནས་ཆང་གཡར་པོ་ཐོངས་གསུངས་པའི་ཆེ་ལྟ་བུ་དུ་ཆུ་ལ་སོགས་རང་གི་བྱ་རྒྱལ་པའི་ཡང་
སྤྲིད་ཡིན་པའི་སྐབས་དེ་ཁ་ཡར་ལུས་ཆུ་ལ་གསུངས་པ་སྐབས་འདིར་ཡིན་དགོས་པར་སྣང་།

ཁ་ཟས་སུ་ལྷག་བསད་མ་ཐག་པའི་གཞུ་ལ་བརྟེན་ཅིང་དམག་མི་རྣམས་དང་ཁ་པོར་
 བསྐྱེད་པའི་རྒྱུ་ཁྱིམ་ཟས་གྲིབ་ཏུ་བྱས་ཕྱིར་སྟོང་ཐོར་པ་ནག་པོ་སྙན་མ་ཙམ་བྱུང་
 བས་སྒྲུ་ཕྱིར་ཡང་མི་བདེ་བ་ཆགས། དེ་རྗེས་ཁྱིམ་དུ་སྡོད་བཞིན་མ་བྱུང་བར་གསང་བྱུར་
 ཉེན་གཡོལ་དུ་ཕྱེབས། དེར་ཡང་སྡོད་མ་བྱུང་པས་འབྲས་སྤྱངས་སུ་ཕྱེབས། དེར་
 རིང་པོ་མ་ལོན་པར་འོལ་དགའ་ནས་ཆོས་རྗེ་ཆོས་སྦྱང་སྦྱོང་བཟང་ཡང་དེར་ཕྱེབས་ཏེ།
 གཞིམ་ཁང་གོང་སྤྱལ་པའི་སྤྱོད་བསྟོན་ནམས་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོའི་སྤྱོད་ཆས་
 རོས་འཛིན་བྱེད་བརྟག་སྟེ་མི་མང་པོ་ཞིག་སྤྱལ་སྤྱོད་འབྲུལ་བྱལ་དུ་ཡིད་ཆེས་བྱུང་བའི་
 སྦྱང་གྲགས་བྱུང་བའི་ཚུལ་གྲགས་ཀྱི་ཁྱི་«གསུང་འབུམ་»ནང་ཆོན་ཀ་པའི་ནང་།

- དེ་ནས་རང་ལོ་གསུམ་དུ་རྩི་མཐོང་བའི། །
- བྱ་ལོའི་ནང་དུ་སྡེ་འབྲུག་དུ་མ་ཡིས། །
- རྒྱུན་བྱས་སོག་པོའི་དམག་གིས་ཁོ་པོ་སོགས། །
- ཕ་མ་ནས་ཁྱིར་རྒྱུན་ངན་གྲོགས་སུ་གར། །
- དམག་ནང་དུ་ཡང་ཡུན་རིང་མ་ཐོག་པར། །
- པར་ཆེན་ཉིད་ཀྱི་བཀའ་ཤོག་མི་སྒྲ་དང་། །
- དཔོན་པོ་བསོད་ནམས་དཔལ་འབྱོར་ལ་སོགས་ཀྱིས། །
- ཐབས་མཁས་སྦྱོར་བས་སྒྲར་ཡང་རང་གནས་འཁོད། །
- དེ་རྗེས་ཁྱིམ་དུ་སྡོད་དུ་མ་སྤྱོད་པས། །
- མ་ཡིས་གསང་བྱུར་བྲིད་པའི་ལམ་བར་དུ། །

རྩོམ་སྒྲུབ་མེ་ཕྱིར་བཤང་མ་ལ་གདལ། །
 རེབ་ཐོག་དུལ་ལྗོད་དུ་མ་ཉན་པས། །
 འབྲས་སྒྲུངས་འགྲོ་བེར་གཟིམ་སྒྱིལ་ཉིད་དུ་སྒྲེབས། །
 རིང་པོར་མ་ལོན་ཤར་སྒྲིགས་འོད་དགའ་ནས། །
 ཆོས་རྗེ་ཆོས་སྐྱོང་ལྷོ་བཟང་པ་ཡང་ཕེབས། །
 དེ་སྐུན་གཟིམས་ཁང་གོང་དུ་ཕེབས་མ་ཁད། །
 ཆོས་རྗེ་ཉིད་དང་གཟིམས་ཁྱུང་ཀ་ལོགས་ཀྱི། །
 པཎ་ཆེན་ཤུག་ཕྱི་ལྷོ་རྒྱུ་བཞུགས་ཁང་དང་། །
 རྒྱུ་ལྷོ་ཕྱེང་བ་སོགས་ལ་ངོས་འཛིན་བྱས། །
 མཐའ་དག་ཡིད་ཆེས་གནས་ལ་བཀོད་ཅེས་སྒྲེང་། །^{༡༩}

ཞེས་གསལ་བ་ལྟར། ལྷ་བས་འདིར་དགྲའ་ལོ་གསུམ་ཅན་གྱི་ཁྱེའུ་གྲགས་
 རྒྱན་རྒྱལ་བའི་ཡང་སྤྱིད་ཀྱི་འོས་གཞིའི་ཁོངས་སུ་འཆངས་ཡོད་ནའང་། དགེ་ལྷགས་
 པའི་རྒྱབ་རྩེར་ཡོང་བའི་སོག་དམག་གི་གཏོར་བཅོམ་ཕོག་པ་མ་ཟད། ཁྱེའུ་བཙན་
 བྱིད་ཀྱིས་གཏའ་མར་ཡུན་རིང་^{༢༠} ཉར་བ་དང་། ཕྱིས་གྲགས་རྒྱན་དགྲའ་ལོ་བཙུ་
 དགྲའི་ཐོག་གད་ཁ་སར་བཞུགས་སྐབས། སོག་བཞོག་གི་ལས་སྒྲོར་བཤམས་པ་རིམ་
 བོའི་གསང་བ་སྤྱོད་ཤོར་དབང་གིས་བྲིམ་མི་རྣམས་ཏྲོར་གྱིས་རྒྱན་དབང་བཏང་བ་བཙས་

༡༩༥ གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན་གྱི་གསུང་འབུམ་ནང་ཆོན་ཀ་པ་«རང་རྣམ་ཏྲོགས་བཞིན་ཟ་མ་ཏྲོག»
 དཔེ་རིང་ལག་བྲིས་མའི་ཕོག་གངས་ན ནས་ན བར་གསལ།

འདི་ལྟའི་དོན་རྒྱུ་བྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི་ཤིན་ཏུ་དབྱེད་མི་བཟོད་པ་ཞིག་སྟེ། གནད་
དོན་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་གྲགས་རྒྱུན་འབྲུངས་ཁང་གི་རྒྱབ་ཚྭ་ངས་ལའང་དབྱེད་གཞི་
ཤིན་ཏུ་ཆེ་བར་སྟུང་།

འདིར་ལགས་ཨ་རྒྱལ་གྲིས་གྲགས་རྒྱུན་གསང་ཕུ་ནས་འབྲས་སྤྲངས་སུ་བྲིད་
ཡོང་བའི་རྒྱ་མཚན་ལ་དབྱེད་ན། གོང་གི་ཆོགས་བཅད་ནང་ “**འབྲས་སྤྲངས་**
འགྲེཟེར་” ཞེས་ཁྱེད་གྲགས་རྒྱུན་རང་ཉིད་ཀྱིས་གསུངས་པར་བཤད་པ་དང་།
ཁྱེད་སྤོང་དོན་ལ་སྤྲོད་མོས་བརྗེས་པའི་བྱལ་ཡིན་ཟེར་བའི་དོན་ཞིག་ཀྱང་མི་རྣམས་ལ་མིག་
བརྟན་ཡོད་པ་གསལ་ཞིང་། ཤར་བྱོགས་འོལ་དགའ་ནས་གཟིམ་ཁང་གོང་སྤྱལ་སྤྱིའི་
ཐ་མ་ཆོས་རྗེ་ཆོས་སྒྲིང་སྒོ་བཟང་ཡང་ཕེབས་ཏེ་གཟིམ་ཁང་གོང་སྤྱལ་སྤྱི་དགེ་ལེགས་
དཔལ་བཟང་པོའི་(༡༥༧༩ - ༡༦༡༥) སྤྱི་ཆས་ངོས་འཛིན་སོགས་གསལ་པོ་བྱུང་
ཞེས་པའི་གཏམ་ནི་འདི་དུས་བྱུང་བར་མངོན།

སྐབས་དེར་གྲགས་རྒྱུན་སོག་དམག་བྲིད་ནས་ཕྱིར་སླེབས་ཐུབ་པའི་རྒྱ་མཚན་
གཙོ་བོ་ཁོང་གི་དཔོན་པོ་བསོད་ནམས་དཔལ་འབྱོར་གྲིས་ཐབས་མཁས་སྦྱོར་བ་བཙུམས་
པ་ཅམ་དུ་མ་ཟད། པཎ་ཆེན་སྒོ་བཟང་ཆོས་རྒྱུན་(༡༥༦༥ - ༡༦༦༩) ཀྱིས་གཙང་

༡༩༥ གོང་གི་ཆོགས་བཅད་ནང་ཡུན་རིང་མ་ཐོག་པར་ཞེས་གསལ་འདུག་ཀྱང་། གསུང་འབྲུམ་ནང་
ཆོན་ཁ་གསང་རྣམ་མཛོད་བསྟུས་ན་ཆོད་པ་མེད་ནལ་ལྟས་སོགས་ཞེས་པའི་ཤོག་གངས་^༦ ནས་ད
པ་བར། ‘ལྷག་པར་རང་ལོ་གསུམ་ལོན་པའི་ཐོག་སོག་པོའི་སྒར་བྲིད་དུ་ཡུན་རིང་ཐོད་དགོས་པ་བྱུང་
ན།’ ཞེས་ཡུན་རིང་ཐོད་དགོས་བྱུང་བས་གོང་ལོག་མི་མཐུན་པ་འདུག།

རྗེ་སྲིད་ཀྱི་བཀའ་དགོངས་ལྟར་དབུས་གཙང་གཉིས་འབྲུག་འདུམ་མང་དེ། ལྷ་ར་
 གཙང་པས་བཙན་ཐབས་ཀྱིས་དབུས་གཙང་ནང་དགེ་ལུགས་པའི་གྲུབ་མཐའ་བསྐྱར་
 པ་ནམས་དང་། ཆོས་གཞིས་ནམས་ཚུར་ལེན་བྱུང་བྱུང་ལ། དབུས་གཙང་གཉིས་
 ལས་ལྷ་ས་སྤྱི་མཆོད་ཀྱིས་པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེར་འབུལ་རྒྱུའི་ཆེངས་འདུམ་བྱུང་བ་ལྟར་
 རེ་ཞིག་དམག་མཆོམས་ཆད་པའི་མཇུག་འབྲས་སུ་མངོན།

དེ་ལྟར་གད་ཁས་པ་ལགས་ཨ་ཁུལ་གྱིས་ཐབས་འཕུལ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞུགས་
 རྒྱུ་ཁུལ་དབང་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་ཡང་སྲིད་ཀྱི་འོས་སྤྱུལ་ཁོངས་སློབས་བྱུང་བ་བྱུང་
 ན་ཡང་། མཐའ་མར་པའ་ཆེན་ཚོ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་དང་། མྱིང་སྤྲད་ཞབས་བྱུང་
 དགོན་མཆོག་ཆོས་འཕེལ་གཉིས་ནས་རྩ་སློང་དུ་རྩོམ་འཇམ་དཔལ་རྩོམ་རྩོམ་དུང་
 ཟན་རིལ་བསྐྱེལ་གནང་བར་གཞུགས་རྒྱུ་མ་བཟུངས་པར་སྟོ་ཁ་འཕྲོང་རྒྱས་སྤྱིང་
 བར་སྟག་ཅེར་འབྲུངས་པའི་བྲིའུ་དེ་ཡང་སྲིད་འབྲུལ་བལ་དུ་རྩོས་འཛིན་བྱུང་
 རྟེ། ཤིང་གྱི་(ཕྱི་ལོ་༡༧༩༩)ལོར་རྒྱལ་བ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་ཡང་སྲིད་དག་དབང་
 ཚོ་བཟང་རྒྱ་མཆོའི་འབྲས་སྤྲངས་སུ་སྤྱན་དངས་ཏེ་བྲི་འདོན་ཞུས།

སྐབས་འདིར་དམིགས་བསལ་གྲུགས་སྤང་གནང་དགོས་པ་ཞིག་ནི། གཞུགས་
 རྒྱུ་གཟིམ་ཁང་གོང་སྤྱུལ་པའི་སྤྱི་སྤྱི་སྤྱི་རོས་འཛིན་རི་ལྷ་ར་བྱུང་པའི་བརྒྱུད་རིམ་
 དེ་ཡིན། དེ་ཡང་«པའ་ཆེན་ཚོ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་གྱི་ནམ་ཐར་ནོར་བུའི་སྤྱིང་བ་»
 ཡིན་དང་།

དེ་ནས་ར་ཆེན་གྱི་ལོ་(ཕྱི་ལོ་༡༧༩༩)ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཡོན་

ཏན་ཏྱ་མཆོའི་མཆོག་གི་སྐུ་ལ་སྐུ་འབྲས་སྐྱུངས་སུ་སྐྱན་བྱངས། གཙུག་
 བུད་ཐངས་ཏེ་མཆན་ཐོ་བཟང་ཏྱ་མཆོའི་དཔལ་དུ་གསོལ། མིག་དམར་
 གྱི་ལོ་(ཕྱི་ལོ་༡༩༡༩)ཆིགས་སྐུ་མའི་མཁན་པོ་བགྱིས་ཤིང་། དེ་དང་
 མཚུངས་པར་གཟིམ་ཁང་གོང་གི་སྐུ་ལ་བའི་སྐུ་ཡང་ངོས་བཟུང་སྟེ། གཙུག་
 བུད་ཐངས། མཆན་ལ་གྲགས་པ་ཏྱ་མཆན་དུ་བཏགས།^{༡༩}

ཞེས་གསལ་བ་ལྟར། གྲགས་ཏྱན་གཟིམ་ཁང་གོང་སྐུ་ལ་སྐུར་ངོས་འཛིན་གནང་
 བའི་དུས་ནི་ཡུལ་པ་ཆེན་པོ་ངོས་འཛིན་གྲུབ་པའི་ལོ་གཉིས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་བྱུང་ཡོད།

འོན་ཀྱང་། གྲགས་ཏྱན་གྱི་«རང་རྣམ་རྟོགས་བརྟུན་ཟ་མ་རྟོག» ནང་།

འབྲས་སྐྱུངས་ལ་ཐེབས་དགའ་ལྡན་ལོ་བྱང་དུ། །

གངས་ཅན་མགོན་པོ་ཐོ་བཟང་ཏྱ་མཆོ་ཡི། །

དབུ་སྐྱ་ལྷུང་ལོའི་གཙུག་མུད་བཞེས་པ་དང་། །

ལྷན་ཅིག་བདག་ལའང་གྲགས་པ་ཏྱ་མཆན་ཅེས། །

མིང་སྐུ་ལ་སྐྱ་རྣམས་ཡོངས་སུ་རྟོགས་པ་ཡང་། །

རྗེ་ཉིད་རང་གི་ཕྱག་གིས་འབྲེག་པར་མཛད། །^{༢༠}

༡༩༥ བཟང་ཆེན་ཐོ་བཟང་ཆོས་ཏྱན་གྱི་རྣམ་ཐར་ནོར་བུའི་ཕྱང་བ་» བོད་ལྗོངས་ལྷགས་
 དཔར་མའི་ཤོག་ངོས་༡༡༩ པར་གསལ།

༢༠༥ གྲགས་པ་ཏྱ་མཆན་གྱི་གསུང་འབྲམ་ནང་ཆོན་ཀ་པ་«རང་རྣམ་རྟོགས་བརྟུན་ཟ་མ་རྟོག»
 དེའི་མའི་ཤོག་གངས་ན པར་གསལ།

ཅེས་པ་ཆ་ཆེན་གྱི་བཟང་ཆོས་རྒྱན་གྱིས་གཙུག་ཡུལ་བཞེས་པའི་ལོ་ནི། ཡོན་
 ས་ལྔ་པ་ཆེན་པོའི་གཙུག་ཡུལ་བཞེས་པའི་ལོ་ནིར་ཡིན་ཞེས་གྲགས་རྒྱན་གྱི་རང་རྣམ་
 ཅད་གསལ་འཁོད་ཡོད་པས། གྲགས་རྒྱན་འདི་པ་ཡལ་པ་ཆེན་པོ་གསེར་ཁྲིར་མངའ་
 གསེལ་གྱི་ཉིན་མོ་(རྒྱ་ཁྱི་དོར་ཆ་གསུམ་པའི་ཕྱོགས་ཕྱི་མའི་རྒྱལ་བ་དང་པོའི་ཉིན་) དང་དུས་
 མཉམ་དུ་གཟིམ་ཁང་གོང་སྤྱལ་སྤྱར་དེའི་ལ་བསྐྱགས་ཏེ་འབྲས་སྤྲངས་གཟིམ་ཁང་གོང་
 དུ་གདན་དྲངས་འདུག་པ་«རང་རྣམ་དུ་ཀྱ་ལའི་གོས་བཟང་» ཅད་།

གད་ཁ་སའི་ནང་སོ་རྩ་ལྷུག་(སྤྱལ་སྤྱར་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན་) སྤྱར་
 ཡང་རབ་འབྱམས་པ་རྒྱགས་སྤྱི་ག་སོགས་ཀྱིས་སྤྱལ་བའི་སྤྱར་བསོད་ནམས་
 དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་གི་སྤྱར་སྤྱི་ལ་བསྐྱགས་པ་ལྟར་དེ་ཉིན་(ཁོང་
 ས་ལྔ་པ་ཆེན་པོ་ཁྱི་འདོན་གྱི་ཉིན་དེར་) འཕྱོར། གཙུག་ཡུལ་ནི་དེའི་སྤོན་
 ཅས་ལུལ་གྲུབ་པ་འདྲ།^{༡༤}

ཞེས་འདིར་ཡལ་པ་ཆེན་པོས་ ‘སྤྱར་སྤྱི་ལ་བསྐྱགས་ཏེ་’ ཞེས་
 འགོད་དགོས་དོན་ནི། སྤྲུལ་སྤྱིར་གྲགས་རྒྱན་པ་ཆ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་ངོས་འཛིན་
 གནང་མེད་པའི་གནད་ལ་ཐུག་ཡོད་ཅིང་། ‘སྤྱར་ཡང་’ ཞེས་པས་གྲགས་རྒྱན་
 གཟིམ་ཁང་སྤྱལ་སྤྱར་དེའི་ལ་བསྐྱགས་ཡོད་ཚུལ་གྲགས་ཀྱིས་བཞུགས་འདུག་པ་གྲགས་
 རྒྱན་གྱི་རང་རྣམ་དང་ཅེ་གཅིག་དུ་མཐུན། ‘གཙུག་ཡུལ་ནི་དེའི་སྤོན་ནས་ལུལ་

༡༤༥ ཡོན་ས་ལྔ་པ་ཆེན་པོའི་«རང་རྣམ་དུ་ཀྱ་ལའི་གོས་བཟང་» བོད་སྤྲྀངས་མི་དམངས་
 དཔེ་སྤྱན་ཁང་གི་༡༩༩༧ལོའི་རྒྱགས་དཔར་མ་དེབ་དང་པོའི་གྲགས་པ་༥༩ པར་གསལ།

གྲུབ་ ཡོད་པའི་གཞིགས་སྒྲུབ་བྱེད་ཚུལ་འདི་གོང་གི་གྲགས་ཀྱི་རང་ཅམ་དང་
འགལ་ཟླར་འགྱུར་བས། གལ་སྲིད་སྐབས་དེར་པར་ཆེན་གྱིས་གྲགས་ཀྱི་རོས་འཛིན་
དང་གཙུག་ལྷན་བཞེས་ཡོད་ཆེ་ཡུ་པ་ཆེན་པོས་མི་མཐུན་པ་པལ་ཆེར་མི་སྲིད་དོ།

དེས་ན། རྩོགས་གཅིག་ན་སྐབས་དེའི་དགེ་ལྷགས་པའི་ཁྱ་ཆེན་ཀྱལ་བ་པར་
ཆེན་ཅམ་གཉིས་ཀྱི་རང་ཅམ་མ་བཤོས་ཅེ་མཐུན་དུ་ཡོད་པ་དང་། རྩོགས་གཞན་ན་ཀྱལ་
པར་ཅམ་གཉིས་རང་གི་རྩ་བའི་ཁྱ་མར་བཅི་བའི་སྐུལ་སྐུ་གྲགས་ཀྱི་རང་ཅམ་བཅས།
དོན་གནད་གཅིག་ལ་བརྟེན་བབ་གཏན་ནས་མི་འདྲ་བ་གཉིས་འདུག་པས། གྲགས་ཀྱི་
གྱིས་རང་ཉིད་རོས་འཛིན་དང་དབུ་སྐྱ་གཙུག་ལྷན་བཞེས་པའི་དུས་ཆེས་འཁྲུལ་བར་
བཤད་ན་མཁས་སྐྱེན་སུ་ཞིག་ཡིད་ཆེས། དེར་བརྟེན། སྐབས་འདིར་བཞེད་ལྷགས་
མི་མཐུན་པ་འདིས་སྐུལ་སྐུ་གྲགས་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་སྤངས་གཞིམ་ཁང་གོང་སྐྱ་གོང་མའི་སྐྱ་
སྐྱར་རོས་འཛིན་ཐད་ནོག་གླེང་ཡོད་པ་མངོན་སུམ་དུ་མཐོང་ཐུབ།

དེ་ལྟར་གྲགས་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲས་སྤངས་པེ་བྱང་དུ་གདན་ཞུའི་དུས་ཆེས་ཡོང་ས་ལྟ་པ་
ཆེན་པོ་དང་སྐབས་ལྷགས་ཀྱིས་དུས་མཉམ་འཁེལ་བ་འཇམ། ཆེད་མངགས་བསྐྱེད་པ་གང་
ལྟར། དུས་དེར་གྲགས་ཀྱི་གཞིམ་ཁང་གོང་པེ་བྱང་དུ་གདན་དྲངས་པའི་སྐབས་དེར་ཡཔར་
ཆེན་མོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རོས་འཛིན་གནང་མེད་པ་རང་ཅམ་དུ་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

དོན་དངོས་ཐོག་གྲགས་ཀྱི་དགྲུང་ལོ་དུག་ཉེ་ཡུ་པ་ཆེན་པོ་རོས་འཛིན་
གྱིས་འབྲས་སྤངས་གཞིམ་ཁྲིར་གདན་ཞུས་གྲུབ་པའི་ལོ་གཉིས་ཇེས་ཀྱི་ལིང་བྱི་(ཕྱི་
ལོ་༡༦༣༩)ལོར་གཞི་ནས་པར་ཆེན་མོ་བཟང་ཆོས་ཀྱིས་གཞིམ་ཁང་གོང་སྐུལ་

སྐྱུ་བསོད་ནམས་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་གི་སྐྱུ་སྐྱེར་ངོས་འཛིན་གནང་།

འོན་ཀྱང་། འདིའི་རྩོན་གྱི་ལོ་གཉིས་གོང་དུ་ལགས་ཨ་རྒྱལ་གྱིས་ཁྱེད་གྲགས་
རྒྱན་གཟིམ་ཁང་གོང་དུ་ཆེད་མངགས་ཁྲིད་དེ་སྐྱུ་གོང་མའི་སྐྱུ་སྐྱེ་འབྲུལ་མེད་ཡིན་
སྟེ་རྒྱལ་བསྐྱེད་གས་སོང་ཡོད་པ་གྲགས་རྒྱན་གྱི་རང་རྣམ་ལས་བྱུང་བ་ལྟར། གྲགས་
རྒྱན་གཟིམ་ཁང་གོང་སྐྱུལ་པའི་སྐྱུ་རྟེ། པར་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པའི་ཡང་སྲིད་
དངོས་ཡིན་མིན་ཐད་སྐྱེང་གཞི་འབྲུང་སའི་རྒྱུ་རྩ་ཡང་འདི་ཉིད་ཆགས་པར་མཛོད།

དེ་ལྟར་གྲགས་རྒྱན་འབྲས་སྤྱངས་གཟིམ་ཁང་གོང་གི་སྐྱུ་སྐྱེར་ངོས་འཛིན་
ཐད་གདུགས་འཁའི་ལགས་ཨ་རྒྱལ་གྱི་ཐབས་འབྲུལ་ལ་བརྟེན་ནས་གཟིམ་ཁང་གོང་དུ་གདན་
འདྲེན་བྱས་རྒྱུ་རྟེན་སོགས་ཀྱིས་སྐྱེ་ཆོགས་ཁྲོད་གྲགས་རྒྱན་སྐྱུལ་སྐྱེ་ངོ་མ་ཡིན་མིན་ཐད་
རྟོག་སྐྱེང་མང་དུ་བྱུང་ཡོད་པ་རྟེ། དེ་ཡང་གྲགས་རྒྱན་གྱི་གསུང་འབྲུམ་ནང་ཆོན་ཀ་
པ་«རང་རྣམ་རྟོགས་བཅོད་ཟེ་མ་རྟོག» ནང་།

པར་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཆེན་པོ་ཡིས། །

བདག་ལ་བརྟེ་བའི་ཐུགས་ཀྱི་ཉིར་དགོངས་ནས། །

སྐྱུལ་སྐྱུ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་འདི་ཡིན་སྟེ། །

ཞེས་པའི་ལུང་བཟུན་ཞལ་ནས་སྐྱུལ་གྱུར་ཀྱང་། །

གསུང་དེར་འགའ་ཞིག་ཡིད་གཉིས་དག་ཏུ་གྱུར། །

ལོག་རྟོག་ཞེ་སྤང་མེ་བྱེ་འཕྲེང་བ་ལས། །

སྐྱ་ཆོགས་ཆོག་གི་ཆ་ཆ་ཡང་ཡང་འཕྲོ། །^{༡༥}

ཞེས་ཡགོང་ས་ལྔ་པ་ཆེན་པོ་གསེར་བྱིར་མངའ་གསོལ་ཏེ་ལོ་གཉིས་སོང་
 པའི་ཤིང་གྱི་(ཕྱི་ལོ་༡༥༣༩)ལོར་པཎ་ཆེན་སྒོ་བཟང་ཆོས་རྒྱལ་གྱིས་ངོས་འཛིན་
 གནང་བའི་གཟིམ་ཁང་གོང་སྤྱལ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་འདི་ཉིད་ལ། དགེ་ལུགས་
 པའི་སྤྱི་ཆོགས་ནང་ངོས་ལེན་གཙང་མ་ཞིག་བྱུང་མེད་པ་འདིའི་གནད་གང་ལ་ཐུག་
 མེན་བརྗོད་དཀའ་མོད། གོང་གི་གྲགས་རྒྱལ་གྱི་རང་རྣམ་དང་། ཡུ་པ་ཆེན་
 པོའི་རང་རྣམ་གཉིས་ལས་ཤེས་བྱུང་བ་ཞིག་ནི། གྲགས་རྒྱལ་རང་ལོ་གསུམ་ཐོག་
 འབྲུངས་ཁང་ཏོར་གྱིས་གཏོར་བའི་རྒྱལ་གྱིས་ཡུམ་དང་ལྷན་གསང་ཕུ་བརྒྱད་འབྲས་
 སྤྱངས་སུ་སླེབས་ཤིང་། འབྲས་སྤྱངས་སུ་སླེབས་པ་དེ་ཡང་ཁྱེུ་གྲགས་རྒྱལ་གྱི་
 དགོངས་པ་ཡིན་པར་བརྗོད་པ། དེར་གཟིམ་ཁང་གོང་དུ་བྱིད་དེ་དགེ་ལུགས་པའི་
 རྒྱ་ཆེན་པཎ་ཆེན་བསོད་གྲགས་ཀྱི་སྤྱལ་སྤྱུ་བསོད་ནམས་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་
 གི་སྤྱི་སྤྱེ་འབྲུལ་བྲལ་གྱི་དན་རྟགས་བྱུང་བའི་དེལ་བསྐྱགས་པ། ལོ་དེ་ཉིད་དུ་གྲགས་
 རྒྱལ་འདི་བཞིན་སྤྱལ་སྤྱུ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོའི་གདན་ས་འབྲས་སྤྱངས་ཀྱི་
 གཟིམ་ཁང་གོང་གི་ཕོ་བྲང་དུ་གདན་བྲངས་ཡོད་པ་བཅས་ཀྱི་ཕྱེད་བབ་ལ་སྐབས་
 དེའི་མི་མང་ཁྱོད་དོགས་སྐྱེད་བྱུང་བ་གདོན་མི་ཟེ། །

དེ་ལྟར་གྲགས་རྒྱལ་པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པའི་སྤྱི་སྤྱེར་ངོས་བཟུང་
 ཞེ་འབྲས་སྤྱངས་སུ་སྒོ་བ་གཉིར་གནང་བཞིན་ཡོད་ཀྱང་། སྤྱལ་སྤྱུར་སླེབས་སྤྱངས་

༡༥༥ སྤྱལ་སྤྱུ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་གསུང་འབྲུམ་ནང་ཚན་ཀ་པ་«རང་རྣམ་རྟོགས་བརྗོད་བ་
 མ་ཏོག» དཔེ་རིང་མའི་ཤོག་གངས་༡ པར་གསལ་ལ།

ཐད་སྐབས་དེའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་སློང་རྟོག་བྱུགས་ཆེར་བྱུང་བ་དང་། གྲགས་རྒྱན་གྱི་
 འབྲུངས་ཁང་སོག་དམག་གིས་ཐངས་གཉིས་གཏོར་བ། ལྷག་པར་ས་ཡོས་(ཕྱི་ལོ་
 ༡༦༩༧) ལོ་ནས་གཙང་པ་དང་དགེ་ལུགས་པའི་འབྲེལ་ལམ་ཇེ་སྤྲུག་ཏུ་གྱུར་ནས་གཙང་
 པས་པེ་རི་དང་ལག་འབྲེལ་གྱིས་དགེ་ལུགས་པ་མག་མེད་གཏོང་ཅིས་དང་། དགའ་ལྷན་
 སོ་བྱང་ནས་དེར་ཁ་གཏད་གཅོག་ཆེད་སོག་པོར་རྒྱབ་རོགས་འཆོལ་བཞིན་པའི་ཇ་བྲག་
 ཆེ་པའི་སྐབས་དེ་ནི། སྤྱི་ཚོགས་འཕྲོ་འགྱུར་གྱི་དྲུག་མཆོམས་ཁིག་ཏུ་སྒྲེབས་ཟིན་ཡོད་
 པ་མ་བུ་སྤྲུལ་གྱུ་གསལ་ཡིན་ནའང་། དེ་བཟང་ངན་གྱི་ཕྱོགས་གང་ཞིག་ལ་འཕྲོ་འགྱུར་
 འབྱུང་རྒྱ་སྤྲུལ་ཀྱང་ཆོད་ཐིག་པ་དཀའ་བས། སྤྱི་ཚོགས་ཁྲོད་ལུང་བཟུན་སོགས་མ་འོངས་
 སྤྲོན་དཔག་གི་བཟོད་བབ་ལ་དང་དོད་ཆེན་པོ་ཡོད་ཅིང་། གྲགས་རྒྱན་གྱི་འདས་མ་འོངས་
 ད་ལྟར་བཅས་གྱི་ལུང་བཟུན་འདི་ཡང་དགོས་མཁའ་དེ་ལྟ་བུའི་ཆེད་དུ་ཐོན་པར་མཛོད།

དེ་ལྟ་བུའི་ཇ་བྲག་ཅན་གྱི་གནས་སྤངས་འོག་གྲགས་རྒྱན་རང་ཉིད་འབྲུངས་
 ཁང་དང་བཅས་པ་དེ་སྤྱི་ཚོགས་དམག་གིས་ཐངས་གཉིས་བཅོམ་པའི་ཐ་སྤྱོད་གནས་སྤངས་
 ལས་གཡོལ་ཐབས་ཉག་ཅིག་ནི། ལག་ཟེམ་ཁག་འོག་དགའ་ལྷན་སོ་བྱང་བས་ཁོ་པར་
 ལྟ་སྤངས་ཡང་དག་པ་ཞིག་ཡོང་ཐབས་ལྟ་རྒྱ་དེ་ཡིན་པ་གསལ་པོར་མཐུན་གྱི་ཡོད་
 པ་དང་། དེའི་ཆེད་དུ་ཐབས་ཚུལ་སྤྱི་ཚོགས་སྤྱི་ལོ་ཡོད་པ་དཔེར་ན། ས་ལྷག་(ཕྱི་
 ལོ་༡༦༩༩) ལོར་གཟིམ་ཁང་འོག་ཕྱག་མཛོད་བསོད་ནམས་རབ་བཟུན་ལ་གཉེན་འབྲེལ་
 གྱིས་སྤྱི་པའི་སྤྱི་ཚོན་ནང་སོ་ནོར་བུ་གོ་མག་ཏུ་སྤངས་པ་དང་། ས་ཡོས་(ཕྱི་ལོ་
 ༡༦༩༧) ལོར་ལོ་ངོ་ས་ལྟ་པ་ཆེན་པོར་གྲགས་རྒྱན་པའི་ཆེན་བསོད་གྲགས་དང་བུ་

སྟོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སོགས་ལ་ཁྲུངས་འདེད་ཀྱི་འབྲུངས་རབས་ཚུམ་སྐྱལ་ཞུས་
ཏེ། སྤྱི་ཚོགས་ཁྲིད་ཀྱི་སློང་ཤུགས་འགོག་ཐབས་ཀྱི་ཐབས་རྒྱུས་རིམ་པར་སྒྲེལ་ཡོད་
པ་ནི། ཡལ་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་«རང་རྒྱལ་དུ་ཀྱུ་ལའི་གོས་བཟང་» རང་།

ཚོགས་ཆེན་དབུ་མཛད་བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་མཆོས་ཁ་ཆེ་པ་ཆ་ཆེན་དང་
བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེས་གཙོས་པའི་གཟིམས་ཁང་གོང་གི་སྐུལ་པའི་སྐུའི་
འབྲུངས་རབས་གསོལ་འདེབས་ཚུམས་ཟེར་བར། ཞལ་ངོས་བུ་སྟོན་
རིན་པོ་ཆེ་པ་ཆ་ཆེན་བསོད་ནམས་གཤགས་པའི་བསྟན་བཙུན་ཤིག་གི་
མཛད་ཕུང་གི་ཆོག་ལ་འབྲུལ་བ་ཡིན་ཞེས་པ་ཆ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དང་སྦྱིང་
སྦྱད་ཞབས་རྩུང་ཐེབས་སྟོ་གནང་འདུག་པས། མི་འགབ་གསུངས་བར་
བཞེན་ཡོངས་གཤགས་ཤིག་བསྒྲིག་པར་ཁོ་པ་མ་འདོད་པའི་ཤོག་རིལ་ལ་
དབུ་གས་སྟོར་བྱེད་འདུག་^{༡༩}

ཅེས་གསུངས་ཀྱི་སྐབས་དེའི་འབྲས་སྤྲུངས་ཚོགས་ཆེན་དབུ་མཛད་བཀྲ་
ཤིས་ཀྱི་མཆོ་བརྒྱུད་དེ་ཡལ་ལྷ་པ་ཆེན་པོར། རང་ཉིད་པ་ཆ་ཆེན་བསོད་ནམས་གཤགས་
པའི་སྐུ་སྐྱེ་ལས་ཀྱང་ཡར་འདེད་ཀྱིས་བུ་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དང་། ཞལ་ལོ་
ཆེན་སོགས་ཀྱི་སྤྱི་ཐེང་ཡིན་པར་སྐྱབ་འདོད་ཀྱིས་འབྲུངས་རབས་རྒྱུ་ཐར་ཚུམ་སྐྱལ་
ཞུས་པར། ཡལ་ལྷ་པ་ཆེན་པོས་ཡོངས་གཤགས་ཤིག་བསྒྲིགས་གནང་བ་དེས་གསུངས་ཀྱིན་

༡༩༥ ཡལ་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་«རང་རྒྱལ་དུ་ཀྱུ་ལའི་གོས་བཟང་» བོད་ཚྱངས་མི་དམངས་
དཔེ་སྐྱུན་ཁང་གི་༡༩༩༩ བོད་དཔར་མ་དེབ་དང་པོའི་ཤོག་ངོས་༡༩༩ པར་གསལ།

གྱི་འདོད་མོ་མ་ཁེངས་པར་གཡུགས་སྐྱོར་བྱས་འདུག་པ་འདིའི་ཐོག་ནས་ཀྱང་སྐབས་
 དེར་གཞིམ་ཁང་གོང་འོག་གི་འབྲེལ་ལམ་ངོ་མ་ཇི་ལྟར་ཡོད་མེད་བྱུར་ཅོམ་མཆོན་བྱུབ་
 སྟེ།

གོང་དུ་ཞུས་པའི་པའ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པའི་བསྟན་བཅོས་ཤིག་གི་
 མཛད་བྱང་ལ་འབྲུལ་བའི་སྐོར་ཡུལ་ཆེན་པོར་ཞུས་ཚུལ་འཁོད་འདུག་པ་དེའི་གནི་
 འཛིན་ས་གང་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། པའ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པའི་དཔལ་གྱིས་མཛད་
 པའི་«བཀའ་གདམས་བསྟན་པའི་ཆོས་འབྱུང་ཡིད་ཀྱི་མཛེས་རྒྱན་»གྱི་མཛད་བྱང་

ཏུ།

ཤུག་ཏུ་བསྟན་ལ་ལོ་རྒྱུས་སྒྲུབ་པའི་མགོན། །

བུ་སྟོན་ཁ་ཆེ་ཞུ་ནས་གསེགས་པ། །

གངས་ཅན་དབུས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་མཁན་གཅིག་པུ། །

བསོད་ནམས་གྲགས་པའི་དཔལ་དུ་གྱུར་པས་སྐྱར། །^{༡༩}

ཞེས་པ་འདིའི་གོ་དོན་ནི། པའ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་
 མཛད་པའི་ཆོས་འབྱུང་འདིར་བཤད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཁྲུང་ས་ནི་བུ་སྟོན་ཁ་ཆེ་^{༢༠} རྟེ་

༡༩༥ ཡོངས་སུ་ཡུལ་ཆེན་པོའི་«རང་རྣམ་དུ་ཀྱ་ལའི་གོས་བཟང་» བོད་ལྗོངས་མི་དམངས་
 དཔེ་སྐྱུན་ཁང་གི་༡༩༩༩ ལོའི་ཚུགས་དཔར་མ་དེབ་དང་པོའི་ཤོག་ངོས་༡༤༩ པར་གསལ།

༢༠༥ བུ་སྟོན་ཁ་ཆེ་ཞེས་པ་ནི་བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆའི་མཆོན་གཞན་ཡིན་པ་དུང་དཀར་སྐོར་བཟང་འཕྲིན་
 ལས་ཀྱིས་མཛད་པའི་«དུང་དཀར་ཆོག་མཛོད་»ཤོག་ངོས་༡༩༩ པར་གསལ་བ་ལྟར།

བུ་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དང་། འ་ལུ་ལོ་ཆེན་སོགས་ལ་གདུགས་པར་བཤད་
 པ་ལས་ཁོང་མཁམས་པ་དེ་དག་གི་སྐྱ་སྐྱར་འལ་བཞེས་གནང་བ་མིན་མོད། རྣམ་ཤེས་
 གྱི་རྒྱན་ཐག་དང་ལོ་རྒྱས་གྱི་འབྲེལ་ཐག་དབྱེ་འབྲེད་མི་བྱལ་མཁན་ཁ་གསུ་གྱིས་སྐབས་
 དེར་གྲགས་རྒྱན་མཁམས་མཆོག་དེ་དག་གི་སྐྱ་སྐྱར་མ་བགྲངས་པ་དེར། ཟླ་སྟོང་གཉིས་
 རས་གྲགས་རྒྱན་ལ་སེམས་ངན་གྱིས་ཕྲག་དོག་མཛད་པའི་ཕྱོགས་གཅིག་གི་ལྷ་སྟངས་
 ཁོ་ན་མ་གཏོགས། གྲགས་རྒྱན་གྱིས་ཡུལ་པ་ཆེན་པོར་གསོལ་འདེབས་ཞུ་བའི་སྐབས་
 ཕྱི་རྒྱུ་རྒྱུན་དང་རྒྱབ་ཚྩེ་ངས་སྟོར་བཅོད་འདོད་མི་བྱེད་པར་ཡུལ་པ་ཆེན་པོས་མ་མཛད་
 པའི་སྟོར་དམིགས་བཀར་ཅུང་སྟོག་བྱས་འདུག་པ་ནི། ཕྱིས་སུ་དོལ་རྒྱལ་དྲིལ་བསྐྱགས་
 གནང་མཁན་ཆོས་གྲགས་རྒྱན་དེགས་པའི་སྐྱར་བཞེངས་པའི་རྒྱུ་རྒྱུན་གལ་ཆེན་ཞིག་
 གི་ཚུལ་དུ་འབྲེལ་བཅོད་བྱས་འདུག།

འོན་ཀྱང་། གྲགས་རྒྱན་གྱི་གསུང་འབྲམ་ནང་གསལ་བ་ལྟར། ཕྱིས་སུ་
 ཡུལ་པ་ཆེན་པོ་རྒྱ་ནག་དུ་ཕྱེབས་ཁར་གྲགས་རྒྱན་གྱིས་ང་མགོན་ལུས་པ་དང་། ཕྱག་
 མཛོད་དང་ནང་བཅར་སྟོན་སེལ་བྱང་བའི་སྟོར་གསལ་བ་ལྟར། ཡུལ་པ་ཆེན་པོ་རྒྱ་

གོང་གི་ཁ་ཆེ་ཞེས་པ་ཁ་ཆེ་པར་ཆེན་ལ་གོ་བ་ལེན་དགའ་སྟེ། རྒྱ་མཚན་ནི་གོང་གི་ཆོགས་
 བཅད་གྱི་ནང་དོན་ལྟར་ན། ཁ་ཆེ་པར་ཆེན། (༡༡༣༥ - ༡༣༣༥) བུ་སྟོན་རིན་པོ་ཆེ། (༡༣༨༠
 - ༡༣༩༩) འ་ལུ་ལོ་ཆེན་(༡༤༤༤ - ༡༥༣༨) བཅས་རིམ་པ་ལྟར་འགོད་པ་ལས། ལོ་
 ཆོགས་གྱི་གོ་རིམ་དཀྱགས་ནས་འགོད་དོན་མེད་ལ། ལྷག་པར་ཁ་ཆེ་པར་ཆེན་གྱིས་ཆོས་
 འབྱུང་མཛད་པ་མེད་པའི་བྱིར་རོ། །

ནག་ནས་ཕྱིར་ཐེབས་པའི་ཕྱི་ལོ་མེ་ཤིང་སྟག་(ཕྱི་ལོ་༡༧༥༩)ལོར། ལུ་པ་ཆེན་
 པོ་གཙང་དུ་ཆིབས་བསྐྱར་སྐབས་སུ་གྲགས་ཀྱི་སྒྲུབ་ཡང་རང་ཉིད་ཀྱི་འབྲུངས་
 རབས་ཡར་འདེད་ཀྱི་གསོལ་འདེབས་ཚུམ་བསྐྱལ་ཞུས་པའི་སྒྲོར་«རང་ནམ་དུ་ཀྱ་
 ལའི་གོས་བབང་» ལས།

**དགེ་སྦྱོང་གྲགས་ཀྱི་སྒྲུབ་ལ་ཏེ་སྤྱིང་པོ་དོན་གསུམ་གྱི་
 དམིགས་ཁྲིད་ཆོགས་བཅད་མ་རྒྱ་མཚན་ཤེས་ཏེ་བྱ་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
 པར་དད་པས་ཀྱན་ནས་བླངས་ཏེ་བསྟོན་པ་ནམས་བྲིས།^{༡༡}**

ཞེས་གྲགས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་ངོ་མཛད་ཡིན་ལུ་པ་ཆེན་པོས་རྒྱུ་པར་
 གཟིགས་ཀྱང་ཁོ་པོའི་འདོད་ཆོ་བསྐང་ཕྱིར་བྱ་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་དད་པའི་
 ཐུགས་བསྐྱེད་སྟོན་བཏང་གིས་ལྷགས་ཚུམ་མཛད་ཚུལ་གསལ་པོར་འཁོད་པ་ལྟར་རོ།
 འོན་ཀྱང་། གསོལ་འདེབས་འདིས་ཀྱང་གྲགས་ཀྱི་སྒྲུབ་ལ་དུན་མཆོམ་པར་
 མངོན་ཏེ། པཌ་ཆེན་སྒོ་བབང་ཆོས་ཀྱི་སྒྲུབ་མཛད་པའི་འབྲུངས་རབས་གསོལ་
 འདེབས་སོགས་ཡོངས་གྲགས་མཐོང་ཆོས་སུ་ཡོད་ནའང་། ལུ་པ་ཆེན་པོས་སྒྲུ་
 འབྲུངས་རབས་གསོལ་འདེབས་གཉིས་མཛད་འདུག་ཀྱང་ད་བར་གཅིག་ཀྱང་མཐོང་
 ཆོས་སུ་མེད་དོ། །

ལྷགས་འབྲུག་(ཕྱི་ལོ་༡༧༩༠)ལོར། དགའ་ལྡན་པོ་བྲང་གི་རྒྱབ་རོགས་

༡༡༽ ལེ་ཁོང་སྒྲུ་པ་ཆེན་པོའི་«རང་ནམ་དུ་ཀྱ་ལའི་གོས་བབང་» བོད་རྒྱུངས་མི་དམངས་
 དཔེ་སྐྱུང་ཁང་གི་༡༩༩༩ ལོའི་ལྷགས་དཔར་མ་དེབ་དང་པོའི་ཤོག་ངོས་༤༥༠ པར་གསལ།

སྟག་རྒྱལ་བརྟན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་གྱིས་བེ་རི་རྒྱལ་པོར་དབྱུང་འབྲུག་གིས་མདོ་ཁམས་
 ལུ་སྒྲིབ་གྲགས་ཆེ་བའི་སྐབས་དེར། གྲགས་རྒྱལ་གྱིས་འདས་མའོངས་ད་ལྟའི་གནས་
 ལྟངས་བཀོད་པ་«མའོངས་ལུང་བརྟན་»>> གྱིན་ཆ་ཚན་འགའ་ཞིག་བཀོད་པ་གཤམ་
 གསལ།

༩ རྟེན་གཏོང་གི་རི་ཡི་ཅེ་མོ་ན། ། (རྟེན་གཏོང་པ་ཡང་)
 རིང་སྒོ་བརྩུགས་པའི་ཅོད་པར་རྒྱལ་བུ་དེ། ། (པོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཡིན་སྐམ་)
 སྒོ་འཕངས་མཐོ་ཞིང་རྒྱ་ཁྱོན་ཆེ་སྐམ་སྟེ། ། (ང་རྒྱལ་སྒོ་མ་པ་ཆེ་ཡང་)
 པོད་འབངས་ཡོངས་ལ་དབང་ལ་རེ་ཞིག་དཀའ། །

༩ ཉང་གི་ཉ་མོས་གཙང་མའི་རྒྱ་པོ་ལ། ། (ཉང་སྟོན་རྒྱལ་པོས་གཙང་རྩྱ་གས་སུ།)
 བསམ་པ་འགྲུབ་པའི་ཉ་མཁར་གསར་དུ་བཅིགས། ། (བསམ་གྱུ་བ་ཅེའི་
 ཉེ་འཁོར་དུ་དགོན་པ་གསར་པ་འདེབས།)
 རང་དབང་ཉ་མཁར་(བྱ་བ་ཚབས་སུ་མི་འགྲོ་བ་དེ་ལས་)བཅིགས་པའི་ས་
 མཚམས་དེར། །
 གམ་པ་ལ་ལ་བྱས་ན་(གམ་པ་ལ་ཕན་ཆད་བདག་ཏུ་བཟང་ན་)མི་དྲག་གམ། །

.....

༩ གངས་ཅན་རྫོངས་སུ་གཙན་གཟན་རྒྱལ་པོ་འབྱུང་། ། (བརྟན་འཛིན་
 ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་མིང་ཅན།)
 རྫོངས་སུ་རྒྱ་བའི་རི་དྲགས་(དབུས་གཙང་གི་རྩེ་པོ་)ཕལ་མོ་ཆེ། །

རྫོན་པས་བཅས་ཤིང་རྒྱལ་འབྲུམས་པ་ (རེ་དྲགས་རྒྱལ་འབྲུམས་ལྟར་བཀྲགས་

པོང་)ལྟ། ༡

ནགས་མཐའ་མི་ཐོན་དེ་པས་རེ་ཞིག་ཁྱུར། ༡ (ལོ་འགའ་འབངས་སུ་བྱ་དགོས་) ^{༡༡}

ཞེས་པའི་འདི་ནི་མ་འོངས་ལུང་བསྟན་དང་སྐབས་དེའི་གནས་སྤངས་གཉིས་
ཟུང་འབྲེལ་གྱིས་སྐབས་འབྲེལ་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་འཕྲོ་འགྱུར་ལ་ཆོད་དཔག་བྱས་པ་ཞིག་
རེད། འདིའི་དོན་ནི། སྤྲེལ་གདོང་གི་རི་ཡི་ཕྱེ་མོར་གནས་བཅས་པའི་བོད་ཤིང་སྒོ་
ཅན་གྱི་རྒྱལ་བུ་སྟེ་སྟེ་ལུ་གདོང་གོང་མ་ནམས་ནི་སྒོ་འཕངས་མཐོ་ཞིང་ས་བྱིན་ཆེ་སྙམ་
པའི་རང་རྩོམ་ཆེ་ནའང་། བོད་འབངས་ཡོངས་ལ་དབང་ལུང་སྦྱར་པའི་རྒྱལ་པོ་ཡོང་
པའི་རེ་བ་ཤིན་ཏུ་དཀོན། ཉང་ཡུལ་གྱི་ཉ་མོ་སྟེ་གཙང་སྟོད་རྒྱལ་པོས་གཙང་གི་ཕྱོགས་
སུ་ཕོ་བྲང་བསམ་འགྲུབ་ཅེ་འི་ཉེ་འཁོར་དུ་ཉ་མཁར་ཏེ་བྲང་ཁང་གསར་དུ་བཅུགས་སོང་
ནའང་། བྲང་མཁར་བཅུགས་པའི་ས་མཆོམས་དེ་གཙང་སྟོད་དུ་མ་ཡིན་པར་གམ་
པ་ལ་རུ་བཅུགས་ན་ཅི་མ་རུང་ཞེས་རང་ཉིད་ཕྱོགས་གཏོགས་དང་བཅས་པ་དགའ་
ལྡན་ཕོ་བྲང་པའི་མངའ་འོག་ཏུ་སྟོད་མ་དགོས་པའི་རེ་སེམས་འཆང་བ་དང་། ཆོགས་
བཅང་གཞན་དེར། བོད་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་འདིར་གཅན་གཟན་གཏུ་མ་པོ་ལྟར་
གདུག་རྩལ་བཅན་གྱི་སོག་རྒྱལ་གྱི་ཤིར་བསྟན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་ཞེས་བྱ་བ་འབྱུང་ཞིང་།

༡༡༥ གྲགས་རྒྱན་གྱི་གསུང་འབྲུམ་བྲིས་མ་ནང་ཆན་ས་པ་«ཆི་ལམ་ངོ་མཆར་ཅན་དང་། མ་འོངས་
ལུང་བསྟན་དང་ད་ལྟར་གྱི་གནས་ཚུལ་ངོ་མཆར་ཅན་འགའ་རེ་» ཞེས་པའི་ཤོག་གངས་
༤ པ་ནས་མཆན་དང་བཅས་པ་གསལ།

དབུས་གཙང་གི་སྒྲུབ་པ་ལ་མེ་ཆེ་འི་དྲུག་ལ་འཛོལ་པས་གཙུག་པ་ལྟར་གཙེ་ཞིང་དབང་
བརྒྱུར་བ་དང་། གནས་སྐབས་རིང་དེའི་དབང་འོག་ནས་ཐར་ཐབས་མེད་པས་ལོ་
འགའ་གས་ཀྱི་རིང་ ‘ཁུར་’ ནས་སྔོན་དགོས་པ་འོང་ངོ་། ཞེས་སྡེ་སྲིད་གཙང་
པའི་དབང་ཤུགས་ཀྱིས་གམ་པ་ལ་ཕན་ཆོད་བདག་ཏུ་བབྱུང་སྟེ་རང་ཉིད་ཀྱི་ས་རིས་
མི་སྡེ་དགའ་ལྡན་པོ་བྱང་པའི་འོག་ཏུ་སྔོན་མི་དགོས་པའི་རེ་འདུན་མཆོན་ཡོད།

རབ་བྱུང་བརྒྱུ་པའི་ཚུགས་འབྲུག་(ཕྱི་ལོ་༡༥༩༠)ལོ་སྟེ་གྲགས་རྒྱན་གྱིས་
ལུང་བརྟན་གནང་བའི་དུས་སྐབས་དེ་ནི། ཤུ་ཤིར་ཁང་གིས་མཆོ་ཁའི་ཆོག་མུ་དཔུང་
དང་བཅས་པ་བཅོམ་སྟེ་མདོ་སྟོད་པེ་རི་དཔོན་ཐོག་དཔུང་འཇུག་གྲེད་པའི་སྐབས་ཡིན་
པས། མདོ་ཁམས་སུ་སོག་པོའི་དཔུང་འཇུག་ལ་ལམ་སྟོང་འབྲུང་མིན་གྱི་གནད་དོན་
དེ་དགའ་ལྡན་པོ་བྱང་དང་གཙང་པ་སྟེ་སྲིད་ཕྱོགས་གཉིས་ཀྱི་མ་འོངས་གནས་སྐབས་
ལ་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་ཆགས་ཡོད་སྟབས། སྐབས་དེའི་སྲིད་དོན་སྟོབས་ཤུགས་སོ་
སོས་མ་འོངས་པའི་སྤྱི་ཆོགས་འཕོ་འགྱུར་འབྲུང་སྐབས་ཐད་ཐུགས་སྦྱང་དང་སྦྱང་བཞེད་
ཤུགས་ཆེར་འབྲུང་བཞིན་པ་མ་ཟད། ཆོས་རྒྱུད་ཁག་གི་ཆ་སྤྲུལ་ཁག་ཅིག་གིས་གཏེར་
ཆོས་དང་ལྟ་ཆའི་ལུང་བརྟན་འདྲ་མིན་བྱུང་སྟེ་ལ་གནང་བ་རྣམས་ལ། མཁས་སློབ་
སོ་སོས་རང་རང་གི་ཆོད་དཔག་དང་བརྟུན་པའི་བཤད་ཡམས་ཀྱང་སྤྲོ་ཆོགས་སྟེལ་
ཡོད་པ་ལྟ་པ་ཆེན་པོའི་«རང་རྣམ་» དུ།

ལུང་བརྟན་འོད་དྲར། ཡང་གསང་ཙ་བའི་ཆོས་བདག་འདི་ལྟར་
འབྲུང་། མཆོག་དཔུངས་རྣམ་སྤྲུལ་གངས་ཅན་མཆོ་། འཇམ་གླིང་ལྟ་

མི་ཀུན་གྱི་རྒྱན་གྱུར་པམ། དམ་ཉམས་མཐིལ་ཕྱིན་ཞེ་དགུས་རྒྱན་བྱས་ནས།
 མིང་སྟན་ཀའི་མཆོན་ཅན་རྒྱལ་ཁམས་སྤུལ། གངས་ཅན་མགོན་པོ་དེ་
 ལ་གཏད་བྱ་གིས། ཞེས་ཀའ་ཆོས་དབྱིངས་ནི་རྩེ་དང་དེ་མཆོངས་ས་སྐྱ་
 བདག་ཆེན་མཐུ་སྟོབས་དབང་རྒྱལ། འབྲུག་པ་གདུང་རྒྱུད་ངག་དབང་ནམ་
 རྒྱལ་གསུམ་ལ་བསྐྱུགས་པའི་དུ་ཆེ་ཞིང་རྩེ་བཙུན་ཙོང་ཁ་པར། ཐུབ་
 དབང་རྒྱན་སྒྲུབ་སྟོན་ལམ་ལོག་པ་ཡི། ལེགས་སྐྱར་སྐྱེ་བའོད་ཡུལ་འདིར་
 རྒྱངས་ནས། དམ་སྤྱི་བདུད་གྱི་རྒྱལ་པ་ཡིས། བྱང་མེམས་རྒྱལ་བཟུང་
 སྐྱེ་འགྲོར་བདེ་མི་སྟེར། ཞེས་ལུང་བསྟན་ངན་པ་བྱུར་ཅོམ་སྟོས་ནས་
 འདིར་ཐེམས་ཡོད་པ་སྐད་དུ་དགེ་ལུགས་ལ་ངན་པའི་ཕྱོགས་འདུག་ཅུང་
 ཐེ་ཆོམ་གྱི་གཞི་ལས་ཁ་ཆོན་མཆོད། ཅེས་དང་།

ལུང་བསྟན་བསྟན་པ་གསལ་བྱེད་དུ། འབྲུག་སྤྱངས་མཐིལ་ནས་
 བཟང་པོ་རྒྱལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཆོ་དང་། མེ་རར་དཔལ་དང་བཟང་པོའི་མཆོན་
 ཅན་བྱང་མེམས་བྱང་། ཞེས་སོགས་དགེ་ལུགས་ལ་བསྐྱུགས་པའི་དང་།
 བཀའ་བརྒྱུད་པའི་རྒྱལ་ཞོར་ལ་སྟོ་བྲག་མར་པ་ལའང་སྤྲ། ལྷ་པར་
 འབྲུག་པ་གདུང་རྒྱུད་ལ་བསྟན་པ་གསལ་བྱེད་དུ། ར་མཐིལ་ཕྱོགས་ནས་
 བྱང་མེམས་རྒྱལ་བཟུང་ངག་མིང་གིས། རྩོ་མོན་སྐྱེ་འགྲོ་རྒྱལ་གི་གཉལ་
 རོན་བྱེད་པ་འབྱུང་། པར་བདག་གི་དམ་ཉམས་ནམས་ཀྱི་དམ་ཉམས་བྱེད་
 རྩོ་མོན་ཡུལ་དགོན་གཏན་བརྒྱལ་པོད་ཡུལ་འདི་རུ་འཆོ། མཐར་ཉི་གནས་

སྤང་ཁྲིམ་པས་སློག་དཔུགས་སྤྱད་པར་བྱེད་ཅེ་ སྤང་ཐབས་ནང་འབྱེད་དེ་
 ཡི་རིགས་ཚོས་གཏན་བརྒྱག་འགྲོ་ཅེ་ ཞེས་དང་། ཀམ་འི་མིང་ཅན་སྟོད་
 རྟོར་ཉི་གུགས་དང་ཅེ་ མཆོད་ཡོན་བསྐྱིགས་ནས་མཐའ་ཡི་དམག་སྒྲ་འདྲེན་
 ཞེས་ཀམ་པ་དང་བཀའ་བརྒྱད་སྤྱི་ལ་སློམ་ལུང་ཀུན་ཁྱབ་གསེར་གདུགས་
 ལས། བཀའ་བརྒྱད་མིང་བཏགས་བདུད་སྤྱུལ་ཁྱུ་གཅིག་འབྱུང་ཅེ་ ལ་ལར་
 རྩ་མ་ཚོས་རྗེ་རེ་མིང་དུ་འཕོད་ཅེ་ ལ་ལ་རྣལ་འབྱོར་གྱུ་བ་ཆེན་མིང་དུ་འཕོད་ཅེ་
 ལ་ལ་འབྲུལ་ཞིག་སློམ་ཆེན་རྟོགས་ལྡན་ཟེ་ཅེ་ ལོག་ཚོས་སྟོན་ཅིང་ཕྱོགས་
 དཔུས་ཀུན་རྩུ་ལེ་ཅེ་ སྤང་འབྱུང་བདག་གི་སྤྱུ་བ་གནས་ཐམས་ཅད་དུ་
 དམ་ཉམས་བྱེད་ཅིང་བྱི་སྤྱག་ཉམ་ཐག་གཅོད་ཅེ་ སྤྱག་ཆེན་མིང་བཏགས་
 འགྲོ་རྣམས་ལོག་ལམ་བཀོད་ཅེ་ སྤྱན་སློམ་སྐལ་མེད་པ་དེ་འགྲོའི་སྤྱི་མི་ཐོས་ཅེ་
 ཞེས་བཀའ་བརྒྱད་པ་སྤྱིའི་ལུང་བརྟན་འདི་ཚོས་སྤྱུ་ལ་སྤྱི་སྟོང་ཉིག་དང་
 རྒྱུ་བ་འགལ་དུ་སྟོང་འདུག་པས་ཐོག་པོ་གཉེར་རྩུ་མ་ཁམས་དུ་རེས་ཤེས་
 གཉིང་ནས་འདྲོངས་ཏེ་སྒྲར་ཡང་སྤྱུ་ལ་པའི་སྤྱི་རུ་མཆོན་མོལ།^{༡༡}

ཞེས་གསལ་བ་ལྟར། སྐབས་འདིར་གུགས་རྒྱན་གྱིས་སྤྱེལ་པའི་འདས་མ་
 འོངས་ད་ལྟ་གསུམ་གྱི་ལུང་བརྟན་འདིས་གུགས་རྒྱན་རང་ཉིད་ནས་སྐབས་དེའི་སྤྱི་
 ཚོགས་ཀྱི་འཕོ་འགྱུར་ལ་ཆོད་དཔག་བྱེད་སྟངས་དང་། དེར་རང་ཕྱོགས་ནས་གཟིགས་

༡༡༥ ཡོག་པ་ལྟ་པ་ཆེན་པོའི་«རང་རྣམ་དུ་ཀྱུ་ལའི་གོས་བཟང་» བོད་མྱོངས་མི་དམངས་དཔེ་
 སྤྱན་ཁང་གི་༡༩༤༩ ལོའི་དཔར་མ་དེ་བདེ་པོའི་ཤོག་ངོས་༥༡༩ ནས་༥༡༩ པར་གསལ།

ལྷངས་གང་ཞིག་འདྲིན་གྱི་ཡོད་མེད་ཟུར་ཙམ་མཐོང་བྱུང་སྟེ། རྩོགས་གཅིག་ནས་
 དགེ་ལྷགས་པའི་རྒྱུ་ཙུར་ལངས་པའི་གྲི་བྱེད་གིས་པའི་རྒྱལ་པོ་དོན་ཡོད་ཐོག་དབྱང་
 འཇུག་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། རྩོགས་གཞན་ནས་ཡུ་པ་ཆེན་པོས་དབྱུས་པའི་
 དགེ་ལྷགས་པའི་གདན་ས་མ་ལག་དང་བཅས་པས་ཞབས་རིམ་དང་རམ་འདེགས་རྒྱ་
 ཆེར་གནང་བཞིན་པའི་སྐབས་དེར། གྲགས་རྒྱུ་རྩོགས་ནས་སོག་པོ་རྒྱུ་ཙུར་བྱས་
 པའི་སྡེ་སྲིད་བསོད་ནམས་ཆོས་འཕེལ་གྱི་དབང་བྱུགས་འོག་གནས་སྐབས་རིང་མི་
 རྫོང་མཐུ་མེད་ཡིན་ནའང་། ཏུས་ཡུན་རིང་པོར་རྫོང་འདུན་མེད་པ་བྱུགས་ཀྱིས་
 བརྟན་ཡོད་པས། འདི་ལྟ་བུའི་མངའ་བབ་དག་པའི་ཆེན་མོ་བཟང་ཆོས་རྒྱུ་གྱིས་
 གཙོས་པའི་དགེ་ལྷགས་པའི་སྡེ་ཆེན་ཁག་གི་བྱུགས་འོར་མ་བབས་པའི་རྒྱུ་གྱིས། རྒྱ་
 ཏྲ་(ཕྱི་ལོ་༡༦༤༩)ལོར་གྲགས་རྒྱུ་ཙུར་བའི་སྡེ་མ་པའི་ཆེན་མོ་བཟང་ཆོས་རྒྱུ་གྱི་
 ཐེབས་སྒོ་ལྟར་གྲགས་རྒྱུ་གྱི་བཞུགས་ཁྱིམ་ལྟ་ལྟོན་སྡོན་ལམ་ནས་ཕྱིར་བསྐྱུ་བྱས་
 ཏེ་འཕོལ་གདན་ཁ་གང་མར་ཐབ་དགོས་བྱུང་ཡོད་པ་དང་། དེའི་སྐོར་ཡུ་པ་ཆེན་
 པོའི་«རང་ནམ་» ལས།

བར་སྐབས་སུ་སྡོན་ལམ་རྒྱུང་བའི་གྲལ་དབྱར་གཞི་མ་ཁང་གོང་
 རྒྱལ་པའི་སྐུ་འཕྲོན་གྱིན་ཡོད་ཀྱང་། སྡོན་དཔོན་པའི་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་
 ཞལ་འོར། སྡོན་ལམ་ལ་སྡེ་མ་མང་པོར་བཞུགས་ཁྱིམ་རྒྱག་པ་འདི་སྐབས་
 སུ་བབས་པོ་མི་འདུག ཁོང་དཔོན་སྡོན་གྱི་བཀའ་ཤོག་དམར་པོ་དེ་ཏྲ་
 ཞང་ཆོས་མེ་ལྟ་བུས་མཆོ་ཁ་བར་དུ་ཕྱིན་པ་ཡར་སྡེ་བས་ནས་ཐེལ་དམར་

བརྒྱུ་པ་དང་བྱུང་ཅི་ཡོད་མོགས་ཐེབས་སྒོ་བྱུང་འདུག་པའི་རྒྱུ་ཁྱིམ་
གཙང་ནས་སྤར་གདོང་པ་ཆེད་གཉེར་གྱིས་བཏང་བའི་བྱུང་རང་དཔོན་སྒོ་བ་
བཞུགས་གདན་ཁ་གང་མ་ཙམ་མཛད་ན་མ་གཏོགས་བཞུགས་ཁྱི་མི་ཡོང་
ཚུལ་གསུངས་པར་བརྟེན། སྒོ་ན་ལམ་ལ་ཐེབས་མི་དགོས་པའི་སྤྲོལ་ཆ་
དགོས་ཚུལ་མཛད་བྱུང་བ་ཐུགས་མཆེར་བ་བདེན་པར་འདུག་^{༡༩}

ཅེས་གསལ་བ་ལྟར། གྲགས་རྒྱུན་གྱི་བཞུགས་ཁྱི་སྒོ་ན་ཆོགས་ལས་འབབས་
མཁན་ནི་རང་གི་རྩ་བའི་སྒོ་མ་པའཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ཡིན་པ་གཙང་ནས་སྤར་གདོང་པ་
ཆེད་གཉེར་གྱིས་བཏང་ཡོད་ཚུལ་ཡུལ་དབང་མཆོག་གི་རང་རྣམ་དུ་གསལ་འཁོད་
ཡོད་ནའང་། ཁ་གསུག་གིས་འདིར་ཡོད་ཆོན་མི་བྱེད་པར་ཞལ་ངོ་བསྟོན་ནམས་རབ་
བརྟན་གྱིས་སྤུ་མ་ཞུས་པའི་རྒྱུ་ཁྱིམ་བཞུགས་ཁྱི་སྤེལ་པ་ཡིན་ཞེས་ལོག་འགྲེལ་ཞུ་མཁན་
དེ་དག་གི་དམིགས་ཡུལ་ཅི་ཡིན་ཀླན་གྱིས་ཤེས་གསལ་ལྟར་རོ། །

དེ་ལྟར་རྒྱ་ཉལ་ལོར་བཞུགས་ཁྱི་ལས་སྤེལ་པར་གྲགས་རྒྱུན་ཕྱོགས་གཏོགས་
ལ་དེ་ཐོག་བྱུང་བ་གདོན་མི་བཟླེ། དེ་ནས་བཟུང་སྤྱི་ལོ་སྒོ་ན་ལམ་ཆེན་མོར་ཆོགས་
བཅར་མི་དགོས་པའི་འཁྲུལ་ཆ་ཞུས་འདུག་ནའང་། དོན་དངོས་སུ་གད་ཁ་ས་པ་ཕྱོགས་
གཏོགས་གྱིས་གྲགས་རྒྱུན་གྱི་གདན་ཁྱིའི་གནས་བབ་ལ་སྒོ་ས་གཏོང་བུ་ཅིས་མེད་པ་
ནི། གྲགས་རྒྱུན་ལོ་དགར་ཐེབས་སྐབས་སྤྱི་ལོ་ཞབས་བྱུང་གི་ཁྱི་ཁྱིར་བཞུགས་

༡༩༥༡ ཡུལ་ལོར་སྤུ་མ་ཆེན་པོའི་«རང་རྣམ་དུ་ཀྱུ་ལའི་གོས་པཟང་» བོད་རྫོང་ས་མི་དམངས་དཔེ་
སྐྱུན་ཁང་གི་༡༩༨༩ ལོའི་ཐུགས་དཔར་མ་དེབ་དང་པོའི་ཤོག་ངོས་༣༡༣ པར་གསལ།

ཅེས་གནང་འདུག་པ་ལྟར་པ་ཆེན་པོས་དངོས་སུ་གསུངས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་«རང་
ནམ་དུ་ཀྱ་ལའི་གོས་བབས་»དེ་བ་དང་པོའི་ནང་།

གཟིམ་ཁང་གོང་གི་སྐུལ་སྐུར་བཞུགས་གདན་སོགས་བླ་ཆེན་དུ་
གཏོགས་ངེས་ཀྱི་གཞོན་སྒྲོ་ལུགས་མཐུན་ཡོད་ཟུར། རྒྱ་ན་ནས་སྡེ་པ་
རང་གིས་དགོངས་བཅས་ཀྱིས་སུམ་གདན་ལ་ཡབ་སོང་བ། འདི་ལོ་ཁོང་
དཔོན་སྒྲོ་བ་འོལ་དགར་འབྱེན་གདོང་སྟག་ལུང་ཞབས་དུང་གི་བཞུགས་
ཁྲི་དེ་གར་བཞུགས་ཅེས་ཀྱི་བསྐྱབ་སྟོན་བསོད་ནམས་དབང་རྒྱལ་ལ་མཛད་
འདུག་པ་གད་ཁ་ས་ཕྱོགས་ཀྱི་འབྲུལ་ཞིག་ཡིན་པ་འདྲའང་། དམངས་མའི་
རྩ་སྒྲུང་ལ་རས་རྒྱུང་པའི་རྩ་པའི་དཔེ་རི་མ་རྒྱུངས་ཆེན་པོར་སོང་དོགས།
ཁ་སང་ཡན་གྱི་མུ་མཐུད་པར་ཐུགས་ལ་མ་འབྲད་པའི་མདངས་ཤིག་མཛད་
འདུག་^{༡༥}

ཅེས་གསལ་འདུག་པ་འདི་ལས་མཐོང་ཐུབ་པ་ཞིག་ནི། སྐུལ་སྐུར་གྲགས་རྒྱན་
གྱིས་གཙོས་པའི་གད་ཁ་ས་པའི་གནས་བབ་དེ་སྟོན་མའི་གཟིམ་ཁང་འོག་མའི་ལག་
དུ་སྡོད་དབང་མ་བྱུང་པའི་དུས་སྐབས་རྩ་མ་ཡིན་པར། པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་
གཙོས་པའི་དགའ་ལྷན་སོ་བྱང་ལ་བཞུགས་ཁྲིའི་མཐོ་དམའ་སོགས་དངོས་ཡོད་ཀྱི་
ཚོད་ཆར་ལངས་མི་ཐུབ་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་ནི། སྐབས་དེར་སོག་པོ་གུ་ཤིར་བརྟན་འཛིན་

༡༥༥ ལགོང་ས་ལྟ་པ་ཆེན་པོའི་«རང་ནམ་དུ་ཀྱ་ལའི་གོས་བབས་» བོད་རྫོངས་མི་དམངས་དཔེ་
སྐྱེད་ཁང་གི་༡༩༩༩ ལོའི་རྩལ་སྐྱོང་དཔར་མ་དེ་བ་དང་པོའི་ཤོག་ངོས་༤༢༠ པར་གསལ།

ཆོས་ཀྱི་ཀྱུ་ཕྱི་ཀྱུ་ཕྱི་ལོག་གཙང་པ་མེ་སྤྱོད་ཕྱོགས་གཏོགས་དང་བཅས་པའི་དབང་
 རྒྱལ་སྡེ་ཡོངས་རྫོགས་དགེ་ལུགས་པར་ཤོར་ཟེན་པ་དང་། གྲགས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཏོགས་
 གྱིས་པའུ་ཆེན་རིན་པོ་ཆའི་ཐུགས་བབ་ལ་ཤོག་ཐུག་གཏོང་རྒྱུའི་སྒྲོ་བས་རྒྱས་མེད་སྤྲུལ་
 བཞུགས་ཁྲིའི་གནས་བབ་ལ་མི་འདོད་བཞིན་དུ་དང་ལེན་མི་ཁྱེ་མཐུ་མེད་ཡིན་པ་དང་
 གཅིག གསར་དུ་དབུ་བརྟེན་མ་ཐག་པའི་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་པའི་སྤྱོད་གཞུང་དེ་
 པའུ་ཆེན་ཆོ་བཟང་ཆོས་ཀྱིས་གཙོས་དགེ་ལུགས་པའི་སྐྱ་བུ་རྣམས་མ་ཟད། ཆོལ་
 གསུམ་ཆབ་འབངས་ཡོངས་ཀྱིས་འདོད་ཆོམ་གོང་བཀྱར་ཁྱེ་བཞིན་པ་དང་གཉིས། རང་
 ཉིད་སྐྱུ་ལ་ཆེ་གསུ་སུ་གཏོགས་པས་འགོ་འདུག་བུ་གཞག་ཐམས་ཅད་སྐྱ་བུ་སྤྱི་དང་
 བརྟུན་དགོས་པ་དང་གསུམ་བཅས་རྒྱ་རྒྱུ་འདི་དག་ལ་བརྟེན། གད་ཁ་ས་པའི་ཕྱོགས་
 རས་ཞལ་ངོ་བསྐྱོད་རྣམས་རབ་བརྟན་ཕྱོགས་ལ་མི་དགའ་བ་ཅམ་མ་ཡིན་པར་ཞེ་འཁོན་
 གཏོང་བཅའ་ཡོད་པའི་ཐོག གྲགས་ཀྱི་རང་ཉིད་ཀྱི་རྩོག་སྤྱོད་ཞི་འཇགས་དང་ཞལ་ངོར་
 གདོང་ལེན་ཆེད་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་པའི་སྒྲོ་བས་རྒྱལ་སྡེ་ཀྱི་འབྱུང་ཁུངས་ཀྱི་པའུ་ཆེན་
 གཉིས་ལ་སྐྱོ་བའི་འབྲེལ་བས་ཐོག་དངས་བཀྱར་གཙོས་ཀྱི་བརྩོན་པ་བརྟུན་མར་བརྟེན་
 ཡོད་ནའང་། དེས་རང་ཉིད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་འབྱུང་པར་ཕན་ཐོགས་ཆེར་བྱུང་མེད་
 པ་ནི་འབྱུངས་རབས་གསོལ་འདེབས་རྩོམ་སྐྱུ་ལ་ཞུས་པ་སོགས་ཀྱིས་གསལ་པོར་བརྟུན་
 འདུག།

ལར་ནས་པའུ་ཆེན་བསྐྱོད་རྣམས་གྲགས་པའི་མེ་ཞི། དགའ་ལྡན་ཁྲི་རབས་
 བརྩོ་ལྔ་པ་དང་། ཀྱུ་པའི་ཡོངས་འཛིན། གདན་ས་ཆེན་པོའི་ཡིག་ཆའི་བདག་པོ་

བཅས་ཡིན་སྟབས་དག་ལུགས་པའི་བྲིད་ཆ་ཆེན་འདི་ལ་ཆེན་པོར་འོས་པའི་གདན་
 ཐོབ་ཡོད་པ་མ་ཟད། དེའི་སྐུལ་སྐྱེད་ཆེས་མ་གཉིས་ལ་འདར་གདན་ཐོབ་དེ་དག་བྱུང་ཡོད་
 གྲུང་། ཁོང་གི་སྐུལ་སྐྱེད་འཆང་བའི་གད་ཁ་སའི་བྱེད་འདི་ལ་ཆེན་པོར་འོས་པའི་
 གདན་ཐོབ་དེ་དག་རང་གི་རྩ་བའི་སྒྲ་མས་ཐུར་བསྐྱུ་གནང་དགོས་བྱུང་བ་འདིར་དོན་
 གནད་གཞན་ཞིག་ཡོད་པ་སྟེ། ཁོང་དུ་བྱས་པ་ལྟར་གྲགས་རྒྱན་འདི་ཨ་མའི་ཐབས་
 འབྲུལ་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲ་ཆེན་གྱི་ཁྲིར་འཛིགས་བྱབ་པ་བྱུང་བའི་རྟོག་སྒྲུང་ཡོད་པ་དང་།
 གདན་ཐོབ་ཐུར་བསྐྱུ་གནང་བ་དེར་པར་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པའི་རྩེ་ས་འཛིན་
 པ་འབྲས་སྤྱངས་སྒྲོ་གསལ་སྒྲིང་དང་དགའ་ལྡན་ཤར་ཅེ་སོགས་དགོན་མ་ལག་ཐམས་
 ཅད་ཀྱིས་པར་ཆེན་བསོད་གྲགས་ཀྱི་ཡང་སྤྱིད་རིམ་ཐེབས་ལ་ཡོད་པའི་གདན་ཐོབ་
 ཁོར་བར་ངོས་འཛིན་གྱི་དྲི་ཙམ་མ་བྱུང་བ་^{༡༦} འདི་གཉིས་ཀྱིས། གྲགས་རྒྱན་ཐོག་
 མར་སྒྲ་གཤུ་སྟེབས་སྤངས་ནས། མཐར་སྟོན་ཆོགས་ཀྱི་བྲི་གཤམ་ནས་ཕབ་སྟེ་བབ་
 འོས་ཞིག་ཏུ་ངོས་འཛིན་གནང་བ་ཡང་གསལ་པོར་བསྟན་ཡོད། དེ་ལྟ་བུའི་གནས་
 ལྟངས་འོག་དུས་ཁྱིས་ས་ཕག་སྤྱི་ལོ་༡༩༥༧ ལོའི་བོད་འབྲུག་དམག་འབྲུག་རྒྱབས་
 སྐྱོད་གཤམ་ལྡན་པོ་བྱང་ནས་སྤེལ་བའི་སྐྱེ་ཆོན་ནང་སེཾོར་བུ་འབྲུག་དམག་གི་གདོང་ལེན་

དམག་དཔོན་དུ་བརྒྱུག་དམག་ལ་གདོང་ལེན་དང་ཕར་ཚོལ་
 གུ་རྒྱ་ཕར་ཞོག་ འཕན་པོ་ཁྲལ་གྱི་སྡེ་པ་སློ་སྤྲོ་གཤམ་པ་ཞེས་པའི་གད་ཁ་ས་པའི་གཉེན་
 ཚན་དང་བསྐྱེད་ས་ནས་འབྲུག་དམག་དང་སློག་འབྲེལ་བྱས་ཏེ་བོད་དམག་ལ་ཕམ་ཉེས་
 བྱུང་བ་དང་། དེའི་རྒྱུ་ལྡན་གྱིས་ལཱ་ཕུ་པ་ཆེན་པོའི་«རང་རྣམ་དུ་ཀྱ་ལའི་གོས་བཟང་
 » ཏུ། **“བོད་ཁྱི་སློར་བརྒྱ་གསུམ་འདི་བཞུན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་གྱིས་**
རེད་ལ་སྤྱད་པ་ལས་ཁོང་ཁང་ཚན་གཉིས་དང་ཐུན་མོང་དུ་མ་སྤྱད། ད་
ལའི་བྱེད་བབ་འབངས་གྱེར་ལོག་ཡིན་མིན་གྱི་རྒྱ་མཚན་ཞིབ་དུ་མོལ།”
 ཞེས་རང་རྣམ་(བོད་རྒྱུང་ས་ལྷགས་དཔར་མ་དེབ་དང་པོའི་ཤོག་ངོས་༥༦༡) ཏུ་གསལ་བས།
 གཤམ་རྒྱུ་ལྡན་གྱི་འབྲུང་ས་ཁང་གད་ཁ་ས་པས་དགའ་ལྡན་པོ་བྱང་ཐོག་ལ་ལྷ་སྤངས་ངན་
 པ་ཞིག་བཟུང་ཡོད་པ་གསལ་ཏོགས་བྱབ་པོ། །

༥། ལྷ་ཁྱེལ་དབང་ལྷ་པ་དང་གྲགས་ཀྱིན་དབར་གྱི་འབྲེལ་བ།

དུས་རབས་བཅུ་བདུན་པའི་སྐབས་ཀྱི་འབྲས་སྤངས་གཟིམ་ཁང་གི་ང་འོག་
 རྩེ་ལ་གོང་ས་ལཱ་པ་ཆེན་པོ་དང་སྤྱལ་སྤྱུ་གྲགས་རྒྱུན་གཉིས་དབར་བྲགས་སྤང་གཤིན་
 མེན་སྒོར་ཉེ་རབས་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཁྲིད་བཤད་ཡམས་སྤྱི་ཚོགས་ཤིག་བྱུང་ཡོད། ཁ་
 ཅིག་གིས་གྲགས་རྒྱུན་གྱི་«རང་རྣམ་རྟོགས་བརྗོད་ཟེ་མ་རྟོག་»དང་ལཱ་པ་ཆེན་པོའི་
 «རང་རྣམ་རྟུ་ཀྱི་ལའི་གོས་བཟང་»ནང་གསལ་པའི་ཆོས་འཆད་ཉན་དང་ཆོས་ཕྱོགས་
 ཀྱི་མཛད་པ་ལྟར་དུ་བསྐྱེད་སྤེལ་པའི་གནས་ཚུལ་ལ་བརྟེན་ནས་གཟིམ་ཁང་གི་ང་འོག་གཉིས་
 བྲགས་སྤང་དམ་ཆོག་ལྟར་མེད་ཡིན་པ་བསྐྱབས་ཡོད་ལ། ཁ་གསལ་གྱིས་གཟིམ་ཁང་
 གོང་སྤྱལ་སྤྱུ་ལ་གཟིམ་ཁང་འོག་དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་པས་ཕྱག་རྟོག་བྱུང་བ་མ་ཟད། ཕྱག་
 རྟོག་དེ་མཐའ་མར་བྱོད་ཤིང་གསེན་གྱི་འཐབ་ཚུང་གྱི་རོ་བོར་གྱུར་ཏེ་སྤྱལ་སྤྱུ་གྲགས་
 རྒྱུན་གྱི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱང་གོར་བར་བཤད་ཡོད།

དེ་ཡང་གྲགས་རྒྱན་ལ་རྒྱལ་བའི་ཡང་མིང་དུ་ངོས་འཛིན་མ་གནང་བ་དང་།
གཟིམ་ཁང་ཤོང་གི་རྒྱལ་རྒྱུར་ངོས་འཛིན་གནང་བར་སྤྱི་ཚོགས་ཐོག་སླེབ་རྩོག་ཤུང་
བ། རྒྱ་ཉལ་ལོར་དགའ་ལྡན་པོ་བྱང་བར་མིང་དབང་ཤུང་བ་དང་བརྒྱན་གྲགས་རྒྱན་
ཚོན་ཚོགས་ཀྱི་བཅུགས་སྤྱི་ནས་ཐབ་པ་པོ་གསལ་སྤྱི་ལོ་རྒྱལ་ཀྱི་འཕྱུང་རྒྱུན་མང་།

པོ་ཞིག་གིས། གཤམ་རྒྱུ་ཕྱི་གས་གཏོགས་ནམས་པའཆེན་མོ་བཟང་ཆོས་རྒྱུ་དང་།
སྡེ་པ་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་ཕྱི་གས་ལ་མི་དགའ་བའི་རྒྱུ་ཅ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པ་
དངོས་བདེན་ཡིན།

སྤྱལ་སྤྱུ་གཤམ་རྒྱུ་གི་གསུང་འབུམ་«རང་རྣམ་ཏོགས་བརྗོད་བཅའ་ཏོག་
»ནང་ཡགོང་ས་ལྷ་པ་མཆོག་དང་ཁོང་རྣམ་གཉིས་དབར་ལྷ་སློབ་གྱི་འབྲེལ་བས་ཐོག་
བྲངས་དམ་ཆོག་བསྐྱེས་སྤྱད་མེད་ཅིང་། སྡེ་སྤྱད་དང་ཐུགས་སྤྱང་མ་གཤིན་པ་དེ་ཡལ་
པ་ཆེན་པོ་རྒྱ་ནག་དུ་མ་ཕེབས་གོང་གཅང་སེལ་བྱུང་ཡོད་ཚུལ་སོགས་མཐུན་ཕྱི་གས་
གྱི་གནས་ཚུལ་གསལ་ན་ཡང་། དོན་དངོས་ཐོག་གཤམ་རྒྱུ་ཕྱི་གས་གཏོགས་གྱིས་
ཡལ་པ་ཆེན་པོར་ང་མགོན་དང་མཆོད་སྤྱོད་མ་འབུལ་བའི་ཞོར་དུ་ཁོ་པ་བྱ་སྟོན་
ཞུ་བུ་པའཆེན་སོགས་ལ་ཁྲུངས་གདུགས་ཏེ་འབྲུངས་རབས་གསོལ་འདེབས་ལྷགས་
ཚོམ་གནང་འེ་དང་། རྒྱལ་པའཆེན་རྣམ་གཉིས་ལ་ལྷ་སློབ་གྱི་འབྲེལ་བ་སྤྱད་དེ་རང་ཉིད་
གྱི་རྟོག་སྐྱེང་སྐྱེང་འཇགས་ཡོང་བའི་འབད་ཚོལ་གནང་བ་ས་བཅད་གོང་མ་ལས་མཐོང་
བྱུང་། འོན་ཀྱང་། གད་ཁ་ས་པས་ཐོག་མར་རྒྱལ་བའི་ཡང་སྤྱད་གྱི་ཁོངས་འཆོངས་པ།
དེ་ནས་གཟིམ་ཁང་གོང་སྤྱལ་སྤྱུ་འི་གདན་ཐོབ་ཏུ་བཟོ་བ་བྱས་པའི་ཐོག་། ཞལ་ངོ་བསོད་
ནམས་རབ་བརྟན་གྱིས་གཙོས་པའི་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་པའི་ཐོག་སྤྱང་བྱུག་དང་དགྲ་འཛིན་
གྱི་བྱེད་སྤྱོད་དངོས་ཤུགས་ཅི་རིགས་སུ་སྡེལ་བས། ཞལ་ངོ་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་
གྱིས་གཙོས་པའི་དགེ་ལུགས་པ་བྱིངས་གྱི་ཁྲོད་བསམ་ཚུལ་ཤུགས་ཆེར་ཡོད་པའི་གནས་
སྤངས་འོག་། ཡལ་པ་ཆེན་པོས་འབྲུངས་རབས་གསོལ་འདེབས་མཛད་པར་ཞུས་ཀྱང་།

མ་མཛད་པ་དང་། པཌ་ཆེན་མོ་བཟང་ཆོས་རྒྱལ་གྱིས་སློན་ཆོག་གསུང་བཞུགས་ཀྱི་ལས་
 ཕབ་པ་ལས། གྲགས་རྒྱལ་རང་ངོས་ལ་ཆེད་དམིགས་སྤངས་ཟུག་མཛད་པ་ཞིག་མ་ཡིན།
 རྒྱལ་པོ་རྣམས་གཉིས་ནས་སྤངས་ཡོད་ཆུ་སློབ་ཀྱི་འབྲེལ་ལམ་ལ་དགོངས་ཏེ་གྲགས་རྒྱལ་
 འདོད་ཆོས་དུ་མ་རིམ་བརྒྱུད་དུ་སྦྱུལ་བ་དེ་ཡང་གྲགས་རྒྱལ་པཌ་ཆེན་བསོད་གྲགས་ཀྱི་
 སྐུ་སྤྱེ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་སྤངས་སློབ་ཀྱིས་གནང་བ་ཞིག་མ་ཡིན་པར་དགེ་སློང་
 ངམ་སྐུལ་སྐུ་དུལ་མ་ཞིག་གི་གཞིགས་སྤངས་གསུངས་ཆེན་མཛད་ཡོད་པ་ནི། ཡགོང་ས་
 རྒྱལ་པཌ་ཆེན་པོའི་རང་རྣམ་ལས་གྲགས་རྒྱལ་ལ་ **“གཞིམ་ཁང་གོང་སྐུལ་པའི་སྐུ”**དང་།
“དགེ་སློང་གྲགས་རྒྱལ་” ཞེས་ཡང་ཡང་ཐོན་པའི་ཐོག་ནས་ཀྱང་ཤེས་བྱ་བ།

དེ་ཡང་གྲགས་རྒྱལ་རང་ལོ་དུག་ལོན་པ་རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ཤིང་གྱི་(ཕྱི་ལོ་
 ༡༥༣༤) ལོར་པཌ་ཆེན་མོ་བཟང་ཆོས་རྒྱལ་གྱིས་གཞིམ་ཁང་གོང་སྐུལ་སྐུ་བསོད་ནམས་
 དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་གི་སྐུ་སྤྱེར་(དྲིལ་བསྐྱགས་པ་ལྟར་) ངོས་འཛིན་མཛད་ཅེས།
 འབྲས་སྤུངས་སློབ་གསལ་གླིང་གི་ཆོས་སློང་ཞུགས་པ་དང་། ཡུལ་མཆོག་རྒྱལ་པཌ་ཆེན་པོའི་
 དྲུང་ནས་དབང་ལུང་བཀའ་ཆོས་ཞུས་ཚུལ་དཔེ་མཆོན་འགའ་དངས་ན། ཤིང་ན་(ཕྱི་
 ལོ་༡༥༣༤) ལོའི་ཟླ་༡༡ ཆོས་༡༡ ཉིན་ཆོད་དབང་བཀུ་ཅད་དང་། མེ་སྤྲེལ་(ཕྱི་ལོ་༡༥༤༥) ལོའི་
 ཟླ་༡༡ ཆོས་༡༡ བར་ཉིན་གྲངས་བཅུ་གཅིག་རིང་ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་དགེ་འདུན་
 རྒྱལ་མཆོའི་གསུང་འབུམ་ཆ་ཆོད་གི་རྒྱགས་ལུང་སོགས་བྱམ་མོང་དང་བྱམ་མོང་མ་ཡིན་
 པའི་ཆོས་ཚུལ་ཞུས་རིམ་བཞིན་རེ་འདོད་ཡིད་བཞིན་བསྐྱངས་པར་མཛད་ཅིང་། ལྷག་
 པར་ཕྱིས་སུ་གྲགས་རྒྱལ་རྒྱལ་ལ་སློབ་ཤུར་གཉིས་ཆོད་ཀྱི་བརྒྱུན་གཞི་ལོག་པ་འགོས་ཉིན་ཆེ་བའི་

སྐབས་སུའང་། ལཱ་པ་ཆེན་པོས་བྱགས་འཛེམས་སྤྱི་ཙམ་མེད་པར་བསྟུན་འདྲིར་ཕེབས་
ཀྱང་གནང་ཡོད། དེ་ཡང་«རང་ནམ་དུ་ཀྱ་ལའི་གོས་བཟང་» ཅུང་།

ཐ་བ་བཞི་པའི་ཆེས་ཉེར་ལཱ་ནང་གཟིམ་ཁང་གོང་སྤྱི་ལ་པའི་སྤྱི་
གཉན་ཆོད་ཀྱིས་སྒོ་བྱར་བསྟུན་པར་ཀྱེན་སེལ་གྱི་རྗེས་གནང་ལ་ཡོང་དགོས་
ཚུལ་བྱུང་བ་ལྟར། གཏོར་ཆོས་བྱ་བ་སྒྲིགས་པའི་འགྲོ་ཕྱིས་ཡོད་ཐོག་ལྟ་
ས་ནས་མྱེ་པས་མི་གནང་པའི་འགོ་ནད་ཡིན་འདུག་པས་ད་ལམ་མི་འགའ་
ཅིས་གཟིམས་ཁང་དུ་འང་བཀའ་བསྟུར་པས་བཤོལ་སོང་བ་ནད་རིམས་ཀྱི་
རིགས་ལ་བར་བཀའ་བའཛེམས་ཀྱིན་མེད་ཀྱང་གསུང་དང་བསྟུན།^{༡༥}

ཞེས་གསུངས་ཀྱིན་སྒོ་བྱར་བསྟུན་བབ་གསན་འཕྲལ་ལ་གོང་ས་ལཱ་པ་ཆེན་པོས་
བྱགས་ཆེམ་མེད་པར་བྱགས་མཐོའི་གཏོར་ཆོས་བྱ་བ་སྒྲིག་དང་སྤྱགས་ཕེབས་གཤམ་སྐབས།
རྗེ་སྤྱི་ཀྱིས་འགོད་ནད་རིགས་ཡིན་ཕྱིར་བྱོལ་དགོས་ཚུལ་ནན་ཆེར་བྱུས་པས་རེ་ཞིག་
ཕེབས་བྱལ་མ་བྱུང་འདུག་ན་ཡང་། དེ་རྗེས།

དེའང་སྤྱི་ལ་པའི་སྤྱི་གཉན་ཆོད་ཀྱིས་བསྟུན་པར་སྤྱི་རྩོད་ཆོས་
རྗེ་དང་། བྱུང་ངོས་ནས་གཉིས་ཀྱིས་འཕྲོད་བརྟེན་མཛད་པས་གཞི་མེད་
དུ་གདངས་པས་སོག་ཡུལ་དུ་ཅན་ཐོན་གྱི་ཉེ་ལེན་ལ་མྱེ་པའི་སྤྱི་གཞིགས་
ནས་མྱེ་པ་ནོར་བུ་བཏང་བས་བཀའ་ཡུང་བསྟུར་སྐབས་སྤྱིན་མེད་དེ་ག་ཡོད་

^{༡༥} གོང་ས་ལཱ་པ་ཆེན་པོའི་«རང་ནམ་དུ་ཀྱ་ལའི་གོས་བཟང་» བོད་རྫོང་ས་མི་དམངས་དཔེ་
སྟུན་ཁང་གི་༡༩༩༩ ལོའི་ལྷགས་དཔར་མ་དེབ་དང་པོའི་ཤོག་ངོས་༤༩༣ པར་གསལ།

འདུག་ཀྱང་། ཚཏིང་ཁར་སྒོ་བྱར་དུ་སྒྱུན་པའི་ཚོགས་ཆེན་དུ་མང་པ་
 དང་། གནས་ཚུང་སྒྲིག་དུ་སྒྱུ་ཐེབས་ཚ་གྲུལ་ཞིང་། རྩེ་པར་འཕྲོས་ལུལ་
 པར་བརྟེན་ལྟ་ས་ནས་ཉིན་མཚམས་ལ་ཐེབས་པས་ཁ་སང་རྗེས་གནང་ངེད་
 རང་གིས་བསོལ་བས་མཆོར་བ་བྱུང་། ད་ལམ་ཅིས་ཀྱང་འགྲོ་དགོས་ཞེས་
 རའི་སང་ལྟེ་པ་བརྒྱད་དེ་གསུངས་པ་མཚམས་ལ་ཏར་འདོན་བྱས་ཏེ་
 གཟིམས་ཁང་གོང་དུ་ཕྱིན། མགོན་པོའི་རྗེས་གནང་པར་ཆད་ཀྱན་སེལ་
 ལུལ་ཀྱང་འབྱུང་པོ་ཞིག་གིས་བརྒྱམས་པའི་བྱུགས་དྲན་མི་ཟིན་འདུག་པས་
 བན་ཐོགས་མེད་པའི་ཆོས་བརྒྱ་གསུམ་གྱི་ཚཏིང་ཁར་ཞིང་བརྗེས་གནང་།^{༡༡}

ཞེས་གསལ་བ་ལྟར་གྲགས་རྒྱན་སྒྱུ་གྲོངས་ཁའི་གནས་ཚུང་ཞིབ་ཅིང་གསལ་
 བ་འཁོད་འདུག་པ་འདིས། གྲགས་རྒྱན་ནང་སོནོར་བྱས་མགྲུལ་བསྐྱམས་ནས་བཀོངས་
 ཟེར་མཁན་རྣམས་ལ་ལན་འདེབས་གསལ་པོ་མཛད་འདུག་ནའང་། སྐབས་བབས་ལོ་
 རྒྱས་ཀྱི་དོན་དངོས་སྤང་མེད་དུ་བཞག་སྟེ། སྤང་ལམ་གྱི་གཏམ་འཆལ་གཅིགས་ཆེར་
 འཛིན་མཁན་འགའ་ཞིག་གིས་ཡུལ་པ་ཆེན་པོའི་རྣམ་ཐར་ལ་སྟེ་སྟོན་གྱིས་བསྐྱར་བཅོས་
 བཏང་ཡོད་ཟེར་ཡང་། དོན་དངོས་ཐོག་སྟེ་སྟོན་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་ནི་ཡུལ་པ་ཆེན་
 པོའི་གོང་དུ་འདས་པས། གལ་སྟེན་རྒྱལ་བའི་རང་རྣམ་ལ་བསྐྱར་བཅོས་བཏང་ན་རྒྱལ་
 དབང་མཆོག་ཞལ་བཞུགས་སྐབས་སུ་གཏོང་དགོས་པས་དེ་རྗེས་སྟོན་དམ།

༡༡༽ ཡགོང་ས་ལུ་པ་ཆེན་པོའི་«རང་རྣམ་དུ་ཀྱ་ལའི་གོས་བཟང་» པོད་རྫོངས་མི་དམངས་
 དཔེ་སྐྱུན་ཁང་གི་༡༩༩༩ ལོའི་ལྷགས་དཔར་མ་དེབ་དང་པོའི་སྟོན་དངོས་༩༩༩ པར་གསལ།

དེ་ལྟར་གྲགས་ཀྱི་སྐྱོ་གོངས་ཁར་ཡ་རྒྱལ་དབང་མཆོག་འགོས་ནད་ཆབས་
 ཆེན་དེ་ལྟ་བུར་ཡང་བྱུགས་འཛེམས་མ་གནང་བར་སྐྱེ་མཆོམས་ལས་ཀྱང་དར་འདོན་
 གྱིས་གར་ཐེབས་མཛད་པ་དང་། དེ་རྗེས་ **“སྐྱེ་སྐྱེ་བུར་པུན་གྱི་སྒྲོན་ལམ་**
བཀའ་རྩོམ་གནང་བའི་”ལྟལ་ཡུལ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་འབུམ་པོད་ཞ་པའི་ཤོག་
 གངས་༡༩ པར་གསལ་པ་བཅས། རྒྱལ་དབང་མཆོག་ནས་གྲགས་ཀྱི་ལ་བརྩེ་གཟིགས་
 གནང་བའི་དན་རྟགས་འདི་ལས་ལྷག་པ་ཞིག་དགོས་དོན་མེད།

རྗེ་སྲིད་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་དང་སྐྱེ་སྐྱེ་གྲགས་ཀྱི་དབར་གྱི་དངོས་
 བྱུང་གི་ལོ་རྒྱུས་གོང་པགོད་ནམས་དང་། ཐོག་མར་ལགས་ཨ་རྒྱལ་གྱིས་པའ་ཆེན་
 རྒྱུ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་རང་བྱིམ་དུ་གདན་དྲངས་ཏེ་རང་གི་བུ་རྒྱལ་བའི་ཡང་སྲིད་ཡིན་
 རབས་ཞུས་ནས་འོས་སྐྱེ་ཁོངས་འཆངས་པར་དོན་སྒྲིན་མ་བྱུང་ནམས། ལགས་ཨ་
 རྒྱལ་གྱིས་བྱེད་གྲགས་ཀྱི་འབྲས་སྤྲངས་སྤྲིད་དེ་གཟིམ་ཁང་གོང་སྐྱེ་ལ་པའི་སྐྱེ་རྩལ་
 བསྐྱགས་པ་དང་། དེ་རྗེས་པའ་ཆེན་རྒྱུ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་ལ་ཐབས་མཁས་དུ་མའི་སྒྲོན་ས་
 ཞུ་བསྐྱེལ་འོག་གྲགས་ཀྱི་པའ་ཆེན་བསོད་གྲགས་ཀྱི་སྐྱེ་བྱེད་དུ་ངོས་འཛིན་གྱིས་གཟིམ་
 ཁང་གོང་གི་སྐྱེ་ལ་སྐྱེའི་གདན་ཐོབ་སྐྱེལ་ནའང་། གད་ཁས་པའི་བྱེད་སྤྲོད་ལ་གདན་ས་
 གསུམ་གྱིས་གཙོས་པའི་དགེ་ལུགས་པའི་སྐྱེ་ཆོགས་བྲིད་ནང་རྟོག་སྒྲིང་ཤུགས་ཆེར་བྱུང་
 བ་དང་། གྲགས་ཀྱི་སྐྱེ་གསུམ་ཀྱི་བྱེད་བབ་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས་ལུ་ཏྲ་(ཕྱི་ལོ་༡༩༩༩)ལོར་
 བཞུགས་ཁྲིའི་གདན་ཐོབ་ཀྱང་འཕྲོ་འགྱུར་གནང་དགོས་བྱུང་བ་སོགས་ཀྱི་ཀྱེན་ཅ་
 གཅིག་ནི་སྐྱེ་སྐྱེ་རང་ཉིད་ཀྱི་གནད་དོན་ལས་འདས་ཏེ། དགའ་ལྷན་མེ་བྱང་པའི་

ཆབ་སྲིད་དབང་བུས་དང་འབྲེལ་ཡོད་པ་ཞིབ་དུ་དཔྱད་ན་མཐོང་རྒྱས། དེ་ཡང་གྲགས་
ཀྱན་གྱི་གསུང་འབྲུམ་ནང་ཚན་ཁ་པ་«ན་ཆོད་པ་མེད་ན་ལ་སྒྲིམ་སོགས་»ཞེས་པའི་
ནང་།

ཁྱིམ་རེད་རང་ལོ་བཅུ་དགུ་ལོན་པའི་དུས་གདུག་སར་སྤང་ཐོག་
རིམ་འགྲོའི་གསང་གོར་ལས་མི་ངོ་རྒྱལ་སྟོན་གྱིས་སྤྱོད་དབང་ལ་བཏང་
སྐབས། ང་རང་གི་ཆ་ནས་ནི། ཁྱིམ་མཐའ་འཆི་བ་ལས་མ་འདས་པར་
གོ་ཞིང་། ཉིང་རེ་འཛིན་མི་ཉག་པའི་ཆོས་ཉིད་བསྟན་པ་ལ་ཕན་པ་མེད་
པའི་མུ་ངན་གྱིས་ཅི་བྱེད་སྒྲུལ་ཀྱང་། བ་མ་གཉིས་པོ་བྱ་དང་བྲལ་པའི་མུ་
ངན་གྱིས་ནོན། ཅི་དག་དུ་སྒྱུར་ནས་མདུན་དུ་ལོང་སྟེ། བདག་ལ་ཡང་
བྲིམ་གྱི་ཁུར་ལེན་བྱེད་དགོས་ཚུལ་གསུང་བུང་བས།^{༡༧}

ཞེས་གྲགས་ཀྱན་རང་ཉིད་ཀྱི་འབྲུངས་ཁང་སོག་དམག་གིས་བཅོམ་སྟེ་བྲིམ་
མི་མང་པོ་གི་ཆས་བུང་བས་ལགས་ཨ་ཁུལ་གྱིས་གྲགས་ཀྱན་སྐྱེས་ར་བབས་ནས་བྲིམ་
ཀྱུད་འཛིན་པར་བསྐྱལ་འདུག་པ་ལྟར། འདི་འདྲའི་གནས་སྟངས་བུང་དགོས་པའི་
ཀྱུ་མཚན་ནི་གོང་དུ་ “རིམ་གྲོའི་གསང་གོར་” དབང་གིས་ཡིན་པ་གསལ་
བ་ལྟར། འདིར་དཔྱད་པར་བྱ་བ་འདི་ཡོད་དེ། གྲགས་ཀྱན་རང་ལོ་བཅུ་དགུ་སྟེ་
ས་ལྷག་ཕྱི་ལོ་༡༧༩༩ ལོར་གྱི་བྱི་བཞུན་འཛིན་ཆོས་ཀྱལ་གྱིས་པེ་རི་ཁུལ་པོ་དོན་ཡོད་

༡༧༥ གྲགས་པ་ཁུལ་མཚན་གྱི་གསུང་འབྲུམ་གྱིས་མེད་ནང་ཚན་ཁ་པ་«རང་རྒྱལ་སྟོན་གས་འཛིན་
ཟེས་ཀྱིས་» དཔེ་རིང་ལག་བྲིས་མའི་སོག་གངས་ཀྱི་ པར་གསལ།

བཅོམ་སྟེ་དབུས་སུ་ཐེབས་པའི་ལོ་ཡིན་ཞིང་། སྐབས་དེར་གྲགས་ཀྱི་སྐྱེས་པ་
 བོར་དམིགས་ཏེ་ལས་སྦྱོར་བྱས་འདུག་པ་འདིས་གྲགས་ཀྱི་འབྲུངས་ཁང་འདི་སྐྱེས་
 དམག་གི་སྡེ་འདྲེན་སྟེ་སྲིད་བསྐྱོད་ནམས་རབ་བཏན་དང་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་ལ་འཛིན་
 པའི་ལངས་སྦྱོགས་མཆོན་བྱུང་པ་མ་ཟད། ཁོང་གི་བྱེད་བབ་དེ་དག་ལ་བཏེན་ནས་
 རྒྱ་རྩ་ (བྱི་ལོ་༡༥༧༩) ལོར་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་པར་སྲིད་དབང་ཐོབ་པའི་ལོ་དེར་པའ་
 ཆེན་མོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་སྐྱེས་གྲགས་ཀྱི་བཞུགས་ཁྲི་ནས་གདན་ཁ་གང་མར་ཐབ་
 པ་དེ་འང་པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་སྦྱོགས་གཅིག་ཁོ་ནའི་མཇུག་བབ་མ་ཡིན་པར་སྐབས་
 དེའི་དགོ་ལུགས་པ་དམངས་ཀྱི་བསམ་འདུན་དང་བསྐྱུན་ཡོད་པ་གཏོན་མི་ཟེའོ། །

མདོར་ན། གཞུང་ས་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་པ་ཆེན་པོ་དབུ་བརྟེན་སྟེ་སྟེ་སྟེ་
 ས་ལྔ་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་གཙོས་པའི་གཞུང་ས་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་པས་ཡུན་རིང་
 འབྲུགས་ཚིང་གིས་མནར་བའི་བོད་ཡུལ་འདིར་བརྟུན་འགྲོའི་བདེ་སྦྱིད་སྦྲེལ་གསོ་མཇུག་
 པར་ཞི་བདེ་བཏན་སྟོང་དགོས་གལ་ཆེ་བ་མངོན་གཟིགས་ཀྱིས་ཆོས་རྒྱུད་སྦྱོང་དཔོན་
 སྐྱེས་ཀྱི་སྦྲར་བྱས་ཉེས་འཛོལ་ལ་བརྟུན་ཞིབ་མི་བྱ་བའི་གྲུ་ཡངས་དང་། དེ་མཚུངས་
 བྱིམ་མཆོས་ཡུལ་ལུང་ཁག་ལའང་མཐུན་ལམ་གྱི་གསེར་ཟམ་འཇུགས་པའི་དཀྱུ་ལ་
 ཆེའི་མཇུག་བྱས་བསྐྱེད་ཡོད་པ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དངོས་དོན་ལས་ཉོགས་བྱུང་། གོང་དུ་
 བཤད་པ་ལྟར་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་དང་སོག་པོའི་སྟོབས་བྱུགས་བོད་དུ་དབུང་འཇུག་
 བྱེད་སྐབས་གད་ཁ་ས་པའི་མི་ངོ་རྣམས་དགོ་ལྡན་པའི་སྡེ་ཆེན་ཞིག་གི་འབྲུངས་ཁང་
 ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་དབུང་འདེགས་དང་རྒྱུ་རྩེགས་བྱ་རྒྱ་ལར་ཞིག་ དུང་

སོག་དམག་ཐོག་སྒྱུར་གཏད་ཀྱིས་འགོག་གོལ་བྱེད་མཁན་གྱི་གྲས་ཡིན་འདུག་པ་དེ་
པར་ཆེན་མོ་བཟང་ཆོས་རྒྱལ་གཅིས་པའི་དགེ་ལུགས་པའི་སྤྱི་ཆོགས་ནང་མཐོང་
སྤང་གཏན་ནས་མ་ལེགས་པ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་པ་གཏོང་མི་ཟ་སྟེ། དེ་ནས་ལོ་གསུམ་
སུ་ཁུ་ན་(བྱི་ལོ་༡༩༤༩)ལོར་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་པར་སྤྱིད་དབང་ཐོབ་པའི་ལོ་དེ་མ་
ཐག་ཏུ་པར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་ཆོས་མེད་པར་གྲགས་རྒྱུན་བཞུགས་གདན་ཁ་གང་
མར་པལ་དོན་ཡང་སྟོན་ལམ་སྐབས་ཐ་ཆེན་མང་པོར་བཞུགས་བྱི་ཅིག་རྒྱུ་མཐོང་སྤང་
མི་མངས་པ་ཙམ་གྱི་རྒྱུ་མཆན་སྒྲ་གཅིག་ཙམ་ལ་བྱུག་མེད་པ་གསལ་པོར་མངོན།

གཟིམ་ཁང་གོང་དང་སྡེ་སྡེ་དབར་གྱི་འབྲེལ་ལམ་དེ་ལྟ་བུའི་གནས་སྤངས་
འོག་གཟིམ་ཁང་གོང་འོག་གཉིས་དབར་གྱི་འབྲེལ་ལམ་ལ་གྲུགས་རྒྱུན་དེ་ཙམ་ཐེབས་
ཡོད་མེད་དང་། གཟིམ་ཁང་གོང་འོག་དབར་ཐ་ཆེན་གྱི་འབྲེལ་པའི་གསེང་དུ་གསང་
གནད་གཞན་ཞིག་ཡོད་མེད་སོགས་ཀྱི་སྐོར་རེ་རེ་བཞིན་ཞིབ་དུ་དཔྱད་བཟོད་མ་རྩས་
ཀྱང་། གྲགས་རྒྱུན་སྤྱོད་ནས་པར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་ཁོ་པའི་བཞུགས་བྱི་པལ་པ་དེའི་
རྒྱུན་ཅ་སྡེ་པ་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་ལ་བྱུག་པར་ངོས་འཛིན་གྱིས་སྡེ་པས་གཅིས་
པའི་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་ཐོག་མཐོང་སྤང་མི་ལེགས་པ་བྱུང་བར་སྤང་ཡང་། སྡེ་པའི་
ངོ་ལ་ཐད་ཀར་མི་ཡོང་བ་ཤེས་གསལ་ལ་བརྟེན་པར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ལུ་པ་
ཆེན་པོ་རྣམ་གཉིས་ལ་ཆོས་སྤྱོད་ཀྱི་འབྲེལ་ལམ་མེ་ཟེབ་དུ་གཏོང་བའི་སྟོན་སྲུང་
ཉིད་ཀྱི་གོ་བབ་མེ་བརྟན་དུ་བཏང་ཡོད་པ་གོང་གི་འཁྲུངས་རབས་ཚུམ་བསྐྱལ་སོགས་
ལས་ཀྱང་ཤེས་རྩས། དེ་ལྟར་གྲགས་རྒྱུན་དང་སྡེ་པའི་དབར་བྱུགས་སྤང་མི་གཤིན་

པའི་གནས་ཚུལ་དེ་གྲགས་ཀྱིན་མ་གཤེགས་གོང་གི་ལོ་བཞིའི་སྟོན་ཏེ་ཚུ་འབྲུག་(ཕྱི་
ལོ་༡༧༥༣)ལོ་བར་གཙང་སེལ་བྱལ་པ་བྱུང་མེད། དེ་ཡང་གྲགས་ཀྱིན་གྱི་གསུང་འབུམ་
«རང་རྒྱལ་རྟོགས་བརྗོད་ཟེ་མ་ཏོག» ནང་།

དེ་ནས་དྲུག་པའི་གནས་གང་གོས་སྐྱེ་ཉིན། །

རྒྱལ་པོ་མཆོད་ཡོན་འཁོར་བཅས་གཟིམ་ཁང་བྱོན། །

བསྟེན་བཀྲར་བགྱིས་ཤིང་སྒྲེང་མོལ་ཉིན་འཁྱེད་ས་མཛད། །

ཕྱག་མཛོད་ཉིད་དང་ནང་བཅས་སྐྱོན་སེལ་ཞིང་། །

ལེགས་ཚོགས་འཕེལ་བའི་ཞིབ་ཆ་སྟག་པར་འཕེལ། །

ཞེས་ཚུ་འབྲུག་(ཕྱི་ལོ་༡༧༥༣)ལོར་ཡུ་པ་ཆེན་པོ་རྒྱ་ནག་དུ་ཕེབས་པའི་
ལོ་དེར། གྲགས་ཀྱིན་སྟགས་ནས་རྒྱལ་པོ་གྱི་བུ་སྟན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་དང་། རྩེ་
སྲིད་བསོད་ནམས་རབ་བཏན་སྐྱེ་འཁོར་རྒྱལ་གཟིམ་ཁང་གོང་གི་སྒྲ་བྲང་དུ་གདན་
དངས་ཏེ། བསྟེན་བཀྲར་དང་བཅས་སྤར་གྱི་བྱས་འཛོལ་ལ་དགོངས་དྲངས་སྐྱོན་སེལ་
ཞུས་ཡོད་ཚུལ་འདིའི་ཐོག་ནས་དེ་སྟོན་བྱགས་སྤང་མ་གཤིན་པའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་
ཡོད་པ་གྲགས་ཀྱིན་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ངོས་ལེན་བྱས་འདུག།

༡༠༥ སྐལ་སྐྱེ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་གསུང་འབུམ་ནང་ཆོན་ཀྱང་«རང་རྒྱལ་རྟོགས་བརྗོད་ཟེ་
མ་ཏོག» དཔེ་ཆ་སྤྱིར་ལག་བྱས་མའི་ཐོག་གངས་༦ པར་གསལ།

༦། གྲགས་རྒྱལ་སྤྱོད་སྤངས་སྒྲོར་ལ་དཔྱད་པ།

གྲགས་རྒྱལ་སྤྱོད་སྤངས་ཐད་དུས་ཕྱིས་ཀྱི་མཁས་ལྷན་ཕྱོགས་སྤྱང་ཅན་
ཁག་ཅིག་གིས་འདོད་ཚུལ་འདྲ་མིན་སྒྲ་ཆོག་གིས་བཏོན་འདུག་ཅིང་། དེ་དག་ལས་
ཁ་ཅིག་གིས་སྤྱི་བཤེད་ནམས་རབ་བརྟན་གྱིས་དར་རྫོང་བརྒྱབ་ནས་བཀོངས་ཟེར་
བ་དང་། ལ་ལས་སྤེལ་འཛིན་སྒྲ་ཆ་ནང་སོནོར་བུས་སྤྱོད་སྤངས་ནས་བཀོངས་ཟེར་བ།
ཡང་འགའ་ཤས་ཀྱིས་སྤེལ་ས་རགས་རྒྱག་པར་ཅིས་སྤྱད་དེ་གོ་བྱམ་བརྒྱབ་ནས་གཙང་
པོར་བསྐྱར་ཟེར་བ་དང་། གཞན་ཡང་གཟིམ་ཁང་འོག་མས་བཀོངས་པར་བཤད་
མཁན་གྱི་སྤྱི་བཤེད་ཅན་ཡང་ཡོད་ཆོད་འདུག གང་ལྟར་གྲགས་རྒྱལ་བཀོངས་སྤངས་
ཐད་ཀྱི་བཤད་ཡམས་དེ་ཆོ་ལོ་ངོ་ཉིས་བརྒྱ་ལྷག་གི་རྗེས་སུ་དོལ་རྒྱལ་བཞེན་མཁན་
དག་གིས་དོལ་རྒྱལ་ལ་ཆེ་བརྟོད་དང་འཕྲད་སྤྱོད་གི་བཤད་ཡམས་ཤིག་ཡིན་པ་ཏེ་ཅང་
གསལ། གང་ཡིན་ཞེ་ན། རྒྱལ་མཆོག་ལྟ་བུ་ཆེན་པོའི་སྤྱོད་སྤངས་ཀྱི་ནམ་ཐར་ལོ་རྒྱུས་
གང་ལ་བརྟུས་ཀྱང་དེ་རིགས་ཀྱི་ཁྱད་སྤྱོད་གང་ཡང་ཆེད་དུ་མེད་དོ། །

«བརྟོད་འགྲེལ་»དུ་གྲགས་རྒྱལ་བཀོངས་མཁན་སྤེལ་འཛིན་སྒྲ་ཆ་ནང་སོནོར་
བུ་ཡིན་པའི་སྐབས་ཀྱི་དུ་ཡུལ་ཆེན་པོའི་«རང་ནམ་» ལས།

གད་ཁ་ས་པའི་མི་ངོ་གཞིན་པ་རྣམས་དོར་གྱིས་བསང་པར་བརྟེན་
མག་པ་གཞན་ཞིག་བྱས་ན་ཡོང་རྒྱུར་འདུག་ཀྱང་ཉེས་འདོད་ཀྱི་རྣམ་པས་
ནང་སོ་ནོར་བུ་བྲངས་སོང་།^{༡༡}

ཞེས་གསལ་པའི་ **‘ཉེས་འདོད’** ཅེས་གསུང་བབ་ལས་ཀྱང་གོ་རྒྱུ་ཞིག་
མཆིས་ཚུ་ལ་གསུངས་འདུག་ཀྱང་། དོན་དམ་པར་ས་བཅད་གོང་མར་འཁོད་པའི་
གཤམ་རྒྱུ་གཞན་ཚུ་ལ་སྤྱི་དང་། གོང་གི་ཆོག་དོན་ལ་ཞིབ་ཏུ་དབྱད་ན། གད་
ཁ་ས་པའི་ཕྱོགས་ནས་ཟླ་སྟོན་ལ་ཉེས་འདོད་ཀྱི་རྣམ་པས་ནང་སོ་ནོར་བུ་མག་པར་བྲངས་
པའི་དོན་ཞིག་ལས། ཟླ་པས་གད་ཁ་ས་པར་ཉེས་འདོད་ཀྱི་རྣམ་པས་ནང་སོ་ནོར་བུ་
མག་པར་བྲངས་པའི་གོ་དོན་ནི་ཕྱོགས་གང་ནས་བཞུས་ཀྱང་མི་མཐོང་ཞིང་། **“པར་
སྟོན་རྒྱུར་ལེན”** ཞེས་པའི་གོ་དོན་དང་ཁྱད་པར་བཅད་ག་ལ་མི་མོངས་པའི་མཁས་
རྒྱུ་ཀྱན་གྱིས་མཐོང་སྟེ། དོན་དངོས་ཐོག་ནང་སོ་ནོར་བུ་ནི། ཟླ་སྟོན་བསོད་ནམས་
རབ་བཏན་གྱི་སྐུ་ཆ་བགེས་པ་ཡིན་ཚུ་ལ་གསལ་ཡང་། ཁོ་པའི་མཇུག་སྟོན་གང་ཅི་
ཟླ་སྟོན་དང་ལྟ་བུ་པ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀའི་ཐུགས་ངོར་རྒྱུན་གཏན་ནས་མ་བབས་པའི་ཚུ་ལ་
«རང་རྣམ་དུ་ཀྱ་ལའི་གོས་བཟང་» མགོ་མཇུག་གང་སར་མང་དུ་མཇུག་རྒྱུ་ཡོད་པ་
འདིར་རེ་རེ་བཞིན་བབ་མི་དགོས་ཏེ། ལྟ་བུ་པ་ཆེན་པོའི་«རང་རྣམ་» ནང་གོང་
གི་ལུང་ཆོག་དེའི་འགོ་ཏག་ཏག་ཏུ།

^{༡༡} ལགོང་ས་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་«རང་རྣམ་དུ་ཀྱ་ལའི་གོས་བཟང་» བོད་ལྗོངས་མི་དམངས་
དཔེ་སྐྱུན་ཁང་གི་ ༡༩༩༩ ལོའི་ཚུགས་དཔར་མ་དེབ་དང་པོའི་གོག་ངོས་ ༡༥༥ པར་གསལ།

ཇའི་སང་ལྷེ་པར་རྩུང་ཟད་མ་མཉེས་པའི་སྤྱིན་གྱིས་འོལ་དགའི་
 ལྷོན་ལྷུང་ལ་བཟངས་སོང་པའི་ཆབ་དུ་ནང་སོནོར་བུར་འཛོག་བཞེད་ཀྱང་
 གང་ཅི་ནས་སྒྲོར་མ་བབས་པས་ལོ་པ་ཆོས་མཛད་རོགས་སུ་བསྐྱེལ།^{༡༡}

ཞེས་སྤེལ་ས་རང་གི་སྤྱི་ཆར་ལས་འགན་ཆེ་བའི་རིགས་སྒྲོ་འགོལ་ཅིས་སྤྱོད་
 གནང་བྱ་ལྟ་ཅི། ཇའི་སང་ལྷེ་པའི་ལས་ཆབ་དུ་འཛོག་རྒྱར་ཡང་སྒྲོ་མ་འཁེལ་བའི་
 གནས་ཚུལ་དངོས་གསལ་ལྟར་ན། མེ་སྤྱེལ་(ཕྱི་ལོ་༡༩༥༤) ལོར་གྲགས་རྒྱན་བཀོངས་
 མཁན་ནང་སོནོར་བུ་ཡིན་པའི་སྤྱབ་བྱེད་དུ་ས་ལྷག་(ཕྱི་ལོ་༡༩༥༥) ལོར་སྤེལ་ས་
 ནང་སོནོར་བུ་གྲགས་རྒྱན་འབྲུངས་ཁང་ནས་མག་པར་སྒྲངས་པའི་གནས་ཚུལ་འཁོད་
 པར་ཡིད་ཉོན་བྱེད་དཀའ་བའི་ཁར། ནང་སོནོར་བུ་གད་ཁ་ས་པར་མག་པར་སོང་བ་
 ནས་གྲགས་རྒྱན་མ་གྲོངས་བར་གྱི་ལོ་ངོ་༡༩༥༨ རེང་གི་བྱེད་སྤྱོད་ནམས་སྤེ་སྤྱོད་ཞལ་ངོ་
 དང་ཡུལ་པ་ཆེན་པོའི་བྱགས་ངོར་མ་བབས་པའི་ཚུལ་མང་དུ་གསལ་བ་མ་གཏོགས། གང་
 ཁ་ས་པར་ཉམས་ཆག་བཏང་བའམ་འཁོན་དཀྱགས་བྱས་པའི་སྤྱོད་གཞི་ཙམ་ཡང་མེད་པ་
 ལས་ཀྱང་གོང་གི་སྤྱབ་བྱེད་ཡིད་ཉོན་གྱི་ནུས་པ་མེད་པ་ཉོགས་བྱུང།

ནང་སོནོར་བུ་འདི་རྒྱ་དངོས་ལ་འདོད་ཉམ་ཆེ་ཞིང་གཞི་བྲམ་ལ་བྱང་ཐུབ་
 པ་ཞིག་ཡིན་པ་ཡུལ་པ་ཆེན་པོའི་རང་རྒྱུ་ནང་ཞིབ་དུ་གསལ་བ་ལྟར། དུས་ཕྱིས་
 ལྷེ་པའི་དགོངས་པར་མ་བབས་ཀྱང་གྲུ་བྱི་ཁྲུང་གི་དགོངས་བཞེད་ལྟར་གཞིས་ཅེ་རྫོང་

༡༡༥ ཡགོང་ས་ལུ་པ་ཆེན་པོའི་«རང་རྒྱུ་དུ་ཀྱ་ཡིའི་གོས་བཟང་» བོད་རྫོང་ས་མི་དམངས་
 དཔེ་སྟར་ཁང་གི་༡༩༨༩ ལོའི་ལྷགས་དཔར་མ་དེབ་དང་པོའི་གོག་ངོས་༡༢༥ པར་གསལ།

དཔོན་སྐྱོད་ཤོད་ཐའི་ཇིའི་ཚབ་དུ་བསྐྱོད་པ་གནང་འདུག་ཀྱང་། འདི་པས་གད་ཁ་
 ས་པའི་སྐྱེ་ཆ་སྡེ་པ་སྡོ་སྡེ་གཤམ་པ་དང་ཕྱི་ལག་ནང་འབྲེལ་གྱིས་དགའ་ལྡན་པོ་བྲང་ལ་
 རོ་ལོག་བྱས་པའི་ཚུ་ལ་ལ་ལ་པ་ཆེན་པོའི་《རང་ནམ་》དུ་གསལ་བ་ལྟར་དང་། གལ་
 སྲིད་སྐབས་དེར་གྲགས་ཀྱིན་བཀོངས་མཁན་ནང་སོནོར་བུ་ཡིན་པའི་ལབ་སྡེ་ཞིག་ཡོད་
 དབང་དུ་བཏང་ན། སྐབས་དེ་ནས་བཟུང་གད་ཁ་སའི་ཕྱོགས་ནས་ནང་སོནོར་བུའི་
 ཐོག་འཁོན་སེམས་དང་དབྱར་འཛིན་འོས་པ་ཞིག་ལ། དེ་ལས་ཚྭ་གཞེ་གད་ཁ་ས་
 པས་ནང་སོནོར་བུ་ལ་ཡིད་ཆེས་སྒོས་འགེལ་གྱིས་ཁོང་དང་ལྷན་དུ་བསྐྱེད་པས་ནས་སྡེ་
 སྲིད་བསོད་ནམས་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་བཙུགས་པའི་དགའ་ལྡན་པོ་བྲང་ལ་རོ་ལོག་བརྒྱབ་
 རྟེ་ས་ཕག་བདེ་གཟར་བསྐྱངས་ཡོད་པ་ཡོངས་གྲགས་ལྟར་རོ། །

པ། རོལ་རྒྱལ་གྱི་བྱུང་རིམ།

འོན་ཀྱང་ཁག་ཅིག་གིས། གྲགས་རྒྱལ་འདི་ཉིད་གནས་ཆུང་ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་
པོས་སྤར་གྱི་བྱགས་གྱི་དམ་བཅའ་དྲན་བསྐྱེལ་ཞུས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བསམ་བཞིན་
དྲིགས་པའི་སྐྱར་བཞེངས་པ་དང་། དེ་ཡང་འབྲས་སྤྱངས་ཆོས་རྩེ་ཞུགས་འབུལ་
ཞུས་སྐབས་དུ་བ་རྟེན་གསུམ་སྟོན་བཅུགས་པ་ལྟར་གནམ་དུ་སོང་བ། དེར་གསོལ་
དཔོན་ནས་ཞུ་བསྐྱེལ་བྱས་པར་གསང་ཕྱར་སོང་ནས་བསེ་ཁབ་ལ་རྒྱབ་ཆེན་བཙོལ་ཚུལ་
སོགས་གཞི་རྩ་མེད་པའི་ལོ་རྒྱུས་མང་དག་ཅིག་འཁོད་ཡོད། གཤམ་དུ་ལོ་རྒྱུས་གྱི་
དོན་དངོས་ལ་སྦྱར་ཏེ་གྲགས་རྒྱལ་གྲོངས་སྤངས་སྟོར་ལ་དབྱེད་པ་ཕྱན་བྱ་བྱས་ན།

རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་མེ་སློལ་(སྟེ་ལོ་༡༧༥༤) ལོར་གྲགས་རྒྱལ་གྲོངས་
སྤངས་འབྱུང་པོ་ཞིག་གིས་རྒྱུད་བརྒྱུ་མས་ཡོད་ཚུལ་ཡགོང་ས་ལྟ་པ་ཆེན་པོས་མགོན་
པོའི་རྗེས་གནང་སྦྱལ་སྐབས་གཟིགས་ཡོད་པ་བཞིན། འབྱུང་པོ་དེས་གྲགས་རྒྱལ་
གྱི་རྒྱུད་དཀྱགས་པའོམ། འབྱུང་པོ་དེ་གྲགས་རྒྱལ་དུ་བརྒྱས་པའོམ། ཡང་ན་གྲགས་
རྒྱལ་རང་ཉིད་བསམ་བཞིན་དྲིགས་པར་སྦྱོས་པ་གང་ལྟར། གྲགས་རྒྱལ་འདས་རྗེས་
གཟིམ་ཁང་གོང་དུ་དམ་སྟེ་གདུག་པ་ཅན་ཞིག་བྱུང་བ་ཡོངས་གྲགས་ཡིན།

ཡགོང་ས་ལྟ་པ་ཆེན་པོའི་«རང་ནམ་དུ་ཀྱ་ལའི་གོས་བཟང་»ནང་།

ད་ལམ་ཅིས་ཀྱང་འགྲོ་དགོས་ཞེས་ཇའི་སངས་ལྟེ་པ་བརྒྱད་དེ་

གསུངས་པ་མཚམས་ལ་ནར་འདོན་བྱས་ཏེ་གཞིམས་ཁང་གོང་དུ་ཕྱིན།
 མགོན་པོའི་རྗེས་གནང་བར་ཆད་ཀྱིན་སེལ་ཡུལ་ཀྱང་འབྱུང་པོ་ཞིག་གིས་
 བརྒྱམས་པའི་བྱུགས་བྲན་མི་མིན་འདུག་པས་ཕན་ཚོགས་མེད་པའི་ཆོས་
 བཙུ་གསུམ་གྱི་ཆ་ནིང་ཁར་ཁིང་བརྗེས་གནང་། ལཱ་ཏོ་ལཱ་མ་གྲགས་ཀྱི་
 གཉིད་ལ་འགོ་བའང་དེ་རྒྱལ་རྗེས་གནང་བྱེད་དགོས་པའི་གདོན་གྱི་བ་གྱི་
 རྫོངས་སུ་འདུག འཇམ་དཀར་གྱི་བརྟེན་པ་བར་ཆད་ཀྱི་དབང་དུ་སོང་
 བས་འཕྲོ་བཤོལ། ༩༩

ཅེས་གྲགས་ཀྱི་ཁོངས་སྐབས་འབྱུང་པོ་ཞིག་གིས་ཀྱང་བརྒྱམས་ཡོད་ཚུལ་
 གྱི་གཞིགས་སྒྲུང་བྱུང་བ་དང་། ཉིན་དེར་དེ་ཕྱོག་བྱུང་ཁྱུང་མེད་པའི་གདོན་གྱི་བ་གྱི་
 འཚུབ་ལྟས་བྱུང་བའི་ཀྱིན་གྱིས་ཡུལ་པ་ཆེན་པོས་འཇམ་དབང་ས་དཀར་པོའི་བརྟེན་
 བའང་འཕྲོ་བཤོལ་དགོས་པ་བྱུང་ཚུལ་དང་། ཡང་།

ཐུ་བ་ལཱ་པའི་ནང་དུ་སྡེ་པ་གོང་དཀར་དུ་གོ་བཅི་སོགས་ཀྱི་བྱུགས་
 བྲེལ་གཙོད་པར་མེད་པས་ཐོག་ཉིན་གཅིག་གཞིམས་ཚུང་ནང་དུ་བྱུགས་བྲན་
 མེད་ལ་ཇ་ཡུན་གཅིག་ཙམ་སོང་བས་ཐོག་མར་བྱུང་ངོས་ནས་ཀྱིས་གཙོས་
 ཆང་མ་དབས་བྱར་གྱི་ཉམ་པས་སྐྱ་མི་འཚོ་བར་ཐག་བཅད་པའི་གནས་ཚུལ་
 རྒྱུལ་པའི་སྐ་གོན་གྱི་སྐལ་སྐར་སྐྱ་བསྐྱས་པས་དེ་གའི་གཏམ་སྟན་གྱི་

༩༩༥ ཡགོང་ས་ལཱ་པ་ཆེན་པོའི་«རང་ཉམ་དུ་ཀྱ་ལའི་གོས་བཟང་» བོད་རྫོངས་མི་དམངས་
 དཔེ་སྟླན་ཁང་གི་༡༩༧༩ མའི་དཔར་མ་དེ་བ་དང་པོའི་ཤོག་ངོས་༤༩༩ པར་གསལ།

ཐུག་བྲིས་དང་བཅས་སྤྱད་བ་ལེན་མི་བྱུང་བར་བཞིག་དང་སྐྱེ་ལ་འདོགས་
སྐྱེ་གང་བཅུ་ལ།^{༡༤}

ཞེས་གྲགས་ཀྱིན་གཤེགས་པའི་སྤྲེལ་སྤྱེ་ལ་ཐུག་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་དང་། རྩེ་
སྤྱིད་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་གཉིས་ལ་གདོན་གྱི་བ་ཀྱི་འཛུབ་ལྟས་བྱུང་ཚུལ་དང་།
ལྟག་པར་སྐབས་དེར་གནས་ཚུང་ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་པོའི་བཀའ་ལུང་དུ།

ཆོས་སྦྱོང་ཆེན་པོས་སྤྱལ་པའི་སྐྱེའི་བྱུང་བའུའི་དུས་ཉེ་སྐོར་དུ་
བསྐྱེད་ན་མི་འགའ་པས་པོ་ཏ་ལར་སོང་གསུངས་པ་བཞིན་ཉེར་གཉིས་ལ་
འོངས་^{༡༥}

ཞེས་གྲགས་ཀྱིན་སྐྱེ་གདུང་ཞུགས་འབུལ་སྐབས་སུ་ཡགོང་ས་མཆོག་ཉེ་སྐོར་
དུ་བཞུགས་ན་མི་ལེགས་པའི་བྱ་བ་སྤྱལ་དང་། དེ་རྩེས་སྤྱེར་ཡང་གཟིམ་ཁང་གོང་གི་
སྐྱེ་གདུང་མཆོད་རྟེན་རྒྱུ་ལྷེ་སྤྱིད་ལ་འགོང་འདྲེའི་གནོད་ཆབས་ཡོད་པས། སྐྱེ་
གདུང་མཆོད་རྟེན་ནང་ཅིར་སྐྱེ་སྤྱོད་སྤྱེས་པ་དུ་མ་མཐོང་སྤྱང་བས་མཐར་སྐྱེ་གདུང་
མཆོད་རྟེན་ལྷུ་ཕྱལ་ཏེ་བཞིག་དགོས་བྱུང་པའི་སྐོར་«རང་ནམ་» ལས།

ཆོས་སྦྱོང་ཆེན་པོས་སྤྱེ་པར་འདྲེ་སྤྱེ་བྱུག་པའི་གཟིམ་ཁང་གོང་གི་

༡༤༥ ཡགོང་ས་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་«རང་ནམ་དུ་ཀྱུ་ལའི་གོས་བཟང་» བོད་ལྗོངས་མི་དམངས་
དཔེ་སྐྱེན་ཁང་གི་༡༩༩༩ མའི་དཔར་མ་དེབ་དང་པོའི་གྲག་ངོས་༤༩༤ པར་གསལ།

༡༤༦ ཡགོང་ས་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་«རང་ནམ་དུ་ཀྱུ་ལའི་གོས་བཟང་» བོད་ལྗོངས་མི་དམངས་
དཔེ་སྐྱེན་ཁང་གི་༡༩༩༩ མའི་དཔར་མ་དེབ་དང་པོའི་གྲག་ངོས་༤༩༥ པར་གསལ།

མཆོད་རྟེན་རྣམས་གཞན་དུ་སློབ་དཔོན་སྐུ་ལ་ལོ་ལྔ་མ་སྟོན་ལུང་ཚུ་ཚན་ལ་
 བྱོན་སྐབས་དགེ་བཅོས་གཉིས་བརྒྱད་དེ་ལབ་པ་ཡིན་ཀྱང་། དངུལ་གདུང་
 ཚོ་ཕྲལ་ནས་འཛིག་པ་ཅམ་ལས་མ་སྟོས་པའི་སྟོན་གྱིས་ནད་གཞི་ཚུག་པ་
 ཡིན། ད་ཆ་འཚུབ་ཆེར་སོང་བས་གཟིམ་ཁང་གོང་སྟོབ་དཔོན་གསུང་པར་
 རྒྱལ་ཚོངས་ལྟ་བུས་གོ་ཆོད་པའི་ཁང་པ་བཞིག་མ་དཔོན་པ་ཡོང་མི་ཡོང་
 གི་སྒྲེང་གཞི་མང་དུ་བྱུང་བ་དང་། བདེན་མ་བདེན་ཇི་ལྟར་ཀྱང་མཆོད་
 རྟེན་བརྒྱད་པོ་མ་ཕྲལ་པའི་སྐབས་མཆོད་རྟེན་ནང་ནས་སྐད་དང་ཅི་ར་བརྒྱབ་
 ཟེར་བས་མཆོན་པའི་རྣམ་རྟོག་འདྲེར་ལངས་ཀྱི་ཁ་ཆོན་མཆོད་པས་སྐྱ་ཆས་
 ཚོ་སྟོན་ལུང་མདའ་དང་། སྤིང་ཆ་རྣམས་ཤར་ཆུ་སྒྲུག་དུ་བསྐྱལ། གཟིམ་
 ཁང་བཞིག་བུལ་དུ་བྲལ་ཆོང་གི་ཁྲོ་རོལ་སྒྲང་གང་མ་ཞིག་དང་བྲལ་ཆོང་གསུམ་
 རས་བསྐྱུས་པའི་དགེ་འདུན་བརྒྱ་སྟོར་གྱིས་གསུང་རབ་བསྒྲགས།^{༡༦}

ཞེས་གསལ་བ་ལྟར། བྲགས་རྒྱན་འདས་རྗེས་དངུལ་གདུང་མཆོད་རྟེན་
 བཞེངས་པ་དེའི་ནང་ནས་མཆོན་མི་ཅི་ར་སྐྱ་བྲགས་པ་དང་། གཟིམ་ཁང་གོང་དུ་
 གཟུགས་མེད་ཀྱི་སྐྱ་འདོན་པ་སོགས་འཚུབ་ལྟས་མང་པོ་བྱུང་བ། གནས་རྒྱུང་ཆོས་
 རྒྱལ་ཆེན་པོའི་བཀའ་ལུང་ཐེབས་ལྟངས། འདུས་བྲལ་སྦྱིད་མངས་ཁྲིད་དུ་རྣམ་རྟོག་འདྲེར་
 ལངས་ཀྱི་སྦྱིར་གཏམ་མཆོད་པ་བཅས་ལ་བརྟེན། རྒྱ་གདུང་མཆོད་རྟེན་རྒྱ་ཕྲལ་ཏེ་བྲགས་

༡༦༥ ཡུ་གོང་ས་ལྟ་བུ་ཆེན་པོའི་«རང་རྣམ་དུ་ཀྱུ་ལའི་གོས་བཟང་» བོད་ཚོངས་མི་དམངས་དཔེ་
 རྒྱུག་ཁང་གི་༡༩༩༩ བོད་རྒྱལ་སྤྱི་ལོ་ལྔ་པ་མ་འཕྲུལ་པོའི་ཤོག་ངོས་༤༧༥༧༥༧༥ པར་གསལ།

ཀུན་གྱི་ཕུར་ཐལ་ཆུར་བསྐྱར་དགོས་བྱུང་བ་གཙང་ཆུའི་བཟུར་ཆུད་ལྟོ་ཁ་དོལ་ཆུ་མིག་
དཀར་མོ་ཞེས་པར་བྱད་པ་མི་ཞིག་གིས་སྒྲངས་པས་ས་ཁུལ་དེའི་མི་ལྷགས་ལ་གོད་ཆག་
དང་རན་ལྷས་མང་པོ་བྱུང་བར་གྲགས་པས། ཡོན་ལ་ལྷ་པ་ཆེན་པོས་ཐོག་མར་ཁུལ་
དེར་འདྲེ་རན་དེ་འཁོར་ཆགས་བྱེད་སའི་རྟེན་ཁང་བཙུགས་པ་དེར་གནས་པའི་ཀྱལ་
འགོང་དེར་དོལ་ཀྱལ་ཞེས་པའི་མིང་ཐོགས།

ཐུས་སུ་ཆོས་ཆུད་ཁག་གི་སྐྱེས་ཆེན་ནམ་པས་ཀྱལ་འགོང་འདིར་མིང་འདོགས་
འདྲ་མིན་བྱུང་བ་དཔེར་ན། དཔལ་ས་སྐྱ་ངོར་ཆེན་(འདི་ལ་ལྷོར་ཆེན་ཞེས་ཀྱང་
འབྱུང་།) ཀྱན་དགའ་ལྷན་གྲུབ་ཀྱི་སྒྲོབ་བརྒྱུད་ནམས་ཀྱིས་དཀོར་བདག་དང་། ཀྱལ་
འགོང་། འབྱུང་པོ། དམ་སྒྲི། ཀམ་ན་འདྲེ། ཤི་འདྲེ་སོགས་སུ་འབོད། སྒྲིན་སྒྲིང་
གཏེར་བདག་སྒྲིང་པ་འབྱུར་མེད་དོན་རྗེས་དམ་སྒྲི་གདུག་པ་ཅན་ཞེས་དང་། པཆ་ཆེན་
སྐྱེ་ཐེང་ལྷ་པ་བསྐྱམས་པའི་དབང་ལྷག་གིས་གདུག་འདྲེ་དང་མཁའ་ལ་ཀྱུ་པའི་ཡི་དྲགས་ཞེས་
འབོད། དགའ་ལྷན་ཁྲི་ཐོག་ང་བཞི་པ་ཁྲི་ཆེན་ངག་དབང་མཆོག་ལྷན་གྱིས་ཀྱལ་འགོང་
གདུག་པ་ཅན་ཞེས་དང་། དུར་ལྷོག་ངག་དབང་བྱམས་པས་འདྲེ་ཞེས་འབོད་ལ། གཞུང་
བསྟན་དག་ལྟའི་གཙོ་བོ་གནས་ཆུང་ཆོས་ཀྱལ་གྱིས་ཨ་སྐས་འབྲུམ་པོ་ཞེས་གྲགས་ཀྱན་
གདུག་སའི་ལགས་ཨ་ཀྱལ་གྱི་སྐས་སུ་འབྲུངས་པས་ཨ་སྐས་དང་། འཇིག་རྟེན་པའི་རྟེན་ས་
པར་སྐྱེས་རྗེས་བདག་པོ་རྒྱག་མཁན་མ་བྱུང་བར་གང་སར་འབྲུམས་བསྐྱད་པས་འབྲུམ་
པོ་ཞེས་ཐོགས། ལྷ་ཆེན་ཆངས་པ་དང་བཀྲ་ཤིས་ཆེ་རིང་མས་ཀྱི་འདྲེ་ཞེས་འབོད། ལྷ་
ས་སྤང་ལུང་རི་བྲོད་དུ་ཁོག་རྩོམ་བྱེད་མཁན་ཡོད་པས་སྤང་ལུང་ཀྱལ་ཆེན་སོགས་སུ་འབོད།

ས་བཅད་བཞི་པ།

ཡུ་པ་ཆེན་པོས་ཞི་དྲག་གི་ལས་སྒྲུབ་མཛད་པའི་སྐྱེར།

༡། ཡུ་པ་ཆེན་པོས་ཞི་བཅོས་མཛད་པའི་སྐྱེར།

དེ་ལྟར་ཡགོང་ས་ལུ་པ་ཆེན་པོས་རྒྱལ་འགོང་འདིར་ཚུ་མིག་དཀར་མོར་རྟེན་
ཁང་བཅིགས་བཅུག་པ་སོགས་འབྱུང་པོ་ཆགས་སའི་རྟེན་གཞི་བཟོས་ཏེ་ཞི་འཇམ་ལ་
འགོད་པར་བྱགས་བཅོན་ཅི་ལྟར་མཛད་ཀྱང་། འབྱུང་འདྲའི་ངན་ལྟས་ཆེར་འཕེལ་
གྱིས་ཡུལ་དུ་ནད་ཡམས་དང་གི་འགོངས་ཀྱི་འཚུབ་ལྟས་བྱུང་བ་མ་ཟད། ལྷག་པར་
དུ་གྲགས་རྒྱན་གཤེགས་འབྲལ་ཡུ་པ་ཆེན་པོ་དཔལ་ལྷན་རེ་མ་ཉིའི་མདོས་བསྐྱང་
བཅུགས་པའི་དོ་རྩེ་སྒྲོབ་དཔོན་ལ་ཕེབས་སྐབས་གནས་རྒྱུང་ཆོས་སྒྲིང་ཆེན་པོ་ཁོག་
ཕེབས་ཀྱིས་གསོལ་ཇ་ཁང་གི་ནང་དུ་གདོན་གྱི་འཚུབ་ལྟས་འདུག་པར་ཁྱུས་གིང་། ཁོང་
གི་ཉམས་སྒྲུང་དུ་འང་ཆ་དཀར་ཆོས་མཛད་དང་སྤྱུ་བྱིས་པ་ལོ་བརྒྱད་ཙམ་པ་དོམ་
པགས་ལྟ་བུའི་ཁ་དོག་ནག་ཅིང་། མིག་དམར་སེར་ཅན་ཞིག་རེས་རྗེས་སུ་འབྱང་
བ་དང་། རེས་གཉེའ་ལ་བཞོན་ནས་འོང་བ་སོགས་ཀྱི་ཉམས་སྒྲུང་བྱུང་བ་དང་། ད་
དུང་ཆོས་སྒྲིང་ཆེན་པོས་གྲགས་རྒྱན་གྱི་ཕུར་བཞུའི་སྐབས་ལུ་པ་ཆེན་པོ་ཉི་འཁོར་དེར་

བཞུགས་ན་མི་ལེགས་པའི་ལུང་འབྲུལ་ཞུས་པ་ལྟར་འབྲས་སྤྲངས་ནས་པོ་དྲུ་ལར་ཕེབས་
དགོས་ཀྱང་། དེ་རྗེས་ཉམས་ལྷོས་ཅི་ཡུང་ཡུལ་མཆོག་ལ་པ་ཆེན་པོས།

ཆོས་རྒྱུད་ཆེན་པོས་སྐུལ་པའི་སྐུའི་ཕུར་བཞུའི་དུས་ཉི་ཤོར་དུ་
བཞུད་པ་མི་འགའ་པས་པོ་ཏ་ལར་སོང་གསུངས་པ་བཞིན་ཉིར་གཉིས་ལ་
འོངས། ཞག་བདུན་གྱི་བར་འཕགས་པ་མཆེད་ཀྱི་དུང་དུ་མཆོད་པ་སྒྲིན་
ལས་བསྐྱས་བརྗོད་སོགས་དགེ་རྒྱུ་ལ་བརྟན་པར་བྱས། ལས་སྒྲིབ་ལ་ཕན་
པའི་ལྷས་བཟང་འབྲུ་འོང་དུ་རི་ཡང་། རུབ་གཅིག་མི་ལས་དུ་བརྟན་པ་
ཞིག་གིས་ཟན་ཀྱི་ལ་མོ་སྒྲོམ་ཕ་མདུ་ལ་མོ་ཅམ་མཁྱེལ་གང་གི་ཆད་ཅེ་ཅིའི་
ནས་པ་ཡོད་ཀྱིས་ཞིག་མདུན་དུ་བཞག་ཉི་འདི་ལྗེ་པ་སྒྲིད་དུ་བ་ཡིན་ཟེར་
པའི་སྐུས་ལ་ཟན་དེ་སྒྲིག་ཆགས་ལྟར་འགྲོ་བ་དང་ཡང་རྫོང་གི་ཏ་ལས་དུ་
དམག་གིས་འཆངས་པས་ཁྲའི་སང་ལྗེ་པ་དང་ལྷན་ཅིག་ཆར་བབས་པའི་
སྐུན་ཁྲོད་ལ་མཆིལ་ལྷས་ཡང་མ་ཁྲོན་པར་ལྷག་སྒྲོ་ནས་ཐོན་ཉི་ཤོས་ཉི་
འགྲོ་བ་སོགས་ངན་པ་འགའ་ཞིག་བྱུང་།^{༡༥}

ཞེས་གནས་སྐབས་ཆུང་ཆོས་ཀྱལ་ཆེན་པོས་གྲགས་ཀྱན་གྱི་ཕུར་བཞུའི་སྐབས་ཡུ་
པ་ཆེན་པོ་ཉི་ཤོར་དུ་བཞུགས་པ་མི་འགའ་པའི་བཀའ་ལུང་ཕེབས་དོན་ལྟར། ཆོས་
ཉིར་གཉིས་ཉིན་པོ་བྲང་པོ་དྲུ་ལར་ཆིབས་བསྐྱར་གྱིས། དེ་ནས་ཉིན་ཞག་འདུན་གྱི་

༡༥༥ ཡོན་ངས་ལ་པ་ཆེན་པོའི་«རང་ནམ་དུ་ཀྱ་ལའི་གོས་བཟང་» བོད་རྫོང་ས་མི་དམངས་དཔེ་
སྐུན་ཁང་གི་༡༩༩༩ ལོའི་ཆུགས་དཔར་མ་དེ་བཟང་པོའི་ཤོག་ངོས་༤༧༥ པར་གསལ།

བར་དུ་སྒྲིན་ལམ་བཟུངས་བཞིན་སོགས་དགེ་སྦྱོར་མང་ནའང་། ལས་སྒྲིབ་ལ་ཕན་
པའི་ལྷ་ས་བཟང་གང་ཡང་མ་ཤར་བའི་ཐོག་ རྗེ་པ་སྦྱིད་རུ་བར་འཁུབ་འོ་ཡོད་པའི་
འཁུབ་ལྷ་ས་ཀྱང་བྱང་ཚུལ་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

ཡང་ལཱ་པ་ཆེན་པོའི་མཉམ་ལམ་དུ་གདུགས་ཆེན་པོ་དུར་སྒྲིག་གི་མདོག་
ཅན་ཞིག་ཡང་ཡང་འཁོར་འོང་བ་དང་། དེ་བྱུང་ཐེངས་རེར་འཁུབ་ལྷ་ས་ངན་པ་འོང་
བ་དང་། ལཱ་པ་ཆེན་པོས་ཏྲ་མགྲིན་གྱི་རྗེས་གནང་སྒྲུབ་སྐབས་ཤིག་ལ་རྒྱང་སོགས་
ཡེ་ནས་མེད་པར་དབང་གཏོར་གསོལ་ཅིག་སྟེང་ནས་སྦྱང་བ་དང་། གསོལ་ཆོགས་
སྐབས་བཞེས་པ་ན་མས་དོན་མེད་མགོ་མཐུག་ཚྲོག་པ་སོགས་གྱི་འཁུབ་ལྷ་ས་ངན་པ་
བྱུང་བ་སོགས་འདྲེ་ངན་འདྲིའི་སྤྱིགས་མང་པོ་ནས་ཐོ་བརྩམས་པ་དང་། ཉགས་ལྷ་ས་
དེ་དག་འདྲེ་ངན་འདྲིའི་འཁུབ་སྟོང་ཡིན་པའི་བདེན་དཔང་ཡང་གོང་འཁོད་ལྟར་དང་།
ལྷག་པར་དུ་རྗེ་པ་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་ལ་འང་གཞིན་སྦྱོར་རིམ་པར་བརྩམས་འདུག་
པ་དཔེར་ན། གྲགས་རྒྱན་འདས་པའི་ལོ་གཅིག་རྗེས་དྲེ། མེ་བྱ་(བྱེ་ལོ་༡༧༥༥)ལོར།

ཟླ་བ་ལྷ་པོའི་ནང་དུ་རྗེ་པ་གོང་དཀར་དུ་གོ་བཅི་སོགས་གྱི་
ཐུགས་བྲེལ་གཅོད་པར་ཐེབས་ཐོག་ཉིན་གཅིག་གཟི་མས་རྒྱང་ནང་དུ་
ཐུགས་དྲན་མེད་ལ་ང་ཡུན་གཅིག་ཅུ་མོང་པའི་ཐོག་མར་བྱང་འོས་ནས་
གྱིས་གཅོས་དབས་བྱར་གྱི་རྣམ་པས་སྐྱ་མ་འཛོ་བར་ཐག་བཅད་པའི་
གནས་ཚུལ་སྟེལ་པའི་སྐ་གོན་གྱི་སྐབས། ཟླར་སྐྱ་བསོལ་པས་དེ་གའི་
གཏམ་སྙན་གྱི་ཕུག་བྲིས་དང་བཅས་སྦྱང་བ་ལེན་མི་བྱུང་བར་བཟུངས་

དང་སྐྱུ་ལ་འདོགས་སྒྲིག་དང་ཟབ་སྒྲུལ།^{༡༩}

ཞེས་འདྲེ་ངན་འདིས་སྡེ་པ་བསོད་ནམས་རབ་བརྟན་ལའང་གནོད་སྦྱོར་
བཅུམས་ཏེ་མཐར་སྡེ་པ་སྐྱུ་འཆོ་བཞུགས་མ་བྱུང་བའི་སྐོར་ལོ་དེ་གའི་ཕྱི་ལོ་སྟེ་ས་བྱི་
(ཕྱི་ལོ་༡༩༥༤) ལོའི་ཟླ་བ་གསུམ་པའི་

ཆོས་གཅིག་གི་སྡོད་འཁོར་ལ་ཉ་ཤུར་སྐྱུ་རིལ་གྱིས་ཐའི་སངས་སྡེ་
པ་བརྟུད་དེ་སྡེ་པ་བསྐྱུང་ལུགས་འདི་བཞིན་བྱུང་བཟེར་བར་བ་ཡིག་དང་།
བྱིན་རྒྱལ་ཏེན་སོགས་བསྐྱར། ནམ་ལོག་ལ་ཡོང་ཅིས་གྱིས་ཏེ་བསྐྱུ་བ་
ཐོང་བྱས་ཀྱང་ནམ་སངས་ལས་མ་འཕྱོར། ཆོས་གཉིས་གྱི་ཞོགས་པར་སྟ་
སར་སྐྱུ་གྱི་པ་གྱིས་སྐྱུ་ན་གཞི་བབ་གིན་དུ་སྐྱུ་པ་འདུག་པས་བཅོས་ཀ་
འགྲོ་མདོག་མ་ཁའང་བ་ཡིག་དུག་དབྱུངས། སྐྱུ་བཅོས་ཐབས་སྐྱ་ཆོགས་
བྱས་ཏུང་ཆོས་གསུམ་གྱི་ཉིན་སྟེད་ལ་ཞལ་མ་བཞུགས་ཀྱི་ལོ་^{༢༠}

ཞེས་གསལ་བ་ལྟར། ཡགོང་ས་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་མནལ་ལམ་གཟིགས་སྤང་
དང་། གནས་ཚུང་ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་པོའི་ལུང་བཟླན། དངུལ་གདྲང་མཆོད་རྟེན་ནང་
ཙོར་སྐྱ་ཐོས་པ་སོགས་སྐྱ་གྱུ་བྱིངས་གྱི་མཐོང་ངོ་སོགས་གང་ལ་བཟླས་ཀྱང་སྡེ་སྟེད་

༡༩༥ ཡགོང་ས་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་«རང་རྣམ་དུ་ཀྱ་ལའི་གོས་བཟང་» བོད་རྫོང་ས་མི་དམངས་དཔེ་
སྐྱུ་ཁང་གི་༡༩༩༧ལོའི་དཔར་མ་དེབ་དང་པོའི་གོག་ངོས་༤༩༤ པར་གསལ།

༡༩༥ ཡགོང་ས་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་«རང་རྣམ་དུ་ཀྱ་ལའི་གོས་བཟང་» བོད་རྫོང་ས་མི་དམངས་
དཔེ་སྐྱུ་ཁང་གི་༡༩༩༧ ལོའི་དཔར་མ་དེབ་དང་པོའི་གོག་ངོས་༥༡༧ པར་གསལ།

པམོད་ནམས་རབ་བརྟན་གཤེགས་ཀྱིན་འགོང་པོ་འདིའི་བྱེད་སྤྱོད་ལས་བྱུང་བ་གནས་
ཁུང་ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་པོའི་ལུང་བསྟན་ལས་ཀྱང་གསལ་པོར་མཐོང་བྱུང།

འདི་ལྟར་རྒྱལ་འགོང་འདིས་འགོང་པོའི་རྟགས་མཚན་རིམ་པར་བསྟན་པས་
གནས་ཁུང་ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་པོའི་བཀའ་ལུང་བཞིན། གསལ་ཀྱིན་གྱི་དངུལ་གདུང་
དང་མཚོད་རྟེན་བཞིག་སྟེ་སྟོད་ལུང་དུ་བསྐྱལ་བ་དང་། གཟིམ་ཁང་བཞིག་བྱལ་དུ་དགོ་
འདུན་འདུས་སྟེ་བསྐྱོངས་འཆོགས་ཀྱིས་གཏོར་བརྒྱུག་ཀྱང་བྱ་དགོས་བྱུང་འདུག་པ་
སྟེ། ལཱ་པ་ཆེན་པོའི་«རང་ནམ་དུ་ཀྱ་ལའི་གོས་བབང་»ནང་།

ཆོས་སྤྱོད་ཆེན་པོས་སྟེ་པར་འདྲི་སྟེ་བྱུག་པའི་གཟིམས་ཁང་གི་
མཚོད་རྟེན་ནམས་གཤན་དུ་སྟོ་དགོས་ཆུ་ལོ་སྟེ་མ་སྟོད་ལུང་ཆུ་ཆོན་
ལ་བྱོན་སྐབས་དགེ་བསྐྱོས་གཉིས་བརྒྱད་དེ་ལབ་པ་ཡིན་ཡང་། དངུལ་
གདུང་ཆོ་སྒལ་ནས་འདྲིག་པ་ཅམ་ལས་མ་སྟོས་པའི་སྟོན་གྱིས་ནད་གཞི་
ཆུག་པ་ཡིན། ད་ཆ་འཆུབ་ཆེར་མོང་བས་གཟིམ་ཁང་གོང་སྟོ་དགོས་
གསུངས་པར། རྒྱལ་ལྗོངས་ཀྱི་བུའི་གོ་ཆོད་པས་ཁང་པ་བཞིག་མ་དགོས་
པ་མོང་མི་མོང་གི་སྒྲེང་གཞི་མང་དུ་བྱུང་བྱུང་། བདེན་མི་བདེན་ཇི་
ལྟར་ཀྱང་མཚོད་རྟེན་བརྒྱད་པོ་མ་སྒལ་བའི་སྐབས་མཚོད་རྟེན་ནང་ནས་
སྐད་དང་། ཅིར་བརྒྱབ་ཟེར་བའི་མཚོན་པས་ནམ་སྟོན་ག་འདྲི་ལངས་ཁ་
ཆོད་མཚོད་པས་སྟེ་ཆས་ཆོ་སྟོད་ལུང་མདའ་དང་། བོང་ཆ་ནམས་གར་
ཆུ་བྱུག་དུ་བསྐྱལ། གཟིམ་ཁང་བཞིག་བྱལ་དུ་བྱ་ཆང་གི་ཁྲོ་རྩ་སྒྲུང་

གང་མ་ཞིག་དང་། བྱ་ཚང་གསུམ་ནས་བསྐྱུས་པའི་དགེ་འདུན་བརྒྱ་
 ལྟོར་གྱིས་གསུང་རབ་བསྒྲགས།^{༥༠}

ཞེས་གསལ་བ་ལྟར། གཞུང་པ་ཆེན་པོའི་གཟིགས་སྒྲུང་རིམ་པ་དང་། གནས་
 རྒྱུ་ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་པོའི་བཀའ་ལུང་ལྟར་གྲགས་ཀྱི་དངུལ་གདུང་མཆོད་རྟེན་
 ཆོ་སྤལ་ཏེ་སྟོན་ལུང་དང་རྒྱ་ཡུལ་དུ་བསྐྱུལ་འདུག་པ་འདི་ནི། གཞུང་པ་ཆེན་པོས་
 གྲགས་ཀྱི་ཐོག་ཐུགས་སྒྲུང་མ་གཤིན་པ་མ་ཡིན་པར། སྐབས་དེའི་དགེ་འདུན་
 སྤྱི་དམངས་ཀྱི་རྣམ་རྟོག་དང་གནས་རྒྱུ་ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་པོའི་བཀའ་ལུང་གཞིར་
 བཟུང་བསྟན་འགྲོ་སྤྱིའི་དོན་མཛད་པ་རྣམས་ཐར་དུ་གསལ་ནའང་། «བསྟོན་འགྲེལ་
 »ནང་གོང་དུ་གྱུ་ལུང་དབང་མཆོག་ལ་ཆོ་འཕྲུལ་བསྟན་པ་དང་། སྤེ་སྤྱིད་ལ་གཞོད་
 སྟོར་བཅུམས་པ་རྣམས་ནི་དོལ་རྒྱལ་གྱིས་གཞུང་པ་ཆེན་པོར་ **‘དད་དམ་ལྷག་
 པའི་ཆ་ལྷ་མོ་ཅམ་ཡང་མེད་པར་’** **‘ཆེ་བ་འདེགས་ཆེད་དུ་’**^{༥༡} ཡིན་
 པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཞག་འདུག་ཅིང་། ལྷག་པར་གཞུང་པ་ཆེན་པོས་དེའི་ཐོག་ཐུགས་
 འཆོབ་བཞེས་པ་ལ་དྲང་ངེས་ཀྱི་དབྱེ་བ་སྤྱེས་ནས་འགྲེལ་བཞིན་གོ་ལྷག་བརྒྱུ་འདུག་
 པ་མ་ཟད། གྲགས་ཀྱི་ཐོངས་ཁུར་གནས་རྒྱུ་ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་པོས་དགེ་ལུན་བསྟན་

༥༠༽ གསོལ་སྤྱོད་པ་ཆེན་པོའི་«རང་རྣམ་དུ་ཀྱུ་ལའི་གོས་བཟང་» བོད་རྫོང་ས་མི་དམངས་དཔེ་
 རྒྱུན་ཁང་གི་༡༩༩༩ ལོའི་དཔུང་མ་དེབ་དང་པོའི་གོག་ངོས་༥༣༩ པར་གསལ།
 ༥༡༽ ལོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེས་མཛད་པའི་«རྒྱལ་ཆེན་ཐུགས་རྟེན་གྱི་བསྟོན་འགྲེལ་»
 ༡༩༩༩ ལོར་སྒྲུང་ཐོག་དུ་དཔར་པའི་མདའ་ཆོད་མའི་གོག་གངས་༥༣ པར་གསལ།

སྤང་མཐུ་པོར་བཞེངས་རན་ནི་ཞེས་བརྒྱུལ་ཞུས་ཚུལ་དང་། ཁམས་སོག་
 གི་འབྲུལ་པ་ལྟོས་ཆེ་བྱུང་བ་དེ་ནི་གནས་རྒྱུ་ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་པོའི་ཆོ་འབྲུལ་ཡིན་
 ཚུལ་^༩ སོགས་སྐབས་དེ་ཤེད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་ཁག་ཏུ་རྟེན་མི་བྱུང་པའི་ཆེས་ལྗོན་
 བྱུང་གི་གནས་རྒྱུ་ནམས་རང་གིས་དངོས་སུ་མཐོང་བ་ལྟ་བུ་འཁོད་འདུག་ན་ཡང་།
 གནས་རྒྱུ་འདི་ནམས་ལ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཁྲུངས་སྡེ་ཡིད་རྟོན་རུང་བ་གང་ཡང་བགང་
 རྒྱ་བྱུང་མི་འདུག་གོ།

༩༡ ཡོངས་འཛིན་ཁྱི་བྱུང་རིན་པོ་ཆེས་མཛད་པའི་《རྒྱལ་ཆེན་ཤུགས་ལྡན་གྱི་བརྟོད་འགྲེལ་》
 བྱེ་ལོ་༡༩༦༩ ལོར་སྐར་ཐོག་ཏུ་དཔར་པའི་མདའ་ཚད་མའི་ཤོག་གྲངས་༩༩ པར་གསལ།

༡། ལཱ་པ་ཆེན་པོས་དབུས་པའི་སྐྱེས་ཆེན་ཁག་ནས་དག་ པོའི་ལས་སྦྱོར་མཛད་པའི་སྐོར།

དེ་ལྟར་གྲགས་ཀྱི་ཆེན་པོས་སྐྱེས་ཆེན་གྱི་ལུང་བཟླ་དང་དགེ་འདུན་
སྤྱི་དམངས་ཀྱི་མཐོང་སྒྲུབ་ལྟར་སྐྱེས་ཆེན་ནམས་དང་གཟིམ་ཁང་པོ་བྱང་དང་སྐྱེ་གདུང་
མཆོད་རྟེན་ཆོ་སྤྲལ་ཏེ་མང་མེད་བཅོས་ནའང་། ཡུལ་གྱི་མི་ཕྱགས་ལ་ནད་ཡམས་
དང་གི་ཆད་བྱུང་བ་དམ་སྤྱི་འགོང་པོ་འདིའི་ཆོ་འཕྲུལ་ཡིན་སྐོར་སྤྱི་ཆོགས་ཁྲོད་སྤྱིར་
གྲགས་བྱུང་སྟབས། ལཱ་པ་ཆེན་པོས་སྟོ་ཁ་དོལ་ཚུ་མིག་དཀར་མོར་འབྱུང་པོ་ཆགས་
བྱེད་ཀྱི་རྟེན་ཁང་གསར་འཛུགས་ཀྱིས་ཐུགས་བརྩེ་མ་སྟོད་པར་ནི་བཅོས་གནང་བར་
ཕན་བསྐྱེད་མ་བྱུང་བའི་ཁར། ཡུལ་མི་ལ་གཞོན་པ་ཐེ་ཆེར་མོང་སྟབས་དག་པོའི་
ལས་སྦྱོར་མི་གནང་མཐུ་མེད་བྱུང་ཚུལ་«རང་ནམ་དུ་ཀྱ་ལའི་གོས་བཟང་» ནང་།

(གིང་སྟག་ཕྱི་ལོ་༡༩༥༧ ལོར།) ལུས་མེད་ཀྱིས་འཛུབ་ལྷས་ཆེ་བར་
ནོ་ཐེ་སྒོ་བ་དཔོན་དགེ་སྒོར་སྒོ་གྲོས་ཀྱི་ལུང་ལས་བུས་ཏེ་གྲ་ཚང་གིས་རིགས་
འཛིན་ནོ་ཐེ་དག་པོ་ཅལ་གྱི་སྒོ་ནས་འགོང་པོ་སྤྱི་དང་། བྱེ་བྲག་ཚུ་མིག་
དཀར་མོའི་དམ་སྤྱི་ཨར་ལ་གཏད་པའི་དགས་སྟགས་བྱེ་བའི་མཛུགས་དུ་རྟོམ་
གྱི་ལས་སྦྱོར་དང་བཅས་པོད་འབངས་ཀྱི་བདེ་ཐབས་བསྐྱབས།^༩

ཅེས་ཡ་རྒྱལ་དབང་མཆོག་གིས་བརྟན་འགྲོ་སྤྱི་དོན་དུ་འདྲེ་ངན་འདིར་སྤྱང་
 པོ་སྤྱང་རྒྱ་བཅས་དོལ་ཚུ་མིག་དཀར་མོ་ཞེས་པའི་སར་འབྱུང་པོ་འཁོར་སའི་རྟེན་རྒྱས་
 གསར་བཅིགས་སོགས་ཞི་འཇམ་ལ་འགོད་པའི་ཐབས་མཁས་ཐུགས་རྗེ་བསྐྱེད་སྤྱད་ཀྱི་
 རྣམས་ལ་བཞིན་སྒྲོན་ལམ་ལོག་པར་སྦྱེས་པའི་དམ་སྤྱི་འགོང་པོ་འདིས་སྦྱེ་འགྲོ་
 རྣམས་ལ་གནོད་སྦྱོར་གྱི་ལས་ངན་ཆབས་རྗེ་ཆེར་སྤོང་བར་བརྟེན། དགེ་འདུན་པ་
 ཐུན་མོང་ནས་དྲག་པོའི་ལས་སྦྱོར་གནང་བའི་བྱ་གསེལ་ཤུགས་ཆེར་ལུས་བར་བརྟེན་
 ལས་སྦྱོར་མཛད་འདུག་པ་གསལ་པོར་མཐོང་བུ། དེ་ཡང་«རང་རྣམ་དུ་ཀྱུ་ལའི་
 གོས་བཟང་» རྣམ་།

དོལ་ཚུ་མིག་དཀར་མོར་སྒྲོན་ལམ་ལོག་པའི་དམ་སྤྱི་མཐུ་ཅལ་གྱིན་
 དུ་ཆེ་བ་ཞིག་གིས་བརྟན་འགྲོ་སྤྱི་བྱེ་བྲག་ལ་གནོད་པའི་གྲགས་པ་མེ་བུ་(ཕྱི་
 ལོ་༡༦༥༩) རྣམ་རྗེ་ཆེར་སྤོང་བའི་དོན་ཐོག་དུའང་ཁེལ་བ་མང་རུང་ང་ལ་མ་
 རག་ལྟ་བུའི་བྱེད་མི་དགོན་ཞིང་དོལ་ཚུ་མིག་དཀར་མོར་སྤྱི་(ཕྱི་ལོ་
 ༡༦༦༩) མཇུག་ལ་ཁང་པ་གསར་བཅིགས་དང་ཀ་ཅ་སོགས་སྦྱོས་པའི་རྒྱལ་པོ་
 ཆགས་རྟེན་ཡོང་ལ་རེ་བུས་ནའང་གནོད་པ་རྗེ་འཕེལ་བུང་ཞིང་ཉེ་ཆར་སྦྱས་
 དུ་མར་ནད་ཡམས་དང་གྲ་པ་རེ་གཉིས་གི་ཆད་བུང་བས་ཁྱེན་བུས་གྲ་ཆང་
 གི་གྲ་པ་རྣམས་མགྲིན་གཅིག་པ་ལྟ་བུའི་ལས་སྦྱོར་བྱེད་ཐེར་བར་བརྟེན་འདི་

༤༩༽ ཡགོང་ས་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་«རང་རྣམ་དུ་ཀྱུ་ལའི་གོས་བཟང་» བོད་རྫོང་ས་མི་དམངས་དཔེ་
 གླུ་ཁང་གི་༡༩༩༩ ལོའི་ལུགས་དཔར་མ་དེབ་གཉིས་པའི་གོག་ངོས་༤༥༤ པར་གསལ།

ལ་ནད་ཡམས་དང་། ཤི་ཆད་སོགས་འབྱུང་པའི་སྤྱིའི་བྱེད་རྒྱས་རྒྱོག་ཐབས་སུ་ས་བྱ་
 ནས་ཏེན་རྩལ་གསར་འཛུགས་སོགས་ཞི་འཇམ་ལ་འགྲུགས་ཐབས་མཛད་ནའང་།
 འབྱུང་པའི་གནོད་པ་རྩེ་འཕེལ་ལ་སོང་བས་ཡུལ་པ་ཆེན་པོས་དབྱས་པའི་སྤྱིས་ཆེན་
 རྟོགས་ལྡན་ནམ་པས་བསྟན་འགྲོའི་དོན་དུ་དག་སྟོར་མཛད་ཅིང་། སྐབས་དེར་ཡུལ་
 པ་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་གཟུ་དཔང་ནི། ཁོང་གི་གསུང་«ཆོས་སྤང་བྱ་མཆོའི་བསྟོད་
 ཆོགས་»>>ནང་།

ལེགས་ལྡན་བྱག་དུག་ལས་གཤིན་དམག་ཐོར་ལྷ། །
 གདོང་བཞི་མགོན་པོ་ལྷམ་དཔལ་ལེག་ཅེ་སོགས། །
 བསྟན་མཆོད་སྐྱབ་པའི་སྤྱང་མ་དམ་ཅན་ལ། །
 གསེར་སྤྱེམས་ལུད་ཀྱི་མཆོད་པ་འདི་འབུལ་གྱིས། །
 དམ་མིན་དམ་བུ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་ཞེས། །
 སྟོན་ལམ་ལོག་པའི་དམ་སྤེའི་འབྱུང་པོ་འདིས། །
 བསྟན་དང་འགྲོ་བ་ཀུན་ལ་འཆོ་བྱེད་ན། །
 མགོན་སྐབས་དབྱང་གཉིན་མ་མཛད་ཐལ་བར་སྟོག། །
 གནོད་སྤྱིན་ཡང་སྐྱབ་པའམ་སོགས་བསྟན་མ་དང་། །
 རྒྱལ་པོ་སྐྱུ་ལྷ་སྐབ་འཇུག་དོ་རྩེ་ལེགས། །
 རྒྱད་པར་གནས་རྒྱུང་ཆོས་རྒྱལ་འཁོར་བཅས་ལ། །
 གསེར་སྤྱེམས་ལུད་ཀྱི་མཆོད་པ་འདི་འབུལ་གྱིས། །

དམ་མིན་དམ་བརྟུ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན་ཞེས། །
 སྒོན་ལམ་ལོག་པའི་དམ་སྤྱི་འབྲུང་པོ་འདིས། །
 བཏུན་དང་འགྲོ་བ་ཀུན་ལ་འཆེ་བྱེད་ན། །
 མགོན་སྐབས་དབྱང་གཉེན་མ་མཛད་ཐལ་བར་རྫོག། །
 ཅིབ་དམར་ལ་སོགས་དབར་བ་སྤྱན་བདུན་དང་། །
 གསང་ཕུ་བསེ་ཡི་ཁྲབ་ཅན་གྱིས་མཆོན་པ། །
 འདྲེ་འདིའི་སྐབས་གསོལ་ལྟ་འདྲེ་དག་པོ་ལ། །
 གསེར་སྐྱེམས་ཕུད་ཀྱི་མཆོད་པ་འདི་འབྲུལ་གྱིས། །
 དམ་མིན་དམ་བརྟུ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན་ཞེས། །
 སྒོན་ལམ་ལོག་པའི་དམ་སྤྱི་འབྲུང་པོ་འདིས། །
 བཏུན་དང་འགྲོ་བ་ཀུན་ལ་འཆེ་བྱེད་ན། །
 མགོན་སྐབས་དབྱང་གཉེན་མ་མཛད་ཐལ་བར་རྫོག། །
 རྟོ་རྩེ་འཆང་དབང་ཅ་རྒྱུད་བླ་མ་ཡི། །
 ལྷན་ཁྲར་བཏུན་འགྲོའི་པན་བདེ་སྤེལ་བ་རུ། །
 ཞལ་གྱིས་བཞེས་ནས་དམ་སྤྱི་འདི་སྐབས་ཆེ། །
 སྒོན་གྱི་དམ་ཆིག་ཉམས་པར་མི་འགྱུར་རམ། །
 མི་ནད་ཕྱགས་སད་སེར་མུ་གེ་ཐན། །
 མི་རུང་ཆོ་འབྲུལ་སྒྲ་ཆོགས་སྒོན་བྱེད་པ། །

འབྲུང་པོའི་མེར་བཙས་མཐུ་སྟོབས་རྒྱས་པ་དང་། །

ལུས་ངག་ཡིད་གསུམ་རྩལ་ཕན་བཞིན་དུ་རྫོག་།^{༤༤}

ཅེས་གསལ་པ་འདི་ཉིད་ལས། རྟོལ་རྒྱལ་འདི་སྤྱལ་སྤྱུ་གསལ་རྒྱུན་སྟོན་ལམ་
ལོག་པའི་དབང་གིས་དེགས་པར་སྤྱེས་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་འདུག་པ་འདི་ལས་ལྷག་
པའི་དབང་རྟགས་གཞན་ཞིག་དགོས་དོན་མེད་མོད། འོན་ཀྱང་། ཁ་ཅིག་གིས་སྐབས་
འདིའི་ “དམ་མིན་དམ་རྩུ” ཞེས་པ་དམ་སྤྱི་འབྲུང་པོ་གཞན་ཞིག་གསལ་
རྒྱུན་ལ་བརྩམས་པའི་དོན་དུ་འགྲེལ་བའང་མཐོང་རྒྱུ་འདུག་པས། ཡུ་པ་ཆེན་པོའི་
«རང་རྣམ་» ལས།

གད་ཁ་སའི་ལྷགས་ཨ་རྒྱལ་གྱི་འཕྱལ་ལ་བརྟེན་སྤྱལ་སྤྱུ་བསོད་ནམས་
དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་གི་སྤྱུ་སྤྱེ་བརྩམས་མ་ལམ་དུ་སོང་བ་སྟོན་ལམ་ལོག་
པའི་དམ་སྤྱིར་གྱུར་ཏེ་འགྲོ་བ་མང་པོར་གནོད་ཆབས་ཆེ་བར་^{༤༥}

ཞེས་གསལ་རྒྱུན་འདི་ཉིད་སྤྱལ་སྤྱུ་བརྩམས་མ་ཡིན་པ་དང་། སྟོན་ལམ་ལོག་
པའི་དམ་སྤྱིར་གྱུར་པའི་རྩྱལ་ཤིན་དུ་གསལ་པོར་གསུངས་ཡོད་པ་མ་ཟད། “རབ་
འབྱམས་པ་བླགས་སོགས་ཀྱིས་རྩལ་བསྐྱགས་ཏེ།”^{༤༦} ཞེས་དང་། “གཟིམ་

༤༤༽ ཡུ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་འབྱམས་པོད་ ད་ པའི་«ཐོག་མེད་དྲག་ཅལ་རྒྱས་སྟོབས་ལྡན་པའི་
དམ་ཅན་ཆོས་སྤྱང་རྒྱ་མཆོའི་སྤྱན་ཟུར་མཆོད་འབྱལ་བསྐྱང་བཤགས་བསྟོད་ཆོགས་སོགས་
འཕྲིན་ལས་རྣམ་བཞི་ལྟན་གྱུབ་» ཐོག་གངས་༡༣༥ པར་གསལ།

༤༥༽ གོང་འཁོད་ཐོག་གངས་༡༣༥ པར་གསལ།

ཁང་གོང་སྐུལ་སྐུ་ལྷེ་ཁྱི་གོག་པུའི་གས་པའི་བླ་ཆེན།”^{༤༥} ཞེས་སོགས་ཐེངས་གཅིག་མིན་གཉིས་མིན་མང་དུ་འཁོད་འདུག་པ་དང་། ཁྱད་པར་པར་ཆེན་ཆོ་བཟང་ཆོས་རྒྱལ་གྱིས་གྲགས་རྒྱལ་དོས་འཛིན་མཛད་སྐབས་ཀྱང་། **སྐུལ་སྐུ་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་འདི་ཡིན་སྙམ།** ^{༤༦} ཞེས་ཐེ་ཆོམ་གྱི་གསུང་ཆོག་ཕྱོད་དགོས་ཀྱང་བ་འདི་དག་གི་ཙ་བ་བྱག་ས་ནི། གྲགས་རྒྱལ་འདི་པ་གཟིམ་ཁང་གོང་སྐུལ་པའི་སྐུ་ར་གྱུར་པ་ནི་ལགས་ཨ་རྒྱལ་གྱི་གཡོ་འཕུལ་ལམ་རྫོངས་དབང་གིས་བྱང་བ་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ཨ་རྒྱལ་ཕྱོགས་གཏོགས་ནི་ཞལ་ངོ་བསོད་ནམས་རབ་པར་ཉན་གྱིས་གཙོས་པའི་དགའ་ལྡན་པོ་བྱང་པར་དངོས་བྱགས་ཅི་རིགས་ནས་འགོག་གོལ་བྱེད་མཁན་གས་ཡིན་པའི་གནད་ལ་བྱག་ཡོད་པའང་ཤེས་དགོས། དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་གཟིམ་ཁང་གོང་གི་པར་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པའི་སྐུ་སྐུལ་བསོད་ནམས་དགེ་ལེགས་དཔལ་བཟང་པོ་ནི་རྒྱལ་བ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་དང་ཟླ་སྟོན་ཀྱུར་ཏེ་བཀའ་ཆོས་མང་དུ་ཞུ་ཡུལ་དེའི་མཆོན་ནས་སྟོན་ཏེ་སྐུ་ར་དེ་འདྲ་ལྟ་པ་ཆེན་པོས་གསུངས་སྤྱད་དོགས་ཡེ་ནས་མེད་པའང་ཤེས་དགོས།

དུས་ཕྱིས་སོག་པོ་ཆོ་བཟང་ན་དབྱངས་(༡༩༤༧ - ༡༩༩༧) ཀྱིས་མཛད་

- ༤༥༽ ཡག་ངས་ལྟ་པ་ཆེན་པོའི་«རང་རྣམ་དུ་ཀྱ་ལའི་གོས་བཟང་» བོད་རྫོངས་མི་དམངས་དཔེ་སྐྱན་ཁང་གི་༡༩༩༧ལོའི་ལྷགས་དཔར་མ་དེབ་དང་པོའི་ཤོག་ངོས་༥༩ པར་གསལ།
- ༤༦༽ གོང་འཁོད་ཤོག་གངས་༧༥ པར་གསལ།
- ༤༧༽ སྐུལ་སྐུ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་གསུང་འབྲུམ་ནང་ཆོག་ཀ་པ་«རང་རྣམ་ཏོགས་བཅོད་བ་མཏོག་» དཔེ་རིང་མའི་ཤོག་གངས་༩ པར་གསལ།

པའི་«ཀྱལ་ཆེན་ཤུགས་ལྡན་གྱི་ཆོས་སྐོར་ཤེའུ་བུམ་» ལས།

དེའི་ཚུལ་ཡང་དེང་སང་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་པར་ཆེན་བསོད་
ནམས་གྲགས་པའི་སྐུ་ཕྱི་མའི་ཕྱི་མ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་ཞེས་བྱ་བ་ཐམས་
ཅད་མཐུན་པ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་སྐུ་སྐུ་དང་ནོར་འབྲུལ་བྱུང་བ་དེ་དྲེགས་
པའི་ཚུལ་བརྒྱུད་བ་ཡིན་པར་སྒྲ་ཞིང་།^{༤༠}

ཞེས་གསལ་བ་སོག་པོ་སྐོ་བཟང་རྟ་དབྱངས་ནི་དོལ་རྒྱལ་ལ་བསྐྱང་བསྟོད་
ཚོམ་མཁན་དང་དོལ་རྒྱལ་དགེ་ལུགས་པའི་ཐུན་མེན་སྤང་མར་དེལ་སྒྲོག་མཁན་ཐོག་
མའི་གསལ་ཡིན་ཞིང་། ཁོང་གིས་གྲགས་རྒྱུན་རྒྱལ་བའི་ཡང་སྤྱིད་དང་ནོར་འབྲུལ་བྱུང་
ཚུལ་གསུངས་པ་འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་དབྱུད་བཅོད་མ་མཆིས་པ་ཤིག་སྟེ། རྒྱལ་བའི་ཡང་
སྤྱིད་གྱི་འོས་གཞིར་སོང་བ་ཙམ་གྱིས་ཡང་སྤྱིད་དང་ནོར་འབྲུལ་བྱུང་བར་བརྟེན་མི་
ཐུབ་སྟབས། གལ་ཏེ་ནོར་འབྲུལ་བྱུང་ཡོད་ན་དེའི་ཁྲུངས་རྒྱལ་བའི་ཡང་སྤྱིད་འོས་
འཛིན་གནང་མཁན་པར་ཆེན་སྐོ་བཟང་ཆོས་རྒྱལ་ལ་ཐུག་ཡོད་པས། ཡང་སྤྱིད་ནོར་འབྲུལ་
བྱུང་ས་པར་ཆེན་ཡིན་ནམ་གང་ཁ་ས་པའི་ཚུགས་གྱི་གཡོ་འཕྲུལ་ལས་བྱུང་བ་གང་ཡིན་
ནམ། དེ་བ་འདྲིའི་ལན་སྟེ་སྐབས་དེའི་རྒྱལ་པར་རྒྱལ་གཉིས་གྱི་རང་རྒྱལ་ལས་ཀྱང་གང་
འཆོམ་ཞིག་གསལ་འདུག་པས་དབྱུད་གཞི་ཆེ་བར་སྣང་།

༤༠༽ སོག་པོ་སྐོ་བཟང་རྟ་དབྱངས་ཀྱི་གསུང་འབུམ་པོད་ བ་ པའི་«ཀྱལ་ཆེན་ཤུགས་ལྡན་གྱི་
ཆོས་སྐོར་ཤེའུ་བུམ་» སོག་གངས་༡༧༥ པར་གསལ།

༡། རྟོལ་རྒྱལ་སྤྱིན་སྤྲེག་དུ་ཐེབས་ཡོད་མེད་སྐོར།

དེ་ལྟར་སྤང་མ་དམ་ཅན་རྒྱ་མཚོར་འཕྲིན་བཅོལ་བཅས་གཟུར་དཔང་མཛད་
དེ་ཡུལ་པ་ཆེན་པོ་སྤྱི་དངོས་ཀྱིས་དབྱས་པའི་སྤྱི་བ་ཁག་བཙུགས་ཏེ་དྲག་པོ་མེའི་ལས་
སྤྱོར་མཛད་ནས་རྟོལ་འདྲེ་འདྲིའི་འགོང་པོའི་མཆོན་ལྟས་ཡོངས་རྫོགས་བག་དུ་ཁ་སྤྲོ་
རེ་ཞིག་གོ་མེད་གྲག་མེད་དུ་གྱུར། ཡིན་ན་ཡང་། «བསྟོན་འགྲེལ་» ལས།

འགོང་ས་ནས་ལས་སྤྱོར་གནང་ནི་སྤྱིན་སྤྲེག་དུ་ཐེབས་ཁར་གསང་
གསང་ཕུ་བསེ་ཁབ་པས་བུམ་པ་རིའི་ཅེར་སྤར་མེད་པའི་དགོན་པ་ཞིག་
སྤྱལ་ཞིང་། ཅེ་མོ་བྱང་ཡོམ་ཡོམ་དུ་སྤྱལ་བ་སོགས་ཀྱིས་ཡུལ་དབང་
མཆོག་ཉིང་འཛིན་རྩུང་བད་ཡིངས་པ་དང་། གྲགས་རྒྱན་ཉིད་ཀྱང་སྤར་
ཞལ་བཞུགས་སྐབས་དཔལ་གསང་བ་འདུས་པའི་རྣལ་འབྱོར་ལ་ཅེ་གཅིག་
གཞོལ་བས་རིམ་གཉིས་ཀྱི་ཉམས་རྟོགས་མཐོན་པོར་གསེགས་པའི་རྣམ་
སྟོབས་སྐབས་མཚུངས་ཀྱི་མཐུ་ལས་སྤྱིན་སྤྲེག་དུ་མ་ཐེབས་ཤིང་། དེ་
མཚུངས་རྟོར་བྲག་རིག་འཛིན་ཆེན་པོས་དྲག་སྤྲེག་མཛད་སྐབས་རྒྱལ་ཆེན་
དགང་གཟར་གྱི་ཁར་ཕྱོན་པ་དགང་གཟར་ཁ་སྤྱལ་ཆོ་རྒྱལ་ཆེན་དགང་གཟར་
གྱི་རྒྱལ་དུ་ཕྱོན། ཁ་བཟེད་ཆོ་སྤེང་དུ་ཕྱོན་པ་སོགས་ཀྱིས་སྤྲེག་མ་ཐུབ།

སྒྲིན་སྒྲིང་གཏེར་ཆེན་གྱིས་དྲག་སྒྲིག་མངོན་སྐབས་རྒྱལ་ཆེན་དགང་གཟར་
 ཁར་བྱོན་པ་ཐབ་དུ་འབུལ་ཁར་བསེ་བྲབ་པས་ནམ་མཁར་ཁང་བཟང་གི་
 བཀོད་པ་སྐུལ་པར་གཏེར་ཆེན་ཐུགས་ཡེངས་པའི་བར་དེར་དགང་གཟར་
 གྱི་ཁ་ནས་ཤོར།^{༡༡} ཞེས་དང་།

དེ་ལྟར་སྒྲིན་སྒྲིག་དུ་མ་ཐེབས་པས་འཁྱལ་དབང་ལྔ་པ་ཆེན་པོ་
 ཐུགས་ཁྱོས་པའི་ནམ་པས་གསང་ལུའི་མགོན་ཁང་དུ་བསེ་བྲབ་པར་བསྐྱར་
 བྱང་གི་བཀའ་ཤོག་བསྐྱགས་བརྒྱད་གནང་བ་སྒྲོག་པའི་དུས་ཆོས་སྐྱོང་སྐྱག་
 ནས་སྐྱོག་ཀྱང་ཡོམ་ཡོམ་ཞིག་འདར་ཞེས་སྒྲེང་^{༡༢}

ཞེས་དངོས་མཐོང་རྩ་བུའི་དག་སྒྲོས་ཐན་ཐུན་འདི་དག་གི་ཁྱད་སྤངས་ལུང་རྟོག་དཔྱད་
 མེད་པར་ཆད་མར་བཟུང་འདུག་པ་དང་། ཡང་དེ་ཉིད་ལས།

དེ་ལྟར་སྒྲིན་སྒྲིག་གྲུབ་རྗེས་སུ་ཡང་ཆོ་འཕུལ་རྗེ་ཆེར་སྔོང་བར་
 བརྟེན་ལྔ་པ་ཆེན་པོས། རྩོམ་ ལྷན་གྲུབ་གདོད་མའི་དབྱིངས་ལས་མ་
 གཡོས་ཀྱང་། །གདུག་རྩལ་རྩལ་ལྡན་མཐུ་ཅལ་ཐོག་ལས་སྐྱར། །ལེགས་
 ཉེས་ཤན་འབྱེད་དཔའ་གདེངས་རབ་དུ་ལྡན། །དད་པས་སྐྱན་འབྱེན་གནས་
 འདིར་གཤེགས་སུ་གསོལ། །རབ་བྱུང་ཆས་ལྡན་བསེ་ཐེབ་ཐོད་དུ་མཛེས།

༡༡༥ ཡོངས་འཛིན་གྱི་བྱང་ཕྱིན་པོ་ཆེས་མངོན་པའི་«རྒྱལ་ཆེན་ཐུགས་ལྡན་གྱི་བརྟོད་འགྲེལ་»
 གྱུ་ལོ་༡༩༦༩ ལོར་སྒྲུང་ཐོག་དུ་དཔར་དུ་བསྐྱུན་པའི་མདའ་ཆད་མའི་ཤོག་གངས་༤༤ པར་གསལ།
 ༡༡༦ གོང་གསལ་ཤོག་གངས་༤༥༡༤༤ པར་གསལ།

།གཡས་པ་པེ་ཅོན་གཡོན་པ་མི་སྡིང་འཛིན། །རྩོམ་གྱི་བྱུང་སྐྱེས་པོན་པ་
ལྷ་ཚོགས་ཞོན། །དུར་ཁྲོད་མ་མོ་སྐྱ་ཚོགས་འདུལ་ལ་བསྟོན། །^{༥༩}

ཞེས་སྐྱེས་གསལ་འདུག་ནའང་། དོན་དངོས་ཐོག་དོལ་ཀྱལ་གྱི་ཕྱག་མཆོན་
མི་སྡིང་དེ་ནི་ས་སྐྱའི་བདག་ཆེན་བསོད་ནམས་རིན་ཆེན་གྱིས་སྤུལ་ཡོད་པ་བསྟོན་འགྲེལ་
རང་ལས་གསལ་བས་ནང་འགྲེལ་ཡང་མཐོང་བྱུང་ལ། ལྷག་པར་ཡགོང་ས་ལྷ་པ་ཆེན་
པོས་དབུས་པའི་བྱུང་དབང་ཁག་ནས་ཀྱལ་འགོང་འདིར་དྲག་པོའི་ལས་སྦྱོར་མཛད་སྐབས་
འབྱུང་པོ་མཆོན་མ་དང་བཅས་པ་གཏན་བརྒྱག་དུ་གྱུར་པའི་དྲགས་དང་མཆོན་མ་གསལ་
པོར་བྱུང་ཚུལ་ཀྱལ་པའི་རང་རྣམ་དུ་གསལ་བ་གོང་གོད་ལྟར་མ་ཟད། ལྷབས་དེར་
དྲག་སྤྲེག་གནང་མཁན་གྱུ་བཆེན་གཏོར་བདག་སྡིང་པ་འགྱུར་མེད་དོན་མཛད་ནས་ཐར་དུ།

ལྷ་བ་དུག་པའི་ཚོས་བརྒྱ་ནས་བཟུང་ཡུར་པའི་ལྷགས་བསྟེན་ཁ་གསོ་
མཛད་དེ། དོལ་ཀྱལ་དུ་གྲགས་པའི་དམ་སྤྱི་གདུག་པ་ཅན་དེ་སྤྲེག་པའི་ལས་
སྦྱོར་གྱི་སྒོ་ནས་མིང་གི་ལྷག་མ་ཅམ་དུ་མཛད། དེ་དུས་དགུག་གཞུག་གི་
ཆེ་ལྷ་པོའི་བྱུང་དང་། དོ་མཆོད་ཀྱི་རོ་སྤྲེག་པ་ལྷ་བའི་བྱི་ངན་ཀུན་གྱིས་
ཆོར་བྱུང་བ་སྐྱེས་ཀྱི་ལྷས་མཛོད་དུ་གྱུར།^{༦༠}

༥༩༽ ཡོངས་འཛིན་གྱི་བྱུང་རིན་པོ་ཆེས་མཛད་པའི་«ཀྱལ་ཆེན་ཤུགས་ཐུན་གྱི་བསྟོན་འགྲེལ་»
ཕྱི་ལོ་༡༩༧༩ ལོར་སྐང་ཐོག་དུ་དཔར་དུ་བསྐྱུན་པའི་མདའ་ཆོད་མའི་ཤོག་གངས་༥༦ པར་གསལ།
༦༠༽ སྤྲེན་སྡིང་ལོ་ཆེན་རྣམ་ཐོས་མཛད་པའི་«གཏོར་བདག་སྡིང་པ་འགྱུར་མེད་དོན་མཛད་ནས་
ཐར་དང་པའི་ཤིང་རྟ་» ཞེ་ཕྱི་ཤིང་དཔར་མའི་ཤོག་གངས་༥༧ པར་གསལ།

ཅེས་ཁ་གསལ་གསུངས་འདུག་ན་ཡང་། ཁ་གསུངས་སྐབས་དེར་དོལ་རྒྱལ་
 གྱིན་སྟེན་དུ་ཐེབས་མེད་ཟེར་བ་དང་། བསེལ་བྲལ་གྱིས་སྡོངས་གྲོགས་མཛད་དེ་དགོན་
 པ་སྦྱལ་བ་དང་། ཅེ་པོ་བྲང་ཡིམ་ཡིམ་དུ་འདར་བ་ཟེར་བ་བཅས་ལ་ཡུ་པ་ཆེན་པོས་
 དབུས་པའི་སྐབས་དེའི་སྦྱེས་ཆེན་ཁག་གི་རྣམ་ཐར་ལོ་རྒྱུས་སོགས་ཁྲུངས་ལུང་གང་
 ཡང་བགང་རྒྱ་མེད་པས་དུས་མཉེས་བསྟེན་གསོལ་གནང་མཁན་དག་གི་རབ་རྟོག་གིས་
 བསྐྱུན་པར་སྤང་ངོ་ །

མདོར་ན། མནན་སྟེན་མཛད་རྗེས་སྤར་ཡང་གདོན་གྱི་བ་དང་ཆོ་འཕུལ་
 བར་མ་ཆད་པའི་རྒྱུན་གྱིས་ཡུ་པ་ཆེན་པོས་བཞགས་པ་མཛད་དེ་ཆོས་སྤྱང་དུ་བསྐྱོས་
 ཚུལ་བདེན་ན། ས་སྦྱའི་ཡིག་ཆ་རྣམས་སུ་དགེ་ལྡན་པའི་ “**དམ་སྒྲིལ་ཡིན**” ཞེས་
 བར་འདྲི་མ་དགོས་པར་རྒྱུར་ཁས་ལེན་བྱས་འདུག་པ་དང་། དགེ་ལྡན་པའི་སྤྱང་མ་
 ཡིན་ན་བཀྲ་གིས་སྦྱོན་པོས་ཡོང་མ་བཅུག་སྟེ་ས་སྦྱར་སོང་ཚུལ་དང་འགལ་བ། ཡང་
 དོལ་རྒྱལ་གྱིས་སྐབས་སུ་བཙེལ་ཡུལ་བསེལ་བྲལ་ལ་ཡུལ་པའི་བཀའ་ཤོག་གནང་སྐབས་
 རྒྱག་ནས་སྦྱོག་ཀྱང་འདར་ནའང་། སྐབས་བཙེལ་མཁན་གྱི་དོལ་འདྲེ་དེ་ཡུལ་དབང་
 མཆོག་གིས་དབུས་པའི་སྦྱབ་ཁག་བདུན་གྱིས་ལས་སྦྱོར་མཛད་ཀྱང་སྒྲགས་མ་འཁེལ་
 བ་དང་། བསེལ་བྲལ་གྱིས་རྒྱལ་དབང་མཆོག་གིས་དབུས་པའི་སྦྱེས་ཆེན་རྣམ་པའི་བཀའ་
 ལས་འདའ་སྟེ་དོལ་རྒྱལ་ལ་སྡོངས་གྲོགས་མཛད་ཚུལ་བཅས་སྔ་ཕྱི་འགལ་ཟླར་གྱུར་
 པ་མང་དག་ཅིག་འདུག་པ་འདི་དག་ལ་ཡིད་ཆེས་འདྲན་པའི་ཁྲུངས་སྟེ་སྤྱ་ཙམ་མེད་
 ལ། ཡུ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་གསང་བ་རྒྱ་ཅན་དང་། གསུང་འབུམ་ནང་མ་པོད་

བཞི། གསུང་འབྲུམ་ཁྱིམ་པོད་ཉེར་གཅིག་གང་དུ་འང་བསེ་བྲལ་ལ་བརྒྱུར་བྱང་གནང་
བ་དང་། **“ལྷན་གྲུབ་གདོད་མ་”** ཞེས་པའི་འཕྲིན་སྐུལ་བཅུ་མས་ཚུ་ལ་སྒོར་
ཁྲུང་ས་སྒེ་སྲུ་ཙམ་རྟེན་རྒྱ་མེད་དོ། །

དེ་ལྟར་སྒྲིན་སྒྲེག་དུ་མ་ཐེབས་པའི་སྒོར་འདིའི་འབྲུང་ཙ་ནི་ས་སྒྲིའི་བདག་
ཆེན་བསོད་ནམས་རིན་ཆེན་གྱི་སྲས་ས་ཆེན་ཀུན་དགའ་སྒོ་བྲོས་(༡༧༣༩ –
༡༧༤༤) ཀྱིས་མཛད་པའི་«འུགས་ལྡན་དྲག་པོའི་གདོར་ཆེན་» ཞེས་པར།

དོལ་རྒྱ་མིག་དཀར་མོར་ཆགས་པས། དེར་གནས་ནས་དམ་སྒྲི་
དོལ་རྒྱལ་དུ་གྲགས་ཆེ་བས། མནན་བསྒྲེགས་འཕངས་གསུམ་མཛད་པ་
མང་པོའི་ཁྲོད་ནས། འགའ་ཞིག་གིས་ཉགས་ཐོན་པའང་བྱུང་བྱུང་། བརྒྱལ་
སངས་པའམ་འདས་ལོག་གང་ལྟར་ལྟར་བུལ་རྒྱུད་པ་ཁོ་ན་བྱུང་བྱུས།^{༡༥}

ཞེས་གསལ་འདུག་པས། ལ་ཁོང་ས་ལྟ་པ་ཆེན་པོས་གཙོས་པའི་རིས་མེད་
མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྡན་གྱི་སྒྲེས་ཆེན་ཁག་ནས་ལས་སྒྲོར་གནང་སྟེ་འབྲུང་པོ་མཆོན་
མ་དང་བཅས་པ་གཏན་མེད་དུ་བཏང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆ་ཁྲུང་ས་ལྡན་ནམས་ལ་སྒོས་
མེད་ཀྱིས་དུས་ཁྱིས་ཀྱི་མི་སྣ་རེ་བྱུང་གི་གསུང་བབ་ལ་གཞི་བཅོལ་དེ་དོལ་རྒྱལ་སྒྲིན་
སྒྲེག་གིས་འདུལ་མ་བྱུབ་པར་བརྟེན་བབ་འདི་ལ་དཔྱད་པའི་རིན་ཐང་མེད་པར་སྙམ།

^{༡༥} ཡོངས་འཛིན་བྱི་བྱང་སྒོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་མཛད་པའི་«རྒྱལ་ཆེན་འུགས་ལྡན་གྱི་བསྟོད་
འགྲེལ་» བྱེ་ལོ་༡༩༦༩ མོའི་འབྲས་སྒྲོངས་སྒྲུང་ཐོག་དཔར་མའི་ཤོག་གངས་༡༡ པར་གསལ།

༡། ས་སྐྱུ་པའི་ཁྱིད་དུ་དོལ་བྱུལ་ཇི་ལྟར་སླེབས་ཚུལ་སྒྲིར།

དེ་ཡང་«བསྟོད་འགྲེལ་»^{༤༦} དུ། དོལ་བྱུལ་ལ་ལུ་པ་ཆེན་པོས་དབུས་
པའི་ཆད་བྱུབ་སྐྱེས་ཆེན་ནམ་པས་སྟེག་པ་མེད་ལས་སྒྲུར་མཛད་ནས་ལོ་ངོ་༤༦ སོང་
བའི་ལྷགས་སྒྲུང་(ཕྱི་ལོ་༡༧༣༡) ལོ་སྟེ་གྲགས་པ་བྱུལ་མཆོན་གཤེགས་ནས་ལོ་ངོ་༤༥ སོང་
བའི་ལོ་དེར། ས་སྐྱུའི་བདག་ཆེན་བསོད་ནམས་རིན་ཆེན་(༡༧༠༥ - ༡༧༩༡) དགྲུང་
ལོ་༡༧ ཐོག་དོལ་བྱུལ་ཐོག་མར་བཀྲས་སྐྱུན་དགོན་པའི་སྤང་མར་བྱ་ཅིས་ཀྱིས་བྱོན་
པ་ན། བཀྲས་སྐྱུན་སྒྲིང་བསྟོར་དུ་ནམ་སྤྲུལ་ཏེ་བདག་བརྒྱད་ཀྱིས་ཕྱག་སླེལ་ཏེ་ཡོང་
མ་བརྒྱུག་པར་བརྟེན། ཁྱིད་པའི་ཚུལ་གྱིས་བདག་ཆེན་གྱི་དུང་དུ་སླེབས་ཏེ། **“ང་**
དགའ་ལྡན་པའི་དམ་སྲི་ཁོ་ཡིན་” ཞེས་ཞུས་ཤིང་། བདག་ཆེན་གྱིས་«བྱུལ་
གསོལ་ལོག་འདྲེན་ཆར་གཙོད་»ཅེས་པའི་གསོལ་བསྟོད་མཛད་དེ་ས་སྐྱུའི་བསྐྱེད་སྤང་
དུ་མངའ་གསོལ་མཛད། ཁུ་སྐྱོད་ལྷས་སུ་བྱུལ་མཁར་བཏབ་སྟེ་མགོན་པོའི་བཀའ་

^{༤༦}། «བསྟོད་འགྲེལ་» ཟེ། དྲགས་པོ་སྤྲུལ་བཟང་མཁས་གྲུབ་ཀྱིས་མཛད་པའི་དོལ་བྱུལ་གྱི་«རྟོགས་
བཞིན་ཆོགས་བཅད་དཔག་མེད་བསྐྱེད་སྤྲུལ་སྟོན་མ་»ཞེས་པ་དེར་པ་པོར་ཁ་པ་བདེ་སྟེ་གིས་སྟོན་འཕྲི་
དང་གོ་བདེར་མཛད་ཅིང་། དུས་ཕྱིས་ས་བྱ་(ཕྱི་ལོ་༡༧༩༩) ལོར་ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེས་
འགྲེལ་བ་མཛད་པ་«དྲགས་པོ་ལྡན་གྱི་རྟོགས་བཞིན་དམ་ཅན་བྱ་མཆོད་རོལ་མོ་» ཞེས་པ་དེའོ། །

ཅན་དུ་བསྐྱོས་པ་དང་། དེ་རྗེས་མོར་ཆེན་གྱི་བྱང་དུ་ང་ལ་བདག་ཆེན་ནས་བསྟན་སྲུང་
མཐུ་པོར་མངའ་གསོལ་པའི་ཕྱག་རྟགས་འདི་ཡིན་ཞེས་བསྟན་པས་མོར་ཆེན་གྱིས་གསོལ་
ལ་ཆོད་ཀྱི་ཆོག་ལྷགས་ཚུམ་མཛད་ཚུལ་བཅས།^{༥༢} གོལ་རྒྱལ་ས་སྐྱུ་པའི་བྲིད་དུ་ཐོག་
མར་སྒྲེབས་སྟངས་དེ་ལྟར་འཁོད་འདུག་ནང་། འདིའི་རྩོན་གྱི་མེ་བྱ་(ཕྱི་ལོ་༡༢༡༢)ལོ་
ཙམ་ནས་ས་སྐྱའི་ཁྱ་མ་མོར་ཆེན་ཀྱན་དགའ་ལྷན་གྱུབ་(༡༢༥༤ - ༡༢༧༤) ཀྱིས་བསྟན་
གསོལ་དང་ཁྱབ་སྒྲེལ་གནང་བཞིན་ཡོད་པ་ཁོང་གི་«རང་རྣམ་ཐོག་གསལ་སྒྲེག་མོའི་མེ་
ལོང་»ལས།

**ལྷེ་པ་བྱུར་ཁང་(རྫོང་རྩམ་རྒྱལ་)ནས་ཀྱང་རབ་སྟོན་འབུལ་བ་
རྒྱ་ནག་གི་དགང་ལྷགས་སོགས་དཔག་མེད་རྩུལ། རྫོང་ཤུགས་ལྷན་ཅུལ་
ལ་འཕྲིན་བཅོལ་དང་དམོད་ནས་ཕུལ་བས་དགྲེས་བཞིན་དུ་སྲུང་མར་ཞལ་
གྱིས་བཞེས།^{༥༣}**

༥༢༥ ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེས་མཛད་པའི་«བསྟོད་འགྲེལ་» ཕྱི་ལོ་༡༧༤༧ ལོར་སྒྲང་
ཐོག་དུ་དཔར་མའི་ཤོག་གངས་༥༢༡༥༤༧ པ་དང་། ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེས་ཕྱི་ལོ་༡༧༥༩
ལོར་རྩམ་ས་དཔར་མ་ལས་བསྐྱར་བསྒྲིགས་མཛད་པའི་«པ་བོང་ཁ་པ་བདེ་སྟོང་གསུང་འབུམ་»པོད་
ང་པ། ལྷེ་ལི་གསར་པའི་དཔར་མའི་ནང་གསལ་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ་རང་གིས་མཛད་པའི་«རྒྱལ་ཆེན་
སྟོག་གཏད་ཀྱི་རྩོན་འགྲོ་བཤད་པའི་མཆོམས་རྩོར་ཁ་རྩོང་»ཞེས་པའི་ཤོག་གངས་༩ པར་གསལ།
༥༢༦ ཕྱི་ལོ་༡༧༩༩ ལོར་ལྷེ་ར་ལྷན་ས་སྐྱུ་དགོན་པས་དཔར་འགྲེམས་བྱས་པའི་«ས་སྐྱའི་གསུང་
རྟགས་ལམ་འབྲས་རྩོད་བཤད་ཆེན་མོ་» པོད་ཅ་པའི་«མོར་ཆེན་ཀྱན་དགའ་ལྷན་གྱུབ་ཀྱི་རྣམ་
ཐར་ཐོག་གསལ་སྒྲེག་མོའི་མེ་ལོང་།» ལྷེ་ལི་དཔར་མ་ཤོག་ངོས་༥༢༡ (ཤོག་གངས་༣༤༤) པར་གསལ།

ཞེས་གསལ་བ་ལྟར། བདག་ཆེན་བསོད་ནམས་རིན་ཆེན་དགྲའ་ལོ་༡༩ ཟླ་
ནས་དོལ་རྒྱལ་དེ་སྤང་མའི་ངོ་བོར་བསྟེན་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། དེ་རྗེས་ཆོས་ཆེན་
གྲིས་ལྷགས་སྒྲའ་(ཕྱི་ལོ་༡༧༣༡)ལོར་རྒྱལ་ཆེན་སྐུ་ཉེན་བཅས་ལ་ཆེ་ཏྲ་རྒྱས་པ་བརྒྱ་
ཙུལ་^{༤༩} རྒྱལ་དང་། རྗེས་ལོར་འཕྲེང་པོ་དགའ་ལྷན་སྒྲིང་དུ་རྒྱལ་ཆེན་གྱི་གཙང་
ཁང་ལ་རབ་གནས་གནང་རྒྱལ་^{༥༠} གསལ་བ་བཅས་ལས། བདག་ཆེན་བསོད་ནམས་
རིན་ཆེན་གྲིས་བསྟེན་གསོལ་མ་གནང་གོང་དུ་དོལ་རྒྱལ་འདི་ས་སྐུ་པའི་ཁྲིད་དུ་སླེབས་
ཟིན་འདུག་པ་མཐོང་བུ་བོ། །

དེས་ན་«བརྟེན་འགྲེལ་»ནང་བདག་ཆེན་བསོད་ནམས་རིན་ཆེན་དགྲའ་
གངས་བརྒྱ་བདུན་ཟླ་དོལ་རྒྱལ་དང་འབྲེལ་བ་བྱུང་རྒྱལ་བཞེན་ན། བདག་ཆེན་བསོད་
རིན་དགྲའ་ལོ་བརྒྱ་བདུན་ཟླ་ལྟོ་ཁ་གོང་དཀར་ཕྱོགས་སུ་དགྲའ་ལོ་༢༤ ཟླ་པའི་
ཆོས་ཆེན་དང་མཇལ་རྒྱལ་«ས་སྐུའི་གདུང་རབས་རིན་ཆེན་བང་མཛོད་»དང་ཆོས་
ཆེན་གྱི་རང་ནམ་གཉིས་ཅེ་མཐུན་འདུག་པས། ཡང་སྤྲིང་དོལ་རྒྱལ་བདག་ཆེན་དུང་དུ་
སླེབས་སམ་ཆོས་ཆེན་བརྒྱད་ནས་བྱུང་བ་གང་ཡིན་དང་། བདག་ཆེན་གྲིས་དོལ་རྒྱལ་
ལ་ཉེན་མཁའ་བཞེངས་ཡོད་མེད། དོལ་རྒྱལ་མ་བྱུང་གོང་དུ་ཁུ་སྐྱེད་ལྷས་སུ་རྒྱལ་

༤༩༽ ཕྱི་ལོ་༡༧༤༩ ལོར་ལྷུན་ས་སྐུ་དགོན་པས་དཔར་འགྲེམས་བྱས་པའི་«ས་སྐུའི་གསུང་
ལྷགས་ལམ་འབྲས་སྒྲོ་བ་བཤད་ཆེན་མོ་» ཡོད་ཅེ་པའི་«ཆོས་ཆེན་ཀུན་དགའ་ལྷན་གྲུབ་ཀྱི་ནམ་
ཐར་ལྗོགས་ལ་སྒྲིག་མོའི་མེ་ལོང་།» ལྷེ་ལི་དཔར་མ་ཤོག་ངོས་༤༧༤ (ཤོག་གངས་༣༧༤) པར་གསལ།
༥༠༽ གོང་འཁོད་དེ་བཞི་ཤོག་ངོས་༤༧༧ (ཤོག་གངས་༣༧༧) པར་གསལ།

པོ་ཞིག་ཡོད་ཚུ་ལ་གསལ་བ་དེ་གཉིས་གཅིག་ཡིན་མིན་སོགས་ཀྱི་གནད་དོན་ཐད་དཔྱད་
གཞི་ཆེ་བས་དཔྱོད་ཐུན་དག་གིས་མུ་མཐུད་དཔྱད་པར་རིགས།

ལ་ཁོང་ས་ཁུ་པ་ཆེན་པོས་དབུས་པའི་སྐྱེས་ཆེན་ཁག་གིས་དོལ་བྱ་ལ་དྲག་འདུལ་
མང་དུ་ནས་ལོ་ངོ་༤༦ ལྷག་མོང་བའི་རྗེས་སུ། ས་སྐྱའི་ཆོར་ཆེན་ཀུན་དག་འཁྱུན་
བྱུང་དང་། བདག་ཆེན་བསོད་ནམས་རིན་ཆེན་བརྒྱད་ས་སྐྱའི་སྐྱ་ལྷ་རེ་བྱང་ནས་དགོན་
གནས་དང་སྐྱེན་བདག་འགའ་རེ་དང་། རྫོང་ཁ་སོགས་སུ་སློབ་བརྒྱུད་ཁག་ཅིག་ལ་བརྟེན་
བསྐྱེད་གནང་ཞིང་། ལྷག་པར་བདག་ཆེན་གྱི་སྐས་ས་ཆེན་ཀུན་གྲོས་དོལ་བྱ་ལ་ལུགས་
རྗེ་ཆེན་པོ་སྐྱེན་རས་གཟིགས་ཀྱི་རྣམ་སྤྱུལ་གྱི་རྣམ་པར་གསོལ་བརྟེན་གྱིས་མཐོང་བཟོས་
སྤར་ལྷག་མང་དོ། །དེ་ཡང་། «ས་སྐྱའི་གསུང་སྤྱགས་ལམ་འབྲས་སྐྱ་མའི་རྣམ་ཐར་
» པོད་ཅ་པའི་བྲིད་ཀྱི་«ས་ཆེན་ཀུན་གྲོའི་རྣམ་ཐར་ངོ་མཆར་འབྲུལ་གྱི་རོལ་ཅེད་སྡེ་
བཞིའི་འབྲུང་གནས་»ཞེས་བྱ་བའི་ནང་འཁོད་པའི་«རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་གྱི་རྒྱུད་»
བྱ་བ་ལས།

རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ། །

དོལ་རྒྱལ་དོལ་རྒྱལ་བེར་བ་འདི། །

ཐ་ལམ་ལོག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །

ངོ་པོ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་འོ། །

འོན་ཀྱང་རྒྱལ་གྲོན་དུས་ཀྱི་ཆེ། །

ཐང་ནག་ཅེས་བྱའི་གྲོན་པོ་དང་། །

བོན་སྟོན་བརྒན་མི་ཤེས་བྱ་བ། །
 དུས་གཅིག་སྐྱེ་པོ་སྟོ་གཉིས་ཅན། །
 དམར་རྒྱན་བཟའ་དང་བཅས་པ་གསུམ། །
 རྒྱད་གཅིག་བསྟན་ནས་གནོད་པར་བྱས། །
 དེ་ནས་རེ་ས་ནི་གཅིག་དུ་འདྲེས། །
 རེས་ནི་ཏེ་པོའི་སྟོབ་མར་གྱུར། །
 རོ་རྩེ་མེད་གེ་ཞེས་བྱ་བ། །
 བསྟན་པའི་དོན་ཡང་མང་པོ་བསྐྱབས། །
 བ་མར་ཀའ་པའི་སྟོབ་བྱ། །
 རྒྱགས་འཆིང་རྒྱས་ལྡན་དམ་བུལ་བའི། །
 རྣམ་པར་ཡར་སྟོད་ཕྱོགས་སུ་སྐྱེས། །
 ཆ་ཤས་གཅིག་ནི་གོང་མའི་དུས། །
 བུདྲའི་མིང་འཆིང་དེ་ཉིད་དེ། །
 དེ་དུས་ནམ་པ་ཐ་དད་ཀྱང་། །
 རྩ་འཕྲུལ་གཅིག་སྟེ་ཀུན་ལ་འཆོ། །
 འབྲེལ་བས་མཐར་ཐུག་བཟང་པོར་འདྲེན། །
 ཆེ་བ་འདོན་པའི་རྩ་འཕྲུལ་འབྱེད། །
 དེའི་ཕྱིར་བརྒྱས་པར་མི་བྱའོ། །^{༦༡}

ཞེས་དོལ་ཀྱལ་གྱི་ངོ་བོ་བྱུགས་ཤིང་ཆེན་པོ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཡིན་ཚུལ་དང་།
 རྒྱུ་ཆེས་ཀྱལ་བཅན་པོའི་སྤྱད་ས་སུ་སྒྲོན་པོ་ཐང་ནག་དང་བོན་སྒྲོན་ཞེས་པར་གྱུར་
 ནས་བསྟན་ལ་གཞོན་པ་བྱས་ཚུལ། དེ་ནས་ཡར་སྔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཀམ་པའི་སྒོ་བ་བྱ་
 རྒྱལ་ས་འཆང་དམ་ལོག་ཅིག་ཏུ་གྱུར་ཚུལ་བཅས་མདོར་ན་དེའི་རང་བཞིན་ངོ་མ་ནི་
 ཀྱན་ལ་འཆོ་བའི་བདག་ཉིད་ཅན་ཞིག་ཏུ་བཞེད་འདུག་པ་འདི་ཉིད་རྟོང་མ་ལས་བྱུང་
 བར་འཁོད་འདུག་ཀྱང་། རྟོང་མའི་བསྟན་བཅོས་ཁོངས་དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་མེད་པ་ནི། དེར་
 སྐབས་འཆོ་བཞུགས་ཡོད་པའི་རྒྱ་འབྱུར་རྟོང་མའི་ཆོས་རྒྱུད་ཉམས་བཞེས་གནང་མཁན་
 བླ་མ་བགེས་གས་སྒྲུ་ཤིང་ཁམས་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་གསུངས་དོན།

རྩི་བཏང་ནས་བཤད་ན་རྒྱ་འབྱུར་རྟོང་མའི་ཞལ་རྒྱན་ལྟ་བུར། རྒྱུད་
 ལུང་མན་ངག་གསུམ་ཞེས་གལ་ཆེར་བཅི་བ་འདི་དག་ཁྲུངས་ལུང་རྒྱ་མཚན་
 རྒྱན་པ་གསུག་ལས། ཚུད་གཞི་སྒྲིང་སྒྲིགས་ལྟ་བུ་གཅིག་ཀྱང་མེད། རྒྱལ་
 བའི་བཀའ་འབྱུར་ནང་བཞུགས་པའི་རྒྱུད་དང་། རྟོང་མའི་རྒྱུད་འབྲུམ། རྒྱལ་
 ཆེན་རྒྱུད་བརྩ་བདུན་སོགས་སུ། རྟོང་མའི་རིན་ཆེན་སྒྲ་བདུན་རྒྱུད་ཅེས་
 པ་ད་བར་གོ་བོས་བྱུང་མ་གྱིང་ལ་ཡོང་གིས་སྒྲུངས་ཀྱང་མེད་པ་རེད།^{༦༡}

༦༡) <<ལམ་འབྲས་སྒོ་བ་བཤད་ཆེན་མོ་>> མོད་ཅ་པའི་ཁྲིད་ཀྱི་<<ས་ཆེན་ཀྱན་སྒྲོའི་རྣམ་ཐར་ངོ་
 མཚར་འབྲུལ་གྱི་རོལ་ཅེད་སྡེ་བཞིའི་འབྲུང་གནས།>> རྒྱ་ལི་དཔར་མའི་གོག་ངོས་༡༩༡༧ པར་གསལ།
 ༦༢) དོལ་ཀྱལ་ཞིབ་འཇུག་ཆོགས་རྒྱུད་ནས་ཕྱི་ལོ་༡༠༠༩ ལོར་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་བྱས་པའི་<<རིན་
 ཆེན་མ་ལམ་སྡེ་མར་འཐག་པའི་ལུག་རྟ།>> དེ་བཀའ་བྱུགས་དཔར་མའི་གོག་ངོས་༦༡ པར་གསལ།

ཅེས་འདིར་ས་ཆེན་ཀུན་མྱོས་དྲངས་པའི་རིན་ཆེན་སྣ་བདུན་གྱི་ཁྱད་ཟེར་
བཞིལ་སྟོང་མའི་བསྟན་བཅོས་ཁོངས་སུ་གྲགས་མཐུང་བཞིལ་ཡིན་པ་མཐོང་བུལ།

དེ་ལྟར་དུས་མཇུག་ཆོར་ཆེན་ཀུན་དག་འཕྱུག་གྲུབ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དོལ་ཁྱལ་བྱལ་
སྤེལ་བྱགས་ཆེར་མཛད་པ་ན། འབྲེལ་ཡོད་ག་ཆ་ཅན་རེ་བྱུང་ནས་དོལ་ཁྱལ་བསྟེན་
ན་མི་ལེགས་ཚུ་ལ་ཁྱུ་ལ་གསལ་འདེབས་ཁྱུས་འདུག་པ་གྲུབ་ཆེན་གཏེར་བདག་
མྱོང་པ་འགྱུར་མེད་དོ་རྗེའི་སྒྲོབ་མ་སྒྲོ་གསལ་ཁྱུ་མཆོའི་གསུང་སྒྲོས་གིག་འོལ་ཁ་རྗེ་
དུང་སྒྲོ་བཟང་འཕྲིན་ལས་གྱིས་ཡིག་ཐོག་ཏུ་བཀོད་པ་དེ་ལས།

འདི་སྐད་ཅེས། ཡང་དུས་མཇུག་ཆོར་ཆེན་དོ་རྗེ་འཁང་ཀུན་དག་འཕྱུག་
གྲུབ་དེ་ཉིད་ནས། དགོངས་གཞི་བྱད་པར་ཅན་གྱིས་ཐུགས་སྒྲུབ་དག་པ་ཐམས་
ཅད་ལ། དེང་སང་དུས་ལ་བབས་པ་ཡིན་པས། ཁྱལ་པོ་ཆེན་པོ་འདི་ག་བསྟེན་
དགོས་ཞེས་ཆེ་བཟོད་བསམ་གྱིས་མི་བྱལ་པ་དང་བཅས། བྱལ་གང་ཆེར་བསྟེན་
འདུག་པ་གནང་བ་ལ། ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་འདི་འདྲ་མི་ལེགས། ཁྱལ་པོའི་
འཕྲིན་ལས་སྤེལ་མཁན་སྟག་པ་རང་ཞིག་ཡིན་པ་འདྲ་ཟེར།^{༤༩}

ཞེས་གསལ་བ་དེ་ལྟ་ནའང་། ཆོར་ཆེན་གྱིས་གཞན་གྱིས་བཤོལ་འདེབས་
ལ་གསན་བཞེས་མ་གནང་བར་བྱལ་སྤེལ་བྱགས་ཆེར་གནང་ཞིང་། དེ་རྗེས་བདག་
ཆེན་ཡབ་སྐུས་གྱིས་གཙོས་པའི་ས་སྐུ་པའི་སྒྲོ་བ་འགའ་གས་གྱིས་བསྟེན་གསོལ་བྱལ་

༤༩ ཡོངས་འཛིན་བྱི་བྱང་རིན་པོ་ཆེས་མཛད་པའི་《བསྟོན་འགྲེལ་》 ཕྱི་ལོ་༡༩༩༧ ལོར་སྒྲུབ་
ཐོག་ཏུ་དཔར་མའི་ཤོག་གངས་ཡེ ༥ པར་གསལ།

སྒྲེལ་གནང་འདུག་མོད། ཏུས་ཡུན་དེའི་བར་དུ་འང་རྒྱལ་འགོང་འདིས་གནོད་འཆེ་འཆུབ་
ལྷས་མང་དུ་བརྟན་ཡོད་དེ། བདག་ཆེན་གྱི་སྤྲུལ་སྐྱེ་ཆེན་ཀྱན་སྒྲོའི་རྣམ་ཐར་ལས།

སྐལ་པ་ཤིག་མོན་པ་ཞིག་ནས་གཞི་ཐོག་ལ་བསྡིགས་ཏེ་མདའ་
འཕེན་པ་དང་། བན་དེ་ཞིག་གིས་རྗེ་ཉིད་མ་གཏོགས་སྐུ་འཁོར་ཚང་མར་
བསྐྱེད་ཅིང་བསྡིགས་པ་སོགས་ལྷས་ངན་པ་བསྐྱེད་མར་འབྱུངས་པ་བསྒྲོག་
ཐབས་ཀྱང་དེ་དང་དེའི་གཉེན་པོར་ཅི་དགོས་ལེ་ཤེས་ཀྱི་གཟིགས་པས་
འདོམས་པར་མཛད་^{༤༤}

ཞེས་གསལ་བ་ལྟར། ཏུས་ཕྱིས་ས་སྒྲུའི་ཁྲིད་དུ་རྒྱན་བསྐྱེད་ས་མ་བྱལ་པར་
བརྟན་གསེལ་རིམ་སྟོང་དུ་སོང་བ་དང་ཆབས་ཅིག །སྐལ་པ་དེ་ཤིང་ཅིག་ཏུ་དགེ་ལུགས་
པ་རེ་འགར་ཆོས་འབྲེལ་དང་སྒྲགས་བརྟན་གསེལ་བྱུང་བར་སྒྲུང་། འོན་ཀྱང་། དགའ་
ལྷན་བྲི་ཐོག་རིམ་བྱོན་གྱིས་གཅོས་པའི་དགེ་ལུགས་པའི་མཁས་བླུང་གཉིས་ལྷན་གྱི་སྒྲེས་
ཆེན་དུ་མས་དགེ་ལྷན་པའི་བརྟན་སྐྱེད་དུ་ཞལ་བཞེས་གནང་རྒྱ་ཆུ་ཞོག །ལེགས་ཉེས་
དགེ་སྦྱོན་མཁྱེན་པའི་སྒོ་ནས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འགོག་སྒོ་མ་རྒྱན་མར་གནང་ཡོད་པ་
ས་བཅད་རྗེས་མ་དག་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

༤༤། ཕྱི་ལོ་༡༧༩༩ ལོར་ལྷེར་ལྷན་ས་སྐུ་དགོན་པས་འབྲེམས་སྒྲེལ་བྱས་པའི་«ལམ་འབྲས་སྒྲོབ་
བཤད་ཆེན་མོ་» པོད་ཅ་པའི་ཁྲིད་ཀྱི་«ས་ཆེན་ཀྱན་སྒྲོའི་རྣམ་ཐར་ངོ་མཆར་འབྲུལ་གྱི་རོལ་ཅེད་
རྗེ་བཞིའི་འབྱུང་གནས།» ཞེ་ལི་དཔར་མའི་སྟོན་ལོ་༡༩ (སྟོན་གྲངས་༣༤༦) པར་གསལ།

ས་བཅད་ལྔ་པ། ཆོས་རྒྱུད་རིས་མེད་གྱི་མཁས་གྲུབ་རྣམས་
གྱིས་དོལ་བྱལ་དམ་བསྐྱགས་མངའ་པའི་ཚུལ།

༡། ཁྱི་ཆེན་དག་དབང་མཆོག་ལྡན་གཙོས་པའི་དགའ་ལྡན་ཁྱི་ཐོག་
རིམ་བྱོན་གྱིས་དམ་བསྐྱགས་གནང་པའི་སྐོར།

ལོ་རྒྱུས་སྤྱིར་དགའ་ལྡན་གྲུབ་གཙང་མར་ཉམས་བཞེས་གནང་མཁའ་ཡོངས་
གསལ་སྤྱི་ཆེན་དམ་པ་མང་པོས་ཀྱང་དོལ་བྱལ་བསྐྱེན་གསོལ་དམ་བསྐྱགས་མངའ་
ཡོད་པ་དཔེར་ན། དགའ་ལྡན་ཁྱི་ཐོག་ད་བཞི་པ་ཁྱི་ཆེན་དག་དབང་མཆོག་ལྡན་
(༡༩༥༥ - ༡༩༥༩) གྱིས། ཁོང་ཉིད་དགའ་ལྡན་བྱིར་ཐེབས་པའི་ལོ་གཉིས་པ་བོད་
རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ལྷགས་སྤྱིལ་(ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠) ལོར་གདན་ས་ཆེན་པོ་དགའ་
ལྡན་ནས་བྱལ་ལོང་འདི་རིགས་བསྐྱེན་གསོལ་མཆོག་པའི་དམ་བསྐྱགས་གནང་བ་
དང་། དེ་བཞིན་དགའ་ལྡན་བྱང་ཅེའི་བྱུང་འཁེལ་ལོད་པའི་དོལ་བྱལ་གྱི་ལྷ་ཐོག་ཉིར་
བཞུགས་གནང་པའི་སྐོར། ལྷང་སྐུ་རོལ་པའི་རྩི་རྩེས་མངའ་པའི་«ཁྱི་ཆེན་དག་དབང་
མཆོག་ལྡན་གྱི་རྣམ་ཐར་» ལས།

དེ་ལྟར་ནས་བྱལ་ལོང་གདུག་པ་ཅན་ཞིག་བྲག་གཞེབ་སྐོར་གྱི་

མི་ཞིག་གི་ཁོག་དུ་བརྒྱུ་མཁུ་ཉེ་བཅས་པ་དང་། བྱེད་མང་པའི་བླ་བྱ་ར་དང་
 ཁམས་ཚན་འགའ་ཞིག་ནས་གསོལ་མཆོད་བྱེད་ཁུལ་གྱིས་བསྟེན་པ་དང་།
 བྱང་ཅེའི་རི་ཅེ་ལ་ལྷ་ཐོ་ཞིག་ཀྱང་བརྒྱུ་བ་འདུག་པ་ནས་མི་འཆོས་པ་ཆེན་
 པོར་གཟིགས་ནས། རྗེ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ཡབ་སྐུ་གྱི་དུས་ནས་བཟུང་
 དགོན་གནས་འདིའི་ནང་དུ་འཛིག་ཏེ་ན་པའི་ལྷ་སྐུར་སྐུ་ཚོགས་བསྟེན་པའི་
 ཡུག་སྒོལ་མེད་པས་ཕྱིན་ཆད་དེ་རིགས་གཏན་ནས་བྱེད་མི་ཆོག་ཅེས་ཚོགས་
 སུ་བསྐྱགས། ལྷ་ཐོ་དེ་ཡང་བཞིག་ནས་དོ་དོ་མལ་དང་ས་ས་མལ་དུ་བསྐྱལ།
 སྐུ་ཉེན་དེ་ལ་ཡང་ཁོག་ཁྱུགས་བྱེད་བརྒྱུ་གྲོག་ཕྱིན་ཆད་བཅས་ས་མེད་
 པའི་བཀའ་བསྐྱུར་བས་ཁྲི་རིན་པོ་ཆེས་དེ་ལྟར་གསུང་ཕྱིན་ད་འགྲོ་བ་ལས་
 འོས་མེད་ཟེར་ནས་བཅས་ཡུལ་ཞིང་། རྒྱལ་འགོང་དེ་སྐག་ཅེ་ཞོལ་དུ་བྱོས།
 རྗེ་རང་ཉིད་སྐུ་མཆོམས་ཐོགས་ཤིག་བཞུགས་ནས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
 དགོ་འདུན་ཏུ་མཆོས་མཛད་པའི་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་གཏོར་རྒྱུང་དེ་ཡང་ཚོགས་
 ཆོས་སུ་འདུགས་པ་གནང་། ཆོས་རྒྱལ་གྱི་བཀའ་ཆད་ཀྱིས་རྒྱལ་འགོང་
 བསྟེན་མཁན་བླ་བྱ་ར་དེ་ཡང་འཕུལ་དུ་བཀྲོངས་ཤིང་། ཁམས་ཚན་དེ་ལ་
 ཡང་མི་ཤིས་པ་སྐུ་ཚོགས་བྱུང་བས། ཕྱིན་ཆད་དེ་རིགས་བྱེད་འཕྲོ་ཆད་
 པས་དགོན་གནས་ནས་པར་དག་པའི་ཉིན་བཟང་པོར་གྱུར།^{༤༤}

༤༤) རྒྱུ་རྒྱུ་རོལ་པའི་དོ་དུས་མཛད་པའི་«ཁྲི་ཆེན་ངག་དབང་མཆོག་ཐུན་གྱི་ནམ་ཐར་མཁའ་སྤྱོད་
 གུབ་པའི་གཏམ་སྟན་ལྟའི་རྩོམ་ཆེ» བེ་ཅིང་དཔར་མའི་དཔེ་རིང་ཤོག་ངོས་༤༤ པར་གསལ།

ཞེས་བཀོད་འདུག་པ་དང་། གོང་དུ་བཅོམ་པའི་རྒྱལ་འགོང་གཏུག་པ་ཅན་
དེ་དོལ་རྒྱལ་ཡིན་པའི་ཁྲུངས་སྒྲེལ་ནི། སྤུ་བཀྟན་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མས།

མ་ཆེན་གྱི་ལྷ་ཐོའི་ཐད་དུ་ཕེབས་ནས། རྩེ་རྩ་མ་ཡལ་སྤྲས་ཀྱིས་
འཇིག་རྟེན་པའི་ལྷ་སྤྱང་བསྟེན་པར་མི་མཛད་པས་འཁྲུངས་ལྷ་མ་ཆེན་གྱི་
ལྷ་ཐོ་ཡང་སྒྲོར་ལམ་གྱི་ནང་དུ་མ་རྒྱུད་ཅིང་། ཞེས་དང་།

རྩོན་མ་དགའ་ལྷན་ཁྲི་པ་འགའ་ཞིག་གིས་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་པས།
བཀྲ་མི་ཤིས་པ་སྤྱང་བའི་ཆེན་དོ་རྩེ་འཆང་གིས་ཁོ་པའི་ལྷ་རྟེན་བཤིག་ནས་
དགོན་པ་ནས་བསྐྱད་པའི་ལོ་རྒྱུས་སོགས་ཞིབ་དུ་གསུངས།^{༤༤}

ཞེས་འཁོད་པ་ལྟར། ལུང་སྒྲུ་རོལ་པའི་དོ་རྩེ་དགའ་ལྷན་དགོན་པར་གནས་
གཟིགས་སུ་ཕེབས་སྐབས། སྤུ་བཀྟན་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མར་དོལ་རྒྱལ་ཞེས་མིང་དངོས་
སུ་གསུངས་པ་འདིས་ར་སྒྲོད་གསལ་པོར་བྱས་ཡོད།

དགའ་ལྷན་ཁྲི་ཐོག་པལ་མོ་ཆེར་རྣམ་ཐར་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་བསྐྱས་རེ་དང་འགའ་
གས་ལ་མཆོན་ཙམ་ལས་མ་མཆིས་སྐབས། དགའ་ཁྲི་རིམ་བྱོན་རྣམས་དོལ་རྒྱལ་དང་
འབྲེལ་བའི་བྱང་པེས་གསལ་ཁ་ཆོན་གཅོད་དཀའ་ཡང་། ཁྲི་ཆེན་དག་དབང་མཆོག་
ལྷན་གྱིས་དགའ་ལྷན་སྤྱིང་ནང་དམ་བསྐྱགས་གནང་རྩེས། དགའ་ལྷན་ཁྲི་ཐོག་ང་ལྷ་པ་
ནས་བརྒྱུད་དང་གཅིག་བར་དགའ་ལྷན་ཁྲི་པ་བཞི་བརྒྱ་ཞེ་བདུན་ཙམ་བྱང་པའི་ཁོངས་དོལ་

^{༤༤} སྤུ་བཀྟན་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མར་མཛད་པའི་«ལུང་སྒྲུ་རོལ་པའི་དོ་རྩེ་རྣམ་ཐར་དགའ་ལྷན་
པའི་མཛོས་རྒྱན་» ལྷ་སའི་གིང་དཔར་མའི་ཤོག་གངས་༡༡༡ པར་གསལ།

རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་བྱས་པའི་ལོ་རྒྱུས་བྱང་མེད་ལ། ལྷག་པར་དུ་བློ་ཐོག་གོ་བཞི་པ་རྩུན་
 འབྲུབ་བརྩོན་འབྲས་དང་། གོ་ཁྲ་པ་བྲག་གིས་སྤོང་འདུལ། གོ་བདུན་པ་བྱབ་བསྟེན་
 ལུང་རྟོགས་བཅས་དག་འབྲིར་མ་ཐེབས་སྟོན་པ་ཤོང་ཁའི་དྲུང་ནས་གསུང་ཆོས་གསན་
 ཡོད་པར་མ་ཟད། གོ་བདུན་པ་སྤིང་རིན་པོ་ཆེ་བྱབ་བསྟེན་ལུང་རྟོགས་བྱུགས་སྤྲས་གཙོ་
 བོའི་གསལ་ཡིན་ཀྱང་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་མེད་པའི་གནས་ཚུལ་གིན་དུ་གསལ་ལ། གོ་བཞི་
 པ་དང་གོ་ཁྲ་པའི་མཇུག་ནས་ནང་དོལ་རྒྱལ་སྐོར་གྱི་སྤྲོང་སྦྱོར་ཟུར་ཙམ་ཡང་མ་འཁོད་
 པའི་གནས་ཚུལ་ལ་དཔགས་ན་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་བྱས་མེད་པར་མངོན། དོལ་རྒྱལ་
 འདི་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་བསྟན་སྲུང་བྱམ་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ཡིན་ལུགས་ཟེར་བ་བདེན་ན།
 རྗེའི་རྒྱལ་ཆ་བཤིབ་པ་རིམ་བྱོན་ཆང་མས་དམིགས་བསལ་བསྟེན་གསོལ་དང་བདག་སྦྱོང་
 གནང་འོས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་སྟོས་མེད་ཀྱང་། དེ་ལས་ཕྱོག་སྟེ་བློ་ཆེན་དག་དབང་མཆོག་
 རྩན་གྱིས་དངོས་སུ་དགག་བྱ་བྱུགས་ཆེ་གནང་བ་དང་། བློ་པ་སྦྱི་བྱིངས་གྱིས་བདག་མེད་
 དུ་བཞག་པའི་གནས་ཚུལ་དངོས་བྱང་འདིས་དོལ་རྒྱལ་འདི་བཞིན་རྗེ་ཙོང་ཁ་པའི་བསྟན་
 སྲུང་དུ་ངོས་འཛིན་བྱས་ཡོད་མེད་རྟོགས་བྱུབ།

༡། ཀུན་གཟིགས་པའཆེན་རིན་པོ་ཆེ་སྐུ་ཕྱེད་རིམ་བྱོན་གྱིས་ དམ་བསྟགས་མཛད་པའི་སྒྲོར།

རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་པ་ཆེན་པོས་གཙོས་པའི་རིམ་མེད་མཁས་གྲུབ་ནམ་པས་དོལ་
 རྒྱལ་ལ་ཨར་གདད་ཀྱིས་དྲག་པོའི་ལས་སྦྱོར་མཛད་ནས་ལོ་ངོ་ལྷ་བརྩ་ཙམ་གྱི་རིང་།
 དོལ་རྒྱལ་གྱི་འགོང་པོའི་ཆོ་འཕྲུལ་དང་མཆོན་མགའ་ཡང་གྲགས་རྒྱུ་མེད་པར་གྱུར་ནའང་།
 ཕྱིས་སུ་ས་སྐྱའི་མ་གྲ་རེ་བུང་གིས་སྒྲེར་ཆོས་ལྟ་བུར་དོལ་རྒྱལ་བརྟན་ཏུ་འཁོལ་ཏེ་བརྟེན་
 གསོལ་གནང་འགོ་ཚུགས་པ་དང་བསྟུན། རིམ་གྱིས་དགེ་ལུགས་པའི་ཨ་གསར་ཙན་
 རེ་འགའ་བརྟུན་བྱབ་སྤེལ་བྱུང་སྟེ། དགེ་ལུགས་པའི་གདན་ས་ཆེ་གས་ནམས་སུ་འང་
 མཆོམས་སྦྱོར་བྱུང་བར་བརྟེན། ཀུན་གཟིགས་པའཆེན་རིན་པོ་ཆེས་དབུས་པའི་
 རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་དགོངས་པ་ལ་ངེས་ཤེས་ཀྱི་དད་པ་བརྟན་པོ་ཡོད་པའི་མཁས་གྲུབ་གཉིས་
 རྟན་གྱི་མ་ཆེན་ནམ་པས་དོལ་རྒྱལ་བརྟེན་གསོལ་ལ་དམ་བསྟགས་གནང་ཡོད།

དེ་ཡང་ཀུན་གཟིགས་པའཆེན་སྐུ་ཕྱེད་བརྟན་པ་བརྟེན་པའི་དབང་ལྷུག་
 (༡༥༥ - ༡༥༦) མཆོག་ནས་སྐབས་དེར་དོལ་རྒྱལ་ལ་དྲག་པོའི་ལས་སྦྱོར་གནང་
 བ་མ་ཟད། དོལ་རྒྱལ་གྱི་བྱིས་ཐང་སྟེག་རྩས་དང་མཉམ་དུ་སྦྱིན་བསྟེགས་མཛད་པ་
 དང་། བཀྲས་སྦྱོན་གཟིམ་རྒྱུད་གི་སྟོ་ཐེམ་འོག་མནན་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཡོངས་འཛིན་གྱི་

བྱང་རིན་པོ་ཆེས་མཛད་པའི་«བསྟོན་འགྲེལ་»ནང་དུ་འཁོད་ཡོད་པ་ལྟར་དང་། པཌ་
ཆེན་རིན་པོ་འཛི་«རང་ལྷན་»ལས།

རྒྱ་བྱ་ཐུག་པའི་ཆོས་དུག་ཉིན་གཙུང་སྐྱ་ཞབས་དང་། སྐྱ་བཙུང་
གསོལ་དཔོན་བཅས་པར་བཀའ་ཞུས་སུ། བདེ་ཆེན་པོ་བྱང་གི་ཡང་ཐོག་
གི་གཟིམ་རྒྱུད་དུ། དེང་སང་དོལ་བྱལ་གྱི་ཆོ་འཕུལ་སྐྱ་ཆོགས་ཤིག་སྟོན་
གིན་འདུག་པས། ཆོས་དུག་ཉིན་གཟིམ་རྒྱུད་བཤིག་རལ་དང་བཅས་བསྐྱ་
དགོས་ཞེས་སྟེ།^{༤༥}

ཞེས་གསལ་བ་འདིས། པཌ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་དོལ་བྱལ་ཐོག་གཟིགས་སྟངས་
ག་འདྲ་ཡོད་མེད་གསལ་པོར་མཐོང་བྱལ་ལ། དེ་ཡང་པཌ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱ་ཕྱེད་
བརྒྱད་པ་ཅམ་མ་ཡིན་པར་སྐྱ་ཕྱེད་དགུ་པ་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་དང་། བརྒྱ་པ་ཆོས་ཀྱི་བྱལ་
མཆོན་གཉིས་ནས་ཀྱང་དོལ་བྱལ་འདིར་དམ་བསྒྲགས་ནན་པོ་གནང་ཡོད་མ་ཟད།
གདན་ས་བཀྲ་ཤིས་སྐྱ་ན་པོའི་«བཙའ་ཡིག་»ནང་།

ཐར་སྐྱ་བསྐྱ་ཞིག་དགོན་པའི་ཐོ་བྱང་ས་(ཁོངས་)སྐྱ་གདུག་འདྲེ་
ཅ་སྐྱ་གས་དུ་འདྲེན་པ་ཁ་ཡར་བྱུང་ཡོད་ཆོད་འདུག་པ། ཐུན་ཆད་ལ་མོ་
ཆོས་སྐྱོང་མོགས་དམིགས་བསལ་མ་གཏོགས་གང་བྱུང་ཁོག་ཁྱུགས་བྱས་
མི་ཆོག ཆོས་སྐྱུང་ཀྱང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐྱན་ལྡན་སྟེང་སྐྱུང་མ་ལས། དོལ་

^{༤༥}༥ «པཌ་ཆེན་སྐྱ་ཕྱེད་བརྒྱད་པ་བསྐྱན་པའི་དབང་ཕྱུག་གི་ནམ་ཐར་» ཤིང་དཔར་མའི་
ཤོག་གངས་༣༣༩ པར་གསལ།

ལྷ་མོགས་མཁའ་ལ་རྒྱ་པའི་ཡི་དྭགས་འདྲེ་ངན་གྱི་རིགས་ལ་གསོལ་ཁ་
 བྱེད་པའི་མཚན་བཞེན་ཅིང་སྐྱབས་སུ་འགྲོ་བ་ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་བཏུན་
 པའི་འདུག་སློ་སྐྱབས་འགྲོའི་འགལ་ཟུར་འདུག་པས་མི་བྱེད།^{༤༡}

ཞེས་བར་སྐྱབས་ཤིག་ནས་སྐྱབས་འཚོལ་བ་ཁྱད་མེད་རེ་བྱུང་གིས་དོལ་རྒྱལ་
 གདན་ས་ཆེན་པོ་འདིར་བཞེན་གསོལ་བྱས་ཡོད་པ་འདི་གཅིག་ནས་གངས་རིའི་ར་
 བས་བསྐོར་པའི་ལྗོངས་འདིར་སྟོན་པ་བྱུགས་རྗེ་ཅན་གྱིས་གཉེར་བསྐོས་དམ་བཞག་
 མཛད་པའི་བཏུན་སྐྱབས་ལེ་ཤེས་གྱི་སྐྱུན་ལྡན་ནམས་དང་། སློབ་དཔོན་པལ་སམ་རྩ་
 གསལ་བོད་ཡུལ་གྱི་བཏུན་པ་གཉེར་གཏད་མཛད་པའི་བཏུན་སྐྱབས་དྲི་རྗེའི་མཚན་ཅན་
 ནམས་གྱིས་མ་འདང་བའམ། དེ་དག་ལས་ལྷག་པའི་སྐྱབས་མཁའི་གཡོང་ཐབས་མེད་
 པ། ལྷག་པར་གདུག་འདྲེ་འདི་བཞེན་པའི་ཉེར་ལེན་གྱིས་རང་རྒྱུད་གྱི་སྐྱབས་འགྲོ་
 ལྗོངས་པའི་ལས་ངན་ཆབས་པོ་ཆེ་གསོག་པའི་ཚུལ་གསལ་པོར་འཁོད་ཡོད་པས། འདིའི་
 ཐོག་ནས་ཀྱང་དོལ་རྒྱལ་དེ་དགེ་ལུགས་པའི་སྐྱབས་མཁའི་མེན་པ་གསལ་པོ་མཐོང་བྱུང།

༤༡ ་ གདན་ས་བཀྲ་ཤིས་རྒྱན་པའི་«བཅའ་ཡིག་བཅན་པོ་མ» ལས་དྲངས།

༡། ཡུར་ཕྱི་ག་ངག་དབང་བྱམས་པ་སོགས་སྐྱ་ཆེན་རྣམས་ཀྱིས་ དམ་བསྟགས་གནང་བའི་སྒྲིང་།

རྒྱལ་དབང་སྐྱ་ཕྱེང་བརྒྱད་པ་འང་མ་དཔལ་རྒྱ་མཆོའི་ཡོངས་འཛིན་ཡུར་ཕྱི་ག་
 ངག་དབང་བྱམས་པ་(༡༥༥༣— ༡༥༥༩)ནི། འཆད་ཚིན་ཚིན་གསུམ་དང་མཁས་
 བཅུན་བཟང་གསུམ་གྱི་མཆོན་སྟན་ཕྱོགས་སུ་གྲགས་ཤིང་། རྗེ་རིན་པོ་ཆའི་བྱང་ཆུབ་
 ལམ་རིམ་གྱི་འཆད་ཁྲིད་རྒྱ་ཆེར་སྡེ་ལ་མཁན་མཁན་མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྡན་གྱི་སྐྱེས་
 ཆེན་དམ་པ་ཞིག་ཡིན།

དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་འདི་ཉིད་དང་། ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་
 མཆོན་(༡༥༡༩— ༡༥༩༩)དང་། སྒྲོང་བཞོལ་སྐྱ་མ་རིན་པོ་ཆེ་བཅས་གསུམ་ནི་རྗེའི་
 ལམ་རིམ་འཆད་ཉན་གནང་མཁན་ལྟ་སེར་བཞུན་པའི་མཛེས་རྒྱན་དུ་གྱུར་ཡོད། དམ་
 པ་འདི་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་ཆེ་སྤང་གྱི་དུས་སྐབས་ནི་ཚོར་ཆེན་ཀྱན་དགའ་ལྷུན་གྲུབ་(༡༥༥༤—
 ༡༥༦༤)ཀྱིས་དོལ་རྒྱལ་བྱུང་སྡེ་ལ་གནང་བའི་སྐབས་ཡིན་ཞིང་། ས་སྐྱའི་སྐྱ་བྲུ་ཁག་
 ཅིག་བརྒྱད་དགེ་ལུགས་པའི་ཁྲིད་དུ་དོལ་རྒྱལ་བཞུན་གསོལ་སྡེ་བས་འགོ་ཚུགས་ཆོད་
 འདུག་ནའང་། སྐབས་དེར་དོལ་རྒྱལ་འདི་དགེ་ལུགས་པའི་སྤང་མ་བྱུན་མོང་མ་ཡིན་
 པ་ཡིན་སྒྲིང་གི་སྒྲོང་བཞོད་ཅམ་ཡང་མེད་མ་ཟད། སྐྱེས་མཆོག་དམ་པ་འདི་དག་གིས་

དོལ་ཀླུ་ལ་འཁོར་འདྲེ་ཞིག་ཏུ་གཟིགས་འདུག་པ་དེ་རྗེ་འཆང་ཡུར་ཚུག་ངག་དབང་
བྱམས་པ་མཆོག་ནས།

དེ་ལྟར་ན་ཇི་རང་བཟུགས་སྐྱབས་སྒྱུད་ནས་བཤད་པའི་ཚོལ་སྒྲིང་
དམ་ཚིག་ཅན་དྲམས་ལ་གདོན་གས། འཇིག་རྟེན་པའི་རྟོགས་པའི་འདྲི་གདུག་
པ་ཅན་རྒྱུང་བད་མེ་ལའང་ཀོ་མོང་གྱེད་པའི་རྟོན་དགོན་གནས་འདིར་
བརྟུགས་པ་རྒྱུང་བད་ཀྱང་མེད་ལ། དེའི་མཐུལ་དཔོན་སྟོབ་ཐམས་ཅད་
ཐུགས་མཐུན་ཤིང་བཤད་སྐྱབ་འཕེལ་བར་བྱུང་། འཐུངས་ལྷ་མ་ཚེན་གྱིང་
དགོན་པའི་ཕྱི་རོལ་དུ་འཇོག་པ་གནང་བ་ཡིན་ནའང་། དེར་ཡང་ཇི་ལ་
འདུག་ཏུ་སྒྲིམ་ནས། ཚོལ་གོལ་དྲམ་གཤམ་སྒྲིན་རྟེ་སྐྱབས་གནས་འདྲི་
ལ་འཚོལ་བ་དྲམས་ལ་མི་འདོད་པ་ཐོག་ཏུ་འབབ་པ་མང་དུ་བྱུང་བ་ཡིན་
ནོ། །དེ་ལྟར་ན། རང་ཅག་རབ་ཏུ་བྱུང་བ་དྲམས་རང་གི་ཡུང་སྟོལ་དག་
པར་བཤུངས་ན། སྟོན་ཡངས་སྒྲུལ་མཐོང་པའི་ཡུང་མ་དམ་ཚིག་ཅན་དྲམས་
ཀྱིས་འཕྲིན་ལས་སྐྱབ་པར་གདོན་མི་བཅོ། །^༡

ཞེས་གསལ་བ་ལྟར། ལྷ་བས་དེའི་དགོ་ལུན་པ་སྒྱེད་དང་། ཁྱད་པར་ལུས་ལ་
ཆོས་གོས་ནམ་གསུམ་སྒྲིན་པ་ཞེས་དགོ་འདུན་པ་ནམས་སྐྱབས་གནས་འདྲི་ལ་བཅོལ་བས་
བཀའ་མི་གིས་པ་མང་དུ་བྱུང་ལུགས་བཟུན་རྟེ་དམ་བསྐྱགས་གནང་བ་མཐོང་ཞིང་། སྟོན་

༡༧༥ ཡུར་ཚུག་ངག་དབང་བྱམས་པས་མཛད་པའི་«གྲུ་མ་ཆེན་པོ་བཞི་དང་རྒྱུད་པ་སྟོད་སྟངས་
ཆགས་ཚུལ་པད་དཀར་ཕྱེང་བ་» ཤིང་དཔར་མའི་ཤོག་གངས་༡༡ པར་གསལ།

བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་དང་སྟོབ་དཔོན་པུས་བཀའ་སྲུང་གཉེར་བསྐྱོས་མཛད་པའི་སྲུང་
 མས་མ་འབྲས་པའི་སྲུང་མ་གསར་པ་ཞིག་བསྟེན་གསོལ་དགོས་དོན་ཅུ་བནས་མེད་ཚུལ་
 ཞལ་གསལ་གསུངས་ཡོད། འདིར་ཡུར་ལྷོག་རིན་པོ་ཆེས་གསུང་བཞིན་པའི་འདྲེ་འདི་
 རོལ་ཀྱལ་ཡིན་པ་ནི། ཁོང་དུ་ལྷང་སྐྱོ་རོལ་བའི་དོན་དང་ཐུབ་བཀའ་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མས་
 (༡༢༣༧ — ༡༥༠༣) མཛད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ལྷ་རྩེས་གཉིས་ཀྱིས་བདེན་དཔང་གསལ་པོ་
 བྱས་ཡོད། དོན་དངོས་འདི་དག་གི་ཐོག་ནས་ཀྱང་ཕྱིས་སུ་རོལ་ཀྱལ་དགེ་ལུགས་པའི་
 སྲུང་མ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ཡིན་པར་ལུད་སྟོག་བྱེད་མཁན་རྣམས་མི་སྣ་ལུག་པའི་
 བརྟལ་ཞུགས་སུ་བཀོད་ཡོད།

གཞན་ཡང་སྐབས་དེའི་ལམ་རིམ་བླ་མའི་གཙོ་གྲས་སུ་གྱུར་པའི་ཀྱལ་དབང་
 འཇམ་དཔལ་ཀྱལ་མཆོའི་ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་ཀྱལ་མཆོན་(༡༢༡༣ — ༡༢༩༣) ཀྱིས་
 དམ་བསྟན་གསུང་མཛད་ཚུལ་ནི། ཀྱལ་དབང་འཇམ་དཔལ་ཀྱལ་མཆོས་མཛད་པའི་«ཡོངས་
 འཛིན་ཡེ་ཤེས་ཀྱལ་མཆོན་གྱི་རྣམ་ཐར་ཐུབ་བསྟན་པ་རྫོང་འབྱེད་པའི་ཉིན་བྱེད་» ཀང།

ཆོས་རྒྱུང་ཡང་ཆོས་རྒྱུང་དུ་མིང་བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཡོང་།
 རྩེ་ཐམས་ཅད་མཐུན་པའི་བཀའ་རྟོན་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་མགོན་ཆོས་རྣམ་
 གསུམ་གསུམ་གྱིས་ཆོག །དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་རིགས་བསྐྱུ་ན་
 དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དང་། རྩེ་རྩེ་དང་། བསྐྱེད་རིགས་གསུམ་དུ་འདུ།
 དེ་གསུམ་ཁྲིས་པ་ནི། ཆོས་ཀྱལ། རྣམ་གསུམ། མགོན་པོ་རྣམས་ཡིན།
 དེ་ཡང་ལས་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་སྤང་སྤང་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་སྟེས་ཀྱང་དུའི་ལམ་

གྱི་ཚེས་སྐྱོད་ནི་དགེ་སྒྲིག་ཤན་འབྱེད་དམ་ཅན་ཚེས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཡིན། ལྷག་
 པའི་བསྐྱབ་པ་གསུམ་པོ་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་སྒྲེས་བུ་འབྲིང་གི་ལམ་གྱི་ཚེས་
 སྐྱོད་ནི་རྒྱལ་ཆེན་ཆུང་ཆུང་ཐོས་སྒྲུབ་ཡིན། བྱང་རྒྱལ་གྱི་སེམས་སྒྲོམ་པའི་མན་
 ངག་གཙོ་བོར་སྟོན་པ་སྒྲེས་བུ་ཆེན་པོའི་ལམ་གྱི་ཚེས་སྐྱོད་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་
 མགོན་པོ་ཡུག་དྲུག་ཡིན་པས་དེ་གསུམ་གྱིས་མི་ཚོག་པའི་ཚེས་སྐྱོད་གང་
 ཡང་མེད། དེས་ན་ཉིད་ཅག་བསྟན་འཛིན་དགེ་པའི་བཤེས་གཉེན་རྣམས་
 ཀྱིས་ཇེ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ལུགས་སྟོལ་འདི་གཞན་འདྲེ་ཕྱ་མོ་ཅམ་ཡང་
 མེད་པར་འཆད་ཉན་རྣམ་དག་གི་སྟོན་པ་དར་ཁྱིང་རྒྱས་པར་མཛད་དགོས་ཞེས་
 ཕན་ནམ་པོས་ཐལ་མོ་སྦྱར་ནས་གསོལ་བ་འདེབས་པ་ལགས་ན་བྱེད་རྣམས་ཀྱིས་
 ཀྱང་དོན་གྱིས་ཞལ་གྱིས་བཞེས་དགོས་མོ་ཞེས་རུས་པ་ཅན་གྱི་བཀའ་ཡང་རྒྱས་
 པར་གསུངས་པས་དེར་འདུས་ཀྱན་ཡིད་གཏིང་ནས་འགྱུར་རྟེ་ཇེ་ཟླ་མའི་བསྟན་
 པ་ལ་བསྐྱེ་བསྐྱད་དང་བྲལ་པའི་གཅེས་སྦྱས་རྩལ་དུ་བཏོན་པའི་ཐོས་བསམ་
 སྒྲོམ་གསུམ་ལ་གཅིག་དྲུག་གཞིལ་པའི་སྟོན་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་
 བཤད་སྟོལ་འཛིན་ཅིང་སྤེལ་པར་མཛད་པའི་བསྟན་འཛིན་དམ་པ་རྣམས་ཀྱིས་
 འཛིན་མའི་ཁྱོན་འདི་དོག་པོར་མཛད་པ་ནི་རྒྱལ་པའི་བསྟན་པ་ལ་རྒྱལ་རང་
 ཉིད་སྦྱར་བྱོན་པ་དང་མཚུངས་པའི་གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་པའོ། །^{༡༠}

^{༡༠} རྒྱལ་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་«ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རྣམ་ཐར་
 ཐུབ་བསྟན་པ་སྐོར་འབྱེད་པའི་ཉིན་བྱེད་» ༡༧༦ ཡོའི་ལྗེ་ཡི་དཔར་མའི་ཤོག་ངོས་༡༦༩ པར་གསལ།

ཞེས་ཅི་པོ་དགེ་ལྷན་པར་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་བཀའ་སློང་སྐྱེས་བུ་གསུམ་གྱི་
 ལམ་གྱི་ཆོས་སྦྱོང་མགོན་ཆོས་རྣམ་སྤྱོད་གསུམ་གྱིས་མཆོག་གང་ཡང་མེད་ཅིང་། འདྲེ་
 ངན་འདི་རིགས་གསལ་དུ་བསྟེན་པས་དགེ་ལྷན་པའི་གྲུབ་མཐའ་གཙང་མར་སྦྱོང་རྒྱ་ཁྱོ་
 ཞོག། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ཕུགས་སྤྲོལ་དྲི་མ་མེད་པར་བསྟེ་བསྐྱད་ཀྱི་གཞིར་འགྱུར་བའི་
 བཀའ་སློང་བཟང་མོ་གལ་ནས་དུ་ནས་མར་གསུངས་འདུག་ཅིང་། ལྷག་པར་འདྲེ་ངན་འདི་
 ཁ་ལ་འབྱེར་ནས་ཆོས་རྒྱུད་པན་ཚུན་དམའ་འབེབས་དང་ཁྱད་གསོད་ཀྱི་ལས་ལ་འཇུག་
 པ་ནི། ཆོས་སྦྱོང་གི་ལས་སུ་འགྱུར་བར་གསུངས་ཡོད་དེ།

དེས་ན་རང་ལུགས་འདི་བདེན་གྱི། ཆོས་བྱེད་གཞན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་
 ཞི་མ་རུངས་པོ། །དེ་འཛིན་གྱི་སྐྱེས་བུ་ནི་གཏི་ལྷག་པོ། །ཞེས་སློང་
 པ་ནི་མདོ་ལས་གསུངས་པའི་ཆོས་སྦྱོང་གི་ལས་འབྲས་བུ་ལྷག་བཟུལ་མི་
 བཟད་པ་འབྲིན་པའི་རྒྱ་གུང་པོ་ཡིན་པས་སྒྲིག་གི་ཕྱིར་ཡང་དེ་ལྟ་བུའི་ལས་
 ལ་འཇུག་མི་ཉན་གསུངས་ཏེ་གཞན་ལ་དག་ལྷང་སྦྱོང་བའི་སྒྲོར་འདི་དཔེ་
 དང་གཏན་ཆིགས་དུ་མའི་སྒྲོ་ནས་གལ་པོ་ཆེར་གསུངས་པར་མཛད་དོ། །^{༡༡}

ཡང་ཡོངས་འཛིན་པའི་ཏེ་ཏེ་ཆེན་པོ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆའི་ཞབས་
 འབྲེང་རྣམས་ལ་སྐྱེ་ཞབས་ཀྱི་གསལ་སྦྱོང་ལ་ཞབས་བསྐྱལ་གནང་རྒྱ་གལ་ཆེ་ཚུལ་གསུང་
 བའི་ཞོར་ཞིག་ཏུ་གསུངས་དོན།

༡༡༥ རྒྱལ་བ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་«ཡོངས་འཛིན་ལེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རྣམ་ཐར་
 ཐུབ་བསྟན་པ་སྒྲོ་འབྲེད་པའི་ཉིན་བྱེད་» ༡༧༧ལོའི་ལྷེ་ལི་དཔར་མའི་ཤོག་ངོས་༣༡༡ པར་གསལ།

དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་(ནང་སྒོས་སུ་)བཀྲ་ཤིས་ལྷན་པོ་བ་ལ་ཚུལ་སྦྱོང་
 གསར་པ་འདི་ས་ཡུང་ལ་འདེབས་ཀྱིན་ཡོད་པས་པར་ཆེན་ཚོ་བཟང་ཚུལ་
 ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་གང་བསྟེན་པའི་ཚུལ་སྦྱོང་དེས་ཚོག་དེ་མིན་གྱི་
 འདྲེ་ངན་གསར་དུ་བསྟེན་ན་མི་ལེགས་པའི་གཞི་ཆེན་པོ་བྱས་འགྲོ་བས་
 ཁྱེད་ཅག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་དེ་ལ་ནན་ཏན་བྱེད་དགོས་སོ་ཞེས་བྱུགས་ཉི་
 བའི་བཀའ་སློབ་ཀྱང་མང་དུ་གནང་།^{༥༡}

ཞེས་ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་སྒྲིལ་འབྲེད་
 མང་དཔའི་རི་བོ་དགེ་ལུན་པར་ཚུལ་སྦྱང་གསར་པ་གང་ཡང་དགོས་དོན་མེད་པའི་ཁར།
 རྒྱལ་འགོང་དེ་རིགས་བསྟེན་ན་ཚུལ་རྒྱུད་བྱུ་བ་མཐའ་ནང་ཁྱུལ་དབྱེན་དཀྱུགས་དམ་སེལ་
 ཤོར་ཉི་ཐམས་ཅད་ཡུང་ལ་འདེབས་ངེས་པའི་ནང་མའི་བཀའ་སློབ་དང་སྒྲུགས། དོལ་
 རྒྱལ་བསྟེན་ན་མི་ལེགས་ཚུལ་དང་། འདྲེ་ངན་ཞེས་རྒྱལ་འགོང་འདིའི་ངོ་བོ་ཞལ་
 གསལ་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །

༥༡༽ རྒྱལ་བ་འཇམ་དཔལ་གྱི་མཚོས་མང་དཔའི་«ཡོངས་འཛིན་ཡེ་ཤེས་རྒྱལ་མཚན་གྱི་ནམ་ཐར་
 ཐུབ་བཞུན་པརྒྱ་འབྲེད་པའི་ཉིན་བྱེད་» ༡༧༤ ལོའི་ལྷོ་ལེ་དཔར་མའི་ཤོག་ངོས་༡༤༥ པར་གསལ།

༡། རྟེན་མའི་སྒྲིམ་ཆེན་རྣམས་ཀྱིས་ལས་སྦྱར་མཛད་པའི་ཚུལ།

རྟེན་མའི་སྒྲིམ་ཆེན་རྣམས་དག་པོ་མངོན་སྦྱོང་གི་ལས་སྦྱར་མཛད་ཚུལ་ནི།
གྲགས་ཀྱན་(༡༦༡༩ — ༡༦༥༦) འདས་པའི་བྱེ་ལོ་སྟེ། མེ་བྱ་(བྱེ་ལོ་ ༡༦༥༧) ལོ་
ནས་དོལ་ཚུ་མིག་དཀར་མོར་མི་ཕྱགས་ལ་གནོད་འཆོ་རྒྱུ་ཆེར་སོང་བར་ཀ་ཅད་དང་རྟེན་
ཁང་གསར་བཙུགས་ཀྱིས་ཞི་འགྲུགས་གནང་བར་ཕན་བསྐྱེད་མ་བྱུང་བར་བརྟེན། ཤིང་
ལོས་(བྱེ་ལོ་ ༡༦༧༥) ལོར་དོ་རྩེ་གོ་ལོད་ཀྱི་སྦྱོབ་དཔོན་དོན་གྲུབ་ཀྱི་མཆོ་དང་། ཡང་
གསང་ཀམ་དག་པོའི་དོ་རྩེ། སྒྲགས་འཆང་སྒོ་བཟང་མཁྱེན་བཙུག་བྱས་པའི་སྒྲུབ་ཁག་
གཉིས། དོ་བྲག་རིག་འཛིན་སྦྱལ་སྦྱ། ཆོས་རྒྱལ་གཏེར་བདག་སྒྲིང་པ། འུག་བྱ་
ལུང་པ་སོགས་ཀྱིས་སྒྲིམ་མ་དག་པོ། གཤེན་རྩེ། ཕུར་པ། ལོག་ཏི་སོགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་
སྒྲུབ་ཁག་བདུན་སྟོན་དུ་སོང་བའི་སྟེག་པ་མའི་ལས་སྦྱར་གནང་བའི་ཚུལ་ལྟ་བུ་པ་ཆེན་
པོའི་རང་རྣམ་ནང་གསལ་བ་ས་བཅད་གོང་མར་ལུང་འདེན་ཞུས་པ་ལྟར་དང་། དེ་
མཚུངས་སྒྲིན་སྒྲིང་ལོ་ཆེན་རྣམས་ཀྱིས་(༡༦༥༩ — ༡༧༡༩) མཛད་པའི་«གཏེར་བདག་
སྒྲིང་པ་འགྱུར་མེད་དོ་རྩེའི་རྣམ་ཐར་» ལས།

སྒྲིམ་པ་དུག་པའི་ཆོས་བརྒྱ་ནས་བཟུང་ཕུར་པའི་སྒྲགས་བསྟེན་ཁ་
གསོ་མཛད་དེ། དོལ་རྒྱལ་དུ་གྲགས་པའི་དམ་སྒྲི་གདུག་པ་ཅན་དེ་སྟེག་
པའི་ལས་སྦྱར་གི་སྒོ་ནས་མིང་གི་ལྷག་མ་ཅམ་དུ་མཛད། དེ་དུས་དགུག་

གཞུག་གི་ཆེ་མེད་ཀྱི་སྒྲིབ་དང་། རྟོ་མཚན་གྱི་དུས་རོལ་སྤྲེག་པ་ལྟ་བུའི་
དེ་ཀྱན་གྱི་ས་ཚོར་བ་བྱུང་བ་སོགས་ཀྱི་ལྟ་ས་མངོན་དུ་བྱུང་།^{༥༩}

ཞེས་གསལ་བ་བཞིན། མེ་བྱ་(བྱེ་ལོ་༡༦༥༥) ལོར་ཞི་འགྲུགས་མངོན་པ་
དང་། ཞིང་ལྷག་(བྱེ་ལོ་༡༦༥༩) དང་ཞིང་ཡོས་(བྱེ་ལོ་༡༦༥༥) ལོ་གཉིས་སུ་སྤྲེ་
རྗེས་དྲག་པོའི་ལས་སྒྲུབ་གྱིས་གཏན་མེད་མངོན་ཡོད་པ་དང་། དེ་མཚུངས་འབྲུལ་
ཞིག་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་སྤྲེ་འགྱུར་རྟིང་མའི་མཁས་གྲུབ་རིམ་བྱོན་སུ་ཞིག་གིས་ཀྱང་བརྟེན་
གསོལ་གནང་བྱུ་ལྟ་ཞིག་ བསྐྱོད་བསྐྱོག་སྤྲེག་གསུམ་གནང་ཡུལ་དུ་མངོན་ཡོད་པ་འབྲེལ་
ཡོད་ཡིག་ཆ་ཁག་དུ་གསལ་བ་ལྟར་རོ། །

^{༥༩} སྤྲེན་སྒྲིབ་ལོ་ཆེན་རྣམས་མངོན་པའི་«གཏེར་བདག་སྒྲིབ་པ་འགྱུར་མེད་ནི་རྗེའི་རྣམ་
ཐར་དད་པའི་ཞིང་རྟ་» ཞེ་བྱེ་ཞིང་དཔར་མའི་ཞིག་གྲངས་^{༦༠} པར་གསལ།

༥། ས་སྐྱ་པའི་སྐྱེས་ཆེན་རིམ་བྱོན་གྱིས་དམ་བསྐྱགས་མངོན་ཚུལ།

དགེ་ལུགས་པའི་བྲིད་དོལ་ཀླུ་པ་སྟེན་གསེལ་བྱེད་མཁན་འགའ་གས་བྱུང་
བདེན་པ་སྐྱེས་ཆེན་ཀྱན་དགའ་རྩུན་གྱུ་བ་ཀྱི་སྒོ་བ་བརྒྱད་ནས་རིམ་གྱིས་བྱུང་བར་
བཤད་མོད། ས་སྐྱ་པའི་བྲིད་དོལ་ཀླུ་པ་སྟེན་སྒོལ་བྱུང་བདེས་ག་མ་འགྲིག་པའི་གནས་
ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་ཐོན་ཡོད་སྟབས། ས་སྐྱའི་ཆོས་རྒྱུད་འཛིན་པའི་བླ་མ་མཁས་གྲུབ་
མང་པོས་དེ་ལ་དམ་བསྐྱགས་དང་བཅས་ཏེ། དཀོར་བདག་དང་། རྒྱལ་འཁོར་། འབྱུང་
པོ། དམ་སྒྲི། བེ་འདྲེ་སོགས་ཀྱི་གསུ་སྤྱུ་བཅེས་ནས་སྤྱད་བཅོའི་ཡུལ་དུ་བཞག་ཡོད་
པ་རྫོང་གསར་མཁྱེན་བཅེ་འཇམ་དབྱངས་སྒོ་བྲོས་སམ་མཆོན་དངོས་པར་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས།

ཀྱེ་ ལྷ་འཁོར་སྤྱད་པའི་འབྱུང་པོ་དང་། །

དཀོར་བདག་རྒྱལ་པོ་གྲགས་ལྷན་དང་། །

གཙོད་པ་བླ་པ་མེད་མེ་བཟང་། །

རྒྱལ་འདྲེ་སྤྱ་དགུ་འཁོར་ཆོགས་དང་། །

སྟེ་རྒྱལ་བླ་སྐྱུ་བས་བྲག་འདྲེ་སོགས། །

རྒྱལ་འཁོར་འབྱུང་པོ་དམ་སྒྲི་དང་། །

བེ་འདྲེ་གསེན་འདྲེ་སོ་སོ་ལ། །

སྐལ་ཆོགས་སྤྱད་ཀྱི་གཏོར་མ་འདི། །

ག་ཁྲག་ལུས་ལྷོག་ཚབ་དུ་འབྱུང། །

བདག་འཁོར་སྒོ་བ་བྱ་བྱིན་བདག་ལོགས། །

སྒྱེ་འགྲོར་ཙམ་ཡང་གཞི་དཔ་སྒྲོང་། །

ཁྲིལ་འཁྲུགས་གདུག་རྩུབ་དབྱིངས་ལུ་བཞུགས། །

བྱང་རྒྱུབ་ལེམས་དང་རྒྱན་བར་མཛོད། །^༥

ཞེས་དོལ་བྱལ་འདི་བརྟེན་ན་རང་ལ་གྲོགས་འཕྲིན་ལས་བསྐྱབ་ཀྱི་ལྟ་ཞིག་
བྱལ་འགོང་འདི་ལ་འགྲོགས་ཡུན་ཅི་ཙམ་རིང་བ་དེ་ཙམ་གྱིས་ལས་ལམ་ལོག་སྟེ་བྱ་
མི་ཤིས་པ་འབྱུང་ཞིང་མཐའ་ནག་པས་དུས་ཤིས་ས་སྒྲིའི་ཆོས་རྒྱུད་ཁྲིད་དུ་བརྟེན་གསོལ་
ལྟ་ཅི། དགག་བྱ་དང་སྐྱད་བསྟེའི་ཡུལ་དུ་ངོས་འཛིན་གནང་བ་མཐོང་བྱལ།

གོང་གསལ་དེ་ཙམ་དུ་མ་བཟད། ངོར་ཨེ་ཤྲོ་ཁང་གསར་མཁན་ཆེན་དག་
དབང་སྒྲོ་གྲོས་གཞན་པན་སྟིང་པའི་སྒྲོ་བ་མ་ངོར་ཨེ་ཤྲོ་ཆོས་ལུན་གྱི་གདན་རབས་དུག་
ཅུ་རེ་དུག་པ་ཁང་གསར་མཁན་པོ་དག་དབང་ཡོན་ཏན་བྱ་མཆོད་དང་། ངོར་སྐྱ་ལྗེ་
མཁན་པོ་འཇམ་དབྱངས་བྱབ་བརྟན་ལུང་དྲོགས་བྱལ་མཆོན། རྫོང་གསར་མཁྱེན་
བཅེ་འཇམ་དབྱངས་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོ་གྲོས་སོགས་ས་སྒྲིའི་སྐྱ་མ་མཁས་གྲགས་ཅན་མང་པོ་ཞིག་
གིས་ཤུགས་ལུན་གྱི་དེན་གཞི་བཞིག་ནས་སྤྱིར་སྐྱོད་མཛད་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་
དུས་ཤིས་ས་སྒྲིའི་ཁྲིད་དོལ་བྱལ་བརྟེན་གསོལ་སྟོང་ལ་ཉེ་བར་གུར་ཡོད།

༥༥༥ རྫོང་གསར་མཁྱེན་བཅེ་འཇམ་དབྱངས་སྒྲོ་གྲོས་ཀྱི་གསུང་འབུམ་དཔེ་ཤོག་ངོས་༣༥༩
པའི་«དཀོར་བདག་དམ་སྟེའི་སྐྱད་བསྟེ» ཞེས་པར་གསལ།

གཞན་ཡང་ཆོས་རྒྱུད་རིས་མེད་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྟན་གྱི་སྦྱེས་ཆེན་དམ་
པ་ཉི་ལྔ་ལྟ་བུ་དག་གིས་དམ་བསྐྱགས་མཛད་པའི་ཚུལ་ནམས་ཞིབ་དྲུབ་ཤིང་གྱིས་མི་ལངས་
པས། གཙོ་བོ་དག་གི་མཆོན་ཙམ་བཀོད་པ་གཤམ་གསལ།

དགའ་གདོང་སྤྲུགས་རམས་པ་དོན་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ། གནང་བྱུང་སྤྲུགས་འཆང་
མོ་བཟང་མཁྱེན་བཅེ། ཆོས་རྗེ་ཕུག་བྱ་ལུང་པ། དཔལ་རི་སྤྲུལ་སྒྲ། རྒྱལ་བ་ཀམ་པ་
སྒྱ་ཕྱེང་བཙུ་བྱག་པ་རང་བྱུང་རིག་པའི་དོ་རྗེ། འབྲེ་གུང་སྤྲུལ་སྒྲ་རིན་པོ་ཆེ། ཀ་ཆ་ལ་
ཟུར་པ་མངའ་རིས་སྤྲུགས་འཆང་དཀོན་མཆོག་ འོལ་ཁ་རྗེ་བྱུང་མོ་བཟང་འཕྲིན་ལས།
ཀམ་སྒྲ་ཕྱེང་བཙུ་བཞི་པ། རྫོང་གསར་འཇམ་དབྱངས་མཁྱེན་བཅེ་ཆོས་ཀྱི་མོ་གྲོས།
པཌ་ཆེན་ཡོངས་འཛིན་དཀའ་ཆེན་ཨང་ཉི་མ། ཀམ་སྒྲ་ཕྱེང་བཙུ་བྱག་པ། མཁན་
པོ་འཇིགས་མེད་ལྷན་ཆོགས་སོགས་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་ཕྱོན་ཕྱོན་སྦྱེས་ཆེན་དམ་
པ་མང་པོས་དོལ་རྒྱལ་དམ་བསྐྱགས་ནན་ཆེར་མཛད་ཡོད་པར་མ་ཟད། དེང་སྐབས་
འཆོ་ཞིང་གཞེས་པ་ས་སྒྲ་བདག་ཁྱི་རིན་པོ་ཆེ། སྤྲིན་སྤྲིང་ཁྱི་ཆེན། འབྲུལ་ཞིག་
རིན་པོ་ཆེ། དགའ་ལྡན་ཁྱི་རིན་པོ་ཆེ། ཤར་བྱང་གི་ཆོས་རྗེ་ནམ་གཉིས་སོགས་ཀྱིས་
དབྱས་པའི་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་མཁས་གྲུབ་ཁག་ནས་དམ་བསྐྱགས་གནང་དང་གནང་
བཞིན་པ་འདི་ལགས་སོ། །

ས་བཅད་རྒྱག་པ། རྗེ་པ་ཐོང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྟོང་པོས་བསྟེན་
གསོལ་དང་བྱུང་སྟེ་ལ་མཛད་པའི་སྟོན།

ལགོང་སུམ་པ་ཆེན་པོས་དབུས་པའི་ཆོས་རྒྱུད་རིས་མེད་ཀྱི་ཁྲ་ཆེན་དང་མཁམས་
བྱུང་ནམ་པས་དོལ་རྒྱལ་ལ་དྲག་པོའི་ལས་སྦྱོར་གནང་སྟེ་པོ་ཏི་པོ་ལོ་༥༠ ལས་མས་སོང་མཆོམས་
ས་སྐྱ་པའི་ཁྲ་གྲུ་རེ་བྱང་གིས་བསྟེན་གསོལ་ཕྱན་བྱ་བྱུང་བ་བརྒྱད། རིམ་གྱིས་དགེ་ལུགས་
པའི་སྤྱི་ཆོག་གསུམ་ཁྲི་དྲུ་འང་བསྟེན་མཁན་བྱུང་ཞིང་། དུས་སྐབས་དེ་ནི་རྒྱལ་དབང་སྐྱ་
ཕྱེད་དྲུག་པ་ཆོངས་དབུངས་རྒྱ་མཆོ་དང་། བདུན་པ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཆོ་རྣམ་གཉིས་
ཀྱིས་སྐྱ་དུས་སུ་འཁེལ་ཡོད། རྗེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོ་དང་སོག་པོའི་སྟོབས་ལུགས་
སམ། རུན་གར་པ་དང་ཕོ་རྩ་རྣམ་སོགས་སྲིད་དོན་སྟོབས་ལུགས་ཁག་གིས་བོད་ཀྱི་སྲིད་
དབང་འཕྲིག་ཚིན་ཆེད་ཁྱོད་ཤིང་གསོན་གྱི་འཐབ་ཚིན་བྱས་པའི་བརྒྱད་རིམ་ཁྲི་དྲུ་ རིམ་
གྱིས་བོད་ཡུལ་དུ་བོད་རྒྱ་སོག་གསུམ་གྱི་སྟོབས་ལུགས་སིམ་འཇུལ་བྱས་ཏེ་སྤྱི་ཆོག་གསུམ་
གནས་སྟངས་སྟོན་པའི་ཅན་དུ་འགྱུར་པའི་གནས་སྐབས་ཤིག་བྱུང་ཡོད།

ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་གནས་པ་བཤེར་མ་བུ་ཞིག་གི་ལོ་ག་སྤར་གྱི་བྱ་བ་རྣམས་འཛིན་ཆོས་ཀྱི་ལ་
བྱིས་པ་དག་ལྷག་ཀྱིས་གཅིག་སྡུད་བྱས་པའི་ལ་ཁོང་ས་ལྗེ་བཞེན་པོས་དབུས་པའི་གཞུང་
ས་དག་འཛུན་པོ་བྱང་གི་དབང་ལྷག་ས་དང་མངའ་ཐང་ལ་ཉམས་སྤྱད་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད།

དེ་ལྟའི་གནས་སྤངས་འོག་ས་སྐྱའི་ཕྱོགས་ནས་དགེ་ལྡན་པའི་དམ་སྲིད་གསུང་པ་ཞིག་ལ་
གསོལ་མཆོད་བྱས་སྟེ་ལ་གནང་འདུག་ནའང་། དེར་ཆོས་སྲིད་གང་གི་ཆ་ནས་བཀའ་
འགོག་དང་ཐེ་བྱས་གནང་བྱུ་མ་བྱུང་སྟབས། ལྷ་བས་འཆོལ་བ་རེ་བྱུང་ནས་བྱུ་ལ་འགོང་
འདི་བཞེན་གསོལ་འདུ་སྒྲིག་ཆེན་པོས་བྱུ་བ་གདལ་གང་ལྟས་བྱས་པའི་གནས་སྤངས་འོག་
བྱུ་ལ་བའི་ཡོངས་འཛིན་རྣམ་གཉིས་ཀྱིས་གཅོས་པའི་དགེ་ལྡན་པའི་བླ་ཆེན་དུ་མས་མཐའ་
གཅིག་དུ་དམ་བསྒྲགས་མཛད་ཡོད།

བྱུ་ལ་དབང་བསྐྱལ་བཟང་བྱུ་མཆོའི་སྐྱུ་དུས་སུ་བྱུ་ལ་བའི་ཡོངས་འཛིན་རྣམ་
གཉིས་ནས་བྱུ་ལ་འགོང་འདི་བཞེན་གསོལ་བཀའ་སྒྲིལ་མཐའ་ནན་མཛད་པར་བརྟེན།
ཕྱོགས་མཐའི་བླ་བྱ་རེ་བྱུང་ནས་མངོན་ཆུང་གི་ཚུལ་དུ་བཞེན་པའི་རིགས་ཡུད། གདན་
སས་གཅོས་པའི་དགོན་གནས་ཁག་དུ་དོལ་བྱུ་ལ་བཞེན་གསོལ་མངོན་སུམ་དུ་བྱུ་སྟེ་ལ་
བྱུ་དཔའི་རྒྱན་ཆད་པའི་དུས་ཡུན་གང་ཅམ་ཞིག་བྱུང་ཡོད། འོན་ཀྱང་། དུས་ཕྱིས་
བྱུ་ལ་དབང་སྐྱུ་སྤྱེད་བརྒྱ་གསུམ་པའི་སྐྱུ་དུས་སུ་དྲུག་སའི་སྐྱུ་ལ་བཟང་མཁས་གྲུབ་དང་།
རྣལ་ལྷན་བཞེན་པའི་དངོས་གྲུབ་བརྒྱད་སྐྱབས་རྗེ་པོ་པོར་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྤྱིར་པོས་དོལ་
བྱུ་ལ་བཞེན་གསོལ་བྱུགས་ཆེ་གནང་འདུག་པ་མ་ཟད། བཞེན་གསོལ་གྱི་གནས་ཆད་
ཀྱང་དེ་སྤྱི་ལས་བཀའ་ཉེ་སྒྲིག་གཏད་བཅམས་པ་དང་། ལམ་རིམ་བླ་མཆོད་ཆོགས་
ཞིང་ཁྲིད་བཀོད་པ། དགེ་ལུགས་པའི་ལར་ཞེན་ལ་བསྟན་དེ་བོད་བཞེན་སྲིད་སྐྱུ་དང་
བྱུ་ལ་རྒྱ་ཆོས་རྒྱུད་ཡན་ཚུན་དབར་དབྱེན་དཀྱགས་ཆགས་གཞིའི་མཛད་ཅོར་བྱུང་
བའི་རྒྱ་རྒྱུན་ཡང་དོལ་བྱུ་ལ་ཐུག་ཡོད་པ་རིམ་གྱིས་དགོད་པར་བྱའོ། །

༡། རྩེ་པ་པོ་དང་ཁ་པ་བདེ་སྟོང་སྐྱུ་གོང་མའི་སྐྱུ་སྟེར་ངོས་འཛིན་
དང་འབྲེལ་བའི་གནས་ཚུལ་སྟོར།

པ་པོ་དང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྟོང་པོ་(༡༩༥༩ - ༡༩༧༡)ནི། ཡབ་སྟེར་ཆབ་སྟེལ་
པའི་མའི་པོ་དང་དྲུང་ཆེ་བརྟན་ནམ་ཚུལ་དང་ཡུམ་དཀོན་མཆོག་སྟོལ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྐས་སུ་
སྟེ་སའི་ཉེ་འགམ་གཡུ་ཐོག་ཤར་ཞེས་པར་འབྱུངས། དགྲུང་ལོ་ཕྱ་མོའི་དུས་ནས་ཕྱང་
སྐྱུ་རོལ་པའི་རྩེ་རྩེའི་ཡང་སྟིད་ཡིན་པའི་རྟགས་མཚན་མང་དུ་བྱུང་བོང་། སྐྱུ་དངོས་ཀྱི་
ཞལ་ནས་ཀྱང་ལན་མང་མང་ཞེན་སུམ་དུ་གསུངས་འདུག་ནའང་། ཕྱང་སྐྱུའི་ཡང་སྟིད་དུ་
ངོས་འཛིན་མ་བྱུང་བར་པ་པོ་དང་ཁ་པ་སྐྱུ་གོང་མའི་སྐྱུ་སྟེར་ངོས་འཛིན་བྱས་ཚུལ་ནི་ཁོང་
གི་«ནམ་ཐར་བྱུར་འདེབས་དོན་ལྡན་ཆངས་དབྱངས་»ལས།

སྐས་ཀྱི་ས་ཤར་ཆེན་གྱི་སྐྱུ་མདུན་དུ་བྱ་སྟེ་དཀྱི་ཚུལ་དང་བྱ་
ལུགས་ཀྱི་ཚུལ་སྐྱ་ཆོགས་གནང་། རྩེ་པ་པོ་དང་པོ་ཆེ་ཡིན་ཉམས་སྐྱ་ཆོགས་
མཛད་པས་ཤར་ཆེན་གྱི་ས་འདི་བྱིས་པ་འོ་མཚར་ཅན་གྱི་ག་འདུག་པ་ངའི་
དགེ་གན་དེའི་སྐྱུ་སྟེ་མིན་ནམ་ཞེས་དེ་གར་འབྲལ་དུ་གོ་མའི་སྟོང་ནས་
ལུགས་དམ་བརྟག་པ་མཛད། ངའི་དགེ་གན་གྱི་སྐྱུ་སྟེ་མིན་པ་འདྲ་ཡང་
རྩེ་པ་དུག་པ་གྱི་ག་ཡིན་པའི་ས་འདི་གསུངས་ཉེ་མཛལ་དར་སྟོན་པ་སོགས་

བཀྲུང་བརྩོམ་ཆེ་བ་མང་དུ། དེ་ནས་ཤར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་སེར་སྒྲིབ་
 རྒྱལ་རོང་ཁམས་ཚན་ལ་དྲུང་སྒྲོར་ཞིག་གི་བྱ་ཁྱེུ་ཁྱེུ་མཆར་པོ་འདི་
 འདྲ་ཞིག་འདུག་པ་པོ་ཤོང་ཁའི་མཁན་པོ་བཟུན་འཛིན་བཟང་པོའི་སྐུ་ལ་
 སྐུ་མིན་འདུག་ཀྱང་དེའི་ཡང་སྤྱིད་ཆོལ་དུ་རོས་འཛིན་བྱས་ན། སྐར་
 རྒྱལ་རོང་ཁམས་ཚན་ལ་པན་ཐོགས་པ་ཞིག་འོང་བར་འདུག་ཅེས་
 གསུངས་པ་ལྟར་ཁམས་ཚན་ནས་དེ་ལྟར་རོས་འཛིན་བྱས།^{པ་}

ཞེས་ཅེ་པོ་ཤོང་ཁ་པ་འདི་པ་སྐུ་ཐོང་གོང་མའི་སྐུ་སྐྱེ་འབྱུང་བུ་འོས་འཛིན་
 རྒྱ་ལྟངས་ཐད་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་རྒྱ་མཆན་དང་དན་རྟགས་སྒྲ་གཅིག་བགྲང་རྒྱ་མེད་པའི་
 ཐོག་ཁམས་ཚན་ནས་རང་ཕྱོགས་ཀྱི་ཁ་ཐབས་རྒྱ་མཆན་ཁོག་བཅངས་ཀྱིས་སྐུ་ལ་
 སྐུར་རོས་འཛིན་བྱས་འདུག་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་ཞིང་། ལྷག་པར་«གསུང་ནམ་ཟུར་
 འདེབས་»ནང་ཅེ་འདི་པ་སྐུ་གོང་མའི་སྐུ་ཐོང་འབྱུང་བུ་ཡིན་པའི་སྐུ་བ་བྱེད་ལས་
 མེན་པའི་རྟགས་མཆན་མང་དུ་བཀོད་ཡོད་པར་བཟུས་ན། «གསུང་ནམ་»ཚོག་
 པ་པོ་སུ་ཡིན་ནའང་ཡ་མཆན་ཞིག་སྐྱེ་སྤྱོད། དོན་དངོས་ཐོག་ཅེ་འདི་པ་ལྷང་སྐུ་རོལ་
 པའི་དོན་ཅེ་(༡༧༡༧ — ༡༧༤༦)ཡི་སྐུ་སྐྱེ་ཡིན་ཚུལ་གྱི་རྟགས་མཆན་མང་དུ་བྱུང་བཀོང་
 གི་ནམ་ཐར་ནང་ཤར་ཆེན་ཆོས་ཅེའི་དྲུང་དུ་རྒྱ་ལྟགས་རྒྱ་སྒྲིབ་ཚུལ་བཟུན་འདུག་པ་
 ལས་ཀྱང་ཤེས་བྱུང་མོད། དེ་ལྟར་ཡང་སྐབས་དེར་ཤར་ཆེན་ཆོས་ཅེས་ལྷང་སྐུའི་སྐུ་

པ་༥༥ ལྷན་མ་ཚོ་བཟང་དོན་ཅེས་བརྒྱམས་པའི་«པོ་ཤོང་ཁ་པ་འདི་ཆེན་སྒྲིབ་པོའི་ནམ་ཐར་དོན་ལྷན་
 ཆངས་པའི་དབྱངས་སྟན་» ལྷ་ས་དཔར་མའི་ཤོག་གངས་པ་༥༠༩ པར་གསལ།

སྐྱེར་ངོས་འཛིན་ཞུ་བྱའི་སྐྱེར་ཚམ་ཡང་མ་བྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་ནི། རྩུང་སྐྱེའི་སྐྱེ་
 སྐྱེ་མདོ་སྒྲིབ་དྲུང་སྐྱེ་འཛིན་གྱུ་བ་པའི་རྒྱུ་གྱིས་ཡིན་ནམ་གང་ཟླར། འདིའི་རྒྱ་བྱ་སྒྱིག་ས་
 དུས་སེམས་ཅན་སྐྱེ་འགྲོའི་བསོད་ནམས་དམན་པ་ལམ། སྐྱེ་ན་ཕྱ་མོའི་དུས་ནས་དོལ་
 རྒྱལ་དང་འབྲེལ་བ་བྱུང་ཡོད་སྟབས་རྒྱལ་འགོང་གི་གཡོ་འཕུལ་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པ་
 གདོན་མི་ཟ།

སྐབས་དེར་སེར་སྒྲིབ་རྒྱལ་འོང་ཁམས་ཆོན་སྐྱེ་དང་། བྱེ་བྲག་ཡུལ་འོང་ཁ་པ་སྐྱེལ་
 སྐྱེའི་རྒྱ་བྱང་གི་འཁོས་ཀ་ཏ་ཅང་ཞན་སྟབས། སྐྱེའི་ཉེར་སྒྲིབ་དང་འཆོ་རྟེན་ཐད་སྐྱེ་དལ་
 ཆེན་པོ་འཕྲད་པ་མ་ཟད། ཐན་རྩེ་འདི་པའི་སློབ་གཉེར་ཆེད་ཡོངས་འཛིན་གདན་ཞུ་གནང་
 བར་ཕུག་མཛོད་ཀྱིས་ཐབས་ཤེས་ཡོད་དགུ་རྩལ་སྐྱེགས་བྱས་ཀྱང་བཞུགས་མཁན་རྩ་བ་
 ནས་མ་བྱུང་བའི་མཐར། ཨ་ཏི་དགེ་སྙན་གྲགས་ཞེས་པའི་དགེ་བཤེས་རྒྱ་ནན་ཞིག་ཡོད་
 པ་ཡོངས་འཛིན་དུ་བསྟེན་ནས་སློབ་གཉེར་གྱི་དབུ་འཇུགས་གནང་བའི་ཚུལ་ནམ་ཐར་
 དུ་གསལ་བ་འདིས། སྐབས་འདིར་རྩེ་ཡུལ་འོང་ཁ་པ་པའི་རྒྱ་བྱང་ལ་རྒྱ་ཆེན་གྱི་མཐོང་གཞུས་
 གང་ཡང་མེད་པ་གསལ་པོར་རྟོགས་བྱས།

དེ་ལྟར་འདུག་ཏུ་འདི་པས་སྐྱེ་དལ་དུ་མ་ཕུག་དུ་བཞུགས་ཏེ་སློབ་གཉེར་ལ་ཐུགས་
 བརྩམས་ཆེན་པོས་སྒྲིབ་གཡེང་སྟུ་ཅམ་མ་གནང་བའི་འབྲས་བུར། འཆད་རྩོད་རྩོམ་གསུམ་
 ལ་མཁས་པའི་སྙན་གྲགས་ཕྱོགས་བཞིར་བྱུང་པས་མི་རིང་བར་ཡགོང་ས་རྒྱལ་བའི་དབང་
 པོས་བརྩེ་གཞིགས་ཆད་མེད་ཐོབ་ཡོད་ཚུལ་རིམ་པར་བཤད་དོ། །

༡། སྐྱེ་ཆེ་སྟོད་དུ་ཡགོང་ས་རྒྱལ་བའི་དབང་པོས་བརྩེ་

གཟེགས་ཆོད་མེད་གནང་བའི་ཚུལ།

ཡགོང་ས་བརྒྱུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོས་དེ་སྤེའི་པོད་ཀྱི་སློལ་ལུགས་སྟར་པ་བྱལ་
བུ་འཛིན་དང་། ཐོབ་རུས་ལ་གཅིགས་འཛིན་མ་གནང་བར་སྤྱན་གསལ་བྱུབ་བསྟན་
ཀྱན་འཕེལ་དང་། ཅིས་པ་ལུང་གར་པ་དེ་རྗེ་ཆེ་རྒྱལ་སོགས་བསྟན་སྲིད་ཀྱི་ཁྱར་ཆེན་
འདེགས་པའི་ཤེས་འཛིན་ལྡན་པ་གང་ན་སུ་གཟེགས་ལ་གོ་བབ་བདག་སྟོད་དང་།
དམིགས་བསལ་གཟེགས་སྟོང་གནང་ཡོད་པའི་ཁོངས་སུ། རྗེ་པ་པོང་ཁ་པ་བུམས་
པ་བསྟན་འཛིན་ནམ་བདེ་ཆེན་སྟོང་པོ་(༡༩༥༤-༡༩༧༡) ཡང་ཚུད་ཡོད། དེ་ཡང་
ཁོང་སྐུ་གཞིན་དུ་ས་ནས་ཆོས་གྲ་འགྲུམས་ཤིང་། ཆོས་རྒྱུད་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་
ལ་གསན་བསམ་གནང་བ་སོགས། སྐྱེ་ཆེ་སྟོད་ཀྱི་ཆར་ཆོས་སྟོད་ཉམས་ལེན་དང་
འཆད་ཅོད་སོགས་གཞན་ལས་ཆེས་འཕགས་པ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་སྟབས་ཡགོང་ས་བརྒྱུ་
གསུམ་པ་མཆོག་ནས་གཟེགས་སྟོང་དང་བྱུགས་རེ་ཆོད་ལས་འདས་པ་གནང་ཡོད།

དེ་ཡང་ཚུགས་ཁྱི་༡༩༠༩ ལོར་པོད་དུ་ལུའུ་ཚུན་རྒྱ་དམག་དབུང་དང་
བཅས་བཅོན་འཇུག་བྱུང་སྟབས། རྒྱལ་བ་དོན་གྱི་བདག་པོ་འཕགས་ལུལ་དུ་ཆེབས་
ཞལ་བསྐྱར་དགོས་བྱུང་ཡང་། མི་རིང་བར་ཕྱི་ནང་གི་གནས་སྟངས་ལ་འཕྲོ་འགྱུར་
བྱུང་སྟེ། ཁྱི་ཁྱི་ལོ་༡༩༡༣ ལོར་ཡགོང་ས་མཆོག་ནས་དམག་དཔོན་ཁྲ་བཟང་

དག་འདུལ་བོད་དམག་གི་སྤྱི་ཁྱབ་དུ་བསྐྱོད་མཛད་པའི་ཐོག་བོད་མི་མེར་སྤྱུ་མི་
 མང་དོག་ཅ་གཅིག་སྤྱིལ་གྱིས་བཅན་འདུལ་པར་ཕར་ཆོལ་བྱས་ནས་བཅན་འདུལ་
 གུ་དམག་མཐར་སྐྱོད་བཏང་། ཡགོང་ས་ཕྱག་ན་པརྫོ་རང་ཡུལ་ཁ་བའི་ཚྲིངས་ཀྱི་
 གདུལ་ཞིང་དུ་ཞབས་སེར་འཁོད་དེ། བོད་བསྟན་སྲིད་ཀྱི་ཅ་བ་མང་ནས་གསོ་བར་
 མཛད་པའི་བྱུགས་དགོངས་ཟབ་མོས་མཁས་འཛོན་བཟང་གསུམ་ལྟན་པའི་སྤྱི་པོ་
 གང་ན་སྤྱ་མཆིས་བདག་སྐྱོང་དང་བཅེ་གཟིགས་སྒྲ་མེད་བསྐྱུངས་པ་དང་། ལོ་དེར་
 བསྟན་སྲིད་ཀྱི་ཞབས་རིམ་ཆེད་ཅེ་པ་བོང་ཁ་པ་བདེ་སྟིང་ཆོགས་དབྱར་གདན་ཞུ་
 གནང་བ་དང་། ཅེ་འདི་པ་སྤྱ་ལ་ཆུང་གས་ཤིག་ནས་བྱུགས་རེ་ཆེན་པོས་དམིགས་
 བསལ་བཅེ་གཟིགས་གནང་བའི་ཚུལ་འདན་མ་སྒོ་བཟང་དོ་ཅེས་བཅུམས་པའི་«ཕ་བོང་
 ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྟིང་པོའི་ནམ་ཐར་དོན་ལྟན་ཆངས་པའི་དབྱུངས་སྟན་» ཅང་།

ཡགོང་ས་མཆོག་གིས་འདུས་ཆོགས་ཆིག་སྟོང་ལྔ་བརྒྱ་ཅམ་ལ་བྱང་
 ཚུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོའི་བཤད་ཁྲིད་རྩལ་བ་ལྟར། ལྷ་སའི་ཉེ་སྐྱོར་གདན་
 ས་ནམ་གསུམ་སོགས་ཀྱི་བླ་སྤྱལ་ཆེ་མུ་གུགས་ཆེ་བ་ཕལ་མོ་ཆེ་ངང་བྱུགས་
 ཀྱིས་ཆོས་ཁུར་ཐེབས་བཅར་ཞུ་དགོས་པར་བརྟེན། ཅེ་བླ་མ་(ཕ་བོང་ཁ་
 པ་)ཉིད་འདི་སྐབས་ཉེ་མ་གཞི་དྲངས་ཐུས་ཡིན་ཡང་ཉེ་ཚུན་བསྟན་ཆབས་
 ཆེ་བ་བྱུང་སྟབས་ད་ཅང་སྤྱ་གཞུགས་ཀྱི་བབས་བདེ་ཐང་ཆེ་ངེས་ཤིག་མེད་
 ཀྱང་བྱུགས་རུས་བསྐྱེད་དེ་སྟན་གསན་ཚུན་དུ་འགྲོ་བའི་སྐོ་ནས་བཀའ་ཆོས་
 གསན་པར་ཐེབས། ཅེ་ཉིད་གྲ་སའི་བླ་སྤྱལ་གྱི་མཆོན་གནས་ཆུང་ཤོས་

སྤྱལ་སྤྱིའི་མཚན་ཐོགས་པ་ཙམ་ཞིག་ལས་ཅི་ཡང་མེད་པས་ཚོགས་གྲལ་
 ཁྱབ་ཐྱོགས་ཀྱི་གྲལ་མཐའ། ལྗོངས་ཀྱིས་མཁེབས་པའི་ཉི་ཆར་ངད་གདུང་
 ཆེ་པའི་གནས་ཤིག་དུ་བཞུགས་ཡོད་པར། འདི་དུས་ཡོང་ནས་སྤྱན་བསྐྱུང་
 ཆེ་པ་ཡོད་པས་ཕ་ཤིང་ཁའི་སྤྱལ་སྤྱི་དང་ལྷ་གཟུགས་གཞི་ནད་མཇུག་ཏུ་ཅང་
 ཁམས་དངས་ཤིག་མེད་པས་ཆ་གང་གི་ཉེན་གྱིས་བསྐྱུན་ནད་བསྐྱར་ལུ་བྱུང་
 ན་ལེ་མི་ལེགས་ཞེས་ཉིན་རེ་ཉིན་རེ་ར་མདུན་གྲལ་དུ་ཡར་ཡར་སྒོ་བཞུགས་
 ཚོག་ཚུལ་ཐེབས་པ་ལྷ་ར་མཐར་ཐུ་གཤ་དང་བཞུགས་སྟན་ཡོད་པར་
 བཞུགས་ཚོག་པ་ཞིག་བྱུང་།^{༡༤}

ཞེས་ཡོང་ས་མཚོག་ནས་ཇེ་ཕ་ཤིང་ཁ་པ་འདི་པ་སྤྱེ་སྤྱལ་ཕལ་པ་གྲལ་མཐའ་
 ལ་བཞུགས་མཁན་ཞིག་ནས་སྤྱི་ཆེན་གྱི་གས་སུ་བྱགས་བཅེ་པའི་ཚུགས་ཀྱུས་འཐེན་
 ཏེ་བྱགས་རེ་ཆེན་པོ་གནང་བ་དང་།

དགུང་གངས་ཞེ་དུག་དུ་ཐེབས་པ་ཚུ་ལག་(ཕྱི་ལོ་༡༩༡༡)ལོར་
 ཡོང་ས་རིན་པོ་ཆེའི་བཀའ་འབྲེལ་ལྷ་ལྷན་སྒོན་ཚོགས་བར་གྱི་ཆེ་རུའི་
 དབྱིད་ཚས་ལོ་རེ་ར་དགའ་ལྷན་ཁྲི་རིན་པོ་ཆེས་གནང་ཐུས་བཞིན་འདི་
 ལོར་ཇེ་ཐུ་མ་ཉིད་ནས་གནང་དགོས་ཚུལ་ཐེབས་^{༡༥}

^{༡༤} འདན་མ་སྒོ་བཟང་དོ་རྗེས་བཅུ་མས་པའི་«ཕ་ཤིང་ཁ་པ་འདི་ཆེན་སྤྱིའི་པོའི་ནམ་ཐར་དོན་ལྷན་
 ཚངས་པའི་དབྱངས་སྟན་» ལྷ་ས་དཔར་མའི་ཤོག་གངས་༤༡ ནས་༤༡ པར་གསལ།

^{༡༥} གོང་འཁོད་དེབ་ཀྱི་ཤོག་གངས་༡༤༤ པར་གསལ།

ཞེས་གསལ་བས། རྗེ་འདི་ཉིད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བྱུང་བའི་མཁུན་ཡོན་གྱིས་ཡགོང་
 ས་མཆོག་གི་བྱ་གསལ་ཡིད་འཕྲོག་སྟེ་འགྲོ་དོན་རྒྱ་ཆེར་ཡོང་བའི་བྱ་གསལ་རེ་དང་འབྲེལ་
 དགའ་ལྡན་ཁྲི་པའི་གསུང་ཆོས་ཀྱི་ཆབ་དྲུ་བརྒྱུག་གནང་བ་སོགས་དམིགས་བསལ་བརྟེ་
 གཟིགས་གནང་ཞིང་། རྒྱལ་བའི་བྱ་མས་བརྟེ་བཀའ་དྲིན་དེ་ཡང་ལན་འདི་ཙམ་མ་ཡིན་
 པར་རྒྱ་མང་(ཕྱི་ལོ་༡༩༡༩ ལས་མས་ཀྱི་)ལོར་སྐྱབས་རྗེ་པ་པོང་ཁ་པར་སྐྱབས་སྐྱབས་
 བཞེས་ཡོད་ཚུལ་ཡགོང་ས་མཆོག་གིས་གསལ་ན་ཏེ། སྐྱབས་ཁང་རིན་པོ་ཆེ་བསྐྱབས་འདི་
 དང་བརྟན་བཞུགས་འབུལ་བར་བཀའ་མངགས་མཛད་ཅིང་། སྐྱབས་ཁང་རིན་པོ་ཆེས་
 རྗེ་པ་པོང་ཁ་པའི་མདུན་དུ་མཆུ་ལ་རྟེན་གསུམ་བཞེགས་ཏེ་བསྐྱབས་གཞི་མུར་དུ་སངས་
 དྲུང་ས་ཐོག་ཞབས་པད་ཡུན་རིང་བརྟན་དགོས་ཚུལ་ཡགོང་ས་མཆོག་ནས་བཀའ་
 མངགས་བཞིན་ཞུས་གནང་འདུག་པ་འདི་དག་གིས། རྒྱལ་དབང་མཆོག་ནས་ལམ་
 རིམ་གསུང་ཆོས་གནང་སྐབས་རྗེ་ཉིད་ལ་བླ་ཆེན་ཁག་དང་མཉམ་པའི་དམིགས་བསལ་
 གནད་ཐོབ་བདག་རྟེན་གནང་བ། ཕྱིས་སུ་དགའ་ལྡན་ཁྲི་པའི་གསུང་ཆོས་ཀྱི་ཆབ་དྲུ་
 བརྒྱུག་གནང་བ་བཅས་ཡུལ་བཞིན་གྱི་བདག་པོས་དུས་དང་ནམ་པ་ཀྱན་དུ་སྐྱབས་རྗེ་
 པ་པོང་ཁ་པ་བསྐྱབས་འདོན་གྱི་སྐྱེས་བུ་མིང་དོན་མཚུངས་པ་ཞིག་ཡོང་རྒྱུར་བྱ་གསལ་རེ་
 དང་གཟིགས་སྦྱོང་གནང་ཡོད་པ་མཐོང་བུལ།

༡། རྟོལ་རྒྱལ་དང་འབྲེལ་བ་བྱུང་ཚུལ་ལ་དཔྱད་པ།

སྐབས་མེ་པ་པོང་ཁ་པ་བདེ་སྤིང་འདི་པས་མདོ་རྒྱགས་གཞུང་ལུགས་སྤྱི་དང་
རྒྱག་པར་རི་བོ་དགེ་ལུན་པའི་བརྟན་པ་འཛིན་སྐྱོང་ལ་མཇུག་རྒྱུ་དང་བཞག་
གནང་ཡོད་ནའང་། སྐྱེ་ཆེ་སྤྱད་ཅམ་ནས་དྲོལ་རྒྱལ་བརྟན་གསོལ་དང་བྱུང་སྤྱེལ་གནང་
བར་ཡ་རྒྱལ་དབང་བཙུགས་མ་པ་ཆེན་པོས་བསྐྱབ་འདོམས་རིམ་པར་སྦྱལ་ཀྱང་ཕྱི་རྒྱལ་
ཅམ་ལས་དོན་དུ་མོངས་འགྱུར་ཅན་སྤྱད་པར་བར་། གོང་ས་རྒྱལ་པའི་དབང་པོའི་
ཐུགས་རེ་དང་དགོངས་འདུན་ལས་རིང་དུ་བཀལ་བའི་མཇུག་པ་བརྟན་ཡོད། རྒྱག་
པར་ཡ་རྒྱལ་དབང་བཙུགས་མ་པ་ཆེན་པོ་དགོངས་པ་གཤེགས་པ་ནས་བཟུང་། འདི་པས་
དྲོལ་རྒྱལ་གྱི་སྒྲིག་གཏད་དང་བསྐྱང་འཕྲིན་གསར་ཅོམ་གྱིས་དྲོལ་རྒྱལ་བརྟན་གསོལ་
རྒྱར་རྒྱག་བྱུང་སྤྱེལ་གནང་ཡོད་པ་མ་ཟད། ཞབས་འབྲིང་ཁ་ཅིག་ནས་དགེ་ལུགས་པའི་
བརྟན་པའི་ལར་ཞེན་མཐར་འཛིན་གྱིས་ཆོས་རྒྱུད་གྲུབ་མཐའ་ཁག་དབར་བསྐྱེད་བསྐྱང་
ཞུགས་པའི་ལས་ངན་ཆབས་ཆེན་བསགས་ཡོད་པ་འདི་དག་གི་འབྱུང་རྒྱུ་ནི། རྒྱ་པ་
པོང་ཁ་པ་འདི་པས་སྐྱེ་ཆེ་སྤྱད་དུ་སྒྲོ་བྱར་ཐོལ་རྒྱག་དུ་མཇུག་ཡོག་བརྟན་པ་ཞིག་མ་
ཡིན་པར། དུས་ཐོག་མཉིད་ནས་དྲོལ་རྒྱལ་ཞེས་པའི་རྒྱལ་འགོང་འདིས་གཡོ་འཕྱལ་
རིམ་པར་བརྟན་པའི་ངན་འབྲས་ཡིན་པ་འཆད་པར་བྱའོ། །

དེ་ཡང་སྐྱབས་ཇེ་པ་པོར་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྤོང་པོ་དོལ་ཀྱལ་དང་ཐོག་མར་འབྲེལ་
 བ་བྱུང་སྤངས་ནི། སྐྱབས་ཇེ་པ་པོར་ཁ་པ་སྐྱེད་མས་ཐ་མ་གཞན་གྱི་བྱུང་ནས་ཆེད་
 གྲུགས་པའམ། དོལ་ཀྱལ་གྱི་དེ་པོ་དང་མཐུ་རྒྱས་ཡིན་ཏེན་གྱིས་བྱུགས་ཡིད་འཕྲོགས་
 ཏེ་རང་འགྲུལ་གྱིས་བསྟེན་གཏུགས་མཛད་པའམ། ཡང་ན་སྐྱེ་ཕྱིར་གོང་མ་ནམས་
 བས་བསྟེན་སྤང་ཆེན་པོའི་དོ་བོར་དམ་བཞག་ཉེར་གཏད་མཛད་ནས་བསྟེན་སྒོལ་བྱུང་
 བའི་དབང་གིས་བྱུང་བ་བཅས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པར། སྐྱབས་མ་ལེགས་པའམ་ཀྱལ་
 འགོང་འདིས་ཆེད་མངགས་བསྐྱེད་ཀྱི་གཡོ་འཕྲུལ་སྟེལ་བའི་དབང་གིས་མཚམས་སྦྱར་
 བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་པ་«ནམ་ཐར་ཟུར་འདེབས་»ལས་མཐོང་བྱུབ་སྟེ།

ཡང་སྐྱས་གཞོན་ནུ་ཉིད་ཀྱི་སྐྱ་མོ་ཞིག་ལ་སྒོ་བྱར་དུ་ལྷ་ཞིག་ཁོག་
 ཏུ་བཞུགས་ཏེ་ཡབ་ཡུམ་སྟོན་མི་མང་པོས་བསྐྱོར་ནས་བྱར་ཟིང་ཆེན་
 པོ་བྱེད་པའི་སྐབས། མ་ཡུམ་གྱིས་ལྷ་དེ་ལ་ཁྱོད་སྐྱ་ཡིན་ངེས་པར། ཁྱོད་
 ཀྱིས་ང་དོ་མི་ཤེས་པ་ཟེར་ཏེ་མགོ་ཕྱག་མང་དུ་བྲལ། སྐྱས་གཞོན་ནུ་ཉིད་
 སྐྱ་གཟུགས་ཚུང་བས་མི་ཆེན་པོའི་གསེབ་ཏུ་འཛང་མ་བྱུབ་པར་ཀྱུ་བ་ཅིག་
 ཏུ་བཞེངས་ནས་ཡོད་པ་ལྷ་དེས་མིའི་ཀྱུ་བ་ནས་སྐྱས་ཚུང་དུ་ཚུར་འཐེན་
 ཏེ་དབུ་ལ་དབུ་གཏུགས་པ་སྟོན་དགའ་བའི་ནམ་འགྱུར་མང་པོ་མཛད་
 པ་ཞིག་བྱུང་བ། ཇེས་སྐྱ་ཞིབ་པར་གཟིགས་སྐབས་ལྷ་དེ་ཀྱལ་ཆེན་ཤུགས་
 ལྷན་ཡིན་པར་གསུངས་ལ། དེ་ཇེས་སྐྱ་ཡང་ཉེ་འགྲམ་གྱི་མི་ཅི་རིགས་ལ་
 ཐོག་འཕེབས་བྱེད་པ་མང་དུ་བྱུང་ཞིང་། དེ་ནས་བཟུང་གཞོན་ནུ་ཉིད་དགྲང་

གངས་ཉི་ཤུའི་རྒྱུ་མེད་པའི་པར་ལ་ཡང་ཡང་མི་གཞན་གྱི་ཁོག་དུ་བྱགས་
ནས་ལུང་བསྟན་མང་པོ་གཞན་གིན་ཡོད་གསུངས།^{༥༩}

ཞེས་དོལ་ཀླུ་འདི་ཐོག་མར་བདག་མེད་སྤང་འབྲམ་གྱི་ཚུལ་དུ་ས་སྐྱའི་
བདག་ཆེན་བསོད་ནམས་རིན་ཆེན་གྱི་དུང་དུ་སྒྲེབས་ཏེ་གཏོར་མ་འདོད་ཚུལ་ཞུས་
པ་དང་། དེ་རྗེས་ས་སྐྱའི་ཁྲིད་ནས་ཀླུ་འཁོར་འདིའི་ངོ་བོ་རྗེན་པར་གཟིགས་ཏེ་སྤྱད་
བཅེ་གཏོར་ཀླག་བྱ་ལུལ་དུ་གྱུར་ཅིང་། དེ་མ་གྱིས་ཕྱིར་སྒྲོད་བཏང་བ་ལ་བརྟེན་ནས།
དུས་ཕྱིས་རྗེ་པ་འོང་ཁ་པ་བདེ་སྤྱིང་ལ་དགའ་ཉེ་གཡོ་འཕུལ་དུ་མའི་སྒོ་ནས་བསྐྱུ་བྱེད་
ཀྱིས་འབྲེལ་ལམ་དམ་པོ་བཟོ་བཅས་བྱས་འདུག་པ་གོང་གསལ་ལས་ཀྱང་མཐོང་བྱུང་།

གལ་ཏེ་དོལ་ཀླུ་འདི་རྗེ་འདི་པར་གྲོགས་འཕྲིན་ལས་སྐྱབ་མཁན་ཞིག་ཡིན་
ན་རྗེ་འདི་པ་ཕྱང་སྐྱ་སྐྱ་གོང་མའི་སྐྱ་སྐྱེ་ཡིན་གསུང་བཞིན་དུ་ངོས་འཛིན་ཞུ་མ་ཐུབ་པ་འདི་
ལ་འཕྲིན་ལས་བསྐྱབས་དགོས་ནའང་། གྲོགས་འཕྲིན་ལས་སྐྱབ་ཀྱི་ལྟ་ཅི། རྒྱུ་སྐྱལ་
རིན་པོ་ཆེ་པ་འོང་ཁ་པ་སྐྱ་གོང་མའི་སྐྱ་སྐྱེར་གཡོ་ཐོལ་གྱིས་ངོས་འཛིན་ཞུས་ནས་ཆེ་ཤས་
མ་སོང་བའི་སྐབས་ཀྱི་ཉིན་ཞིག །རྒྱུ་སྐྱལ་རིན་པོ་ཆེ་ཐོག་ཁང་ནས་སྤྱངས་ཏེ་དབུ་ལ་
བདམ་ཆག་ཆབས་ཆེན་བྱང་བ་དང་། རྒྱུ་སྐྱལ་རིན་པོ་ཆེ་ཆུང་དུ་ཕྱེབས་ནས་མི་རིང་
བར་ཉི་གཞས་སྐྱ་གོང་མའི་ཕྱག་མཛོད་ལ་གྱིབ་ནད་ཀྱིས་ཡང་ཡང་བཏབ་སྟེ་མཐར་ཆོ་
བྱར་དུ་སྐྱ་གོངས་པ། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་སྤྱང་དུ་ཡང་སྐབས་རེར་མི་མེད་པའི་མྱ་ངམ་

^{༥༩} འདན་མཚོ་བཟང་རྗེ་རིས་བརྟམས་པའི་«པ་འོང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྤྱིང་པོའི་གསུང་ནམ་ཐུར་
འདེབས་» ལྟ་ས་གིང་དཔར་མའི་ཤོག་ངོས་༤༧ (ཤོག་གངས་༣༤) པར་གསལ།

ཐང་ཞིག་དུ་བྱུང་མེད་ཀྱི་སྒྲ་སྒྲ་གསན་རིམ་བཞིན་བྱུགས་སྒྲི་བའི་ཉམས་སྒྲང་ཡང་ཡང་
 བྱུང་ཚུལ་བཅས་ནི་ལེགས་ཉགས་ཤིག་མ་ཡིན་ཞེས་མེ་རང་གིས་དངོས་སུ་གསུངས་འདུག་
 ལ་བཅས། བྱ་བ་བཟང་པོར་ལམ་སྟོངས་མི་འབྱུང་ཞིང་གཡོ་བོལ་བསྒྲི་བྱེད་ཀྱི་ལས་ལ་
 སྟོངས་གྲོགས་བྱེད་པ་འདི་འགོང་པོ་སྒྲིའི་ཉགས་མཆོན་མངོན་གསལ་ཞིག་ཡིན་པ་འདི་
 ལས་ཀྱང་ཤེས་ནུས་སོ། །

སྒྲིབས་མེ་ཡོང་ཁ་པ་བདེ་སྟོང་དོལ་རྒྱལ་དང་འབྲེལ་བ་ཆགས་སྒྲངས་དེ་དུགས་
 པོ་སྒྲལ་བཟང་མཁས་གྲུབ་དང་ཆོས་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་ནས་བྱུང་ཡོད། དེ་ཡང་ཐོག་མར་
 རྗེ་ཉིད་ཡོང་ཁ་པ་སྒྲིའི་རང་མཛུགས་ལྟུང་དུ་ཡབ་ཡུམ་གྱིས་བྲིམ་དུ་གདན་འདེན་
 ཞུས་སྒྲིབས་ཉིད་སྒྲིམ་རྟོལ་རྒྱལ་ཐོག་འབེབས་ཀྱིས་འབྲེལ་བ་བྱུང་ཚུལ་གོང་དུ་སྒྲས་
 ཟེན་ཏུ་རྟེན་དང་། དེ་རྗེས་མེ་ཉིད་དགྲང་ལོ་སོ་བདུན་(ཤིང་ལོས་ཕྱི་ལོ་༡༩༡༥) ཅམ་ཐོག་
 དུགས་པོ་རིན་པོ་ཆེ་དབུས་ཕེབས་སྒྲིབས་ཆོས་འབྲེལ་བྱུང་བ་ནས་བཟུང་མངོན་སུམ་དུ་
 བསྟེན་གསོལ་གནང་ལམ་བྱུང་བ་ཞིག་སྟེ། དེ་ཡང་མེ་ཡོང་ཁ་པ་སྒྲིའི་སྒྲིའི་
 ༡༩༢༦) ལོར་མངོན་པའི་«སྒྲིའི་བསྐྱེད་རྒྱལ་པ་ཕྱོགས་ལས་ནམ་རྒྱལ་རྟེན་དབུངས་»ཀྱི་
 བར་མཆན་ནང་།

མཆོད་གཏོར་འབུལ་བ་པོའང་གང་བྱུང་གིས་མི་ཆོག་པར་མེ་སྒྲི་
 མའི་དགོངས་པ་མེ་ཉི་ལ་བཞིན་ཀྱི་ཉི་ལྗོད་གཙང་ཞིང་མདོ་སྒྲིའི་ལམ་
 ལ་ནམ་དཔྱུད་ཡངས་པའི་བསྟེན་སྟངས་རི་པོ་དགེ་ལུགས་པའི་མཆན་ཉིད་
 ཆང་བ། རྗེའི་བསྟེན་པ་སྒྲིའི་པའི་བསྟེན་སྒྲིའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་འདི་

ལ་རྒྱ་མཚན་ཤེས་པའི་དག་སྒྲུང་ཅན་ཞིག་ངེས་པར་དགོས་ལ། ཞེས་དང་།
གསང་པའི་སྒྲོ་ནས་གཞན་ལ་མི་མངོན་པར་སྒྲོ་ཉིས་ཅམ་ལའང་འདིའི་སྒྲོས་
ཅམ་ཡང་མི་བྱེད་པར་བྱ་བ་གལ་ཆེ་ཞིང་སྒྱུར་དུ་འགྱུར་བ་སྒོགས་དགོས་
པ་ཆེད་། ཞེས་དྲགས་པོ་སྐལ་བཟང་མཁས་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེས་གསུངས་
པ་གནད་ཆེད་། ༡༩

ཞེས་འཁོད་པ་འདི་ལས་མཐོང་བྱུང་བ་ཞིག་ནི། དྲགས་པོ་སྐལ་བཟང་མཁས་
གྲུབ་ཀྱི་ཐོན་དུ་དོལ་ཀྱལ་འདི་དགེ་ལྡན་པའི་དམ་སྲི་ཡིན་པའི་སྐྱེང་གཞི་ཞིག་ཡོད་པ་མ་
གཏོགས། དགེ་ལྡན་པའི་བྱམ་མེན་བརྟན་སྲུང་དུ་བཞེད་མཁན་ཏ་ལམ་བྱང་མེད་པར་
མངོན་ལ། ལྷག་པར་དྲགས་པོ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཀྱང་སྒྲོ་སྲུང་གི་ཚུལ་དུ་འཛོག་གནད་གིས།
རྒྱས་སྒྲོས་ཅ་བནས་མེད་པར་མངོན་རྒྱུང་གིས་བརྟན་དགོས་ཚུལ་ཞལ་གསལ་གསུངས་
པ་ལྟར་རོ། །

སྐབས་འདི་ཤིང་ཅིག་ནས་དོལ་ཀྱལ་ “དགེ་ལྡན་པའི་དམ་སྲི”ནས་ “རི་
པོ་དགེ་ལྡན་པའི་བརྟན་སྲུང་” གི་ངོ་བོར་སྐྱེང་བྱགས་ཆེ་རུ་གྱུར་ཏེ། ལྷན་གྱི་
“སྐྱེར་ཆོས་” དང་ “མངོན་རྒྱུང་གིས་བརྟན་པའི་” ལམ་སྒོལ་ལས་རིང་དུ་
བརྒལ་ནས་མཆོད་བརྟོད་དང་བྱུང་སྐྱེལ་བྱགས་ཆེར་བྱས་འདུག་པ་འདི་ནི། དྲགས་པོ་
ཐུ་མ་སྐལ་བཟང་མཁས་གྲུབ་དང་སྐབས་ཇེ་པ་བོང་ཁ་པའི་དགོངས་འབྲེལ་མ་ཡིན་པར་

༡༩༥ ཤོ་པོང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་རྟིང་པོའི་གསུང་འབྲུམ་» བོད་ཇ་པ། ཕྱི་ལོ་༡༩༥༡ལོའི་ཕྱི་ལོ་
གསར་པའི་དཔར་མའི་ཤོག་ངོས་༥༥༥ པར་གསལ་ལ།

དོལ་ཀྱལ་རང་ངོས་ཀྱི་རེ་འདོད་ལྟར་གནང་ཡོད་ཚུལ་«རྣམ་ཐར་བྱུང་འདེབས་»ལས།

དོ་རྩེ་འཆང་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་དང་ཐོག་ས་སྤྱིང་བཀའ་བརྒྱུད་ཀྱི་
མཁས་པ་དུ་མ་ལས་ཆོས་མང་དུ་གསན་ཅིང་། བྲག་རི་གོང་མ་དང་བླ་མ་
རི་སྐུ་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་ལས་ཀྱང་སྐུ་འགྱུར་ཚུགས་ཀྱི་བག་ཞད་རུང་བད་
རེ་འགོ་བར་བརྟེན་རིས་སྐུ་མ་མཆིས་པའི་ཆོས་ཚུལ་དུ་མར་ཉམས་བཞེས་
བྱ་ཆེར་མཛད་ཀྱང་། སྐུ་གཞིན་བྱའི་གནས་སྐབས་ནས་འཇམ་མགོན་བཞུན་
སྐུང་བུན་མོང་མིན་པ་དོ་རྩེ་ལྷགས་ལྷན་ཅལ་གྱིས་དངོས་ཉམས་དང་མིའི་
ཁོག་བརྗོམས་ཅི་རིགས་པས་ཐེལ་ཆེ་གཡེར་མེད་དུ་མཛད་དེ་རྩེ་ཉིད་ནས་
གྲུབ་མཐའ་གཞན་སེལ་མ་འདྲེས་པའི་ལྷ་གྲུབ་གཙང་མར་བདག་གིར་བཞེས་
ན། རི་ལྷར་དགོས་པའི་འཕྲིན་ལས་རྣམས་བྱགས་ཀྱི་བཞེད་དོན་རི་བཞིན་
བདག་གིས་སྐུ་བ་པོ་ཞེས་ཡང་ཡང་ཞུས་ཤིང་བད་ཐབས་སྐྱ་ཆོགས་པས་
བསྐུལ་བ་བཞིན་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ་དང་།^{༡༠}

ཞེས་པ་འདི་ལས་མཐོང་བྱུང་བཞིག་ལ། སྐུབས་རྩེ་མཆོག་ཡེ་ཤོང་ས་བཙུག་སྐུ་མ་
པ་ཆེན་པོའི་ལམ་རིམ་འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལྷང་གི་གསུང་ཆོས་ལ་བཙར་སྐབས། ཡེ་ཤོང་
ནས་དམིགས་བསལ་བརྟེ་གཟིགས་དང་བདག་ཀྱིན་གནང་བཞིན་པའི་དུས་སྐབས་ཀྱི་རྩེས་
ཐོག་ཡིན་པས། ཚུལ་དེ་དོལ་ཀྱལ་གྱི་སྤྱིང་དུ་ཆེར་མ་བྱག་པ་ལྟར་བཟོད་སྐྱགས་མེད་

༡༠༥ འདན་མ་ཆོ་བཟང་དོ་རྩེས་བརྩམས་པའི་«ཕ་ཤོང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྤྱིང་པོའི་རྣམ་ཐར་བྱུང་
འདེབས་» ལྷ་ས་དཔར་མའི་ཤོག་ངོས་༦༡༩ པར་གསལ་།

པར་གྱུར་པས་ཁྱུ་བསྐྱལ་དང་དཔྱེན་སྦྱོར་བྱས་པ་ཉོགས་ཐུབ་ཅིང་། ཁྱད་པར་མེ་པོང་
ཁ་པ་འདི་ཉིད་མཁས་གྲུབ་ཆེན་པོའི་གོ་འཕང་ཉམས་སུ་བཞེས་ནས་འགྲོད་ན་རྒྱ་ཆེར་མཛད་
པའི་གནས་སྐབས་སུ། དོལ་རྒྱལ་གྱིས་དགེ་ལུགས་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཞེན་ཁོག་ཆེ་མེད་ག་
བརྟན་ནས་དགེ་ལྡན་གཙང་མར་ཉམས་བཞེས་མཛད་ན་མཛད་འཕྲིན་སྤར་ལྷག་རྒྱས་པའི་
གོགས་འཕྲིན་སྐྱབ་རྒྱ་ཡིན་སྐོར་ཡང་ཡང་ཁུས་འདུག་ནའང་། དོན་དངོས་སུ་རྒྱལ་འགོང་
ཁོ་རང་གི་བྱས་ངན་ལམ་སྟོང་འབྱུང་ཐབས་ཁོན་ལས་སྐབས་མཆོག་ལ་འཕྲིན་ལས་སྤར་
ལྷག་བསྐྱབ་རྒྱ་ལྟ་ཞིག་ དབུ་བསྐོར་བསྐྱུ་ཐབས་ཀྱིས་མཛད་འཕྲིན་ཉམས་ཉེས་སུ་བཏང་
ཡོད་པ་མཐོང་ཆོས་ལྟར་རོ། །

དེར་སྐབས་ཁ་ཅིག་གིས། དོལ་རྒྱལ་འདི་དགེ་ལྡན་པའི་བརྟན་སྤར་བྱན་མོང་
མ་ཡིན་པ་ཞིག་ཡིན་པའི་སྐོང་ཕྱོགས་སྤེལ་བཞིན་པ་དེར་བྱངས་ལུང་མི་ལྟར་ལྡན་མིན་
གནད་འདི་ལས་ཤེས་ཐུབ་སྟེ། འདིའི་སྟོན་དུ་དོལ་རྒྱལ་འདི་རྒྱལ་འགོང་སྦྱིར་བཏང་བ་
ཞིག་ལས། རེ་བོ་དགེ་ལུགས་པའི་སྤང་མར་འཁོད་ཚུལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་བཤད་རྒྱ་བྱུང་མེད།
དེ་ཡང་མེ་འདི་པའི་«ནམ་ཐར་དོན་ལྡན་ཆངས་པའི་དབྱངས་སྟན་»ལས།

ལྷག་པར་དྲགས་པོ་བླ་མ་རིན་པོ་ཆེས་རྒྱལ་ཆེན་དངོས་དུ་བཞེན་
པ་མི་མཛད་ཀྱང་། མོ་སྤང་གི་ཚུལ་དུ་བཞུགས་ཏེ་འཕྲིན་ལས་སྐྱབ་ཅིང་།
མེ་ཉིད་ལ་དངོས་སུ་བཞེན་ན་ལེགས་པར་གསུངས་པའི་ཐོག སྤར་ནས་མེ་
བླ་མ་མཆོག་གིས་གསར་རྟོང་རིས་སུ་མ་ཆད་པའི་གཞུང་ལུགས་མཐའ་ལས་
པ་གཞན་ཅིང་ཉམས་སུ་བཞེས་པར་བཞེན་གྲུབ་མཐའ་མོ་མོའི་ལྷ་སྟོན་སྦྱོང་

འབྲས་ཀྱི་ཚུལ་མཐའ་དག་མ་འདྲེས་པར་བྱགས་སུ་ཆུད་ནས་དེ་ཀྱན་ལས་ཁྱད་
 པར་གྱི་ཆོས་དུ་མས་ལྷག་པའི་བྱུང་པའི་མདོ་ལྷགས་ཀྱི་བརྟན་པ་ཚང་ལ་མ་
 རྟོར་བ་རྒྱལ་མཚན་གྱི་དོག་ལྟར་མཐོ་བ་ནི་རྒྱལ་བ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་རིང་
 ལུགས་ཀྱི་མ་མེད་པ་འདི་ཉིད་ཉག་གཅིག་དུ་སྤྲ་མཛད་ས་ཞིབ་པའི་མཁྱེན་རབ་
 ཀྱིས་རྣམ་པར་དབྱུད་པའི་རིགས་པ་བརྒྱ་སྟག་གི་ལམ་ལས་བྱགས་རེས་བརྟན་
 པོ་གཞན་གྱིས་སྐྱར་མི་བདུབ་པ་འབྱུངས་ལ། རྟོན་གྱི་བྱགས་བསྐྱེད་བཅན་
 པོའི་མཐུ་བརྟན་ཏེ་རིམ་གྱིས་རྒྱ་མཚན་མཁྱེན་པའི་སྣོ་ནས་དགེ་ལྷན་རིང་
 ལུགས་གཙང་མའི་རྣམ་ཐར་ཁོ་ན་གཅིག་དུ་སྦྱོང་བར་མཛད་ཅིང་། བརྟན་
 སྤང་གཉན་པོ་གང་ནས་ཀྱང་མེ་ཉིད་ཀྱི་བཞེད་དགའི་འཕྲིན་ལས་མཐའ་དག་
 འབད་མེད་དུ་སྐྱབ་པར་མཛད་པ་དེ་ལྟར་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ། །¹⁹

ཞེས་གསལ་འདུག་པ་འདི་ལས་མཐོང་བྱུང་བ་ཞིག་ནི། དགེ་ལུགས་པའི་གྲུབ་
 མཐའ་གཙང་མ་ཡོང་བར་ཞུ་མཁན་རྒྱལ་འགོང་དེ་ས་སྐྱུ་པའི་བྲོད་ནས་ཀྱང་སྐྱེད་བསྐྱེད་
 ཡུལ་དུ་བཞག་སྟེ་མཐར་སྦྱོད་བཏང་བས་མ་ཆད། སྐབས་མེ་པོང་ཁ་པ་བདེ་སྟོང་ལ་
 བརྟན་གསོལ་གནང་བར་སྐུལ་མ་གནང་མཁན་དྲགས་པོ་སྐུལ་བཟང་མཁས་གྲུབ་རིན་
 པོ་ཆེ་ནས་ཀྱང་སྣོ་སྤང་གི་ཚུལ་ལས་ལྷག་པའི་མཐོང་བཟོས་གནང་མེད་པ་འདི་ལས་ཀྱང་
 ཇོལ་རྒྱལ་དགེ་ལྷན་པའི་སྤང་མ་ལྟ་ཞོག སྤྱིར་བཏང་གི་སྤང་མ་ཆད་ལྷན་ཞིག་ཀྱང་མེན་

19) འདན་མ་སྣོ་བཟང་ནོ་རྟེས་བརྟན་པའི་«པོང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྟོང་པོའི་རྣམ་ཐར་དོན་ལྷན་
 ཚངས་པའི་དབྱངས་སྟན་» ལྟ་ས་དཔར་མའི་ཤོག་གངས་༤༡༩ ནས་༤༡༥ པར་གསལ།

པ་མཐོང་ནས། འོན། འོ་ལ་ཀྱལ་དགེ་ལུགས་པའི་སྤང་མ་བྱམ་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་
ཡིན་ཟེར་བ་འདི་རྗེ་ལྷ་རྩེ་བྱང་ངམ་ཞེ་ན། ས་པོང་ཁ་པ་བདེ་སྤོང་གིས་ཤིང་སྤང་ (ཕྱི་ལོ་
༡༩༣༥) ལོར་དོ་ལ་ཀྱལ་གྱི་སྤྱིར་བསྐྱེད་ཀྱིས་པ་བཅུམས་པའི་མཛུགས་བྱང་དུ།

གཞིན་རྒྱུ་དུས་ནས་བསྟན་སྤྱད་ཉིད་ཀྱིས་ལུས་དང་གི་བ་མ་བཞིན་
དུ་བཅེ་བས་བསྐྱེད་ས་པའི་བཅུན་གཞུགས་ས་པོང་ཁ་པ་བྱམས་པ་བསྟན་འཛིན་
འཕྲིན་ལས་ཀྱི་མཆོས་བསྟན་སྤྱད་ཆེན་པོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱེད་མ་རྗེ་ལྷ་རྩེ་
མཛུགས་པ་སྤོང་དུ་བཟུང་། དམ་པ་གོང་མ་དག་གིས་མཛུགས་པའི་བསྐྱེད་ཆོག་
ཕྱིན་ཆུབས་ཅན་མང་དུ་བཞུགས་ཀྱང་། དགེ་ལྡན་བྱམ་མོང་མ་ཡིན་པའི་
བྱང་ཆོས་རྗེ་གས་པར་སྐྱེར་བ་ཞིག་མི་སྤྱང་བར་བཞེན། རང་ཉིད་ཀྱང་ཅོ་མ་
པའི་སྤྱོད་བ་ཤིན་དུ་བཞེགས་ཏེ།^{༡༩}

ཞེས་གསལ་བས་ཀྱང་། འདིའི་ཡར་སྤོང་དུ་དོ་ལ་ཀྱལ་འདི་བཞིན་དགེ་ལྡན་
བསྟན་པའི་སྤང་མའི་གས་སུ་བགྱང་སྤོང་ཅོ་མ་ཡང་མེད་པ་གསལ་པོར་བསྟན་ཡོད།

དེ་ལྷ་རྩེ་སྐབས་རྗེ་ས་པོང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྤོང་པོ་མཁས་བཅུན་བཟང་གསུམ་གྱི་
མཆོན་སྟན་འབར་ཞིང་འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་བཞིན་པའི་སྐབས་སུ། རྗེ་འདི་པའི་ལམ་རིམ་
བརྒྱུད་པའི་རྒྱ་མདུགས་པོ་སྐལ་བཟང་མཁས་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེ་བརྒྱུད་དོ་ལ་ཀྱལ་བསྟེན་གསོལ་
གནང་བའི་དབུ་འཕྲུགས་གནང་བ་དང་། དེ་རྗེས་རྗེ་ཉིད་ལ་བསྐྱེད་གསོལ་གྱི་ཆོག་ལྡགས་

༡༩༩ ཡོངས་འཛིན་བྱི་བྱང་རིན་པོ་ཆེས་ཕྱོགས་བསྐྱིགས་མཛུགས་པའི་«ས་པོང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྤོང་
པོའི་གསུང་འབུམ་པོད་ཇ་པ་» ༡༩༣༩ ལོའི་ཁྱི་ལི་དཔར་མའི་ཤོག་ངོས་༤༥༢ པར་གསལ།

ཚོམ་དགོས་ཚུལ་དོལ་བྱལ་རང་དོས་ནས་བྱུགས་བསྐྱལ་བསྐྱེད་མར་ཁྱེས་ཡོད་ཚུལ་«ནམ་
ཐར་བྱུར་འདེབས་»ལས།

བཞུན་སྲུང་དོ་ཇེ་ཤུགས་ལྡན་པ་རང་ཉིད་ནས་ཇེ་ཉིད་ལ་ལུ་
བསྐྱལ་ཡང་ཡང་མཛད་པ་བཞིན་(གིང་མྱང་༡༩༣༥ མའི་)ནོར་མ་
གསུམ་པའི་ནང་དུ། རྒྱལ་ཆེན་དོ་ཇེ་ཤུགས་ལྡན་ཅལ་གྱི་བསྐྱར་ཆོག་
རྒྱས་པ་ཕྱོགས་ལས་ནམ་པར་རྒྱལ་པའི་ར་དབྱངས་ཞེས་པའི་བཀའ་ཚུམ་
གྱི་དབུ་འཇུགས་མཛད།^{༡༩}

ཞེས་གསལ་ཞིང་། སྔོན་སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་པཎྌ་འབྲུང་གནས་སོགས་ཀྱིས་
ཕྱེན་དགེ་ལྷ་སྲིན་གདུག་པ་ཅན་དམ་དུ་བཏགས་ཏེ། ཆོས་སློང་དུ་གཉེར་གཏད་མཛད་
སྐབས་འདྲེ་སྲིན་སོ་སོས་རང་རང་གི་སློག་སྡིང་མ་མར་ཕུལ་ཏེ་བཞུན་པ་བཞུན་འཛིན་
དང་བཅས་པར་སྲུང་སློབ་དབྱང་འདེགས་ལུ་བའི་གཡར་དམ་བཅས་པ་ཡིན་ཡང་།
འགོང་པོ་དོལ་བྱལ་འདིས་རང་གི་སློག་སྡིང་ལྷ་མར་ཡར་ཕུལ་ལུ་རྒྱ་ལྷོག་། བདག་
ཆེན་ཀུན་དག་འཛིན་ཆེན་གྱིས་འདི་ནི་སླེ་འགོ་ཀུན་གྱི་སློག་གི་སྡིང་པོ་ཡིན་ཞེས་གཟན་
འཆང་ཞིག་གནང་བ་མི་སྡིང་དུ་གྱུར་པར་གྲགས་པ་ལྟར། མ་མ་སྡེས་ཆེན་དག་དང་སླེ་
འགོའི་སློག་གི་སྡིང་པོ་ཁོ་རང་ལ་དབང་བར་རམས་ཏེ་སྐབས་ཇེ་མ་པོང་ཁ་པར་ཁོ་པར་
སློག་གཏད་གྱི་ཆོག་ལྷགས་ཚོམ་གནང་བར་ལུ་སྐྱལ་ཡང་ཡང་བྱས་འདུག་པ་«ནམ་

༡༩༥ འདན་མ་སློབ་བཟང་དོ་ཇེས་བཅུམས་པའི་«མ་པོང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྡིང་པོའི་ནམ་ཐར་དོན་ལྡན་
ཆངས་པའི་དབྱངས་སྟན་» ལྷ་ས་དཔར་མའི་ཤོག་ངོས་༡༡༥ པར་གསལ།

ཐར་དོན་ལྷན་ཆོངས་པའི་དབྱངས་སྟན་>>ལས།

རྩོན་དུས་ནམས་ནས་བཞུན་སྲུང་དོ་རྩི་བྱགས་ལྷན་པས་རྩི་བྱ་མ་
མཆོག་གི་སྐུ་ལུས་དང་གི་བ་མ་རྩི་བཞིན་འབྲལ་མེད་དུ་འགྲོགས་ཏེ་བཞེད་
དགའི་འཕྲིན་ལས་མཐའ་དག་གཡེལ་མེད་དུ་སྐྱབ་པར་མཛད་ལ། སྐབས་
འགར་བཞུན་སྲུང་གཉན་པོ་རང་ཉིད་མིའི་རྟེན་གཞིའི་ཁོག་དུ་བྱགས་ཏེ་
དོ་རྩི་བྱགས་ལྷན་པ་རང་གི་སློག་གཏད་ཀྱི་ཆོ་ག་གསར་དུ་བཀའ་ཚུམ་གནང་
དགོས་པའི་བསྐྱལ་མ་ཡང་ཡང་བྱས་པ་ལྟར་རེ་ཞིག་ཆོས་སྦྱོང་ཆེན་པོ་
གསུང་བསྐྱལ་གནང་བ་རས་པོར་མ་མཛད་པར་རྩི་བྱ་གི་བྱགས་ཉམས་
སུ་རྩི་ལྟར་གར་བ་བཞིན་གི་སློག་དབང་གི་ཆོ་ག་ཡང་བཀའ་ཚུམ་མཛད།^{༡༤}

ཞེས་དོལ་བྱུ་གིས་ཐོག་མར་རྩི་བདེ་ཆེན་སྙིང་པོར་ཐབས་ཚུལ་སྣ་ཆོགས་
ཀྱི་སློན་ནས་དགའ་ཉེའི་རྣམ་འགྱུར་བཞུན་ཏེ་འབྲེལ་ལམ་བཟོ་བ་དང་། བར་དུ་སྲུང་
མར་བཞུན་གསོལ་ཡོང་བའི་བྱ་བསྐྱལ་བྱས་པ། མཐའ་མར་ཁོ་པར་སློག་གཏད་ཀྱི་
ཆོ་ག་ཚུམ་སྐུལ་བྱས་པ་བཅས་བྱུང་འགོར་འདིའི་ངན་བྱས་ཁག་རིམ་གྱིས་ལམ་སྟོངས་
བྱུང་བས། དུས་ཁྱིས་སུ་འགོང་སྤིང་བྱས་མཐུ་སྟེན་ཏེ་པ་པོང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྙིང་
པོས་འདྲེ་འདི་བྱགས་སྟོས་མ་ཐོངས་པར་ལགོང་ས་སྟེ་མིའི་རྣམ་འདྲན་ལ་དགོངས་
ཐོག་བྱུང་ཚུལ་རིམ་པས་དགོང་སྐྱར་བཞེན། སྐར་ཡང་དཀྱུས་སུ་བྱགས་ན།

༡༤༽ འདན་མ་སྟོ་བཟང་དོ་རྩིས་བཅུམས་པའི་«ལ་པོང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྙིང་པོའི་རྣམ་ཐར་དོན་ལྷན་
ཆོངས་པའི་དབྱངས་སྟན་>> ལྟ་ས་དཔར་མའི་ཤོག་གངས་༢༦༠ པར་གསལ།

ལྷགས་སྒྲེལ་(ཕྱི་ལོ་༡༩༣༠)ལོར་རྗེ་པོ་བོད་ཁ་པ་བདེ་སྤྱིང་དོལ་ཚུ་མིག་དཀར་
 མོར་ཕེབས་ཏེ་སྤར་གྱི་བྲགས་རྒྱན་གྱི་གདུང་ཉེན་ཞིག་གསོ་མཛད་དེ་ཆོགས་མཆོད་བསྐྱང་
 གསོལ་གསར་ཚོམ་མཛད་པ་དང་། དེའི་རྗེས་ལོར་དོལ་རྒྱལ་གྱི་ས་ཁུ་སྤྱུལ་ཡང་ཡང་
 བྱུང་མཐར་སློག་གཏད་གསར་ཚོམ་གནང་སྟེ་སྒོ་བ་བྱ་རེ་འགར་ཆེག་བརྒྱད་དུ་སྒྲེལ་བ་
 དང་། བཞི་རྗེ་སྤྱིང་གནས་སྒྲམ་མའི་བྱགས་ལྡན་དག་བསྤྱུལ་སོགས་སྒྲེལ་བ་དང་། ལྷགས་
 དེ་ཤེད་ཅིག་ཏུ་དོལ་རྒྱལ་གྱི་ཆོས་སྐོར་མང་དུ་ཐོན་ཡོད་པའི་ཐོག་ནས་ཀྱང་སྤྱུལ་སྤེལ་
 དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་བྱུང་སྒྲེལ་བྱགས་ཆེར་གནང་ཡོད་པ་ཤེས་ནུས།^{༡༤}

༡༤༥ མཆན། ལྷགས་དེ་ཤེད་དུ་ཐོན་པའི་ཆོས་སྐོར་ཅི་ཡོད་སོག་པོ་སྒོ་བཟང་ཏེ་དབྱངས་གྱིས་མཛད་
 པའི་«བྱགས་ལྡན་གྱི་ཆོས་སྐོར་ཤེ་བུ་མ་དུ་བསྒྲིགས་པའི་དཀར་ཆག» དུ་བཀོད་འདུག།

༧ རྟོལ་རྒྱལ་དེ་དགེ་ལྡན་པའི་བརྟན་སྲུང་ཞིག་

ཡིན་མིན་ལ་དབྱད་པ།

རྟོལ་རྒྱལ་འདི་དགེ་ལྡན་པའི་བརྟན་སྲུང་བྱམ་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ཡིན་ཟེར་
བའི་སྐབ་བྱེད་ཀྱི་ཁྲུང་ས་སྡེ་གཙོ་བོ་ཞིག་ནི། རྟོལ་རྒྱལ་འདི་གཟིམ་ཁང་གོང་སྤྱལ་
སྤྱ་གཤམ་པ་རྒྱལ་མཆོན་(༡༦༡༩-༡༦༥༦) ལས་བྱུང་བའི་ཡོངས་གཤམ་བཤད་སྟོལ་
ཐོག། སྤྱལ་སྤྱ་གཤམ་རྒྱན་ནི་སྤྱལ་སྤྱ་དགེ་ལྡན་དཔལ་བཟང་(༡༥༩༩-༡༦༡༥) དང་།
བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་དབང་པོ། (༡༥༥༦-༡༥༩༣) རེ་དགའ་ལྡན་ཁྱི་རབས་བཙོ་
ལྷ་པ་པའ་ཆེན་བསོད་ནམས་གཤམ་པ་(༡༩༥༤-༡༩༥༩) བཅས་ཀྱི་སྐྱེ་བྱེད་ལ་ཡར་
འདེད་བྱས་ཡོད་པ་མ་ཟད། རེ་ལས་ཀྱང་ཡར་འདེད་ཀྱིས་བྱ་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
པ་དང་། ཁམས་གསུམ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་བྱགས་སྤྲས་འདུལ་འཛིན་
གཤམ་པ་རྒྱལ་མཆོན་(༡༩༥༩-༡༩༩༩) ནས་བྱུང་བར་བརྟེན་པ་དེ་ཡིན།

དེ་ལྟར་ཡང་། དེབ་འདིའི་ས་བཅད་གསུམ་པའི་ནང་གསལ་ལྟར། སྤྱལ་
སྤྱ་གཤམ་རྒྱན་དེ་གཟིམ་ཁང་གོང་སྤྱལ་པའི་སྤྱིའི་ཡང་སྲིད་འབྲུལ་བྲལ་མ་ཡིན་པའི་
རྒྱལ་ནི་ཉི་ཤར་སྤར་མོས་མི་ཁེབས་པར་ལུང་རིགས་གཉིས་ཐད་ནས་གསལ་ཐེན་དུ་
གྱུར་པས། གཤམ་རྒྱན་གྱི་སྐྱེ་བྱེད་པའ་ཆེན་བསོད་གཤམ་ལ་སྤྱར་བ་ནམས་ཀྱི་སྐྱེ་
ཆད། འདུལ་འཛིན་གཤམ་པ་རྒྱལ་མཆོན་ལ་སྤྱར་བཞི་སྤྱལ་སྤྱ་གཤམ་རྒྱན་དེ་པའ་

ཆེན་བསོད་གྲགས་ཀྱི་སྤྱི་ཕྱི་དུ་བཞེད་པ་བྱང་བས། སྤྱི་ཚུལ་དེ་ཡང་ལྷག་ཆུ་ཆད་
 པའི་རྒྱུ་བྱའི་དཔེར་སོང་བ་བཅས་བདེན་པའི་སྤྱང་བ་གཅིག་གིས་རྒྱན་གྱི་མུན་པ་སྤོང་
 སྤྱི་གཅིག་ཅུར་འཛོམས་པའི་དཔེ་ལྟར་གྱུར། དེ་ལྟར་འདས་པའི་བྱང་རབས་ལ་དཔྱད་
 སྤྱི་བས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཁྲུང་ས་སྤེལ་མ་འཆོལ་ཞིབ་ཀྱིས་སྤོ་གཟུ་པོའི་སྤོ་ནས་འདུག་དགོས་
 པ་ལས། སྤྱི་བས་བབས་ལོ་རྒྱུས་དང་དངོས་སུ་འབྲེལ་བའི་མི་སྤྱི་དང་དངོས་དཔང་
 ལོགས་སུ་བཞག་སྟེ། ལོ་རྒྱུས་དང་ཁ་ཐག་རིང་བའི་བཤད་ཡམས་ཆད་མར་བབྱང་
 བའི་བཤད་པ་ལ་ཡང་དག་པའི་གྲུབ་འབྲས་ཤིག་ནམ་ཡང་འབྱུང་མི་བྱུབ།

འོ་ལ་རྒྱལ་གྱི་བྱང་རབས་ནི་སྤྱི་ལ་སྤྱི་གྲགས་རྒྱན་ནས་བྱང་བའི་བརྒྱད་རིམ་
 ཞིབ་ཅིང་སྤྱི་བ་ལ་མོང་ས་ལྟ་བུ་ཆེན་པོའི་སྤྱི་དུས་སུ་སྤོན་ལམ་ལོག་པའི་དབང་གིས་
 བྱང་བ་རྩྱེད་མེད་ཡོངས་གྲགས་ཡིན་པ་དེ་ལྟ་བུ་ཡང་། དུས་ཕྱིས་ས་སྤྱི་བདག་ཆེན་
 ཡབ་སྤྱི་དང་། བྱང་པར་ས་ཆེན་ཀུན་དག་འཕྲོ་གྲོས་ཀྱིས་བསྟེན་གསལ་གནང་བ་
 ནས་བབྱང་། གསོལ་དཔོན་སོགས་གཞན་གྱིས་བསྐྱུལ་ངོར་སྤྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་བྱང་
 རབས་ལས་ཆེས་ཆེར་བཞུལ་བའི་ཆེ་བསྟོན་མཛད་ཡོད། དེ་ཡང་འོ་ལ་རྒྱལ་ལྟ་བུ་པ་
 ཆེན་པོའི་སྤྱི་དུས་སུ་སྤོན་སྟེན་ཏུ་མ་ཐེབས་ཚུལ་དང་། རྟེན་མའི་གཏོར་ཆོས་ཡིན་
 ཟེར་བ་ཞིག་ཁྲུང་ས་ལྱང་མཛད་དེ་བབྱང་བཞུག་གི་ལས་གཉིས་ཀ་སྤྱི་བ་མཁན་གྱི་རྒྱལ་
 པོ་ཞིག་ཡིན་ཚུལ། དེའི་མཐར་ཐུག་གི་ངོ་པོ་ནི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་ཡིན་ཚུལ་སོགས་
 རྟོགས་བརྟུན་གྱི་ནམ་པས་ཆེ་བསྟོན་མཛད་ཅིང་། དེ་ནས་རྗེ་པོ་བོང་ཁ་པའི་སྤྱི་དུས་
 ལོ་རྒྱུས་ལ་དེ་དག་ལྟར་པའི་བྱང་མ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ཡིན་པའི་བྱང་ཆོས་

ཅུ་ལྟ་འདོན་པའི་ཕྱིར། གོང་གི་བདག་ཆེན་ཡབ་སྲས་ཀྱི་བཞེད་སློལ་ལྟར་དོལ་
ཀྱལ་གྱི་སྒྲེ་ཕྱང་ཡར་འདེད་མི་མཛད་པར། སྐུ་ལྔ་གྲགས་རྒྱན་གྱི་སྒྲེ་ཕྱང་ཡར་འདེད་
ཀྱིས་པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གྲགས་པ་དང་། བུ་སྟོན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ། འདུལ་
འཛིན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་སོགས་ལ་གདུགས་ཡོད་པ་འདི་ལས་མཐོང་བྱལ་པ་ཞིག་
ནི། བདག་ཆེན་ཡབ་སྲས་དང་དྲུགས་པོ་སྐུ་ལ་བཟང་མཁས་བྱལ་ཡབ་སྲས་གཉིས་
ནས་དོལ་ཀྱལ་གྱི་ངོ་བོ་དང་བྱུང་རབས་ཐོག་གཟིགས་སྒྲངས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་དེ་
ཡིན།

དེ་ཡང་བདག་ཆེན་ཡབ་སྲས་ཀྱིས་དོལ་ཀྱལ་རྒྱལ་འགོང་ངམ་དམ་སྤྲི་ཞིག་
ཡིན་པ་གཞིར་བཞག་ཐོག་སྒྲེས་རབས་ཡར་འདེད་གནང་བ་དང་། སྐུ་བས་རྗེ་པོ་བོང་
ཁ་པས་གྲགས་རྒྱན་གཟིམ་ཁང་གོང་སྐུ་ལ་པའི་སྐུ་འབྲུལ་མེད་ཡིན་པ་གཞིར་བཞག་
གིས་འབྲུངས་རབས་ཡར་འདེད་གནང་འདུག་པ་བཅས། འདི་རྩ་བུའི་ཁྱད་པར་འབྲུང་
གཞི་གཙོ་བོ་ནི་ཕྱོགས་གཉིས་ཀའི་དགོས་དམིགས་མ་འདྲ་བའི་དབང་གིས་བྱུང་བ་
ཤེས་སྒྲོལ། །

གོང་གི་གནས་སྒྲངས་གཉིས་ལས་མཐོང་བྱལ་པ་ཞིག་ནི། དོལ་ཀྱལ་ས་སྐུ་
པའི་ཁྱོད་དུ་དགེ་ལྡན་པའི་དམ་སྤྲི་ཞིག་གི་ངོ་བོར་སྒྲེབས་པའི་ཚུལ་«བསྟོད་འགྲེལ་
»ལས་ “ང་དགའ་ལྡན་པའི་དམ་སྤྲི་དེ་ཡིན་” ཞེས་མ་དྲིས་རང་བཤད་
ཀྱིས་ངོས་ལེན་གཙང་མ་བྱས་འདུག་པ་མ་ཟད། ས་ཆེན་ཀུན་སྟོའི་སྐུ་དུས་སུ་ཡང་།

དེ་ནས་གདན་སའི་གཟིམ་རྒྱུང་དུ་ཕྱེ་བས་དགོངས་(དགོང་

)མནལ་ལམ་དུ། ཡཔ་ཇི་རཏན་ཉི་མཚན་ཅན་(བདག་ཆེན་བསོད་ནམས་
 རིན་ཆེན་)ཉིད་བཞུགས་ཁྱི་ཤིན་དུ་མཐོ་བར་སྒོ་བ་དཔོན་ཟ་རྟོར་པའི་
 ཆས་ཅན་སྐྱ་མདུན་ན་ཉི་མའོད་པ་ཤིན་དུ་གཟི་བཇིད་ཅན་དང་མངལ་
 བས་མཎ་ཏལ་གྱི་སྤེང་དུ་རྟོར་བུ་གསུམ་བཅས་འབུལ་གནང་དང་། སྐྱ་
 ལུས་ལས་ཁྲག་ནག་མོགས་སྤྱང་པའི་མོད་ནས་བཙེ་ཆེན་ལྷ་ཁང་གི་སྒོ་
 འགག་ན་གྲ་པ་གཟུགས་ཐམས་ཅད་མིག་གིས་གང་བ་ཞིག་ནས་གཞན་
 མ་ཡག་པོ་ཡོད་སྟེ་(དེ་)དགའ་ལྡན་པའི་དམ་སྤྱི་ལ་བཙོས་གྱིས་ཟེར་
 བ་ཞིག་འབྲུངས་ཤིང་།¹⁶

ཞེས་ཡགོང་ས་རྒྱལ་པའི་དབང་པོས་དབུས་པའི་དགོ་ལྡན་པའི་བཟླན་པ་ལ་བསམ་
 བཞིན་གནག་པའི་དམ་སྤྱི་འབྲུང་བ་ཞིག་ཡིན་པ་རིམ་ཅན་དུ་གསལ་བ་མ་ཟད། ས་ཆེན་
 མཆོག་ལ་རང་ཉིད་དགའ་ལྡན་པའི་དམ་སྤྱི་ལ་བཙོས་གྱིས་ཞེས་དགོ་ལྡན་པའི་བཟླན་པ་
 ལ་གནོད་འཆོ་གཏོང་བའི་ཀྱན་སྒོང་ལྷགས་དག་ཡོད་པ་གསལ་བོར་མཐོང་བུལ། ཡིན་
 ནའང་། དུས་ཤུས་སུ་དགོ་ལྷགས་པའི་མ་གྲ་ཁག་ཅིག་ནས་དགོ་ལྷགས་པའི་བཟླན་སྤང་
 ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་དང་ཆེ་བསྟོད་བསམ་གྱིས་མི་བྱབ་པ་བྱས་ཡོད།

སྦྱར་བཏང་དོལ་རྒྱལ་འདི་དགོ་ལྷགས་པའི་སྤྱང་མ་ཞིག་ཡིན་མེན་ཐད་དོལ་
 རྒྱལ་རང་གི་སྤྱང་རབས་དང་མཁས་གྲུབ་དུ་མའི་གསུང་སྒྲོས་ལ་ཆ་རྒྱས་མེད་པའི་སྦྱི་

¹⁶ ས་སྦྱིའི་གསུང་ལྷགས་ལམ་འབུས་སྒོ་བ་བཤད་ཆེན་པོ་པོད་ཆ་པ་ལས། «ས་ཆེན་ཀྱན་སྒོའི་
 རྣམ་ཐར་ངོ་མཆར་འབྲུལ་གྱི་རོལ་ཅེད་སྟེ་བཞིའི་འབྲུང་གནས་» ཤོག་ངོས་༡༥༧ པར་གསལ།

བོ་ཞིག་ཡིན་ནའང་ངེས་ཤེས་འདྲན་སྒྲ་ཞིང་། བཟུང་པ་ཐམས་ཅད་འགལ་མེད་དུ་རྟོགས་
 པའི་ཐེ་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་བཟུང་སྐྱུང་དུ་ཁས་ལེན་བཞིན་དུ་བཟུང་འཛིན་གྱི་སྒྲེས་
 ཆེན་མང་པོ་ཞིག་ལ་གནོད་སྦྱོར་བཅུ་མས་པའི་སྐོར་དོལ་བྱལ་ཐེས་འབྲངས་པ་ཁག་
 གིས་རྒྱང་ལྟར་སྦྱོག་བཞིན་པའི་བཤད་ཡམས་དག་དང་། ཁོ་པ་ཚོའི་མི་གསོད་བྲག་
 སྦྱོར་གྱི་འཛིགས་བསྐྱལ་བུ་སྦྱོད་དག་ལས་ཀྱང་ལྟ་ངོ་འདྲེ་ངོ་གསལ་པོར་ཆོད་བྱལ་པ་
 ཞིག་ཡིན།

༡། རོལ་རྒྱལ་གྱི་སློག་གཏད་ཀྱི་དབང་གི་བྱང་རིམ་ལ་དབྱད་པ།

རོལ་རྒྱལ་དེ་ས་སྐྱའི་ཁྲིད་དུ་བརྟེན་གསོལ་རིམ་སྟོང་དུ་སོང་བ་དང་ཆབས་ཅིག
།དགེ་ལུགས་པའི་ཁྱ་གྲ་རེ་བྱུང་གིས་སྒྲེར་ཆོས་ལྟ་བུར་བརྟེན་གསོལ་བྱས་པ་དང་། དུས་
རབས་ཉི་ཤུ་པའི་འགོ་སྟོན་ནས་རིམ་གྱིས་སྤར་དགེ་ལྡན་པའི་དམ་སྤྱི་ཡིན་པའི་ངོ་པོ་ལས་
ཐུང་ཚོགས་སྟེ། དགེ་ལྡན་པའི་སྤྱང་མའི་ནང་ནས་ཀྱང་ཆེས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཞིག་ཡིན་
པའི་སྐྱོང་སྟོང་བྱུང་ཡོད།

དེ་ཡང་རྗེ་པོ་ཤང་ཁ་པ་བཤེ་སྟོང་གིས་མེ་སྟག་(ཕྱི་ལོ་༡༧༩༦)ལོར་མཛད་པའི་
རོལ་རྒྱལ་གྱི་«བསྐྱང་ཆོག་རྒྱས་པ་ཕྱོགས་ལས་ནམ་རྒྱལ་ང་དབྱངས་» གི་སྟོན་འགྲོའི་
མཆན་བྱ་ལས།

**བརྟེན་སྤྱང་ཆེན་པོ་འདི་ཉིད་ནི་སྤྱལ་སྤྱ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན་གྱི་ནམ་
རོལ་འབྲུལ་(འབྲུལ་)མེད་དུ་གྲགས་ལ། སྤྱལ་སྤྱ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན་ནི་
པཎ་ཆེན་བསོད་གྲགས་དང་། རྗེ་འདུལ་འཛིན་པ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན་གྱི་
སྤྱི་མཐར་འབྲུལ་བ་མེད་དོ། །^{༡༥}**

༡༥༥ ཡོངས་འཛིན་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེས་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་མཛད་པའི་«སྤྱབས་རྗེ་པོ་ཤང་ཁ་པ་བཤེ་
ཆེན་སྟོང་པོའི་གསུང་འབྲུལ་» མོད་ཇ་པ། ཕྱི་ལོ་༡༧༩༩ ལོའི་ཇུ་མེ་གསར་པའི་དཔར་མའི་ཤོག་
ངོས་༦༠༩།༦༠༥ པར་གསལ་ལ།

ཞེས་པ་ཤོད་ས་ལ་ཐ་ཆེན་པོས། “སྐུལ་སྐྱུ་པ་མཛད་ན་མས་དགེ་ལེགས་
 དཔལ་བཟང་གི་སྐྱ་སྐྱེ་རྩལ་མ་ལམ་དུ་སོང་བ།” ཞེས་དང་། “དམ་མིན་
 དམ་རྩུ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན་ཞེས། །”ཅེས་གྲགས་ཀྱི་གཟིམ་ཁང་ཤོད་སྐུལ་
 པའི་སྐྱེའི་ཡང་སྲིད་མིན་པ་ལན་དུ་མར་ཞལ་གསལ་གསུངས་པ་དང་། རིས་མེད་མཁས་
 གྲུབ་རིམ་བྱོན་གྱིས་དམ་བསྐྱགས་དང་ལས་སྦྱོར་མཛད་པའི་ནམ་ཐར་མཁུན་ཀླབ་བཞིན་
 དུ་དོལ་རྒྱལ་སྐྱུལ་སྐྱུ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན་ལས་བྱུང་པའི་རྒྱ་མཆན་ཅམ་གྱིས་འདོའི་ཙ་
 བ་ཐེའི་བྱགས་སྤྲས་འདུལ་འཛིན་ཆེན་པོ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆན་ལ་སྦྱོར་བའི་དམིགས་ཡུལ་
 ཡང་། དོལ་རྒྱལ་དགེ་ལྡན་པའི་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བཟུན་སྐྱུང་ཡིན་པའི་སྐྱབ་བྱེད་
 དུ་འགོད་ཐབས་གནང་ཡོད། དེ་ཡང་«སྒླེར་བསྐྱང་རྒྱས་པ་»ཡི་མཛད་གྲུང་ལས།

བཟུན་སྐྱུང་ཆེན་པོ་རང་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱུལ་མ་རི་ལྟར་མཛད་པ་སྟིང་
 དུ་བཟུང་། དམ་པ་ཤོད་མ་དག་གིས་མཛད་པའི་བསྐྱང་ཆོག་བྱིན་རྒྱབས་
 ཅན་མང་དུ་བཞུགས་ཀྱང་། དགེ་ལྡན་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱུང་ཆོས་
 རྩོགས་པར་སྐྱར་བཞིག་མི་སྤང་བར་བརྟེན། རང་ཉིད་ཀྱང་རྩོམ་པའི་སྐྱ་
 བ་གིན་དུ་བཞེགས་ཏེ།“

ཞེས་དོལ་རྒྱལ་གྱི་སྒླེར་བསྐྱང་རྒྱས་པ་རྩོམ་པའི་དམིགས་ཡུལ་ནི། དོལ་རྒྱལ་

༡༡༽ ཡོངས་འཛིན་གྱི་བྱང་རིན་པོ་ཆེས་ཕྱོགས་བསྐྱིགས་མཛད་པའི་«སྐྱབས་རྩེ་པ་ཤོད་ཁ་པ་བདེ་
 ཆེན་སྟིང་པོའི་གསུང་འབུམ་» བོད་ཇ་པ། ཕྱི་ལོ་༡༩༧༩ ལོའི་ཁྲི་ལི་གསལ་བའི་དཔར་མའི་ཤོག་
 ངོས་༥༥༧ པར་གསལ།

དགེ་ལུགས་པའི་བྱ་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྤང་མཁེག་ཏུ་བསྐྱར་བྱ་དེ་ཡིན་པ་དང་། དེ་
ལྟར་བསྐྱར་གནང་དགོས་པའི་བྱ་མཆོན་གཙོ་བོ་ཡང་དོལ་བྱལ་གྱིས་ཟླ་པ་འོང་ཁ་པར་
དགའ་ཉེའི་མཁའ་འགྱུར་བསྟན་པ་དང་། རང་ཉིད་དགེ་ལྡན་པའི་བསྟན་སྤང་ཡིན་པས་
བསྟན་གསོལ་གནང་རོགས་ཞེས་ཞུ་བསྐྱེད་ཀྱིས་པ་ལས་ལྷག་པའི་སྐྱབ་ཕྱེད་ཅིག་བཙལ་
ནས་རྟེན་དུ་མེད་པ་ཡིན།

དེ་ལྟར་དོལ་བྱལ་འདི་ས་སྐྱའི་བདག་ཆེན་ཡབ་སྲས་བྱང་དུ་སྟེབས་སྐབས་
ང་དགེ་ལྡན་པའི་དམ་སྲི་དེ་ཡིན་ཞེས་ཞུས་པ་དང་། ཟླ་པ་འོང་ཁ་པར་ང་དགེ་ལྡན་
བསྟན་པར་གོགས་འཕྲིན་སྐྱབ་མཁེག་བྱ་མོང་མ་ཡིན་པའི་གཞི་ཡིན་སྟོར་ཞུས་སྐབས་
འདི་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་རང་གི་དེ་ཉིད་གསལ་ཟེན་དུ་བསྟན་འདུག།

དེ་ལྟར་སྐྱབས་ཟླ་པ་འོང་ཁ་པར་དེ་སྟེང་གི་སྐྱུ་དུས་སྤོལ་བྱལ་གྱི་ཉོགས་
བརྗོད་དམ་བྱང་རབས་མང་དག་ཅིག་ངག་སྒྲོས་ཀྱི་མཁའ་པའི་ཐོག་ནས་བྱབ་གདལ་བྱང་
ཡོད་པའི་ཁྱོད། དོལ་བྱལ་ཐོག་མར་བྱང་སྤངས་ནི་གནས་ཆུང་ཆོས་བྱལ་ཆེན་པོས་
འདུལ་འཛིན་ཆེན་པོ་གཤམ་པ་བྱལ་མཆོན་དང་པཎ་ཆེན་བསོད་ནམས་གཤམ་པར་
ཞུ་བསྐྱེད་ཡང་ཡང་ཞུས་ཚུལ་དང་། ལྷག་པར་གཤམ་བྱུན་གཤམ་ཁམས་ཁར་དེགས་
པར་བཞེངས་པའི་འཕྲིན་ལས་བསྐྱབས་ཚུལ། ཡགོང་ས་ལྷ་པ་ཆེན་པོས་དོལ་བྱལ་
ལ་སྐྱབ་ཞུ་གྲོན་པའི་ཕོ་ཉ་བཏང་ཚུལ། དོལ་བྱལ་གྱིས་སྟན་པ་བསྟན་ཚུལ་སོགས་
དམངས་ཁྲིད་ཀྱི་ངག་སྐྱུང་ལྟ་བུའི་བཤད་ཡམས་ཅི་རིགས་ཤིག་བྱབ་གདལ་བྱང་ཡོད་
པ་སོགས་པོ་སྒྲོ་བཟང་དྲ་བྱངས་(༡༩༦༧-༡༩༩༧) ཀྱིས་མཛད་པའི་《ལུགས་ལྡན་

གྱི་ཆོས་སྒོར་དཀར་ཆག་པེ་བུམ་།།ཞེས་པ་ལས་བྱང་བ་ལྟར་རོ། །^{༡༡}

རྗེ་པ་པོ་ཁ་པའི་སྐྱ་ཆོ་སྒྲུད་དུ་དྲགས་པོ་མ་སྐལ་བཟང་མཁས་གྲུབ་བརྒྱད་
དོལ་བྱལ་བསྟེན་གསོལ་གནང་བ་ནས་བཟུང་། དོལ་བྱལ་གྱི་ཆོག་མཆོད་དང་བསྐྱང་
འབྲིན་སོགས་རིམ་པར་མཛད་དེ་སྒོ་བ་ཆོག་མཆོད་པོར་བྱུང་སྟེ་ལ་གང་བྱུང་མཛད་
འདུག་པ་དང་། བྱུང་པར་ཆུ་བྱི་(ཕྱི་ལོ་༡༧༩༩)ལོར་དོལ་བྱལ་གྱིས་ཁྱེས་ཏེ་ར་སྟོག་
གཏད་ཀྱི་དབང་ཆོག་ལྷགས་ཚོམ་མཛད། སྟོག་དབང་དེ་ཆོག་བརྒྱད་ལྟ་བུར་བྱུང་
སྟེ་ལ་ལན་རེ་བྱང་ལས་མ་གནང་ཞིང་། དེའི་ཡར་སྔོན་དུ་མ་རིན་ཆེན་དབང་བྱལ་
གྱིས་མཛད་པའི་སྟོག་དབང་ཡིག་ཆ་ཞིག་ཡོད་པར་གྲགས་པ་མེ་ཉིད་ལའང་ཕྱག་སོན་
མ་བྱུང་ཞིང་། དབང་བརྒྱན་ཡང་མེད་སྒོར་གསལ་འདུག་པར་དཔགས་ན། རྗེ་འདི་
པའི་ཡར་སྔོན་དུ་དོལ་བྱལ་གྱི་དབང་ཆོག་ཟེར་བ་ཞིག་ཀྱང་མེད་པར་མངོན།

ཡགོང་ས་བརྒྱ་གསུམ་པ་ཆེན་པོ་མ་གཤེགས་གོང་ཙམ་དུ་སྐབས་རྗེ་པ་པོ་ང་
ཁ་པར་མཛལ་ཁ་སྐལ་འདུག་ནའང་། སྐབས་དེར་སྐབས་རྗེ་མཆོག་ལ་སྤར་གྱི་གསུང་
ཆོས་ཀྱི་བཀག་བྱ་གྲོལ་པའི་ནམ་པ་གང་ཡང་ཐོན་མེད་ནའང་། ཡགོང་ས་མཆོག་
གཤེགས་འཕམ་ཞབས་འབྲིང་མང་པོས་ཁྱེས་ཏེ་ར་བསྐྱན་རྗེ་འདི་པས་གསུང་ཆོས་ཀྱི་
ཆེར་གནང་འདུག་པ་མ་ཟད། ཤིང་བྱི་(ཕྱི་ལོ་༡༧༩༩)ལོར་སྤྱི་དུ་སྤྱོད་ནས་

༡༧༩ སོག་པོ་སྒོ་བཟང་རྟ་དབང་ས་ཀྱི་གསུང་འབུམ་པོད་ཐ་པ། «བྱལ་ཆེན་དོ་རྗེ་ཤུགས་ལྡན་གྱི་
ཆོས་སྒོར་བེ་བུམ་དུ་བསྟེན་གསོལ་པའི་དཀར་ཆག་གནམ་ལྗགས་འཁོར་ལོའི་སྐུ་བྱུང་འབྲིན་ལས་འོད་འཕར་
» ༡༧༩༩ ལོའི་ལྷོ་ཁེ་གསུམ་པའི་དཔར་མ། ཤོག་ངོས་༣༧༡ ནས་༤༠༤ བར་གསལ།

དགོངས་འཁྲོལ་ཐོབ་སྟེ་ཁམས་སྤྱིགས་སུ་ཕེབས་སྐབས། ཕེབས་ལམ་འཁེལ་ཡུལ་
 ལས་ཀྱང་ཆེས་རྒྱ་ཁྱད་ཀྱིས་ཆོད་པའི་ནགས་ཤོད་སྟག་ཕུའི་སྒྲུབ་སྟེར་ཆེད་གཉེར་གྱིས་
 ཕེབས་ཡོད་པ་དེ་བཞིན། སྟག་ཕུ་རིན་པོ་ཆའི་བྱང་དུ་ཕེབས་དོན་ནི་སྟག་ཕུའི་སྒྲུབ་
 སྟེ་གསར་པའི་བཅའ་ཡིག་གཞུང་ས་ནས་ཞུས་སྟུང་བ་དེ་ཉིད་སྟེལ་བའི་ཆེད་དུ་
 ཡིན་པར་གསུངས་ནའང་། དོན་དངོས་སུ་དེ་སྔ་(ལོ་ངོ་༡༩ གོང་དུ་)རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་
 མཇུག་པའི་དོལ་ཀྱལ་གྱི་སྟོག་གཏད་ཀྱི་དབང་དེ་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་དག་སྒྲུང་འབའ་ཞིག་ལ་བརྟེན་
 ནས་མཇུག་ཡོད་པས། དེ་ལ་ “མོག་གམ་གྱི་བྱ་བཞིན་ཡིད་རྟོན་མི་བྱུང་” ཞེས་
 སྟོག་དབང་དེའི་སྟོན་སྟེང་དུ་གསལ་བ་ལྟར།^{༡༠} སྔར་མཇུག་པའི་སྟོག་དབང་ལ་དེ་ཙམ་
 གྱིས་ཁྱུངས་ལུང་ཆད་འཕེར་མེད་པས་ཁྱབ་སྟེལ་གནད་བདེ་མ་བྱུང་སྟབས། སྟག་
 ཕུ་རིན་པོ་ཆའི་བྱང་དུ་ཆེད་གཉེར་དག་སྒྲུང་གི་ཆོས་སྒོར་ཞུ་བར་ཕེབས་ཡོད། དེ་
 ཡང་རྗེ་ཉིད་ཀྱི་«ནམ་ཐར་» ཏུ།

ནགས་ཤོད་སྟག་ཕུ་དོ་རྗེ་འཆང་གི་ས་སྟོན་དུ་ས་ནས་སྟག་ཕུའི་
 སྒྲུབ་སྟེ་གསར་པ་དགེ་ལུན་ལུགས་བཟང་ཀྱན་འཁེལ་གྱིང་གི་བཅའ་གེ་
 གསར་ཞུ་མཇུག་སྟེ་ཐ་མ་མཆོག་བརྟུན་དེ་གཞུང་གནས་སུ་ཞུས་པ་ལ་མི་
 རྗེ་མཁའ་ཁ་པ་ནས་ཞུ་བསྐུལ་གནད་དགོས་རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་བཀའ་མངགས་པ་

^{༡༠} སྒྲུབས་རྗེ་པ་ཤིང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྟོང་པའི་གསུང་འབུམ་ཤིང་པའི་ཁྱོད་བཞུགས་པའི་«རྒྱལ་
 ཆེན་སྟོག་གཏད་ཀྱི་དབང་ཆོག་ཡིད་ཆེས་ནོར་བུའི་གེད་རྟེན་» བྱེ་ལོ་༡༩༢༩ ལོའི་ཁྱེ་མི་གསར་པའི་
 དཔར་མའི་ཤོག་ངོས་༥༣༠ པར་གསལ།

བཞིན་ཞུས་སྐྱལ་ལེགས་གྲུབ་ཀྱིས་དེ་སྟོན་ནས་སྣ་འབྲུལ་གྱི་གདོང་དུ་
 འཕྱོར་ཟིན་པ་ཡང་དངོས་མཇལ་གྱིས་འབྲུལ་རྒྱ་སོགས་ཀྱི་སྒྲུང་རྩིས་མ་
 ཉིད་ནགས་ཤོད་དུ་རྩི་རྩི་འཆང་གི་མདུན་སར་ཆེད་ཐེབས་གནང་རྒྱུའི་ཞུ་
 ཡིག་ཆེད་འབྲུལ་མཇུག་པར། ལྷག་ཕུ་རིན་པོ་ཆེས་ད་རེས་བན་སྐར་ནས་
 ལྷག་ཕུར་ལམ་གྱོག་དེ་ཅམ་བསྐྱོར་ཏེ་ཆེད་ཐེབས་གནང་རྒྱ་ཏ་ཅང་སྐྱུ་ངལ་
 ཆེ་རེས་སྐབས་ད་ལམ་ཐེབས་མ་དགོས་པ་གནང་སྟེ། ཆབ་མདོ་ནས་ཡར་
 ཆིབས་བསྐྱོད་ཀྱི་ཞོར་དུ་ལྷག་ཕུའི་གདན་ས་ཡན་ཚུན་གཉིས་ཀར་གདན་
 འདྲེན་ཞུ་དགོས་བཅས་ཡར་ལམ་ཐེབས་རྒྱ་ཁོ་ན་ལེགས་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་
 གསུང་ཡིག་ལན་གསུམ་ཅམ་ཐེབས་པར། རྩིས་མ་མཆོག་ནས་རྩི་རྩི་འཆང་
 གི་མདུན་དུ་ད་རེས་རེས་ཅན་དུ་མ་བཅར་ཐབས་མེད་ཡིན་ཚུལ། སྟོན་
 དུས་ལམ་རིམ་མཆན་ཕུ་བཞི་སྐྱགས་ཀྱི་བཤད་བྲིད་གསན་པའི་འཕྲོ་རྩུང་
 ཟད་ལུས་པ་ཡང་ད་ལན་གྱི་དུས་སྐབས་འདིར་བཀའ་རྒྱུ་དགོས་པ་དང་།
 དེར་མ་ཟད་བཞུན་སྐྱུང་གཉན་པོའི་ཉི་བརྒྱད་སྟོག་གཏད་ཀྱི་བཀའ་ཟབ་
 མོའི་རིམ་པ་དག་དང་། ཆོས་བཀའ་གཞན་ཡང་ཞོད་པའི་ཐུགས་འདུན་
 ཡོད་པ་སོགས་དགོས་པ་དུ་མའི་རྒྱ་མཆན་ནན་གསོལ་ཡང་ཡང་དང་།
 བཀའ་ཆོས་སྟན་གསན་བཅས་ཀྱི་ཞུ་ཡིག་འབྲུལ་མའི་བང་ཕྱིན་པ་རིམ་
 བསྐྱུད་དུ་གནང་པའི་མཐར་ལྷག་ཕུ་རྩི་རྩི་འཆང་ནས་ཀྱང་དགུས་པའི་
 གསུང་གི་ཞལ་བཞེས་དང་། རྩིས་མ་ཉིད་ལྷག་ཕུར་གདན་འདྲེན་ཞུ་པའི་

ལྷན་གསལ་མཛུགས་། སེམས་བརྒྱ་པ་གསོལ་དཔོན་ག་ཡུ་ལགས་སོགས་།
 རིམ་པར་རྒྱལ།^(*)

ཞེས་ཐེབས་ལམ་ཁྲག་གྲིག་དེ་སྟེ་བྱུར་སྟག་མུ་རིན་པོ་ཆེའི་བྱང་ནས་བཀའ་
 ཆོས་གསལ་ན་རྒྱ་ཁོ་ནའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ན་ཡར་ལམ་ཡང་ཐེབས་ཆོག་པ་སྟག་མུས་གསུང་
 བསྐྱུལ་ལན་གསུམ་དུ་གནང་བ་ལྟར་ན་ཡང་། ཅུ་ནས་མ་གསལ་པར་ཨུ་ཚུགས་ཀྱིས་
 ཐེབས་རྒྱུ་གནང་འདུག་པ་འདིའི་ཐོག་ནས་ཐེངས་འདིར་ཇི་ཙམ་པོང་ཁ་པ་སྟག་མུའི་
 སྐྱུལ་སྤེར་ཐེབས་དོན་གཙོ་བོ་གང་ཡིན་མཐོང་བྱུང་པ་མ་ཟད། ཇི་ཉིད་ཐེངས་འདིར་
 ཁམས་ཕྱོགས་སུ་ཐེབས་པའི་དགོངས་འདུན་གཙོ་བོ་ཡང་དོལ་བྱལ་བསྟེན་གསལ་བྱུང་
 ཞེས་གནང་བྱིར་ཡིན་པ་གསལ་པོར་གཤམ་བྱས། དེ་ཡང་ཇི་ཉིད་ཀྱི་«རྣམ་ཐར་དོན་
 རྟན་ཆངས་པའི་དབྱངས་སྟོན་»ལས།

དགེ་ལྷན་པ་ལྷན་སྤྱང་གཉན་པོ་དོ་རྩེ་ཤུགས་ལྷན་ཅལ་ཆེན་པོའི་
 མྱོག་གཏད་དག་སྤྱང་ཉི་ཤུ་དྲུག་མོང་མ་ཡིན་པའང་རྩེ་བླ་མ་ཉིད་ནས་
 ཆིག་བརྒྱད་བཅས་གསན། འདི་སྐབས་ཁོ་པོ་ཅག་དོ་རྩེ་འཆང་ནས་གཉིས་
 ལྷན་ཅིག་ཏུ་བཞུགས་པའི་སྐུ་རྩྱང་རྩྱ་འཕོད་པ་གནང་། རྩེ་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་
 ནས། ད་རེས་ངེད་ཀྱིས་དོ་རྩེ་འཆང་གི་རྩྱང་ནས་ཆོས་སྤྱོད་ཆེན་པོའི་མྱོག་
 གཏད་ཀྱི་བཀའ་ངོན་ཞུས་ཐོན་པས་རྩེ་ས་སུ་མྱོག་འཁོར་ཞིག་གུང་མེད་

(ྱ) འདན་མ་མྱོ་བཟང་རྟེན་ས་བརྩམས་པའི་«པ་ཤོང་ཁ་པ་པའི་ཆེན་སྒྲིང་པོའི་རྣམ་ཐར་རོན་ཐུན་ཆོངས་པའི་དབྱངས་སྒྲུན་» ལྷ་ས་དཔར་མའི་ཤོག་གྲངས་༡༡༩༡༡༡ པར་གསལ།

ཐབས་མེད་ཕྱིར་དུ་ལམ་དོན་མེད་འཆང་ལ་བཀའ་སྒྲོབ་ཞུས་ཏེ་ཁྱེད་རང་ནས་
 མ་དཔེ་གསར་དུ་འབྲི་དགོས་པས་ཇི་ལྟར་འབྲི་ཚུལ་ནམས་ཡིད་ལ་ངེས་
 པར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་ཐེབས་པར། རང་ཉིད་ནས་ད་རེས་འདི་ཤིན་དུ་ཙུ་
 འགངས་ཆེ་བས་ཐ་མ་ནམ་གཉིས་ནས་བཀའ་བསྒྲོས་པའི་མན་ངག་གཅིག་
 འདྲེས་སུ་ཐེབས་པའི་བཟོ་བྱ་ན་པ་ལྟར་སློག་འཁོར་འབྲི་ལུགས་ནམས་ཡི་
 གེར་འཁོད་ན་ལེགས་སྟུང་དུ་དེ་འབྲལ་ཇི་ལྟར་སྟུང་པ་བཞིན་ཟིན་ཐོར་
 བཏབ་པ་དུས་ཕྱིས་མེད་ཉིད་ཀྱི་བཀའ་འབུམ་དུ་བཞུགས་པ་ལྟར་ཡིན་ཞིང་།
 དེ་ཉིད་མ་ཕྱིར་བཞིས་ཏེ་སྤང་དབུས་གཙང་མདོ་ཁམས་སོགས་ཀྱན་དུ་
 འཕྲིན་ལས་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་གྱུར་ཏོ། །^{༡༩}

ཞེས་གསལ་བ་ལྟར། ཐེངས་འདིར་སྟག་ཕུ་བསྟན་པའི་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་དབང་
 ཅས་དག་སྒྲུང་ཆོས་སྒོར་ཁྱེད་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་། སྟག་ཕུ་དོན་མེད་འཆང་སྟེ་ཕྱིང་
 རིམ་པའི་སྒྲོབ་བརྒྱུད་དང་དད་འདུས་གདུལ་བྱ་མདོ་དབུས་ཁམས་གསུམ་ཀྱན་དུ་བྱལ་
 ཡོད་པས། ཇི་ཉིད་ཀྱིས་མཛད་པའི་སློག་གཏད་ཁྲུངས་ལྟན་དུ་བསྟུབ་པ་ལ་ཐ་ཆེན་
 ཞིག་གི་འགོ་ཁྲུངས་དགོས་ངེས་སུ་གཟིགས་པའི་རྒྱུན་ལས་བྱུང་བ་མཐོང་བྱལ་ལ།
 རྩོགས་གཞན་ནས་བཤད་ན། རྒྱལ་ས་མེད་པ་འོང་ཁ་པ་འདི་པ་དགྲུང་ལོ་༡༥ ཐོག་
 སྟག་ཕུ་བསྟུང་བའོར་དང་ཆོས་འབྲེལ་བྱུང་བ་ནས་ཐ་མ་ནམ་གཉིས་དབར་ཐུགས་སྒྲུང་

༡༩༽ འདན་མ་སྒོ་བཟང་དོན་མེད་པཅམས་པའི་«ཕ་ཡོང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྟོང་པོའི་རྣམ་ཐར་དོན་ལྟན་
 ཆངས་པའི་དབུངས་སྟན་» ལྟ་ས་དཔར་མའི་ཤོག་ངོས་༡༡༣༠།༡༡༣༡ པར་གསལ།

དུ་ཅང་གཤིན་པ་མེད་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ལས་ཀྱང་མང་དུ་མཐོང་གསལ་ཡིན། འདིར་
 དཔེ་མཆོན་ཙམ་བྲངས་ན། ཤིང་ཕག་(ཕྱི་ལོ་༡༩༣༥)ལོར་སྐྱབས་མེད་མཆོག་ཁམས་
 སེའུ་སྐྱབས་སུ། ཐོག་མར་སེའུ་ལམ་ཁྲག་ཀྱི་གཡེ་མ་འདྲེ་མས་པར་ནགས་ཤོད་
 རྟག་ཕྱ་སྐྱབ་སྡེར་སེའུ་པ་དང་། དེར་རྟག་ཕྱ་བརྟན་པའི་དངོས་གྲུབ་བཅ་པར་བཟོ་བའི་
 བྱང་དུ་དོལ་བྱལ་གྱི་དག་སྒྲུང་ཆོས་སྒོར་ཁྲུམ། དེ་ནས་རྟག་ཕྱ་ཡབ་ཡུམ་དང་ཞལ་
 གྱེས་ཏེ་སེའུ་ཁའི་སྒྲུང་ཚུལ་ཡང་འདི་ལྟར་འཁོད་འདུག་སྟེ།

རྩེ་བླ་མ་མཆོག་ཆེ་བས་བརྟུན་མཇུག་ཁ་འདིར་ཡང་དོ་རྩེ་འཆང་
 གི་གསང་ཡུམ་རིན་པོ་ཆེ་ཉིད་ཐུགས་དུ་ཅང་སྟོང་གཏུང་གི་རྣམ་པས་སྐྱབ་
 ཆབ་ཐུགས་དག་རྒྱན་རིང་བ་བྱུང་སྟེ་བྲན་མེད་དུ་བརྒྱལ་བ་ལྟར་གྱུར་པར་
 རྩེ་བླ་མ་མཆོག་དང་དོ་རྩེ་འཆང་རྣམ་གཉིས་ནས་ཀྱང་གསང་ཡུམ་ལ་སྐྱ་
 རྒྱུང་འཛོམས་ཐབས་དང་། རིང་མིན་པོད་དུ་ལྟན་མཇུག་ཡོང་ཚུལ་སོགས་
 ཐུགས་གསོ་ཞལ་བཞེས་ཀྱི་གསུང་མོལ་རྒྱན་རིང་ཙམ་གྱི་བར་གནང་དགོས་
 བྱུང་སྟེང་བ། ཞེས་དང་།

དེ་ནས་རྩེ་ཉིད་ཆེ་བས་བརྟུན་ཁར་བླ་མ་ཡབ་སྐུ་སྐྱེས་གཉིས་ཀ་ཤིན་ཏུ་
 གཅེས་ཤིང་གཤིན་པའི་ཕ་སྐྱ་གཏན་བྲལ་བཀྱིད་ཁ་མ་ལྟར་ཕན་རྒྱུན་ཐུགས་
 འབྲེང་བའི་རྣམ་པའི་སྟོང་གཏུང་ཆད་མེད་མནན་པས་མི་ནོན་པ་འབྱུངས་ཏེ་
 རྒྱན་ཆབ་འབྲིན་པ་དང་། དོ་རྩེ་འཆང་ནས་ཡུན་རིང་རྒྱན་གྱིས་གཟིགས་པ་
 བཅས་ཤིང་། རྩེ་བླ་མ་ཉིད་ནས་ཀྱང་དོ་རྩེ་འཆང་དང་སྐྱབ་སྡེའི་གདན་ས་

མངལ་མི་མངལ་གྱི་མཚམས་ནས་ཞལ་དོ་རྗེ་འཆང་གི་ཕྱོགས་སུ་གཟིགས་ཏེ་
 ཆིབས་འགྲུལ་གྱི་སྒྲེ་ལན་གསུམ་དུ་སྒྱུར་བར་མངོན་པས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་སྒྲོ་
 བཟང་པོ་ལེགས་པར་བཏོད་པའི་མཐར་འཁྱིལ་མེད་པས།^{༡༩}

ཞེས་གསལ་བ་ལྟར། རྟག་ཕུདོ་རྗེ་འཆང་སྐྱེ་ཕྱང་རིམ་བྱོན་ནས་དོལ་ཀྱལ་
 བསྟེན་གསོལ་མི་གནང་ཡང་། རྒྱབས་རྗེ་ཕ་པོང་ཁ་པའི་ཁྱེད་བསྐྱོག་མ་རྒྱས་པར་དག་
 རྣང་ཆོས་སྒྲོར་གནང་བ་དང་། དག་རྣང་གི་ནང་དོན་ནམས་ཀྱང་ཕལ་ཆེ་བ་རྗེ་ “**ཆ་
 མའི་གསུང་དང་མཐུན་**” ཞེས་འཁོད་ཡོད། དག་རྣང་ཆོགས་བཅད་དེ་དག་རྟག་
 ཕྱི་གསུང་པོད་གཉིས་ཀའི་ནང་མ་བཞུགས་པར་རྒྱ་མཚོན་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་སྲིད་ཀྱང་།
 འདིར་རྒྱབས་རྗེ་བདེ་སྙིང་གི་གསུང་འབྲུམ་པོད་ཇ་པའི་ནང་བཞུགས་པའི་རྟག་ཕྱི་དག་
 རྣང་ཆོགས་བཅད་དེ་དྲངས་ན།

གིན་དུ་འབྲུལ་ཡང་ཉིང་འབྲུལ་བག་ཆགས་སྒྲེ་བས། །

ཆ་མའི་བཀའ་བཞིན་གསོལ་བ་བཏབ་པའི་མོད། །

ཡིད་དགའི་ཞིང་སྒྲེབ་པ་ལྡེའི་ངད་ལྗན་དུང་། །

འདོད་དོན་གསོལ་བས་དགྲེས་ཞལ་འཇུག་པག་བཅས། །

གསུང་རྒྱུ་ས་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོར་(འདུལ་འཛིན་པར་)དགོངས་པ་གཏད།།

ར་རྩ་གདོང་ལཱའི་ཁྱི་གསེབ་ལས་དྲངས་ཏེ། །

^{༡༩} འདན་མཆོ་བཟང་དོ་རྗེས་བཅུ་མས་པའི་«ཕ་པོང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྙིང་པོའི་ནམ་ཐར་དོན་ལྗན་
 ཆོངས་པའི་དབྱངས་སྟན་» ལྟ་ས་དཔར་མའི་ཤོག་ངོས་༡༡༣༡།༡༡༣༢ པར་གསལ།

མངག་གཞུག་གཏད་པ་ལྷ་མའི་གསུང་དང་མཐུན། །

མི་འདྲའི་བྱད་པར་བྱང་བྱད་ཁ་བསྐངས་ཏེ། །

པརྒྱའི་མིང་གིས་དགའ་བའི་ཆལ་དུ་བཀོད། །^{༡༩}

ཅེས་འཁོད་པ་འདི་ལྟར་ན། འོ་ལ་རྒྱལ་གྱི་སློག་དབང་འདི་ནི་རྩེ་ལྷ་མ་ཙོང་
ཁ་པ་ཆེན་པོས་དགའ་ཞུན་གྱི་གནས་ནས་འདུལ་འཛིན་ཆེན་པོར་དགོངས་པ་གཏད་
པའམ་བཀའ་བསྐུལ་གནང་བ་ལས་བྱུང་ཞིང་། དེ་ཡང་འདུལ་འཛིན་གྱིས་རྩེ་འོ་བྲི་གསེབ་
ནས་བྱུངས་ཏེ་སློག་སྤྲུགས་དང་བཅས་དགུས་སྤུལ་བྱུང་བ་དང་། སློག་དབང་དེའི་
ནང་དོན་བྱིངས་ནམས་སྐྱབས་རྩེ་མཆོག་གི་གསུང་དང་ “མཐུན” པར་གསུངས་
པར་གཞིགས་ན། ལྟག་ཕུད་རྩེ་འཆང་ནས་རྩེ་འོ་སློག་དབང་མ་སྤྱི་ལ་འགྱུར་བཅོས་
ཆེ་བ་གང་ཡང་གནང་མེད་པ་ཤེས་བྱུབ།

གོང་འཁོད་དག་སྐྱང་ཆོགས་བཅད་དེ་ལྟག་ཕུད་རྩེ་འཆང་གི་གསུང་ནས་
དག་སྐྱང་གསུང་བ་རྒྱ་ཅན་ནང་མ་བཞུགས་པའི་རྒྱ་མཆོན་ནི། ལྟག་ཕུད་རྩེ་འཆང་
གི་གསུང་ནམ་དག་སྐྱང་གསུང་བ་རྒྱ་ཅན་དེ་ཆུ་བྱི་(ཕྱི་ལོ་༡༧༩༩)ལོར་མཇུག་བསྐྱུས་
ཟེན་པས་མ་བཀོད་པ་ཡིན་ནམ་གང་ལྟར། འོ་ལ་རྒྱལ་གྱི་སློག་དབང་ནི་སློག་མར་
སྐྱབས་རྩེ་པ་པོར་ཁ་པས་མཛད་པ་དེའི་དབང་རྒྱན་རྒྱ་ཆེར་མ་སྤེལ་པའམ་མ་འཕེལ་

^{༡༩} སྐྱབས་རྩེ་པ་པོར་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྤྱིང་པོའི་གསུང་འབྲམ་པོད་ཇ་པའི་བྲོད་བཞུགས་པའི་«རྒྱལ་
ཆེན་སློག་གཏད་ཀྱི་དབང་ཆོག་ཡིད་ཆེས་ནོར་བུའི་གིང་ན་» ཕྱི་ལོ་༡༧༩༩ ལོའི་ཁྱེ་ལི་གསུང་པའི་
དཔར་མའི་ཤོག་ངོས་༥༩༡ པར་གསལ།

བ་གང་ལྟར། དེ་རྗེས་ལོ་ངོ་༡༩ སྐང་པའི་ཤིང་ཕག་(ཕྱི་ལོ་༡༩༣༥)ལོར་སྟག་
ཕུའི་བྱང་ནས་དག་སྒྲུང་ཞུས་རྗེས་སྟག་དབང་འདི་དོལ་རྒྱལ་བ་སྟེན་གསོལ་གྱི་ལས་
ཆོག་འགངས་ཆེན་ཞིག་ལ་བརྩིས་ཏེ་བྱབ་གདལ་རྒྱ་ཆེར་བྱང་འདུག་པའི་སྟོར་སྐྱབས་
རྗེ་ཕ་པོང་ཁ་པའི་མཛད་ནམ་ཙུམ་པ་པོ་འདན་མ་སྟོ་བཟང་དེ་རྗེའི་དངོས་མཐོང་སྟོང་
གྲུབ་ཡིན་ཞེས་འཁོད་འདུག་གོ །

དེ་རྗེས་ཆུ་བྱི་(ཕྱི་ལོ་༡༩༣༧)ལོར་དོལ་རྒྱལ་གྱི་སྟག་དབང་མཛད་པར་སྒྲར་
ཡང་སྟག་ཕུ་བ་སྟན་པའི་དངོས་གྲུབ་ཀྱི་དག་སྒྲུང་གིས་ཟུར་བརྒྱན་ཏེ། སྟག་གཏད་
ཀྱི་དབང་ཆོག་དགེ་ལུན་བ་སྟན་པའི་སྟོལ་འབྱེད་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཡབ་སྐུས་ལས་དངོས་
སྐྱ་བྱང་པའི་ནམ་པར་མཛད་འདུག་ནའང་། དོན་དངོས་སྟོལ་རྒྱལ་གྱི་བྱང་རབས་
དང་དོ་བོ་སྟག་སྐྱབས་རྗེ་ཕ་པོང་ཁ་པས་གང་བཞེད་པ་དེ་ཁོ་ན་ལས། སྟག་ཕུ་དོ་
རྗེ་འཆང་ནས་མི་འདྲ་པའི་སྐྱར་བཙོས་གང་ཡང་གནང་མེད་པ་མཐོང་བྱུང།

སྐབས་འདིར་བྱུགས་སྒྲུང་དགོས་པ་ཞིག་ལ། སྟག་ཕུ་དོ་རྗེ་འཆང་གི་དག་
སྒྲུང་ལས། དོལ་རྒྱལ་རྗེ་བླ་མའི་བྲི་གསེབ་ལས་འདུལ་འཛིན་གྱིས་ཕྱང་པའི་ཚུལ་
བཛྲོད་འདུག་པ་འདིས། དོན་གྱིས་སྟག་ཕུ་དོ་རྗེ་འཆང་གིས་དོལ་རྒྱལ་དེ་འདྲུལ་འཛིན་
གྱི་ནམ་སྟུལ་ཡིན་པར་བཞེད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དོན་དམ་དུ་བཞེད་རྒྱུན་འདི་
ནི་སྟག་ཕུས་སྟོལ་མཛད་པ་ཞིག་མ་ཡིན་པར། སྟག་གཏད་མ་བརྩམས་གོང་གི་ལོ་
ངོ་༡༥ རྗེན་དུ་སྐྱབས་རྗེ་ཕ་པོང་ཁ་པས་དོལ་རྒྱལ་འདུལ་འཛིན་ཡིན་པར་ཞལ་བཞེས་
གནང་ཡོད་པ་སྟེ། རྩུགས་སྟེལ་(ཕྱི་ལོ་༡༩༣༠)ལོར་མཛད་པའི་དོལ་རྒྱལ་གྱི་

«ཆོགས་མཆོད་ཕྱོགས་ལས་ནམ་པར་རྒྱལ་བའི་དགའ་ལྡན་»»གྱི་སྤྱན་འཛེན་སྐབས།

རྒྱལ་ཀྱན་ཡེ་ཤེས་ཐིག་ཡེ་རོ་གཅིག་དབྱེངས། །

གང་འདུལ་སྐྱུ་འཕྲུལ་སྤྱིན་དུ་སྒྲེག་པའི་གར། །

ཅ་བརྒྱད་ཟླ་མ་ཡི་དམ་མཆོག་གསུམ་ཀྱན། །

ཆོགས་ཀྱི་མཆོད་པའི་མགྲོན་དུ་གཤེགས་སུ་གསོལ། །

སྤྱིང་སྒྲོབས་གཞན་གྱིས་བརྟག་མིན་རྒྱབས་**ཆེན་ཁྱུང་།** །

རྒྱ་བཟང་བརྟན་པའི་སྒྲོག་ཏུ་འཆང་པའི་**བྱགས།** །

མཐུ་**ལྗན་གྱེ་**བས་བསྐྱུན་མིན་འདུལ་འཛིན་རྩེ། །

ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་འཁོར་བཅས་གཤེགས་སུ་གསོལ། །^{༡༥}

ཞེས་གསལ་བ་ལྟར། འོན་དམ་པར་སྟག་ཕྱའི་དག་སྤང་མ་ཞུས་ཤོང་ནས་
དོལ་རྒྱལ་འདུལ་འཛིན་ཆེན་མོར་ཡར་འདེད་གྱིས་ངོས་བཟུང་ཡོད་པ་གསལ་པོར་
མཐོང་བྱུང།

ཡང་། རྩེ་པ་བོང་ཁ་པ་དང་བཅས་པའི་དྲགས་པོ་ཟླ་མ་ཡཔ་སྤྱས་གྱིས་དོལ་
རྒྱལ་དེ་རྩེའི་བྱགས་སྤྱས་འདུལ་འཛིན་ཆེན་པོ་ལས་ཕྱུང་བའི་གནད་དོན་འདི་དམ་འཛིན་
གྱིས་དགེ་ལྡན་སྤང་མ་བྱུན་མིན་དུ་བསྐྱབས་འདུག་པ་འདི་ནི། སྐུལ་སྐྱུ་བྲགས་པ་

^{༡༥} སྐུབས་རྩེ་པ་བོང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྤྱིང་པོའི་གསུང་འབུམ་པོད་ང་པའི་ཁྱོད་བཞུགས་པའི་«བྱགས་
ལྗན་རིགས་ལྟ་ཅལ་གྱི་སྒྲེར་བསྐྱང་རྒྱས་པ་ཕྱོགས་ལས་ནམ་པར་རྒྱལ་བའི་ར་དབྱངས་» བྱེ་ལོ་༡༩༥༩
ལོའི་ཁྱེ་ལི་གསར་པའི་དཔར་མའི་གོག་ངོས་༤༥༩ པར་གསལ།

ཀྱལ་མཆན་དེ་པཌ་ཆེན་བསོད་གྲགས་ཀྱི་སྐྱེ་ཤིང་ལ་སྐྱར་བ་ལས་བྱུང་ཞིང་། རིགས་
འདི་ད་བྱེད་ཚུལ་འདི་ནི་ས་སྐྱེ་པའི་བདག་ཆེན་ཡབ་སྲས་སྐབས་ནས་བྱུང་ཡོད་པ་ཞིག་
མེན་ནམ་སྙམ་སྟེ། སྐབས་མེ་པ་ཤིང་ཁ་པ་བདེ་སྟེང་གིས་མངོད་པའི་«སྒྲེར་བསྐྱང་
རྒྱས་པའི་»>> ནང་འཁོད་ས་ཆེན་ཀྱན་མོའི་གསུང་དྲི་མ་མེད་པ་ཡིན་ཞེས་པའི་བསྐྱང་
འཕྲིན་དུ་མ་བྱ་ལས།

དེ་ལྟར་སྤྱད་པའི་ལོངས་སྤྱོད་ཡུན་ཆོག་གས་འདིས། །

འདུལ་འཛིན་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་ཐུགས་དམ་བསྐྱང་། །^༧

ཞེས་གསལ་བ་ལྟར། བདག་ཆེན་ཡབ་སྲས་སྐབས་ནས་དོལ་རྒྱལ་གྱི་བྱུང་རབས་
འདུལ་འཛིན་ལ་སྦྱར་སྟོལ་བྱུང་བར་འདྲ་ཡང་། སྐབས་དེར་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་སོང་ཡུན་བྱུང་
ཞིང་། བྱུང་བར་སྤྱི་ཆོག་གས་ཁོད་རྒྱས་ཡོད་ཀྱན་རབས་པའང་ཡོད་པའི་རྒྱུ་གྱིས་གནས་
ལུགས་དེར་ཡིད་ཉོན་ལྷ་མཁན་ཏ་ཅང་དཀོན་པར་གྱུར་པའང་མེན་ནམ་དཔྱད་དགོས།

དེང་སྐབས་ཁག་ཅིག་ནས། ལྷག་ཕྱུང་དྲི་ཆེ་འཆང་གིས་སྐབས་མེ་པ་ཤིང་ཁ་པར་
དོལ་རྒྱལ་གྱི་དག་སྤང་ཆོས་སྒོར་ཉེ་བརྒྱད་དུ་གནང་ཞེས་པ་དེར་ཐེ་ཆོམ་པར་འགྱུར་པའི་
གཞི་གཅིག་ནི། དག་སྤང་ཆོག་གས་བཅད་དེ་དག་ལྷག་ཕྱུང་དག་སྤང་གསང་བ་རྒྱ་ཅན་
ནང་མ་བཞུགས་པའི་རྒྱ་མཆན་ཅི་ཡིན་ཞེས་པའི་དྲི་བ་འདི་དང་། གནིས་པ་བོད་ཀྱི་ཡིག་
ཆ་ཁག་ཅིག་ཏུ་ལྷག་ཕྱུང་དྲི་ཆེ་འཆང་ལྟ་བུ་(ཕྱི་ལོ་༡༩༣༡)ལོར་གསལ་གསལ་པར་བཞེད་པའི་

^༧ གསུང་འབུམ་པོད་ཇ་པའི་«ཆོག་གས་མཆོད་ཕྱོགས་ལས་ནམ་པར་རྒྱལ་པོའི་དགའ་སྟོན་» ཟུ་
ལོ་༡༩༣༩ ལོའི་ལྷ་ཡི་གསར་པའི་དཔར་མའི་ཤོག་ངོས་༤༣༩ པར་གསལ།

གནད་འདི་གཉིས་ལ་ཐུག་ཡོད་པར་སྟེ།

དེ་བཤད་པོའི་ཐད་གོང་དུ་བཞིན་ཟིན་པ་ལྟར། སྐག་ཕུ་དོ་རྩེ་འཆང་གི་གསང་
ནམ་དག་སྤང་གསང་བ་ཀྱི་ཅན་ནི་དོ་རྩེ་འཆང་དགྲའ་ལོ་^{༡༥} (ཕྱི་ལོ་༡༩༣༣)གོང་གི་
དག་སྤང་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་མཛད་ཡོད་པ་ལས། དེ་རྩེས་ཀྱི་དག་སྤང་འཁོད་མེད་པས་
དག་སྤང་གསུང་པོད་དེ་ཆུ་བྱི་ལོ་ལས་མས་སུ་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་ཟིན་པས། དེ་རྩེས་ཀྱི་
དག་སྤང་གཅིག་ཀྱང་འཁོད་མེད་པས་གསུང་འབྲུམ་ནང་མ་བཞུགས་པ་མིན་ནམ་སྟེ་
པས་དཔུང་དགོས།

དེ་བ་གཉིས་པའི་ཐད། སྐག་ཕུ་དོ་རྩེ་འཆང་ནི། **“ཚུར་མཐོང་གདུལ་
བུའི་སྤང་ངོར་གིན་དུ་སྐས་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་འཛིན་”**མཁན་ཞིག་ཡིན་ཞེས་
སྐབས་རྩེ་པ་བོང་ཁ་པའི་གསུང་འབྲུམ་^{༡༦} ལས་འབྲུང་བ་ལྟར། དོ་རྩེ་འཆང་དང་འབྲེལ་
པའི་མཛད་ནམ་ཐོར་བུ་རེ་སྐབས་རྩེ་པ་བོང་ཁ་པའི་གསུང་ནམ་ནང་གསལ་བ་མ་
གཏོགས། ཡིག་ལམ་གཞན་ནས་རྟེན་དཀའ་བས། དེ་ཡོད་ཡིག་ཆ་ཁག་རྟུལ་དང་དམ་
པ་འདིའི་འདས་པོའི་ཐད་བཞེད་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་བྱུང་བར་མངོན།

དེ་ཡང་«དུང་དཀར་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོ་» “དང་«བོད་ཀྱི་གསུང་འབྲུམ་

^{༡༥} ། «སྐབས་རྩེ་པ་བོང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྟོང་པོའི་གསུང་འབྲུམ་པོད་ཇ་པ།» རྟེན་དཔེ་མཛོད་
དཔེ་རིང་མའི་བྱགས་ཐུན་གྱི་སྟོན་དབང་མཆོམས་སྟོར་སྐབས་ཀྱི་ཤོག་གངས་༡༠༩ (༡༥) པར་གསལ།
^{༡༦} ། དུང་དཀར་སྟོ་བཟང་འབྲིན་ལས་ཀྱིས་མཛད་པའི་«དུང་དཀར་ཆོག་མཛོད་ཆེན་མོ་» ཀྱང་
ཤིང་བོད་རིག་པ་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་གི་ཕྱི་ལོ་༢༠༠༡ ལོའི་དཔར་མའི་ཤོག་ངོས་༡༠༠༠ པར་གསལ།

སྒྲེགས་བཅ་གྱི་དཀར་ཆག་»“ལས། རྟོ་རྩེ་འཆང་འདི་པ་ཚུ་ཁྱི་(ཕྱི་ལོ་༡༩༣༡)ལོར་
གཤེགས་པར་བཞེད་པ་དང་། «གངས་ཅན་མཁས་གྲུབ་རིམ་བྱོན་མིང་མཛོད་
»^{༡༠}ལས། “ངག་རྒྱུ་ས་ཉུང་ན་དགྲུང་ལོ་རེ་ལྟ་རེ་དུག་ཡན་མན་དུ་བཞུགས་
པར་བཞེད་པས་དབྱུད་དགོས་”ཞེས་འཁོད་ཡོད།

འོན་ཀྱང་། འདན་མ་རྒྱུ་བཟང་རྟོ་རྩེ་ས་བཅུ་མས་པའི་སྐྱབས་རྩེ་པོང་ཁ་པའི་
རྣམ་ཐར་ནང་། རྟག་ཕུ་རྟོ་རྩེ་འཆང་འདི་ཉིད་ཚུ་ཁྱི་(ཕྱི་ལོ་༡༩༣༡)ལོར་གཤེགས་མེད་
པ་མ་ཟད། ལོ་དེར་དབྱས་སུ་ཕེབས་ཏེ་ཆོས་འབྲེལ་བྱ་ཆེར་བྱུང་བ་དང་། རྟོ་རྩེ་ས་མེ་
རྟག་ལོར་སྐྱབས་རྩེ་པོང་ཁ་པ་བར་ཁམས་སུ་ཕེབས་སྐྱབས་ནགས་ཤོད་དུ་མངལ་འཕྲད་
བྱུང་བ་མ་ཟད། སྐྱབས་མཆོམས་སུ་ཡིག་འགྲུལ་གྱི་འབྲེལ་ལམ་དམ་ཟབ་ཡོད་པ། རྟག་
པར་གིང་ཕག་(ཕྱི་ལོ་༡༩༣༥)ལོར་སྐྱབས་རྩེ་པོང་ཁ་པ་ཆབ་མདོར་ཕེབས་སྐྱབས་ཆེད་
གཉེར་ནགས་ཤོད་རྟག་ཕུ་འི་སྐྱབས་རྩེར་ཕེབས་ཏེ་དོལ་བྱ་ལ་གྱི་ཆོས་སྐོར་དག་རྣམས་ཉེ་བརྒྱུད་
ཞུས་ཚུ་ལ། ལོ་དེའི་ཉོར་ཁྲ་བདུན་པའི་ཆོས་ཉེར་ལྟ་ཉིན་རྟོ་རྩེ་འཆང་དགོངས་པ་རྩོགས་
པས། ཡང་སྲིད་མུར་བྱོན་གསེལ་འདེབས་དྲང་སྲོང་བདེན་པའི་འོ་དོད་རེ་སྟོན་མུར་
འགྲུབ་ཅེས་པ་ལྟགས་ཚུ་མ་གནང་ཚུ་ལ་གསལ་བར་གཞིགས་ན། རྟག་ཕུ་རྟོ་རྩེ་འཆང་

༡༩༥ བོ་ཏ་ལ་རིག་དངོས་སུ་བརྒྱུད་དོན་མ་སོའི་ཡིས་བསྒྲིགས་པའི་«གསུང་འབུམ་དཀར་ཆག་»
ཕྱི་ལོ་༡༩༩༠ ལོའི་བོད་རྒྱུ་དང་མི་དམངས་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་གི་དཔར་མའི་ཤོག་ངོས་༩༠༧ པར་གསལ།
༡༠༠༥ «གངས་ཅན་མཁས་གྲུབ་རིམ་བྱོན་མིང་མཛོད་» ཀན་སུ་ཕུ་མི་རིགས་དཔེ་སྐྱེན་ཁང་གི་
ཕྱི་ལོ་༡༩༩༣ ལོའི་དཔར་མའི་ཤོག་ངོས་༢༤༡ པར་གསལ།

འདི་ཉིད་ཤིང་ཕག་ལོ་བར་བཞུགས་པ་དོན་ལ་གནས་པར་སྐྱམ་ཞིང་། རྟག་དོན་སྟག་
 ཕུ་སྐྱེ་ཐེང་དགུ་པ་བསྟན་འཛིན་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་མེ་བྱེ་(ཕྱི་ལོ་༡༩༣༥) ལོར་རྩི་ཐོ་ལ་ཞིག་
 བྱོང་དུ་འབྲུངས་པ་ལེ་ཅི་འཛིགས་མེད་དབང་རྒྱལ་གྱིས་བརྩམས་པའི་«འཕགས་བོད་
 ཆོས་འབྲུང་»དུ་གསལ་ལ་བ་^{༡༠༡}དང་ཡང་གྲུང་འབྲིགས་པ་བཅས་མཁུན་ལྡན་ནམས་ལ་དབྱད་
 པའི་གཞིར་ཕུལ་དོ། །

མདོར་ན། དོལ་རྒྱལ་གྱི་སློག་གཏད་ཀྱི་དབང་ཟེར་བཞི་སྐབས་མེ་ཕ་བོང་ཁ་
 པའི་གོང་དུ་གཤམ་རྒྱུན་ཅམ་ལས་རྒྱུན་རྒྱུགས་པ་ཞིག་མེད་ཅིང་། སྐབས་མེ་ཕ་བོང་ཁ་
 པ་བདེ་སྤྱིང་ལ་དོལ་རྒྱལ་གྱིས་ཁུ་བསྐྱལ་མཐར་སྐྱེལ་བྱས་པའི་འབྲས་བྱར་དབང་ཆོག་གསར་
 ཅོམ་མཛད་པ་དང་། དེ་ཡང་སློབ་བྱ་ཆེག་བརྒྱད་ལྟ་བུ་ལས་རྒྱུ་ཆེར་འཕེལ་བ་བྱུང་མེད་
 པའི་རྒྱ་རྒྱུན་སྐྱེ་ཆོགས་ཤིག་ཡོད་ཤིང་ནུང་། གཅི་བོ་ཡགོང་ས་བརྒྱ་གསུམ་པ་ཆེན་པོས་
 སྐབས་མེ་མཆོག་ལ་བཀའ་བསྐྱར་ཆོན་ན་དང་སྒྲགས་དམ་བསྒྲགས་མཛད་པའི་རྒྱུན་གྱིས་
 ཡིན། ཡགོང་ས་བརྒྱ་གསུམ་པ་ཆེན་པོ་ཞི་བར་གཤེགས་མེས། སྐབས་མེ་ཕ་བོང་ཁ་
 པས་གསུང་ཆོས་སྤར་ལྟར་རྒྱུ་ཆེར་གནང་འགོ་བརྩམས་ཤིང་། བྱད་པར་སྤིད་སྤྱིང་རྩ་
 སྤྱིང་གིས་སྐབས་མེ་མཆོག་ཁམས་སྤྱིགས་སུ་ཕེབས་འབྲས་པའི་དགོངས་འཁྲིལ་འོག་སྤར་
 གྱི་སློག་དབང་ཐོག་སྟག་ཕུའི་དག་སྤང་ཞུས་དེ། དབྱས་ཁམས་སྤྱིགས་སུ་དོལ་རྒྱལ་བརྟེན་
 གསོལ་བྱགས་ཆེར་སྐྱེལ་གནང་མཛད་པའི་བརྒྱུད་རིམ་གོང་དུ་མདོ་ཅམ་བཀོད་པ་ལྟར་།

༡༠༡༥ དགེ་བཤེས་ལེ་ཅི་འཛིགས་མེད་དབང་རྒྱལ་གྱིས་བརྩམས་པའི་«འཕགས་བོད་ཆོས་འབྲུང་
 རིམ་བུའི་གསེར་གྱི་འབྲི་ཤིང་» ཕྱི་ལོ་༢༠༠༤ ལོའི་ཆོ་སྐྱོང་དཔར་མའི་ཤོག་ངོས་༤༩༩ པར་གསལ་ལ།

རོན་དངོས་ཐོག་དོལ་ཀྱལ་གྱིས་དགེ་ལྡན་བརྟན་པ་གཙང་མ་སྐྱོང་བའི་བསྐྱེད་དང་བསྐྱེལ་
 སྐྱོང་འོག། ༡དགེ་ལྡན་བརྟན་པའི་སྲོལ་འབྱེད་རྗེ་རྒྱ་མཚོ་ཁ་ཁ་པ་ཆེན་པོས་གསུངས་པའི།
 “བརྟན་པ་ཐམས་ཅད་འགལ་མེད་དུ་རྟོགས་པའི་ཆེ་བ་དང་། གསུང་རབ་ཐམས་ཅད་
 གདམས་ངག་ཏུ་འཆར་བའི་ཆེ་བ། ཀྱལ་བའི་དགོངས་པ་བདེ་ལྡག་ཏུ་རྟེན་པའི་ཆེ་བ།
 ཉེས་སྦྱོད་ཆེན་པོ་རང་འགགས་སུ་འགོ་བའི་ཆེ་བ”^{༡༠༩} བཅས་ཆེ་བ་བཞི་ལྡན་གྱི་རི་བོ་
 དགེ་ལྡན་པའི་བརྟན་པར་མ་འབྲེན་པར་བྱས་པའི་ཉེར་ལེན་གྱིས་ཆོས་རྒྱུད་གྲུབ་མཐའ་
 ལན་ཚུན་མཐུན་སྒྲུབ་དམ་ཆོག་འོ་ཚུ་འདྲེས་པའི་རྒྱན་བཟང་ལ་མི་མཐུན་པའི་གཞི་ཆེན་
 པོ་བརྟག་པའི་ཚུལ་ས་བཅད་གཞན་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

༡༠༩༽ རྗེ་མཚོ་ཁ་པ་སྐྱོང་བཟང་གྲགས་པས་མཛད་པའི་《བྱང་ཆུབ་ལམ་རིམ་ཆེན་མོ་》 བོད་གཞུང་
 ཤེས་རིག་དཔར་ཁང་གི་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༦ ལོའི་ཞེ་ཁྱི་དཔར་མའི་གོག་ངོས་༡༩ པར་གསལ།

༦། རྩེ་པ་པོ་དང་ཁ་པ་པོ་སྐྱ་ཆེ་སྟོན་སྟོན་གྱི་མཇུག་སྟོན་ལ་བར་
 བྱུང་བྱུང་གྱི་ན་ལ་དབྱུང་པ།

རྩེ་པ་པོ་དང་ཁ་པ་པོ་ཆེན་སྟོན་པོ་སྐྱ་ཆེ་སྟོན་དུ་དོལ་བྱལ་བྱལ་སྟེ་ལ་བྱགས་
 ཆེར་བྱས་པའི་མཇུག་སྟོན་དང་། ལྷག་པར་ཡགོང་ས་བཙུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོ་ཞི་བར་
 གཤེགས་རྩེས་སུ་ཤར་གྱི་ཞལ་བཞེས་བྱགས་དམ་ལས་རིང་དུ་བརྒྱལ་དེ། དོལ་བྱལ་
 བྱལ་སྟེ་ལ་བྱགས་ཆེར་གནང་བས། པོད་གྱི་ཆོས་ལུགས་བྱུ་བ་མཐའ་ཕན་ཚུན་དབར་
 འཁོན་དུགས་བྱུང་བ་སོགས་བརྟན་པར་མ་འབྲིན་པའི་ལས་ངན་ཆབས་ཆེ་བས་གསལ་ཡོད་
 པ་ནི་པོད་གྱི་ལོ་རྒྱུས་སྟེང་སྟན་བྱགས་ཡོད་པའི་ཁམས་ཕྱོགས་གྱི་མཁས་བྱུ་བ་གཉིས་ལྟ་
 གྱི་སྦྱེས་ཆེན་དམ་པ་འཇམ་དབྱངས་མཁྱེན་བརྩེ་ཆོས་ཀྱི་སྒྲོ་བྱོས་མཆོག་གིས་རྩེ་འཇིགས་
 མེད་དམ་ཆོས་བྱུ་མཆོ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ལ་ཕྱག་བྱས་ཤིག་ལུལ་པའི་ནང་།

སྐྱ་ཞབས་པ་པོ་དང་ཁ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་སྟོན་པ་ཁ་ཤས་ནས་གསར་
 རྒྱུ་གི་བྱུ་བ་མཐའ་ཆེན་པོ་ཚུད། པད་མ་འབྱུང་གནས་ཀྱི་སྐྱ་དང་ཞི་
 ཁྲོའི་རྩ་བཤིག་བ་ཇ་གུ་རུ་བརྟོན་ན་ཕན་ཡོན་མེད་ཚུལ། པད་མ་བཀའ་
 ཐང་སོགས་མེ་ཚུར་སྐྱུངས་པ་ལ་སོགས་པའི་ལོག་སྟོན་མང་པོ་དང་། མ་
 ཉི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོར་བ་དང་གཤིན་པོའི་བདུན་ཆོགས་འཇིན་སྐྱ་སོགས་

དགོས་པ་མེད་ཚུལ་མང་པོ་བཤད་ནས་སྐྱེ་པོ་དག་ལོག་ལྷའི་གནས་ལ་
 འགོད་པ་དང་། རྒྱལ་པོ་ཤུགས་ལྷན་སྐྱབས་ཀྱི་མཆོག་དུ་འཛིན། རྩོ་
 རྒྱད་ཀྱི་དགོན་ཚུང་འགའ་ཞིག་གི་གྲུ་བ་མང་པོ་ལ་ཤུགས་ལྷན་བབས་
 པ་ཡིན་ཟེར་ཚུགས་མཐའ་དག་དུ་སྐྱོ་རྒྱགས་བྱས་ནས་ཉེན་གསུམ་བཞིག་
 བཅོམ་རང་མཚང་མང་ཞིང་། རྩེ་ལ་རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་ཙོང་ཁ་པའི་བསྟན་
 པ་ལ་མ་འབྲིན་ཆེན་པོར་འདུག་པས་སྐྱེ་ལ་པན་པའི་སྤྱིངས་ཡིག་ཅིག་
 མཛད་ནས་པར་དུ་བསྐྱུན་ཉེ་དབུས་གཙང་ཁམས་གསུམ་ལ་བཀྲེས་པ་
 མཛད་ན་བསྟན་པའི་འབྲུག་སེལ་ལ་བཀའ་དྲིན་ཆེ་ལྷ།^{༡༠༩}

ཞེས་ཞིབ་དུགས་ལ་བས། རྩེ་པ་པོང་ཁ་པ་བདེ་སྤྱིང་འདི་ཉིད་མཁས་གྲུབ་གཉིས་
 ལྷན་གྱི་སྐྱེས་ཆེན་དམ་པ་ཞིག་བྱུང་བས་ལགོང་ས་རྒྱལ་པའི་དབང་པོ་མཆོག་ནས་ཀྱང་
 ཐུགས་རེ་ཆེན་པོས་བཀྲུར་གཟོས་དཔག་མེད་གནང་ཞིང་། དེ་བཞིན་རྩེ་འདི་པས་བསྟན་
 འགྲོའདོན་ཆེན་དཔག་མེད་མཛད་པའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་རྒྱུས་གར་བདག་ཅག་སྒོ་དམན་དག་
 གིས་དཔག་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་ཀྱང་། དམ་པ་འདི་པར་དོལ་རྒྱལ་གྱིས་ཆེད་མངགས་དགའ་
 ཉིའི་རྣམ་འགྱུར་འདྲ་མིན་དང་། དགེ་ལྷན་གྲུབ་མཐའ་གཙང་མར་ཉམས་ལེན་གནང་
 བ་གོགས་འཕྲིན་རྒྱ་མེད་བསྐྱབ་རྒྱུའི་ཁས་ལེན་སོགས་གཡོ་འཕྲུལ་རིམ་ཅན་དུ་སྤེལ་བའི་
 འབྲས་བུར། རྩེ་འདི་པར་སྐྱོ་ཆེ་སྤྱིའི་མཛད་སྤྱོད་རྒྱལ་འགལ་དུ་གྱུར་པ་དུ་མ་ཞིག་བྱུང་

༡༠༩༽ མཁས་དབང་ཆེ་ཏན་ཞབས་དྲུང་གིས་མཛད་པའི་«རྩེ་འཛིགས་མེད་དམ་ཆོས་རྒྱ་མཆོའི་རྣམ་
 ཐར་» དེབ་གཟུགས་ཤོག་ངོས་༩༧ པར་གསལ།

པའི་དཔེ་མཆོན་འགའ་བཟོད་ན། དེ་ཡང་ཁོང་གི་«ཆམ་ཐར་»ལས།

དེ་དུས་སྒོ་བ་དཔོན་ཆེན་པོ་པར་འབྱུང་གནས་ལ་དད་པ་ཤིན་
དུ་ཆེ་བ་ཡོད་པས་ཐོར་བུན་གྱི་ཁ་ཏོན་ཟིན་ནས་ཞོགས་ངའི་སྐབས་ལེའུ་
བདུན་མ་རེ་འཆག་མེད་བཏོན་གྱིན་ཡོད། ཡི་དམ་ཏ་མགྱིན་ཡང་གསང་
གི་ནལ་འཕྱར་ཡང་བུན་བཞིའི་ཚུལ་དུ་བསྐྱུངས་པས། ཟུབ་གཅིག་གི་
ཆི་ལམ་དུ། རེད་རང་གི་མགོ་ལ་ཏ་མགོ་ཡོད་པ་མགོའི་གྲིབ་ནག་ལ་
བཞུས་ཏེ་མཐོང་བ་ཞིག་བྱུང་།^{༡༠༩}

ཞེས་རྗེ་འདི་པ་སྐུན་གཞིན་དུས་སྒོ་བ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེས་མཆོན་གསང་སྤྲུགས་
སྟོང་མའི་ཆོས་ལ་བྱུགས་དད་དང་དག་སྒྲུང་ཆེ་བ་ཤེས་ཀྱས་ཤིང་། ཡང་།

ས་འདུ་དགེ་བཤེས་སོགས་དད་འདུས་ཀྱི་ཚོགས་པ་བརྒྱ་ཕྲག་
བཞུལ་བ་ཅམ་ལ་ཏ་མགྱིན་ཡང་གསང་གི་དབང་ཆེན་དང་། ཚོགས་སྐོང་
ཡང་ཡང་བཅས་གནང་། འདི་དུས་ཡང་གསང་གི་དབང་ཆེན་རྩལ་སྐབས་
ཆོས་གལ་དུ་ཡོད་པ་གཞུང་པ་དགེ་ལེགས་སྐུལ་སྐུ་ནས་རྩོམ་རྗེ་འཆང་ཆེན་
པོའི་བྱུགས་ཀ་ནས་སྒོ་བ་དཔོན་པར་འབྱུང་གི་སྐུ་བྱུ་གང་བ་ཅམ་ཞིག་བྱུང་སྟེ་
དབུའི་སྟེང་གི་ནམ་མཁར་རྒྱན་རིང་ཅམ་བཞུགས་ཤིང་མཐར་རང་
གནས་སུ་ཐིམ་པར་མངལ།^{༡༠༩}

༡༠༩༥ འདན་མ་སྒོ་བཟང་རྩོམ་པ་བཅས་པའི་«པའོང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྟོང་པོའི་ཆམ་ཐར་དོན་
ལུན་ཆོངས་པའི་དབྱངས་སྟུན་» ལྟ་ས་དཔར་མའི་ཤོག་གངས་པ་༥༣༧ པར་གསལ།

ཞེས་སྟོན་སྐྱ་གཞིན་ནུའི་སྐབས་སུ་སྟིང་ཆོས་དང་། བྱད་པར་ཡི་དམ་རྟ་
 མགིན་ཡང་གསང་ལའང་དད་པ་དག་སྣང་ཙམ་མ་ཡིན་པར་ཉམས་ལེན་གནང་སྟེ་
 ཉམས་ཏོགས་བྱད་པར་ཅན་འབྱུངས་ཡོད་སྟོར་གསལ་ཞུའང་། ཏུས་ཕྱིས་དོལ་འབྲེས་
 རྒྱུད་བསྐྱལ་དང་བསྐྱུ་བྱིད་འོག་སྟིང་མའི་གཙོས་པའི་ཆོས་རྒྱུད་གྲུབ་མཐའ་གཞན་ལ་
 བྱད་གསོད་གནང་བ་དང་། ཡི་དམ་རྟ་མགིན་ཡང་གསང་ཡང་ལམ་རིམ་གྱ་བརྒྱུད་
 གྱི་ཆོག་གསལ་ཞིང་ལམ་ཕྱིར་ཕུད་པ་སོགས་ནི་སྐྱ་ཆེ་སྟོང་སྟེང་གི་མཛད་སྟོན་ལ་འཕྲོ་འབྱུར་
 བྱང་པའི་རིགས་ཡིན།

དེ་བཞིན་ཅེ་འདི་པ་དགུང་ན་ཕྱུས་ནས་བྱམས་བཅེ་དང་བྱུགས་ཅེས་ནོར་གྱིས་
 ཕུག་ཅིང་། དག་སྣང་ལྡན་པའི་རྟགས་མཚན་མང་དུ་བརྟན་གནང་ཡོད་ནའང་ཕྱིས་སུ་
 ཉམས་གཏུག་བྱང་པའི་ཚུ་ལ་ནི། ཁོང་གི་«རྣམ་ཐར་» ནང་།

**སྐྱ་ག་བསྐྱལ་ཅན་གྱི་སེམས་ཅན་ཉམ་ཐག་པ་མཐོང་ན་སྟིང་ཅེ་
 བཟོད་སྐྱགས་མེད་པར་ཉིན་ལྔ་རུག་རིང་སེམས་ངལ་སྟིང་གཡོ་བ་རེ་ཡོང་
 གིན་ཡོད་པ་ཅེས་སུ་རང་ལོ་སོ་བདུན་སྐབས་ནུབ་སོང་པའི་སྟིན་བཤད་
 ཏུ་མི་བདུབ་ཅེས་གསུངས།^{༡༠༤}**

ཞེས་པ་འདི་ཡང་སྐྱ་ཆེ་སྟེང་དུ་རིམ་བཞིན་དོལ་བྱལ་ལ་བྱུགས་གཏོང་ཆེ་བྱགས་

༡༠༤༽ འདན་མ་ཆོ་བཟང་དོ་ཅེས་བརྟམས་པའི་«ཕ་ཤིང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྟིང་པོའི་རྣམ་ཐར་དོན་
 ལྡན་ཆངས་པའི་དབྱངས་སྟན་» ལྟ་ས་དཔར་མའི་གྲོག་ངོས་^{༦༩༠} པར་གསལ།
 ༡༠༥༽ གོང་འཁོད་དཔར་མའི་གྲོག་ངོས་^{༤༡༩} པར་གསལ།

པའི་སྒྲིན་གྱིས་བྱང་བར་གདོན་མི་ཟེེ། །

འོན། རྗེ་པོ་དང་ཁ་པ་བདེ་སྟིང་འདི་བཞིན་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་བྱ་བ་རྣམས་གསུམ་
ལ་སྒྲིབས་པ་དང་ལྷན་པའི་སྒྲུ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་པ་ཞིན་དུ་སྒྲུ་ཆེ་སྒྲུ་དུ་དོལ་བྱ་ལ་བརྟེན་གསེལ་
བྱུང་སྟེ་ལ་ལ་བདེན་ནས་ཡགོང་ས་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོའི་དགོངས་གཞི་དང་འགལ་ཏེ་
བཀའ་འགྲོན་གནང་ཡུལ་ཞིག་དུ་གྱུར་དོན་དང་། ཁ་ཞེ་གཉིས་མེད་ཀྱི་སྒྲིན་ས་བྱུང་བའི་
བཀའ་དགོངས་དང་ལེན་བྱ་མ་ཁན་ཞིག་མ་བྱུང་བའི་བྱ་མཆན། བྱང་པར་གོང་དུ་བཞིན་
པ་ལྟར་རྗེ་འདི་པ་སྒྲུ་གཞིན་ནའི་དུས་ནས་གྱུ་རྩེན་པོ་ཆེ་དང་། ཡིད་མ་རྟ་མ་གྲིན་སོགས་
རྟིང་ཆོས་ལ་ཐུགས་དད་དང་དག་སྦྱང་བརྟན་པོ་རྟིང་པ་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་ དུས་ཕྱིས་སུ་
སྒྲོབ་དཔོན་སྒྲོབ་བརྒྱད་ལ་མི་མཉེས་པའི་གནམ་ས་གོ་ལོག་པ་ལྟ་བུའི་འགལ་སྒྲུ་ཆེན་པོ་
དེ་ལྟ་བུ་ཞིག་རྗེ་ལྟར་བྱང་ངམ་ཞེ་ན། བཀའ་གདམས་སྒྲ་མ་རྣམས་ཀྱིས། སྤྲིན་པའི་
གྲོགས་དང་འཕྲད་པ་ལས། སྦྱང་ཆེན་སྒྲིན་པར་འཕྲད་པ་བཟང་། ཞེས་གསུངས་པ་
ལྟར། སྒྲ་མ་འདི་དོལ་གྱི་འདྲེ་ངན་འདི་དང་སྤྲིན་པའི་གྲོགས་སུ་གྱུར་པའི་དབང་གིས་
བྱང་བ་ཤེས་ལུས་ལ། ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་བཤད་རྒྱུན་ཞིག་ལའང་རྗེ་འདི་པའི་སྒྲུ་ཆེའི་སྟོན་
ལ་བཀའ་གདམས་སྒྲ་མ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱི་རྗེས་ཟེན་པ་ཞིག་ཡོད་ནའང་། ཁོང་དགྲུང་
ལོ་སུམ་ཅུའི་མཆོམས་ཤིག་ལ་བརྟུན་མཚར་གྱིས་ཉིན་ཤས་བརྒལ་བའམ་ཐུགས་དྲན་མེད་
དུ་སོང་ཞིང་། སྦྱར་སོས་པ་ནས་མཇུག་སྟེན་འགྱུར་ཟེར་བ་དང་། ཁོང་གི་སྒྲུ་ཆེ་སྒྲུང་
ལ་དོལ་འདྲེས་རྒྱུད་བརྒྱུམས་པ་ཡིན་པས་སྒྲུང་གྱི་གསུ་སུ་མི་འཛོག་ཅེས་ཟེར་བ་སོགས་
ལ་ཡང་བདེན་པའི་རུ་ཕྱི་ཞིག་ཡོད་སྟེད་མོད། རྒྱུད་བརྗེས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཁོང་གི་

«ནམ་ཐར་དོན་ལྡན་ཆོངས་པའི་དབྱངས་སྟན་» ལས།

སྟོན་དུ་སྐྱབས་འགྲོར་བཙོན་ཁུལ་ཞེས་པ་བྲིད་རང་ནས་གཙོ་
པོ་སྐྱང་མ་ཤུགས་ལྡན་བསྟེན་གསོལ་དང་། སྐ་ལོ་སོགས་སུ་ཆོས་
སྡེ་འབྲས་སྐྱངས་སུ་ལམ་རིམ་གྱི་བྲིད་བཤད་དང་འབྲེལ་བའི་སྟོབ་མ་
ནམས་ཤུགས་ལྡན་བསྟེན་གསོལ་ཤམ་ཆེར་དར་བས་སྐར་ནས་ཐོག་
མའི་ཐུག་འདེབས་པ་པོ་འཇམ་དབྱངས་ཆོས་རྗེ་ནས་དགོན་གནས་དེའི་
སྐྱང་སྟོབ་བཀའ་བསྟོས་གཉེར་དུ་གཏད་པ་གནས་རྒྱང་ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་
པོ་ནས་འབྲས་སྐྱངས་ལྷ་སྐྱར། བསྟེན་པ་སྐྱབས་དུ་བཏང་ཚུལ་
དགོངས་འགལ་སྐྱེས་འབྱུང་ཅ་དེར་ཐུག་པ་དང་། ལྷག་པར་འདིག་
ཏེན་དེགས་པར་ཆེ་འདིའི་གྲོགས་སུ་བཙོལ་བས་སྐྱབས་འགྲོའི་བསྐྱབ་
བྱ་དང་འགལ་བར་མཐོང་བས་མ་རིག་ཚོངས་པས་སྒྲིབ་ནོངས་ལས་ཤེས་
བཞིན་དཀར་མིན་གྱི་ལམ་དུ་རང་ཉིད་ཞུགས་ཤིང་། གཞན་སྟོར་བ་
སྟོང་ཁོང་ནས་མིན་ལུགས་འཁོད་པ་དང་། ནང་འགལ་དུ་མངོན་པས་
ཅི་ཡིན་ཞུ་ལན་འབུལ་དགོས་^{༡༠༥}

ཞེས་ལགོངས་ཀྱིས་བའི་དབང་པོའི་དྲུང་དུ་ཞུ་སྟན་འདི་ལྟར་སྤུལ་འདུག་པས་
ཉམས་བཞེས་གནད་སྟོན་གནད་ཆེ་རྒྱལ་བ་དབྱེས་པའི་མཆོད་སྒྲིན་དུ་འབྱུང་ཞིང་། གནས་

༡༠༥། འདན་མ་ཐོ་བཟང་དོ་རྟེན་ས་བརྩམས་པའི་«ཕ་པོང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྟོང་པོའི་ནམ་ཐར་དོན་
ལྡན་ཆོངས་པའི་དབྱངས་སྟན་» ལྟ་ས་དཔར་མའི་ཤོག་གངས་༩༣༧ པར་གསལ།

ཁུང་ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་པོས་གཙོས་སྤྱི་མཐུན་དམ་ཆོག་ཅན་གྱི་སྤྱང་མ་མཐུ་ལྷན་ནམས་ཀྱིས་
གྲོགས་འཕྲིན་བསྐྱབ་པར་གདོན་མི་བློ་མོད། ཡིད་པངས་པ་ཞིག་ལ་མེ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་
དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་མཆོམས་འཛིག་ཏུ་ཅི། བྱལ་སྟེལ་རྒྱ་ཆེར་མི་གནང་བའི་ཐ་ཆོག་
ལས་ཀྱང་འགོངས་པ་འདི་དག་མེ་འདི་པའི་རྒྱུད་བཅེས་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། འདྲེ་ངན་དོལ་
རྒྱལ་གྱིས་རྒྱུད་བསྐྱལ་དང་བསྐྱུ་བྱིད་ཁོན་ལས་བྱུང་བ་ཤེས་ནུས།

དེ་ཡང་མེ་འདི་པས་ཐོག་མར་དྲུགས་པོའི་སྒྲ་མ་སྐལ་བཟང་མཁས་གྲུབ་བྱུང་
ནས་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་དབྱེ་འཇུགས་གནང་འདུག་ཀྱང་། དྲུགས་པོ་རིན་པོ་ཆེ་
ནས་དེ་སྟོན་སྟོ་སྤྱང་གི་ཚུལ་དུ་བཞག་ཡོད་པ་དང་། རྩ་པོར་ཁ་པའི་རྩ་པའི་སྒྲ་མ་བམ་
ཆོས་སྒྲ་མ་འཇམ་དཔལ་ལྷན་གྲུབ་རྒྱ་མཆོས་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་མི་གནང་། སྟོག་
གཏད་ལ་དག་རྣམ་གཤིས་བྱེད་བརྒྱུན་མཛད་མཁན་སྟག་ཕུ་བསྟན་པའི་དངོས་གྲུབ་ནས་
ཀྱང་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་མཛད་ཚུལ་མི་འདུག་པ་བཅས། མེ་འདི་པའི་སྒྲ་མ་དམ་
པ་དག་གིས་དོལ་རྒྱལ་ལ་རྒྱུ་སྟོས་དང་གཟིགས་མཐོང་དེ་འདྲ་གནང་མི་འདུག་པས། དོལ་
རྒྱལ་རང་དངོས་ནས་རྒྱུད་བསྐྱུ་ལུས་དབང་ཁོན་སྤྱུགས་སྟོས་མཐོངས་པར་བསྟེན་གསོལ་
གནང་འདུག་ཚུལ་གསལ་པོར་མཐོང་བྱུང།

ཡགོང་ས་བརྒྱ་གསུམ་པ་མཆོག་སྐྱུ་མུ་ངན་ལས་འདས་ཚུལ་མ་བསྟན་པའི་
གོང་ཅམ་དུ། སྒྲ་སྐྱུལ་དང་སྐྱུ་དྲག་ནང་མ་དུ་མས་ཞུ་བསྐྱུལ་དང་གསེད་དགྲོལ་
བརྒྱུད་ཡགོང་ས་རྒྱལ་བའི་དབང་པོས་སྐྱབས་མཆོག་ལ་མཇལ་འཕྲད་བྱུང་ཏུ་ཞིག་
གནང་། སྐབས་དེར་ཡགོང་ས་མཆོག་ནས་མེ་འདི་པར་སྤྱར་གྱི་བཀག་རྒྱ་དགོངས་

འཁྲོལ་དྲངས་གཙང་བྱང་པའི་ཐེབས་སྒྲོ་གང་ཡང་མ་བྱང་ཡང་། རྗེའི་ཞབས་འབྲིང་
ནམས་ཀྱིས་ཡལོང་ས་མཆོག་ནས་དགོངས་འཁྲོལ་ཐོབ་ཚུལ་དྲིལ་བསྐྱགས་བྱས་ཞིང་།
དེ་ནས་རིང་མིན་ཡལོང་ས་རྒྱལ་པའི་དབང་པོ་ཞི་བར་གཤེགས་སྟབས། རྗེ་འདི་
པས་ལྷ་ལྷན་གདན་ས་དང་དྲགས་ཀོང་སོགས་སུ་གསུང་ཆོས་རྒྱུ་ཆེར་གནང་ཞིང་།
དགེ་ཚུལ་སྒྲོང་གི་སྡོམ་རྒྱན་སྟེལ་བ། དོལ་རྒྱལ་ལ་མཆོད་བསྟོད་ལྟར་ལྷག་གནང་
བ་སོགས་ལྟར་ལུས་ཀྱི་མཛད་པ་བསྐྱར་དུ་བསྐྱངས་ཡོད། མི་རིང་བར་སྟོད་སྒྲོང་
རྩ་སྒྲིང་རིན་པོ་ཆེ་ནས་རྗེ་འདི་པ་ཁམས་སྟོགས་སུ་ཆིབས་བསྐྱོད་ཆོག་པའི་དགོངས་
འཁྲོལ་སྒྲུལ་པས། ཆབ་མདོ་སོགས་ཁམས་ཁྲལ་དགོན་སྡེ་ཁག་ཅིག་དུ་ལམ་རིམ་
གསུང་ཆོས་དང་སྐྱགས་དོལ་རྒྱལ་བརྟེན་གསོལ་ཁྲལ་སྟེལ་རྒྱུ་ཆེར་སྟེལ་པའི་གནས་
ཚུལ་རིམ་བར་འབྱུང་ངོ་། །

པ། ཡཔཏ་ཆེན་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་མཆོག་ལ་རྒྱུད་བསྐྱེལ་གྱིས་བཀྲས་
 རྒྱན་གདན་སར་བསྟེན་གསོལ་སྟེལ་པའི་སྒོར།

ཡགོང་ས་རྒྱལ་དབང་བཙུགས་པ་ཆེན་པོའི་སྐུ་དུས་པོད་འདིར་ཕྱི་རོལ་
 གྱི་བཙན་འཛུལ་རིམ་པར་བྱུང་ན་ཡང་། མགོན་པོ་གང་ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་བསྐྱེད་མཐུ་
 ལྟོབས་དབང་གིས་པོད་ཀྱི་རང་བཙན་སྒྲར་གསོ་མཛད་པར་མ་ཟད། རྒྱལ་སྤྱིའི་
 འབྲུར་འགོས་དང་། ལྷབས་བབས་པོད་ཀྱི་གནས་སྤངས་ལ་གཟིགས་པ་ཆེན་པོས་
 པོད་ཀྱི་སྤྱི་ཆོགས་བཅོས་སྒྱུར་གྱི་མཛད་བྱས་ཟབ་མོ་རིམ་པར་བསྐྱངས་པའི་ཁྲོད།
 ལྷབས་དེའི་ཐ་སྐྱེལ་དཔོན་ཕྱག་སོགས་ཁོ་དབང་ལྡན་པའི་མི་སྣ་ཁག་ཅིག་གི་ཁོ་དབང་
 ལ་ཕོག་ཐུག་འབྱུང་རྒྱ་ཆོས་ཉིད་ཡིན། དེ་དག་ལས་ཁ་ཅིག་གིས་མཛུབ་མོས་རི་
 སྒྲིབ་ཅེས་པའི་དཔེ་ལྟར་རང་ཁོ་རང་བདེའི་བྱེད་ཐབས་ཁོ་ན་ལས་བསམ་རྒྱུ་མེད་
 པར་ཡགོང་ས་མཆོག་གི་དགོངས་གཞི་སྒྲོང་བར་དངོས་ཤུགས་ཅི་རིགས་ཀྱིས་འགོག་
 གོལ་དང་བར་ཆད་བཅམས་དང་ཚྭ་མ་ལུས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ནི། རྗེ་པོ་འཇམ་པའི་
 རྣམ་ཐར་ལས་ཟུར་ཅམ་མཐོང་བུལ།

ལྷབས་དེར་རྒྱལ་དབང་མཆོག་དང་། པཏེན་ཐོ་བཟང་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་
 མཆོག་རྒྱན་གདན་ཐུགས་སྤང་མ་བྱུན་པ་གང་ཡང་མེད་པའི་ཐོག་ །དུས་རྒྱུན་ཡབ་
 སྐས་ཕན་ཚུན་ཕྱག་སམ་དང་། ཕྱག་བྲིས་སྦྱོལ་རྒྱན་ཟམ་མ་ཆད་པར་ཡོད་ན་འདྲ།

རྒྱལ་འགོང་སྤྱིང་དུ་ཞུགས་པ་རེ་བྱུང་གིས་ངན་བསྐྱུལ་དཔེན་སྦྱོར་པར་མེད་དུ་ཞུས་
 པའི་འབྲས་བུར། གཞུང་ས་དགའ་ལྡན་པོ་བྱང་དང་པའ་ཆེན་ནང་མ་སྒྲུང་གཉིས་
 གྱི་དབར་འགལ་བ་བྱུང་ཡོད་པ་སྟེ། རྒྱ་མག་(ཕྱི་ལོ་༡༩༣༩)ལོར་པའ་ཆེན་རིན་
 པོ་ཆེ་སྟོན་འཁོར་གོ་རྒྱལ་བཅས་སྦོ་བུར་བཀྲས་སྒྱུན་ཆ་བྱང་ནས་ཕེབས་ཐོན་གྱིས།
 སོག་ཡུལ་བརྒྱད་ཐ་མར་རྒྱ་ནག་དུ་འབྱོར། སྐབས་དེར་རྒྱ་ནག་ནང་གོ་མིན་ཏང་
 གི་ལག་དུ་སྤྱིད་དབང་ཚུད་མ་ཐག་ཡིན་པས། རྒྱ་གཞུང་གིས་གོ་སྐབས་དེ་དང་
 བསྐྱུན་ནས་མཐའ་ཁུལ་བོད་ལ་དབང་སྒྱུར་བྱ་བའི་རེ་ཐུགས་བཅངས་ཏེ། པའ་
 ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་སྟོན་འཁོར་ནམས་རྒྱ་ནག་དུ་ཕེབས་འཕྲལ་ཕེབས་བསྐྱུང་དང་སྟེ་ལེན་
 རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞུས་ཏེ། ཀུན་གཟིགས་རིན་པོ་ཆེའི་མཆོན་གནས་པེད་སྦྱོད་དང་། འཇམ་
 རྒྱུ་བ་སྒྲ་ཆོགས་གྱི་སྒོ་ནས་བོད་གཞུང་ལ་སྤྱིད་རུས་རིམ་པར་སྟེ་ལ་བར་བཅུམས་
 ནའང་། སྐབས་དེར་རྒྱ་ནག་ནང་འབྲུག་ཟིང་ཆེ་བའི་དབང་གིས་རེ་ཞིག་ངང་སྒྲུག་
 མི་བྱ་མཐུ་མེད་དུ་བྱུར། དེ་ནས་གིང་མག་(ཕྱི་ལོ་༡༩༥༥)ལོར་བོད་གཞུང་ནས་
 ཀུན་གཟིགས་པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེར་བོད་ཡུལ་གདན་སར་ཆིབས་སྒྱུར་ཡོང་བའི་
 ཞུ་ཡིག་ཐུལ་བའི་སྐབས་དེར། རྒྱ་ནག་གོ་མིན་ཏང་གིས་པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་
 ལས་ཁུངས་སྟེ་བ་བྱི་ལིང་དུ་འཇུགས་རྒྱ་དང་། བོད་དུ་ཕེབས་པའི་རྒྱུ་རྩལ་གས་
 སུ་རྒྱ་དཔོན་ཆེ་ཁག་འགའ་དང་། སྐུ་སྤྱང་དམག་མི་ལྔ་བརྒྱ་བཅས་མཉམ་བསྦྱོད་
 བྱ་རྒྱ་ཡིན་སྟོར་དེ་ལ་བསྒྲགས་བྱས་པར་བོད་གཞུང་གིས་ནན་ཅིང་དོན་གཅོད་ཁང་
 བརྒྱད་ངོ་ཚོ་ལ་བྱས་པར་སྟོས་མེད་གྱིས་ལོ་དེར་ཀུན་གཟིགས་རིན་པོ་ཆེ་སྦྱོད་དགུ་

མདོར་ཆེབས་བསྐྱོད་གནང་།

སྐབས་དེར་རྗེ་པའོང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྙིང་པོ་སྐྱེ་དགུ་མདོར་ཆེབས་པ་
གསན་འཕྲལ་མངལ་འཕྲད་བྱུང་ཞིང་། དེར་པའོ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་རང་ཉིད་
གདན་སར་ཆེབས་རྒྱུར་པོད་གཞུང་ནས་ཀྱང་དབྱང་གིས་བཏང་བའི་སྐྱེ་སྤྱང་དམག་
ཕྱིར་སློག་དགོས་པའི་བཀའ་ཆེབས་པ་སོགས་འགལ་གཞི་ཆེ་ཙམ་ཡོད་པས་སྐབས་
རྗེ་མཆོག་ནས་མཐུན་འགྱུར་དང་རྒྱབ་རོགས་གང་ནུས་དགོས་པའི་བཀའ་ཆེབས་
པར། རྗེ་པའོང་ཁ་ནས།

ཟླ་གཞུང་ནང་རྫོས་ཀྱི་ནམ་པ་བྱུང་དང་འབྱུང་ཟུས་འདི་དག་
ཀུན་གཟིགས་རྫོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གསང་ནམ་དུ་གསལ་བ་དགོངས་
རྒྱུ་ལྟར་ཡབ་སྐུ་ལས་མས་ཀྱི་ཉེ་འཁོར་ཕྱི་ནང་གང་སར་དད་ཞེན་
གཅི་ཐོབ་གྱིས་དབྱེན་དཀྱུག་སེལ་འདུག་གི་བསམ་སྦྱོར་ཅི་ནུས་ཅོ་མ་
པའི་དམ་སྲིད་འཕུལ་ལས་འབྱུང་སྲིད་ལ།^{༡༠༩}

ཞེས་པའི་བྲུ་ལན་ཕུལ་བར། དེ་རྗེས་ཉིན་ཞིག་ཀུན་གཟིགས་མཆོག་ནས་
གཏིང་སྐྱེས་སྐྱུ་ལ་སྐྱེ་ཆེད་གནང་གིས། ང་ཚོའི་ཟླ་བའང་གི་ལས་དོན་ཆེ་རྒྱུང་གང་
ཡང་ལམ་སྟོང་ཁ་ཉིད་དུ་བར་ཆད་ཀྱི་དབང་དུ་འཁོར་བ་མང་བས་དེ་དག་རྗེ་འདྲ་
ཡིན་དང་། རྒྱུན་སེལ་རིམ་གྱི་སོགས་གང་དང་གང་བཞུས་པ་ལེགས་སྟོར་སྐབས་

༡༠༩ ། འདན་མ་རྫོ་བཟང་ནི་རྗེས་བཅུ་མས་པའི་«པའོང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྙིང་པོའི་ནམ་ཐར་དོན་
ཟུན་ཆངས་པའི་དབྱངས་སྟན» ལྷ་ས་དཔར་མའི་ཤོག་ངོས་༡༣༡པ པར་གསལ།

རྩེ་མཆོག་གིས་བྱུགས་དམ་བཟླ་པ་ཞིག་གནང་དགོས་ཞེས་ཐེབས་པར། རྩེ་པ་
 བོང་ཁ་པས། འདི་སྐོར་ལ་ངོས་ཀྱི་དོགས་གནས་ཤིག་ཡོད་ཀྱང་ཞུ་བྱས་བྲལ་བ་
 ཉེ་བུ་འདུག་གསུངས་པར། འོ་ན་རྒྱལ་ཆེན་གྱི་འཕྲུལ་འདྲ་མིན་ནམ་ཞུས་པ་ན།
 “**ངོས་ཀྱི་དོགས་གནས་ཀྱང་དེ་རང་ཡིན་**” རྩེ་ལ་དང་། དེར་ཕན་པའི་
 ཐབས་རིམ་གཞན་གྱིས་ཕན་ཐོགས་པ་དཀའ་བས་ཀུན་གཟིགས་རིན་པོ་རང་ཉིད་
 ཀྱིས་བརྟེན་གསོལ་ཕྱན་བྱ་གནང་བྱུ་བཆོ་དེ་ག་གལ་གནད་ཆེ་སྟམ་པ་ཡོད་ཅེས་པའི་
 ལྟགས་ལན་ཕྱལ། (ནམ་ཐར་ཤོག་ངོས་༡༣༡^པ ནས་༡༣༡༡ བར་གསལ།)

སྐབས་དེར་ཀུན་གཟིགས་པའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་གསུངས་གསལ།

ངོས་རྒྱུད་དུས་སྐབས་བཟང་གིས་ལྷན་པོའི་བླ་བྲང་གཟིམ་རྒྱུད་
 གི་ཉེ་སྐོར་ཐེམ་སྐས་ཀྱི་ལོགས་ནས་བྱ་གཟུགས་བརྩེད་ཉམས་ཅན་
 གསང་ཕྱི་ལྷག་ལྷམ་གྱོན་པ་ཞིག་ཡར་མར་འགོ་བ་གཞན་འགའ་རེས་
 མཐོང་། དེ་ཡོངས་འཛིན་རིན་པོ་ཆེར་ཞུས་སྐབས་རྒྱལ་ཆེན་བྱུགས་
 རྩན་བྱ་བ་ཡིན་གསུང་། ཡོངས་འཛིན་རིན་པོ་ཆེས་ངོས་ལའང་། ཀུན་
 གཟིགས་གོང་མ་བཟླ་བའི་དབང་ཕྱུག་གིས་རྗེ་ང་ཆོས་ཕུག་བཞེས་
 གནང་བས་རྒྱལ་པོ་དེ་དང་འཁོན་འགས་ཆེ་བ་ཕྱུང་ཡོད་སྟེ་བས་ད་ལྟ་
 ཀུན་གཟིགས་རིན་པོ་ཆེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་བྱུ་བ་མཐའ་ཆལ་ཆོལ་གནང་
 བ་གཏན་ནས་མི་འགྲིགས་པར་དགེ་རྩན་པའི་ལྷ་བྱུ་བ་གཙང་མར་འཛིན་
 དགོས་ཞེས་ཡང་ཡང་གསུང་གིན་ཡོད། དེས་ན་བདག་གིས་རྗེ་ང་ཆོས་

གཏན་ནས་བྱེད་ཀྱི་མེད་ཀྱང་སྐྱོ་གོང་མས་རྫིང་མའི་ཕྱག་བཞེས་ཏུ་
 ཆེར་གནང་ཞིང་། ཉིན་གཅིག་སྤྱིན་སྟེག་གཅིག་གནང་ཁར་མི་གཞན་
 ཞིག་ནས་ཤུགས་ལྡན་གྱི་སྐྱོ་ཐང་བཞེངས་པར་རབ་གནས་གནང་སྐྱོར་
 ཕུལ་བ་དུས་མཚུངས་པས་སྐྱོ་གོང་མ་ཉིད་ཀྱིས། དེས་ཉེན་འབྲེལ་
 ལེགས་གསུང་སྟེ་དེ་མ་ཐག་ཐར་གར་མར་ཁུ་སྐྱུགས་ནས་མེར་བསྟེགས་
 པས་ཞལ་ཁེབས་སོགས་མེས་ཚིག་ཀྱང་སྐྱོ་ཐང་གི་མེ་ལོང་དངོས་གཞིས་
 མེ་གཏན་ནས་མ་བཞེས་པར་སྐྱོ་མ་གྱིས་ཚོས་ཉེ་ནག་ཁོག་གེར་བསྐྱད་
 ཡོད། དེར་ལྟར་མཛད་པས་ཤུགས་ལྡན་དང་འཁོན་འགུམ་བྱུང་བ་
 ཡིན་འདུག་པས་ད་ལྟ་འཁོན་འགུམ་ཁུ་སྟོག་གི་རིགས་ལྷག་མེད་ཞི་
 ཐབས་ནོངས་བཤགས་སོགས་གནད་སྤྱིན་ཞིག་བྱ་དགོས་སྟབས།
 རྒྱབས་རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་རང་ཉིད་ནས་ཐུལ་ཆེན་ཤུགས་ལྡན་དང་ངེད་ཀྱི་
 བར་ལྟ་ངོ་མི་ངོ་སྤྱད་དེ་སྐྱོ་འཁོན་ཞི་བའི་ནོངས་བཤགས་དང་བསྐྱང་
 འཕྲིན་སོགས་གནད་སྤྱིན་འབུལ་སྐྱོའི་རྒྱབས་འདུག་དང་གྲོགས་དན་
 གནང་དགོས་ཞེས་ཐེབས་པར། རྗེ་ཉིད་ཀྱིས། དེ་ལྟར་ནོངས་བཤགས་
 སོགས་མཛད་གྲུབ་ན་མཚོག་དུ་འགྱུར་ཞིང་། ལུས་སྟོབ་པས་ལྟ་ངོ་
 མི་ངོ་སྤྱད་ཐུབ་པ་ཤིན་དུ་དཀའ་ཡང་བསྐྱང་འཕྲིན་དང་ནོངས་བཤགས་
 འབུལ་གནང་བསྐྱང་དགོས་སོགས་ཀྱི་ཞབས་རིམ་རྣམས་རང་རྣམས་གང་
 ཡོང་དུར་འབྱུངས་ཁུས་ཚུགས་པ། འོན་ཀྱང་གཞན་གྱིས་བསྐྱང་བཤགས་

སོགས་བརྒྱ་ལྷོང་མང་པོ་བཏོན་པ་བས་སྐྱ་མདུན་རང་གིས་གཏོར་
འབུལ་མདོར་བསྐྱས་པའི་ཙམ་གནང་བྱུང་གྱང་དགོས་ལུས་པན་སྐབས་
ལྷག་པར་ཆེ་ཚུལ་^{༡༠༩}

ལུས་འདུག་པ་བཅས། དུས་སྐབས་དེ་ནི་པཌ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་སྔ་ཕྱི་
གཉིས་ཀར་མཛད་དཀའ་ཆེན་པོས་བྱགས་པམ་དང་གཞན་དབང་ལོག་ཚུད་དེ།
པཌ་ཆེན་སྐྱ་ལོང་མའི་བྱགས་བཞེད་དམ་བཅར་ལྷོས་མེད་ཀྱིས་དོལ་ཀྱལ་བཞེན་
གསོལ་གནང་བའི་དབུ་བཙུགས་འདུག་གྱང་། དེར་དོལ་ཀྱལ་གྱིས་གོགས་འཕྲིན་
བསྐྱབས་ཏེ་མཛད་འཕྲིན་སྟེལ་ཀྱང་དང་བྱགས་ཀྱི་དགོངས་བཞེད་ལྷན་གྱིས་འབྱུང་
པ་ལྟ་ཞོག། རིང་པོ་མ་སོང་བར་ཀུན་གཟིགས་མཆོག་ཆབ་མདོར་སྐྱ་ཆེ་མ་
བཏན་པའི་ཐ་སྦྱོའི་གནས་ཚུལ་ཐོན་པའི་ཚུལ་སྐབས་མེ་པ་བོང་ཁའི་ནམ་ཐར་ནང་
གསལ་ལྟར་བཞོད་ན།

པོད་གཞུང་ནས་ཀུན་གཟིགས་རིན་པོ་ཆེ་བཀྲས་ལྷན་གདན་སར་ཤེབས་
པར་དགའ་བསུ་དང་སྐྱགས་ས་ཆོགས་སོ་སོར་སྟེ་ལེན་བྱ་སྤྲིག་ཨང་གསར་ལུས་
ནའང་། སྐྱ་སྤང་ཀྱང་དམག་པོད་དུ་གཏན་ནས་གཏོང་བལ་མེད་ཚུལ་ཕྱོགས་གཉིས་
ནས་ལྷ་མོལ་གནང་ལུས་སྐབས་སུ། ཀྱ་གཞུང་གི་ངན་བསྐྱལ་ལོག་ཀུན་གཟིགས་
རིན་པོ་ཆེ་སྐྱ་ལའོར་དང་སྐྱ་སྤང་ཀྱང་དམག་ལྷ་བརྒྱ་བཅས་སྟེ་མདོ་ནས་རབ་གིས་

༡༠༩༽ འདན་མ་སྒོ་བཟང་དོ་རྩིས་བརྩམས་པའི་«པ་བོང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྟོང་པོའི་ནམ་ཐར་དོན་
ལྷན་ཆངས་པའི་དབྱངས་སྟན» ལྷ་ས་དཔར་མའི་ཤོག་ངོས་༡༩༩༠ པར་གསལ།

རྒྱུད་ཤོད་དགོན་པར་དུ་གདན་དྲངས་འདུག་པ་མ་ཟད། ཀུན་གཟིགས་རིན་
 པོ་ཆེ་འཇོན་ཐོག་ནས་ལམ་འཁེལ་སྡེ་རྒྱུད་སོ་སོར་ཐེབས་བསྐྱེད་མཐུན་འགྱུར་
 དགོས་སྒོར་གྱི་བཀའ་ཡིག་ཀྱང་བཀམ་པའི་གནས་ཚུལ་ལྟ་ཅིན་དུ་འཕྱོར་འཕྲལ།
 བོད་རྒྱུད་སུ་ཆོག་པ་འདུ་སྤྱི་མོས་ཐོག་ཀུན་གཟིགས་རིན་པོ་ཆེ་གདན་སར་ཐེབས་
 རྒྱུར་མཐུན་འགྱུར་གང་དགོས་བསྐྱབ་རྒྱུ་མ་གཏོགས། སྤྱི་སྤྱང་རྒྱ་དམག་བོད་
 དུ་གཏོང་རྒྱུར་རྒྱལ་ཁབ་གསུམ་པའི་གི་ཁག་ཐེག་མེད་ན་ཡོང་ཐབས་མེད་པའི་
 ཐའཆོག་ནན་མོ་བསྐྱགས་པའི་རྒྱུན་གྱིས། ཀུན་གཟིགས་མཆོག་སྟོན་འཁོར་རྣམས་
 ཟུར་སྤྱེ་དགུ་མདོར་ཐེབས་འཇགས་མཛད་འདུག་ནའང་། དེ་ནས་རིང་མིན་
 ཀུན་གཟིགས་རིན་པོ་ཆེ་སྟོ་བྱར་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཐིམ་ཚུལ་བཞུན་
 པའི་ཐབས་སྟོ་བའི་གནས་ཚུལ་ཐོན་ཡོད།

འདི་ཕྱོན་རྗེ་ཡུ་འོང་ཁ་པ་བདེ་སྤྱིང་ཁམས་ཕྱོགས་སུ་ཐེབས་པའི་(ཕྱེ་ལོ་
 ༡༩༣༥) ཏོར་ཁླ་དགུ་པའི་ཆོས་༣༠ ཉིན་གྱི་དགོང་མོའི་མཉམ་ལམ་ཞིག་དུ།

ཆབ་མདོ་འཕགས་པ་རྣ་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱི་ལུས་གིན་དུ་རྒྱུད་ལ་
 རིད་པ། ལྷན་གཉིས་ཀ་རྒྱུད་སུ་པ། ལུགས་ཏ་ཅང་ཡམ་པའི་ཉམས་
 གྱི་གསུང་གཙོང་མང་པོ་ཞིག་འཕྱོན་གྱིན་འདུག་པར། རྗེ་ཉིད་གྱིས་
 ལུགས་གསོ་མང་དུ་གནང་པའི་སྐབས། སར་ཅམ་ན་རྣ་མོ་བྱི་ཞོན་
 མ་རེད་ཟེར་བའི་སྤྱང་མ་དྲག་ཅལ་ཅན་ཞིག་དང་། དེའི་སྐག་དུ་རྗེ་
 ཉིད་ལ་མི་དགའ་བའི་རྣམ་འགྱུར་སྟོན་པའི་སྤྱང་མ་གདུག་རྒྱུབ་ཅན་

ཞིག་བཅས་འདུག་པ་དེར་གནས་པའི་རྟིང་མའི་རྩ་སྤང་འདྲ་མིན་ནམ་
སྟམ།^{༡༡༠}

ཞེས་ཟིན་ཐོར་བཀོད་གནང་ཡོད་པ་འདི་ལས། རྗེ་འདི་ཉིད་ཀྱིས་དོལ་
ཀྱལ་བརྟེན་གསོལ་སྤེལ་བའི་རྟིན་གྱིས་བརྟེན་པའི་སྤང་མ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྟུན་ལྗན་
ནམས་ཀྱང་མི་མཉེས་པ་མཐོང་བྱལ་ལ། ལྷག་པར་སྐབས་དེར་སྐབས་རྗེ་རྟིན་འཁོར་
ཚུར་ཕྱོགས་ཁམས་ཅེ་ཆུ་ཁ་དང་ནང་ཆེན་ཕྱོགས་སུ་ཆེབས་བརྒྱུད་སྐབས། ས་གནས་
སེར་སྐྱ་མི་མང་ནས་མི་དགའ་བའི་ནམ་འགྱུར་འདྲ་མིན་བརྟེན་པ་དང་། ཐེབས་
ལམ་དུ་མཐུན་འགྱུར་མ་ཁུས་པའི་གནས་ཚུལ་ཡང་བྱུང་བར་གཞིགས་ན། རྗེ་འདི་
པ་དོལ་ཀྱལ་དང་འབྲེལ་འདྲིས་ཡོད་ཐོག་ཀྱལ་བའི་བཀའ་དཀོངས་དང་འགལ་བའི་
མཇད་སྟོན་པོད་ཡུལ་གང་སར་བྱལ་གདལ་འབྱུང་བཞིན་པ་མཆོན་བྱལ། དེ་ཡང་
«ནམ་ཐར་ཟུར་འདེབས་»ལས།

འདི་སྤུལ་ས་ཆེགས་བཅད་པ་སོགས་གནད་པ་ཅི་འཕྲོལ་ལས་ཐན་
ཆ་སྤྱ་ཙམ་མི་སྤྱལ་བའི་རྩ་རྟིན་ཅེ་ཆུ་ཁ་པ་ནམས་ལ་བྱུག་ཅིང་། དེ་ཡང་
གཙོ་པོར་བཞིས་དཔོན་དཀོན་གྱིས་ལེགས་པོ་མ་བྱས་པས་ལན་གསུངས།
ཞེས་དང་།

གཞན་ར་བྱས་དང་ནང་ཆེན་པས་མཐོང་འདོད་མེད་པའི་

༡༡༠་༽ འདན་མ་རྒྱོ་བཟང་དོ་རྗེས་བཅུམས་པའི་«ཡ་པོང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་རྟིང་པོའི་ནམ་ཐར་དོན་ལྡན་
ཆངས་པའི་དབྱངས་སྟན་» ལྷ་ས་དཔར་མའི་ཤོག་ངོས་༡༡༥༡ པར་གསལ།

གནས་སུ་འཛིན་ལ། ལྷག་པར་ནང་ཆེན་གྱི་ཁྲུལ་འདིར་ཆོས་ལུགས་
 གྱི་ཅ་བས་ངོས་ལ་བདུད་མཐོང་བ་ལྟར་བྱེད་ཅིང་མི་རྒྱ་གཉིས་ཅིང་
 ཁམ་པ་ཞེ་ཅིག་དུ་སྤང་བས་སྡོན་དུ་མི་ལྷས་འཇུག་པ་མོགས་ལ་
 བཏགས་ན་འབྲུག་ལོང་མ་བྱུང་བ་ལྷ་མ་མཆོག་གསུམ་གྱི་བྱིན་མཐུ་
 བསམ་གྱིས་མི་ཁྲུབ་པའི་རྣམ་པར་གོ།^{ྱྱ}

ཞེས་ཅེ་པ་པོང་ཁ་པ་སྟོན་འཁོར་ལ་པོད་གཞུང་ནས་ཅེ་ཉིད་ཤེབས་ལམ་
 དུ་གང་ཅིར་མཐུན་འགྱུར་དགོས་པའི་བཀའ་ཁྲུབ་སྡུལ་ཡོད་ནའང་། ས་ཁྲུལ་
 འདི་དག་གི་མི་མང་གིས་བདུད་ལྟར་མཐོང་བའི་ལྷ་སྤངས་བཟུང་ཡོད་པ་འདིའི་
 རྒྱ་རྒྱུན་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་སྟེལ་གྱི་གནད་དོན་ལ་ཐུག་ཡོད།

དེ་ནས་ས་ཡོས་(བྱི་ལོ་༡༩༣༩)ལོར་ཅེ་པ་པོང་ཁ་པ་བདེ་སྟོང་སྤར་
 ཡང་གཙང་ཁྲུལ་དུ་ཆེད་ཤེབས་གྱིས། གཙང་བཀྲ་ཤིས་སྟུན་པོའི་ལྷ་སྟེལ་མངལ་
 འཕྲད་གྱིས་སྤར་གྱི་ཞལ་བཞེས་ལྟར་ཀུན་གཟིགས་པར་ཆེན་རིན་པོའི་གདན་
 སར་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་གྱི་སྟོ་འཕར་ཡངས་པར་མངའ་བའི་སྟོར་ནི།

དེ་སྔ་ཁམས་ཤེབས་སྐབས་སྟེ་མདོར་ཀུན་གཟིགས་པར་ཆེན་
 རིན་པོ་ཆེ་དང་སྟོད་མངལ་སྐབས་ཀུན་གཟིགས་མཆོག་གིས་བཀྲས་
 ལྷར་རྒྱལ་ཆེན་ཤུགས་ལྡན་གྱི་འཁོན་གནོད་ཡོད་པ་ཞི་ཐབས་མངའ་

ྱྱྱ འདན་མ་ཐོ་བཟང་དོ་རྗེས་བརྒྱམས་པའི་«པ་པོང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྟོང་པོའི་རྣམ་ཐར་དོན་ལྡན་
 ཆོངས་པའི་དབྱངས་སྟན་» ལྷ་ས་དཔར་མའི་ཤོག་ངོས་༡༣༦ པར་གསལ།

རྒྱུ་ལྷོ་པ་ཀའ་མངགས་གནང་ཚུལ་སྟེ་ཤན་བརྒྱད་ཇ་ཐ་སོགས་ལ་ཞིབ་
 ཏུ་གནང་བས་བཀྲས་ལྷན་ཐ་གྲ་དང་། སྐྱུ་བྲག་དང་ཞབས་གས་བགས་
 སོང་ནམས་ནས་པར་ཆེན་བསྟན་པའི་དབང་ཕྱུག་གིས་རྟིང་ཆོས་ཕྱག་
 བཞེས་གནང་སྟབས་ཆོས་སྦྱོང་ཕྱགས་ལྷན་དང་འཁོན་འགས་ཏེ་ཅང་
 ཆེ་བ་བྱུང་སྟེ་པར་ཆེན་གྱི་སྐྱུ་ཆེ་མཛད་འཕྲིན་མཐར་མ་ཕྱིན་པ་དང་།
 ཐེམ་སྐས་གིག་གི་འོག་ཏུ་ཕྱགས་ལྷན་མནན་པ་བརྒྱབ་པ་སོགས་ཡོད་
 ཚུལ་འཕྲོས་མོལ་བྱས་པར་བྱུང་ནས་ཁོང་པ་ནམས་གྲོས་བསྟན་གྱིས་
 རི་ཐ་མ་ཉིད་ལྷ་ལྷན་དུ་ཕྱིར་མ་ཐེབས་གོང་བཀྲས་ཐ་ནས་བྱལ་ཆེན་
 ཕྱགས་ལྷན་བཞེན་གསོལ་བུ་རྒྱུ་ལྷོ་སྐྱུ་བརྟན་གསར་བཞེངས། རྒྱན་
 བསྐྱང་འཛུགས་པ་སོགས་གང་དགོས་རིམ་ཉིད་ཀྱི་བཀའ་སློབ་དང་བསྟན་
 ཏེ་བསྐྱབ་པར་ཐག་བཅད་ནས་སྟན་གསན་ཞུས་པར་ཞལ་བཞེས་ཀྱང་
 ལེགས་པར་སྐྱལ།^{༡༡༩}

ཞེས་སྐྱེ་དགུ་མདོར་ཀུན་གཟིགས་པར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱུ་སྒྲིལ་ནས་
 བཞེན་གསོལ་གནང་བྱུ་དང་། བཀྲས་ལྷན་དུ་བྱུ་ཆེར་གསོལ་མཆོད་གནང་དགོས་
 ཚུལ་ཀུན་གཟིགས་ཆེན་པོས་བཀའ་བསྐྱལ་གནང་ཡོད་ཚུལ་གསུངས་ཏེ། བཀྲས་
 ལྷན་སྐས་ཐེམ་འོག་ཏུ་པར་ཆེན་སྐྱུ་གོང་མས་མནན་པ་མཛད་པའི་དོལ་བྱལ་གྱི་

༡༡༩༽ འདན་མ་སྒོ་བཟང་ནི་རྩིས་བརྩམས་པའི་«ཕ་ཁོང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྟིང་པོའི་ནམ་ཐར་དོན་ལྷན་
 ཆངས་པའི་དབྱངས་སྟན» ལྷ་ས་དཔར་མའི་ཤོག་ངོས་༡༩༩༩ པར་གསལ།

བཀོད་ཐང་ཁྱིར་འདོན་གྱིས་བསྟེན་གསོལ་འགོ་འདྲུགས་པར་གསུང་བསྐྱལ་དང་།
 དེ་རྗེས་སྤྲོད་ཡང་གཙང་དུ་དངོས་ཐེབས་ཀྱིས་འདོད་གསོལ་གསར་ཚོམ་དང་།
 གཟུངས་སྐྱབ་དང་རབ་གནས། བསྐྱང་འཕར་ལྷགས་ཚོམ་སོགས་རྒྱས་པར་མཛད་
 འདུག་པ་མ་ཟད། བཀྲས་སྟུན་དགོན་པའི་བཅའ་ཡིག་ནང་ཀུན་གཟིགས་སྐྱ་
 ཁོང་མས་དོལ་རྒྱལ་བཀག་སྡོམ་གནང་བའི་ནང་དོན་བསྐྱར་བཅས་དང་། དེ་
 གའི་གྲ་པའི་གདོལ་རྒྱལ་གྱི་སྐྱ་རྟེན་དུ་དོས་འདོན་གྱིས་བཀྲས་སྟུན་གདན་སའི་
 རང་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་འགོ་འདྲུགས་གནང་བ་བཅས་སྤྲོས་པ་གཞུང་ཆའི་
 འབྲེལ་ལམ་ཉག་ཕྱ་བའི་གནས་སྐབས་སུ་རྒྱལ་འགོང་འདིས་གྲིབ་མ་ཕོག་ཅུམ་
 ཉིད་ནས་གནས་སྤངས་རྗེ་སྐྱ་གའི་ཐུར་གྱུར་ཏེ་བསྟན་མེད་ལ་ཉམས་ཆག་ཤོར་
 བའི་གནས་ཚུལ་རྒྱས་པ་སྐབས་དེ་བྱུང་གི་རྣམ་ཐར་ལོ་རྒྱས་དག་དུ་གསལ་ཞིང་།
 སྐབས་དེར་རྗེ་འདི་ཉིད་ཀྱི་མནལ་ལམ་དུ་འང་།

ནུབ་ཅིག་མཆན་མིས་སུ། རྗེ་ཉིད་དང་མེར་སྐྱ་དག་པ་མང་
 པོ་ལྟན་བཞུགས་ཐོག །འདུམ་བསྐྱིག་བྱ་རྒྱ་ཡོད་ཟེར་སྟུར། ཆོགས་
 མཆོད་མེར་སྐྱེང་གི་དུ་གང་འདྲ་བའི་མི་གཟུགས་པོངས་ཆེ་བ་ཞིག་
 བྱུང་བར་ཆོས་རྒྱུང་དག་པོས་ལན་གཉིས་གཟིར་བ་སོགས་ཀྱི་ལྟས་
 མཆན་གསལ་པོར་བྱུང་ཚུལ་ཐེབས་པ་ཡང་མཆིས།^{༡༡༩}

༡༡༩། འདན་མ་སྒོ་བཟང་ནི་རྗེས་བཅུམས་པའི་«ཕ་པོང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྤྱིང་པོའི་རྣམ་ཐར་དོན་
 ལྟན་ཆངས་པའི་དབྱངས་སྟན» ལྟ་ས་དཔར་མའི་ཤོག་ངོས་༡༩༡༡ པར་གསལ།

ཞེས་མེ་འདི་པས་ཀུན་གཟིགས་རིན་པོ་ཆེ་ཞལ་མ་བཞུགས་པའི་སྐབས་
 སུ་གདན་ས་བཀྲ་ཤིས་ལྷན་པོར་དོལ་རྒྱལ་བཞེན་གསོལ་གསར་དུ་བཅུགས་པར་
 གདན་སའི་བཀའ་སྤྱང་ཆེན་པོ་དག་ནས་འཁོན་འབྲུག་བྱུང་བ་གསལ་བ་བཅས།
 གང་ལྟར་དེ་སློན་སྐབས་མེ་པོང་ཁ་པས་དོལ་རྒྱལ་མངོན་ཆུང་གི་རྒྱལ་དུ་བཞེན་
 གསོལ་གནང་བར་ཡང་། ལགོང་ས་ཆེན་པོས་ཐེངས་མང་བཀའ་འགྲུགས་ཀྱིས་
 བཀའ་སྤྱུར་ཆ་ནན་དང་སྒྲགས་མཐར་མེ་འདི་པས་གསུང་ཆོས་གནང་རྒྱ་དགག་
 རྒྱ་མང་ད་འདུག་པ་དེ་ལྟ་ནའང་། ཐུས་སུ་ལྒྱལ་དབང་ཆེན་པོ་ཞི་བར་གཤེགས་
 མེས་མེ་འདི་པའི་ཐོག་སྤྱིད་སྦྱོང་རྩ་སྤྱོད་རིན་པོ་ཆེ་དག་སྤྱང་ཆེ་ཞིང་ཐ་སྤོབ་
 གྱི་འབྲེལ་ལམ་ཡོད་པ་བཅས། སྐབས་འདིར་མེ་འདི་པས་བཀྲས་ལྷན་དང་རྒྱང་
 རྩེ། སེ་ར་ཐེག་ཆེན་སྤྱིང་སོགས་དབུས་གཙང་ཁུལ་དུ་ལམ་རིམ་རྩོལ་བརྒྱད་ཀྱི་
 བྱིད་རྒྱན་དང་སྒྲགས་དོལ་རྒྱལ་བཞེན་གསོལ་རྒྱ་ཆེར་བྱེད་པའི་ལོ་སྐབས་
 བྱུང་འདུག་གོ །

༡། མེད་སྐྱོང་རྩ་སྒྲིང་རིན་པོ་ཆེར་དབུ་ཉེས་པོག་པའི་རྒྱུན་ཅུའི་
ནང་དོལ་རྒྱལ་ལ་འབྲེལ་ཆགས་སྟོར།

ས་ཡོས་(ཕུ་ལོ་༡༩༣༩) ཡོར་བཞི་སྡེ་སྐྱོང་གནས་ཁྱ་མ་བུམས་པ་སྐལ་
ལུན་སོགས་ཀྱིས་ཁུ་བསྐྱལ་དབང་གིས་མེད་སྐྱོང་རྩ་སྒྲིང་རིན་པོ་ཆེར་རྩེ་པ་ཤོང་
ཁ་པའི་རྩང་ནས་གསུང་ཆོས་ཁུ་རྒྱུའི་དགོངས་པ་འབྲུངས་ཏེ། སུར་ཚྭ་ག་རིན་
པོ་ཆེར་དེའི་སྟོར་བཀའ་མོལ་གནང་སྐབས། ཡོངས་འཛིན་སུར་ཚྭ་ག་རིན་
པོ་ཆེ་ནས།

མེད་པོད་ཀྱི་སྒྲ་ཆེན་ཆོས་སྐུ་ཞབས་པ་ཤོང་ཁ་པ་ལ་ཆོས་ཁུ་ན་
གཏན་ནས་མི་འགྲིགས་པ་རྒྱལ་བ་སྐུ་གོང་མས་རེད་ལ་ཞལ་ཆེ་མས་ཡོད།
པ་ཤོང་ཁའི་ཆོས་རྒྱན་ལ་གར་ཆེན་ངག་དབང་ཚུ་ལ་བྲིམས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་
འདྲེས་ཡོད་པས་ཁྱོད་ཆོ་སྒྲ་ཆེན་ནམས་ཀྱིས་ཆོས་འབྲེལ་ཁུ་བ་སོགས་
བྱ་མི་རུང་ཞེས་ཡང་ཡང་གསུང་གི་ཡོད་པས་མེད་སྐྱོང་རིན་པོ་ཆེ་རང་
ཉིད་ཀྱིས་སྐུ་ཞབས་པ་ཤོང་ཁ་ནས་ཆོས་གཏན་ནས་མ་གསན་ན་ལེགས་
ངེས་ཞེས་ཉིན་མཆན་རིམ་བསྐྱུད་ཀྱིས་བཀའ་འགོག་ནན་ཅན་ཡུ་ཚུགས་
མཐའ་བསྐྱེལ་དུ་གནང་བས་རྩ་སྒྲིང་ནས་མངོན་སྟངས་ཡེ་མ་བདེ་བའི་
སུར་རྩེ་ཉིད་ཀྱི་རྩང་ནས་སྐྱོང་གནས་སྐུ་བ་རྒྱུད་སུར་ཚྭ་ག་གིས་བཀག་

འགོག་མངའ་པའི་སྒོར་འབྲུལ་འབྲུལ་དུ་གནང་^{༡༡༩}

ཞེས་གསུངས་ཡོད་པས། སྐབས་འདིར་སྒྱུར་གནས་ཐ་མ་བུམས་པ་
སྐལ་བཟང་སྒྱུ་གོང་མ་ལེ་ཤེས་བཟང་པོ་ནི་དོལ་ཀྲུལ་སྒྱུ་དངོས་ཡིན་ཚུལ་སྒྱུབས་
ཱེ་པ་པོང་ཁ་པས་ཞལ་བཞེས་གནང་ཡོད་པ་ལྟར། དོན་དམ་པར་སྒྲ་ཆེན་རྣམ་
གཉིས་ཀྱི་དབར་དོལ་ཀྲུལ་གྱིས་དབྱེན་སྒྱོར་དཀྱུགས་ཤིང་བརྒྱབ་པའི་ཁྱེན་གྱིས་
ཐུགས་སྒྲུང་མི་དགེ་བར་གྱུར་པ་དང་། དེ་ལྟར་སྲིད་སྒྲོང་རྩ་སྒྲིང་རིན་པོ་ཆེ་
ནས་ཱེ་འདི་ཉིད་ཀྱི་དྲུང་ནས་ལམ་རིམ་དམར་ཁྲིད་བདེ་ལམ་སོགས་སྒྲིས་བུ་
གསུམ་གྱི་ལམ་གྱི་རིམ་པའི་སྒོར་དང་། བདེ་མཆོག་དྲིལ་བུ་ལྟ་ལྟའི་དབང་
ཆེན་སོགས་གསང་སྔགས་སྒྲ་མེད་སྒོར་གྱི་ཆོས་སྒོར་དུ་མ་ཞུས་ཏེ་སྒྲ་སྒྲོབ་དུ་
གྱུར་ཅིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་རྩ་སྒྲིང་སྲིད་སྒྲོང་རིན་པོ་ཆེས་ཱེ་འདི་ཉིད་སྒྲ་
སྒྱུལ་ཡོངས་ཀྱི་གྲལ་དབུར་བཞུགས་ཆོག་པའི་གོ་ཐོབ་སྒྱུལ་བ་དང་། ཡགོང་
ས་སྒྱུ་གོང་མའི་ཞལ་གདམས་བཀའ་ཀྱི་ཡོད་བཞིན་དུ་ཱེ་འདི་པར་མདོ་ཁམས་
སུ་ཐེབས་བསྐྱོད་དང་། ཆོགས་འདུས་ཆེ་སར་གསུང་ཆོས་གནང་ཆོག་པའི་བཀའ་
འཁྲོལ་སྒྱུལ་པས། ཱེ་བདེ་སྒྲིང་ཁམས་ཁུལ་དང་དབུས་གཙང་གང་སར་ཆེབས་
བསྐྱོད་གྱིས་ལམ་རིམ་ལྟོ་བརྒྱད་དང་། བདེ་མཆོག་དྲིལ་བུའི་དབང་རྒྱན་འདོན་
ཆོག་བཅས་ཡགོང་ས་ཀྲུལ་པའི་དབང་པོས་དམ་བསྒྲགས་མངའ་པའི་ཆོས་རྒྱན་

༡༡༩༽ འདན་མ་ཐོ་བཟང་ནི་ཱེས་བཅུམས་པའི་«པ་པོང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྒྲིང་པོའི་རྣམ་ཐར་དོན་ལྡན་
ཆངས་པའི་དབང་ས་སྒྲན་» ལྟ་ས་དཔར་མའི་གོག་ངོས་༡༣༢༩ པར་གསལ།

དང་། རོལ་རྒྱལ་འདི་ཉིད་དགེ་ལྡན་བསྟན་སྲུང་བྱུང་མེན་གྱི་ངོ་པོར་གཟེངས་
བསྟོད་དེ་བྱལ་སྤེལ་མངོན་སུམ་དུ་གནང་བྱལ་བ་བྱུང་ཡོད།

འོན་ཀྱང་། རིང་པོ་མ་འགྲངས་པར་སྤྱང་སྤྱང་རྩ་སྤྱང་ནས་རྒྱལ་འགོང་
འདིའི་འབྱུང་པོའི་ངན་འཕྲུལ་རྗེན་པར་གཟིགས་ཏེ་ཆོས་རྒྱུད་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་
ཕྱག་བཞེས་དང་། རོལ་རྒྱལ་མནན་སྤྲེག་མངོན་པའི་རྟེན་གྱིས་རྗེ་པ་པོང་ཁ་པ་སྤྱང་
སྤྱང་ཐོག་མི་དགེས་པའི་རྣམ་འགྱུར་ཆེན་པོ་བསྟན་ཡོད། དེ་ཡང་«རྣམ་ཐར་བྱུར་
འདེབས»ལས།

འདི་གའི་ལོ་ལྔ་ཕྱིར་རྩ་སྤྱང་ནས་ཆོས་ལུགས་གྲུབ་མཐའ་ཆལ་
ཆོལ་མང་པོ་གནང་ཚུལ་དང་། རྩ་སྤྱང་དང་ཆབ་མདོ་མཚན་ཉིད་སྐུལ་
སྐུ་བཀོས་ཏེ་གོ་སར་གྱི་ལས་རིམ་གསར་ཅོམ་སྟགས་གྱི་སྟོན་ནས་
བྱགས་ལྡན་མནན་སྤྲེག་གི་སྤྱིར་བཙུང་ཚུལ། རྗེ་ཉིད་ཀྱིས་ཆབ་མདོར་
བཀའ་ཅོམ་གནང་བ་དགའ་ལྷ་བཀའ་རྒྱ་མའི་མན་ངག་མང་པོ་གོ་སར་
ལ་སྐྱར་པའི་ཆོས་སྟོར་འགའ་ཞིག་རྩ་སྤྱང་སྟགས་གྱིས་ལྷས་ཏེ་མཚན་
སྐུལ་ནས་གསར་ཅོམ་བྱས་ཚུལ་སྟགས་དཔེ་ཆ་དངོས་འབྲུལ་བཅས་དག་
ཅིང་གསལ་བར་ལྷ་མའི་རིགས་མང་དུ་བྱུང་བ་རྗེ་ཉིད་ལུགས་མི་
དགེས་པའི་རྣམ་པ་ཆེས་ཆེར་བཞེས།^{༡༡༥}

༡༡༥༽ འདན་མ་སྟོན་བཟང་དོན་རྗེས་བརྟམས་པའི་«པ་པོང་ཁ་པ་པོད་ཆེན་སྤྱང་པོའི་རྣམ་ཐར་དོན་ལྡན་
ཆོངས་པའི་དབྱངས་སྟན» ལྷ་ས་དཔར་མའི་ཤོག་ངོས་༡༩༩༠ (ཤོག་གྲངས་༦༦) པར་གསལ།

༡༡༤༥ འདན་མ་སྒྲོ་བཟང་དོ་རྩེས་བརྩམས་པའི་«པ་ཤོང་ཁ་པ་མ་དེ་ཆེན་སྒྲིང་པོའི་རྣམ་ཐང་དོན་རྒྱུ་»
ཆངས་པའི་དབྱེངས་སྟུན་» ལྷ་ས་དཔར་མའི་ཤོག་ངོས་༡༡༤༧ པར་གསལ།

ཆོས་ཀྱང་མ་གནང་བ་བཅས། རེ་པོ་དགེ་ལུན་པའི་བསྟན་པ་བསྟན་འཛིན་སྤྱི་
དང་། བོད་གཞུང་དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་གི་ཆོས་སྤྱི་ཉི་མའོ་དུས་ཐོག་ཀྱལ་འགོང་
འདིས་ཕན་གཞོད་གང་ཡུང་ཡོད་མེད་གསལ་པོར་མཐོང་བྱུང།

སྐབས་འདི་ཤེད་ཅིག་ཏུ་སྤྱི་ཉི་མའོ་རེན་པོ་ཆེ་ཆབ་སྤྱི་ཐོག་ཐུགས་སུན་
ཀྱི་ནམ་པས་སྤྱི་ཉི་མའོ་ལས་དགོངས་ཞུ་གནང་སྐབས། བཞི་རྩེ་སྤྱི་ཉི་མའོ་གནས་ཐོ་
མས་སྟག་བྲག་རེན་པོ་ཆེ་སྤྱི་ཉི་མའོ་ལ་འོས་བབ་ཆེ་ཚུལ་ཞུ་ཤེད་ཀྱིས་རྩ་སྤྱི་ཉི་
མས་སྟག་བྲག་ལ་ནང་མའི་འོས་འཇུགས་གནང་བ་སྤྱི་མོས་ཀྱིས་སྤྱི་ཉི་མའོ་ཁོང་
པ་དང་། དེ་རྩེ་སྤྱི་ཉི་མའོ་གནས་ཐོ་མས་རྩ་སྤྱི་ཉི་མའོ་ལ་སྟག་བྲག་གིས་ཐུག་ལས་གནང་
སྤྱི་ཉི་མའོ་དང་རྩ་སྤྱི་ཉི་མའོ་རེན་པོ་ཆེ་འོ་ཐོག་གཟིགས་སྤྱི་ཉི་མའོ་ལེགས་མིན་སོགས་ནང་
མའི་ཞུ་ཡིག་ཐུལ་པའི་ཉེར་ལེན་གྱིས་རྩ་སྟག་གཉིས་ཐུགས་སྤྱི་ཉི་མའོ་མ་དགེ་པའི་
ཐོག་། སྤྱི་ཉི་མའོ་མའི་རྩ་སྤྱི་ཉི་མའོ་དང་རྩ་སྤྱི་ཉི་མའོ་མའི་སྤྱི་ཉི་མའོ་མའི་ཐུལ་
མཆན་ནས་རྩ་སྤྱི་ཉི་མའོ་དང་ཞུ་ཡིག་ཆེན་མོར་ལག་འཁོར་བསྐྱལ་ཀྱང་དོན་སྤྱི་ཉི་
མའོ་ཡུང་པའི་ཁར་གསང་བ་སྤྱི་ཉི་མའོ་པའོ་པ་དང་། རྩ་སྤྱི་ཉི་མའོ་ལ་སྟག་བྲག་
གི་སྤྱི་ཉི་མའོ་དང་འཕྲོག་ཆེད་རྩ་སྤྱི་ཉི་མའོ་མིན་ཏང་སྤྱི་ཉི་མའོ་ལ་མགོ་འདོགས་ཞུ་
སྤྱི་ཉི་མའོ་ཡིག་འཕྲོག་ཏུ་མ་ཐུལ་བར་རྩ་སྤྱི་ཉི་མའོ་རེན་པོ་ཆེས་མི་འགའ་པའི་ཐུག་གིས་
རེ་མ་པར་སྤྱི་ཉི་མའོ་འདུག་ནའང་། མཐའ་མར་ཞུ་ཤེད་ཏུ་ཀྱང་ཉེ་རྩ་སྤྱི་ཉི་མའོ་
ཏང་སྤྱི་ཉི་མའོ་ལ་འབྲེལ་ལམ་ཞུས་པ་བོད་གཞུང་རྩ་སྤྱི་ཉི་མའོ་དོན་གཅོད་ནས་ཤེས་
ཏོགས་ཡུང་ཞིང་། ཡུས་ཉེས་ཡུང་འཕུལ་རྩ་སྤྱི་ཉི་མའོ་ལ་ཐུར་རྩ་སྤྱི་ཉི་མའོ་འཁོར་དང་

བཅས་པར་ཁྲིམས་ཆད་ཡོག་པ་དང་། རྟ་སྒྲེང་རིན་པོ་ཆེ་བཅོན་ཞབས་སུ་འདས་
པ་དང་སྒྲུང་གནས་སྒྲ་མ་རང་ཡང་རང་སྲོག་བཅད་དེ་སྒོངས་པ་སོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་
འདི་དག་ལས་མཐོང་བྱུང་བ་ཞིག་ནི། རྒྱལ་འགོང་འདི་དང་འབྲེལ་བའི་ཉེར་
ལེན་གྱིས་སྤྱི་སྒྲེར་གང་ཅིར་ཕན་ལས་གཞོད་ཆེ་བ་བྱུང་ཡོད་པ་དེ་འོ། །

ས་བཅད་བདུན་པ། ལ་གོང་ས་བརྩ་གསུམ་པ་ཆེན་པོས་དོལ་
རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་དང་དམ་བསྒྲགས་མཛད་པའི་སྐོར།

༡། ལ་གོང་ས་མཆོག་ནས་བཀའ་བཅད་གནང་བའི་རྒྱ་མཚན།

སྐབས་ཇི་པ་པོང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྤྱི་པོ་གསན་བསམ་མཐར་ཕྱིན་ཏེ་
གསུང་རབ་ཀྱི་རྒྱ་གཏེར་འཛིན་པའི་དོ་རྩེ་འཆང་ཆེན་པོའི་གོ་འཕང་བསྟེན་པ་
ན། གདན་ས་སེ་འབྲས་དང་སྟོ་དྲགས་སོགས་ཀྱི་དད་འདུས་སྟོབ་ཆོགས་ལ་
གསུང་དབྱངས་ཆོས་ཀྱི་བདུད་ཅིས་ཡོངས་སུ་ཆོམ་པར་མཛད་དེ། མཁས་པའི་
བྱ་བ་གསུམ་གྱི་མཛད་པས་རྒྱལ་བའི་བསྟེན་པ་ལ་དགྲུང་འདེགས་རྒྱབས་ཆེན་
ཞུ་བཞིན་པའི་རྒྱལ་ལ་རྒྱལ་དབང་བརྩ་གསུམ་པ་ཆེན་པོའི་གསན་ཡུལ་དུ་གྱུར་
པས། ཇི་ཉིད་ལ་དམིགས་བསལ་བཅེ་གཟིགས་ཆད་མེད་བསྐྱངས་པའི་རྒྱལ་
ས་བཅད་གོང་མར་འཁོད་པ་དེ་ལྟ་ན་ཡང་། བསྟེན་འཛིན་ཆེན་པོ་སྐབས་ཇི་
མཆོག་གི་སྐྱུ་གེགས་སམ་སྐྱེ་འགྲོའི་བསོད་ནམས་དམན་པའི་དབང་ཡིན་པ་གང་
ལྟར། དགྲུང་ལོ་སོ་བདུན་པ་གིང་ལྟག་(ཕྱི་ལོ་༡༩༡༩)ལོར་དྲགས་པོ་སྐལ་
བཟང་མཁས་གྲུབ་བྱང་ནས་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་ཞུས་པ་ནས་བཟུང་། ཇི་

འདི་པ་རྒྱལ་འགོང་དེར་རིམ་གྱིས་བསྟེན་འདྲིས་དང་ཐུགས་གཏོང་དེ་ཆེར་སོང་
 རྟེ། རྟོལ་རྒྱལ་གྱིས་ལན་མང་ཞུ་སྟུལ་བྱུང་བ་བཞིན་བསྐྱང་ཆོག་རྒྱས་འབྲིང་
 ལས་ར་ཚྭ་མ་དང་། རྟོལ་ཆུ་མིག་དཀར་མོར་ཆེད་ཤེབས་གྱིས་སྤར་སྟུལ་སྟུ་གྲགས་
 རྒྱན་གྱི་སྟུ་གདུང་ལྟག་ལུས་བཞུགས་སར་ཆོགས་མཆོད་སྟུབ་འདྲུགས། རྒྱལ་
 དབང་བསྐྱལ་བཟང་རྒྱ་མཆོའི་གསུང་ཆོས་སྦྱོང་སྦྱིའི་མངའ་གསོལ་དང་། པཎ་
 ཆེན་ཐོ་བཟང་ཆོས་རྒྱན་གྱིས་མཛད་པའི་བསྟན་སྲུང་ཁག་གི་བསྐྱང་གསོ་གསེར་
 ལུན་མ་བཅས་ལ་ཁ་བསྐོང་གི་ཚུལ་དུ་རྟོལ་རྒྱལ་གྱི་སྤྱན་འདྲེན་གསར་འདྲུག
 །རྟོལ་རྒྱལ་ལ་ཆོགས་མཆོད་འབུལ་ཐབས་གྱི་ཆོ་ག་རྒྱས་པ་ལྷགས་ཚྭ་བཅས་
 གནང་བས་མ་ཆད། ཐ་མ་མཆོད་པའི་ཆོགས་ཞིང་ལ་རང་སྤང་ཆོད་བཟུང་གིས་
 ཡི་དམ་གྱི་གས་ནས་རྟ་མགིན་ཡང་གསང་སྤྱིར་བཏོན། ཆོས་སྲུང་ཡེ་ཤེས་པའི་
 ཁྲིད་དུ་རྟོལ་རྒྱལ་གསར་འདྲུག་མཛད་པ་བཅས་ལ་དགོ་ལྷན་སྟན་བརྒྱུད་གྱི་ཕྱག་
 སྟོལ་དྲི་མ་མེད་པར་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པ། སྟོམ་མདའ་ཉི་མ་རྒྱལ་མཆོན་ལ་སྤྱིན་
 བདག་གྲེད་བརྒྱལ་སྟེ་ཆོགས་ཞིང་དང་ལམ་རིམ་ཕྱག་དཔེ་དཔར་འདེབས་དང་
 རྩབ་སྟེལ་གནང་བ་སོགས་བསྟན་པའི་བདག་པོ་རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
 པ་ཡམོང་ས་བརུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོའི་སྟན་ལམ་དུ་རིམ་པར་མཆོད་པས། ལྷགས་
 རྟ་(ཕྱི་ལོ་༡༩༣༠)ལོའི་ཟླ་༡༦ ཆོས་༡༡ ཉིན་ཡམོང་ནས་ཅེ་མཁན་མགོན་
 ཆེན་མོ་བརྒྱུད་བཀའ་སྤྱོད་སྟུར་སྟུལ་དོན།

རྟོ་བརྒྱུད་ལམ་རིམ་ཟེར་བ་དང་། བདེ་མཆོག་གི་དབང་བདག་

བསྐྱེད་རྒྱན་འདོན་མ་ཆག་པར་བྱེད་དགོས་པ་བཀའ་གིན་དུ་དམ་པ་ཞིག
 ལྷག་པར་བྲ་མཆོད་ཀྱི་བྲིས་ཐང་གིན་དུ་རྒྱས་པ་དོ་མཆར་ཅན་ཞིག་ཡིད་
 འདུག་པ་ཙམས་མགོང་མ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོའི་གསན་ཡུལ་དུ་གྱུར་
 མི་འདུག་པས་འདི་དག་གི་ཁྲངས་ལུང་ཡིད་ཆེས་དྲངས་པ་འདྲིན་པ་ཞིག་
 རུ་དགོས་^{༡༡༥}

ཞེས་ཤིང་ཕ་པོང་ཁ་པར་རི་པོ་དགེ་ལུན་པའི་བསྐྱེད་པའི་བདག་པོ་མགོང་
 ས་རྒྱལ་པའི་དབང་པོའི་གསན་ཡུལ་ཅམ་དུ་འང་གྱུར་མེད་པའི་ལྷོ་བརྒྱད་ལམ་
 རིམ་ཐོ་བརྒྱད་དང་དེའི་འབྲིད་རྒྱན། བདེ་མཆོག་གི་དབང་བདག་བསྐྱེད་ཆོ་
 ག་བཅས་ཀྱི་ཁྲངས་ལུང་ཅི་ཡིན་ལ་དག་འབུལ་ཁྲངས་སྐྱེལ་ཞལ་གསལ་དགོས་
 པའི་བཀའ་ལུང་གྱི་ཐེབས་སྐབས། གོང་གི་མཇད་སྒྲིན་རེ་རེའི་རྒྱལ་ཁྲངས་ཆད་
 ལུན་ལྷ་རྒྱ་མེད་པར་གཡོལ་ཐབས་འབའ་ཞིག་གནང་ཡོད། དེ་ཡང་ཁོང་གི་
 «ནམ་ཐར་དོན་ལུན་ཆངས་པའི་དབྱངས་སྟན» དུ་འཁོད་པ་འདིར་དྲངས་ན།

གུས་འབངས་པ་པོང་ཁ་པོ་སྐྱེས་མིང་བནས་ལུ་བ། ཅི་མཁན་མགོན་
 ཆེན་མོ་བརྒྱད་བཀའ་གྱི་ཐེབས་ལུ། ལྷོ་བརྒྱད་ལམ་རིམ་ཐོར་བདང་། བདེ་
 མཆོག་གི་དབང་བདག་བསྐྱེད་རྒྱན་འདོན་མ་ཆག་པར་བྱེད་དགོས་པ་བཀའ་
 གིན་དུ་དམ་པ་ཞིག ལྷག་པར་བྲ་མཆོད་ཀྱི་བྲིས་ཐང་གིན་དུ་རྒྱས་པ་དོ་

༡༡༥ ལུན་མ་ལོ་བཟང་དེ་རྗེས་བཅུམས་པའི་«ཕ་པོང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྟིང་པོའི་ནམ་ཐར་དོན་ལུན་
 ཆངས་པའི་དབྱངས་སྟན» ལྷ་ས་དཔར་མའི་གོག་ངོས་༥༡༡ པར་གསལ།

མཚན་ཅན་ནི་གཡོན་འདུག་པ་རྣམས་ལོན་པ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་
 གསལ་ཡུལ་དུ་སྐྱུར་མི་འདུག་པས་འདི་དག་གི་ཁྲུངས་ལུང་ཡིད་ཆེས་དངས་
 པ་འདྲེན་པ་ནི་གཞུང་གོས་པ་ཀའ་བསྐྱར་སྐྱེལ་བྱུང་ལགས་ན། ཀུན་མཁྱེན་
 རྒྱལ་མཆོག་ཁྲ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་བྱང་ཚུལ་ལམ་གྱི་རིམ་པ་འཇམ་དཔལ་
 ཞལ་ལུང་གི་བྲིད་རྒྱན་རྒྱས་པ་དབུས་བརྒྱུད་ལུགས་དང་། བྲིད་རྒྱན་བསྐྱེས་
 པ་ལྟོ་བརྒྱུད་ལུགས་སུ་གྲགས་པ་གཉིས་ལས་བྲིད་རྒྱན་བསྐྱེས་པ་ལྟོ་བརྒྱུད་
 ལུགས་སུ་གྲགས་པ་ནི་ལོན་པ་སྐྱབས་ཀྱི་ཁྲ་པ་ཆེན་པོས་ཨེ་ལྷ་མ་བུམས་པ་རིན་
 ཆེན་ལ་འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་རྒྱས་པར་མཚམས་དྲགས་ཀྱིས་བྲིད་རྒྱན་
 བསྐྱེས་པ་ལྟོ་རྩོམ་ཚོགས་ཁིང་སོགས་དབུས་བརྒྱུད་དང་མི་འདྲ་བ་ནི་ག་
 ཟུར་བཀོལ་གྱིས་གནང་སྟེ། དེས་ཨེ་པ་མེ་པོ་དགའ་རྣམ་མཁན་ཆེན་ལྷོ་
 བཟང་མཁས་བརྩན་ལ་བསྐུལ་ཁིང་། མཁན་ཆེན་དེས་ཆོག་གི་གཙོད་
 མཚམས་ལ་ཐུགས་དྲོགས་མཚོད་པར་སྐྱར་ཡང་ལོན་པ་སྐྱབས་ཀྱི་ཁྲ་པ་ཆེན་པོའི་
 རྒྱ་མདུན་རང་དུ་བཀའ་འདྲི་དྲོགས་གཙོད་ཁྱེས་པར་བཅེ་བ་ཆེན་པོས་བཀའ་
 ལྷོ་བཞི་བ་བསྐྱངས་ཀྱིས་ཐུགས་དྲོགས་ཚོད་པ་ལྟར་དེས་གྲུབ་ཆེན་ཕུན་
 ཚོགས་རྒྱ་མཚོར། དེས་ཨེ་ལྷ་མ་མཁའ་རྫོད་ངག་དབང་བཞུན་དར། དེས་
 དྲགས་གྲུ་མཁན་པོ་རི་ཚོས་དགེ་འདུན་འཇམ་དབྱངས་ལ་སྐུལ་ཁིང་། དེས་
 ཞལ་ལུང་གཞུང་ལ་དྲགས་འགོད་མ་དགོས་པར་ཟུར་འདྲོན་བྲིས་མ་མཛད་
 དེ་དེ་ཐོག་ནས་ཇེ་ངག་དབང་མཐུ་ལྟོ་བས་ལ་སྐུལ། དེས་དྲགས་གྲུ་མཁན་

སྔ་པ་ཀའ་ཆེན་བསྟན་པ་བྱ་མཆོ། དེས་སེཾ་མོ་མ་སྐལ་ལྷན། དེས་རི་
 མོ་བཟང་ཆོས་འཕེལ། དེས་དགེ་པའི་བཤེས་གཉིན་ཐུབ་བསྟན་རབ་བྱས།
 དེས་བམ་ཚོས་དགེ་སྦྱོང་བྱང་ཆུབ་ཐོགས་མེད། དེས་དྲགས་བྱ་མཁན་
 ཐུར་མོ་བཟང་མྱིན་པ། དེས་དྲགས་པོ་ལྷ་སྤྱིངས་ཆུལ་སྐལ་སྐལ་བཟང་
 བསྟན་འདོན། དེས་དྲགས་པོ་སྐལ་བཟང་བསྟན་འདོན་མཁས་ཐུབ། དེས་
 གུས་འབངས་པའི་སྒྲ་མ་དྲགས་པོ་བམ་ཚོས་འཇམ་དཔལ་ལྷན་བྱ་བ་བྱ་
 མཆོར་རྩལ། དེའི་ཞལ་ལྷ་ནས་སྐབས་རིམ་སྐབས་ཁང་རིན་པོ་ཆེ་སྐྱ་གོང་
 མ་དང་། གུས་པ་གཉིས་ནས་བསྐལ་མ་ཞུས་དེ་ཆུ་བཟང་རིམ་བྱོད་དུ་ཆོགས་
 པ་ཉིས་བྱ་སྒོར་ལ་བྱིད་ཆུན་ལེགས་པར་རྩལ། དཔེ་ཆུན་མིན་དུ་དགོན་
 ལྟམས་སྐབས་ཁང་མཆོག་སྐལ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་པར་གསར་བསྐྱན་བཀའ་དྲིན་
 ཆེ་བ་བཅས་ཡིན་ལགས་ན་ཆོས་སྦྱོང་དུ་རོལ་པ་དང་། བདེ་མཆོག་དྲིལ་
 བུ་ལུས་དཀྱིལ་འདི་བཞིན་དཔེན་ས་སྟན་བརྩུད་ཀྱི་ཟབ་གནད་ཐུན་མོང་
 མ་ཡིན་པར་བརྟེན་དཔེན་ས་སྟན་བརྩུད་ཀྱི་རྩུད་པ་ལྟར་གྱི་དབང་དང་།
 ལྷང་སྐྱ་རོལ་དོར་གྱི་གསུང་བཀའ་བྱ་མ་བདེ་ཆེན་གསལ་སྒྲོན་གྱི་སྟེང་ནས་
 བསྟེད་རིམ་གྱི་བྱིད། པཱ་ཆེན་མོ་བཟང་ཆོས་ཆུན་གྱི་གསུང་བཀའ་བྱ་
 མ། དྲིལ་བུ་རིམ་ལྷ་ཆོག་ལྷག་གི་སྟེང་ནས་རྒྱ་གསེར་རིམ་གྱི་བྱིད་བཅས་
 རོད་ཆེ་བདག་བསྟེད་ཆག་མེད་འདོན་དགོས་པ་ཐུག་བཞིས་སྐྱ་སྤང་བ་ལྟར།
 གུས་འབངས་པའི་སྒྲ་མ་དྲགས་པོ་མོ་བཟང་མངས་ཆུས་ཀྱི་ཞལ་ལྷ་ནས་

དབང་ཁྱིད་ནོས་པ་ནས་བརྒྱུད་མེ་བརྩུན་ཚོང་ཁ་བ་ཆེན་པོའི་གསུང་གྲུབ་
 ཐབས་དགོངས་པ་རབ་གསལ་གྱི་འདོན་སྤྲིན་གསུང་སྐྱོང་ལ་དབང་ཚོས་ཐུན་
 གྱི་གསུང་མདོན་དོན་གསུང་དེ་ཆེན་རབ་འཕེལ་ཆག་མེད་འདོན་སྤྲིན་ལ་ཞུས་
 ལགས་ཤིང་། རྒྱ་མཚོད་ཚོགས་ཁིང་ཉམས་ལེན་བྱིན་རྒྱལ་པ་བརྒྱུད་འགོད་
 ལུགས་དགའ་ཐུན་ཐུག་ཆེན་གྱི་རྒྱ་བརྒྱུད་ཉམས་འཇམ་དབྱུངས་ཀྱི་ཉམས་པར་
 མཐོ་བཙེགས་སུ་འགོད་པ་ཡོངས་གྲགས་ལྷན་དང་། ཡང་གསང་བའི་
 འདིགས་གསུམ་གང་རུང་གི་རྣལ་འབྱོར་གཙོ་བོར་བྱེད་པས་རང་རང་གི་
 རྒྱ་བརྒྱུད་ཉམས་ལེན་བྱིན་རྒྱལ་པ་བརྒྱུད་དུ་འདོད་པ་དང་། ཡང་བཀའ་
 གདམས་ཐིག་ལེ་བརྒྱ་དུག་གི་རྒྱ་བརྒྱུད་ཉམས་ལེན་བྱིན་རྒྱལ་པ་བརྒྱུད་དུ་
 འདོད་པ་བཅས་ཡོད་པ་ལས། དེ་རྒྱ་ཀའི་བརྒྱུད་པ་མཐོ་བཙེགས་སུ་སྡེབ་
 གཅིག་འགོད་པ་ལྷན་བརྒྱུད་ཞལ་གཤམ་ཐུན་མོང་མིན་པ་ཞིག་དང་། རྒྱ་
 ཆེན་སྤྱོད་རྒྱུད་དང་། ཐབ་མོ་ལྷ་རྒྱུད་མོ་མོའི་མདུན་དུ་ཐབ་བྱས་རྒྱ་བོ་
 གཅིག་འདྲེས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་རྩོམ་ཡབ་སྐུས་ཀྱི་འོག་དབུས་སུ་དཔལ་ཐུན་
 དགོན་པ་བ་སོགས་བཀའ་གདམས་ལམ་རིམ་པ་དང་། དེའི་གཡས་གཡོན་
 དུ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་པོ་དོ་བ་སོགས་བཀའ་གདམས་གཞུང་པ་བ་དང་།
 ཐུན་ཐུ་རྒྱལ་ཁྲིམས་འབར་སོགས་བཀའ་གདམས་མན་ངག་པ་སྟེ་བཀའ་
 གདམས་བརྒྱུད་གསུམ་ཆ་ཆང་རེ་དང་། དེའི་འོག་དུ་བཀའ་གདམས་གསར་
 མ་དགེ་ལུགས་ཀྱི་བརྒྱུད་པ་ཆ་ཆང་རེ་འགོད་པ་མན་ངག་ལུགས་ཀྱི་ཚོགས་

ཞིང་འགོད་ལུགས་ཡིན་ཞེས་གུས་འབངས་པའི་བླ་མ་དྲུག་པ་པོ་བཅ་ཆོས་
 འཇམ་དཔལ་རྒྱན་གྲུབ་ཏུ་མཆོས་ཡང་ཡང་བཀའ་ཆོས་སུ་གསུང་རྒྱན་ལྟར་
 དམིགས་ནས་འཆར་བདེའི་རེ་བས་ཆོག་མཁན་ཞིང་དཔེ་རིས་གསར་བསྐྱར་
 ཞུས་ལགས་པ་བཅས་སྒྲིབ་བྲལ་ཆོས་སྒོར་ཆེན་པོར་མངའ་བ་ནས། འདི་
 ནས་བྱང་ཆེན་སྙིང་པོའི་བར་དུ་འབྲལ་མེད་བཅེ་བ་ཆེན་པོས་དབྱེས་བཞིན་
 རྗེས་སུ་འཛིན་པ་མཐུན་མཐུན་མཐུན། ཞེས་གསོལ་བ་འདེབས་ཆེན་ལྷ་
 གོས་ཨ་ཤི་བཅས་གུས་པ་ཆེན་པོས་ཞུ་བྱང་རྣམས་ཞུ་བུལ།^{༡༡༩}

ཞེས་འཁོད་པ་འདི་ལས་མཐོང་བྱུང་བ་ཞིག་ལ། ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་
 ལམ་རིམ་འཇམ་དཔལ་ཞལ་ལུང་འདི་ཉིད་དྲུག་སྟེང་གས་བླ་མ་བརྒྱུད་པའི་འཆད་རྒྱན་
 རྩམ་མོང་མཡིན་པའི་ཚུལ་ནི། སྤར་ཡོད་ཕུག་དཔེ་ཐོག་ལྷ་མའི་འཆད་རྒྱན་གྱི་མཆན་
 བུ་བཀོད་པ་གཟིགས་པའི་ཆེད་མཆན་དྲུག་སྟེང་གས་ཞལ་ལུང་ནང་བསྐྱེས་ཏེ་བསྐྱར་
 བྲིས་མཛད་པའི་དཔེ་རྒྱན་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། དཔེ་རྒྱན་དེ་ཁིན་དུ་དཀོན་ལྷབས་རྩེ་
 འདི་ཉིད་དང་། སྐུ་པ་ཁང་རིན་པོ་ཆེ་ནས་དཔར་འབྲེམས་མཛད་འདུག་པ་བཅས།
 དཔར་གཞི་མི་འདྲ་བ་བྱུང་སྐྱེས་པའི་ལྷ་མ་བྱུང་བ་དངོས་བདེན་ཡིན་དབང་དུ་བཏང་
 ན་ཡང་། རྒྱལ་བ་དོན་གྱི་བདག་པོ་གསེར་ཞལ་འཆོ་བཞུགས་དུས་སུ་རྒྱལ་བའི་གསུང་
 རྩམ་སྐྱར་བཅས་ཀྱིས་བྲུབ་སྐྱེལ་གནང་སྐྱེས་པའི་ཡང་མཐུན་ལྷན་སུ་ཡིན་ཡང་ཤིན་

༡༡༩༽ འདན་མ་ལྷོ་བཟང་དོ་རྗེས་བཅུ་མས་པའི་«ཕ་པོང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྙིང་པོའི་རྣམ་ཐར་དོན་ལྷན་
 ཆངས་པའི་དབྱངས་རྣམས་» ལྷ་ས་དཔར་མའི་ཤོག་ངོས་༧༩ ནས་གསལ།

དུ་དབྱུང་བཟོད་དཀའ་པའི་གནས་སོ། །

ཆ་མཆོད་ཆོགས་ཁིང་ཐང་བོད་སྒྲིག་སྤངས་ཐང་དྲགས་པོ་བམ་ཆོས་ཆ་
མ་འངས་དཔལ་ལྷན་གྲུབ་ཀྱི་མཆོད་གསུང་རྒྱུ་ལྟར་བོད་ཚུལ་གསུངས་འདུག་
ཀྱང་། དོན་དངོས་ཐོག་དང་ལྷན་སྒྲོལ་ཆོགས་ཀྱིས་ཁྱས་ངོར་བསྟན་དེ་ཆོགས་ཁིང་
ནང་ཡི་དམ་ཏྲ་མགིན་ཡང་གསང་ཆེད་མངགས་མ་བོད་པ་ཞིག་སྟེ།

ཡང་གསང་བླ་མཆོད་ཀྱི་ཆོགས་ཁིང་དུ་འགོད་པ་འདི་རྗེ་ཆ་མ་
རྟོ་རྗེ་འཆང་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་པའི་མཐིལ་དངོས་མཆོད་གཏན་ནས་མ་ཡིན་
ཏེ། ཐོག་མའི་ཆོགས་ཁིང་འབྲི་ཚུལ་གྱི་ཡི་དམ་གསུངས་སུ་མ་བོད་པ་
དང་། ཏྲ་མགིན་ཡང་གསང་སྟེང་མའི་ཡི་དམ་སྒྲུབ་པ་བཀའ་བརྒྱུད་གསུང་
པའི་གསུང་གི་ལྷ་ཆོགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་དང་། ཡི་དམ་ཡང་གསང་
གི་འཕྲུལ་ཡིན་ཡང་ཟེར་ཏེ་གང་ལྟར་སེ་ར་བྱེས་ཀྱི་ཁོངས་གཏོགས་དགེ་
ལུགས་ཀྱི་ཆ་སྒྲུལ་དགེ་འདུན་དགོན་སྟེ་མང་བ་ཞིག་ལྷ་གྲུབ་དེ་ཙམ་
གཙང་རྒྱ་མེད་པར་གསུངས་པ་ལྟར་ཡོངས་སུ་གསུངས་པའི་བྱིར།^{༡༡༩}

ཞེས་སེར་བྱེས་གྲུ་ཆང་གི་ལྷ་གྲུབ་མ་གཙང་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་ཏྲ་མགིན་ཡང་
གསང་ཆོགས་ཁིང་དུ་བརྒྱུག་པས་ཡིན་ཚུལ་གསུངས་ཀྱང་། ཆོགས་ཁིང་ཁ་
ཅིག་ལ་ཆོས་ལྷ་བ་དགེ་འདུན་འདུས་ཆོགས་ཀྱིས་ཏྲ་མགིན་ཡང་གསང་ངེས་པར་

༡༡༩༽ འདན་མཆོད་བཟང་དོ་རྗེས་བརྩམས་པའི་«ཕ་ཐོང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྟེང་པོའི་ནམ་ཐར་དོན་ལྡན་
ཆངས་པའི་དབྱངས་སྟན་» ལྷ་ས་དཔར་མའི་ཤོག་ངོས་༩༡༩ (ཤོག་གངས་༩༦༦) ནས་གསལ།

དགོས་པའི་ནན་བསྐྱེད་ལྟུང་རོར་གཟིགས་ཏེ་བཀོད་ཚུལ་ཡང་གསལ་འདུག།
གང་ལྟར་སྐབས་འདིར་ཡགོང་ནས་བཀའ་ཅད་ཆ་ནན་ཐེངས་མང་ཐེབས་པ་
དང་སྒྲགས། འདི་ནས་བཟུང་རྗེ་འདི་ཉིད་ནས་ཆོས་འཁོར་ཆེ་པའི་རིགས་དང་།
དགེ་ཚུལ་སྒོར་གི་སྒོམ་པ་སོགས་ཁྱབ་གདལ་གནང་མི་ཆོག་པའི་བཀའ་བྱ་གནང་
ཡོད།

ཕྱགས་ལུག་(བྱེ་ལོ་༡༩༣༡)ལོའི་ཉིན་ཞིག་ནོར་སྤིང་གཟིམ་ཁུང་
འགག་ཏུ་བཀའ་འགྲུགས་ཀྱིས་ཡགོང་ནས་ཐེབས་པ་ནམས་བཀའ་ཅད་ནན་ཆེ་
ཐེབས་པའི་ཞུ་ལན་དུ།

གུས་འབངས་པ་ཐོང་ཁ་པའི་སྤྱི་མིང་པ་ནས་ཞུ་བ། ཅེ་མཁན་
མགོན་ཆེན་མོ་བརྒྱད་བཀའ་སྤྱི་ཐེབས་དགོངས་དོན། ལམ་རིམ་འཇམ་
དཔལ་ཞལ་ལུང་དབུས་བརྒྱད་དང་མི་འདྲ་པའི་བྱུར་བཀོལ་ཐང་དབུས་
སྒོངས་འདིར་ད་བར་སྤེལ་མ་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་། ལྷ་ལྷན་སྒོན་
ལམ་ཆེན་མོ། ཆོགས་མཆོད། ཆོས་སྡེ་ཆེན་པོ་གཉིས། ཀདན་ས་
དགའ་ལྷན་བཅས་པར་སྤྱི་ཁྱབ་དམ་བཅའི་སྐབས་ལེགས་བཤད་གསེར་
ཐེང་། ནམ་བཤད་དགོངས་པ་རབ་གསལ། མཆོ་རྟེན། །མཆིམས་
མཛོད་སོགས་ལས། ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་པར་སྤྱིན་སྒོ་བཟང་
དགོངས་རྒྱན་སོགས་ནས་ལུང་འདྲན་མི་བྱེད་པ་ལྟར། ལམ་རིམ་ཡང་
འཇམ་མགོན་ལྷ་མའི་ལམ་རིམ་ཆེ་ཆུང་དེར་ཚུ་འགོ་གངས་ལ་ཐུག་

པའི་ཙ་པར་གདུགས་ན་ཕན་འགྱུར་ཆེ་ངེས། བདེ་མཆོག་དྲིལ་བུ་ལུས་
 དཀྱིལ་རྒྱན་འདོན་བྱས་ཀྱིན་ཆོས་ལཱེ་ཕན་རྒྱན་གྱི་ཐོས་བསམ་སྒོ་བ་
 གཉེར་དང་། སྤྱི་ག་ལམ་ཀུན་རྒྱུད་ལ་གནོད་ཀྱིན་བར་ཆད་ཆེ་ངེས་
 མཐོང་ཆོད་འདུག་ཅིང་། སྤྱོད་མཆོད་ཆོགས་ཞིང་འདི་སྐོར་ཞལ་ཤེས་
 གདམས་པའི་འཆར་སྒོ་མི་མཐུན་པ་ཅི་རིགས་ཤིག་ཡོད་འདུག་ཀྱང་།
 མཐའ་གཅིག་དུ་འཛིན་རྒྱལ་འདི་ཞེས་ལུང་དང་རིགས་པའི་ཙོད་བྲལ་
 བྱིས་ཐང་དུ་ཁ་ཆོན་གཙོད་པ་མན་ངག་སྤྱོད་པའི་བྱུང་ཆོས་སྤྱི་བསྐྱགས་
 གྱི་ཉེས་པར་མཐོང་ཞིང་། ལྷག་པར་སྤྱོད་གསུང་བྱགས་གྱི་ཡོན་ཏན་
 ཐབ་ཅིང་སྤྱོད་པ་ན་མས་རི་མོའི་ཐ་སྤྱད་དུ་འགོད་ཐུབ་པ་ཤིན་དུ་དཀའ་
 བས་བསྐྱོམ་རྒྱལ་རི་ལྟར་བྱེད་རྒྱ་དྲི་བཙུད་གྱི་སྲུངས་ལུང་ཐེར་པའི་
 ལན་གསལ་དགོས་རྒྱུ་བཅས་སྤྱི་ཐེབས་བྱུང་ལགས་ན། ལམ་རིམ་འཇམ་
 དཔལ་ཞལ་ལུང་གི་འཁྲིད་རྒྱུན་དབུས་བརྒྱུད་ལས་བསྐྱུས་པ་བྱུར་བཀོད་
 འདི་བཞིན་ཁྱེ་པ་ཆེན་པོའི་དངོས་སྒོ་བ་སྤྱོད་པ་མ་བྱམས་པ་རིན་ཆེན་ནས་
 ལུས་འབངས་པའི་སྤྱོད་པ་མ་འཇམ་དཔལ་རྒྱུན་གྱུ་བ་མཆོག་ནས་རྒྱུ་བཟང་
 རི་ཁྲོད་དུ་མ་གནང་བར་ཨེ་དུགས་སོགས་སྒོ་སྲུལ་ལས། དབུས་
 རྒྱུངས་འདིར་རྒྱུན་མ་འཐེལ་བ་བཀའ་དགོངས་ལྟར་ལགས་ཤིང་། འོན་
 ཀྱང་འཇམ་མགོན་སྤྱོད་པའི་གསུང་ལམ་རིམ་ཆེ་རྒྱུང་ལ་རྒྱུ་འགོ་གངས་
 ཐུག་ཞུས་ན་ཕན་འགྱུར་ཆེ་ངེས་བཙེ་བ་ཆེན་པོས་བཀའ་སྒོ་བ་སྤྱོད་ཐེབས་

རྣམ་ཡང་རྟོད་མེད་སྟོང་དབུས་སུ་བཀོད་དེ་བྲང་དོར་ཚུལ་བཞིན་ལུས་
 ཚོག་པ། བྲ་མཚོད་ཚོགས་ཞིང་མན་ངག་ཟབ་གནད་སྤྲ་དགོས་པ་ལས།
 ཕྱི་བསྐྱགས་ཀྱི་ཉེས་པར་འགྱུར་དེས་ལྷ་དགོངས་དག་དེས་ལ་གྱུས་
 འབངས་པས་དཔེ་རིས་སུ་བཀོད་དགོས་བྱུང་བ་འདི་བཞིན་ཁྲོམ་
 བསྐྱགས་སུ་སྟེལ་ཅིས་མེད་ལགས་རུང་། ཡཔ་གཞིས་སྒྲང་མདུན་
 དུ་དགོས་ལུགས་གྱུས་པའི་ཉེ་རིགས་སྟོན་སྟོང་ཞབས་སྟོད་པ་ནས་
 གཡར་དགོས་གསུང་རོ་རྒྱག་མེད་འབུལ་དགོས་བྱུང་ཞིང་། ཚོགས་
 ཞིང་རི་མོའི་ལམ་ནས་ཆ་ལམ་གྱི་དམིགས་ཉེན་ཅམ་ལས། ལྷའི་ནམ་
 འགྱུར། གསུང་གི་གདངས། ཐུགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་སོགས་དེ་དང་དེ་
 མངོན་སུམ་པ་ལྟར་བསྟོན་པ་གཞུང་དང་མན་ངག་ལས་གསུངས་ཀྱང་།
 བསྟོན་ཚུལ་གྱུས་འབངས་འཆིང་བ་ཀུན་ཟུན་གྱི་སོ་སྟེ་ཕལ་པས་མོས་
 པ་ཡིད་བྱེད་ཅམ་ལས་གསལ་སྒྲང་དང་ར་རྒྱལ་གྱི་བྱད་པར་གང་ཡང་
 མགོན་པོ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་སྐུན་སྤར་ལུ་སྟོབས་ཤིན་དུ་ཕྲ་བས་
 ལམ་སྟོང་ས་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུའི་ཞབས་བརྟན་དང་། རང་གི་ཕྱི་མའི་
 བག་ཆགས་འཛོག་བྱེད་ཅམ་དུ་ཉིན་བཞིན་བྲ་མའི་ནལ་འཕྱོར་དང་
 འབྲེལ་བའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུལ། དལ་འཕྱོར་མི་ཉག། ངན་
 མོང་གི་སྐྱུག་བསྐལ་དཔྱད་ཅིང་སྐྱབས་འགྲོ་ལས་འབྲས། དེས་འབྱུང་།
 ལྷ་འབྲས་མན་ངག་བདུན་དང་། བདག་གཞན་མཉམ་བཞེད་གཏོང་

ལེན། བདེ་མཆོག་ལུས་བསྐྱེད་དང་། འཛིགས་བྱེད་དཔའ་གཅིག་
 ཟུང་གི་བདག་བསྐྱེད་བཅས་མོས་མཛོད་གཟུགས་བརྟན་ཅན་ཆག་མེད་
 མྱོང་ཁུལ་ལགས་ན། ཉམས་མྱོང་བྱུང་པར་ཅན་མུར་དུ་སྐྱེད་ལ་སྤྱི་
 ཞིང་འཕེལ་བར་མགོན་པོ་བླགས་ཤིང་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་
 ཐུན་གྱིས་རྫོབས་གིང་། འདི་ཕྱི་བར་དོའི་གནས་སྐབས་ཀྱན་དུ་བཅེ་
 ཆེན་བླགས་ཤིང་ལྷགས་ཀྱས་ནས་ཡང་འདོར་བ་མེད་པ་ཤིས་སུ་འཛིན་
 པ་མཐུན། མཐུན། ཞེས་ཁྱུ་མོ་འདིགས་བྱེད་ལྷ་རིག་ཨ་མེ་བཅས་
 གུས་པ་ཆེན་པོས་ཐུལ།^{༡༣༠}

ཞེས་མདོ་དོན་སྟོང་བརྒྱད་ལམ་རིམ་ཞེས་པ་དབུས་ཁུལ་དུ་དེ་ཅམ་གྲགས་
 མི་ཆེ་སྐབས་གདན་ས་དང་ཆོས་སྡེ་ཆེ་ཁག་དུ་སློབ་སྦྱེལ་མི་གནང་བྱུང་དང་། བདེ་
 མཆོག་གི་ལ་བུ་ལུས་དཀྱིལ་གྱི་འདོན་ཆོག་དེ་ཡང་ཆོས་སྡེའི་ཐོས་བསམ་སློབ་
 གཉེར་དང་། སྤྱིག་ལམ་ཀྱན་སྟོན་ལ་གནོད་སྟོན་བར་ཆད་མཐོང་ཆོད་འདུག་
 པས་མཆམས་འཛོག་གནང་བྱ། རྒྱ་མཆོད་ཆོགས་ཞིང་གི་ཐང་བོ་དེ་ཕྱི་
 བསྐྱགས་བྱུང་དོན་ནི་ཡབ་གཞིས་སྒྲུང་མདུན་ནས་གཡར་པོ་བྱུང་བའི་ཆུན་གྱིས་
 བྱུང་ཚུལ། བྱུང་པར་དོལ་བྱལ་ལ་སྐབས་ཤིང་པ་ཁ་པོང་ཁ་པས་དགེ་ལྡན་པའི་
 ཐུན་མིན་སྤང་མར་མཆོད་བསྟོད་ཀྱིས་བྱུང་གདལ་གནང་མུས་ཀྱང་། དགེ་ལྡན་

༡༣༠༥ འདན་མ་སྟོང་བཟང་དོན་ཤིས་བཙུམས་པའི་«པ་པོང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྟོང་པོའི་ནམ་ཐར་དོན་
 ལྡན་ཆངས་པའི་དབྱངས་སྟན་» ལྷ་ས་དཔར་མའི་གྲོག་ངོས་(༡༩༡ (གྲོག་གངས་༤༤༢) པར་གསལ།

རིང་ལུགས་འཛིན་པའི་སྦྱོས་ཆེན་སུ་ཞིག་གིས་ཀྱང་འདི་སྟོན་དོལ་རྒྱལ་དགེ་
 ལུན་པའི་ལྷ་སྤང་ཆོད་ལུན་ཞིག་ཏུ་གཟིགས་སྤངས་མེད་པ་འདིའི་སྟོར་དགེ་
 སྦྱོན་སྤང་བྱུགས་ངེས་འདྲོངས་པའི་ཞལ་གསལ་གང་ཡང་མ་གནང་བ་བཅས།
 ཡང་སྟིང་སྐབས་འདིར་སྐབས་ཇེ་མཆོག་ནས་བསྟན་པའི་བདག་པོ་རྒྱལ་བ་ཡབ་
 སྤུས་དང་། དགའ་ལུན་གྱི་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་གང་ལའང་དགོངས་སྟོར་བཀའ་
 འབྲོལ་མེད་པར་དོལ་རྒྱལ་དབུས་མཐའ་གང་སར་བསྟེན་སྟེལ་བུགས་ཆེར་གནང་
 བ་དང་། ཡམ་རིམ་སྟོ་བརྒྱད་དང་ཆོགས་ཞིང་ཐང་བཀོད་སོགས་དགེ་ལུན་
 གཙང་མའི་ལུགས་སུ་བརྟེན་ནས་སྤར་མེད་གསར་སྦྱོས་མཛད་པའི་ཚོངས་འཛོལ་
 གང་ལའང་འགྱུར་བཤགས་ངོས་བཞེས་མེད་པ་མ་ཟད། རང་ལུགས་སྦྱོན་བྲལ་
 ཡིན་ལུགས་འབྲེལ་བརྟེན་གང་རྣམས་དང་སྒྲགས་གཡོལ་ཐབས་མཛད་འདུག་པ་
 འདིས་ཡགོངས་ས་རྒྱལ་བའི་དབང་པོར་ལྷག་པར་དགོངས་འགལ་འབྱུང་གཞིར་
 བྱུར་ཡོད།

༡། སྐྱབས་རྗེ་ཡེ་ཤེང་ཁ་པ་པ་ཡེ་མྱོང་ནས་མཆོག་ལ་རང་ཉོང་ས་
 རོས་བཞེས་གནང་ཚུལ་ལ་དབྱད་པ།

དེ་ལྟར་སྐྱབས་རྗེ་ཡེ་ཤེང་ཁ་པ་པ་ཡེ་མྱོང་ནས་མཆོག་ལ་རང་ཉོང་ས་
 དེ་ལྟར་ཉོན་གནད་སོ་སོ་རོ་བོའི་ཐོག་ཉོང་ས་འཛོལ་ཡོད་མེད་ཞལ་གསལ་གང་
 ཡང་གནང་མེད་པའི་ཁར། བཀའ་ལན་ཞུ་སྟེན་ནང་གོ་བ་གཞན་ཞིག་ཕྱགས་ཀྱིས་
 བསྟན་ཡོད་པ་སྟེ། ཡེ་ཤེང་ནས་བཀའ་སྐྱུར་ཆོས་རིམ་བསྟུན་དུ་སྦྱི་ཐེབས་བྱུང་
 བ་ “རྒྱལ་པོའི་བཀའ་ལ་གྱུན་ལྡན་གཅིག་མེད་” ཟེར་བའི་དཔེ་ལྟར་སོང་བས་རེ་
 ཞིག་སྦྱོས་ཆུང་གནང་འདུན་ཅུ་མ་ལས། དོལ་འདྲེ་དང་འབྲེལ་བའི་དོན་རྩའི་
 རོ་བོ་སྐར་བཞེན་བསྟུན་ཡོད་པའི་བཀའ་ལན་ལ་ཡེ་ཤེང་ས་ཆེན་པོ་ཕྱགས་ཡོད་
 ཆོམ་པ་ཞིག་མ་བྱུང་བར་མངོན་ཏེ། གོང་གི་ཞུ་ཡིག་དུ་མའི་ལན་དུ་ཡེ་ཤེང་
 ནས་ “གོ་སྐྱུ་ཡོད་ཅུ་མ་རིམ་སྟེ་ལ་ཡོད་པ་”^{༡༡} ཞེས་དང་། “སྐར་
 ལའི་མཇུག་དུ་མེར་སྐྱད་ཡེ་ཤེང་ཁ་པ་པ་ཡེ་མྱོང་ནས་མཆོག་ལ་རང་ཉོང་ས་
 འཆད་ཕྱགས་སྒོར་གྱི་རི་བ་ཁ་ཡར་བྱས་བྱུང་། མན་ངག་ཁྱུངས་ལུང་

༡༡༡། འདན་མ་སྒོ་བཟང་དོ་རྗེས་བཅུ་མས་པའི་«ཡེ་ཤེང་ཁ་པ་པ་ཡེ་མྱོང་ནས་མཆོག་ལ་རང་ཉོང་ས་
 རོས་ཆངས་པའི་དབྱངས་སྟན་» ལྟ་ས་དཔར་མའི་ཤོག་ངོས་༧༩༤ (ཤོག་གྲངས་༤༧༠) བར་གསལ།

ཆད་འཕེར་གྱི་ལན་འདེབས་མ་བྱུང་།^{༡༡༧} ལྷ་བས། གནད་དོན་འདི་ཡུལ་
 དབང་མཆོག་ནས་ད་ཅང་ཆབས་ཆེར་གཟིགས་ཏེ། ལྷ་ར་ཡང་པ་བོང་ཁ་བདེ་
 ལྷིང་ལོ་ལྷིང་དུ་བཀའ་འགྲུགས་ཀྱིས་མགོན་གཉེར་ཆེན་མོ་བརྒྱུད་དྲི་བཅད་
 སུ་འདེད་མཛད་མཐར། རྗེ་འདི་པས།

ཐོན་དུ་ལྷ་བས་ཉེན་སྒྲིལ་ཕྱིར་ཕུལ་བའི་འཕྲུར་ལན་ནང་། གོ་རྒྱ་
 ཡོད་ཅམ་རིམ་སྒྲེལ་ཡོད་པ། ཞེས་སྒྲིལ་ཕྱིར་ལགས་ན། གོང་
 དུ་རི་ལྷ་ར་བཀའི་ཕྱིར་སྒྲོ་མཐའ་དག་གུས་འབངས་པ་མ་རིག་ཚད་ས་
 པས་སྒྲིབ་ནོངས་ལས་ཤེས་བཞིན་དཀར་མིན་གྱི་ལམ་དུ་རང་ཉིད་
 ལྷགས་གིང་། གཞན་སྒྲོར་བ་སྒྲིང་ཁོང་ནས་མིན་ལགས་ཀྱང་། བདག་
 ཉིད་ཆེན་པོས་རེ་རེ་བཞིན་ཆོག་གི་བད་སྒྲོད་བཀའ་དྲིན་ཆེ་བས་གུས་
 འབངས་པ་རང་གིས་ནོངས་པ་ཁོ་ན་ལས། ལྷ་འོས་ཆ་ཅམ་མ་མཆིས་
 པས་སྒྲིན་ཆད་བཀའ་དོན་ནམ་ཡང་ལྷོད་མེད་སྒྲིང་དབུས་སུ་གུས་
 བཅངས་ལྷས་ཆོག་པ། ད་ཕན་ལྷ་འཛོལ་ཅི་མཆིས་མ་ལྷ་ར་བཅེ་བའི་
 མགོན་པོ་མཆོག་ནས་བཅེ་ཆེན་བྱམས་གཟིགས་ཀྱིས་ལྷ་དགོངས་
 གསལ་དུངས་བཅེ་བས་གཟིགས་པ་མཐུན།^{༡༡༩}

༡༡༧༽ འདན་མ་སྒོ་བཟང་དོན་རྗེས་བཅུ་མས་པའི་«པ་བོང་ཁ་བདེ་ཆེན་ལྷིང་པོའི་རྣམ་ཐར་དོན་
 རྒྱུ་ཆངས་པའི་དབྱངས་སྟན་» ལྷ་ས་དཔར་མའི་ཤོག་ངོས་༧༥༩ (ཤོག་གངས་༧༥༩) དར་གསལ།
 ༡༡༩༽ གོང་འཁོད་དེབ་ཀྱི་ཤོག་ངོས་༧༩༤ (ཤོག་གངས་༧༩༠) དར་གསལ།

ཞེས་དང་། ཡང་ལྟོ་བརྒྱད་ལམ་རིམ་སྒོར་དང་། བདེ་མཆོག་བཀའ་དབང་
སྒོར། ལྷག་པར་ལམ་རིམ་བརྒྱད་ཀྱི་ཆོག་སེལ་ཞིང་འབྲེ་བཞེངས་སྒོར་གྱི་འབྲེ་ལ་ཁྲུངས་
དག་འབྲེ་ལ་དགོས་སྟུགས་ཀྱི་ལན་ཐེངས་གཉིས་པའི་ནང་།

གུས་འབངས་ཡུལ་ཁོང་ཁོའི་སྐྱེ་མིང་བཞས་ཞུ་བ། ཅེ་མཁན་མགོན་
ཆེན་མོ་བརྒྱད་བཀའ་བྱི་ཐེབས་དགོངས་དོན། རྩ་ལོ་བླ་བ་བརྒྱ་གཉིས་
པའི་ཆོས་ཉེར་གཉིས་ཉིན་ཞུ་ཤོག་ཡུལ་མོན་བཞིན། དེར་གསལ་རེ་རེ་
བཞིན་ཆོག་གི་བདེ་སྤྱོད་བཀའ་དྲིན་ཆེ་བས་གུས་འབངས་རང་ནོངས་པ་
ཁོ་ན་ལས་ཞུ་འོས་ཆ་ཙམ་མ་མཆིས་པས་ཕྱིན་ཆད་བཀའ་དོན་ནམ་ཡང་ལྟོད་
མེད་སྟེང་དབུས་སུ་བཅངས་ཆོག་པ། ད་པན་ཞུ་འདོལ་ཅི་མཆིས་སྟེ་
དགོངས་གསལ་དྲངས་ཞེས་འཁོད་དོན། ད་ལམ་སྐྱས་པའི་དོན་ཆེན་གསུམ་
སྒོར་ད་དུང་ལུང་རིག་གི་ཚུད་པ་ཇི་སྟེད་ཅིག་མཆིས་ཀྱང་། རེ་ཞིག་དེ་
ཙམ་དང་། སྟོན་དུ་སྐབས་འགྲོར་བཙོན་ཁུལ་ཞེས་པ་བྱེད་རང་ནས་གཙོ་
པོ་སྤང་མ་ཤུགས་ལྡན་བཞེན་གསོལ་དང་། རྩ་ལོ་སོགས་སུ་ཆོས་ལྡེ་འབྲས་
སྤངས་སུ་ལམ་རིམ་གྱི་བྱིད་བཤད་དང་འབྲེལ་བའི་སྒོ་བ་མ་ནམས་ཤུགས་
ལྡན་བཞེན་གསོལ་གས་ཆེར་དར་བས་སྤར་ནས་ཐོག་མའི་ཡུག་འདེབས་
པ་པོ་འཇམ་དབྱངས་ཆོས་ལྡེ་ནས་དགོན་གནས་དེའི་སྤང་སྤྱོད་བཀའ་བསྒྲོས་
གཉེར་དུ་གཏད་པ་གནས་ཚུང་ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་པོ་ནས་འབྲས་སྤངས་བླ་བྱིར།
བཞུན་པ་སྤྱོད་བསྐྱར་དུ་བཏང་ཚུལ་དགོངས་འགལ་སྤྱིར་འབྱུང་ཅ་དེར་

ཐུག་པ་དང་། ལྷག་པར་འདིག་རྟེན་དྲེགས་པར་ཆེ་འདིའི་སྐོག་ས་སུ་བཙེལ་
 བས་སྐྱབས་འགྲོའི་བསྐྱབ་བྱ་དང་འགལ་བར་མཐོང་བས་མ་རིག་ཚོངས་པས་
 རྒྱུ་བཙོངས་ལས་ཤེས་བཞིན་དཀར་མིན་གྱི་ལམ་དུ་རང་ཉིད་ཞུགས་ཤིང་།
 ཀལ་ཞུ་སྦྱོར་བ་སྟིང་ཁོང་ནས་མིན་ལུགས་འཁོད་པ་དང་། ནང་འགལ་དུ་
 མངོན་པས་ཅི་ཡིན་ཞུ་ལན་འབུལ་དགོས་སྟེ་ཐེབས་བྱུང་ལགས་ན། གུས་
 འབངས་པའི་མ་གན་དེ་ཉིད་ནས་ཤུགས་ལྡན་སྟེས་མའི་བརྒྱད་ཀྱི་ལྷ་ཡིན་
 རྒྱལ་གྱིས་ད་བར་བརྟེན་གསོལ་བྱ་དགོས་བྱུང་ཡང་། ཐུན་ཆད་རང་ཚོངས་
 ལ་འགྲོད་ཚྱུ་མ་དག་པོས་བརྟེན་གསོལ་བསྐྱང་འཕྲིན་ནས་ཡང་མི་ཞུ་བ་
 ཞེ་དམ་ཤུགས་དག་སྟིང་དབུས་སུ་གུས་བཙངས་ཞུས་ཆོག་པ། ཀནས་
 རྒྱང་ཆོས་རྒྱལ་ཆེན་པོ་དགོངས་འཁྲུག་གི་གཞི་ཅར་གྱུར་པ་དང་། རྒྱབས་
 འགྲོའི་བསྐྱབ་བྱ་དང་ནང་འགལ་བྱུང་བ་སོགས་དེང་ཕན་ཞུ་འདོལ་ཅི་
 མཆིས་དམན་ལ་ལྷག་པར་བཅེ་བའི་མགོན་པོ་མཆོག་ནས་བཅེ་ཆེན་བུམས་
 ཀའི་གས་ཀྱིས་ལྷ་དགོངས་གསལ་དྭངས་བཅེ་བས་གཞིགས་པ་མཐུན།
 མཐུན། མཐུན། ཞེས་གསོལ་བ་འདེབས་རྟེན་ལྷ་རེག་ཨ་ཤེ་དང་། རྟེན་
 རོད་དཔུལ་སྤང་ཐུ་བཙས་གུས་པ་ཆེན་པོས་ཐུལ།^{༡༧༩}

ཞེས་པའི་བཀའ་ལན་ཐུལ་པའི་ནང་གསལ་ལྟར། རོལ་རྒྱལ་གྱི་རྒྱད་བསྐྱལ་

༡༧༩༥ འདན་མ་ཚོ་བཟང་དོ་རྫིས་བརྩམས་པའི་《ཡུ་ཤིང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྟིང་པོའི་རྣམ་ཐར་དོན་
 ལྡན་ཆངས་པའི་དབྱངས་སྟན་》 ལྷ་ས་དཔར་མའི་ཤོག་ངོས་༩༩ (ཤོག་གཤངས་༩༡) པར་གསལ།

དང་བསྐྱེད་དབང་གིས་སྐྱབས་ཤིང་ཕ་མོང་ཁ་པ་འདི་པས་རིམ་གྱིས་དོལ་བྱལ་ལ་བཞེན་
མཆོད་སྟེལ་གསུམ་གྱི་མཛད་ཀྱི་ཆེར་སོང་བ་དང་། གནས་ས་འབྲས་སྤྱངས་སོགས་
སུ་དོལ་བྱལ་བཞེན་གསོལ་བྱལ་སྟེལ་མཛོན་སུམ་དུ་གནང་བར། གནས་ཆུང་ཆོས་
བྱལ་ཆེན་པོས་བྱལ་བའི་བཞེན་པ་མྱ་བསྐྱར་དུ་བཏང་བའི་བཀའ་ལུང་དུས་མྱ་ཕྱིར་
སྟེལ་འདུག་པ་དང་། བཞེན་པའི་འདུག་སྟེ་སྐྱབས་འགྲོའི་བསྐྱབ་བྱ་དང་ནང་འགལ་
གྱུར་ཚུལ་སྐྱབས་ཤིང་རང་ཉིད་ནས་ཞལ་བཞེས་གཙང་མ་གནང་བས་མ་ཆོད། སྤང་
ཕྱིན་དོལ་བྱལ་བཞེན་གསོལ་བསྐྱང་འཕྲེན་ནམ་ཡང་མི་ཞུ་ཞེས་པ་བྱལ་བའི་སྤྱན་སྤར་
ཐུགས་དམ་བཅས་འདུག་པ་མཐོང་གསལ་དང་། སྐབས་འདིར་ཤིང་འདི་ཉིད་ཀྱིས་དོལ་
བྱལ་དེ་མ་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷ་ཞིག་ཡིན་ཚུལ་གྱིས་བཞེན་གསོལ་གནང་ཚུལ་ཙམ་ལས་དགེ་
ལྷན་པའི་བཞེན་སྤྱང་ཡིན་པའི་སྐྱབ་བྱེད་བྱུར་ཙམ་བཀོད་བྱལ་བྱུང་མེད་པ་མཐོང་བྱལ།

འོ་ན། སྐབས་འདིའི་ཞུ་ཡིག་ནང་མྱ་མ་དང་མ་འདྲ་བར་སྐྱབས་ཤིང་འདི་
པས་རང་འཛོལ་ངོས་བཞེས་ཀྱིས་མྱ་འགྲོད་ཕྱི་སྟོམ་གཙང་མ་ཞིག་གནང་འདུག་པའི་
རྒྱ་མཆོན་གང་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། དེ་ནི་སྐྱབས་ཤིང་མཆོག་ནས་པོ་གོང་ས་བྱལ་བའི་དབང་
པོའི་བཀའ་དགོངས་རིམ་ཕེབས་ལ་ཐུགས་ངེས་འདྲོངས་ཟིན་པའི་ཉེར་ལེན་ལས་བྱུང་
བ་མ་ཡིན་པར། ཤིང་ཉིད་ལ་བྱས་ཉེས་མི་ཕོག་ཆེད་གནས་སྐབས་རིང་དེ་ལྟར་མི་གནང་
ཐབས་མེད་བྱུང་བའི་མཛད་ཚུལ་ཞིག་ཡིན་འདུག་པའི་ཚུལ་ནི། <<ནམ་ཐར་>>ལས།

ཕྱིས་གིག་དུ་ཤིང་ནས་ཁོ་པོ་ལ་འདི་ལྟར་གནང་སྟེ། དེ་དུས་
པོ་གོང་ནས་ཕེབས་པ་ནམས་ཀྱི་ཐོག་མའི་དུས་དགོངས་འབྲུགས་ཀྱི་ལྷན་

ཀའི་བརྒྱུན་ཆིག་ཡིན་པ་མ་ཤེས་པར་བྱ་ལན་དང་པོར་ཡུལ་ཀྱང་། དེ་རྗེས་
 གྱི་ལེབས་སྒོ་ནམས་གནད་ཡོད་གཞན་དུ་མས་ཟེར་བ་ལྟར་གཏིང་ནས་མི་
 དབྱེས་པའི་ནམ་པ་ཤས་ཆེར་གསལ་བས། བཀའ་བརྒྱད་ཀྱི་བླ་མ་འགའི་
 རྣམ་ཐར་དུ། རང་གི་བླ་མས་ཉི་མ་བཞུད་ཕྱོགས་སུ་ཤར་ཡིན་པར་གསུངས་
 ཀྱང་། མི་གཞན་ཀུན་འཕྲུལ་བ་ལས་བླ་མ་ལ་ནོར་འཕྲུལ་གཏན་ནས་མི་
 སྲིད་པས་ཉི་མ་རྒྱལ་པའི་ཕྱོགས་དེར་ཤར་དངོས་ཡིན་སྟེ་མ་དུ་བླ་མའི་གསུང་
 ལ་ཡིད་ཉིན་ཉེ་བློ་ཐག་བད་ཀྱིས་གཙོད་དགོས་པར་གསུངས་པ་དང་།
 མཇུ་བ་མོ་གར་གཏད་ཤར་ཡིན་པའི་གནའ་དཔེ་ལྟར་ཅི་གསུངས་མཐའ་
 དག་ལ་དགོངས་དག་ཡུལ་ཉེ་ནོངས་གསོལ་འབའ་ཞིག་བྱས་པ་ཡིན།^{༡༣༥}

ཞེས་པ་ལྟར། འདི་སྔོན་བཀའ་ལན་དང་པོར་བྱས་པར་དགོངས་དངས་
 ཡེ་ནས་མ་བྱུང་སྟབས། རང་ངོས་ལ་ནོངས་པ་ཆ་ཅམ་མ་མཆིས་ནའང་བླ་མ་མཉེས་
 པའི་མཆོད་པའི་ཚུལ་དུ་གོང་འཁོད་འཁྱོད་བཤགས་དང་དམ་བཅའ་ཡུལ་བར་གསུངས་
 འདུག་པ་སྟེ། དོན་དངོས་ཐོག་གོང་འཁོད་མཇུ་བ་མོ་གར་གཏད་ཤར་ཞེས་པའི་དཔེ་
 ལྟར་གནང་བའི་དབང་དུ་བཏང་ནའང་། ཡུལ་བའི་བཀའ་དགོངས་ཐུགས་ཞེ་གཉིས་
 མེད་ཀྱིས་བཀའ་བཞིན་སྐྱབ་པའི་ཉམས་ལེན་གྱི་སྒོ་ནས་རྒྱལ་བ་མཉེས་པའི་མཆོད་
 སྲིན་སྟེལ་དགོས་པ་ལས། ཞལ་ཞེ་མི་མཆུངས་པའི་མཛད་པ་འདི་དག་ནི་བླ་སྟོབ་

༡༣༥ འདན་མ་སྒོ་བཟང་དོ་རྗེས་བརྩམས་པའི་«ཕ་པོང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྤིང་པོའི་རྣམ་ཐར་དོན་
 རྟེན་ཆངས་པའི་དབྱངས་སྟན་» ལྟ་སྟངས་མའི་ཤོག་ངོས་༥༠ (ཤོག་གངས་༥༧) པར་གསལ།

དབར་གྱི་དམ་ཚིག་བསྐྱེས་བསྐྱེད་ཀྱི་དྲི་མ་འགོ་བའི་རྒྱ་ལས་མེད་པ་སྐྱབས་མེ་ཉིད་ཀྱིས་
མ་མཁུན་པ་མི་སྤྲོད་དེ། སྐབས་དེར་སྐྱབས་མེ་འདི་པར་ཡགོང་ནས་དགོངས་འབྲུགས་
ཀྱི་ལྷན་ཀ་ཡོད་ཚུལ་སོགས་རྒྱུད་བསྐྱེད་ལ་ཁྱུ་མཁན་གནད་ཡོད་མི་སྣ་མང་པོ་བྱུང་འདུག་
ཚུལ་གསལ་བ་ལྟར་དང་། དེ་ཡང་།

སྤྱི་ན་རིང་མོ་ཞིག་ནས་བརྒྱུ་པར་དཀའ་བའི་ངན་སྲིང་མི་བཟད་པའི་
རྒྱ་བྱུང་པོ་བསྐྱེད་པའི་དམན་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་ཤུགས་བདོ་ཞིང་། ཡིད་
སྐྱབས་མདའ་ལྔ་པའི་བྱེད་པས་རྒྱུད་བརྒྱུ་མས་པའི་སྐྱེ་པོ་འདོད་སྤང་དང་།
འགན་སེམས། དྲག་དོག་དྲག་པོས་ཡིད་བསྐྱོད་པ་འགའ་རེས་ལོ་སྤྱི་མ་རྣམས་
ནས་དམ་པའི་ཡུལ་ལ་དབྱེན་སྦྱོར་སྣན་ཕྱ་སྦྱུད་བསྐྱེད་བརྒྱ་དྲུག་པ་ཏང་པའི་
ཚུལ་ཞིབ་མོའི་ངག་འཕྲིན་ནང་གསང་གི་ལམ་ལས་མེ་བླ་མ་ཉིད་ཀྱི་སྣན་གྱི་
དབང་པོར་རིམ་བསྐྱེད་དུ་ཉི་བར་སྣན་པར་གྱུར་ཏོ། །^{༡༣༦}

ཞེས་པ་ལྟར་དང་། སྐབས་འདི་ཤེད་དུ་རྒྱལ་བའི་མཚན་ཞབས་སྟག་བྲག་རིན་
པོ་ཆེ་ནས་ཡགོང་ནས་བསྐྱེད་པའི་བཀའ་འབྱུར་ལ་དཀར་ཆག་དང་ཡགོང་ས་མཚོག་གི་
རྣམ་ཐར་ལྡགས་ཚུ་མཁྱི་ཁྲུང་འགན་གལ་འགངས་ཆེན་པོ་དེ་འདྲ་གསང་ཐབས་ཀྱིས་སྐྱབས་
མེ་མཚོག་ལ་ཐུལ་འདུག་པའི་ཐོག་ནས་སྐྱབས་མེ་འདི་དང་མཚན་ཞབས་སྟག་བྲག་རིན་
པོ་ཆེའི་འབྲེལ་བ་མེ་ལྟར་ཡོད་མེད་ཤེས་ནུས་ལ། གཞན་ཡང་སྤྱི་མ་མདའ་ལས་ཚན་ཉི་

^{༡༣༦} འདན་མ་གྲོ་བཟང་དོ་མེས་བརྩམས་པའི་《ཡུ་ཤིང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྙིང་པོའི་རྣམ་ཐར་དོན་
ཅན་ཆངས་པའི་དབྱངས་སྣན་》 ལྟ་སྐད་པར་མའི་ཤོག་ངོས་༩༡༦ (ཤོག་གངས་༤༤༩) པར་གསལ་

མ་རྒྱལ་མཆོན་ཞེས་པ་མེད་ཅིང་གྱི་སྒྲིན་བདག་གཅོག་གསུམ་དེས་ལ་རྒྱལ་བའི་སྐྱེ་བཅར་སྒྲིན་གསལ་
 ཐུབ་བཞུག་ཀྱན་འཕེལ་དང་། སྒྲིན་གསལ་བདེ་ཆེན་དབྱིངས་སྤྲུལ་སོགས་དངུལ་དངོས་
 རྒྱུག་མ་བཟངས་ཐབས་སོགས་ཐབས་ཤེས་ཡོད་དགུ་ཙམ་སྐྱུགས་བཏོན་འདུག་པ་མ་ཟད།

འདི་ལོའི་(ལྷགས་ལུག་ཕྱི་ལོ་༡༩༣༡) བྱེ་ནང་ན་མས་སུ་མེ་ཉིད་གྱི་ཞལ་

སྒོ་བ་ནང་མ་གཞུང་སའི་སྐྱེ་དག་གསལ་འགའ་རེས་ལ་གོང་ནས་དྲི་བ་ཐེབས་
 རྒྱུ་ར་གསང་རྒྱལ་ཆོད་རྟོག་མཐིལ་ཕྱིན་བགྱིས་པར་དེ་དག་ལ་དགོངས་
 དྲངས་གྱི་ཚུགས་ཅམ་མེད་པའི་ཁར་ད་དུང་མེ་འདི་པ་སྒོ་ན་འཁོར་
 དང་བཀྲས་ཆོས་གནས་གཞི་བཅས་ལ་ཆ་དུས་གཏན་ཐེབས་གྱི་ཉིན་རྒྱབ་མི་
 བཟད་པ་བདོ་བའི་རྒྱལ་གསར་བར་གྱུར་ཏེ་ཡར་ཕྱིར་གསང་བད་དང་ཐུགས་
 དམ་རྒྱུད་བསྐྱལ་སོགས་གང་ལ་ཅི་དྲག་ཞུ་མི་ཤིན་ཏུ་མང་བ་བྱུང་ཞིང་།
 དེ་ལྟའི་དུས་ན་མས་སུ་ཐུག་ཟུར་ངག་བྱམ་སྟོང་རྒྱུང་གི་ནད་གྱིས་ཐེན་ཏེ་
 བཀྲས་ཆོས་དར་ཆེན་སྤང་དུ་སྐྱེ་སྤང་དམག་མི་སྟེན་པས་འདུག །ང་འཛིན་
 མཁན་རེད་ཟེར་ཏེ་སྒྲིལ་ཁུང་ནས་མཆོངས་གཤམས་བྱེད་པ་ཐུག་གཡོག་པས་
 བཟུང་སྟེ་སྒོ་ད་དགོས་པ་དང་། དགེ་སྟོང་འགའ་འདུ་ཁང་སྐྱུག་གི་སྤང་
 མ་ཁང་རྒྱུང་དུ་དེར་འཕྲིན་སྟེན་མས་བཏོན་ཏེ་དུ་བཞིན་གནས་དགོས་པ་
 སོགས་ཀྱང་བྱུང་ལ། དད་སྟོབ་སྒྲིན་བདག་ཀྱང་གཞུངས་རིང་བ་འགའ་
 ལས། མང་བ་ཞིག་ནི་བཀྲས་ཆོས་པའི་ཚུགས་སུ་བར་སྐབས་དེར་འཁོར་
 མི་བདེ་བའང་བྱུང་། ༡༣༧

ཞེས་ཀྱལ་འགོང་འདིས་རྒྱད་བརྒྱམས་པའི་སྐྱེ་པོ་ཁག་ཅིག་གིས་ཆེད་མངགས་
དབྱེན་སྦྱོར་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་སྐབས་རྗེ་པ་པོང་ཁ་པ་བདེ་སྙིང་ཞབས་འབྲིང་རྣམས་
ནས་ཡགོང་ས་རྒྱལ་བའི་དབང་པོའི་བྱུགས་རྗེའི་དགོངས་ཡངས་མཐོང་བའི་སྤྱན་མིག་
ལྗོངས་པ་མ་ཟད། ཡགོང་ནས་རང་ཕྱོགས་སུ་དབང་འཛིན་གྱི་ལོག་ལྷའི་འཆལ་གཏམ་
སྤེལ་ཏེ་འཛིགས་དངངས་བརྒྱབ་གསེག་ཆེད་མེད་བསྐྱེད་ཡོད་ནའང་། རོན་དངོས་
སུ་ཡགོང་ས་རྒྱལ་བའི་དབང་པོས་ད་དྲུང་རྗེ་པ་པོང་ཁ་པ་བདེ་སྙིང་ལ་བྱུགས་པེ་མ་དོར་
བར་བྱུགས་བརྩེ་ནར་མར་གནང་ཡོད་ཚུ་ལ་ནི། པ་པོང་ཁ་པ་བདེ་སྙིང་གི་«རྣམ་
ཐར་»ལས།

༡༣༧༥ འདན་མ་གྲོ་བཟང་དོན་རྒྱུ་བཅུ་མ་པའི་«ཡའོང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྒྲིབ་པོའི་རྣམ་ཐར་དོན་
ཐུན་ཆོངས་པའི་དབྱངས་སྒྲུན་» ལྷ་ས་དཔར་མའི་སྟོན་པོ་ལ་༡༥༥ (སྟོན་གྲངས་༤༩༠) པར་གསལ།

ནས་དངས་ཚུལ་བཞེས་ཤིང་། ལོང་ས་རིན་པོ་ཆེའི་མདུན་དུ་སྐྱེ་ཆར་
 (སྐྱར་)ཉིན་དོག་(དོགས་)ཡོད་མེད་སྐོར་བྱུགས་བརྟག་ས་པོན་ཞིག་
 འཕྲལ་འབུལ་གནང་བར་ཉིན་གསུམ་པའི་སྐབས་སུ་བྱུགས་བརྟག་བཀའ་
 ལན་ཕྱིར་སྐྱལ་དུ། བཞེགས་འཆུབ་ཆེ་ཙམ་ཤར་བར། རྗེ་ཡབ་སྐུས་གསུམ་
 གྱི་བཀའ་འབུལ་དག་སྒྲོག་འཕྲལ་སྤྱིན་དགོས་ཚུལ་མོགས་ཐེབས་པར།
 བཀའ་ལན་སྐྱར་དུ་སྐྱལ་བ་དང་རྗེ་ཡབ་སྐུས་གྱི་གསུང་འབུམ་དག་སྒྲོག་
 བཅས་བྱུགས་གཅིགས་ཆེ་རིགས་ལ་གལ་ཅན་ལས་གཞན་གང་ཤུང་ལ་གནང་
 སྒྲོལ་མེད་པས་^{༡༩༩} སྐར་བཀའ་འདྲི་ཐེབས་པའི་སྐོར་ལ་དོགས་གཞི་དགོས་
 པ་གཞན་ཡོད་དེས་ལས་དགོངས་འབྲུགས་གྱི་ནམ་པ་ལེ་མིན་པ་འདྲ་ཞེས་
 སྒྲོ་བསྐྱེད་པའི་ཤིས་ཆིག་བརྗོད་མིའང་མང་དུ་བྱུང་ལ།^{༡༩༠}

ཞེས་སྐབས་རྗེ་པ་པོང་ཁ་པས་རྒྱུང་གྲིབ་གྱི་བརྒྱན་གཞི་ཆ་བས་ཆེར་བཞེས་
 ཚུལ་བརྟན་པའི་སྐབས་སུའང་། ལོང་ས་རྒྱལ་བའི་དབང་པོས་བྱུགས་བརྟག་མང་ད་
 དེ་བརྒྱན་གཞིར་ཕན་པའི་ཞབས་རིམ་གནད་སྤྱིན་སྐྱབ་འབུལ་དགོས་པའི་བཀའ་སྐྱལ་
 བཟང་པོ་ཐེབས་པ་བཅས་རྒྱལ་བའི་བྱུགས་རྗེ་ལ་ཉེ་རིང་ཕྱིགས་རིས་མེད་པ་གཟུར་

༡༩༩། མཆན། འདིར་ཞབས་རིམ་གྱི་ཆོ་ག་གཞན་གང་དག་ཡོད་མེད་ཁ་གསལ་མ་བཞོད་ཀྱང་།
 རྒྱལ་འགོང་གི་བསྐྱོག་ཐབས་ཆོ་ག་གཞན་ཡང་ཐེབས་ཡོད་པ་བྱུགས་གྱིས་གོ་བྱུང་སྟེ།

༡༩༠། འདན་མ་སྒོ་བཟང་དོན་རྗེས་བཅམས་པའི་«པ་པོང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྙིང་པོའི་ནམ་ཐར་དོན་
 རྒྱན་ཆངས་པའི་དབྱངས་སྟན་» ལྟ་སྐད་པར་མའི་ཤོག་ངོས་༣༦༩ (ཤོག་གངས་༤༩༩) པར་གསལ།

གནས་ནམས་ལྟ་ཅིག། ལྷབས་ཐེ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞབས་འབྲིང་ནང་མ་ནམས་ཀྱིས་ཀྱང་
ངེས་ཤེས་གསལ་པོར་འདྲོངས་འདུག་པ་འདི་ལས་ལྷག་པའི་བདེན་དཔང་ཞིག་མེད་
དོ། །

༡། ཡགོང་ས་བརྩ་གསུམ་པ་ཆེན་པོ་གཤེགས་ཅེས་ཅེ་བདེ་སྟོང་
ནས་བསྟེན་སྟེལ་ཀྱ་ཆེར་གནང་བའི་སྟོར།

ཆུ་བྱ་(ཕྱི་ལོ་༡༩༩༩)ལོའི་དོར་ཆུ་བདུན་པའི་ནང་། བཞི་སྡེ་དུ་བྱུར་
སྐྱུལ་སྐྱུ་རྩ་ཐུན་དུ་བཞུགས་པའི་ཐོ་རེངས་དགེ་སྦྱོར་གནང་བའི་སྐབས་ཤིག་ལ།
གཟིམ་ཤག་མདུན་དུ་དོལ་ཀྱལ་ཁོག་ཞུགས་བྱས་པའི་བྲ་པའིག་ཡིན་སྟེ་མ་པའི་ཤར་
པ་ལྟ་བུས་སྐད་གསལ་མཐོན་པའི་སྟོ་ནས། **“དགུ་རྩོགས་གནམ་གང་ཡིན་
བྱ།”** ཞེས་ལན་གཉིས་སུ་བཞུས་པ་ཐོས།^{༡༣༠}

སྐབས་འདིར་སྐབས་ཅེ་མཆོག་གི་ཉེ་གནས་ཁག་ཅིག་གིས་ཀྱལ་བའི་ཞབས་
འབྲང་དང་ཆུ་བྱ་གཙོ་བྱས་ཁག་ཅིག་བརྒྱུད་ཡགོང་ས་ཀྱལ་བའི་དབང་པོ་དགོངས་
དྲངས་ཡོང་ཐབས་དང་། སྐབས་ཅེ་མཆོག་གིས་སྐད་མར་གསུང་ཆོས་གནང་བའི་
བཀའ་རྒྱལ་ཐོབ་ཕྱིར་ཐབས་ཤེས་སྒྲ་ཆོགས་རྩལ་སྐྱགས་བྱས་འབྲས་སུ། ཉིན་ཞིག་
ཡགོང་ས་ཀྱལ་བའི་དབང་པོས་ནོར་སྒྲིང་སྐལ་བཟང་པོ་བྱང་དུ་སྐབས་ཅེ་མཆོག་
ལ་ཞལ་མཇལ་གྱི་གོ་སྐབས་བཀའ་དྲིན་རྒྱལ་འདུག་ཀྱང་། སྐབས་འདིར་གསུང་

༡༣༠༥ འདན་མ་སྟོ་བཟང་ནོ་ཅེས་བཅུམས་པའི་«ཕ་པོང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྟོང་པའི་རྣམ་ཐར་དོན་
ཐུན་ཆངས་པའི་དབྱངས་སྟན» ལྟ་སྐད་པར་མའི་གོག་དོས་༡༠༩༦ (གོག་གངས་༥༡༩) པར་གསལ།

མོལ་ལྷག་པོ་བྱང་ཆོད་མི་འདུག་ཟེ། ཡུད་ཙམ་གྱི་མངལ་མོལ་གནང་པའི་རིང་།
ཡགོང་ནས་ “བླ་སྤྱལ་ནམ་པས་དམ་ཆོས་གཤའ་མ་ཉམས་ལེན་དགོས་”
” མོགས་ཀྱི་བཀའ་ཡུང་ཙམ་ལས་བཀའ་མཆིད་རྒྱས་པ་མ་གནང་བར་གྲགས། དེ་
སྐབས་མེ་འདི་པའི་ཞབས་འབྲངས་ནམས་ཀྱིས་སྤྱབས་མེ་མཆོག་ནས་བཀའ་ཆོས་
གནང་ཆོག་པར་ཡགོང་ནས་བཀའ་འཁྲོལ་གནང་བར་སྙམ་འདུག་ནའང་། དོན་
དངོས་སུ་དེ་ལྟ་བུའི་བཀའ་འཁྲོལ་གནང་མེད་པ་ནམ་ཐར་དུ་གསལ།^{༡༩༡}

ལོ་དེའི་རྟོར་ཁྱ་བརྩ་པའི་གནམ་གང་ཉིན་ཡགོང་ས་རྒྱལ་པའི་དབང་པོ་
མཆོག་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་མནལ་ཚུལ་བཞེས་པ་ན། སྤྱབས་མེ་ཉིད་ཀྱིས།
སྤར་བཞི་ལྷེ་ཏུ་བྱར་ལ་དོལ་རྒྱལ་གྱིས་

དགུ་རྫོགས་གནམ་གང་ཡིན་ཟེར་བའང་འདི་སྤྱབས་གསལ་
པོར་ངོ་འཕྲོད་པའི་ཐུགས་ངེས་འདྲོངས་པ་བྱུང་ཟེ། ཁྱ་པ་དགུ་པ་
རྫོགས་ནས་བརྩ་པའི་གནམ་གང་གི་ཉིན་ཡགོང་ས་ཆེན་པོ་སྤྱུ་འདའ་
ཚུལ་བཞེས་པའི་དུས་ཡིན་བྱ་རྒྱུར་འདུག་གསུངས།^{༡༩༢}

ཞེས་རྒྱལ་འགོང་འདིས་ཡགོང་ས་རྒྱལ་པའི་དབང་པོ་ཞི་བར་གཤེགས་པའི་དུས་
ཆོས་ཤེས་འཕྲལ་དགའ་འཛོད་བྱས་ཚུལ་གསལ་བ་འདིས། དམ་སྲིདོལ་རྒྱལ་བཞེན་

༡༩༡༥ འདན་མ་གློ་བཟང་དོ་རྗེས་བརྩམས་པའི་《མ་པོང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྒྲིང་པོའི་ནམ་ཐར་དོན་
ལྡན་ཆངས་པའི་དབྱངས་སྟན་》 ལྷ་ས་དཔར་མའི་ཤོག་ངོས་༡༠༩༥ (ཤོག་གངས་༥༣༠) པར་གསལ།
༡༩༣༥ གོང་འཁོད་དེབ་ཀྱི་ཤོག་ངོས་༡༠༩༦ (ཤོག་གངས་༥༣༤) པར་གསལ།

གསེལ་བྱས་ན་ཡགོང་ས་རྒྱལ་བའི་དབང་པོའི་སྐུ་ཕྱུ་ལ་གནོད་པ་དང་། དགེ་ལྡན་པའི་
 བརྟན་པ་དགྲུང་འདེགས་ཞུ་རྒྱ་ལྟོ་ཞེས། །གཞུང་ས་དགའ་ལྡན་སོ་བྱང་བའི་བརྟན་སྲིད་
 ཡུང་ལ་སྦྱར་བའི་བྱུར་འགོང་འདྲེན་གྱི་ཡོད་ཚུལ་གསལ་པོར་མཐོང་བྱུང་བ་བཅས། མདོར་
 ན། ཡགོང་ས་བརྒྱ་གསུམ་པ་ཆེན་པོས་སངས་རྒྱལ་གྱི་བརྟན་པ་རིན་པོ་ཆེར་དག་ཐེར་
 དང་། རྒྱལ་དབང་གོང་མ་དག་གི་མཛད་བྱས་ལྟར་ཆོས་རྒྱུད་གྲུབ་མཐའ་ཁག་དབར་
 གྱི་མཐུན་ལམ་དམ་འཛིན། རྒྱལ་ཁབ་ཕྱི་ནང་གི་འཕྲོ་འགྲུར་དང་བརྟན་ཏེ་སྲིད་འཕྲོར་
 དམག་དོན་ཐད་རབས་དང་བརྟན་པའི་ལམ་སྲོལ་གསར་བཏོད། དུས་ངན་སྡིགས་མ་
 རྩ་བོའི་སྐབས་འདིར་བོད་འབངས་སྤྱིའི་བསོད་ནམས་གྱི་མཐུ་ཞན་པས་བརྟན་སྲིད་
 ཉམས་ཉེས་འབྱུང་རྒྱ་ཆེན་གཟིགས་གྱིས་ཆུ་སླེལ་ཞལ་གདམས་སྡུལ་བསོགས་པ་ཡིས་
 བྱལ་བཅེ་བ་ལྟ་བུའི་ཐུགས་རྗེའི་མཛད་འཕྲིན་མཐའ་ཡས་པ་བརྒྱུངས་པ་ལ། བོད་མི་
 བསམ་ཡོད་སྐྱེས་ཆེ་འབྲང་སྤྱི་ཡོད་ལང་རྒྱལ་བའི་དགོངས་བྱས་ལ་རང་རྣམས་ཅི་ཡོད་
 གྱིས་དགྲུང་འདེགས་སྐྱབ་རྒྱུ་རང་ཉིད་གྱི་ལས་འགན་གཡོལ་དུ་མེད་པ་ཡིན་ནའང་། སྐབས་
 རྗེ་པོ་བོང་ཁ་པ་འདི་པས་དོལ་རྒྱལ་ཐུགས་སྒོས་མ་ཐོངས་པའི་མཛད་པ་བརྒྱུངས་འདུག་
 པ་དེས། བོད་བརྟན་སྲིད་རྒྱུད་ནང་གི་མར་མེ་ལྟར་ཉག་ཕྱ་བའི་སྐབས་དེར་ཡགོང་ས་
 རྒྱལ་བའི་དབང་པོའི་མཛད་འཕྲིན་དང་དགོངས་བྱས་གྱི་སྐྱེ་གསལ་སྤྱུ་རྒྱུར་པ་མ་ཟད། དེ་
 ཉིད་བརྒྱད་དོལ་རྒྱལ་གྱི་དཀའ་རྙོག་དེ་ཐུར་ལས་རྙོག་འཛིང་ཆེ་ཞིང་བྱུང་ཆད་ཅེ་ཆེར་གྱུར་
 ཏེ། དུས་རབས་ཉེར་གཅིག་པའི་བར་དུ་གཙང་སེལ་མ་བྱུང་བ་བྱུང་བ་ལགས་སོ། །

ཆུ་བྱ་(ཕྱི་ལོ་༡༩༩༩)ལོར་ཡགོང་ས་བརྒྱ་གསུམ་པ་ཆེན་པོ་དགོངས་པ་ཆོས་

དབྱིངས་སུ་བྱིས་མེས། རྗེ་ཡ་པོང་ཁ་པས་ཡཞོང་ས་རྒྱལ་པའི་དབང་པོས་གནང་བའི་
བཀག་རྒྱ་ལ་སྟོས་མེད་ཀྱིས་བཀའ་ཆོས་གནང་འགོ་རྒྱུགས་ཡོད་པ་དང་། དེ་ནས་རྗེ་ཡ་
པོང་ཁ་པ་བདེ་སྟིང་དང་སྤྱིད་སྟྱོང་རྩ་སྟྱོང་རིན་པོ་ཆེ་རྣམ་གཉིས་ཐོག་མར་སྒྲོས་བཀྱི་འབྲེལ་
བ་ཆགས་པ་ལ་བརྟེན། སྤྱིད་སྟྱོང་རྩ་སྟྱོང་ནས་རྗེ་འདི་པ་སྒྲ་ཆེན་རྣམས་ཀྱི་གྲལ་དབུར་
བཞུགས་པའི་གདན་ཐོབ་སྦྱལ་ཁིང་། ཁམས་ཁྲལ་དུ་ཆིབས་བསྐྱོད་ཀྱིས་བཀའ་ཆོས་ཅི་
དགར་གནང་བའི་འཁྲོལ་ཆ་ཡང་གནང་།

དེ་ནས་རྗེ་འདི་ཉིད་ཆབ་མདོ་དང་། ཆ་ཕྱང་། རྒྱ་དབུ་མདོ། བླ་གཡལ་
རི་པོ་ཆེ་སོགས་སུ་ཆིབས་བསྐྱོད་ཀྱིས་དཔལ་འབར་དགོན་དང་། སོ་མདོ་དགོན། རོ་
འབྲུ་དགོན། བྱ་ཕུག་ཡིད་སྟེང་དགོན་སོགས་སུ་ཆོས་འཁོར་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱོར་བ་དང་
ཆབས་ཅིག་ འོ་ལ་རྒྱལ་བ་སྟེན་གསེལ་བྱུང་གདལ་གྲུགས་ཆེར་གནང་བ་མ་ཟད། དར་
ཅེ་མདོར་ཡོད་པའི་རྒྱ་ནག་གོ་མིན་ཏང་གི་དམག་དཔོན་ལུ་འུ་ཅུན་ཀྱང་ལ་དགེ་ལུགས་
པ་ལས་གཞན་པའི་གྲུབ་མཐའ་ཁག་བཅོན་གྲུགས་ཀྱིས་འགོག་པར་བསྐྱལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་
ཀྱང་ཡོད་པ་ཆོས་རྒྱལ་ནམ་མཁའི་ཞོར་བུས།

དེ་ནི་རྒྱལ་ས་རྗེ་ཡ་པོང་ཁ་པས་དར་ཅེ་མདོའི་རྩྭ་གས་ཀྱི་དཔོན་ཆེན་
ལེབ་ཕུ་ཅུ་འན་ཀྱང་ལ་བཏང་བའི་བཀའ་རྒྱ་ཞིག་ཡིན་པར་གཟིགས་འདུག ཞེས་
པ་ནས། རྒྱལ་ས་རྗེ་ཁང་གསར་རིན་པོ་ཆེས་རེད་ཞང་ཆན་དང་། གསེར་
རྩྭ་ངས་མཁན་རྒྱལ་རྣམ་གཉིས་བཅས་ལ་ཡ་པོང་ཁ་པའི་གསུང་འཕྲིན་དེ་
དང་། ཡིག་རྟེན་གྱི་རྩོན་པའི་སྐུ་དེ་བཞུན་པ་གནང་བུང་། འཕྲིན་ཡིག་

དེའི་ནང་དུ་འཁོད་གསལ་ནི། དེང་དུས་ཕྱོགས་དེར་གྲུབ་མཐའ་མི་འདྲ་
 པའི་ཐྱ་མ་མང་པོས་ཆོས་ལུགས་མི་འདྲ་པ་སྣ་ཆོགས་ཤིག་སྟེ་ལ་གྱི་ཡོད་
 སྐད་ཐོས་པ་དེ་རིགས་ལ་གཟབ་དགོས་ཤིན་དུ་གལ་ཆེ། འཇམ་མགོན་
 རྒྱལ་པའི་བཟུན་པ་ལས་གཞན་དུ་གྱུར་པ་ས་སྐྱ་པ་དང་། བཀའ་བརྒྱུད་
 པ། རྟིང་མ་པ་ནམས་ཀྱི་ལྟ་གྲུབ་ནི་ཆད་པར་ལྟ་བའི་གྲུབ་མཐའ་སྟེ། དེས་
 ཐར་པའི་གོ་འཕང་ལྟ་ཅི་མཐོ་རིས་ཀྱི་བདེ་འགྲོའི་གནས་ཅན་དུ་འང་འདྲེན་
 མི་རུས་པས། ལོག་ལྟའི་ཆང་ཆིང་དེ་རིགས་མགོ་ཚུགས་པ་ཞིག་དང་།
 འཇམ་མགོན་རྒྱལ་པའི་བཟུན་པ་རིན་པོ་ཆེ་དར་ཞིང་རྒྱས་པའི་མཐུན་ཀྱེན་
 གང་དག་གནང་དགོས་ཅི་ནས་ཀྱང་གལ་ཆེ།^{༡༡༩}

ཞེས་དགེ་ལུགས་པའི་གྲུབ་མཐའི་ལར་ཞེན་ཐལ་སྤྱོད་ཀྱིས་ཆོས་རྒྱུད་གཞན་
 ལ་ཁྱད་གསོད་ཀྱིས་མགོ་གཏོན་ཡོང་བར་རྒྱ་དཔོན་ལ་གསུང་བསྐྱལ་གནང་འདུག་པ་འདི་
 ཉིད་ཤིན་དུ་ནས་དབྱུད་བཅོད་པ་མིན་ལ། ཡགོང་ས་བརྒྱ་གསུམ་པ་ཆེན་པོ་གསེགས་
 རྒྱུ་ཁམས་ཁྲལ་ཡུལ་དགོན་ཁག་དུ་མར། རྗེ་པོང་ཁ་པའི་སློབ་འབངས་སུ་ཁས་འཆེས་
 པ་ཁ་ཤས་ཤིག་གིས་རྒྱལ་འགོང་དོལ་རྒྱལ་ལ་སྟོ་རྟིང་བྱང་གསུམ་གཏད་དེ། རང་བཟོ་དྲ་
 གཞན་སྟེ་ཀྱོ་ནས་ཆོས་རྒྱུད་གྲུབ་མཐའི་དབར་གྱི་དམ་ཆོག་འོ་ཚུ་ལྟར་ཡོད་པ་དེ་ཁྲག་
 མཆོར་བསྐྱར་འདོད་ཀྱིས། རྟིང་མའི་ལྟ་ཁང་ཁག་གི་ཞི་ཁྲོད་ལ་རུའི་སྐྱ་བརྒྱན་གཏོར་

༡༡༩༥ ཆོས་རྒྱལ་ནམ་མཁའ་ཞོར་ལུ་རིན་པོ་ཆེས་མཛད་པའི་«དོལ་རྒྱལ་དང་འབྲེལ་ཡོད་རང་ཐོག་
 གི་ཁྲོད་བ་» ཞེས་པའི་བཀའ་ཤིས་སྒྲུབ་དཔར་མའི་ཤོག་ངོས་༣༥།༣༧ པར་གསལ་ལ།

བཤེག་དང་། རྩིང་ཆོས་གསུང་རབ་ཚུ་བསྐྱར་དང་། གུ་རུའི་མཆོན་སྒྲགས་དོ་ལ་
 བཞོས་པའི་དོ་མཁར་ནམས་བཤེག་སྟེ་ལམ་ཁར་བཞིངས་པ། དགེ་བཤེས་དང་གྲ་
 ཀན་རྩིང་ཆོས་ལ་དད་མོས་མཁན་ནམས་ཉེས་དྲུང་དང་དགོན་པ་ནས་ཕྱིར་ཡུད་སོགས་
 གྱི་ལས་ངན་ཆ་བས་ཆེན་བསགས་ཏེ། རྗེ་སྤྱི་མའི་བརྟན་པ་ལ་རྩ་འབྲིན་པའི་རང་མཆོང་
 ཆེན་པོ་ཞིག་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་དེད་དུས་ཀྱི་ཀན་རབས་ཁག་ཅིག་གི་བླ་མ་ཤེས་ལས་དྲུང་
 བརྗེད་མེད་ལ། དེད་གི་སྐབས་ན་ཚུལ་དེ་ལ་སྐྱབས་རྗེ་ཡོད་ཁ་ཁ་པས་སྟེ་ལ་བའི་ **“རིག་**
གནས་གསར་བརྗེ” ཞེས་འབོད་ཀྱིན་ཡོད་པ་ལས་ཀྱང་ཤེས་ཐུབ།

གོང་གི་ས་བཅད་འདི་ལས་མཐོང་གསལ་ལ། རོལ་རྒྱལ་འདི་རི་པོ་དགེ་
 རྩན་པའི་བརྟན་པ་བརྟན་འཛིན་དང་བཅས་པའི་དབྱུ་འཕང་དགྲུང་འདེགས་ཆེད་རྗེ་
 ཡོད་ཁ་ཁ་པ་བདེ་སྟོང་ལ་གྲོགས་འཕྲིན་ལས་སྐྱབ་མཁན་ཞིག་ཡིན་ན། རི་པོ་དགེ་
 ལུགས་པའི་བརྟན་འཛིན་གྱི་སྐྱེས་ཆེན་ཉི་ཟླ་ཏུ་དག་པོ་ཚུན་ཐུགས་སྦྱང་གཤེན་
 པ་འོ་རྒྱུ་འདྲེས་པ་ཞིག་འབྱུང་བར་མཐུན་གྲོགས་ཁྱུ་དགོས་པ་སྟོས་མེད་ཀྱང་། དེ་
 ཏུ་མ་ཡིན་པར་རྒྱལ་འགོང་འདི་བརྟན་གསལ་ཁུབ་སྟེ་ལ་ཕྱེད་པ་དང་འབྲེལ་ཡོགང་ས་
 རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་དང་རྗེ་ཡོད་ཁ་ཁ་པ་བདེ་སྟོང་དབར་ཐུགས་དམ་བསྟེན་བསྐྱེད་པོར་
 བ་དང་། ཀྱན་གཟིགས་པ་ཆ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་སྐྱེད་གྲུ་མདོར་དོལ་རྒྱལ་བརྟན་གསལ་
 དབྱུ་འཕྲུགས་གནང་བ་དང་རྩན་གདན་སར་ཞབས་འཁོད་མ་གནང་གོང་སྟོ་བྱུར་དགོངས་
 པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཐིམ་ཚུལ་བརྟན་པ། སྤྱིད་སྦྱོང་རྩ་སྦྱོང་རིན་པོ་ཆེར་དོལ་རྒྱལ་གྱིས་
 རྒྱུད་བསྐྱུལ་འོག་དབྱུ་ཉེས་ཕོག་པ་སོགས་ཆོས་སྤྱིད་གང་ཐད་ནས་མི་ཤིས་པའི་མཆོན་

མ་བར་མ་ཆད་པར་བྱུང་ཞིང་། དེ་བཞིན་བོད་གཞུང་དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་དབུ་བརྟེན་
 པ་ནས་བཟུང་། ཆོས་རྒྱུད་གྲུབ་མཐའ་ཁག་པན་རྩུབ་ཐུགས་སྤང་འོ་རྒྱ་གཅིག་འདྲེས་
 ལྟར་གྱུར་པའི་བསྐལ་བཟང་དགའ་ལྷན་ལ་ཅི་དགར་རོལ་པ་དེ་ལྟ་ནའང་། ལགོང་
 ས་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོ་ཞི་བར་གཤེགས་ཤེས་དང་། ལགོང་ས་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་སྐུ་
 ན་མ་སོན་པའི་བར་སྐབས་དེར་དོལ་རྒྱལ་བ་རྟེན་གསོལ་སྤྲ་ན་མ་གཤགས་པའི་དར་འཕེལ་
 བྱུང་ཡོད་པ་དང་སྒྲགས། བོད་ཕྱི་ནང་གི་ང་དྲག་གནས་སྤངས་ལོ་ནས་ལོ་བཞིན་ངེ་ཞན་
 རེ་རྒྱལ་ཏུ་གྱུར་ཅིང་། ལགོང་ས་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོས་རྒྱ་སྤྲེལ་ཞལ་གདམས་ནང་བོད་
 འབངས་ཡོངས་ལ་བླང་དོར་བཀའ་སློབ་ཞལ་ཆེམས་སྡུལ་པ་ནམས་སྤྱེ་འགོའི་བསོད་ནམས་
 གྱི་མཐུད་མན་པའི་དབང་གིས་ཕྱག་ལེན་རྒྱལ་བཞིན་མ་འཁེལ་བའི་ཉེར་ལེན་གྱིས། བོད་
 གྱི་ཕྱི་ནང་ཆོས་སྲིད་གང་ཅིའི་ཆ་ནས་བྱུས་ཉེས་རྒྱུན་མར་བྱུང་ཞིང་། རིམ་གྱིས་རྒྱ་
 ངན་རགས་ཤོར་གྱིས་དཔེ་བཞིན་ཆོས་ལྡན་གངས་རིའི་ཚྗངས་སུ་སྤར་བྱུང་མ་ཕྱིང་
 བའི་གོད་ཆག་བྱུང་བའི་རིམ་པ་མཐོང་ཆོས་འདིའོ། །

རྩོམ་པོ་འདི་ལ་མཁོ་ལོང་གི་མཛུགས་པ་དང་མཛུགས་པའི་མི་རྒྱུ་སྤྲོད་པའི་མཛུགས་པ་
དང་མཛུགས་པའི་མཛུགས་པའི་མི་རྒྱུ་སྤྲོད་པའི་མཛུགས་པ་

མ་ཚེགས།	དོན་ཁྱེན་གཙོ་བོ།
ཚུཌ་ཡོས་(༡༩༧༡)	དགྲང་ལོ་༢༥ ཐོག་པ་བོང་ཁ་པ་སྐྱ་གོང་མའི་སྐྱ་སྐྱེར་དོས་འཛིན་ཞུས། འདིའི་གོང་དུ་དྲགས་པོ་སྐྱལ་བཟང་མཁས་གྲུབ་ཀྱིས་དུ་གདན་འདྲེན་ཞུ་ སྐབས་རྗེའི་སྐུ་མོ་ཞིག་ལ་དོ་ལ་རྒྱལ་ཁོག་ཞུགས་ཀྱིས་དགའ་ཉེའི་རྣམ་ འགྱུར་བརྟན་པར་གྲགས།
དགྲང་ལོ་༣༠ བར།	དོ་ལ་རྒྱལ་གཞན་གྱི་ཁོག་དུ་ཞུགས་ཏེ་སྐབས་རྗེ་མཆོག་ལ་དགའ་ཉེའི་རྣམ་ འགྱུར་ཡང་ཡང་བརྟན།
མེ་རྩ་(༡༩༠༦)	སྐབས་འདི་མེད་ཅིག་ནས་རྟག་ཏུ་པར་བཅར་དང་ཆོས་འབྲེལ་ཡུང་རྩེ་ གསར་དུ་གྲུབ་པའི་དག་སྒྲུང་གསང་བ་པར་བཅུ་གསུམ་གྱི་རྗེས་གནང་སོགས་ ཞུས་ཏེ་ཐུགས་སྒྲུང་གི་ན་དུ་གཤིན་པ་ཡུང་།
ས་སྐྱེལ་(༡༩༠༩)	དགྲང་ལོ་༣༡ ཐོག་དྲགས་པོ་བཅད་སྐྱུ་བཞིར་དུ་སྐབས། དྲགས་པོ་སྐྱལ་ བཟང་མཁས་གྲུབ་དང་ཆོས་འབྲེལ་བཅུ་གསུམ།
ཆུ་སྐྱེལ་(༡༩༡༣)	དགྲང་ལོ་༣༦ ཐོག་དྲགས་པོ་སྐྱལ་བཟང་མཁས་གྲུབ་རྩ་ཐུན་དུ་སྐབས་ འདི་དུང་ནས་རྩོ་བརྒྱུད་ལམ་རིམ་ཞུས། རྗེ་ཉིད་ཀྱི་བསྐྱེད་རྩིས་སྐྱུ་བ་ ཁང་སྐྱལ་སྐྱ་ནས་ལམ་རིམ་གྱི་ད་རྒྱན་ཟིན་གྱིས་དཔར་འདེབས་ཀྱིས་ འབྲེམས་སྒྲེལ་གནང་།

མ་ཚིགས།	དོན་ཁྱེན་གཙོ་བོ།
ཤིང་ལྷག་(༡༩༡༩)	ཡལོང་ནས་གཞིགས་སྐྱོང་ཆེ་བས་དགའ་ལྡན་སློན་ཚོགས་སྐབས་སུ་བཞུགས་ཁྱི་དང་རྒྱལ་ཡོད་ཀྱི་གདན་སོབ་སྡུལ། འདི་དུས་དྲགས་པོ་སྐལ་བཟང་མཁས་གྲུབ་ཀྱི་དྲུང་ནས་དོལ་རྒྱལ་དངོས་སུ་བཞེན་གསོལ་དབུ་འཇུགས་མཛད།
ཚུ་སྤྱེལ་(༡༩༢༠)	དོལ་རྒྱུ་མིག་དཀར་མོར་མེབས་ནས་ཚོགས་མཆོད་གསར་ཅོམ་གྱིས་གནས་དེར་ཚོགས་མཆོད་རྒྱས་སྤྱོས་གནང་།
ཚུ་ཁྱི་(༡༩༢༡)	དོལ་རྒྱལ་གྱི་ཞུ་བསྐྱལ་ལྟར་སྟོན་གཏད་ཀྱི་ཆོ་ག་སོག་མར་མཛད། ལོ་འདིར་དྲགས་པོ་སྐལ་བཟང་མཁས་གྲུབ་འདས།
ཚུ་ཡག་(༡༩༢༢)	ཡལོང་ནས་ལྷ་ལྡན་དབྱེད་ཚོས་སློན་ཚོགས་ལ་གསུང་ཆོས་གནང་བར་དགའ་ལྡན་ཁྱི་རིན་པོ་ཆེའི་ཆབ་དུ་བཏང་གནང་མཛད།
ཤིང་ཐང་(༡༩༢༤)	བསྐང་ཆོག་རྒྱས་པ་སྟོན་ལས་ནམ་རྒྱལ་དང་དབྱངས་མཛད། འགས་སོག་སོགས་སུ་ཆེབས་བསྐྱོད་ཀྱིས་སོག་འཕེལ་རྒྱས་སྤྱིང་། རོང་པོ་རབ་བཏན་དགོན། འག་ཤོད་རྟ་མས་དགོན་སོགས་སུ་གསུང་ཆོས་བར་གསེང་དུ་དོལ་རྒྱལ་གྱི་མགོན་ཁང་རྟེན་བཅས་གསར་བཞེངས་དང་བསྐང་ཆོགས་གསར་འཇུགས་ཀྱིས་བྱུང་སྤེལ་གནང་།
མེ་ལྷག་(༡༩༢༥)	འགས་ཤོད་ལྷག་ཕུའི་སྤྱབ་སྡེ་གསར་པ་དགེ་ལྡན་ལུགས་བཟང་ཀུན་འཕེལ་སྤྱིང་དུ་བསྐང་ཆོག་རྒྱས་པ་མཇུག་སྐྱོང་མཛད།
མེ་ཡོས་(༡༩༢༧)	ཟླ་༡༢ པའི་ནང་རྗེའི་གདན་ས་བཀ་ཤིས་ཆོས་སྤྱིང་དུ་དོལ་རྒྱལ་གྱི་བསྐང་གསོལ་གཏོང་བའི་སྟོལ་བཅུགས།
ཚུགས་རྟ་(༡༩༣༠)	བསྐང་འབྲིང་མཛད། ལོ་མཇུག་དུ་ཡལོང་ས་མཆོག་ནས་ཞོར་སྤྱིང་དུ་བཀའ་འགྲུགས་ཀྱིས་དོལ་རྒྱལ་བཞེན་གསོལ་དང་། ལམ་རིམ་ལྟོ་བརྒྱད།

མ་ཆོག་གསལ།	དོན་ཀློན་གཙོ་བོ།
	ལམ་ཅི་མ་ཆོག་སྤྲོད་ཤིང་། བདེ་མཆོག་ལུས་བསྐྱེད་ཀྱི་འདོན་ཆོག་བཅས་སྒྲོར་བཀའ་བཅད་ཆ་ནན་མཛད།
ཕུཌ་ལུག་(༡༩༣༡)	ཡགོང་ནས་ནོར་སྒྲིང་དུ་ཐེངས་གཉིས་བཀའ་འགྲུག་གིས་བཀའ་སྒྲུར་ཆ་ནན་ཐེབས། འདུས་སྡེ་ཆེ་སར་བཀའ་ཆོས་གནང་མི་ཆོག་པའི་རྒྱས་བཀག་མཛད། རྗེ་ཉིད་ནས་བཤགས་སྡོམ་གཙང་མ་ཞུས་ནའང་། སྐབས་འདི་དག་ཏུ་འང་ཤུགས་ལྡན་ལ་བསྐྱང་ཆོག་སྒྲོང་ཐུག་གཏོང་བ་སོགས་སྒྲེར་ངོས་ནས་བསྟེན་གསོལ་མཆོམས་འདོག་གནང་མེད།
ཤིང་ཕག་(༡༩༣༥)	ཆབ་མདོར་མ་ཐེབས་གོང་དུ་ནགས་ཤོད་སྟག་ཕུའི་རྒྱུ་ཤེར་ཕྱ་ཚུགས་ཀྱིས་ཐེབས་ཏེ་སྟག་ཕུའི་དུང་ནས་དོལ་རྒྱལ་གྱི་སྲོག་གཏད་ཀྱི་དག་རྩེང་ཉེ་བརྒྱད་གསུམ། ལོ་དེར་སྟག་ཕུ་དོ་རྗེ་འཆང་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་ཉེ་མ་སྔ་རྗེས་སུ་དགོངས་པ་ཚོགས།
ཤིང་ཕག་(༡༩༣༥)	ལོ་འདིར་ཁམས་ཐེབས་སྐབས་སུ་འབྲི་རུ་དགོན་དང་། བན་རྩེར་དགོན། ཉ་ཉོན་གསར་སྒྲིང་། བདེ་སྒྲིང་དགོན། ཕུགས་ར་སོགས་བརྒྱད་སྟེ་སར་ཐེབས། ལམ་འཁོལ་ཆོས་གཞིས་རྣམས་སུ་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་བྱུང་སྡེལ་གནང་། རྒྱུ་དགྲ་མདོར་པར་ཆེན་མཆོག་ལ་མངལ་སྐབས་དང་བསྐྱེན་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་སྐུལ་གནང་།
ས་ཡོས་(༡༩༣༦)	སྐབས་འདིར་སྤྱིད་ཆབ་རུ་སྒྲིང་དང་ཆོས་འབྲེལ་བྱུང་། བཀྲས་རྩུན་གདན་སར་ཐེངས་གཉིས་ཐེབས་ཏེ་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་བཙུགས། ཤངས་དང་རྗེ་རྒྱུ་མོགས་ནས་ཆོས་རྒྱུད་གཞན་ལ་དམའ་འབེབས་གནང་བར་ངོ་ཚོལ་གྱི་སྟུན་ཞུ་རིམ་པར་འགྱོར། ཕུགས་སྐུལ་(༡༩༣༦)ལོར་གཤེགས།

ས་བཅད་བརྒྱད་པ།

ཡ་རྒྱལ་དབང་བཙུ་བའི་པ་ཆེན་པོས་དོན་རྒྱལ་

དམ་བཤམས་མཛད་པའི་སྒྲོལ།

༡། སྐབས་དེའི་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་པ་སྤྱི་བཤད་པ།

འོ་ལ་རྒྱལ་དེ་ཐོག་མར་སྒྲོན་ལམ་ལོག་པའི་དམ་སྤེའི་འབྲུང་པོ་ཞིག་ཡིན་
 པར་ཅིང་སྐྱེད་གང་ཡང་བྱུང་མེད་ལ། ལྔ་ལ་མཆོག་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་སྐུ་དུས་ནས་
 ཞི་དག་གི་ལས་སྒྲུབ་མཛད་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་དང་། ས་སྐྱའི་ཁྲིད་ནས་ཀྱང་ཡུན་
 རིང་མ་བརྟན་པར་མཐར་སྐྱོད་བཏང་བའི་ལོ་རྒྱུས་སྤར་སོང་ལྟར་རོ། །ལགོང་
 ས་བརྒྱ་གསུམ་པ་ཆེན་པོའི་སྐུ་དུས་སུ་དྲགས་པོ་སྐལ་བཟང་མཁའ་གྲུབ་ཀྱིས་སྐྱབས་
 རྗེ་པ་པོང་ཁ་པ་བདེ་སྟོང་བརྒྱད་བརྟེན་གསལ་སྟེལ་བའི་བརྒྱད་རིམ་བྱོད། འོ་ལ་
 རྒྱལ་གྱི་རོ་པོ་ལ་གནམ་ས་གོ་ལོག་པ་ལྟ་བུའི་འབྲུང་ལྷོག་ཅིག་བྱུང་ཡོད། དེ་ནི།
 དེ་སྤར་དགེ་ལྷན་པའི་དམ་སྤེའི་ལོན་པ་ཅོད་མེད་ཡོངས་གྲགས་ཡིན་པའི་འབྲུང་
 པོ་དེ་སྐྱབས་འདོར་དགེ་ལྷན་པའི་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བརྟེན་སྤྱང་གི་རོ་པོར་

བསྟེན་གསེལ་བྱེད་མཁན་བྱང་། འདིའི་འབྲུང་རྒྱུན་གཙོ་བོ་ཡང་དོལ་རྒྱལ་རང་
ངོས་ནས་སྐྱབས་ཤེ་ཕ་བོང་ཁ་པར་བསྐྱེ་བྱེད་དང་རྒྱུད་སྐྱལ་རིམ་པར་ཁུས་པ་ལས་
བྱང་ཚུལ་ས་བཅད་གོང་མར་བཀྲལ་བ་ལྟར་རོ། །

ཡགོང་ས་བརྒྱ་གསུམ་པ་ཆེན་པོས་རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་མདྲ་བྱང་
བའི་ནམ་ཐར་ལ་བྱུགས་བསྐྱེད་བཞུག་པོས་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསེལ་དམ་བསྐྱགས་མཐའ་
ནན་གྱིས་བསྟན་པར་དག་ཐེར་མཛད་པ་དང་། འཛམ་གླིང་གྱི་དང་ཁྱད་པར་བོད་མྱི་
ནང་གི་གནས་བབ་དང་འགྱུར་འགྲོས་ལ་དཔགས་ཏེ་སྐབས་དེའི་སྤྱི་ཆོགས་ལམ་ལུགས་
དང་བྱེད་སྟེ་མང་དག་ཅིག་ལ་བསྐྱུར་བཅོས་དང་གསར་བཏོད་ཀྱི་དགོངས་བཞེད་རྒྱབས་
པོ་ཆེ་དབུ་འཕྱུགས་གནང་བར་མ་ཟད། བོད་འབངས་ཡོངས་ལ་ཆོས་དང་འཛིན་
ཏེན་གྱི་སྲུང་སྐྱོང་མཛོར་བར་ཁྱ་སྟོའི་ཞལ་གདམས་བཀའ་བློན་གཞལ་བྱ་མེད་པ་ཡང་
ཡང་སྐལ་ཡོད་ནའང་། བོད་འབངས་སྤྱིའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་དམན་ཁིང་སྟོན་
ལམ་གྱི་རྒྱས་མཐུ་ཞན་པ་སོགས་རྒྱ་རྒྱུ་མའི་དབང་གིས། ཡགོང་ས་བརྒྱ་གསུམ་
པ་ཆེན་པོ་སྐྱ་ཆེ་གཞན་དོན་བྱ་གཤེགས་ཤེས། སྐབས་ཤེ་ཕ་བོང་ཁ་པ་བདེ་སྟེང་ནས་
སྲུང་གི་བྱུགས་དམ་ཐཆོག་ལས་རིང་བྱ་བཞུག་ཏེ། དོལ་རྒྱལ་གྱི་བསྐྱང་ཆོག་དང་
སྟོག་གཏད་གསར་ཅོམ་གྱིས་བྱུང་སྟེལ་རྒྱ་ཆེར་གནང་ཡོད་པ་དང་། རྒྱལ་བའི་ཡོངས་
འཛིན་ཕུར་སྟོག་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་ནས་དགག་བྱ་མཐའ་ནན་ཁུས་ཀྱང་། སྐབས་དེའི་
སྐྱ་མེར་གཙོ་བྱུག་ཁག་ཅིག་ནས་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསེལ་ལ་སྟོན་བསྟུག་བྱ་རྒྱས་གིང་།
སྐྱུལ་ཁ་ཅིག་ནས་སྐབས་ཤེ་ཕ་བོང་ཁ་པ་ཡལ་སྤྱས་དང་ཆོས་འབྲེལ་བྱང་བདང་སྐྱགས་

རང་རང་གི་གནས་ཡུལ་དང་ཆོས་སྡེར་དོལ་བྱལ་བསྟེན་གསོལ་གསར་འཛུགས་སོགས་
 བྱང་བཞི་བཅོམ་ཞུན་འདས་ཀྱིས། ངའི་བསྟན་པ་འདིར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དགས་མི་ཚུགས་
 བཤང་། མང་གི་ཀློག་ཁོན་མ་འདྲིག་པར་ལུང་བསྟན་པའི་དོན་ལ་བབས་པ་ལས་མ་འདས་
 བཤང་། སྐབས་ཐེ་ཕ་པོང་ཁ་པ་བདེ་ཆེན་སྤྱིང་པོའི་སྐྱ་ཆེ་སྤྲད་དུ་དོལ་བྱལ་བསྟེན་སྟེལ་
 དང་འབྲེལ་པའི་མངའ་པ་དང་། དེའི་རྗེས་འབྲངས་པ་ཁག་ཅིག་གི་བྱེད་སྲོད་དབང་
 གིས་པོད་མི་མེར་སྐྱ་སྐྱི་དང་། བྱད་པར་ཆོས་རྒྱུད་གྲུབ་མཐའ་ཕན་ཚུན་དབར་སྟེ་
 འབྲུགས་དབྱེན་སྒྲོར་གྱི་ནང་ཞིག་རིམ་པར་བྱང་བའི་ཐོག །བསྟན་དག་གྱུ་དམར་
 གྱིས་གོ་སྐབས་དེ་དང་བསྟུན་པོད་ཤར་ཕྱོགས་ཁུལ་དུ་དཔུང་བྱགས་ཀྱིས་བཙན་འཛུལ་
 བྱས་པ་ནས་ད་བར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་དོལ་བྱལ་བསྟེན་གསོལ་གནང་བལ་གྱིས་ཀྱང་འགལ་
 རྒྱུན་བར་ཆད་མང་པོ་ཞིག་བཟོས་ཡོད་པ་ཀྱན་གྱིས་མཁྱེན་གསལ་ལྟར་རོ། །

༡། ལ་གོང་ས་བརྩ་བཞི་པ་མཆོག་དོལ་ཀྱལ་དང་ཐོག་མའི་

འབྲེལ་བ་བྱུང་སྤངས།

ལ་གོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་སྐུ་ཕྱེང་བརྩ་བཞི་པ་མཆོག་དོལ་ཀྱལ་དང་ཐོག་མའི་འབྲེལ་བ་བྱུང་བའི་དུས་ཚོད་དེ་ནི་བོད་ཀྱལ་ཁབ་དང་མི་རིགས་ཀྱི་གནས་བབ་ཆེས་གཉན་འཕྲང་གི་དུས་བབ་ཅིག་ལ་འཁེལ་ཡོད་པ་སྟེ། ལ་གོང་ས་མཆོག་གིས་བོད་རབ་བྱུང་བརྩ་དུག་པའི་ཚུགས་སྟག་(ཕྱི་ལོ་༡༧༥༠) ལོར་ཀྱལ་སྲིད་བཞེས་ནས་ལོ་གཅིག་ཀྱང་མ་འཁོར་གོང་། རྒྱ་དམག་གིས་བོད་གར་ཕྱོགས་མདོ་ཁམས་ཁུལ་ནས་བཙན་འཛུལ་གྱིས་ཟླ་༡༠ ཆེས་༡༤ ཉིན་ཆབ་མདོ་བཙན་བཟུང་བྱས་ཏེ་ལྷ་སར་ཡོང་ཉིན་བྱུང་བར་བརྟེན། ལོ་དེའི་ཟླ་༡༡ ཆེས་༡༩ ཉིན་ལྷ་ས་ནས་མོ་བུར་རྒྱ་གར་ས་མཆོམས་ཕྱོགས་སུ་ཉིན་གཡོལ་ཆེད་ཕེབས་དགོས་བྱུང་སྟེ། དེ་ཞིག་གོ་མ་དུང་དཀར་དགོན་པར་བཞུགས་མལ་བཅགས་པའི་སྐབས་དེར། རྒྱ་བོད་གོས་མཐུན་ཆེད་སྐུ་ཆབ་མངགས་གཏོང་དང་། རྒྱ་གར་གྱིས་གཙོས་པའི་བྲིམ་མཆོས་ཀྱལ་ཁབ་ཁག་ལ་བདེན་པའི་རེ་རྒྱབ་བྱ་རྒྱུས་མཆོན་པའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཕྱག་ལས་གལ་འགངས་ཆེ་བ་མང་པོ་ཞིག་དུས་ཐོག་ཐག་གཅོད་གནང་རྒྱུ་རྩ་དྲག་གི་གནས་སུ་གྱུར་བ་མ་ཟད།

ཆེབས་ཞབས་ཁོངས་སུ་ཡོད་པའི་གཞུང་གི་གནད་ཡོད་ལས་འཛིན་མི་སྣ་དང་ཡོངས་
འཛིན་སྐོག་མི་སྣ་ཁག་གཅིག་ནས་རྒྱ་གར་དུ་བཅན་བྱོལ་ལ་ཕྱེབས་ན་ལེགས་ཚུལ་
དང་། ཁག་གཅིག་ནས་སྒྲ་སར་ཕྱིར་ལོག་ཕྱེབས་ན་ལེགས་ཚུལ་སྐོག་མ་བསམ་ཕྱོགས་
ཁག་གཉིས་སུ་གྱེས་པར་བརྟེན།

ཁྱོ་མོ་དུང་དཀར་དགོན་པར་རྒྱལ་ཆེན་གྱི་སྐུ་རྟེན་ལུང་ཁ་གསལ་
པ་ཞིག་ཡོད་ལུགས་གསན་རྟེ། ཁྱོ་མོ་དུང་དཀར་དགོན་དུ་འདུལ་འཛིན་
དང་དེ་རྗེས་དྲག་པོ་རྒྱན་འབྲེན་ཞུས། དེར་རྒྱལ་ཆས་གསར་པ་བཞུགས་ནས་
ཕུལ་བ་དེ་ནི་རྒྱལ་ཆེན་དང་ཐོག་མའི་འབྲེལ་བ་ཡིན།^{༡༩༩}

ཞེས་གསལ་བ་ལྟར་དང་། ལོ་གོང་ས་མཆོག་ཕ་བོང་ཁ་པ་བ་དེ་ཆེན་སྒྲིང་པོའི་
སྐུ་ཡོན་དང་མཇུག་འཕྲིན་གྱི་ལ་ཡི་རང་ཆེ་བའི་ཁར། རང་ཉིད་ཀྱི་ཡོངས་འཛིན་གྱི་བྱང་
སློབ་ཐང་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་དོལ་རྒྱལ་ལ་ཐུགས་དྭ་ཅང་མཉེས་པོ་ཡོད་སྟབས་སློབ་ཀྱི་འབྲེལ་
བ་དང་། ཡང་སྒྲིས་སུ་

མ་གཞི་དེ་ཡན་ཆད་ངའི་གནས་སྤངས་ཕུ་གུ་རྒྱུང་རྒྱུང་ཞིག་འཆར་
མོངས་བྱེད་པའི་སྐབས་ཤིང་། མོ་མོའི་བསམ་བློ་བཏང་སྟེ་རང་དབང་
གི་ཐོག་ནས་སྒྲིང་གནས་ཚུལ་ཡར་བཞག་སྟེ་སྐྱིར་བཏང་ཡང་ངས་དེ་ཙམ་
བསམ་བློ་འཁོར་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་པ་མ་ཤིང་།^{༡༩༩}

༡༩༩༥ <<ཆོས་སྒྱུང་བརྟེན་ཕྱོགས་སྒྲིར་གྱི་བཀའ་སློབ་ཕྱོགས་བརྒྱུ་བས་>>ཤོག་ངོས་༡༠ པར་གསལ།

༡༩༩༦ <<ཆོས་སྒྱུང་བརྟེན་ཕྱོགས་སྒྲིར་གྱི་བཀའ་སློབ་ཕྱོགས་བརྒྱུ་བས་>>ཤོག་ངོས་༧ པར་གསལ།

ཅེས་གསལ་བ་ལྟར། རྒྱལ་མཆོག་རང་ཉིད་དགྲང་ན་ཕྱ་བ་དང་གནས་ཚུལ་
ཞིབ་ཕྱོད་ཞིབ་གནང་ཁོམ་མ་ཕྱུང་བ་བཅས་ཀྱི་འཕྲུལ་རྒྱུན་མང་པོ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་
འབྲེལ་བ་ཕྱུང་ཚུལ་གསུངས་ཡོད།

རབ་ཕྱུང་བ་ཕུག་པའི་ཚུ་འབྲུག་(ཕྱི་ལོ་༡༧༥༡)ལོར། གྲོ་མོ་ནས་ལྷ་
སར་ཕྱིར་ཕྱེབས་མ་ཐག་སྐབས་དེའི་གཟིམ་དཔོན་མཁན་པོ་བླ་མས་པཱེས་བཟང་དང་
དགེ་བཤེས་ཆེ་དབང་བསམ་འབྲུབ་ཟེར་བ་གཉིས་བརྒྱད་ནས་ཆོས་འཁོར་ཡང་ཅེར་
དོལ་རྒྱལ་ལ་ལུང་ཁྱའི་ས་བོན་འབྲེ་གནང་གིས་ལུང་ཁྱེད་ས་འགའ་གས་གནང་བར་
བརྟེན། ཆོས་འཁོར་ཡང་ཅེར་དོལ་རྒྱལ་དང་ཐོག་མའི་འབྲེལ་བ་ཕྱུང་ཞིང་། སྐབས་
ཞིག་ཆོས་འཁོར་ཡང་ཅེར་དོལ་རྒྱལ་དེའི་བཀའ་ལུང་ནང་རྗེས་ལོའི་ལོ་གསར་གྱི་ཆོས་
གསུམ་ཉིན་དོལ་རྒྱལ་གྱི་བསྐང་གསོ་རྒྱས་པ་ཞིག་འདོན་གནང་མཛད་ན་རྟགས་མཆོན་
བྱད་པར་ཅན་ཞིག་ཡོང་བའི་ལུང་དོན་ལྟར། བོད་རྒྱ་དང་པོའི་ཆོས་གསུམ་ཉིན་འཆར་
ཅན་ལྷ་མོའི་ཆོས་གཏོར་འདོན་གནང་སྐབས་དོལ་རྒྱལ་གྱི་བསྐང་གསོ་རྒྱས་པ་ཞིག་
ཀྱང་འདོན་གནང་མཛད་པ་དང་། དེ་དུས་གཟིམ་ཆུང་དུ་དོལ་རྒྱལ་གྱི་ཐང་ག་མེད་
པས་ཡོངས་འཛིན་གྱི་བྱང་རིན་པོ་ཆེའི་སྐུ་མདུན་ནས་དོལ་རྒྱལ་གྱི་སྐུ་ཐང་ཞིག་གཡར་
པོ་ཞུས་ཏེ་གསོལ་མཆོད་གནང་འདུག་ལ། དེ་ནས་བཟུང་ནམ་རྒྱུན་ཞལ་འདོན་ཁོངས་
མགོན་ཆོས་དང་། ལྷ་མོ། མཁ་སྲས། སྐུ་ལྷ་བཅས་ཀྱི་མཛད་གཏུ་དོལ་རྒྱལ་གྱི་འཕྲིན་
བཅོལ་དེ་རབ་ཕྱུང་བ་ཕུག་པའི་མེ་འབྲུག་(ཕྱི་ལོ་༡༧༥༦)ལོ་བར་འདོན་གནང་མཛད་
པ་དང་། ཡོངས་འཛིན་གྱི་བྱང་རིན་པོ་ཆེའི་སྐུ་ཐང་དེར་དཔེ་བཞགས་ནས་དོལ་རྒྱལ་

གྱི་སྐྱུ་ཐང་ཞིག་ཀྱང་གསར་བཞེངས་མངོན།

ཡལོང་ས་མཆོག་གྱུ་གར་དུ་ཐེབས་ནས་ཐོག་མར་མ་སུ་རི་དང་། རེས་སུ་
ན་རམ་ས་ལར་ཐེབས་ནས་ཡུན་རིང་མ་སོང་བའི་སྐབས་དེར། ཇོལ་རྒྱལ་གྱི་སྲོག་
གཏད་ཞུ་རྒྱུ་འདི་དགོངས་འདུན་བྱུང་སྟེ་བྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེར་སྙན་སེང་ཡང་ཁུས་པ་སོགས་
བསྟེན་གསོལ་ནས་སྲོག་དབང་བར་གྱི་འཕེལ་རིམ་ལོ་རྒྱུས་ཡོད་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད།

༡། ལོན་པ་མཆོག་གིས་དོན་རྒྱལ་བཞེན་གསོལ་དམ་བསྐྱུགས་
གནང་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན།

པོད་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ས་སྤྱེལ་(ཕྱི་ལོ་༡༧༥༤) ལོར་ལོན་པ་མཆོག་
པོ་བྱང་རྟིང་པ་སཐ་ཨ་ཤུ་རམ་ནས་ཐེག་ཆེན་ཆོས་སྒྲིབ་དུ་སྤོས་གནང་མ་ཐག ཉིན་
ཞིག་གནས་ཚུང་སྤྱན་འདྲེན་བྱས་སྐབས་སུ།

ཨ་སྐས་འབྲུམས་པོ་བཞེན་ན་འགྲིག་གི་མི་འདུག་ཅེས་གསུངས་
པར་བཞེན། ལོན་པ་མཆོག་ནས་ཨ་སྐས་འབྲུམས་པོ་ཞེས་པ་བྱུགས་ལྡན་
ཡིན་ནམ་ཞེས་དོགས་འདི་མཛད་སྐབས། དེ་ཡིན་གསུངས། ལོན་པ་
མཆོག་གིས་དེང་སང་བྱུགས་ལྡན་བཞེན་མཁན་མང་པོ་ཡོད་པས། དེ་
ལྟར་གསུངས་ན་མི་མང་པོའི་སེམས་ནང་དམ་ཆོག་སེལ་ལྟར་འགྲོ་གི་རེད།
ཁ་རོག་བཞུགས་ན་ཡག་གི་རེད་^{༡༩༡}

ཅེས་འཁོད་པ་ལྟར། གནས་ཚུལ་དེ་ཆབས་ཆེ་བར་གཟིགས་ཏེ་སྐབས་དེར་
ལོན་པ་མཆོག་ནས་གནས་ཚུང་གི་ཞལ་བཀླག་གནང་ཡོད་ནའང་། ལུང་དོན་དེས་

༡༩༥༥ <<ཆོས་རྒྱུང་བཞེན་ཕྱོགས་སྒྲིབ་གྱི་བཀའ་སློབ་ཕྱོགས་བརྒྱབས་>>གོག་ངོས་༣༠ བར་གསལ།

དོལ་རྒྱལ་གྱི་སློག་གཏད་ལྷ་རྒྱུ་ལྟེ་ཐད་ཡགོང་ས་མཆོག་ལ་ཐུགས་དྲིལ་གསར་པ་ཞིག་
འབྱུངས་ཏེ། ཡོངས་འཛིན་ནམ་གཉིས་ལ་དགོངས་སྒྲོར་ཡལ་གསལ་དང་སྒྲགས་
སློག་གཏད་ལྷ་རྒྱུ་ཕྱིར་འཐེན་དང་འབྲེལ། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་བརྒྱུད་རིམ་དང་། དོལ་རྒྱལ་
གྱི་འབྱུང་ཁྲུངས་དང་འོ་པོ་གང་ཅིར་ཐུགས་ཞིབ་ན་ཆེར་མཛད་དེ། དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་
གསོལ་མཆོམས་འཛིག་དང་། དམ་བསྒྲགས་ཀྱི་མཛད་པ་བསྐྱུངས་ཡོད།

པོད་སྤྱི་པའི་ལས་དབང་འདི་པོད་འབངས་ཡོངས་ཀྱི་སྤྱི་མཐུན་བསོད་ནམས་
ཀྱི་རྒྱས་མཐུ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁ་ལོ་བསྐྱུར་དགོས་པ་ལྟར། ཡགོང་ས་མཆོག་གིས་བཅན་
བྱོལ་དུ་འབྱོར་མ་ཐག་ནས་བརྒྱུད་པོད་མི་ཆོར་ཆོགས་གསོག་དགེ་སྦྱབ་རྒྱ་ཆེན་ཕྱིད་
དགོས་པའི་ལམ་སྟོན་གནང་བ་དང་། ཐེག་ཆེན་ཆོས་སྒྲིབ་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་མ་ཁི་
དུང་སྦྱབ་དང་གྲུ་རུའི་འབྲུམ་ཆོགས་སོགས་བསོད་ནམས་རྒྱལ་པོ་ཆེ་བསགས་པའི་
རྒྱ་རྒྱུན་སྦྱར་ཏེ། པོད་ཡུལ་ནི་འཕགས་མཆོག་སྤྱན་རྒྱས་གཟུགས་ཀྱི་གདུལ་ཞིང་
དུ་བཤད་བཞིན་པ་དང་། གདུལ་ཞིང་འདིར་ནང་པའི་བསྟན་པ་དར་སྤེལ་གནང་
བར་མཁན་སློབ་ཆོས་གསུམ་ཞེས་སུ་གྲགས་པ་ལས་སློབ་དཔོན་ཆེན་མོ་པརྟ་འབྱུང་
གནས་ཀྱིས་པོད་ཀྱི་འདྲེ་སློན་གདུག་པ་ཅན་ནམས་དམ་བཅགས་མཛད་ཅིང་། ནང་
བསྟན་པོད་དུ་དར་སྤེལ་ཡོང་བར་མགོན་དབྱང་རྒྱ་ཆེར་མཛད་ཡོད་སྟབས། ལས་
སྟོན་དང་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་དབང་གིས་སྤྱི་གསུམ་དུས་འདིར་པོད་སྤྱིའི་ལས་དོན་ལ་ཐུན་
མོང་མ་ཡིན་པའི་སྦྱབས་ཡུལ་ནི་ལྷ་མཆོག་འདི་གཉིས་ལས་མཐུ་ཆེ་བ་སུ་ཡང་མེད་
པའི་བཞེད་དགོངས་ཟབ་མོའི་ལམ་སྟོན་བཞིན། ལོ་རྒྱུར་པོད་སྤྱི་པའི་ཞབས་རིམ་

ཉུ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་གཟུངས་སྤྲུག་མ་ཆི་ཡིག་དུག་དང་། གུ་རུའི་མཚན་སྤྲུག་སྤྲུག་གསོག་སྤྲུབ་གནང་བཞིན་པའི་སྐབས། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཤིང་ལོས་(གྱི་ལོ་ ༡༧༥༥) ལོར་དགེ་ལུགས་པའི་བླ་མ་འོ་སྤྲོད་མོ་བཟང་དཔལ་ལྷན་གྱིས་བྲིས་པའི་དེབ་རྒྱུ་བཞུགས་པོ་ཅན་«ཕ་ཤོད་བླ་མའི་ཞལ་ལུང་»ཞེས་པའི་དཔེ་དེབ་དེ་སྤྱི་ཆོག་སྤྲུ་འགྲེམས་སྤེལ་བྱས་པར་བརྟེན། དགེ་ལུགས་པའི་གྲ་བཅུན་མང་པོ་ཞིག་ཆོག་སྤྲུ་ལ་མ་ཡོང་བའི་གནས་སྤངས་བྱུང་། དེབ་དེའི་ནང་གུ་རུའི་མཚན་སྤྲུག་བཏོན་ན་དགེ་ལུགས་པའི་ལྷ་གྲུབ་ལ་བསྐྱེད་སྤྲུ་བྱས་པར་བཅིས་ནས་དོལ་རྒྱལ་གྱིས་ཆོ་སྤྲུ་གཅོད་ཚུ་ལ་དང་། རྟིང་ཆོས་ཉམས་ལེན་བྱས་པའི་དགེ་ལུགས་པའི་བླ་ཆེན་ཀྱན་གཟིགས་པའི་ཕའ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དང་རྒྱལ་ཆབ་རྩ་སྤྲུང་། ད་དུང་བསོ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་སྤྲུ་གསོ་རྟིང་ཆོས་ཉམས་སྤྲུ་ལེན་པའི་དགེ་ལུགས་པའི་རྒྱ་ལལ་མོ་ཆེའི་སྤྲུ་སྤྲུ་གྲུང་ཆོས་སྤྲུང་འདིས་འཕྲོགས་ཡོད་ཚུ་ལ་སྤྲུ་གསོ་ཆོས་རྒྱུད་གཞན་དག་ལ་སྤྲུ་ཆོག་གི་ཡུང་པོ་དང་། ཆོས་རྒྱུད་རིས་མེད་ཉམས་བཞེས་གནང་མཁན་གྱི་དགེ་ལྷན་པ་མང་པོར་མ་འབྲེན་བྱེད་པའི་གཏམ་འཆལ་བར་བསྐྱེད་སྤྲུ་གསོ་གིང་། ལོ་རྒྱུས་དེ་དག་ཡོངས་འཛིན་བྲི་བྱུང་རིན་པོ་ཆེས་བྲིས་པའི་དོལ་རྒྱལ་གྱི་«བསྟོན་འགྲེལ་»སྐབས་འབྲི་མ་བདེ་བ་ནམས་འོ་སྤྲོད་རིན་པོ་ཆེར་ཇི་བཞིན་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིག་དོར་ལལ་པའི་རྒྱལ་གྱིས་དེབ་དེའི་མིང་ལ་ཡང་«ཕ་ཤོད་བླ་མ་སྤྲུ་བྲི་བླ་མའི་ཞལ་གྱི་བདུད་རྩི་»ཞེས་བཏགས་ཡོད། དེབ་དེ་ཐོན་པའི་རྗེས་སུ། དེ་སྤྲུ་མི་མཐུན་པའི་ཚུད་པ་ཡོད་པའི་སྤྲུ་ཆོས་ལུགས་ལ་བརྟེན་པའི་ཆགས་སྤང་གི་ཚུད་པས་རྟིང་མ་སྤྲུ་གསོ་ཆོས་རྒྱུད་གཞན་གྱི་བླ་གྲུའི་ནང་

དུ་དགེ་ལུགས་པར་གཟིགས་ཚུལ་དང་དགག་ཡིག་རིགས་བྱང་འགོ་བཙམས་པ་སོགས་
 གྱུ་མེར་ཆང་མའི་ནང་དམ་ཆེག་མཐུན་མིན་གཟིགས་ཚུགས་འབྱུང་བའི་རྒྱན་ཅ་དེ་
 འོ་ལ་རྒྱལ་ལ་ཐུག་ཡོད་པས། རྒྱུགས་གཅིག་ནས་ཆང་མས་འདིའི་ཐང་ཚོད་རྟོག་མ་
 བསྐྱངས་པར་སྒྲིང་འཇགས་དགོས་ཚུལ་ཆོས་དོན་ལས་ཁྲུངས་བརྒྱུད་གསལ་བསྒྲགས་
 གྱེལ་བརྒྱུག་པ་དང་། རྒྱུགས་གཅིག་ནས་གནས་རྒྱུང་ལ་བཀའ་ལུང་ཁྲུངས་པར། གནས་
 རྒྱུང་ནས་དོ་ལ་རྒྱལ་བསྟེན་ན་ཕན་ལས་གཞི་དེ་ཆེ་བ་དང་། རྒྱག་པར་དུ་འདོད་ཁམས་
 བདག་མོར་ཕོག་ཐུག་འཁོན་དོགས་ཡོང་གི་ཡོད་ལུགས་ཁྲུངས་ཡོད། འོན་ཀྱང་དོ་ལ་
 རྒྱལ་འདི་གཅིག་ནས་ཡོངས་འཛིན་གྱི་བྱང་རིན་པོ་ཆེའི་སྤྱང་མ་ཡིན་ལ། ཡང་རྒྱུགས་
 གཅིག་ནས་ལྷ་མོ་དམག་ཟེར་མ་དང་འཁོན་པའི་རྣམ་པ་གསལ་པོ་ཆགས་སྟབས་ལྷག་
 ས་མཆོག་ལ་མཇུག་དཀའ་ཏུ་ཅང་ཆེན་པོ་བྱུང་འདུག

གནད་དོན་འདི་ཤིན་ཏུ་གལ་འགངས་ཆེ་བར་བརྟེན། རྒྱན་ལྡན་གྱི་འཕྲིན་
 བཅོལ་དང་ལོ་གསོལ་མཆོམས་འཛིག་དགོས་མིན་ལྷ་མོར་དམིགས་བསལ་གཟབ་
 གསོལ་དང་བཅས་ཟན་བསྒྲིལ་གནང་བའི་དོན་ཆེན་དང་པོར། རྒྱལ་ཆེན་ད་ལྟས་བཞིན་
 བསྟེན་ན་བཟང་ཞེས་པ་དང་། གཉིས་པ་ཤིན་ཏུ་གསང་བའི་རྒྱུ་གྱིས་བསྟེན་ན་བཟང་།
 གསུམ་པ་རྒྱལ་ཆེན་བསྟེན་རྒྱུ་མཆོམས་འཛིག་བྱས་ན་བཟང་ཞེས་པའི་ཟན་རིལ་གསུམ་
 ལ་བརྟག་པ་མཇུག་པར། རྒྱལ་ཆེན་བསྟེན་རྒྱུ་མཆོམས་འཛིག་བྱས་ན་བཟང་ཞེས་པ་
 དེ་ཐོན་པར་བརྟེན། མེ་འབྲུག་(ཕྱི་ལོ་༡༩༧༦)ལོ་ནས་རྣམ་གྲས་རྒྱལ་ཆེན་ལོ་གསོལ་
 བསྐྱང་གསོལ་འདོན་ལུས་དེ་འདོན་མ་དགོས་པའི་བཀའ་བྲུབ་གནང་སྟེ་རྒྱན་གྱི་འཕྲིན་

བཅོལ་དང་ལོ་གསེལ་གཉིས་ཀ་མཆམས་འཛིག་གནང་།

རང་རེའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་དོལ་བྱལ་འདི་བསྟེན་གསེལ་བྱས་པ་ཡིན་ན། ལོ་
རྒྱུས་ཀྱི་འཕེལ་རིམ་རིང་མོ་ཞིག་ལས་བྱུང་བའི་རང་ཅག་གི་ཆོས་རྒྱུད་ཀྱུ་བ་མཐའ་ཁག་
དབར་མཐུན་ལམ་དམ་གཙང་འོ་ཆུ་འདྲེས་པའི་བར་དུ་གཙོད་པ་དང་། དམ་པའི་ཆོས་
ཀྱི་འཕྲུག་སློ་སྦྱབས་འགྲོའི་བསྐྱབ་བྱ་དང་འགལ་བ་ཞིན་པ། དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་བའི་
ཆབ་སྲིད་འཐུས་ཤོར་དང་སྒྲགས་བྱལ་ཕུང་དམངས་གཞི་དུ་འགྱུར་ཉིན་ཡོད་པ་དང་།
ལྷག་པར་ཡོངས་འཛིན་གྱི་བྱང་རིན་པོ་ཆོས་མཛད་པའི་«ལམ་རིམ་ནམ་གྲོལ་ལག་
བཅངས་»>> ནང་།

སྦྱབས་སུ་འོས་པ་དེ་སུ་ཡིན་ཞེ་ན། སངས་རྒྱུ་ཆོས་དང་དགེ་
འདུན་ཏེ་དགོན་མཆོག་གསུམ་ཁོ་ན་ཡིན་ལ། དེ་གསུམ་ཡང་ལེགས་པར་
ངོས་མ་ཟིན་ན་སྦྱབས་འགྲོ་ནམ་དག་མི་འབྱུང་ཞིང་། རང་ཅག་གིས་མ་
བཏག་མ་དཔུད་པ་ན། ཐེག་ཆེན་རིག་པ་འཛིན་པ་ལྷ་བྱ་ཡིན་མདོག་མདོག་
ཕྱེད་ཀྱང་། ན་ཆ་སོགས་གྲ་མ་འགྲིག་པ་བྱུང་བའམ། བྱ་བ་གལ་ཆེན་ལ་
ཐུག་པའི་ཆེ་འཛིག་ཉིན་པའི་ཆོས་རྒྱུང་དང་བྱལ་བཅན་ཡུལ་ལྷ་སོགས་ལ་
སྦྱབས་བཅོལ་ནས་བསང་ཤིང་གྲུ་མོ་གང་འབྱེར་ཏེ་ལྷ་ཉིན་སྦྱ་མཁར་གང་
ཡོད་ཀྱི་ཅར་རྒྱགས་འགྲོ་བ་འདི། ནང་ན་དགོན་མཆོག་ལ་སློ་མ་ཁེལ་བར།
དེ་ལས་བྱལ་བཅན་སོགས་ལྷག་པར་འཛིན་པའི་ནང་དྲགས་སྤྱིར་མཛོད་པ་
སྟེ། དོན་དུ་དགོན་པའི་སྤྱིགས་སུ་ཡོད་ཀྱང་། ཐེག་ཆེན་རིག་འཛིན་

ལྷ་ཞོག་ནང་པ་སངས་རྒྱལ་པའི་སྤྲིགས་ལ་མེད་པ་ཡིན།^{༡༣༢}

ཞེས་ནང་པ་སངས་རྒྱལ་པའི་ཆོས་ཀྱི་འདུག་སྟེན་སྐྱབས་འགྲོལ་ཡིན་པུར། སྐྱབས་འགྲོར་ངེས་ཤེས་ཟབ་མོ་བསྐྱེད་དེ་འཛིག་རྟེན་པའི་ལྷ་འདྲའི་རིགས་ལ་སྐྱབས་སུ་ནམ་ཡང་འགྲོ་མི་རུང་བའི་བསྐྱབས་སྟེན་པ་ཡིས་ཕུ་བཞིན་ལྷུག་པར་གནང་ཡོད་ལ། ད་དུང་།

སངས་རྒྱལ་ལ་སྐྱབས་སུ་སྤོང་ནས་འཛིག་རྟེན་པའི་ལྷ་ལ་སྐྱབས་བཅོལ་བ་སོགས་མི་བྱེད། ད་ལྟ་དག་སྦོང་འགའ་རེས་ཀྱང་ག་མ་འགྲིགས་པ་ཞིག་བྱུང་སྟེ་ཕུ་ཐུག་པ་ན། འཛིག་རྟེན་པའི་ལྷ་རྟེན་ཅུར་སྤོང་ནས། ཐུག་དམར་སྐྱར་སྐྱར་དུ་འཆོལ་བའི་ཆོས་པའི་རྐང་བྲངས་པ་སྟེ། སྐར་བཤད་པ་ལྟར་སྐྱབས་ལ་གཉིས་འཛིན་ཅམ་བྱུང་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྐྱབས་འགྲོའི་སྒོམ་པ་འཛིག་འགྲོ་བས་ནང་པའི་གལ་ནས་བྱད་ཆར་བ་ཡིན་^{༡༣༣}

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། སྤྲིགས་ཉི་ཆེ་བར་ལྷུང་བའི་ཁྲ་བྲ་ཁག་ཅིག་གིས་དོལ་བྱལ་བསྟེན་གསོལ་ཅམ་མིན་པར། སྐྱབས་འགྲོའི་བསྐྱབས་བྱ་དང་བཟན་པའི་སྤྲིག་རྒྱན་ལ་ཅི་མི་སྟམ་པར་དོལ་བྱལ་རིགས་གསུམ་གཅིག་འདུས་དང་། ཡི་དམ་དོ་རྩེ་འཛིགས་བྱེད་སོགས་ཡིན་ཚུལ་རྒྱན་གྱིས་སྤྲས་པ་ཤེས་བཞིན་ཐུན་འབྲམས་སུ་གཏོང་བཤམ་གྱིས་བྱལ་བཟན་སྤྱི་དང་། ཡང་སྒོས་རྩེ་ཁྲ་མ་ཁམས་གསུམ་ཆོས་ཀྱི་

༡༣༢༽ ཡོངས་འཛིན་བྱི་བྱང་རིན་པོ་ཆེས་མཛད་པའི་«ལམ་རིམ་ནམ་གྲོལ་ལག་བཅངས་» ཤོག་ངོས་༣༡༣ པར་གསལ།

༡༣༣༽ ལོང་དེབ་ཤོག་ངོས་༣༣༢ པར་གསལ།

རྒྱལ་པོ་ཤར་ཅིང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་བརྟན་པ་དྲི་བཅས་སུ་སྐྱུར་བཞིན་པ་སོགས་མཛོད་
 བ། བོད་ཆོས་ལྡན་གྱི་ཞིང་ཁམས་འདིར་དྲི་མ་མེད་པའི་ནང་པའི་བརྟན་པ་དེ་ལྟ་གསེལ་
 ལྟ་གསེལ་ལྟ་བུའི་འོ་བོར་བསྐྱུར་ཏེ། དམ་མིན་དམ་ཏུ་དང་། ཆོས་མིན་ཆོས་ཏུའི་
 ཁ་དར་ནས་གྲ་པའི་ལྟ་སྦྱོང་ལོག་ ཡུལ་མིའི་དད་ཞེན་ལོག་པ་སོགས་སྤར་རྒྱལ་བརྟན་
 རིན་པོ་ཆེ་ཉི་འོད་ལྟར་གསལ་བའི་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོར་ངེ་ལྟར་བརྟན་པ་ཉམས་ཆག་
 ཅ་ཡལ་དུ་སོང་བ་ལྟར། རང་རེའི་ཡུལ་དུ་ལོ་པའ་ཆོས་རྒྱལ་སྐྱེ་བྱེད་དང་ཐུགས་སྦྱོན་
 གྱི་མཐུས་ནང་པའི་བརྟན་པ་ད་བར་དུ་གྲ་མ་ཉམས་སུ་མ་ཞིག་པར་འཛིན་སྦྱོང་སྤེལ་
 ག་སུ་མ་གནང་བཞིན་པ་འདི་ཉིད་འཛིག་པའི་རྒྱ་ཆོགས་སམ། ང་དྲག་པའི་གནས་སྤངས་
 ལས་ཡོངས་སུ་སྦྱོབ་པའི་བཞེད་དགོངས་སྒྲུབ་མེད་པ་དང་བཅས་ཏེ་དོལ་རྒྱལ་དམ་བསྐྱགས་
 མཛོད་པ་འདི་ནི་ཡ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་སྤྱང་རིམ་བྱོན་དང་སྦྱོན་བྱོན་གྲུབ་དབང་དམ་པ་ནམས་
 གྱི་ནམ་ཐར་གྱི་འཕྲོ་བསྐྱངས་པ་ཞིག་ཡིན་ལ། སངས་རྒྱས་གྱི་བརྟན་པ་རིན་པོ་ཆེར་
 དག་ཐེར་གྱི་མཛོད་པ་ཞིག་ཀྱང་ཡིན།

གཞན་ཡང་ཡགོང་ས་མཆོག་གིས་བཅན་བྱོལ་གཞུང་དེ་ཆོལ་གསུམ་ཆིག་
 རྒྱལ་དང་། རིས་སུ་མ་ཆད་པའི་ཆོས་སྤྱིད་བྱང་འབྲེལ་གྱི་དམངས་གཙོའི་སྤྱིད་གཞུང་
 དུ་ཁ་བསྐྱུར་མཛོད་ཅིང་། ཆོས་སྤྱིད་གྱི་མཛོད་འཕྲིན་ཡར་འོའ་ཟླ་ལྟར་འཕེལ་བཞིན་
 པར་གཏིང་ནས་མི་བཟོད་པའི་རྒྱ་དམར་ནག་གཉིས་གྱི་དཔུལ་དངོས་ལ་བརྟེན་པའི་
 གཞན་དབང་ཅན་གྱི་སྒྲ་གྲུ་རེ་བྱུང་གིས་དགེ་ལྡན་པའི་ལར་ཞེན་ཡིན་ཁུལ་དང་། ལྟ་
 དང་སྒྲ་མའི་བཀའ་གདམས་ཡིན་མཛོད་གཉིས་ནང་ཅོད་རྟོག་འཛིང་གི་སྐྱུར་ཅི་དོལ་

ཀྱལ་འདི་དར་སྡེ་ལ་འུར་སྒྲིག་གིས་ཤོད་ཀྱི་བདེན་དོན་འཐབ་ཚེད་ཀྱི་གོང་བུའི་རྒྱས་
པ་གཏོར་བཞེག་གཏོང་ཐབས་འཆོལ་བཞིན་པ་སོགས་སྟིན་ཚུགས་ཀྱི་གཞོན་འགྱུར་
ཆབས་ཆེན་འདི་དག་གི་ཉིན་གྱིས་ཀྱང་འགོག་གནང་མཛད་པ་ཞིག་ཡིན།

ཡགོང་ས་མཆོག་ལ་དུས་ཆོད་ཐུང་བུའི་ནང་དོལ་ཀྱལ་གྱི་བྱེད་བབ་ཐད་ཐུགས་
དོགས་ལན་མང་འབྲུངས་པ་དང་། གཞུང་བརྟེན་སྤང་མ་གནས་རྒྱུ་དོན་རྗེ་དེགས་
ལྷན་གྱིས་ཀྱང་ **“ཨ་སྤམ་འབྲུམ་པོས་གནོད་ཀྱིན་འདུག”** ཅེས་ལུང་འབུལ་
ལན་མང་ཞུས་པར་བརྟེན་སྟོག་གཏད་ཕྱིར་བཤོལ་གནང་བ་དང་། འདོད་ཁམས་བདག་
མོའི་མདུན་དུ་ཟན་བསྐྱེལ་གྱིས་དགོངས་དཔུང་རྟོག་ཞིབ་ཟབ་ནན་གནང་བ་དང་། སྤྱི་
ཡོངས་འཛིན་རྣམ་གཉིས་དང་བཀའ་བློས་ཞིབ་མོལ་གནང་རྗེས་བབ་བརྒྱུང་བརྟན་
གསུམ་གྱིས་ཐག་གཅོད་མཛད་ཡོད་པ་མ་ཟད། རྒྱལ་དེ་ཡང་ཡགོང་ས་སྐུ་གོང་མས་
བཀའ་པ་དང་། ལྷ་དང་སྤང་མས་ལུང་འབུལ་ཞུས་པ་ཙམ་རྒྱ་མཚན་དུ་མ་གནང་བར་
ཐོག་མར་གྲོགས་སུ་བཀའ་རྟེན་དོལ་ཀྱལ་ལ་ཉམས་ཆོད་བླངས་ཤིང་། དོལ་ཀྱལ་གྱི་
བྱ་སྟོན་ཆ་ཆང་ལ་བརྟག་པ་ཡུན་རིང་གནང་མཐར། ཀྱལ་མཆོག་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་སོགས་
རེས་མེད་སྐྱེས་ཆེན་ཁག་གིས་འདྲེ་འདྲིར་སྟོག་གཞོན་དུག་འགོག་མཛད་པའི་དགོས་
དམིགས་དང་། རྒྱ་མཚན་ལ་ངེས་པ་བརྟན་པོ་འབྲུངས་རྗེས་གཞི་ནས་འགོག་གནང་
མཛད་ཡོད།

༧། ལ་གོང་ས་བརྩ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་དོལ་རྒྱལ་དམ་

བསྐྱགས་མཛད་པའི་བརྒྱུད་རིམ།

དོལ་རྒྱལ་བཞེན་གསོལ་བྱས་ན་པན་ལས་གཞི་དེ་ཆེ་བ་སོགས་དགག་དགོས་
རྒྱ་མཚན་གསལ་གཟིགས་བྱུང་བ་དང་བསྟུན། དོལ་འདྲེ་བཞེན་གསོལ་བཀག་སྒོམ་
ཐད་ལ་འཆར་གཞི་དང་ལྗན་པ། གོ་རིམ་ཡོད་པ། རྒྱ་མཚན་ལྗན་པ། ཐབས་རྩས་
མཁས་པའི་སྒོ་ནས་མཛད་རིམ་ལེགས་སྟེལ་གནང་ཡོད་པ་སྟེ། སྤྱི་ཆོགས་སྟེང་དོལ་
རྒྱལ་བཞེན་གསོལ་གྱི་ཨ་གསར་ལས་འཕྲོས་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་ཟབ་གནད་མི་ཤེས་པ་འཕམ་ཤེས་
བཞིན་ཁྱད་གསོད་བྱེད་མཁན། གཞན་དབང་དུ་སོང་བའི་སྤྱི་བོ་ཉུང་ཤས་ཤིག་གིས་
དོལ་རྒྱལ་ལ་སྒོ་འགེལ་ཐལ་དྲགས་ཀྱིས་འདི་ཕྱིའི་སྤྱབས་གནས་སུ་འཛིན་པ་སོགས་
ལ་དོགས་འདྲོགས་མི་འབྱུང་ཆེད། སྤྱི་ཆོགས་སྟེང་ཡོངས་ཁྲབ་དུ་གསལ་བསྐྱགས་
མ་གནང་བར། ཐོག་མར་ཐེག་ཆེན་ཆོས་སྒྲིང་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ནམ་རྒྱལ་གྲ་ཆང་
གི་སྐབས་དེའི་མཁན་པོ་སྒོ་བཟང་ཉི་མ་སོགས་མི་གངས་སུ་མ་རུ་ཅམ་ལ་ཕྱི་ལོ་༡༧༧༥
ཟླ་༦ ཆོས་༡༩ ཉིན་དོལ་རྒྱལ་གྱི་ཐོག་མའི་འབྱུང་ཁུངས་དང་། བར་དུ་ལ་རྒྱལ་
དབང་མཆོག་སྤྱི་ཉིད་ཀྱིས་བཞེན་གསོལ་མཛད་སྟངས། ཐ་མར་བོད་ཀྱི་བཞེན་སྤྱིད་
སྤྱིའི་ཆ་ནས་བཞེན་ན་མི་འགྲིག་པ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ་མཆོམས་འདོག་དང་དམ་

བསྒྲགས་མངོན་དགོས་པ་བཅས་ཀྱི་བཀའ་སློབ་གསལ་ཞིང་རྒྱས་པ་སྦྱལ་གནང་འདུག་
པའི། རང་འཁོར་གནད་ཡོད་ཁག་ལ་དོལ་བྱལ་བཀག་སྡོམ་སྒྲོར་གྱི་བཀའ་སློབ་བསྦྱལ་
པའི་ཐོག་མ་དེ་ཆགས་ཡོད་པ་དང་། ཁོང་ཆོ་བརྒྱད་ནས་དོལ་བྱལ་སྒྲོར་སྤྱི་ཆོགས་
ནང་རིམ་བཞིན་ཞི་འཇམ་དང་འཕེལ་གྲགས་ངེད་ལ་དུ་འགྲོ་བའི་ཐུགས་རེ་གནང་འདུག།

དེ་རྗེས་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༠ ཟླ་༥ ཆོས་༣༥ ཉིན་རྒྱ་གར་སྒོ་ཕྱོགས་མོན་སྒོ་
ཆོས་སྐར་དུ་གདན་ས་ཆེན་པོ་དགའ་ལྷན་དང་འབྲས་སྤྱངས། གཞན་ཡང་ས་སྐྱ་དང་
རྟིང་མ་བཅས་ཀྱི་མཁན་གྲུ་ལས་སྡེ་གཙོས་དགེ་འདུན་པ་གནད་ཡོད་ཁག་ཅིག་བཞུགས་
མོལ་ཆོགས་འདུའི་སྐབས་དང་། ཡང་ལོ་དེའི་ཟླ་༥ ཆོས་༡༩ ཉིན་སེ་ར་ཆོས་སྐར་
དུ་གྲ་ཚང་བྱེས་སྤྲད་གཉིས་ཀྱི་མཁན་པོ་ལས་ཟུར་དང་། ལས་སྡེ། དགེ་འདུན་པ་
གནད་ཡོད་ཁག་ཅིག་གཞན་ཡང་སྡེ་ལ་ཀོབ་གཞིས་ཁོངས་ཀྱི་ས་གནས་གཞིན་ནུའི་
རྒྱན་ལས་ཁག་བཅས་རྒྱག་བརྒྱས་ཀྱི་བཞུགས་མོལ་འཆོགས་འདུ་གནང་བའི་ཐོག་དོལ་
བྱལ་བ་ཉེན་གསོལ་གྱིས་རྒྱུན་པས་མི་མང་པོ་ཞིག་ལ་གྲ་མ་འགྲིགས་པ་དང་། ལམ་
འགྲོ་མེད་པའི་གནས་ཚུལ་དངོས་ཤུང་སྒྲོར་དང་། དེའི་རྒྱ་རྒྱུན་དང་འབྲུང་བྱངས་
མི་དམངས་མང་ཆེ་བས་མཁྱེན་གྱི་མེད་ཅིང་། མགོ་ཆོས་མཁན་དེ་ང་ཡིན་སྐབས་
ངས་ཤེས་བཞིན་དུ་ཁ་རོག་བསྐྱད་པས་མ་འགྲིགས། དེ་བཤད་ན་བཤད་པས་མ་
འགྲིགས་གསུངས་པ་སོགས་དེའི་ཐད་ལ་གོང་ས་མཆོག་སྐྱོ་སྤེལ་ལ་དཀའ་ངལ་བྱུང་
སྤངས་དང་། དེའི་སྒྲོར་ལ་ལོ་དང་ལོ་སྤྱོད་ནས་བཅུག་དཔུང་གཟབ་ནན་གནང་ཚུལ།
གནས་ཚུང་གིས་བཀའ་ལུང་ཕུལ་བབ། ཟན་བརྟག་བསྒྲིལ་བའི་གནས་སྤངས་དང་

སྤྲུགས་ཏེ་དོལ་ཀྱལ་བརྟེན་ན་རང་གཞན་སྤྱི་སྤྱོད་གང་ལའང་ཕན་ལས་གནོད་ཆེ་ཚུལ་
དང་། ཡགོང་ས་མཆོག་སྤྱི་སྤྱོད་ལ་མཆོན་ནའང་ཆོས་སྤྱོད་བརྟེན་ཕྱིགས་སྤང་བ་
གསལ་པོ་གནང་བ་ནས་ལམ་འགྲོ་ཆེ་རུ་ཕྱིན་པ་དང་ཆབས་ཅིག་སྤྱི་དངོས་ཀྱི་མཛད་
འཕྲིན་དང་འབྲེལ་བའི་བོད་བརྟེན་སྤྱི་མཛད་བྱས་ཀྱི་ལམ་འགྲོའང་ཆེ་རུ་འགྲོ་བཞིན་
ཡོད་པའི་བཀའ་སློབ་གསལ་རྗེན་དུ་སྦྱལ་འདུག།

དེ་རྗེས་གདན་ས་ཁག་དང་། བཞུགས་སྐར་རྩ་སར་གསུང་ཆོས་གནང་སྐབས་
དོལ་ཀྱལ་བརྟེན་ན་དགེ་མེད་སྤྱོན་ཆེའི་གནས་ལུགས་ལོ་རྒྱུས་ར་སྤྱོད་དང་སྤྲུགས་བརྟེན་
གསོལ་མི་རུང་བའི་བཀའ་སློབ་ལྷན་སྤྱི་རིམ་བསྐྱེལ་གནང་བ་བཞིན། བོད་མི་སྤྱི་མིར་
བརྒྱ་ཆ་དགུ་བརྒྱ་བཞུ་བཞུ་ལ་བས་སྤང་དོར་ཞུ་སློབ་བཀའ་དགོངས་དང་མཐུན་པ་ཞུས་དང་
ཞུ་བཞིན་ཡོད་ཀྱང་། རྒྱལ་འབྲེད་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཤོངས་པ་རེ་ཟུང་གིས་ད་དུང་ཁྱད་
རྒྱུ་མཁུགས་བཟུང་དང་། རྒྱུང་གསལ་ནས་སྤང་བའི་བྱེད་པའི་ཁར་རིགས་མཐུན་
མཉམ་རུ་བཀྱིས་བོད་སྤྱིའི་རྩ་དོན་དང་ཡུལ་བའི་བཀའ་དགོངས་ལ་སྤྱང་མེད་བྱུང་
གསོད་དང་། རང་ཆོས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཟབ་མོ་མཛོད་གསལ་བའི་སྤྱི་སྤྱོད་པ་དང་དངུལ་
དངོས་ལ་རྩམས་པའི་རང་རིགས་ཁྱད་མེད་ཁག་ཅིག་སྤྱི་མཐུད་ལོག་ལམ་དུ་འབྲིད་
བཞིན་པར་བརྟེན། བོད་རབ་བྱུང་བརྒྱ་བདུན་པའི་མེ་བྱི་(ཕྱི་ལོ་༡༩༩༦)ལོའི་དབྱེད་
ཆོས་ཆེན་མོའི་སྐབས།

དེང་སང་རང་ཆོས་བོད་པ་སྤྱིའི་དོན་ལ་དཀའ་ལས་ཀྱི་ལམ་ལུ་
ཆོད་འདི་འདྲའི་སྐབས་སུ་ལྷ་མི་གང་ཡིན་ནའང་དམ་ཆོག་མཐུན་པོ་དགོས་

ཕྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། མི་དམ་ཆིག་མི་གཙང་པའི་ཐོག་ནས་སྐབས་རེ་
 དཀའ་ངལ་འཕྲད་ཀྱི་ཡོད་པ་ནང་བཞིན་ལྷ་སྐྱུང་གི་ནང་ལའང་སྐབས་རེ་
 དམ་ཆིག་མི་གཙང་པ་ཡོང་གི་འདུག་ཅེས་ངས་སྤྲུལ་མེས་མང་པོར་བཤད་
 ཡོད། ད་ལྟ་ཡིན་ནའང་ངས་སྤྲུལ་མེས་བཤད་པའི་སྐད་ཆ་དེ་ག་རང་འགྱུར་
 པ་མེད་པར་བཞུད་ཡོད།^{༡༩༩} ཅེས་དང་། ཡང་།

ཐུག་མོང་པའི་ངོ་བོ་ལ་དམ་ཆིག་མི་གཙང་པ་བྱུང་པའི་གནས་ཚུལ་
 དེ་ཆོའི་གསལ་བོད་སྐྱུ་པའི་དོན་དག་དང་འབྲེལ་བའི་ཆ་ནས་གནད་འགག་
 ཅིག་ཆགས་ཡོད། དེ་འདྲ་ཡིན་ཅང་། ཡང་བསྐྱར་དྲིང་སྐྱུལ་ཞིག་བཏང་
 ན་མ་གཏོགས་ཤེས་མ་བྱུང་མདོག་མདོག་དང་། ཁོ་མ་བྱུང་མདོག་མདོག་
 དེ་འདྲ་འགའ་ཤས་ཡོང་གི་འདུག་ སྒོ་བདུངས་ནས་ཤོད་དགོས་བྱུང་ན་
 ཐབས་སྐྱུག་ཡིན། དེ་འདྲ་རང་བྱེད་མ་དགོས་པའི་ཐོག་ནས་བསམ་སྒོ་
 གཏོང་ཐུབ་ན་ཡག་པོ་ཡོད།^{༡༩༠}

ཅེས་འཁོད་པ་ལྟར་དོལ་བྱལ་འདི་མི་དམངས་ཀྱི་བསམ་ངོ་དང་བསྐྱུན་
 ཏེ་རིམ་པར་བཀག་སྒྲིམ་ཏེ་དམ་དུ་མཇུག་པ་མ་ཟད། མེ་བྱི་(བྱི་ལོ་༡༩༩༦)ལོའི་
 ༩་ཆེས་དེ་ཉིན་བཞུགས་སྐར་ཁུལ་དུ་ཡོད་པའི་བྲ་སྐྱུལ་ནམ་པ་དང་། དགེ་

༡༩༩༥ <<ཆོས་སྒྲིང་བརྟེན་སྤྱོད་སྐོར་གྱི་བཀའ་སྒྲོ་བརྟེན་སྤྱོད་སྐོར་བསྐྱེད་པས་>> བོད་གཞུང་གེས་རིག་
 དཔར་ཁང་ནས་ཤོག་ངོས་༡༥༠ པར་གསལ།

༡༩༠༥ ཁོང་འཁོད་དེ་བཀྱི་ཤོག་ངོས་༡༥༡ པར་གསལ།

བཤེས། ཉེ་འཁོར་གྱ་ཚང་ཁག་གི་གྲ་བཅུན། བཀའ་སྤྱི་གནིས་ཀྱིས་གཙོས་པའི་
 སྤྱི་ཞུའི་ལས་བྱེད་ཡོངས་ཇོགས། ཚོགས་སྤྱིད་ཁག་གི་རྒྱན་ལས་འབྲས་མི། གཞན་
 ཡང་རྟ་སར་གཉུག་མར་གནས་པ་དང་མོ་བྱར་རྟ་གས་པའི་མེར་སྐྱེ་མི་དམངས་
 བཅས་ཐེག་ཆེན་ཆོས་སྤྱིང་གཙུག་ལག་ཁང་དུ་ཚོགས་བསྐོང་གིས་དོལ་རྒྱལ་སྐོར་
 ལ་ལོ་རྒྱས་ཀྱི་ཡིག་ཆའི་ཁྲུངས་སྤྱེལ་དང་སྤྱགས་སྤང་ཐྱ་སྤོའི་བཀའ་སྤྱི་བཀས་ལ་
 བཤད་གིན་ཏུ་གལ་ཆེ་བསྐལ་གནང་བ་སྤྱི་སྤོར་ཆང་མས་སྤང་དོར་ལམ་སྟོན་ཏུ་
 བཟུང་སྟེ། བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་སུ་དོལ་རྒྱལ་སྐོར་གོ་རྟོགས་གོང་འཕེལ་དང་དོགས་
 གཞི་སེལ་རྒྱར་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་དང་། ས་རོལ་པོའི་བསྐྱུ་བྱིད་འོག་ཚུད་
 པའི་བོད་མི་མང་པོས་དངོས་དོན་གསལ་རྟོགས་ཀྱི་ལམ་ནས་སྤྱ་འགྱོད་ཕྱིས་སྤོམ་
 ཀྱི་སྤང་སྤང་ཐྱ་མཁན་མང་པོ་བྱུང་ཡོད།

མདོར་ན། ལགོང་ས་མཆོག་ནས་དངོས་བྱུང་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་ལ་
 བརྟག་ཐབས་དུ་མའི་སྐོར་ནས་དབྱེད་པ་ནན་ཏན་ལོ་བསྟུན་གནང་བའི་འབྲས་བྱུར། དོལ་
 རྒྱལ་དུ་གྲགས་པ་འདི་བཞིན་བསྟན་སྤྱིད་སྤྱི་ཚོགས་གང་ཅིར་ཕན་མེད་གཞོད་འགྱུར་
 ལས་མ་མཆིས་སྟབས། ཀུན་ལ་ཕན་པའི་དགོངས་བཞེད་ཟབ་མོས་མཛད་དཀའ་དུ་
 མ་ཁྱད་དུ་བསལ་ཏེ། དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་མི་རུང་བའི་དོན་གནད་གསལ་བཤད་
 ལམ་སྟོན་རིམ་པར་གནང་འདུག་པ་དེ་དག་ནི་དབྱེད་གསུམ་ནམ་དག་གིས་གཏན་ལ་
 སྤབ་པའི་ཆད་མའི་བཀའ་ཡིན་པར་མ་ཟད། ནང་པའི་བསྟན་པ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་
 ཆའི་མང་ཚོགས་ཀྱི་འབྲལ་ཡུན་ཁེ་སྤོར་དང་མཐུན་པའི་རྒྱལ་པོའི་བསྟན་པ་ལ་དག་

ཐེར་མང་ད་པ་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཡང་ཡགོང་ས་ཁུ་པས་དབུས་པའི་རིས་མེད་སྒྲིམ་ཆེན་
དམ་པ་མང་པོས་ཚོད་གཞི་ཅན་གྱི་དོལ་རྒྱལ་འདི་དམ་བསྐྱགས་གནང་ནས་མི་ལོ་སྤུམ་
བརྒྱ་ལྷག་སོང་བའི་དོན་དངོས་ཀྱི་ཉམས་སྤྱོད་ཕྱོགས་བསྐྱོམས་ཀྱིས་མི་དམངས་ལ་
ཐང་དོར་འཇུག་ཐོག་གི་ལམ་སྟོན་སྤུལ་བཞིག་ཀྱང་ཡིན།

༥། ཡགོང་ས་བརྩ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་དོལ་བྱལ་བསྟན་
ཕྱོགས་སྒྲོར་ལ་སྦྱལ་བའི་བཀའ་སློབ་སྟོང་དོན།

ཡུམ་མོ་ཡགོང་ས་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་རབ་བྱུང་བརྒྱ་ག་
པའི་ས་ན་(བྱི་ལོ་༡༧༥༥)ལོ་ནས་བཟུང་དོལ་བྱལ་བསྟན་ཕྱོགས་སྒྲོར་ལ་བཀའ་སློབ་
རིམ་པར་སྦྱལ་བ་ནམས་ཕྱོགས་བསྐྱེད་བས་ཀྱིས་དེ་བ་གཟུགས་ཤོག་གངས་༡༧༥༥ ཅན་
ཞིག་ཤེས་རིག་དཔར་ཁང་ནས་མེ་བྱི་(བྱི་ལོ་༡༧༧༦)ལོར་དཔར་སྐྱབས་ལོད་པ་
དེའི་ནང་ཡགོང་ས་མཆོག་གི་བཀའ་སློབ་རིམ་ཕྱེད་ས་ནམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བྲིས་ཏེ་
དཔར་འགྲེམས་གནང་འདུག་པ་མཛད་ཏུ་བྱུང་བའི་ལེགས་བཤད་ཀྱི་མཛོད་དུ་གྱུར་པ་
དེ་ཉིད་གཞིར་བཞག་སྟེང་། ལུགས་འབྲུག་(བྱི་ལོ་༡༩༠༠)ཟླ་༡༡ ཆོས་ལ་ཉིན་
བྱལ་སྤྱིའི་དགེ་ལྡན་ལྷན་ཆོག་གི་ཆོག་ས་ཆེན་ཐེངས་གཉིས་པའི་ཐོག་བསྦྱལ་བའི་
བཀའ་སློབ་སོགས་ལ་གཞི་བཙུག་ཏེ། སྐབས་བབ་ཀྱི་བཛོད་དོན་ནམས་བཀའ་སློབ་
ཕྱོགས་བསྐྱེད་བས་ཀྱི་ཆ་གང་དུ་གསལ་མེན་ཟུར་དུ་ལུང་འདྲེན་མ་དགོས་པར། ཤད་
གྲག་ནང་བཀའ་སློབ་ཕྱོགས་བསྐྱེད་བས་ཀྱི་ཤོག་གངས་བཀོད་དེ་གཟིགས་བདེར་དགོད་
པར་བྱ་བ་ལ།

སྟོན་ཆད་ཡགོང་ས་མཆོག་གིས་དབུས་སྐྱུལ་ཆེ་གསལ་ཁག་ཅིག་དང་། དེ་

བཞིན་གྲ་ཚང་དང་མི་སྒྲེར་ཁག་ཅིག་ནས་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་གནང་ཡོད་ཀྱང་།
 ད་ཆ་གཙོ་བོ་བོད་ཀྱི་བསྟེན་པ་ཆབ་སྲིད་དང་། ལྷག་པར་བོད་འབངས་ལྷ་མི་ནང་
 བྱལ་དམ་ཚིག་དོན་ཅུ་གཅིག་སྒྲིལ་སྤར་ལྷག་དགོས་གལ་བཅས་ཀྱི་སྤྱོད་ན་འགག་ཅིང་
 དགག་དགོས་ལ་གཞིགས་ཏེ། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཤིང་ཡོས་(ཕྱི་ལོ་༡༧༥༥) ལོ་
 ནས་བཟུང་ལ་ཞོང་ས་མཆོག་ཉིད་ནས་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་གནང་རྒྱ་མཚམས་
 འཛོག་གནང་ཞིང་། ས་རྟ་(ཕྱི་ལོ་༡༧༥༤) ལོ་ནས་བཟུང་ནམ་རྒྱལ་གྲ་ཚང་སོགས་
 འདུས་སྡེ་ཁག་དང་གསུང་ཆོས་འདུ་འཛོམས་སོགས་སུ་འདི་སྐོར་ཡོངས་ཁྲབ་བཀའ་
 སློབ་སྦྱུལ་འགོ་ཚུགས། དེ་ཡང་གཙོ་བོ་ཆོས་སྡེ་ཁག་གི་གསོལ་མཆོད་ཁོངས་དང་།
 བསངས་གསོལ་སོགས་མི་དམངས་འདུ་འཛོམས། སྤྱི་བའི་སྒྲིག་འཇུགས་སོགས་
 ནས་རྒྱལ་ཆེན་བསྟེན་གསོལ་སྤོན་ཡོད་ནམས་མཚམས་འཛོག་བྱ་དགོས་ཀྱི་བཀའ་སློབ་
 རིམ་ལེབས་བྱུང་ཡོད། (༡)

དེ་བཞིན་རྒྱལ་ཆེན་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ཟླ་སྤུལ་
 ཁག་ཅིག་དང་། སློག་གཏད་ཞུས་ཟིན་པའི་སྒྲེར་ཁག་ནམས་ཕུད་(༡༩ ༡༠༠
 ༡༠༡) སྒྲེར་ཁག་བྱིངས་ནས་རང་དོན་རང་གཅེས་ལ་བསམ་ཞིབ་བྱེད་ཀྱིས་རྒྱལ་ཆེན་བསྟེན་
 གསོལ་མ་བྱས་ན་ལེགས་ཚུལ་ལེབས་ཡོད།

དེ་ལྟར་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་སྤྱོད་ལ་འགྱུར་བ་དང་དགག་བྱ་མཛད་པ་དེ་ཡང་
 ལ་ཞོང་ས་མཆོག་གིས་སྒྲོ་བྱར་དུ་རལ་གྱི་གནམ་གཡུགས་ལྟ་བུའི་བཀའ་གནང་བ་དང་།
 མ་བཟླག་མ་དཔྱད་པར་མཛད་པ། དཔྱད་པ་མ་རྒྱུགས་པར་མཛད་པ། གཞན་གྱིས་

བསྐྱུལ་ངོར་མཛད་པ། གནས་ཚུང་གི་བཀའ་ལུང་ཙམ་ལ་གཞི་བཙུག་ཏེ་མཛད་པ་
 སོགས་གཏན་ནས་མ་ཡིན་པར། མཁས་གྲུབ་ཀྱི་གོ་འཕང་མཐོན་པོར་གཤེགས་པའི་
 སྐྱེས་བུ་དམ་པའི་རང་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་བྱམ་མོང་དང་བྱམ་མོང་མ་ཡིན་པའི་དགག་
 དགོས་སྒྱུ་མཆན་དང་། གནས་སྐབས་དང་མཐར་བུག་གི་ཁེ་ཉེན་བཅས་ལ་དགོངས་
 ཏེ་ལོན་ས་ལོ་བསྟུང་འབྲུལ་བྲལ་ཟབ་གསལ་ལེ་ཤེས་ཀྱི་དབྱིངས་ནས་བྱགས་དམ་བཟླ་ག་
 པ་སྟོན་ཏེ་མ་ནས་ལན་གངས་དུ་མར་གནང་བར་མ་ཟད། ལྷ་མོར་ཟེན་བཟླ་ག་ཟེམ་
 ལམ་མཆན་ཏྲགས་བཅས་ལ་དབྱེད་པ་སྤྱི་ཕྱི་རིམ་པ་གནང་བ་ཐམས་ཅད་ཅེ་ཅེ་མཐུན་
 གཅིག་འདུས་བྱུང་པའི་སྟོན་སྐྱེས་བྱགས་ལ་ངེས་ཤེས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འབྲུངས་
 པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཡིན། (༦༡ ༥༤ ༧༥ ༡༠༧)

དེ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་བྱགས་སྟོང་མ་རྫོགས་པར་བདེ་བར་གཤེགས་པ་ལྟུངས་
 རྒྱུ་ཡོངས་འཛིན་ནམ་གཉིས་གཅོས་པའི་ཆད་བྱུང་གི་སྒྲ་མ་དང་མཁན་པོ་ཁག་ཅིག་ལ་
 དགོངས་བསྟུར་སྒྱུག་པོར་མཛད་དེ་ཀྱན་གྱིས་བྱགས་དམ་བཟླ་པའི་གྲུབ་དོན་ནམས་
 ཆད་མར་ཞལ་བཞེས་ཀྱིས་དགོངས་དོན་ལ་རྒྱབ་གཉེར་བཟླ་པོ་མཛད་ཡོད། (༤༥
 ༥༡)

དོན་གནད་འདིར་ལགོར་ས་ལྟུངས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་བྱགས་དམ་
 བཟླ་པ་རིམ་མཛད་ཀྱི་གྲུབ་དོན་དང་། དེ་དག་ལ་བཟླ་ནས་དམ་བསྐྱགས་གནང་
 དགོས་པའི་སྒྱུ་མཆན་གཅོད་པོ་ནི། དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསལ་བྲས་ན་སྤྱི་སྟོར་གཉིས་
 ཀར་ཕན་ལས་གཞོད་ཆེ་བ་དང་། ཁེ་ལས་གྱོང་ཆེ་བ། བསྟན་སྤྱི་སྤྱི་དོན་ལ་གཞོད་

གཞིའི་འགལ་ཉེན་དུ་འགྱུར་པ། གྲུབ་མཐའ་དབར་དང་པོ་མི་ནང་ཁྲལ་དམ་ཚིག་
 མི་མཐུན་པར་རྟོག་ཟེང་རྒྱན་མར་ཡོང་པ། གཞུང་བཞེན་སྤང་མ་དམར་ནག་གཉིས་
 དང་འཁོན་དོགས་གང་ཆེ་ཡོད་པ། ལྷག་པར་དུ་དཔལ་ལྷན་ལྷ་མོ་དང་ཕྱག་ཐུག་འཁོན་
 དོགས་འགྲོ་བ་བཅས་ཤིན་དུ་འགངས་ཆེ་པའི་སྤྱི་དོན་གྱི་གནད་འགག་དེ་དག་ལ་ཐུག་
 པར་གསུངས་ཡོད། (༢༡ ༢༤ ༢༥ ༢༩ ༣༡ ༣༢ ༣༣ ༣༥ ༣༦ ༣༧ ༣༨ ༣༩ ༤༠ ༤༡ ༤༢ ༤༣ ༤༤ ༤༥ ༤༦ ༤༧ ༤༨ ༤༩ ༥༠ ༥༡ ༥༢ ༥༣ ༥༤ ༥༥ ༥༦ ༥༧ ༥༨ ༥༩ ༦༠ ༦༡ ༦༢ ༦༣ ༦༤ ༦༥ ༦༦ ༦༧ ༦༨ ༦༩ ༧༠ ༧༡ ༧༢ ༧༣ ༧༤ ༧༥ ༧༦ ༧༧ ༧༨ ༧༩ ༨༠ ༨༡ ༨༢ ༨༣ ༨༤ ༨༥ ༨༦ ༨༧ ༨༨ ༨༩ ༩༠ ༩༡ ༩༢ ༩༣ ༩༤ ༩༥ ༩༦ ༩༧ ༩༨ ༩༩ ༡༠༠)

དོལ་རྒྱལ་བཞེན་གསོལ་བུགས་ཆེ་བྱས་ན་ཕན་ལས་གནོད་ཆེ་བ་དང་བཟླ་
 མི་ཤིས་པའི་གནས་ཚུལ་འབྱུང་བ་སྤོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་སོགས་བརྗོད་མི་དགོས་པར་རབ་
 བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཤིང་ཡོས་ནས་མེ་སྒྲུལ་(ཕྱི་ལོ་༡༩༢༥ ནས་ཕྱི་ལོ་༡༩༢༧)བར་
 དགའ་ལྷན་བྱང་ཅེ་གྲ་ཆང་ལ་བཟླ་མི་ཤིས་པའི་གནས་ཚུལ་དེ་བྱུང་ཐོག་ནས་གསལ་
 རྟོག་རྒྱུ་ཡོད་པར་ཡོད། (༥༦ ༡༣༩ ༥༧)

དོལ་རྒྱལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་འདི་ཐོག་མར་ཡ་རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་སྐབས་
 སུ་བྱུང་བ་དང་། སྐབས་དེར་དོལ་རྒྱལ་གྱི་ཆོ་འབྲུལ་གང་མང་བྱུང་སྟེ་དྲག་ལས་ཀྱང་
 མང་དུ་དགོས་བྱུང་ཚུལ། ཡ་རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྱེང་བདུན་པ་ནས་བཟུང་བཅུ་གསུམ་
 པ་ཆེན་པོའི་བར་འབྲལ་བ་གཏན་ནས་བྱུང་མེད་སྟེ། ཡགོང་ས་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་
 པོའི་དུས་དོལ་རྒྱལ་བཞེན་གསོལ་ཐོག་དམ་བསྐྱགས་གང་ཆེ་གནང་ཡོད་སྟེ། དེ་
 ནས་ཡགོང་ས་སྐུ་ཕྱེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོས་སྐུ་གཞིན་ནུའི་དུས་སུ་དོལ་རྒྱལ་བཞེན་
 གསོལ་མང་དུ་ཆུལ་བཞེས་པ་མང་དུ་ཞོར་གྱུར་ཆུལ་གསུངས་ཡོད། (༩ ༩ ༡༠ ༡༡)

ཡ་རྒྱལ་མཆོག་སྐྱེ་ཤིང་བཅུ་པའི་པ་ཆེན་པོས་ཐོག་མར་དོལ་རྒྱལ་བརྟེན་གསོལ་མཛད་ཚུལ་དང་མཐར་མཆོམས་འཛིན་མཛད་ཚུལ་འདི་དག་སོ་སྐྱེ་ཡལ་པ་ཞིག་གིས་ཐོག་མར་མ་བརྟག་མ་དཔུང་པར་བརྟེན་ཅིང་། རྗེས་སུ་མ་བརྟག་མ་དཔུང་པར་སྐྱོ་བྱར་མཆོམས་འཛིན་བྱས་པ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་པར། (༤༦)

བརྟེན་འགྲོའི་འཕལ་ཡུགས་ཀྱི་ཡན་བདེ་འབའ་ཞིག་གི་སྐྱད་བྱམ་མོང་དང་བྱམ་མིན་གྱི་དགོས་པ་རྒྱ་མཚན་དུ་མ་ལ་གཟིགས་ཏེ་ཐོག་མར་བརྟེན་ཚུལ་མཛད་པ་དང་། མཐར་ཡང་སྐབས་འབྲེལ་གྱི་དགག་དགོས་རྒྱ་མཚན་དུ་མ་ལ་གཟིགས་ཏེ་དོན་མཆོམས་འཛིན་མཛད་པ་ནི་རང་ཅག་སྐྱེ་བོ་ཡལ་པ་ན་མས་ཀྱི་བསམ་བཞིན་ལས་འདས་པའི་དམ་པའི་གསང་བ་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་པའི་ཆད་བྱུང་གི་མཛད་སྤྱོད་བྱུང་འཕགས་ཤིག་ཡིན།

ཡ་ཁོང་ས་མཆོག་གིས་དོལ་རྒྱལ་བརྟེན་གསོལ་མཆོམས་འཛིན་དང་འབྲེལ་དགོན་ལྗེ་གྲུ་ཆང་དང་མང་ཆོགས་ཁྲོད་འདི་སྐོར་དམ་བསྐྱགས་བཀའ་སློབ་བསྟུལ་བ་ནས་བཟུང་ཡ་ཁོང་ས་ཆེན་པོའི་སྐྱེ་ཆེ་མཛད་འཕྲིན་ཇི་རྒྱས་དང་། བོད་བརྟེན་སྤྱོད་ཀྱི་ཅ་དོན་ཐོག་ལ་ལམ་གྲོ་ཆེ་རུ་བྱིན་ཡོད་ཚུལ་(༡༩)གཟིམ་ལམ་གྱི་མཆོན་མ་དང་། ཐུགས་དམ་བརྟག་པ། ཟབ་གསལ་ཉམས་འགྱུར་སོགས་སྒོ་དུ་མ་ནས་གྲུབ་པར་གསུངས་ཤིང་། འདིའི་དཔང་རྟགས་ཇི་སྒོ་དུ་གནས་ཚུལ་རེ་རེ་ནས་གྲངས་འདེན་མི་དགོས་པར་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ས་ལུག་(ཕྱི་ལོ་ ༡༩༢༩) ནས་བཟུང་བོད་དོན་ཐོག་བཟང་པོའི་འགྱུར་རྒྱུ་བསྟུང་དང་། རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱིང་བོད་དོན་ལ་དོ་སྣང་

ཇི་ཡུང་། ལོ་ཤོང་ས་མཆོག་འཛམ་གླིང་འདིའི་མང་པོས་བཀྱར་བའི་བྱ་མཆོག་ནི་བདེའི་
དེད་དཔོན་དུ་མངའ་གསོལ་མཛད་པ་སོགས་སྤྱི་ནང་ཀུན་གྱི་སློབ་གསལ་ལྟར་ཡིན།
འདིས་ཤིན་ཏུ་འགངས་ཆེའི་དོན་གནད་ཅིག་གྲགས་སུ་བཞུགས་པ་ནི། དོལ་རྒྱལ་བཞེན་
ཕྱོགས་ལ་ལོ་ཤོང་ས་མཆོག་གི་བཀའ་སློབ་ལྟར་སྤངས་སྤངས་འཛོལ་མེད་བྱས་ན་ལོ་ཤོང་
ས་མཆོག་གི་སྐྱེ་ཆེ་བཟན་ཅིང་མཛད་འཕྲིན་རྒྱས་པ་དང་། བོད་ཀྱི་ཙ་དོན་ལ་མ་རྟོང་
ཡོང་རྒྱ། དེ་ལས་ཐོག་སྟེ་ལོ་ཤོང་ས་མཆོག་གི་བཀའ་སློབ་ལ་ཕྱོགས་འགལ་བྱས་ན་
བོད་ཀྱི་ཙ་དོན་དང་ལྟུང་བའི་སྐྱེ་ཆེ་མཛད་འཕྲིན་ལ་གཞོད་རྒྱ་ཡིན་པ་ཤིན་ཏུ་གསལ་
པོར་བཞུགས་ཡོད།

དོལ་རྒྱལ་གྱི་ཙ་བའི་འབྲུང་ཁྲུང་ས་སྟོར་ལ། ལོ་ཤོང་ས་ལྟུང་ས་མགོན་ཆེན་
པོས་ལོ་རྒྱུས་དུ་མ་གྲུང་བསྐྱོགས་ཀྱིས་ཞིབ་དཔྱད་མཛད་པ་དང་། ཐུན་མོང་དང་ཐུན་
མེན་གྱི་བཟླ་པ་རིམ་པ་མཛད་མཐར། ད་ལྟའི་ཁོག་བརྒྱམ་གྱི་དོལ་རྒྱལ་འདི་ལོ་རྒྱུས་
སུ་གྲགས་པའི་འདུལ་འཛིན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་དང་པཌ་ཆེན་བསོད་གྲགས་ཀྱི་སྐྱེ་
རྒྱུད་ཡིན་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ལས་མེན་པའི་སྐྱབ་བྱེད་མང་པར་མ་ཟད། (༦༡ ༦༢) སྐུལ་
སྐྱེ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་ཡང་འདུལ་འཛིན་གྲགས་རྒྱུན་གྱི་སྐྱེ་སྤྱད་ཡིན་མེན་ཐེ་ཆོམ་
དུ་གསུངས་ཡོད། (༧༩)

དེ་བཞིན་དོལ་རྒྱལ་དགེ་ལྡན་པའི་བཞུགས་སྐྱུང་ཡིན་སྟོར་དང་བོད་ཀྱི་བཞུགས་
སྤྱིད་ཐོག་བཀའ་བཀོད་གཉེར་གཏད་ཡོད་པའི་སྤྱང་མ་ཡིན་སྟོར་སྐྱབ་བཅམས་ཅད་ལྷུང་
དང་། རིགས་པ། ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཁྲུང་ས་དུ་མ་དང་བཅས་པའི་སྟོན་ས་ཞལ་བཞེས་མཛད་

མེད་ལ། (༥ ༡༥) འོ་ལ་རྒྱལ་ཁོག་བརྒྱུ་འདིའི་འོ་ལ་རྒྱལ་རང་ནས་ས་
སྒྲིའི་བདག་ཆེན་བསོད་ནམས་རིན་ཆེན་མདུན་ཁས་ལེན་བྱས་པ་བཞིན་དམ་སྲི་ཡིན་
པར་གསུངས་ཡོད། (༥༤ ༡༥ ༤ ༥)

འོན་ཀྱང་ངེས་འཛིན་དཔེ་ཞིབ་མཛད་ཚུགས་འདི་དག་ཐམས་ཅད་འཛིག་
རྟེན་ཐུན་མོང་གི་སྒྲུང་ངོར་དང་། ཐ་སྙད་ཆོད་མས་བྱུབ་དོན་གཞིར་བཟུང་གིས་གནང་
བ་ལས་ངེས་པ་དོན་གྱི་གནས་ཚུལ་དེ་ཐ་དད་སོ་སོ་རེད་ཅེས་བཀའ་སློབ་སྲ་རྒྱུ་བར་
གསུམ་(༥༥ ༧༩ ༡༣༡ ༡༤༥ ༡༤༦) ཏུ་གསུངས་ཡོད། གསུང་དོན་དེ་དཔེའི་
སྒྲིམས་ཁུས་ན། སྒྲོ་བཟང་ཞེས་པའི་དགེ་སློང་དྲུག་མ་ཞིག་ཡོད་པ་འཛིག་རྟེན་
ཐུན་མོང་གི་སྒྲུང་ངོར་དང་། ཐ་སྙད་ཆོད་མའི་ངོར་སྒྲོ་བཟང་ནི་མེད་དགེ་སློང་ཞིག་
ཏུ་བྱུབ་ཡོད། འོན་ཀྱང་ངེས་པ་དོན་གྱི་དབང་ཏུ་བྱས་ན་དགེ་སློང་སྒྲོ་བཟང་གང་ཡིན་
སྒྲོ་བོ་ཡལ་བའི་སྒྲོད་ཡུལ་མིན་པར། སངས་རྒྱལ་གྱི་སྒྲུལ་པའང་ཡིན་སྲིད་ལ། བདུད་
གྱི་སྒྲུལ་པའང་ཡིན་སྲིད་པ་རེད། དཔེར་ན། སྒྲོན་པ་བཙུམ་ལྟན་འདས་ཞལ་བཞུགས་
སྐབས་ཀྱི་བདུད་ལྟས་བྱིན་དང་། དགེ་སློང་ལེགས་པའི་ཀུམ། སོར་མོའི་ཕྱང་བ་
ཅན་སོགས་སྒྲིག་པ་མེད་ལེ་དགེ་བའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོངས་སུ་བྱགས་པ་ནམས་ཀྱང་ངེས་དོན་
ཏུ་ས་མཐོན་པོར་གནས་པའི་བྱང་མེམས་ཡིན་པ་བཀའ་བརྒྱུན་ཁ་གསུ་གསུངས་
ཡོད་མོད། དེ་ཏུ་ས་ལྟས་བྱིན་སོགས་ངེས་དོན་ཏུ་གཞན་ཞིག་ཡིན་པའི་དབང་ཏུ་
བྱས་ཏེ་ཁོང་ཆོར་སྐབས་འཛིན་དང་དད་མོས་བྱེད་མཁན་དང་དེ་ལྟར་བྱ་དགོས་བཤད་
མཁན་བྱུང་མེད། ངེས་དོན་གཞིར་བཟུང་ཐོག་ནས་འགོ་དགོས་བྱུང་ན་འཛིག་རྟེན་

གྱི་ནམ་གཞག་ཐམས་ཅད་བརྒྱུ་འགྲོ་བས་འཛིག་ཏེན་བུན་མོང་པའི་སྒྲུང་ངོར་གྲུབ་
ཆོད་དེར་ཆ་འཛིན་དགོས་གསུངས་པའི་དོན་ཡིན།

ཆོས་ལུགས་དང་ལྟ་འདྲེ་ཁས་ལེན་པའི་སྐྱེ་སེར་སྤྱི་དང་། རྩེ་བྲག་རི་བོ་དགེ་
ལུགས་པའི་ཆོས་བརྒྱུད་འཛིན་པའི་དགོན་སྡེ་ནམས་ནས་ཆོས་སྦྱིང་བརྟེན་ཕྱོགས་ཐང་།
རྗེ་ཡབ་སྐུས་ཀྱིས་བཀའ་བཀོད་དམ་བཞག་ཡོད་པའི་མགོན་པོ་དང་། ཆོས་རྒྱལ། རྣམ་
སྐས་བཅས་སྦྱེས་བྲུག་སུམ་གྱི་སྤྱང་མ་དང་དེའི་ནང་ནས་ཀྱང་གཙོ་བོ་མགོན་ཆོས་གཉིས་
ཡིན་པར་གསུངས་པ་དང་། (༡༡༩ ༡༢༡)

དགའ་ལྡན་མོ་བྲང་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་སྤྱང་མ་གཙོ་བོ་སྐྱེ་མོ་དང་གནས་
ཚུང་ནི་རྗེ་རྟེན་ལྡན་གཉིས་ཡིན་པ། དགོན་སྡེ་གྲུ་ཆང་སོ་སོའི་བུན་མོང་མ་ཡིན་
པའི་སྤྱང་མ་གཉེར་གཏད་ཅན་ཐོག་མར་གང་ཡོད་པ་དེ་དག་ལས་བྱུར་དུ་སྒྲ་བཅན་
རྟེན་པ་གསར་པའི་རིགས་བརྟེན་གསོལ་དགོས་དོན་གཏན་ནས་མེད་པར་གསུངས་
ཤིང་། (༡༥༥) ལྷག་པར་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་སྤོལ་འབྲེད་མཛད་པའི་དགེ་ལུགས་
པའི་ཆེ་བ་དེ་ཆོས་སྦྱིང་རྩྱུང་བ་ཅན་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་འདོན་དགོས་བྱུང་ན་ཤིན་ཏུ་མི་
རུང་ཚུལ་ཕྱི་ནན་དུ་གསུངས་ཡོད། (༡༡ ༡༥༦ ༡༦༣)

སྤྱིར་བཀའ་སློབ་ཀྱི་ཆ་སྡེ་རྗེས་སུ་གསལ་བ་ལྟར། (༡༥༠ ༡༦༧) སྒྲེར་
ཁག་སོ་སོའི་ངོས་ནས་ཆོས་བྱེད་དང་མི་བྱེད། ཆོས་གང་བྱེད་དང་མི་བྱེད། ཆོས་
སྦྱིང་གང་བརྟེན་དང་མི་བརྟེན་སོགས་སོ་སོའི་རང་དབང་ཡིན་ཞིང་། དེར་སྐུས་
ཀྱང་དགག་བྲུ་ཡོང་མི་ཤེས་པ་དངོས་འབྲེལ་ཡིན་ཡང་། གནད་དོན་འདིའི་གོ་བ་

ལེན་སྤྱོད་གསུམ་མ་འབྲུག་གསུམ་པ་དགོས། ང་རང་ཆོའི་ནང་ནས་ཁག་གཅིག་གིས་པ་བོང་
 ཁ་པ་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ཁྱི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ་ནམ་གཉིས་ནས་དོལ་བྱུལ་བསྟེན་གསོལ་
 དར་སྟེལ་བྱགས་ཆེ་གནང་ཡོད་པ་འདི་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས། དོལ་བྱུལ་བསྟེན་
 གསོལ་བྱེད་རྒྱ་འདི་ཏ་ཅང་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་བཟོད་པར་མ་ཟད། ལྷ་མ་ནམ་པ་
 གཉིས་ཀྱི་མཇུག་པའི་གཙོ་བོ་ཡང་དོལ་བྱུལ་བསྟེན་གསོལ་གནང་བ་འདི་ཡིན་པར་
 བཟོད་ཀྱི་ཡོད། རྒྱ་བས་རྗེ་པ་བོང་ཁ་པ་དང་ཁྱི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ་ནམ་པ་གཉིས་ནི་
 ལམ་རིམ་སློབ་སྦྱོང་གི་བསྟེན་པའི་བདག་པོ་ཡིན་ཞིང་། དེའི་ཐོག་གསང་སྟགས་སྤྱི་
 དང་ཁྱད་པར་བདེ་མཆོག་ཡབ་ཡུམ་བཀའི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་ང་ཆོ་ཆང་
 མས་ཤེས་གསལ་ཡིན། ལྷ་མ་ཡབ་སྤས་ནམ་པ་གཉིས་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྒྱུ་
 ཆེ་བའི་ཡོན་ཏན་དང་། མཇུག་པ་འཕྲིན་ལས་རྒྱས་ཡུལ་ནི་ལམ་རིམ་སློབ་སྦྱོང་དང་
 འཁོར་ལོ་སློམ་པའི་ཡབ་བཀའ་ཡུམ་བཀའ་འདི་དག་ཡིན་ཞིང་། དོལ་བྱུལ་སློར་
 འདི་པལ་བཞིག་ལས་མཇུག་པ་གཙོ་བོ་མིན། གང་ལྟར་པ་བོང་ཁ་པ་རིན་པོ་ཆེ་དང་།
 ཁྱི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ་ནམ་གཉིས་ཀྱི་མཇུག་པའི་ནང་ནས་དོལ་བྱུལ་གྱི་སློར་འདི་བྱགས་
 རོར་བྱུང་འདུག་བསམ་གྱི་ཡོད། རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་མཇུག་པའི་ཆ་ཤས་འདི་ཡག་པོ་
 བྱུང་མེད་པ་ནི་བསྟེན་པ་སྤྱི་དང་མཐུན་པ་ཞིག་ཡོང་གི་མི་འདུག་བཟོད་པ་ལས། ཆ་
 ཤས་ཀྱི་རོར་འབྲུལ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ཏེ། ལྷ་མ་ནམ་པ་གཉིས་ཀྱིས་དངོས་གནས་
 རྒྱུལ་བའི་བསྟེན་པ་སྤྱི་དང་། ཡང་སློས་འཇམ་མགོན་ལྷ་མའི་དགོངས་པ་དང་མཐུན་
 པའི་ལམ་རིམ་སློབ་སྦྱོང་དང་གསང་སྟགས་དོན་རྗེ་ཐེག་པ་སྤྱི་དང་། མ་རྒྱུད་བདེ་མཆོག་

ཡབ་བཀའ་ཡུམ་བཀའ་ཆོས་འཁོར་བྱ་ཆེར་བསྐྱོར་གནང་མཛད་དེ་བརྟན་པ་འཛིན་
སྦྱོར་སྤེལ་གསུམ་གནང་བ་དེ་དག་འགྲིགས་ཀྱི་མི་འདུག་ཅེས་སུ་ཡང་ཡོང་གེས་ཐབས་
མེད་ཅེས་གསུངས་ཡོད། (བྱལ་སྤྱིའི་དགེ་ལྡན་ལྷན་ཆོགས་ཀྱི་ཆོགས་ཆེན་ཐེངས་གཉིས་
པའི་ཐོག་སྐུལ་བའི་བཀའ་སློབ་ཤོག་ངོས་ ༡༤ ༥༡)

བཀའ་སློབ་ཀྱི་ཆ་གང་ཡའང་སྐབས་འབྲེལ་དོལ་བྱུང་དང་། དེ་བརྟན་གསོལ་
མཛད་མཁན་གྱི་སྐྱ་མ་ཆེ་ཁག་བརྒྱད་འཛིན་དང་བཅས་པར་གཞི་མེད་སྦྱོན་འཇུགས་
དང་། སྐུར་འདེབས། ཕྱི་ཁོ་ལ་ཉུང་བཟུང་སྟེ་དགག་པ་གནང་རིགས་མེད་ལ།
གཞན་ཡང་ཉེགས་པའི་གདེངས་ཆོད་དང་ལྡན་པའི་ནལ་འབྱོར་བས་ནི་དཀར་ཕྱོགས་
སྦྱོང་བའི་ལྷ་སྤང་མ་ཟད། འདྲེ་སྤྱོད་གདུག་པ་ཅན་ནམས་ཀྱང་བྲན་དུ་བཀོལ་ཏེ་འདོད་
པའི་ལས་བཅོལ་མཛད་མཆོག་གི་ཡོད་རེད། རྗེས་འཇུག་གི་སློབ་བྱུ་ཉེགས་པའི་
གདེངས་མ་རྟེན་པ་ནམས་ནས་ཀྱང་སྐྱ་མའི་བྱུད་འཛིན་ཡིན་ཁུལ་གྱིས་དེ་ལྟར་བྱས་
ན་ལྷ་འདྲེ་གདོན་བཞེགས་གང་ཡིན་དེ་དག་བྲན་དུ་མ་འཁོལ་བར་མགོན་དུ་གྱུར་ཏེ་
རང་ཉིད་མི་འདོད་གཞན་དབང་བཅན་པོ་ཞིག་གི་འོག་དུ་ཚུད་ཉིན་ཡོད། གལ་ཏེ་
རང་གི་སྐྱ་མའི་ཕྱག་རྒྱ་བྱུན་དམིགས་བསལ་ཅན་ཞིག་ཡིན་པའི་དབང་དུ་བཏང་ནའང་།
བརྟན་སྤྱིད་ཀྱི་སྤྱིའི་བདེ་དོན་ལ་ཐུག་པའི་སྐབས་སུ་བསམ་མཁོ་ཞིབ་དུ་བཏང་སྟེ་དོན་
གནད་ཆེ་ཆུང་དཔྱེ་བཆོད་པ་ཞིག་ཕྱེད་དགོས། བོད་མི་ས་ཡ་དུག་ཁ་སྐྱབས་ལོག་
སྟེ་བསྐྱད་ཡོད་པའི་སྐབས་སུ་ངའི་སྐྱ་མའི་གཅིག་ཡིན་ཞེས་ཟེར་བྱུ་བསྐྱད་ཡོད་པ་
མ་རེད་ཅེས་ཤིན་དུ་གསལ་པོ་གསུངས་ཡོད་ལ། (༡༥༩)

དགག་པ་བསྐྱོན་ཡོད། གཞུང་གི་དགོངས་པ་དང་མི་མཐུན་པ་དེ་ལ་ཡོ་བསྐྱང་བྱེད་
 པ་འདི་མཁས་པ་སྤྱིའི་ལུགས་དང་། བརྟན་པ་སྤྱིའི་ལུགས་ཀྱི་འགྲོ་སྤངས་ཡིན་པ་
 གསུངས་ཡོད། (རྒྱལ་སྤྱིའི་དགེ་ལྡན་ལྷན་ཆེན་གསུང་འཕྲིན་ཆེན་མོ་མཆོག་གི་མཆོག་སྤྱོད་ཐེངས་གཉིས་པའི་
 ཐོག་སྐུལ་པའི་བཀའ་སློབ་ཤོག་ངོས་ ༡༥ ༤༠)

དེ་ཡང་དོལ་རྒྱལ་དམ་བསྐྱགས་མཛད་ནས་མི་ལོ་ཉི་ཤུ་ལྷག་གི་རིང་ལོ་གོང་
 ས་མཆོག་གིས་དགོན་སྡེ་གྲུ་ཆང་དང་མི་དམངས་འདུ་འཛོམས་སར་སྤྲུལ་བསྐུལ་
 བའི་བཀའ་སློབ་ནམས་བཞེད་དོན་གཅིག་པ་ལྟ་བུར་སྤང་ནའང་། བཀའ་ཕེབས་ཚུལ་
 ཕྱི་རིམ་བཞིན་ཏེ་བཅན་ཏེ་ནན་དུ་སྤང་སྟེ། མེ་བྱི་(ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༦)ལོའི་དཔྱད་ཆོས་
 སྐབས། ང་ཆོ་ཆང་མས་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་ལ་དཀའ་ལས་རྒྱག་པའི་དུས་ཆོད་འདི་
 འདྲའི་སྐབས་སུ་ལྷ་མི་གང་ཡིན་ནའང་དམ་ཆོག་མཐུན་པོ་དགོས་ཚུགས་པ་ཆེན་པོ་ཡིན་
 ལ། མི་དམ་ཆོག་མི་གཙང་པའི་ཐོག་ནས་སྐབས་རེར་དཀའ་ངལ་འབྱུང་གི་ཡོད་པ་
 ནང་བཞིན་ལྟ་སྤྱང་གི་ནང་ལའང་སྐབས་རེར་དམ་ཆོག་མི་གཙང་བ་ཡོང་གི་འདུག་
 ཅས་ངས་སྤྲུལ་ཏེ་མང་པོར་བཤད་ཡོད། ལོ་གོང་ས་ལྷ་པ་ཆེན་པོས་ཐོག་མར་དགའ་
 ལྡན་པོ་བྱང་བཅུགས་སྐབས་ངས་པ་དོན་ལ་གང་ཡིན་རུང་། ཟུན་མོང་བའི་ངོ་བོ་
 ལ་དམ་ཆོག་མི་གཙང་བ་བྱུང་བའི་གནས་ཚུལ་དེ་ཆོའི་གསལ་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དང་འབྲེལ་
 བའི་ཆ་ནས་གནད་འགག་ཅིག་ཆགས་ཡོད། དེ་འདྲ་ཡིན་ཅིང་ཡང་བསྐྱར་ཉིང་བསྐྱུལ་
 ཞིག་བཏང་ན་མ་གཏོགས་ཤེས་མ་བྱུང་མཛད་གཏོག་དང་། གོ་མ་བྱུང་མཛད་གཏོག་
 དེ་འདྲ་འགའ་ཤས་ཡོང་གི་འདུག སློ་བཟུངས་ནས་ཤོད་དགོས་བྱུང་ན་ཐབས་རྒྱགས་

ཡང་ཡསྐབས་མགོན་པོ་ཆེས་དོལ་བྱལ་དམ་བསྐྱགས་གནང་བ་དེ་བཤེས་
 གཉེན་བརྟེན་ཚུལ་ལོག་པ་རེད་ཅེས་འགྲེལ་བཤེད་བྱེད་མཁན་ཡོད་ཀྱང་། དེ་ནི་ཡར་
 རྒྱུན་འགྲེལ་བ་དོན་གསལ་ལས་འབྱུང་བ་བཞིན། འཕགས་པ་གྲོལ་སྤེས་རང་གི་སྐྱ་
 མ་སློབ་དཔོན་དཔྱིག་གཉེན་གྱིས་བརྟན་བཙུག་ཆེན་པོ་མངོན་རྟོགས་བྱུང་དུ་མའི་
 དོན་ལ་གནས་པ་དེ། སེམས་ཙམ་པའི་ལྷགས་སྤྱ་བཀྲལ་བ་བརྟན་བཙུག་མངོན་རྟོགས་
 བྱུང་གི་དགོངས་པར་མི་འཐད་པ་གཟིགས་ནས་དུམ་མའི་ལྷགས་སྤྱ་བཀྲལ་ཡོད། དེ་
 བྱུང་མཚན་དུ་བཀོད་ནས་འཕགས་པ་གྲོལ་སྤེས་བཤེས་གཉེན་བརྟེན་ཚུལ་ལོག་པ་རེད་
 ཅེས་བཤེད་མཁན་མེད་ལ། བཤེད་ཀྱང་མ་འགྲིགས་པ་རེད། དེ་བཞིན་ཇོ་བོ་དཔལ་
 རྩན་ཨ་ཏི་ཤའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་གང་ལ་བརྟེན་ནས་འབྱུངས་པའི་རྩ་བའི་སྐྱ་མ་ནི་
 སྐྱ་མ་གསེར་སྦྱང་པ་ཡིན་པ་དང་། སྐྱ་མ་གསེར་སྦྱང་པའི་ལྷ་བ་སེམས་ཙམ་པ་ཡིན་
 བེད། སྐྱ་མ་གསེར་སྦྱང་པས་ཇོ་བོ་ཇི་ལ་ཁྱེད་ཀྱི་ལྷ་བ་དེ་འགྲིགས་ཀྱི་མི་འདུག་ཅེས་
 བཀའ་གནང་གི་ཡོད་པ་རེད། སྐྱ་མ་གསེར་སྦྱང་པས་བཀའ་དེ་ལྟར་གནང་བའི་སྐབས་
 སྤྱི་ཇོ་བོ་ཇི་རང་ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་རྒྱུད་ལ་དུམ་མའི་ལྷ་བར་ཐུགས་ངེས་ཆེ་རུ་འགྲོ་གི་ཡོད་
 པ་ལོ་རྒྱས་ནང་གསལ་ཡོད། དེ་བཞིན་ཆོད་མ་རང་ལ་མཁའ་པ་སློབ་དཔོན་ཚྭ་གས་
 སྦྱང་དང་། དེའི་དགེ་ལྷན་སློབ་དཔོན་དབང་ལྷན་སྤེ། དེའི་དགེ་ལྷན་སློབ་དཔོན་
 ཆོས་གྲགས་ཡིན་ཞིང་། ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་ཆོད་མ་ཀྱན་བརྟུས་གསན་དུས་སློབ་དཔོན་
 དབང་ལྷན་སྤེས་སློབ་དཔོན་ཚྭ་གས་ཀྱི་སྦྱང་པོའི་དགོངས་པ་ཇི་བཞིན་མི་མཁྱེན་པའི་
 ཚུལ་བྱུང་བ་ཚྭ་གས་སྤྱུ་ལ་བཀོད་ནས་དགག་པ་བརྒྱབ་ཆོག་པའི་གནང་བ་བྱུང་བ་ལྟར་

ཡིན་ཞེས་དང་། གྲ་ས་གྲ་ཚང་དང་། ལྷ་བྲང་མི་སྒྲེར་སུ་ཡིན་ནའང་བོད་སྐྱུ་པའི་
 འོན་དག་བསམ་གྱི་མེད་ན་གནས་ཚུལ་ཐ་དད་རེད། བོད་སྐྱུ་པའི་འོན་དག་བསམ་
 བྱི་ཡོད་པ་དང་། བོད་སྐྱུ་པའི་འོན་དག་ད་ལྟ་ཡ་རྒྱལ་བ་འིན་པོ་ཆེས་འགན་འཁུར་
 ནས་བསྐྱད་ཡོད་པ་འདིར་རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད་ན་སྤང་ལྷང་མ་ནོར་བ་ཤེད་དགོས་ཞེས་
 གསུངས། (༡༤༣) དེ་བཞིན་མེ་བྱི་(བྱི་ལོ་༡༧༧༦) ལྷ་མ་ཆེས་༡༡ ཉིན་ཏུ་མགིན་
 བཀའ་དབང་སྐབས། ད་རེས་ཏུ་མགིན་གྱི་དབང་ཤེད་སྐབས་དོལ་རྒྱལ་བ་སྟེན་མཁན་
 ཡོད་པ་ཡིན་ན་འགྲིགས་གྱི་མ་རེད། དོལ་རྒྱལ་མུ་མཐུད་བསྟེན་གྱི་ཡིན་བསམ་པ་
 ཡོད་ཆེ་ཆོས་གྲལ་ནས་ཐུན་ན་ཡག་གི་རེད། ཅུ་བ་སོ་སོ་སྒྲེར་གྱིས་ག་རེ་བྱས་ནའང་
 འདོད་པ་རེད། གཡང་ལ་མཆོངས་ནའང་སོ་སོའི་འདོད་པ་རེད། ཡིན་ནའང་སྐྱུ་
 འོན་ལ་ཐུག་སྟེ་ངས་འགོ་བཙུགས་པ་དེ་མཐར་བསྐྱེལ་བྱ་གི་རེད་མ་གཏོགས་མི་རེ་
 གཉིས་ཀྱིས་མཐུགས་བཟུང་བྱས་པ་དེས་ང་ལ་རྒྱབ་གྲིགས་ཐེབས་གྱི་མ་རེད། གདན་
 ས་སོ་སོའི་ནང་སྒྲེར་པ་རེ་བྱུང་གིས་ཨོའ་ཙམ་མིན་ནམ་བསམ་མས་ནས་རྩས་རྩས་བྱས་
 ཏེ་བསྐྱད་ན་ཉི་མ་གཅིག་འཁྱོད་པ་སྟེ་ཡག་ཆགས་ཡོང་ངོ་(༡༤༤) ཞེས་དང་། ཡང་
 དོལ་རྒྱལ་བ་སྟེན་མཁན་ཆོས་འཛིན་གཉིན་དེགས་པའི་ལྟ་ཞིག་དང་། དེའི་ནང་ནས་
 སྟོན་ལམ་ལོག་པའི་དམ་སྤྱི་ཞིག་བསྟེན་གསོལ་ཤེད་ཀྱི་ཡོད་པར་བརྟེན་དེ་ནི་ཆོས་
 མ་རེད། ཐ་སྙད་སྒྲ་ཐོར་དོག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན། ཆོས་ཁོངས་སུ་འགྲོ་སྟངས་
 ཅུ་བ་ནས་མེད་པས་ཆོས་དད་རང་མོས་དང་འབྲེལ་བ་མེད། གལ་ཏེ་སྒྲ་ཐོར་ཡངས་
 པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཤད་ན། ལྟ་གསོལ་ལྟ་གསོལ་ཤེད་པ་འདི་ཆོས་ཀྱི་གྲལ་

ལ་བཅིས་ན་ཡང་དེ་ནི་ཆོས་ལོག་ལས། ཆོས་ཡང་དག་པ་མ་རེད། ཆོས་དེ་ནི་ཕུང་
 གྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན། ང་རང་ཆོ་ནང་པ་སངས་རྒྱལ་པ་སངས་རྒྱལ་དགོན་མཆོག་དང་།
 ཆོས་དགོན་མཆོག་དགེ་འདུན་དགོན་མཆོག་བཅས་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆི་བེད་མཁུན་
 ཞིག་གིས་འཇིག་རྟེན་དྲེགས་པའི་ལྷ་ལ་སྐྱབས་སུ་མཆི་ཆོག་གི་མ་རེད་ཅེས་པ་གོང་
 ས་པ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་བཟུན་འགྲོ་སྤྱི་དང་། ལྷག་པར་དུ་བོད་ཀྱི་
 བཟུན་སྤྱིད་གལ་པོ་ཆེའི་བདེ་ཐབས་འབའ་ཞིག་ཏུ་དུས་གསུམ་གསལ་གཟིགས་ཀྱི་
 གསུང་གི་བསྐྱབ་བྱ་ནམས་རང་ཅག་བོད་འབངས་ཡོངས་ནས་ལག་ལེན་ཉམས་བཟུར་
 དགོས་པ་དང་། གྱེ་བྲག་སྐབས་བབས་ཆོས་རྒྱུང་བཞེན་ཕྱོགས་རྫོང་འདིར་སྤྱི་
 བཀའ་སློབ་གསལ་ཇེ་ན་མེད་ཆེད་ཅིག་བསྐྱལ་བ་ཐམས་ཅད་རང་ཅག་གཞིས་གྱེས་
 བོད་མི་མེར་སྐྱ་ཡོངས་ནས་རང་མོ་ནང་དུ་ཕྱོགས་ཏེ་སྤྱི་འགྲོད་ཕྱི་ལོ་མ་དང་འབྲེལ་
 བཀའ་སློབ་བདུད་ཅིའི་བློ་གསལ་མ་ལྟ་བུ་འདི་དག་ཉན་བསམ་གོ་རྟོགས་དང་མྱེད་དོར་
 འཇུག་ཚུག་འགལ་འཇོལ་མེད་པ་གནང་གལ་ཆེད། །

ས་བཅད་དག་པ། བོད་གཞུང་དམངས་གཉིས་ཀྱིས་དོལ་ཀྱལ་
བསྟེན་གསེལ་འགོག་སྒྲིམ་གནང་བའི་སྒོར།

༡། བོད་གཞུང་ནས་དམ་བསྐྱགས་གནང་བའི་སྒོར།

འགོང་ས་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་ཐོག་མར་དོལ་ཀྱལ་གྲོགས་སུ་
བསྟེན། བར་དུ་ཞིབ་བརྟག་གིས་ཉམས་ཆོད་བཞེས། ཐ་མར་ཀྱལ་འགོང་འདི་བསྟེན་
ན་པན་ལས་གཏོང་ཆེ་བའི་ངོ་པོ་གསལ་རྩེན་དུ་གཟིགས་ནས་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་བརྟག་
ཐབས་རིམ་པའི་འབྲས་བུ་ཅེ་མཐུན་བུང་བས་ཐུགས་ངེས་ཆད་མར་འབྲུངས། དེ་
ནས་སྒྲིའི་ཡོངས་འཛིན་ནམ་གཉིས་ལ་བཀའ་བསྡུར་གནང་བ་བརྒྱད་དོལ་ཀྱལ་དམ་
བསྐྱགས་མངོན་པའི་བརྒྱད་རིམ་བོད་མི་སྤྱི་པོ་གནམ་བཞུན་ཆང་མར་བཀའ་སློབ་ཞིབ་
ཀྱས་སྦྱལ་པ་དེ་ལྟ་ནའང་། ལོག་པའི་བཤེས་གཉེན་ནམ་ཀྱའདྲེས་རྒྱུད་བརྒྱམས་པའི་
སྤྱི་བོ་རེ་བྱང་ཞིག་ནས་ཆོས་དད་རང་མོས་ཁ་ལ་འབྱེར་རྟེ། དོལ་ཀྱལ་ལ་མངོས་རྒྱ་
སྤྱས་པ་དང་། རྟོག་བཟོའི་རྩ་སྤྱང་དང་། གཞི་མེད་ཀྱི་གཏམ་འཆལ་སྒྲ་ཆོགས་འགྲེམས་
སྤེལ་བྱེད་པ། དོལ་ཀྱལ་བསྟེན་མཁན་ལ་རང་གཞུང་ནས་མནར་གཅོད་གཏོང་གི་
ཡོད་ཚུལ་སོགས་གཞི་མེད་སྒྲིན་འཇུགས་བུང་བར་བརྟེན། ཕྱི་ལོ་༡༩༩༦ ལོར་

བོད་གཞུང་ནས་དོལ་ཀྱལ་ཞིབ་འཇུག་ཆོག་ས་ཁུང་ཆེད་འཇུག་ས་ཀྱིས། ད་ནས་བཟུང་
 དོལ་ཀྱལ་སྐོར་ལ་གནས་ཚུལ་གང་ཡོད་ཆོག་ས་ཁུང་ལ་འབྲེལ་གཏུག་ས་ཁུང་པའི་འབོད་
 བསྐྱལ་གནང་ཡོད་ནའང་། དེའི་སྐོར་འབྲེལ་གཏུག་ས་དང་གསེད་དཀྱོལ་བྱེད་མཁན་
 སུ་ཡང་མ་བྱུང་པའི་ཐོག །བསམ་ངན་ཅན་མེ་བྱུང་གིས་མངོན་སྟོན་ཅི་རིགས་སུ་
 ཡགོང་ས་མཆོག་གིས་དབུས་པའི་བོད་གཞུང་ལ་གཞི་མེད་སྟོན་འཇུག་ས་བྱེད་པའི་
 གཏམ་འཆལ་བྱབ་སྟེལ་བྱས་ཏེ། སྤྱི་ཆོག་ས་ནང་དོལ་ཀྱལ་དང་འབྲེལ་པའི་གནས་
 ལུགས་ངོ་མ་ཇི་བཞིན་མ་ཤེས་པའི་སྤྱི་བོ་རྣམས་བསྐྱབ་བར་ཚུལ་པའི་གནས་སྤངས་འོག།
 ཕྱི་ལོ་༡༩༩༦ ལོའི་ཟླ་༡༠ ཆོས་༡༧ ཉིན་བོད་གཞུང་ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་ནས་
 «དོལ་ཀྱལ་སྐོར་གསལ་བཤད་»ཅས་པའི་ཡུག་དེབ་ཅིག་ཡོངས་བྱབ་འབྲེམས་སྟེལ་
 བྱས་ཏེ། གོང་འཁོད་སྤྱི་བོ་སྟོང་ན་ཅན་དག་གི་ལོག་ལྟའི་འདོད་ཚུལ་ལ་སྤྱི་འདོམས་
 གྱི་གསལ་བཤད་གནང་ཡོད་པ་དང་། ལོ་དེའི་ཕྱི་ཟླ་༥ ཆོས་༡༩ ཉིན་བཀའ་ཤག་
 ནས་སྟེལ་པའི་ཡོངས་བྱབ་གསལ་བསྐྱགས་ནང་།

“རང་རེ་གངས་ལྗོངས་བོད་མི་རྣམས་ནས་འདས་པའི་ལོ་བཞི་བཅུར་ཉེ་བའི་
 རིང་སྤྱི་མོར་ཡགོང་ས་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་དབུ་ཁྲིད་འོག་མི་ལོ་སྟོང་ཡུག་གཉིས་
 རྟག་ཅམ་གྱི་ཀྱལ་རབས་ལོ་ཀྱུས་ཡོད་པའི་བོད་ཀྱལ་ཁབ་ཀྱི་བདག་དབང་ཐོབ་ཐང་
 བསྐྱར་གསོ་ཡོང་ཐབས་དང་། སྐབ་བདེའི་འབྱུང་གནས་སངས་ཀྱས་གྱི་བརྟན་པ་
 རིན་པོ་ཆེ་དར་གནས་ཡོང་ཐབས། དེ་དང་འབྲེལ་པའི་རང་རེའི་རིག་གཞུང་སྤྱང་
 སྤྱི་བམི་ཉམས་གོང་མཐོར་སྟེལ་ཐབས་བཅས་སྤྱིང་སྟོབས་དང་རྣམ་དཔྱིད་བྱུང་འབྲེལ་

གྲིས་འཐབ་ཚུད་བྱས་པར་བརྟེན་བདེན་མཐའ་གསལ་ལ་ཉེ་བའི་དྲུས་བབ་བཟང་པོ་
 ཞིག་འཆར་ཡོད་པར་མ་ཟད། འཛམ་གླིང་ཐོག་བཙན་བྱོལ་བ་འདྲ་འདྲའི་ནང་ནས་
 གཞན་དང་མི་འདྲ་བའི་བསྐྱུགས་བརྩོན་གྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་འདི་བྱུང་ཡོད། འོན་ཀྱང་
 རང་རེར་ད་ལྟ་མཐར་ཐུག་གི་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་མེད་པའི་ཁར། ད་དུང་གཟུགས་ཅན་དང་
 གཟུགས་མེད་གྱི་འགལ་ཁྱེན་བར་ཆད་སྒྲ་ཆོགས་ཡོད་དང་ཡོད་བཞིན་པ་འདི་རང་
 རེས་ངོས་འཛིན་གསལ་པོ་བྱུང་བ་བྱེད་དགོས།

གསུམ་ཉེར་ཡགོང་ས་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་འགལ་ཁྱེན་འདི་དག་
 གི་ཐད་ལ་ལོ་ནས་ལོ་བསྐྱུད་ཉེ་གཞི་བ་མཐར་ཐུན་གནང་བའི་སྒྲིང་པོ་གཅིག་ནི་དོལ་
 རྒྱལ་བརྟེན་གསོལ་བྱས་ན་བོད་གཞུང་དགའ་ལྡན་པོ་བྱང་གི་བརྟེན་སྤྱིད་གཉེར་དུ་
 གཏད་པའི་སྤྱང་མ་དམར་ནག་གཉིས་དང་། རེ་བོ་དགེ་ལྡན་པའི་བརྟེན་སྤྱང་དམ་
 ཅན་ཆོས་གྱི་རྒྱལ་པོ་སོགས་ལ་ཕྱག་ཐུག་འགྲོ་གི་ཡོད་པར་མ་ཟད། བོད་གྱི་སྤྱི་དོན་
 ལ་ཕན་མེད་གཞི་དུ་ཁྱེན་དུ་འགོ་བགས་ལ་པོར་གཟིགས་ཏེ་ཡགོང་ས་མཆོག་གིས་༡༩༥༦
 ལོ་ནས་མཆོམས་འཛིག་གཙང་མ་གནང་བ་དང་། རང་ཅག་ནམས་ལ་འང་དེ་དག་གནས་
 སྐབས་ལས་བརྒལ་པའི་བརྟེན་གསོལ་མི་རུང་བའི་གནད་དོན་ལོ་རྒྱུས་དང་སྒྲགས་མེག་
 ཁ་བྱེ་བ་ལྟ་བུའི་ལམ་སྟོན་ལོ་ནས་ལོ་བསྐྱུད་གནང་བ་བཞིན་བོད་གཞིས་བྱེས་སུ་འཁོད་
 པའི་བླ་མ་དང་། མཁན་པོ། དགེ་བཤེས། སེར་སྐྱ་མང་ཆོགས་བཅས་མང་པོ་ཞིག་
 གིས་བཀའ་བཙུན་དང་ལེན་གྲིས་མཆོམས་འཛིག་བྱས་པ་དང་། བོད་གྱི་སྤྱི་དོན་ལ་འགྱུར་
 བ་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་ཆང་མས་མཐོང་གསལ་ཡིན། འོན་ཀྱང་ཁག་ཅིག་ནས་བོད་སྤྱི་དོན་

གྱི་འགག་ཅ་ཆེན་པོ་ཞིག་ལ་བྱག་པ་ངོས་འཛིན་མ་བྱུང་པ་འཇམ། ཡང་ན་ངོས་འཛིན་
ཇི་པའི་ན་མ་བྱས་པར་མུ་མཐུད་བསྟེན་གསོལ་སྒྲིལ་པ་ཆེན་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་།
ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་རང་གིས་བསྟེན་པས་མ་ཆད་ཆེད་མངགས་གཞན་ལ་དར་སྟེལ་
གཏོང་གི་ཡོད་པ་འདི་ནི་བོད་ཀྱི་སྤྱི་དོན་དང་། ཡུལ་བའི་སྤྱ་ཕུ་བཅས་པའི་འགལ་
ཉེན་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད།

འདི་ལོའི་དབྱེད་ཆོས་སྐབས་ཡགོང་ས་མཆོག་ནས་དེང་སང་ང་ཚོ་བོད་སྤྱི་
པའི་དོན་ལ་དཀའ་ལས་རྒྱག་པའི་དུས་ཚོད་འདི་འདྲའི་སྐབས་སུ་ལྷ་མི་གང་ཡིན་ནའང་
དམ་ཆོག་མཐུན་པོ་དགོས་རྒྱུ་གཤམ་ཆེན་པོ་ཡིན། དམ་ཆོག་མི་གཙང་པའི་ཐོག་ནས་
སྐབས་རེར་དཀའ་ངལ་འཕྲད་ཀྱི་ཡོད་པ་ནང་པའི་ན་མ་སྤྱད་གི་ནང་ལའང་སྐབས་རེར་
དམ་ཆོག་མི་གཙང་པ་ཡོང་གི་འདུག་ཅེས་ངས་སྤྲུལ་སྤྲུལ་མང་པོར་བཤད་ཡོད། ད་
ལྟ་ཡང་སྤྲུལ་སྤྲུལ་མ་བཤད་པའི་སྐད་ཆ་དེ་ག་རང་འགྱུར་བ་མེད་པར་བསྟུན་ཡོད། ཅས་
གསལ་ཁ་བཏོད་གནང་བ་དང་། ཡར་གྲུ་ས་གྲུ་ཆང་དང་། ཟླ་བྲང་སྟེར་སྤྱད་སྤྱད་
ཡིན་ནའང་བོད་སྤྱི་པའི་དོན་དག་བསམ་གྱི་མེད་ན་གནས་ཚུལ་ཐ་དད་རེད། བོད་
སྤྱི་པའི་དོན་དག་བསམ་གྱི་ཡོད་པ་དང་། བོད་སྤྱི་པའི་དོན་བདག་ལ་ད་ལྟ་ཡུལ་
བ་རིན་པོ་ཆེས་འགན་འཁུར་ནས་བསྟུན་ཡོད་པ་འདིར་རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད་ན་སྤང་བྲང་
མ་ནོར་བ་བྱེད་དགོས། ཡུལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་འགན་འཁུར་བ་འདི་འདྲོད་ཀྱི་མེད་
ན་གནས་ཚུལ་ཐ་དད་རེད། ཅས་བཀའ་ནན་པོ་ཐེབས་ཡོད།

དུང་ཉེ་ཆར་ཕྱི་ཟླ་༩ ཆོས་༡༡ ཉིན་ཏུ་མགིན་ཡང་གསང་གི་བཀའ་དབང་

ལྟ་གོན་སྐབས་བཀའ་གསལ་པོ་གནང་དོན། ད་ལྟ་དོལ་རྒྱལ་པལ་ཆེར་རྒྱ་འདྲེ་དང་
 འབྲེལ་བ་བྲལ་ས་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ཡོང་གི་འདུག དེར་བརྟེན་ན་
 རིང་ཏེ་མགིན་གྱི་སྐབ་པ་ཚོགས་སྐབས་དོལ་རྒྱལ་གྱི་མིང་དངོས་སུ་སྒྲོས་ནས་ཆོག་པ་
 བྱས་པ་རེད་ཅེས་དང་། དེ་རིང་ཏེ་མགིན་གྱི་དབང་བསྐྱར་སྐབས་དོལ་རྒྱལ་བརྟེན་
 མཁན་ཡོད་ན་བདེ་པོ་ཞིག་ཨེ་ཡོད་སྙམ་པ་དྲན་བྱུང་། ཁ་སྤྲོན་དབང་ལྷ་མཁན་ནང་
 དོལ་རྒྱལ་བརྟེན་མཁན་ཡོད་ན་འགྲིག་གི་མ་རེད་ཅེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་འདི་འདྲ་
 ཡིན། ལྟ་དམ་ཆོག་མ་གཙང་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱི་ཐོག་ནས། མི་དམ་ཆོག་མ་གཙང་
 བར་ཆགས་ན་ཁ་སྤྲོན་ལྷས་པ་བཞིན། དབང་བསྐྱར་མང་པོ་བསྐྱར་ལགས་སམ། །དམ་
 ཉམས་ས་སྟེང་བཀའ་ལགས་སམ། །ཞེས་དམ་ཉམས་བཟོ་བའི་རྒྱ་མཚན་ཆགས་ཀྱི་
 ཡོད་དུས། ལྷ་མའི་ཆེ་ལ་ཏན་ཏན་གཞོད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། བྱེད་རང་ཆོའི་ནང་དོལ་
 རྒྱལ་ལུ་མཐུད་བརྟེན་བསམ་མཁན་ཡོད་ན། ད་ལྟ་དབང་གལ་ནས་ལངས་ཏེ་ཕྱིན་
 ན་ཡག་གི་རེད་མ་གཏོགས་འདིར་བསྐྱད་ན་ཡག་པོ་མེད། དེས་སོ་སོར་ཡང་མ་ཡན།
 ཡང་བྱེད་ཆོ་ལ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་མགྲོགས་ཙམ་སྤྲུག་གི་བརྒྱབ་ན་སྙམ་པ་ཡོད་ཆེ་བསྐྱད་
 ན་འགྲིགས་ཞེས་དེ་ལྟ་བུའི་བཀའ་ནན་པོ་གནང་ཡོད། འདི་ལ་ཞིབ་དུ་བསམ་མཐོ་བཏང་
 ན་པོད་དོན་སྤྱི་དང་། ལ་རྒྱལ་བའི་སྐྱུ་ཕུ་འགངས་ཆེར་ཐུག་ཡོད་པས་དོལ་རྒྱལ་མཚམས་
 འཛིག་བྱ་རྒྱ་འདི་བོད་རྒྱལ་ཁབ་དང་མི་རིགས་ཀྱི་ལས་དོན་གལ་ཆེན་པོའི་གས་སུ་གྱུར་
 ཡོད།

ཡང་ཕེབས་དགོངས་སུ་ལར་ནས་ལ་གོང་ས་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་སྐབས་ལ་སྤྲུལ་

སྐྱུ་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་དང་མ་འགྲིགས་པའི་གནས་ཚུལ་རྣམ་ཐར་ནང་གསལ་ལ།
 གསང་བ་རྒྱ་ཅན་གྱི་ནང་དུ་འང་ཏེ་ཅང་གསལ་པོ་ཡོད། དེ་དག་ལ་ཁུངས་གནང་ནས་
 ཡགོང་ས་བརྒྱ་གསུམ་པས་དམ་བསྐྱགས་གནང་ཡོད། ཁོང་དགོངས་པ་གཞན་དོན་
 དུ་གཤེགས་རྗེས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཞབས་འདེགས་ལྷུ་མཁན་ཆོའི་ནང་ནས་ཡིན་ནའང་འདྲ།
 རྩྱགས་གཞན་དག་ནས་ཡིན་ནའང་འདྲ། མདོར་ན་ལྷ་སྤྱང་བསྟེན་རྩྱགས་ཐོག་ནས་
 ཡིན་ནའང་འདྲ། མང་པོ་ཞིག་སྐྱུ་མདུན་སྐྱུ་གོང་མ་འཆོ་ཞིང་གཞེས་པའི་སྐྱབས་
 ལ་བཏང་སྟོམས་སུ་ཡོད་པ་དེ་དག་གཞི་ནས་འཕག་འཆག་བརྒྱབ་སྟེ་མང་པོ་ཞིག་ཆགས་
 ཡོད། དོལ་རྒྱལ་ནི་དེའི་གས་ཤིག་ཆགས་ཡོད། རོས་རང་ཡགོང་ས་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་
 སྐྱུ་གལ་དུ་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་སྐྱུ་མདུན་སྐྱུ་གོང་མ་དང་ལས་འབྲེལ་བྱ་མོང་
 མ་ཡིན་པ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་པས་ཡགོང་ས་ལྷ་པ་ཆེན་པོ་དང་སྐྱུ་མདུན་སྐྱུ་གོང་མའི་
 སྐྱབས་ནས་ཐུག་ལེན་ཡོད་པ་འདིའི་མཇུག་སྐྱེལ་རྒྱ་ལྗོངས་འགན་ཡིན། མེ་ཁ་ཤས་
 ཀྱི་སྤྱང་བར་མི་འགོ་བཡོང་གི་ཡོད་ཀྱང་། འདི་ངའི་རོས་ཀྱི་འགན་ཡིན་ཞིང་། དེ་
 ལང་ཡར་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་དོན་དག་མ་ཡིན་པར། བོད་བསྟན་སྲིད་ཀྱི་དོན་དག་
 ཡིན་ཞེས་དང་། བོད་སྐྱུ་དོན་ལ་བྱུག་པའི་གནས་ཚུལ་འདིའི་སྐྱབས་རོས་ནས་འགོ་
 བརྒྱགས་པའི་ལས་ཀ་འདི་མཐར་བཀག་ནས་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་མ་གཏོགས་མི་རེ་གཉིས་
 ཀྱིས་བཀག་བཀག་བྱས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་རོས་ནས་ཕྱིར་འཐེན་རྒྱག་ཐབས་མེད། རོས་
 ནས་དང་པོ་བརྟག་དབྱེད་ནན་ཏན་བྱས་ཏེ་ཐག་གཅོད་བྱས་པ་འདི་ལོ་ནས་ལོ་བརྒྱུད་
 དེ་མཇུག་སྐྱེལ་གྱི་ཡིན་མ་གཏོགས་འཛོག་གི་མིན། གདན་ས་ཆོའི་ནང་ཆ་བཞག་

ན་མང་ཆེ་བ་སྒྲིན་མེད་ཀྱང་། རེ་བྱང་ལྡན་པ་མཁའ་གསལ་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་གསལ་པོ་
 འདུག བྱིད་རང་སྒྲེར་པ་ཆོས་ཨོ་ཆོད་བྱས་ཏེ་ཨ་འུ་ཙམ་མིན་ནམ་བསམ་ནས་བསྐྱེད་
 ན་ཉི་མ་གཅིག་འགྱོད་པ་སྒྲེ་དགོས་ཆགས་ཡོང་ཞེས་བྱས་སྐྱལ་ནན་པོ་གནང་བ་དང་།
 བྱིད་རང་པོ་པ་ཆོད་ནང་ནས་ཀྱང་དོལ་བྱལ་གསལ་ན་ཆོང་ལམ་འགྲོ་འདུག་བཟོད་
 མཁན་ཡོད་ཅེས་དང་། མི་དང་ལྷ་ལྟུ། བཙན་དང་བྱལ་པོ་སོགས་གང་ཞིག་ཀྱང་
 མི་ཆེ་འདི་ཁོ་ནའི་ཐོག་གོགས་དང་འཕྲིན་ལས་བྱེད་བྱུང་བ་ཙམ་དེ་དག་ནི་སྤྱིར་རྗེ་ཡུལ་
 ཡིན་པ་ལས་ཏ་ལས་དགོས་དོན་མེད། དེ་ལྟར་བྱས་ན་རི་པོ་དགེ་ལུགས་པའི་ཞབས་
 འདྲན་ཡིན། རྗེ་རིན་པོ་ཆེ་འཇམ་དཔལ་མཛད་དུ་བྱུང་བ་འདི་དག་བདག་པོ་བྱས་
 མཁན་ལ་བཀའ་བསྒྲོས་གཉེར་གཏད་ཡོད་པའི་མགོན་པོ་ལྷན་བྱས་པ་དང་། དམ་
 ཅན་ཆོས་བྱལ་གྱིས་པམ་མ་ཐོགས་པར་དེ་འདྲ་ཞིག་བསྟེན་དགོས་པ་འདི་ཞབས་འདྲན་
 ཡིན་ཞེས་བྱས་པམ་དང་བཅས་བཀའ་གནང་ཡོད། མཇུག་དུ་སྐྱེ་མ་དགེ་བཤེས་
 ཆོ་དང་། དེ་བཞིན་དཔེ་ཆ་བ། མི་ནག་བཅས་སུ་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་དོལ་བྱལ་བསྟེན་
 མཆོམས་བཞག་ན་གནོད་མི་ཡོང་ངམ་སྐྱམ་པའི་དོགས་པ་ཅུ་བ་ནས་བྱེད་མི་དགོས།
 གང་ཡང་བྱེད་ཀྱི་མ་རེད། ཁ་མཆུ་ངོས་ནས་བརྒྱབ་ཆོག རི་པོ་དགེ་ལུགས་པ་ཡིན་
 པའི་ཆ་ནས་དམིགས་བརྩེ་མ་ཡག་པོ་བགང་། ཆོས་བྱལ་གྱི་བསྟོད་པ་བརྒྱུད་བསྐྱེད་
 མ་ཡག་པོ་བཏོན་ན་དེ་གསལ་འགྲིགས་པ་ཡིན། གནོད་པ་གང་ཡང་མེད་ཅེས་བཀའ་
 བཞེས་གསལ་པོ་གནང་ཡོད།

དེ་ལྟར་པོ་དེ་སྒྲིན་དོན་དང་། རྒྱལ་པའི་སྐྱེ་ལྷ། རི་པོ་དགེ་ལུགས་པའི་

ཆེ་བ་བཅས་ལ་དགོངས་ནས་བཀའ་སློབ་གསལ་པོ་ཐེབས་པ་འདི་དག་ཁ་ཞེ་གཉིས་མེད་
 གྱིས་པཅི་བཀྱར་ཞུ་བྱའི་ཐོག་མཐུག་སྟོན་བྱ་བྱ་བཅན་བྱོལ་གཞུང་གི་ལས་འགན་ཡིན་
 པར་བརྟེན། འོ་ལ་ཀྱལ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་མིན་ཆན་པ་སྤྱི་སྤེར་ཁག་ནས་འཇམ་མགོན་
 རྒྱ་མ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་སྟོལ་གཏོད་མཛད་པའི་བྱི་གཙང་ནང་གཙང་གི་དགེ་ལྡན་
 བརྟན་པ་དང་། བོད་ཀྱི་སྤྱི་དོན་བཅས་ལ་བསམས་ནས་སྟོན་བྱས་བྱ་བ་བརྒྱར་བྱིན་
 ཆད་སྤང་སྤང་ཚུལ་བཞིན་གནང་བྱ་སྤྱི་སྤེར་ཆང་མར་འབྲལ་ཕྱགས་གང་སར་ཁེ་ཕན་
 ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་ཤེས་ཏོགས་ཡོང་ཆེད་བོད་མི་མང་སྤྱི་འབྲས་
 ཀྱིན་ལས་དང་། སྤྱི་སྤེར་ཡིག་ཆ་དང་། བྱི་དྲིལ་ལས་ཁུངས་བཅས་ནས་ཡགོང་ས་
 ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོའི་བཀའ་སློབ་གསུང་པར་འཁོར་ཐག་དང་། ཕལ་བ་བྱས་ཡིག་
 ཆ་ཁག་འབྲལ་དུ་ལག་ལེན་ཡོང་པའི་འབོད་སྤྱུལ་ཕྱག་བྲིས་བཅས་གཅིག་བྱ་བ་གཉིས་
 སྟོན་གྱིས་ཁུངས་སོ་སོར་གནང་བ་དང་། ཆོས་རིག་དུང་ཆེ་སྟོ་བཟང་མཁས་གྲུབ་
 དང་། སྤྱི་སྤེར་ཡིག་ཆ་དང་གི་སྤྱི་ཆབ་བརྟན་པ་བཟོད་པ་གཉིས་ནས་སྟོ་བྱོགས་གདན་
 ས་ཁག་ལ་དངོས་སུ་བཀའ་སློབ་བརྒྱུད་བསྐྱགས་གནང་བར་བརྟེན་རྒྱ་མ་དགེ་བཤེས་
 འདུས་ཆོགས་དམངས་དང་བཅས་པའི་ནང་ནས་དོལ་ཀྱལ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་མཁན་
 མང་ཆེ་བས་བོད་ཀྱི་སྤྱི་དོན་དང་། ཡ་ཀྱལ་བའི་སྤྱི་ཕུ་བཅས་པར་གནོད་འཆེ་ཡོད་
 བཞིན་དུ་མུ་མཐུད་ནས་བརྟེན་གསོལ་བྱས་པའི་སྤྱི་སྤེར་གཉིས་གནོད་ཀྱི་རེས་ཤེས་
 བརྟན་པོ་རྟོད་དེ་ད་ནས་མཆོམས་འཛོག་གནང་བྱའི་ཁས་ལེན་ཞུས་གནང་བ་དང་། དེ་
 བཞིན་གྲ་ཆང་དང་། ཆོགས་པ་སྤྱི་སྤེར་ཁག་མང་ནས་ཀྱང་བཀའ་ཤག་ཏུ་དོལ་ཀྱལ་

བཞེན་གསེལ་མི་བྱེད་སྤྱི་ལས་ལེན་སྟན་ཞུ་ས་སྤྱི་རིམ་འབྱོར་བྱུང་བ་དེ་དག་ནི་
པོད་སྤྱིའི་ལས་འགན་རང་འབྲི་རང་འཁུར་བྱས་པར་ངོས་འཛིན་ཞུ་གི་ཡོད། འོན་
ཀྱང་སྐྱེས་པ་དགེ་བཤེས་དང་། སྤྱི་སྤྱིར་ཚན་པ་རེ་བྱུང་དུ་བྱུང་རེ་དོགས་ཀྱི་འཆིང་བ་
མ་ཆོད་པར་རི་བོ་དགེ་ལུགས་ལ་སོགས་ཀྱི་ཁོན་ཁོག་ཡིན་ཁུལ་གྱིས་མཐུགས་བཟུང་
བྱེད་པར་མ་ཟད། ཆེས་ཉུང་ཤས་ནས་གོ་སྐབས་འདི་ལོག་པར་བེད་སྤྱད་དེ་ནང་ཁུལ་
འཁྲུག་སྒོར་གི་བྱ་བར་འཇུག་པ་དང་། རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་འདི་སྐོར་གཞི་མེད་དཀྱོག་
གཏམ་སྤེལ་བ་བཅས་ནི་དགྲ་པོའི་དགོས་འདུན་སྤྱི་བ་པ་ཡིན་པས་ལམ་ནོར་སྟོན་ཤེས་
བྱེད་དགོས་པའི་འཕོད་སྒྲུལ་ནན་པོ་བྱེད་བཞིན་ཡོད།

པོད་ཀྱི་བཞེན་སྤྱིད་རང་དབང་སྒྱར་གསོ་བྱ་སྤྱིའི་ལས་དོན་རྒྱབས་ཆེན་འདི་
དག་ལེགས་པར་འགྲུབ་བྱུང་མིན་ནི་ཡག་ང་ས་ཡ་སྤྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་སྤྱི་ཆེ་མཇུག་
འཕྲིན་ཁོ་ནར་རྟོགས་པར་རང་རེའི་འདས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ནས་ར་འཕྲོད་ཡོད། དོལ་རྒྱལ་
བཞེན་གསེལ་བྱས་ན་སྤྱི་ཆེར་འགལ་ཁྱེན་ཡོང་གི་ཡོད་པ་བཀའ་སློབ་གསལ་རྒྱུ་འདི་
རྩ་བུ་གནང་བཞིན་དུ་དུང་སྤྱི་ཆེ་མཇུག་འཕྲིན་གྱི་འགལ་ཁྱེན་དོལ་རྒྱལ་བཞེན་གསེལ་
ཞུ་ཚུགས་ཀྱིས་མཆོམས་འཛིན་གཞི་བྱེད་པ་དང་། དེའི་དོན་དུ་སྤྱི་སྤྱིམ་འདོན་པ་
ནི་པོད་བཞེན་སྤྱིད་ཀྱི་དོན་དུ་རྩལ་བསམ་བཅངས་པ་དང་། རི་བོ་དགེ་ལུགས་པའི་
མཆོན་ལ་དགྲུང་འདེགས་སུ་འགྲོ་གི་ཡོད་མེད་བྱེད་སྤྱོད་འདི་ནས་ལེགས་པར་ཤེས་
བྱུང་པ་ཡིན།

དེ་རྩལ་དོལ་རྒྱལ་བཞེན་གསེལ་འདི་པོད་བཞེན་སྤྱིད་དང་འབྲེལ་བ་ཆེན་

པོ་ཆགས་ཡོད་སྟབས་ཡགོང་ས་མཆོག་ནས་འདས་པའི་ལོ་ཉི་ཤུ་ལྷག་ཙམ་རིང་ཐུགས་
 ཏུ་ཅང་གཟབ་ནན་ཆེན་པོས་ཞིབ་འདུག་ཡང་ཡང་གནང་ཞིང་། མཐའ་མཐུག་དུ་
 གསུམ་པོ་ལོངས་འཛིན་གྱི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ་ལའང་སྙན་བསྐྱེད་གྱིས་སྐྱབས་པོ་རིན་
 པོ་ཆེ་མཆོག་ནས་ཀྱང་མཛད་ཐབས་འདི་བསྐྱེད་བ་མེད་པ་ཡིན་པ་ཞུས་བཞེས་གནང་
 བ་ཞིག་ཡིན། དེར་བརྟེན་བསམ་གཞིགས་ནན་ཏན་བྱེད་དགོས།

ཉེ་ཆར་ཡགོང་ས་མཆོག་གི་བཀའ་སློབ་གཅིག་ནང་སྐྱུ་ཕྱོ་ཟེར་དུས་གི་མེ་
 མདའ་དང་། འབམ་སྒྲིད་པར་གཟེར་ནས་མཆོང་ཡོང་མཁན་གཅིག་ཕུར་གོ་རྒྱ་མེད།
 དེ་འདྲའི་རིགས་ཏུ་ཅང་དགོན་པོ་ཡིན། ངས་ལྔ་དྲོད་ལམ་སྟོན་བགྱིས་པའི་ཁ་ལ་
 མ་ཉན་པར་རྒྱབ་འགལ་གཏུག་བྱས་ན། ང་ཡིད་ཐང་ཆད་ནས་བསྐྱེད་པས་ཕན་ཐོགས་
 མི་འདུག་བསམ་པའི་སྒོ་ཕམ་དུ་བརྒྱུག་ན་སྐྱུ་ཕྱོར་འབྲེལ་བ་ཆགས་མི་སྲིད་པ་མིན་ཞེས་
 བཀའ་ཤེབས་པ་དང་། ཡང་དེ་རྗེས་ད་ཆ་ལོ་དྲུག་ཅུ་རེ་གྲངས་ལ་སླེབས་ཆར་པའི་
 མི་ཞིག་ཡིན། ཆོ་རབས་སྟོན་མར་བསོད་ནམས་ཕན་བྱ་བས་གས་ཡོད་པས་རང་ལ་
 གནོད་འགལ་དེ་ཙམ་མཐོང་གི་མི་འདུག་ཅེས་དང་། རྒྱ་ཆེའི་བོད་མི་མང་གི་གདོང་
 ལ་བཞུས་ནས་ལུ་ཚུགས་བྱས་ཏེ་སྟོད་ཀྱི་ཡོད་མ་གཏོགས། ངས་སྟངས་འཛིན་བྱས་
 པ་འདི་ང་རང་སྐྱེར་ལ་ཁེ་སྤོང་ཡོད་པ་དེ་འདྲ་གང་ཡང་མིན་ཞེས་བཀའ་ཤེབས་པ་བཅས་
 འདི་དག་ལ་བསམ་སྟོན་ཞིབ་དུ་བཏང་ནས་བོད་མི་སྤྱི་དང་། རྩེ་བྲག་དོལ་རྒྱལ་བཞེན་
 གསོལ་བྱེད་མཁན་ནམས་ནས་འཕྲལ་དུ་མཆོམས་འཛིན་བྱས་ན། སྤྱི་སྤྱོད་གང་སར་
 ཉེན་འགན་མི་བཟོད་པའི་དུས་ལ་སླེབས་ཡོད་པར་བརྟེན། ཆོས་དད་རང་མོས་ལ་

ཁ་གཡར་ས་གང་ཡང་བསྐྱད་མེད།

ང་ཚོས་སྤྱག་ས་ནས་བཤད་ན་ཡིན་ན། ནང་ཁྲལ་དམ་ཚིག་མ་མཐུན་པའི་
དབང་གིས་བོད་ཀྱི་བརྟན་པ་ཆབ་སྲིད་དང་། ཡུལ་ས་མཚོག་གི་སྤྱི་ཕྱོད་གནོད་
འགལ་ཡོང་གཞི་ཆགས་ན་ཚོས་དད་རང་དབང་དང་། མང་གཙོ་ཁ་འབྱེར་བྱས་པས་
ཅི་ལ་ཕན། དེ་ཅིས་ཕྱགས་དོན་འགྲོད་གཞི་ཆེན་པོ་མ་ཆགས་སྡོན་ཆང་མས་མནོ་
བསམ་ནང་དུ་བཀྱག་ནས་ཡུལ་ས་མཚོག་གི་བཀའ་སློབ་སྤྱི་ཕྱོད་དགོངས་དོན་ལ་
སྤང་སྤང་ཚུལ་བཞིན་སྤྱོད་རྒྱ་ཉིན་ཏུ་གལ་ཆེ། ཚོས་དད་རང་མོས་དང་རང་དབང་
མང་གཙོ་བཤད་དེ་དོན་ལོག་ཏུ་སྤྱོད་པ་གལ་རུང་། ལར་ནས་ཡུལ་ས་མཚོག་གིས་
ཚོས་དད་རང་མོས་ལ་དོག་རོལ་བཅི་མེད་བཏང་གནང་བ་གལ་ཡོད། བོད་མི་སྤྱི་
ཡིན་རུང་ཕྱི་ནང་སྤྱི་དང་། བོད་ཀྱི་ནང་ཚོས་སྤྱི་གཏོགས་པའི་ཚོས་བརྒྱད་གང་གི་
ཁྲངས་སྤྱི་འཛུལ་ཞུགས་ཉམས་ལེན་བྱས་ཀྱང་། དེ་ལ་སྤྱི་གཅིག་གིས་དགག་དགོས་
ཤོད་མཁན་མེད། དེའི་དབང་གིས་བོད་མིའི་ཁྲིད་དུ་ཡེ་ཤུ་བ་དང་། ཁ་ཆེ། གཞན་
ཡང་ཚོས་རྒྱུད་ཆེན་པོ་བཞི་དང་། གཡང་དུང་བོན་དང་བཅས་པའི་ཁྲངས་སྤྱི་རང་
རང་འདོད་མོས་ལྟར་དགའ་སྤྱོད་བག་ཐེབས་ཀྱི་རང་ནས་སྤྱོད་བཞིན་པ་ཡིན། འོན་
ཀྱང་འདིར་གལ་ཆེ་ན་དཔེར་བཅོལ་རྒྱ་ཞིག་ལ། ཡེ་ཤུ་དང་། ཁ་ཆེ་ལྟ་བུའི་དགོན་
པ་ཞིག་ལ་ཚོས་དད་རང་མོས་ཡིན་ཞེས་ནང་པའི་ཚོས་ཀྱི་བཞེད་གཞུང་དང་མཐུན་
པའི་ཚོས་སྤྱོད་ཀྱི་རིམ་པ་ལག་བརྟན་དགོས་རྒྱུ་བཅོལ་གལ་འོས་ཤིང་། དེ་བཞིན་
ཚོས་དད་རང་མོས་ཀྱི་མང་གཞི་བཟུང་ནས་རྗེས་མའི་དགོན་པའི་ནང་བཀའ་བརྒྱུད་

དང་། ས་སྒྱ། དགེ་ལུགས་ཀྱི་ལྷ་བྱུང་གི་ནམ་གཞག་དང་། དགོན་སྡེ་དེ་དང་དེར་
 རན་འཆམས་མེད་པའི་ཆོས་སྤྱོད་ཀྱི་བཞེད་སྲོལ་ཉམས་བརྟམ་དགོས་ལུགས་བརྗོད་
 རྒྱུ་ཡང་ཅི་ལ་རུང་། རྩོགས་གཞན་ནས་བཤད་ན། ཁ་ཆེ་འམ། ཡེ་ཤུའི་དགོན་པའི་
 རང་དེའི་ལྷ་བྱུང་དང་། དེའི་ཆོས་སྤྱོད་རྒྱན་སྦྱང་ཉམས་བཞེས་བྱེད་དགོས་པ་དང་།
 དེ་ལ་ཆོས་ལུགས་གཞན་གྱི་ལྷ་སྤྱོད་དང་། དགོན་སྡེ་དེ་དང་དེར་མ་འཆམས་པའི་
 ཉམས་ལེན་བྱས་ན་མི་འགྲིགས་པའི་བྲིམས་སྤྱོད་པ་ཞི་ཆོས་རྩོགས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་
 དང་། དེ་བཞིན་རང་དབང་དང་། མང་གཙོའི་གནས་ལུགས་བཅས་དང་མཐུན་པ་
 ཞིག་ཡིན། དེས་ན་ཆོས་དད་རང་མོས་ཡིན། དེ་ལྟར་བཅན་བཀའ་གཏོང་པའི་བྲིམས་
 འོན་ཏེ་དག་ལ་རུང་ཞེས་ཆོ་དང་ལྡན་པ་སྤྱོད་བརྗོད་ཀྱིས། རང་ཅའི་བོད་ཀྱི་ཆོས་
 རྩོགས་ཀྱི་སྲོལ་ནས་བྱས་ན་འང་ཆོས་བརྒྱུད་གང་ཞིག་ཏུ་གཏོགས་པའི་དགོན་སྡེ་དེར་
 དབང་ཆ་དམིགས་པའི་སྤྱོད་མཁའ་། དགོན་བདག་དེས་དགོན་སྡེ་དེ་དང་དེར་ལྷ་སྤྱང་
 གང་བཞེན་འོས་མིན་དང་། ལྷ་སྤྱོད་གང་ཏུ་འཇུག་དགོས་མིན་སོགས་ཆོས་རྩོགས་
 ཀྱི་སློབ་སྦྱོན་གནང་རྒྱུ་ནི་སྤྱོད་མཁའ་འགན་དབང་ཡིན་པ་ལས། དགོན་གྲ་དང་སློབ་
 མས་ཆོས་དད་རང་མོས་ཡིན་ཞེས་སྤྱོད་མཁའ་འགན་གྱི་སྤྱོད་མཁའ་ལེན་པ་ལས།

ལམ་ནས་འདི་དང་འབྲེལ་བ་རྩ་བའི་དོན་གནད་ཆེ་གཞན་ཞིག་བརྗོད་རྒྱུ་ལ།
 ལ་གོང་ས་ལྷ་བྱུང་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་བོད་ཆོས་སྤྱོད་གཉིས་ཀྱི་དབུ་བྲིད་སྒྲ་ན་མེད་
 པ་དེ་ཡིན། ཆོས་རྩོགས་ཀྱི་དབུ་བྲིད་ཡིན་ཆ་ནས་བོད་ཀྱི་དགོན་སྡེ་དང་། བོད་
 མི་མང་ལ་འདི་ཕྱི་གཉིས་ཡན་གྱི་ཆོས་རྩོགས་ཀྱི་ལམ་སྦྱོན་གནང་རྒྱུ་དང་། ཆབ་སྤྱོད་

ཀྱི་དབང་བྱིད་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ལ་གནོད་འགལ་དུ་འགྱུར་གཞིའི་
བྱ་སྡེད་འགོག་སྒོམ་དང་། ལམ་སྟོན་གནང་བྱུ་ནི་ཡགོང་ས་མཆོག་གི་ཐུགས་འགན་
དང་། རྒྱ་དབང་ཡིན། ཆོས་དད་རང་མོས་དང་། མང་གཙོ་དང་འགལ་བ་ག་ལ་
ཡིན། དེ་ལྟར་འགལ་ལོ་ཞེས་ཀྱུ་ཚེ་འདོན་པ་ནི་དཔེར་ན་ཆོས་དོན་ལོག་སྒྱུབ་ཀྱི་རན་
སྤགས་བྱས་ན་འདི་ཕྱི་གནེས་ཕུང་དང་། བརྟན་སྲིད་ལ་གནོད་ཆབས་བྱུང་བས་མི་
རུང་ཞེས་ལམ་སྟོན་བྱས་པར། ཆོས་དད་རང་མོས་ཡིན་ཞེས་ཀྱུ་ཚེ་འདོན་ན་བྲིམས་
སྒོལ་དང་། ཆོས་དད་རང་མོས་དང་མཐུན་ནམ་མི་མཐུན། རྒྱལ་ཁབ་དང་སྐྱེ་བོ་
སྤུས་བརྟན་ཀྱང་ཤེས་བྱབ་པ་ཞིག་ཡིན།

རྟག་པར་ཡགོང་ས་མཆོག་གིས་དོལ་རྒྱལ་བརྟན་གསོལ་བྱེད་པ་འདིའི་སྐོར་
ལམ་སྟོན་གང་གནང་བའི་དོན་གནད་སྟིང་པོ་འདི་ལ་སོམས་དང་། ཆོས་དད་རང་
དབང་དང་། མང་གཙོ་ལ་འགོག་རྒྱུ་ཡོད་མེད་དེ་ནས་ཤེས་བྱབ། ལམ་སྟོན་སྟིང་
པོ་ནི། དོལ་རྒྱལ་བརྟན་གསོལ་བྱེད་པ་འདི་བོད་བརྟན་པ་ཆབ་སྲིད་ལ་གནོད་ཆབས་
ཆེ་བ་དང་། ཡགོང་ས་མཆོག་གི་སྐུ་ཕྱུ་ལ་འང་རན་དོགས་ཆེ་བས་དགོན་སྡེ་གྲ་ཆང་
སོགས་དང་། གང་ཟག་སྤྱི་བྱེ་ནས་སྤྱི་དོན་ལ་མནོ་བསམ་ནན་ཟབ་བཏང་སྟེ་དོལ་
རྒྱལ་བརྟན་གསོལ་མཆོམ་འཛིག་བྱེད་རྒྱ་གལ་ཆེ་ཡིན་ལྟུང་དང་། བོད་བརྟན་སྲིད་
སོགས་ལ་བསམ་གཞིགས་མ་བྱས་པར་མུ་མཐུད་བརྟན་གསོལ་བྱས་ན་ཕྱིས་འཁྱོད་
གཞི་ཆེ་བས་དེ་ཕྱིས་ཆང་མས་སྤང་བྱང་འགལ་སྡོད་དུ་མ་སོང་བ་དགོས་སྟོར་ཞིབ་
ཆའི་དཀའ་སྲོལ་ཤེས་པ་འདི་རེད། མདོར་སྟིང་པོར་བསྐྱུས་ནས་གདན་ས་ཆེན་

བོ་ཁག་དང་། རྒྱ་གཞི་སྤྱོད་གཙོ་གྱུར་གྱིས་སྒྲིག་འདྲུགས་སུ་ཡོད་པའི་དགོན་སྡེ་
 ཁག་ནང་བཞུགས་གསོལ་ནམ་ཡང་བྱས་ན་མི་འབྲས་ཤིང་། དེ་མིན་བོད་བརྟན་པ་ཆབ་
 སྤོང་ལ་གཞོད་ཀྱང་གཞོད། ཡམོང་ས་མཆོག་གི་སྐུ་ཕྱུ་ལ་གཞོད་ཀྱང་གཞོད་ཁྱད་
 པར་མེད། ཆོས་དད་རང་མོས་ཡིན། མང་གཙོ་ཡིན། རང་དབང་ཡིན། རོལ་
 རྒྱལ་བཞུགས་གསོལ་བྱ་རྒྱལ་འགྱུར་བ་མི་གཏོང་ཐག་གཅོད་ཡིན། ཞེས་ཀྱི་ཚུ་འདོན་
 ནའང་རང་མོས་ཡིན། རོན་འདི་ལ་མཆོན་ནའང་ཆོས་དད་དང་། རང་དབང་ལ་
 འགལ་འགྱུར་ལྟ་བུ་ཅི་ཇི་བྱེད་རང་ལ་གདམ་ང་གནང་བ་ཞིག་རེད། འོན་ཀྱང་དེ་ལྟར་
 མཁྲུགས་བཟུང་བྱས་ཆེ་ངོས་འདྲིན་བྱེད་བོད་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་གིས་མང་གཙོའི་ལམ་
 ནས་ཐག་གཅོད་བྱ་རྒྱུ་དེ་རེད། དེ་ཅིས་འབྲེལ་ཡོད་ཆང་མས་ཆེ་བ་བོད་བརྟན་སྤོང་
 དང་། ཡམོང་ས་མཆོག་གི་སྐུ་ཕྱུར་བསམ་སྟེ་ད་ལྟའི་བོད་ཀྱི་དྲུས་སྐབས་གཉན་འཕྲང་
 ཅན་འདིར་གནས་དུས་ཆོད་ཅིས་སུ་མ་སོང་བར་སྤང་སྤང་འཛོལ་མེད་ཡོང་བ་དང་།

འབྲེལ་ཡོད་ཆོས་བརྒྱུད་ཁག་གི་དབུ་འཛིན་ནམ་པ་དང་། གཞན་ཡང་
 མཁན་པོ་སྐུ་སྤུལ་དང་། དགེ་བཤེས་ནམ་པ། དེ་བཞིན་ས་གནས་འགོ་འཛིན་
 དང་། སྤྱི་སྡེར་འགན་ཡོད་ཀྱི་མི་སྣ་བཅས་ནས་ད་ལམ་ཡམོང་ས་ཡསྐབས་མགོན་
 ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་དོལ་རྒྱལ་གྱི་སྐོར་བཀའ་སློབ་ལམ་སྟོན་ཇི་ལྟར་གནང་བ་ཐུགས་
 ལ་བཞག་ནས་མཛུགས་གནོན་རྒྱུ་བསྐངས་གནང་སྟེ་རང་རང་གི་ཆོན་པ་སོ་སོར་
 མགོ་འོག་ལུས་ཆུག་གི་བཀོད་འདོམས་ཡན་པོར་མ་སོང་བ་གནང་དགོས་པ་དང་།
 ལྷག་པར་ད་རེས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་འདི་པ་རོལ་པོས་བེད་སྤྱོད་ལོག་པར་གཏོང་རྒྱུར་

ཡིད་གཟབ་དོགས་ཆོན་གྱིས་མི་མང་ཐོག་དངོས་དོན་འགྱུར་མེད་ཀྱི་སྒོ་ནས་བོད་
 སྤྱི་དོན་སྤྱི་བཅངས་ཀྱིས་སྤྱི་ནོར་ལ་ཁོང་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་ཐུགས་ཀྱི་
 བཞེད་དགོངས་འགྱུ་བ་ཐབས་ལ་རང་རང་སྒོ་ཙམ་ཐབས་རྒྱས་ཡོད་ཀྱི་ལེགས་སྦྱོར་
 ལུ་འབྲུལ་དགོས་པ་བཅས་འབོད་སྐྱུལ་གསལ་བསྒྲགས་སུ། བཀའ་ཤག་ནས། བྱེ་
 ཡོ་༡༩༩༤ ཟླ་༥ ཚེས་༡༡ ལ།། །།^{༡༧}

ཞེས་འཁོད་པའི་གསལ་བསྒྲགས་གནང་ཡོད་པ་དང་། བྱེ་ཡོ་༡༩༩༤ ལོར་
 རང་གཞུང་བཀའ་ཤག་ནས་ཆེད་འཇུགས་གནང་བའི་དོལ་རྒྱལ་ཞིབ་འཇུག་ཆོགས་
 རྒྱུ་གིས། དོལ་རྒྱལ་གྱི་འབྲུང་ཙ་དང་བྱུང་རིམ། དེ་བཞེན་པའི་མཇུག་འབྲས་
 སོགས་འབྲེལ་ཡོད་གནད་དོན་ལ་ཞིབ་འཇུག་མཐིལ་ཕྱིན་བྱས་ཏེ། «དོལ་རྒྱལ་ལམ།
 ལུགས་ཅན་གྱི་བྱུང་རིམ་ལ་དབྱུང་པ་གཟུར་གནས་དགེས་པའི་མཆོད་སྦྱིན་»ཞེས་
 བྱ་བའི་དབྱུང་དེབ་ཚེ་མ་སྒྲིག་གིས་བྱེ་ཡོ་༡༩༩༥ ལོ་ནས་ཡོངས་ཁྲབ་དཔར་འགྲེམས་
 གནང་བ་བཅས། རྒྱལ་བའི་སྐུ་ཕྱུ་དང་། བོད་བཞེན་སྤྱི་ལ་ཐུགས་སྦྱང་ཅན་གྱི་
 གཞིས་བྱེས་བོད་མི་ཡོད་དོ་ཅིག་ནས་དོལ་རྒྱལ་ཞེས་པའི་བྲེགས་པ་འདིའི་བྱུང་རིམ་
 དང་། རོ་བོ། དེ་བཞེན་པའི་ཕན་གོད་ཇི་འབྲུང་སོགས་གནས་ལུགས་རྒྱ་མཚན་
 དང་བཅས་པར་གོ་རྟོགས་འཕེར་བའི་སྒོ་ནས་སྤང་བྲང་ལ་འཇུག་པར་ཕན་ཐོགས་ཆེན་
 པོ་བྱུང་ཡོད།

༡༧༡ ། བྱེ་ཡོ་༡༩༩༥ ཟླ་༩ ཚེས་༡༥ ཅིན་འགྲེམས་སྤེལ་བྱས་པའི་«བདེན་གཏམ་བསྐྱུས་པའི་
 མིག་འབྲེད་» ཤོག་ངོས་༩༤ ནས་༡༠༥ བར་གསལ་ལ།།

དེ་ལྟ་ན་ལང་། སྤྱི་ཚོགས་ཁྲིད་མཐུན་དོན་གྱི་གནས་ལ་མྱོངས་པའི་སྤྱི་པོ་འགའ་
 བས་རང་ཉིད་ཀྱི་མྱོངས་ཞེན་དང་། འགའ་ཤས་གཞན་གྱི་སྤྱི་ལ་སྤོང་ངམ་གཞིན་ཤུགས།
 སྤྱི་དངོས་ཀྱི་བསྐྱེད་དབང་གིས་དོལ་བྱ་ལ་དང་དེའི་ཕྱོགས་གཏོགས་ནམས་ཀྱི་མིང་
 ཐོག་ནས་ཡགོང་ས་ཡསྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོར་མཆོན་སྦྱང་དང་བཅན་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་གི་
 མཛད་བྱས་ལ་གཞི་མེད་སྤྱི་བསྐྱར་འདེབས་པའི་ལས་ངན་ཆབས་ཆེན་བསགས་པའི་
 རིགས་ལ་ལེགས་ཉེས་ལམ་སྟོན་དང་། ལྷག་པར་མ་འོངས་མི་རབས་ནམས་ལ་གོ་
 ཉོགས་སད་པའི་སྤྱི་ཚོགས་བཅས་དམིགས་ཏེ། ཕྱི་ལོ་༡༩༩༩ ལོར་བོད་གཞུང་གི་
 དེ་ལ་ལས་ཁུངས་ནས་སྤྱི་དམར་གཞུང་ཕྱོགས་ནས་དོལ་བྱ་ལ་ལས་ཤུགས་ལྡན་གྱི་གནས་
 རྒྱུ་ལ་དེ་ཆབ་སྲིད་དྲག་གཞིན་གྱི་ལག་ཆ་ཆེན་པོ་ཞིག་ལ་བསྐྱར་ཟིན་པ་བོད་མི་མང་
 ཚོགས་ནས་གསལ་པོ་ཤིས་པ་བྱེད་དགོས་ཞེས་པའི་ཡོངས་ཁྲུབ་གསལ་བསྐྱགས་གནང་
 བ་དང་། ཕྱི་ལོ་༢༠༠༥ ཟླ་༩ པའི་ནང་། རང་གཞུང་བཀའ་ཤག་ནས་ཆེད་འཇུགས་
 གནང་བའི་དོལ་བྱ་ལ་ཞིབ་འཇུག་ཚོགས་ཚུང་ནས་ཞེས་པའི་ཕྱག་དེབ་འགྲེམས་སྟེལ་
 གིས། དོལ་བྱ་ལ་རྗེས་འབྲངས་པས་རང་ཕྱོགས་ལ་སྤྱི་ལ་འདེབས་ཁུས་པའི་དོན་གནད་
 ཆེ་ཁག་བཅུ་དྲུག་ལ་དམིགས་འཇུགས་ལན་འདེབས་གསལ་བཤད་གནང་ཡོད་པ་དེས།
 མཐུན་དོན་གྱི་གོ་ཉོགས་ཞན་པའི་ཕྱི་ནང་བོད་མི་ཡོངས་ལ་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་བྱུང་།

༡། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཁང་ནས་དོལ་བྱལ་གྱི་རྟོག་སྒྲེང་
ཐད་སྤྱི་མིས་གྲོས་ཚེད་རིམ་པར་བཞག་པའི་སྐོར།

མེ་བྱི་(བྱི་ལོ་༡༩༩༦)ལོའི་ཟླ་༥ ཚེས་༥ ཉིན་ཆོལ་ཁ་གསུམ་དང་། ཚས་
རྒྱ་ཆེན་པོ་བཞི། གཡུང་དྲུང་བོན་དང་བཅས་རིས་སུ་མ་ཆད་པའི་སྐྱེ་ཆབ་ཡོད་
པའི་སྐབས་བརྒྱ་གཉིས་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་
དུས་དང་པོར་བཀོ་སྒྲེང་ཞིབ་བྱས་ཐོག་སྤྱི་མིས་ཀྱིས་གཞུང་འབྲེལ་གྲོས་ཚེད་བཞག་
པའི་ནང་།

གཞུང་འབྲེལ་གྲོས་ཚེད།

༡༡། །ལས་སྒྲིག་དོན་འབྲེལ་རྒྱ་རྒྱུ་མའི་དབང་ལས་བོད་མིས་དོལ་བྱལ་བཞེན་
གསོལ་བུ་རྒྱ་བོད་གཞུང་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་གི་ཆབ་སྲིད་དང་། བོད་ལྗོངས་སྤྱི་འགྲོའི་
བདེ་སྐྱིད་ལ་གཞོད་གཞི་ཆེ་བ་ལུང་རིགས་དང་། དག་སྒྲུང་ཉམས་མྱོང་ཀྱན་མཐུན་
ཆོད་བྱལ་ལ་བཞེན། ༡ རྒྱལ་མཆོག་ལུ་པ་ནས་བཟུང་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་ཕྱིང་རིམ་བྱོན་
གྱིས་དབུས་ཆོད་ལྡན་སྤྱི་མཆོག་དུ་མས་དགག་བུ་མཛད་མུས་ལྟར། ༢ གོང་ས་
སྐྱེ་ཕྱིང་བརྒྱ་གསུམ་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་ཀྱང་བཀའ་བསློམས་དོན་ནས་མཛད་སྐབས་

མཁས་ཤིང་གྲུབ་པ་བརྟེན་པའི་ཚུད་མེད་གྱི་བརྟན་འཛིན་སྐྱེས་བྱ་ཡོངས་གྲགས་ནམས་
 ནས་བཟུང་ཆབ་འབངས་དཀྱུས་མ་ཡན་རྩ་སྡེ་མི་སྡེ་ཡོངས་ནས་བཀའ་སྤྱད་དང་ལེན་
 གྱི་སྤང་བྲང་འགལ་མེད་ཞུས་པ་ཀུན་གྱི་མཆོག་གསལ་ཡང་། སྤར་བོད་ཚྲོངས་ཆབ་
 སྤྱིད་ཉམས་དམས་སྐབས་དགོན་སྡེ་དང་། ཆ་སྤྱུལ། ཡུལ་མི་དཀྱུས་མ་ཚུན་དོལ་
 རྒྱལ་བརྟེན་གསོལ་རྒྱ་བྱུང་དངོས་གསལ་མེ་ཆེར་གྱུར་སྐབས། སྤྱི་མོར་ཡེ་ཤོང་ས་
 ཡསྐབས་མགོན་རྒྱལ་དབང་སྐུ་སྤྱང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་དགོངས་དཔྱད་
 འོག་ཞིབ་ཟབ་ནན་རྒྱན་བསྐངས་དང་། སྤྱི་འོངས་འཛིན་ནམ་གཉིས་དང་བཀའ་
 གོས་ཞིབ་མོལ་གནང་རྗེས་དགག་དགོས་རྒྱ་མཆོན་གསལ་གཟིགས་བྱུང་བསྐྱེད།
 གཞིས་བྱེས་བོད་རིགས་མཆོག་དམན་ཡོངས་ལ་དོལ་རྒྱལ་བརྟེན་གསོལ་བྱ་རྒྱ་དགག་
 བྱའི་ལ་དགེ་མཆོན་མེད་པས་ཆང་མས་སྤང་དོར་མ་འཕྱག་པ་དགོས་པའི་བཀའ་སློབ་
 གསར་རྗེན་༡༩༥༤ ལོ་ནས་བསྐྱུལ་གནང་བཀའ་དྲིན་ཆེ་བ་བཞིན། བོད་མི་ཆེ་མུ་
 བལ་མི་ཆེས་སྐབས་དེ་དུས་ནས་སྤར་འགྲོད་ཕྱིས་བརྩོམས་གྱིས་སྤང་དོར་ཞུ་སྒོ་བཀའ་
 དགོངས་དང་མཐུན་པ་ཞུས་དང་ཞུ་བཞིན་དེ་ལྟར་ཡང་། ཚྲོངས་ཞེན་ཅན་བཀའ་
 འཁྱར་དང་ལེན་བྱུང་མིན་གྱི་གནས་ཚུལ་ཉུང་ཤས་བྱུང་བ་ནམས་འདས་པའི་ལོ་ཤས་
 ནང་རིམ་པས་མངོན་གསལ་མེ་ཆེ་དང་། ལྷག་པར་ཡེ་ཤོང་ས་མཆོག་གི་བཀའ་སློབ་
 ཁག་ལའང་དྲང་པེས་གྱི་འབྲེལ་བ་ཐོན་རང་སྤྱང་གང་ཤར་བྱས་ཏེ་སྤྱི་བོ་མང་པོ་བསྐྱེད་
 བྱིད་འོག་རྒྱུད་རྒྱུ་འཛིན་ཁ་དངོས་བྱུང་ལ་བརྟེན། སྤར་ཡང་ཡེ་ཤོང་ས་ཡསྐབས་མགོན་
 ཆེན་པོས་འདི་ལོ་སྤོན་ལམ་གསུང་ཆོས་སྤྱི་རྗེས་སུ་བཀའ་སློབ་ཟབ་ནན་ཕེབས་དགོངས་

ལ་གཞིག་ནས་བཅན་ཤྱོད་པོད་གཞུང་གིས་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ཡགོང་ས་མཆོག་གི་བཀའ་སློབ་གཞིར་བཟུང་སྒྲུང་དོར་ལུ་སློ་ཚགས་ཚུད་ཡོང་བའི་ལུ་ཅ་ཅ་དོ་གནོན་གྱི་མཛུགས་སྤྱོད་ལུ་དགོས་སྐབས་བབས་ཀྱི་ལས་འགན་འགངས་ཅན་དུ་སོང་། སྤྱི་འཐུས་ཚུན་ལས་དང་། བཀའ་ཤག་སྤྱི་སྤྱོད་ཡིག་ཆ་དང་བཅས་ནས་གསལ་བསྐྱགས་ཞིབ་འཇུག་བཏང་འཛོན་ནན་འཐུས་གནང་བ་གང་ལེགས་བྱུང་འདུག་ཅིང་། དེ་ལ་བཞེན་ནས་ནམ་འབྲེད་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སོངས་པ་མེ་བྱུང་ཅམ་ལས་དེ་མིན་བོད་རིགས་ཡོངས་ནས་རང་དོན་རང་གཅེས་ཀྱི་བཀའ་འཁུར་དང་ལེན་སྒྲུང་དོར་འཛོལ་མེད་ཚུལ་བཞིན་ཞུས་འདུག་པ་ཡི་རངས་བསྐྱགས་བཞེད་ཀྱི་གནས་སུ་བྱུང་། འོན་ཀྱང་གཞན་དབང་དུ་སོང་བའི་སྤྱི་བོ་ཆེས་ལུང་གས་ཤིག་གིས་རང་ཉིད་དོ་ཐོན་མ་རྩས་ཀྱང་མིང་མེད་ཡིག་འཁུར་འགྲེམས་སྤེལ་དང་། ཕྱི་སྤྱིང་པའི་མི་རིགས་སློ་ཚུང་མེ་བྱུང་ལ་བརྒྱུད་བསྐྱེལ་གྱིས་ཀྱལ་སྤྱིའི་ནང་གཏམ་འཆལ་བྱབ་སྤེལ། ཡགོང་ས་ཆེན་པོར་མཆོན་སློད་ལུ་བ་སོགས་དང་། ཡང་མོངས་ཞེན་ལུ་ཚུགས་ཅན་འགའ་མེས་དོལ་ཀྱལ་བསྐྱེན་གསོལ་ཆོག་འཐུས་བཀའ་འཁྲོལ་ལུ་བའི་ཡགོང་ས་ཆེན་པོར་སྙན་ལུ་འབུལ་རིགས་ཀྱང་བྱུང་འདུག་པ་བཅས་བྱུང་རིམ་འདི་དག་ལ་གཞིགས། བོད་མི་དམངས་སྤྱི་འཐུས་ཚོན་ཆོགས་ཀྱིས་བོད་གཞུང་གིས་འདིའི་སློར་སྤྱིད་རྩས་འཛོན་ཤྱོད་གས་ཇི་ཡིན་གསལ་བཀྲོལ་དང་འབྲེལ་སྒྲུང་དོར་ལམ་སྟོན་གསལ་འཁོད་ཀྱི་གོས་ཆོད་ཅིག་བཞག་ཀྱུ་ལོ་ཀྱས་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ཡིན་པར་མཐོང་།

གྲུ་མཆོད།

༡། སྤྱི་ཚེ་ཡལ་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོས་བོད་བརྟན་སྲིད་ཀྱི་བདེ་དོན་
ཁོ་ནར་དགོངས་ཏེ་དོལ་བྱལ་བསྟེན་གསོལ་མེ་རུང་བའི་བཀའ་སློབ་གསལ་
རྒྱུ་འདྲེས་ཐོན་མེད་པར་བསྐུལ་གནང་མཛད་པར་སྤྱི་འབྲུས་ལྷན་ཆོག་གས་
ཀྱིས་གཞིས་བྱེས་བོད་མི་ཡོངས་ཀྱི་ཆབ་ཞུས་ཏེ་ཡལ་ས་ཆེན་པོར་བྱགས་
རྒྱུ་དང་བཀའ་བྲིན་ཆེ་མེད་དུ་ཆེ་ཞེས་གསོལ་བ་དང་ཆབས་ཅིག་བོད་མི་
ཡོངས་ཀྱིས་ཅི་གསུང་བཀའ་བསྐྱབ་ཞུ་རྒྱུ་ཀྱི་དམ་བཅའ་བསྐྱར་ནན་དུ་འབུལ་
རྒྱུ་དང་།

༢། སྐབས་བརུ་གཅིག་བའི་སྤྱི་འབྲུས་རྒྱུན་ལས་དང་། བཀའ་ཤག་བཅས་ནས་
འདིའི་སློར་གསལ་བསྐྱགས་སྲ་རྒྱུ་ལས་གནང་བ་ནམས་ལ་སྤྱི་ལྷན་གྱིས་ངོས་
བཞེས་བསྐྱར་ནན་དང་འབྲེལ་བོད་མི་ཡོངས་ལ་དེ་མཐུན་ཁྲུང་དོར་འཛོལ་
མེད་ཡོང་བའི་གཞིན་བསྐུལ་ནན་པོ་ཞུ་རྒྱུ།

༣། ད་ལམ་ཡལ་ས་མཆོག་གི་བཀའ་སློབ་དང་། བོད་གཞུང་བཀའ་སྤྱིས་གསལ་
བསྐྱགས་བྱུང་འཕུལ་བཀའ་དགོངས་དང་ལེན་ཁྲུང་དོར་འཛོལ་མེད་གནང་
མཁན་གྱི་དགོན་སྡེ་དང་། སྤྱི་འཛུགས་ཁག་སྤྱི་ལ་དགེ་བཤེས། ཡུལ་
མི་སེར་སྤྱི་བཅས་སྤྱི་སྡེར་ཆོང་མར་ཡི་རངས་བསྐྱགས་བརྗོད་ཞུ་རྒྱུ།

༤། ད་ལྟ་ཁྲུང་དོར་ཚུལ་བཞིན་མ་བྱེན་ཡང་གནས་ཚུལ་ངེ་བཞིན་མ་དོགས་པར་

གཞན་གྱི་རྒྱན་གཏམ་འོག་མཐོ་པོ་མྱོང་ས་བསྐྱད་ནམས་ལ་བོད་གཞུང་ཆོས་
 རིག་ལྷན་ཁང་སོགས་འབྲེལ་ཡོད་ལས་ཁུངས་དང་། ལས་ཕྱེད་ཁག་མདུན་
 ནས་ཡགོང་ས་མཆོག་གི་བཀའ་སློབ་ཕྱག་དེབ་སྤྲུལ་དང་། སྤྱི་འཛོན་
 འཁོར་ཐོག་སོགས་ཁུས་ཏེ་ཉམས་ཞིབ་དྲོགས་གཅོད་ཀྱི་སློན་ནས་གོ་རྟོགས་
 ཡང་དག་སྟེ་ལུང་ཐག་གཅོད་ལྔ་དེར་འཛོལ་མེད་འཕྲལ་དུ་གནང་དགོས་
 ཀྱི་འཁོད་བསྟུན་ལྟ་བུ།

༥། རེ་འགས་བཅན་གྱི་ལ་བོད་གཞུང་གིས་དོལ་བྱལ་བཞེན་གསོལ་སློར་དག་
 སྤྱོན་གསལ་བཤད་གནང་བཆོས་དད་རང་མོས་ཀྱིས་ཐོབ་ཐང་དང་འགལ་
 ཚུལ་གྱི་གཞི་མེད་བསྐྱགས་གཏམ་སྟེལ་མཁའ་ནམས་ལ་ཆོས་ལུགས་གཞིར་
 བཟུང་འཛིག་རྟེན་དྲེགས་པ་བཞེན་གསོལ་འོས་མེན་ལམ་སྟོན་བྱ་བྱ་ནི་ཆོས་
 ཀྱི་སློབ་སྟོན་ཞིག་ལས་ཆོས་དད་རང་དབང་གི་གནས་ཚུལ་ལ་དོ་སྟོག་གཞན་
 ཡང་མེད་པའི་བདེན་དོན་གནས་ལུགས་ནན་བརྟེན་བྱ་བྱ་ཞིག་ལ། ལུང་
 རིགས་ཀྱི་ལམ་ནས་དྲེགས་པ་བཞེན་གསོལ་འོས་མེན་ནམ་འབྲེད་བྲེད་པ་
 དེ་དག་ཆོས་དད་རང་དབང་གི་ཐོབ་ཐང་ལ་འགལ་ཆར་གྱུར་ཆོ། ཆོས་བརྒྱད་
 སོ་སའི་རང་ལུགས་དང་བསྐྱེད་དགོས་པ་དཔེར་ན། ཁ་ཆེའི་ཆོས་ཁང་ནང་
 སངས་བྱུང་གི་སྤྱི་བརྒྱན་འཛིག་མི་ཆོག་པ་དང་། ནང་པས་དབང་ཕྱག་སོགས་
 རྣ་གཞན་སྤྱི་བས་སུ་འཛིན་པ་སྤྱི་བས་འགྲོ་གཏོང་བའི་རྒྱུར་བཤད་པའང་ཆོས་
 དད་རང་དབང་དང་འགལ་བར་ཐལ་ཞིང་། མདོ་དོན་སྟོན་པ་བྱུགས་རྗེ་

ཅན་གྱི་མི་དག་ལ་བཅུ་སྟོང་གི་ཚུལ་བྲིམས་གསུངས་པའང་འདྲི་དབང་དང་།
 སྒྲ་བཟློང་། བསམ་སྒྲོའི་རང་དབང་བཅས་དང་འགལ་ཚུལ་གྱི་འབྲེག་བཤད་
 རྟེན་པ་དང་ཀུན་ནས་མཚུངས་ཤིང་། བརྒྱ་ལ་རང་དབང་ཐོབ་ཐང་ཞིག་
 གི་གལ་དུ་རྟོག་པས་མཐའ་བཟུང་གིས་ཚུད་དབང་དུ་བཏང་ནའང་། བོད་
 མིའི་འཕུལ་ཡུགས་ཀྱི་རྩ་དོན་དང་མང་ཆོགས་ཀྱི་ཁེ་ཕན་ཆེད་བྲིམས་ལུགས་
 གང་རུང་འོག་བཀག་བཟློམས་བྱ་འཇུག་གི་ཆ་རྒྱུན་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་
 བཅའ་བྲིམས་རིན་པོ་ཆེར་གསལ་ཡོད་པའང་མཆེན་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན།
 ༦། ཡང་བདེན་པ་མེན་པའི་སློང་གཏམ་འགའ་ཞིག་ནང་། འོ་ལ་རྒྱལ་བ་སྟེན་
 གསོལ་བཀག་འགོག་བྱ་རྒྱ་ཆུ་མ་བརྒྱད་པའི་ཡུག་བཞེས་དང་མི་མཐུན་པ་
 ཡིན་ཚུལ་བཟློང་མཁན་བྱུང་འདུག་པ་དེ་ནི་ལྷ་རྒྱལ་དབང་སྐྱེ་ཕྱིང་ན་རིམ་
 དང་། བོད་ཀྱི་བརྟན་འཛིན་གྲགས་ཅན་རིམ་བྱོན། ལྷག་པར་ལགོང་ས་
 སྐྱེ་ཕྱིང་བཅུ་གསུམ་པས་དོལ་རྒྱལ་བ་སྟེན་གསོལ་བཀག་འགོག་གནང་སྐབས།
 སྐབས་དེའི་མཁས་གྲུབ་ཀྱི་སྐྱེས་ཆེན་ཡོངས་གྲགས་ཆང་མས་དགོངས་
 དབྱངས་གཅིག་མཐུན་གྱིས་ཐང་དོར་དང་ལེན་མཛད་པ་མ་ཟད། སྐྱེ་ཕྱིང་
 བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོས་ཀྱང་སྐྱེའི་ཡོངས་འཛིན་ནམ་གཉིས་ཀྱིས་མཆོན་ཆད་
 རྟེན་ཆ་མ་བརྒྱད་པའི་དགོངས་པ་ཚུལ་བཞིན་སྐྱབ་གནང་མཛད་པ་ཞིག་ཡིན་
 སྐབས། གོང་འཁོད་སློང་གཏམ་དེ་རང་འདྲི་ཕྱོགས་ཞེན་ཁོ་ན་ལས་གཞི་
 རྩ་གཏན་ནས་མེད་པའི་གསལ་བཟློང་ནན་པོ་བྱེད་རྒྱ།

༥། ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་བོད་མི་འགའ་ཤས་ནས་བྱིས་ཚང་དང་གང་ཟག་གྲེ་
 བྲག་པ་འགའ་རེར་སྒྲ་སྤྱང་བརྟེན་ཕྱོགས་ལ་བསྟན་པའི་བསྟན་བཅོམ་དང་།
 རྩ་སྤྱོད་ཀྱི་ཆས་བཅོན་འབྱེད་བྱས་པ། ལས་བྱེད་པ་ལས་འཁྲར་ནས་སྤྱིར་
 འབྱུང་བྱས་པ་སོགས་ཀྱི་རྩ་གཏམ་སྤེལ་འདུག་པ་དེ་དག་དངོས་བདེན་
 ར་འཕྲོད་འཕེར་བ་གཅིག་ཀྱང་མི་འདུག གལ་སྲིད་དེ་འདྲའི་གནས་ཚུལ་
 བྱུང་དང་འབྱུང་སྲིད་ཆོ། བྱ་སྤྱོད་དེ་རིགས་ཡོག་ས་མཆོག་གི་དགོངས་
 བཞེད་དང་། བཅོན་ཕྱོལ་གཞུང་གི་མཇུག་རྩ་གཏམ་ནས་མིན་པ་མ་ཟད།
 གཞུང་དོན་ནས་དགག་བྱ་སྤྱོད་བཟོད་ཤུགས་ཆེ་བྱེད་རྒྱ་ཡིན་པས། སྤྱི་
 རྩེར་སྤྱོད་ནས་དེ་རིགས་མི་འབྱུང་བའི་འབོད་བསྟུལ་ཞུ་རྒྱུ།

༦། མདོ་དོན། བཅོན་ཕྱོལ་བོད་གཞུང་གི་འཛིན་སྐྱོང་དབང་བྱས་འོག་ཡོད་
 པའི་སྤྱི་ག་འཛུགས་ལས་ཁུངས་ཁག་དང་། སྤེ་ཆོན་ཁག དགོན་སྤེ་ཁག་
 མ་ལག་དང་བཅས་པའི་ནང་དོལ་རྒྱལ་བརྟེན་གསོལ་ནམ་ཡང་མི་ཆོག་པའི་
 བཀོད་འདོམས་བྱིས་སྤྱི་ག་གཞིར་བཟུང་བྱེད་རྒྱ་དང་། ཡུལ་མི་བྱེ་བྲག་
 པ་ནམས་ལ་དོལ་རྒྱལ་བརྟེན་གསོལ་བྱེད་ཆེ་བོད་ཀྱི་སྤྱོད་ན་དང་། ཡོག་
 ས་མཆོག་གི་སྤྱོད་ཕྱོར་འགལ་རྒྱུན། རྒྱ་འདྲེ་མགོ་འཕང་མཐོ་རྒྱུན་བཅས་
 སྤྱོད་འགོ་བ་བཅས་ལུང་རིགས་ཀྱི་ལམ་ནས་ཆོད་གྲུབ་ཡིན་པའི་གནས་ཚུལ་
 གསལ་བཤད་ཐོག དེ་རྗེས་རྗེ་དགའི་ཐག་གཅོད་སོ་སོའི་རང་འདོད་སྟར་
 གནང་རྒྱུ་ལས། བཅོན་ཤེད་བྱ་འོས་མ་མཆིས་ཀྱང་། དོལ་རྒྱལ་བརྟེན་

གསེལ་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཡིན་ཆོ། ཡགོང་ས་མཆོག་གི་སྐྱེ་མདུན་ནས་སྐྱེ་གསེལ་
 གྱི་དབང་ལུང་སོགས་ཞུ་བཅར་མི་འོས་པའི་འཛིན་བསྐྱེལ་ནན་པོ་གནང་
 རུ་བཅས་ཀྱི་སྤྱི་མོས་གོས་ཆོད་དུ། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཆོག་གསུམ་གྱིས་
 ཕྱི་ལོ་༡༩༩༦ ཟླ་༦ ཚེས་༦ ལ། ༡, ༡༩༩

ཞེས་སྤྱི་མོས་ཐོག་བཞག་པའི་གོས་ཆོད་འདི་ནི། གཙོ་བོ་བོད་མིའི་སྤྱི་ཆོག་གསེལ་
 ཁྲིད་ནང་ཆོས་དང་ལྷ་སྤྱང་ཐོག་གོ་ཉོག་ས་ཞན་པའི་རིགས་དང་། གཞན་གྱི་བསྐྱེད་
 བྱེད་དང་ཟེར་སྒྲོས་རྗེས་འབྲང་མཁན་ནམས་ལ་དོལ་བྱལ་བསྟེན་གསེལ་བྱས་པའི་ཕན་
 གོན་དགེ་སྦྱོར་དཔེ་འབྱེད་ཀྱིས་གསལ་བཤད་ཞུ་རུ་དང་། དོལ་བྱལ་བསྟེན་གསེལ་
 བྱེད་མཁན་རེ་བྱུང་ནས་ཆོས་དང་རང་དབང་ལ་དོ་ཕྱིག་བྱུང་བའི་སྒྲེར་དོས་ཀྱི་ལྷ་ཚུལ་
 ལ་གསེད་བཀྲོལ་དང་གོ་སྒྲོན་སྒོ་འགྲུགས་གནང་ཡོད་པ་བཅས། མདོ་དོན། སྐབས་
 དེར་དོལ་བྱལ་བསྟེན་གསེལ་བྱ་མིན་གྱི་གནད་དོན་འདི་བོད་མིའི་ནང་ཁྲུལ་གྱི་གནད་
 དོན་ཞིག་དང་། ཁྱད་པར་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་གནད་དོན་ཞིག་ཡིན་པ་མ་གཏོགས། དེ་
 ལ་ཕྱིའི་བྱལ་ཁབ་སུ་གང་གིས་སྤྱི་དོན་འཐབ་ཚྩོད་ཀྱི་འདྲེ་ལག་བརྒྱུད་ས་མེད་པར་
 བསམས་ཡོད་མོད། འོན་ཀྱང་། དེ་རྗེས་རིམ་པར་བྱུང་བའི་དོན་རྒྱུན་ཁག་དང་།
 དེའི་བྱལ་ཕྱགས་ཀྱི་འབྲེལ་ཆགས་རྩ་ལག་ཁག་རྒྱ་མ་ཕུ་འདེད་ཀྱིས་ཞིབ་འདུག་བྱེད་
 སྐབས། ད་ཆ་དོལ་བྱལ་བསྟེན་གསེལ་བྱེད་མིན་གྱི་གནད་དོན་འདི་ཉིད་ཆོས་ཕྱོགས་
 ཀྱི་ར་བ་ལས་རིང་དུ་བཞག་ཏེ། བྱལ་སྤྱིའི་སྤྱི་དོན་འཐབ་ཚྩོད་ཀྱི་སྤྲོལ་ཆའི་སྟེང་

༡༩༩༦ བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཆོག་གི་གོས་ཆོད་ཡང་༡༩༩༦(༤) ཡིག་ཆ་ཡང་༩༡ ལ།

འབྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། ལྷག་པར་རྩ་མེད་སྤྱི་པའི་རྒྱ་དམར་གཞུང་དོན་ཀྱལ་བརྟེན་
 མཁན་ཁག་ཅིག་དང་དངོས་སུ་ལག་སྤྱེལ་གྱིས་པོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་ཆེད་མངགས་
 དཔེན་དཀྱགས་ཕུང་གསུམ་ཤེད་བཞིན་ཡོད་པས། གནད་དོན་རང་ག་བཞིག་གཏན་
 རས་མེན་པའི་གནས་ཚུལ་གསལ་པོར་ཆགས་པར་བརྟེན། མེ་སྤང་(ཕྱི་ལོ་༡༩༩༧) ཟླ་
 ༩ ཚེས་༡༧ ལྷ་བས་བརྒྱ་གཉིས་པའི་པོད་མི་དམངས་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་
 ཚོགས་ཚོགས་དུས་བཞི་པའི་སྟེང་བཤོ་སྤྱོད་ཞིབ་རྒྱུས་དང་ལྷགས་སྤྱི་མོས་གྲོས་ཚད་
 བཞག་པ་གཤམ་གསལ།

གཞུང་འབྲེལ་གྲོས་ཚད།

སྟོན་སྟེང་།

༡༡། པོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་ཕྱི་ལོ་༡༩༩༥ ཕྱི་ཟླ་༥ ཚེས་༥
 ཉིན་སྤྱི་མོས་ཀྱིས་བཞག་པའི་དོན་ཀྱལ་བརྟེན་གསོལ་བཀག་འཁོག་ཤེད་ཕྱོགས་དོན་
 ཚན་བརྒྱུད་འཁོད་ཀྱི་གྲོས་ཚད་དེ་བཞིན་གནད་དོན་ཚང་ལ་གསལ་ཁ་དོད་པ། སྤྱི་
 རྒྱུ་རྒྱུ་ཚང་མས་སྤང་དོར་ལམ་སྟོན་དུ་བཟུང་ཆོག་པ་ཞིག་ཕུང་ཡོད་པ་དང་། དེ་ལ་
 བརྟེན་ནས་པོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་སུ་དོན་ཀྱལ་བརྟེན་གསོལ་བཀག་སྟོན་ཤེད་ཕྱོགས་
 རྒྱུ་རྒྱུ་ཞོ་རྟོགས་ཞོང་འཕེལ་དང་། དོགས་གཞི་བསལ་རྒྱུར་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་ཕུང་
 འདུག་ཅིང་། གཞན་གྱི་བརྒྱ་ཤིང་འོག་ཚུད་པའི་པོད་མི་ཚད་ལྷན་མང་པོས་དངོས་
 དོན་གོ་རྟོགས་ཀྱི་ལམ་ནས་སྤྱི་འབྱོར་ཕྱི་བརྟེན་མས་ཀྱི་སྤང་སྤང་ལྷ་མཁན་ཇི་སྟེད་ཅིག་

བྱང་འདུག་པ་དེ་དག་དགའ་བསྐྱ་དང་བསྐྱགས་བཅོམ་གྱི་ཡུལ་ཡིན་པ་དེ་ལྟར་ཡང་།
 སྤྱི་ལོ་གྱི་གྲོས་ཆོད་སྤྱི་མ་འཛུགས་པའི་སྐབས་ལྟ་སྲུང་བཞུག་གསོལ་ལ་མྱོངས་ཞེན་
 ཅམ་ལས་སྤྱད་དོན་གྱི་ཡོ་ལངས་དེ་ཅམ་མེད་ནའང་། བར་སྐབས་དེར་དོལ་རྒྱལ་
 བཞུག་གསོལ་མྱོངས་ཞེན་ཅན་གྱི་སྤྱི་བོ་བསམ་མེད་རེ་བྱང་རྒྱ་དམར་གྱི་ཐད་ཀའི་བོད་
 སྤྱོད་འོག་སོང་ནས། ད་ཆ་དོལ་རྒྱལ་གྱི་གནད་དོན་འདི་རྒྱ་དམར་གྱི་སྤྱད་དོན་གྱི་
 ལག་ཆ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཏེ། ལོ་ངོ་ས་མཆོག་དང་། བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་ལ་སྐོལ་
 སེམས་འཆང་བའི་རྒྱ་དམར་རྒྱལ་འབྲུང་ཡོད་ཆད་དང་ཁྱི་སྲུང་ལག་སྤྲེལ་གྱིས། ལོ་ངོ་
 ས་ལྟུབས་མགོན་ཆེན་པོར་དངོས་སུ་མཆོན་སྤྱོད་དང་། བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་
 ལ་གཞི་མེད་པའི་སྤྱོན་བཅོམ་དུ་བོད་མི་ནང་ཁྲུལ་རྒྱ་དཔུལ་དང་། སྤྱི་གས་ར། བསྐྱ་
 བྱིད་བཙས་ཐབས་ལམ་ནམ་པ་དུ་མས་དཔེ་སྤྱོད་དཀྱུགས་ཤིང་བྱིད་བཞིན་པའི་ཐོག་
 དོལ་རྒྱལ་གྱི་སྤྱོད་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོར་བྱབ་གདལ་གཏོང་ཐབས་བྱས་ཏེ་བོད་དང་
 བོད་མིའི་ཅ་དོན་ལ་གཞོད་པའི་ལས་འགུལ་གང་ཐུབ་ཀྱི་འཆར་གཞི་དང་། དེའི་ཆེད་
 ཟད་མཐའ་མེད་པའི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་རྒྱུ་ཞིག་། ངན་བྱས་ཀྱི་ལམ་སྤོན་བཙས་ཡོད་
 པ་ཏེ་ཅང་གསལ་པོ་ཆགས་པ་མ་ཟད། བོད་ནང་དུ་འང་རྒྱ་དམར་གྱིས་ངོས་འཛིན་
 བྱས་པའི་པུ་ཆེན་ལ་ངོས་ལེན་ཆེ་བསྤྱོད་དང་། རྒྱ་གཞུང་གི་ལ་བསྐྱགས་སྤྱོད་གས་
 སྤྱོད་ལ་བཞིན་པ་མ་ཟད། བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་སྤྱོད་གས་ནང་དངོས་སུ་འཛིན་བསྐྱུལ་
 རིང་ལུགས་པའི་དཀྱིལ་ལག་བསྐྱར་གྱི་ཐོག་ནས་ལས་འགུལ་སྤྱོད་གས་སྤྱོད་ལ་བཞིན་
 པ་འདི་དག་ལ་བརྟེན། ད་ཆ་སྤྱི་ལོ་ཁོ་ཆོར་གདོང་ལེན་བྱེད་སྤངས་སྤྱི་ལོ་སྤྱོད་

པའི་ཆབ་སྲིད་དང་སྤྱི་མཐུན་གྱི་ཤུགས་ནུས་ལྡན་པའི་ལས་འགུལ་དོལ་རྒྱལ་ཁར་འབྱེར་
 གྱིས་བཅོས་པའི་སྲིད་དོན་གྱི་ངན་གཡོ་མཐའ་དག་གཙང་སེལ་མ་བྱུང་བར་མུ་མཐུད་
 བྱ་གལ་ཆེ་བས་གྲོས་ཆེད་སྡོམ་མའི་རྒྱལ་ཕྱོགས་དང་། ལས་འགུལ་རྒྱུན་འབྲུངས་ཡོང་
 ཆེད་སྤེལ་ཡང་ལམ་སྟོན་གྲོས་ཆེད་ཅིག་འཛོག་དགོས་གལ་ཆེར་མཐོང་།

གྲོས་ཆེད།

- ༡། སྤྱི་ལུགས་གྱིས་ཕྱི་ལོ་༡༩༩༤ ཟླ་༤ ཚེས་༤ ཉིན་སྤྱི་མོས་གྱིས་བཞག་པའི་
 གྲོས་ཆེད་དོན་ཚན་ཚང་མར་ངེས་གཏན་བསྐྱར་ཆོས་གྱིས་རྒྱལ་ཕྱོགས་དང་
 སྤྱགས་གྲོས་ཆེད་ཀྱི་འབྲུད་དོན་ཐོག་མང་ཆོགས་ཀྱི་ཐུགས་སྤྱང་བསྐྱར་བསྐྱུ་
 བྱེད་རྒྱ།
- ༢། རོལ་རྒྱལ་བརྟེན་གསོལ་གྱི་ཉེས་སྦྱོན་གསལ་སྟོན་གྱི་རོལ་བསྐྱགས་མུ་མཐུད་
 རྒྱུན་བསྐྱངས་དང་། དེའི་སྒྲོར་ཡིག་ཆ་དང་། སྤྱི་འཛོན་འཁོར་ཐག་སྟོན་
 བརྟེན་འཁོར་ཐག་བཅས་ལ་མང་ཆོགས་ལ་བདེ་སྐྱབས་ཏུ་ཐོབ་ཐབས་དམ་དོན་
 བྱེད་རྒྱ།
- ༣། རོལ་རྒྱལ་བརྟེན་གསོལ་བྱེད་མཁན་ཉུང་གསུམ་གྱིས་རྒྱ་དམར་དང་ངན་པ་
 ལག་སྤྱོད་གྱིས་ཕྱི་ནང་གང་སར་ལས་འགུལ་སྤྱོད་ཆོགས་སྤྱོད་བཞིན་པ་འདི་
 དག་སྤྱི་མཐུན་མཐུན་གྱི་གཤོང་ལེན་འབྲས་ཤོར་མེད་པ་བྱེད་རྒྱ།

༤། བདེན་པ་མེད་པའི་རྩོན་གཏམ་གྱི་དེལ་བསྐྱགས་མང་ཆོགས་མགོ་སྐོར་བསྐྱ་
བྱེད་གྱི་ལས་དོན་ཁག་ལ་ཆོད་ལྡན་གྱི་གསལ་བཤད་ལན་འདེབས་སུ་མཐུད་
བྱེད་རྒྱ།

༥། འོ་ལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་མི་བྱེད་མཁན་རྣམས་ལ་འཛིགས་བསྐྱལ་དག་གནོན་
དང་། འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་བཅུ་ལ་བཞིག་བཏང་དང་གཏོང་འཆར་ཡོང་
བཞིན་པ་རྣམས་ལ་ཉེན་སྲུང་དང་། གཏོང་ལེན། ཁྲིམས་མཐུན་སྲུང་སྦྱོབ་
ཐོབ་ཐབས་དམ་དོན་བྱ་རྒྱ།

༦། ལྷག་པར་གདན་ས་ཁག་ཏུ་འོ་ལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་ལ་དགག་བྱའོ་དམ་ཚིན་
ཡོད་རྣམས་ཉམས་མེད་རྒྱུན་གནས་ཡོང་ཐབས་དང་། འོ་དམ་ཆོད་ལྡན་
མ་བུང་བ་རྣམས་སུ་རིམ་པས་འོ་དམ་ཆོད་ལྡན་སྒྲིག་སྲོལ་སྦྱི་མཚུངས་ཡོང་
ཐབས་ཁུངས་སོ་སོའི་མཁན་མ་ལས་སྟེ་དང་། དཔེ་བྲིད་དགོ་གན་ཁག་བརྒྱད་
གཞིན་བསྐྱལ་སུ་མཐུད་བྱེད་རྒྱ་དང་། ལྷག་པར་གྲ་རྒྱུང་ཉམ་ཚུང་འགའ་
གས་འོ་ལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་བའི་བཅན་འོག་ཏུ་ཚུད་དེ་མི་འདོད་བཞིན་
ཏུ་གདན་སའི་སྦྱི་སྒྲིག་བཅི་བཀྱར་མ་བུབ་པ་ཡོད་པ་དེ་དག་བཅན་འོག་ལས་
ཐར་ཐབས་ཀྱི་ཁྲིམས་མཐུན་མཐུན་འགྱུར་དང་ཕན་གོགས་བྱེད་རྒྱ།

༧། འོ་ལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་བ་འགའ་གས་ལ་རྒྱ་དམར་གྱི་སྤྲོད་དོན་ཆེད་འགོ་
འདོན་རྒྱབ་སྦྱོར་དང་། བོད་ཕྱི་ནང་དུ་ཁོ་ཆོའི་ལས་འགྲུལ་ལ་མཐུན་འགྱུར་
བྱས་པའི་ངེས་ཅན་གྱི་སྤྲོད་རྩལ་དེར་གཏོང་ལེན་དང་དགག་བྱ་རྩལ་ཤུགས་

ཐོན་པ་བྱེད་ཀྱི།

༩། དེ་སྟོན་གནས་ཚུལ་མ་གཤམ་པའི་དབང་གིས་དོལ་ཀྱལ་བསྟེན་གསོལ་བྱེད་
མཁན་ད་ཆ་རང་འདོད་ཀྱིས་མཆོམས་འཛིན་བྱེད་འདོད་ཡོད་རིགས་ལ་ངོས་
ལེན་དང་། ཁོ་ཆོར་སྤྱི་ཆོགས་ནང་དཀའ་ངལ་མི་འབྱུང་བའི་མཐུན་འགྱུར་
བྱེད་ཀྱི།

༩། ཡག་ང་ས་མཆོག་གི་སྤྲུགས་ཀྱི་ཆོས་འབྲེལ་དང་། སོ་ཐར་གྱི་བསྐྱབ་སྡོམ་
བསྐྱལ་རིགས་ནུམས་སུ་དོལ་ཀྱལ་བསྟེན་གསོལ་བ་འཇུག་ཞུགས་མི་ཡོང་
བའི་དབྱེ་གསལ་སྟོན་མེད་དམ་དོན་ཡོང་བ་བྱེད་ཀྱི།

༡༠། ས་གནས་ཀྱི་གར་གཞུང་གི་དབུས་འབྲེལ་ཡོད་ཁག་ལ་ཁོ་ཆོར་གནས་ཚུལ་
གསལ་སྟོན་བྱེད་ཆེད་མང་ཆོགས་ནས་གནས་ཡིག་གང་མང་གཏོང་ཀྱི།

༡༡། རྟག་པར་མང་ཆོགས་ནང་གཞུང་འབྲེལ་དང་གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་
ཆོགས་པའི་སྤྱི་གཞུང་གསལ་ཁག་དང་གང་ཟག་སྤྱི་བཅས་ཆང་མས་དོལ་ཀྱལ་
བསྟེན་གསོལ་བཀག་སྡོམ་ཆད་ཅུན་ཡོང་ཐབས་ཆེད་ཡག་ང་ས་ཆེན་པོའི་
བཀའ་སློབ་སྤྲུལ་ཆེས་དང་། བཅན་བྱོལ་བོད་གཞུང་གི་གྲོས་ཆོགས་དང་།
འཛིན་སྐྱོང་སྡེ་ཆུན་ཁག་གི་ལམ་སྟོན་སྤྲུལ་ཆེས་ཀྱི་འབྲུག་དོན་དང་འགལ་མེད་
ཐོག་ནི་འཇམ་ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་ཐོག་ནས་ལས་འགུལ་རྒྱུན་སྐྱོང་ཡོང་ཐབས་
དང་། ཡོ་རོལ་པོའི་ངན་གཡོའི་དབང་གིས་ལས་འགུལ་དེ་ཆོར་ཐོག་ཐལ་
ཆ་དང་སྟོན་གནད་ཡོང་གཞིའི་གཡོ་བྱས་ལ་སྤྱང་བྱང་འཛོམས་པོས་ངོས་

འཛིན་དང་། གདོང་ལེན་མ་འཕུག་པ་བྱེད་ཀྱི་བཅས། གོང་གསལ་དོན་
 ཚན་ཁག་ལ་གཞུང་མང་སྒྲེར་གསུམ་གྱི་ཐོག་ནས་སྤྱོད་ན་ཕུ་བྱ་མཉམ་
 འདེགས་དགོས་པའི་གཞིན་སྒྲུལ་དང་ལམ་སྟོན་གྱི་སྤྱི་མོས་གྲོས་ཚད་དུ།
 བོད་མི་དམངས་སྤྱི་འབྲས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་༡༩༩༥ ཟླ་༩ ཚེས་༡༥ ལ།^{༡༩༩}

ཞེས་བཀོད་པ་འདིའི་ནང་། འོ་ལ་རྒྱལ་རྒྱུས་འབྲངས་པ་ཉུང་ཤས་ཀྱིས་དོ་ལ་
 རྒྱལ་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་འདི་བོད་མིའི་ནང་ཁྲུལ་གྱི་གནད་དོན་ཞིག་ཡིན་ནའང་།
 འདིའི་ཐད་ཡགོང་ས་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་དང་བོད་གཞུང་དམངས་གཉིས་ཀྱི་བཀའ་དགོངས་
 སྤང་མེད་ཚོད་ཅིས་ཀྱིས་བརྟན་དགྲ་བྱ་དམར་ལ་བྱི་སྤྱང་ལག་སྤྲེལ་བྱས་ཡོད་པའི་གནས་
 ཚུལ་ས་རིས་ཐང་གསལ་དུ་གྱུར་པས། སྐབས་འདི་ནས་བཟུང་དོ་ལ་རྒྱལ་བརྟེན་གསོལ་
 གྱི་གནད་དོན་འདི་དངོས་སུ་བོད་ཀྱི་ཅ་དོན་དང་། དཀར་ནག་དང་དགྲ་གྲོགས་ཀྱི་ནམ་
 པར་གྱུར་ནས་བསམ་ཡོད་བོད་མི་བྱིངས་ཀྱིས་དོ་ལ་རྒྱལ་གྱི་རྒྱུག་བྱི་བའི་ཚོད་དང་ཚུ་ཁག་
 ཁག་དང་བཅས་པ་སོ་སོ་བྱས་ཏེ་དབྱེ་མཆོམས་གསལ་བོར་བཟུང་བའི་སྟོན་ནས་གདོང་ལེན་
 མཐར་སྤྲེལ་བྱས་ཡོད།

༡༩༩༥ བོད་མི་མང་སྤྱི་འབྲས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གྲོས་ཚད་ཨང་༡༣༡༤༡༥༡༥ ཡིག་ཆ་ཨང་༡༣ པ།

༡། ཆོས་རྒྱུད་རིས་མེད་ཀྱི་སྒྲ་ཆེན་དང་དགོན་སྡེ་ཁག་ནས་དམ་
བསྒྲགས་གནང་བའི་སྐོར།

༡། དགའ་ལྷན་ཁྲི་ཐོག་བརྒྱུ་པ་ཏེ་བཙུན་སྒོ་བཟང་ཉི་མ་མཆོག་ནས་བཀའ་
སྒྲུ་གནང་བའི་སྐོར།

དགའ་ལྷན་ཁྲི་ཐོག་བརྒྱུ་པ་ཏེ་བཙུན་སྒོ་བཟང་ཉི་མ་མཆོག་ནས་སྤྱི་ལོ་༡༩༧༦
ནང་ལྷ་སྤང་བསྟེན་སྤྱོད་སྐོར་མཐུན་པོར་བཀའ་སྒྲོ་བཀའ་བཏུག་གིས།

“ལས་བསྐྱེད་ཏེ་གོང་མཆོག་བསྟེན་པ་ཡིན་པ་དང་། ཆོས་དང་རང་མོས་
ཡིན་ཟེར་བ་དེ་ཙམ་གྱིས་ཕན་གྱི་མི་འདུག །ལས་བསྐྱེད་ཏེ་གོང་མཆོག་ཡི་དམ་རྒྱལ་
བཞི་ཁྲི་ཐུགས་ཡིད་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པའི་དབང་གིས་དག་སྤང་འབའ་ཞིག་གི་གཟུགས་
སྤང་འཆར་བ་དང་། རང་ཅག་ཐ་མལ་སྤང་ཞེན་ལུ་གུ་རྒྱུད་དུ་བཅིངས་པའི་ལས་
སྤང་གིས་བསྟེན་གསོལ་བྱེད་པ་དང་གཏན་ནས་མི་འདུག །འདི་དག་ལ་བསྟུན་ནས་ལས་བསྐྱེད་
ཏེ་གོང་མ་དང་ལོ་གོང་ས་མཆོག་ནང་མི་གཤིན་པ་ཡོད་ལུགས་སོགས་སྒྲོ་སྐྱར་གྱིས་
བསྐྱེད་པ་ནི་ཉོན་མོངས་དབང་གིས་སྒྲ་མ་ཐ་མལ་བའི་རང་བཞིན་དུ་ཞེན་ཅིང་སྒྲོ་སྐྱར་
ལོག་ལྷ་བཀྱིས་པ་ཡིན་པས། ཤིན་ཏུ་མི་བཟད་པའི་ལས་སུ་ཤེས་པར་གྱིས་ལ་བཀའ་
ཡོད་པར་མཛད་ན་ཅི་མ་ལེགས་ཏེ་ལེགས་སོ། །ཆོས་སྒྲོང་དངོས་གནས་ཤིག་ཡིན་

ན་མི་ལ་རྒྱུ་རྒྱུ་མཛད་དགོས་པ་ཞིག་ལས། མིས་ཆོས་རྒྱུ་ལ་རྒྱུ་རྒྱུ་དཔུང་
རོགས་པར་ཞུ་དགོས་ཀྱི་སྐྱོད་འདྲ་ཡོད་ཀྱི་མ་ཟེད། ཆོས་རྒྱུ་མཉམས་པའི་རྒྱུ་འབྲུག་
ཡོངས་གཏུག་རྒྱུ་པ་དག་འཆལ་ཁ་ནས་ཅི་ཐོན་སྐྱེས་ནས་ཆང་མ་བག་ཤེབས་མི་གནས་
པར་བཟོས་ན་འགྲིག་གི་ཡོད་དམ། དེས་མེ་གོང་མ་ཆོའི་དགོངས་བཞེས་འབྲུག་པ་
དང་། ཐུགས་དགོངས་ཐོགས་པ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་ཡིན་ནམ། ལམ་རིམ་སྒོ་རྒྱུ་དགོས་
མཆོན་པའི་གསུང་རབ་སྒྲེགས་བཅ་དེ་ག་ཆོད་གསུང་ཡོད་ཟེད།” ཅས་དང་།

“ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ལས་མང་པོའི་ཆེད་དུ་ཉུང་དུ་སྒོ་ས་གཏོང་དགོས་
པ་དང་གཏོང་འོས་གསུངས་པ་ཟེད། རང་རེ་ཐེག་པ་ཆེན་པོར་ཁས་འཆེས་པ་དག་
གིས་བོད་ཀྱི་ཆེའི་མི་མང་གི་ཅ་དོན་དང་ཁེ་ཕན། ཡུལ་ས་མཆོག་གི་སྤྱི་ཕྱོགས་
དོན་ཆེ་དེ་ག་ཆོད་ཀྱི་ཆེད་དུ་དོགས་གནས་ཅན་གྱི་སྤྱི་ཕྱོགས་མཆོམས་འཛིག་མི་
ཐུབ་པ་ཅི་ཡོད། དམ་ཆོས་འདུལ་བར་མང་ཁ་ཉུང་མཐུན་གྱི་རྒྱུ་ཡིད་སྦངས་ཏེ་ཐག་
གཅོད་བྱེད་པ་ཡིན་ཅང་བརྒྱ་ཆ་དགྲ་བཅུ་གོ་ལྔ་སྒོ་མཐུན་བྱེད་ཡོད་དུས་བརྒྱ་ཆ་ལྔ་ས་
ད་དུང་བསྒོ་བ་ན་གཟན་བྱེད་ཀྱིན་བཟུང་ན་མཆོམས་དེར་གཏོགས་ཀྱི་དགེ་འདུན་གྱི་
ལས་སུ་བྱ་བ་ལ་ནན་ཏུ་ར་བཞི་དང་། གནས་དཔུང་བདུན། གངས་གཞུག་བཞི་
གསུངས་པ་སོགས་ཡོད་ཅང་། དེས་པར་དུ་མཆོམ་འཛིག་གནང་དགོས་པ་དང་གནང་
འོས་པ་ཞིག་ཟེད་འདུག །རང་རེས་རང་ངོས་ནས་བསྐྱབ་སྒྲོམ་ལ་བརྩི་སྲུང་དང་བརྟན་
པ་འཛིན་རྒྱུ་དེ་ལ་གསུམ་རྒྱས་པ་ཞིག་ཡིན་ན་ནི་ཆོས་རྒྱུ་ནམ་མཁའི་སྐར་ཆོགས་
བཞིན་ཡོད་པ་ཡིན་ཅང་ཚིད་མེད་ཡོངས་གཉགས་ཀྱི་སྤྱི་ཕྱོགས་འཕངས་སུ་དོགས་ནས་

འདི་འདྲའི་མགོ་ཕུར་བྱ་དགོས་དོན་མི་འདུག།

ལྷ་སྤང་ཆོད་ལྡན་ཞིག་ཡིན་ན་འཕྲིན་ལས་བསྐྱབ་རྒྱ་པར་བཞག། །གནམ་
ལྷགས་ཀྱི་ཐོག་ལ་ལག་པས་དམར་འཇུས་བྱེད་པ་བཞིན་ཡིན་གསུངས་སོ། །དེས་
ན་ཁྱི་ཆེན་དག་དབང་མཆོག་ལྡན་ནས་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་བསྐྱད་མ་ཞུགས་པའི་རང་
བཞིན་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཐུགས་ཀྱིས་དོལ་རྒྱལ་དགའ་ལྡན་གྱི་སྤང་ནས་བྱེ་འབྲུད་གནང་
བ་ལྷང་སྐྱོ་རོལ་པའི་དྲོ་ལྡེ་རྣམ་ཐར་ནང་གསལ་བ་ལགོང་ས་མཆོག་ནས་བྱངས་ཡོད་
པ་དེ་དང་། ཡང་དོ་གྲུབ་ཆེན་གྱིས་མཛད་པའི་འཇུག་དབྱངས་མཁྱེན་བཅེ་དབང་པོའི་
རྣམ་ཐར་ལས། མཁྱེན་བཅེ་དབང་པོས་སྡེ་དགེ་ལྷན་གྲུབ་སྤེད་དུ་བཏག་གཉིས་ཀྱི་
བཤད་པ་མཛད་པའི་སྐབས་ཤིག་རྒྱལ་པོ་ཤུགས་ལྡན་ཆོས་ཉན་པར་འོང་། ཁྱོད་ཀྱི་
བཤད་པ་བཟང་ཆོས་ལེགས་པས་ཉན་འདོད་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ཟེར། མི་མ་ཟད་གདུག་
པའི་འདྲེ་རྣམས་ཀྱང་གསུང་གི་བདུད་རྩི་ལ་འཁོར་བ་དུ་མ་ཞིག་སྤང་ངོ་ཞེས་བྲིས་འདུག་
པ་རིས་མེད་ཀྱི་སྐྱེས་བུ་དམ་པས་བསྟེན་མི་འོས་པ་འདི་འདྲའི་ངོས་འཛིན་གནང་ཡོད་
དུས་གོང་བཤད་བཞིན་རང་རེའི་ལས་སྤང་ལས་གྲུབ་པ་ཞིག་ཡིན་པ་གདོན་མི་ཟེའོ།

གཞན་ཡང་མཁས་གྲུབ་རིན་པོ་ཆེའི་དུས་འཁོར་ཉི་ཀ་ཆེན་ལས་རྗེ་བཙུན་
ཀ་ལོ་ལ་དགའ་རབ་དབང་ཕུག་གིས་དུས་ཉག་དུ་སྐབས་རེར་སྤང་སྟོབ། སྐབས་རེར་
ཆོས་ལ་བསྐྱལ་བྲལ་གྱིས་ཆོ་འབྲུལ་སྤྲོ་ཆོགས་བརྩམས་ནས་བར་ཆད་བྲས་ཀྱང་། ཀ་
ལོས་གཤེད་དམར་གྱི་དབང་ཞུས་ནས་ཐུགས་མ་རྟེད་པ་སོགས། ཞལ་བཞུན་པ་དང་
འཕྲིན་ལས་ཕྲན་ཆོགས་བསྐྱབས་པ་ལ་ཡོད་བཞུན་མེད་པའི་ལོ་རྒྱས་ཆེས་མང་བས་

བྱེས་ཀྱི་མི་ཡང་རོ། །དེ་བཞིན་རྩ་ཆོད་ལྡན་ཡིན་ན་ཡང་སྐབས་འགར་བསྟེན་མཆོམས་
 འཛིག་དགོས་པ་ཡང་ཡོད་དེ། ལྷ་ལྡན་སྟོན་ལམ་ཆེན་པོ་ཞག་ཉི་ཤུ་ཙུ་གཅིག་གི་རིང་
 ལྷ་སའི་ཀམ་ཤར་སྐྱུ་ཤེབས་མི་ཆོག་པ་དང་། གསོལ་ཁ་བྱེད་མི་ཆོག་ །དེ་ཡང་ཆུ་
 ཤུར་བཞུན་པ་ཆེ་རིང་ཟེར་བའི་ཡུལ་མི་ཀན་པོ་མི་ངན་པ་ཞིག་བྱང་བ་འཆི་དུས་བསམ་
 ཡས་པེ་དཀར་གྱི་འཁོར་དུ་མི་གི་བཅན་སྐྱེས་བྱས་པའི་འདྲེ་ཞིག་གིས་ལྷ་ལྡན་སྟོན་
 ལམ་ཆེན་པོའི་ཆོགས་ཁྲིའི་ནང་དུག་བཏབ་པས་གནས་ཆུང་ཆོས་སྦྱོང་ནས་དར་མཉུང་
 གིས་ཆོགས་ཁྲིའི་མཐེལ་བཏོལ་ནས་དགུང་ཆོགས་གསོལ་ཇ་བཏང་མ་ཐུབ་པ་བྱུང་།

ཆོས་དད་རང་མོས་རེད་ཟེར་བཞི་ཆོས་དད་རང་མོས་ཟེར་བའི་ཆོག་གཞིའི་
 གོ་བ་ལོན་མི་འདུག །འདིའི་དོན་ཆོག་ཐུང་དུ་ཞིག་གིས་ཐེ་ཆོམ་གྱི་མཉུད་པ་གོལ་
 འགྲོ། ཆོས་ལ་དད་དང་མ་དད་རང་མོས་རེད། ཆོས་ལ་ཡིད་ཆེས་སམ་མ་ཆེས་
 རང་མོས་རེད། དེ་ནི་བཅན་དབང་གིས་ཆོས་བྱེད་དང་མ་བྱེད་ཟེར་ཡ་མེད་པ་ཡིན་
 དུས་པ་རོལ་པོ་ལ་ཏག་ཏག་འགྲོ། ང་ཆོ་ཆོས་ལ་དད་པ་དང་ཡིད་ཆེས་ཡོད། དེ་
 འདྲ་ཟེར་བ་མ་གཏོགས། ཆོས་ག་རེ་ཡིན་ན་ཡང་བྱེད་ཆོག་མ་ཆོག་གི་ཁྱད་པར་གང་
 ཡང་མེད། ཆོས་དད་རང་མོས་རེད། ལྷ་སྐྱུང་ག་རེ་བསྟེན་ན་ཡང་ཆོག་མི་ཆོག་
 གི་ཁྱད་པར་མེད། ཆོས་དད་རང་མོས་རེད་ཟེར་གྱིན་བསྟན་ན་ཀྱུ་ལ་ཁྲིམས་ལ་བརྩི་
 སྐྱུང་མེད་པ་མི་པོ་ཁྲིམས་འོག་མ་ཆུང་ན་པོ་སྐྱེ་འོག་མ་འདུས་པ་འདི་འདྲ་ཡིན་ན་ནང་
 པ་སངས་ཀྱས་པའི་ཆོས་སྒོར་ཞུགས་པ་ཞིག་གིས་ཁ་ཆེ་དང་ཉིན་དུ་ལྷ་ཤུའི་ཆོས་བྱེད་
 ན་ཡང་མི་འགྲིག་པ་མེད་པ་ལྷ་ཤུ་ག་ལ་ཡིན། ནང་པའི་ཆོས་ལ་ཞུགས་ནས་ལྷ་ཤུབ་

ཡེ་ནས་མི་མཐུན་པའི་ཆོས་བྱེད་ན་སྐྱབས་འགྲོའི་བསྐྱབ་བྱ་དང་འགལ་བས་ཆོས་དད་
རང་མོས་ཟེར་བས་མི་འགྲིག །

ཆོས་དད་རང་མོས་ལ་མཆོམས་འཛིན་ཅུ་བ་ནས་མི་དགོས་པ་ཡིན་ན་སྤར་
སོར་བོད་ཀྱི་གྲ་རྒྱན་ཆོས། ཐོབ་ས་ཐོབ་ཁོངས་སོ་སོར་མ་འཆོལ་བ་འགྲོ་དགོས་པ་
དང་ཟླ་སྤྱལ་ཁག་ཆོས་སྐྱེས་མང་པོའི་རིང་སོ་སོའི་ཐོབ་ཁོངས་ལེབས་པ་མགོ་ཉོག་ས།
གདན་ས་སྡོམ་མི་ཆོག་པ་དེ་འདྲ་ཡིན་པ་ཚུ་ལ་དེ་ལས་བརྒྱལ་ཆོ་ཁ་མཚུ་མང་པོ་ཡོང་
གི་འདུག་པས། འདི་གར་ཡང་ཁང་ཆན་འགའ་ཞིག་གིས་རྩོད་པ་བརྒྱབ་ཀྱི་འདུག་
པ། དེས་ན་ཆོས་དད་རང་མོས་སོགས་ཀྱི་གོ་ཉོག་ས་ཐུབ་པའི་སྒོ་ནས་འབྲུག་རྒྱུན་
མི་སྒྲོང་བར་རྩོད་པ་མཆོམ་འཛིན་པེས་པར་དགོས་ཀྱི་འདུག །འཛིན་ཉེན་པའི་ལྷ་
ལ་མི་བྱེད་པའི་དད་པ་ཡོད་ལུགས་ཡོད་ནི་རང་གི་སྐྱབས་འགྲོའི་མཆོང་སྒྲོགས་མེན་
ན་ཅི་ཡིན། གཞན་ཡང་རེ་རེ་ཆང་མ་ལ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་མདུན་ནས་ཆོས་འབྲེལ་
མ་ཐོབ་པ་མེད་པ་ལྟ་བུ་རེད། དེའི་ནང་ནས་སྤྲུགས་ཀྱི་དབང་ལུང་མན་ངག་མང་དུ་
གསན་མྱོང་བ་ཆང་མ་གཅིག་གྱུར་རེད། དེ་བས་ན་དོ་རྩེ་སྒྲོབ་དཔོན་ལ་བརྟམས་སྒྲོད་
བྱས་པའི་ཉེས་པ་ལྗེད་ལ་བྱན་པ་ཙམ་ཡང་མི་བཟོད་པ་དེ་དག་མངོན་སུམ་འཛེམས་
མེད་ཀྱིས་ངེ་མི་སྒྲམ་པ་སྤྲིག་པ་མིག་བརྩམས་ཀྱིས་རང་ཉིད་འདུག་ཅིང་གཞན་ཡང་
དེ་སྤྲིགས་སུ་ཁ་བྱངས་ན་ལས་འབྲས་ཁས་ལེན་པའི་མི་ཞིག་ཡིན་དུས་ཕྱན་བྱུང་གས་
ཟོན་མི་ཡོང་བ་དཔེ་རེད། ལ་སྐྱབས་མཆོག་དོ་རྩེ་འཆང་གི་ལམ་རིམ་ལས་གསུངས་
པའི་བཤེས་གཉེན་བསྟེན་ཚུ་ལ་སྒྲོར་ཕྱན་བྱུ་མཉོ་བསམ་བཞེས་ན་ཡག་པོ་འདུག

།གསང་འདུས་ཙ་རྩུང་ལས། སེམས་ཅན་མཚམས་མེད་ལ་སོགས་པའི། རྩིག་པ་
 ཆེན་པོ་བྱེད་པ་ཡང་། འི་ཇི་ཐེག་པ་རྒྱ་མཚོ་ཆེ། ཐེག་པ་མཚོག་ནི་འདི་ལ་འགྲུབ།
 རྩིང་ནས་སློབ་དཔོན་སློང་བ་དག །བསྐྱབ་ཀྱང་འགྲུབ་པར་ཡང་མི་འགྱུར། ཞེས་
 དང་། གཞན་ཡང་ལག་ན་དོ་ཇི་དབང་བསྐྱར་བའི་རྩུང་སོགས་ལས། ལྷ་མ་བསྟེན་
 རྩུལ་ལོག་པའི་ཉེས་དམིགས་བཤད་པའི་(པས་)མི་ཡང་བཡོད་པ་རྣམས་རང་རེ་
 གསང་སྒྲགས་པ་ཁས་འཆེས་པ་དགགས་ཕྱན་བྱ་མི་སེམས་ན་སྤྱིས་བསམ། གཞན་
 ཡང་རྒྱལ་བ་དོན་གྱི་བདག་པོས་བདོ་བསྟན་སྲིད་གཉིས་ཀའི་ཐད་ནས་ལེགས་སྟེལ་
 ཉེས་འགོག་གི་བཀའ་སློབ་གང་སྤུལ་ཅི་གསུངས་དང་ལེན་མེད་པ་རང་གི་འདོད་པ་
 དང་ཕྱན་བྱ་མི་མཐུན་པ་བྱུང་དུས་ལམ་སང་བསྟོ་བ་ན་གཞོན་དང་། བཀའ་སློབ་མི་བདེ་
 བའི་ལས་འགྲུལ་བརྩམས་པ་ནི་བོད་ཀྱི་བདེ་ཙ་དང་། རྒྱ་ཆེའི་མི་དམངས་ལ་སྒྲན་
 པའི་སྤྱི་སེམས་མེད་པ་ཉག་ཅིག་རེད།

ཡང་ཇི་རིན་པོ་ཆེས་བཀའ་གདམས་གསར་མ་སྟོལ་བྱེད་དུས་ལྟ་དམར་པོ་དེ་
 བསྟེན་མི་བསྟེན་སྟོན་སྟོལ་བྱེད་པ་ཡིན་ན་དེ་བདེན་པ་རེད། དེ་ཇི་བདག་ཉིད་ཆེན་
 པོས་བཀའ་གདམས་གསར་ནིང་བྱེད་པ་ལྟ་བསྟེན་སྟོགས་སྟོན་སྟེ་མི་འདུག་པ། དེ་
 ལ་སོགས་པ་ད་ཅང་ཐལ་ཆེ་བས་བསམ་ཞིབ་མ་འཁོར་ན་ཡག་པོ་མ་རེད། རྒྱ་དངོས་
 ཕྱན་བྱ་སྒྲམ་མཐོ་ཙམ་ཆགས་ཡོང་དུས་བྱ་རྒྱུང་པ་མའི་ས་ནས་རྒན་པ་ཕྱན་བྱ་བྱུང་དུས་
 འཕག་རྩལ་ལེན་པ་ནང་བཞིན་བར་མེད་པར་འཕག་རྩལ་ཡང་ཡང་བྱེད་ན། ཇིས་
 ང་ཡི་བསྟན་པ་འདོད་ཡོན་གྱིས་འཛིག་གསུངས་པའི་མཚན་གཞི་ཐག་རིང་(ནས་

)འཆོལ་དགོས་མི་འདུག །”^{༡༤༤}

ཅེས་སོགས་དོལ་ཀྱལ་དང་འབྲེལ་པའི་སྒྲུང་དོར་ལམ་སྟོན་གྱི་བཀའ་སློབ་
ཀྱི་ཆེར་གནང་ཡོད། དེ་མཚུངས་དགའ་ལྡན་གར་བྱང་ཆོས་རྗེ་དང་། སེ་ར་ཐེག་
ཆེན་གླིང་། འབྲས་སྤྱངས། བཀྲ་ཤིས་རྒྱན་པོ་སོགས་དགེ་ལུགས་པའི་གདན་ས་
དགོན་མ་ལག་གཅིག་ཁག་ཡོངས་ཀྱིས་ཀྱལ་པའི་བཀའ་དགོངས་མིག་འབྲས་བཞིན་གཅེས་
པར་བསྐྱུངས་ཏེ་འདྲེ་ངན་འདི་བསྟེན་གསོལ་མཚམས་འཛོག་དང་བཀག་འགོག་བྱ་
རྒྱུའི་གྲོས་ཆོད་རིམ་པར་བཞག་ཡོད།

༡། དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱབས་སྤྲུལ་གྱི་རིན་པོ་ཆེ་ནས་བོད་མི་མང་སྤྱི་འབྲས་རྩན་ རྒྱས་སུ་རྒྱལ་པའི་བཀའ་ཡིག

ཕྱི་ལོ་༡༩༩༦ ནང་ར་ཇི་སྤྱར་ས་སྐྱའི་སྐར་དུ་བཞུགས་པའི་དཔལ་ལྷན་
ས་སྐྱབས་སྤྲུལ་གྱི་རིན་པོ་ཆེ་ནས་དཔལ་ལྷན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འབྲས་རྩན་རྒྱས་རིན་པོ་
ཆེར། ཞེས་པའི་ཕྱག་བྲིས་གནང་རྒྱལ་བྱང་པའི་ནང་འཁོད་དོན།

“ཉེ་ལམ་བོད་མི་མང་སྐྱབས་བཅུ་གཉིས་པའི་གྲོས་ཆོག་ས་སྤྱི་འཁོར་ས་
དོལ་ཀྱལ་བསྟེན་གསོལ་ཡོད་པའི་སྒྲུང་སྒྲོང་བྱང་ཡོད་ཆོད་འདུག་ན། དེའི་སྐོར་
དངོས་ཡོད་གནས་སྤངས་ཇི་ཡིན་གསལ་བཤད་བྱང་ཙམ་ཞུ་རྒྱུར། འདི་གའི་ཆོས་

༡༤༤༽ ཕྱི་ལོ་༡༩༩༧ ཟླ་༩ ཆོས་༣༥ ཉིན་འགྲེམས་སྟེལ་བྲས་པའི་«བདེན་གཏམ་བསྐྱས་པའི་
མིག་འབྲེད་» ཤོག་ངོས་༣༡ ནས་༣༧ བར་གསལ་ལ།

སྐར་དུ་སྒྲིན་པོད་ཀྱི་གདན་སའི་ཕྱག་ལེན་གཞིར་བཟུང་། ཆོས་སྤྱང་གུར་མགོན་
 ལྷ་བརྒྱད། དཔལ་མགོན་ལལ་བཞི། ཕུར་སྤྱང་ཁག་བཅས་ལས། རྒྱལ་པོ་སོགས་
 སྤྱང་མ་འདྲ་མིན་རིགས་ཆོགས་གཞུང་འདོན་བྱར་གཏན་ནས་མེད་ཅིང་། དེར་སྐབས་
 ཀྱང་སྒྲིན་ལམ་གཞི་བཟུང་ཡིན་མཁས་མ་ཟད། ས་སྐྱའི་ཆོས་བརྒྱད་ནང་སྒྲེར་པ་གང་
 མཆོམས་ནས་འཛིན་ཀྱིན་པའི་ལྷ་སྤྱང་གི་ཚུལ་དུ་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསེལ་བྱ་མཁན་
 བྱང་རུང་ཆེས་ཡོངས་གྲགས་ཤིག་མིན་པ་མ་ཟད། བོད་ནང་དུས་འགྱུར་མ་བྱུང་གོང་
 ལོ་མང་སྒྲིན་ནས་ངོས་རང་གི་ཙྰ་བའི་བླ་མ་གཙོ་བོ་འདྲན་མཆོག་བཀའ་འདྲིན་གསུམ་
 ལྷན་ངོར་ཁང་གསར་མཁན་ཆེན་དམ་པ་དྲི་ཆེ་འཆང་མཆོག་དང་། མཁན་ཆེན་ངག་
 དབང་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོ་སོགས་སྟེས་ཆེན་དམ་པ་མང་པོས་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསེལ་
 བྱ་རྒྱུ་བཀག་སྡོམ་ནན་ཆེ་མཛད་དེ་ཉེན་གཞི་ཁག་ནས་མཐར་སྐྱོད་མཛད་པའི་ལོ་རྒྱུས་
 ཡོངས་གྲགས་ཡིན་པ་ནས་བཟུང་རེ་བུང་ལས་མང་ཆེ་བས་མཆོམས་འཛིན་གྱིན་པ་
 མ་ཟད། ཕྱི་ལོ་༡༧༥༤ ལོར་སྤྱི་ནོར་ལགོང་ས་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་
 བཀའ་སློབ་སྤྱི་ལོ་བས་བྱུང་མཆོམས་ནས་རང་ཁོངས་ཆོས་བརྒྱད་དགོན་མ་ལག་ཡོངས་
 ལ་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསེལ་བྱ་མི་གཏན་ནས་མེད་ངེས་གཙང་དག་ཡིན་པ་བཅས། དེ་
 བཞིན་ཀྱང་གྲིས་དགོངས་ཚུབ་ཡོད་པ་ཞུ།”^{༡༤}

ཞེས་གསལ་ཡོད་པས། དོལ་རྒྱལ་འདི་ཉིད་ས་སྐྱུ་པས་བསྟན་སྤྱང་དུ་མངའ་

༡༤༥༥ ཕྱི་ལོ་༡༧༥༥ ཟླ་༧ ཆོས་༡༥ ཉིན་འབྲེམས་སྟེལ་བྱས་པའི་«བདེན་གཏམ་བསྟུས་པའི་
 མེག་འབྲེད་» ཤོག་ངོས་༡༥ ནས་༡༤ བར་གསལ་ལ།

གསོལ་བར་ཕྱད་སྒྲིག་བྱེད་མཁན་ནམས་ལ་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ངེ་ཡིན་ལན་འདེབས་
གསལ་པོར་གནང་ཡོད།

༡། **ཆོས་ལྗེ་དགོན་མ་ལག་ཁག་ནས་དོལ་བྱུལ་བསྟེན་གསོལ་བ་ཀག་སྒྲིམ་ གནང་བའི་གྲོས་ཚོད།**

ས་སྐག་(ཕྱི་ལོ་༡༩༩༤)ཟླ་༡ ཆོས་༡ ཉིན། གདན་ས་ཆེན་པོ་སེ་ར་
ཐེག་ཆེན་སློང་དུ་དགའ་ལྷན་ཁྲི་རིན་པོ་ཆེ་དབུ་བཞུགས་ཐོག་བྱང་ཅེ་ཆོས་རྗེ་དང་།
གདན་ས་གསུམ་གྱི་མཁན་པོ་ལས་བྱུར། རྒྱུད་བྱ་སྟོང་སྤང་གཉིས་ཀྱི་མཁན་པོ་ལས་
བྱུར། ནམ་གྱི་མཁན་པོ་ལས་བྱུར། གདན་ས་བཀྲས་སྟུན་དང་རྟ་དབང་དགོན་བཅས་
ཀྱི་མཁན་རིན་པོ་ཆེ་ནམས་སྟུན་འཛོམས་ཐོག་སྤྱི་མོས་གྲོས་ཚོད་བཞག་པའི་ནང་།

“གདན་ས་གསུམ་གྱི་མཁན་པོ་ལས་བྱུར་དང་། སྤྱི་ལོ་དགེ་བཤེས་པ་ལ་
ཆེ་བ་ཐོག་མ་ནས་བསྟེན་གསོལ་མེད་ཁར། སྟོན་དུ་བསྟེན་མཁན་ནམས་ནས་ཀྱང་
ལྷ་བྱུལ་བའི་བཀའ་ལ་བརྩི་འཛིན་ཐོག་ ཆོལ་གསུམ་མི་དམངས་དང་ལངས་སྤྱོད་གས་
གཅིག་གྱུར་གྱིས་ད་ཆ་མཆོམས་འཛིན་མི་བྱེད་པའི་རིགས་ལ་དངོས་ཤུགས་བརྒྱུད་
གསུམ་ནས་ངོ་ཚོལ་བྱེད་ཀྱུ།”

ཞེས་དང་།

“ད་ཕྱིན་དོལ་བྱུལ་བསྟེན་ཀྱུ་མཆོམས་འཛིན་མི་བྱེད་པ་ནམས་དང་། ཁ་
དང་ཁ་སྤྱད་བྱེད་ཀྱིས་ཀྱུ་ཁག་ཁག་ལུང་པ་སོ་སོ་བྱས་ཏེ་དོལ་བྱུལ་བསྟེན་མཁན་

དེ་དག་དང་འབྲེལ་བ་གཙང་བཅད་ཐོག་ ཡ་རྒྱལ་བ་དོན་གྱི་བདག་པོའི་འཕུལ་ཕྱགས་
བདེ་བའི་བཀའ་སློབ་ལས་སྟོན་འོག་གར་བསྐྱོད་ཞུ་རྒྱུ་རེ།”

ཞེས་གསལ་བ་དང་། དེ་བཞིན་གདན་ས་སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་དགོན་མ་
ལག་གིས་གཙོས་པའི་བོད་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་སྡེ་ཁག་མང་པོ་ཞིག་ནས་མ་བགོས་བསམ་པ་
གཅིག་མཐུན་གྱིས་ཡིག་ངག་གི་རུང་ཐོག་ཆོད་སེམས་བརྟན་པོ་མཆོན་པའི་སྟོན་ས་ཡོང་
ས་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་དང་། བོད་དམངས་གཙོའི་སྲིད་གཞུང་གི་ཡང་དག་
པའི་མཇུག་བྱས་དང་དགོངས་གཞི་ལ་ཕྱར་གྱུ་མཉམ་འདེགས་ཞུས་དང་ཞུ་མུས་བཞིན་
ཡོད།

༧། གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་ཚོགས་སྡེ་ཁག་ནས་

དམ་བསྐྱུགས་གནང་བའི་སྒོར།

ཡ་སྤྱི་རྩེ་ལ་ཡལ་མ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་དམ་བསྐྱུགས་མཛད་པའི་དཔོངས་གཞིར་རམ་འདེགས་བསྐྱབ་རྒྱུ་ནི་བོད་ཆོལ་གསུམ་མི་མང་སྤྱི་དང་རྣམས་པར་བོད་ཀྱི་གཞིན་སྦྱེས་ཐོམ་རྣམས་ཀྱི་ལས་འགན་གཡོལ་དུ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། ཆོལ་གསུམ་དབུས་སྤྱི་བྱེད་རྒྱུན་ལས་ཁང་ཁག་དང་། བོད་ཀྱི་གཞིན་རྒྱ་རྩན་ཆོགས། བུད་མེད་རྩན་ཆོགས་སོགས་བོད་མིའི་གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་ཆོགས་སྒྲིག་སྤྱི་དང་། སྒྲེར་གྱི་ཆོགས་པ་སྦྱིད་སྤྱུག་སྤྱི་བྱིངས་ནས་ཆོད་ཡིག་སྒྲོལ་འཛོག་དང་བཅས་ཐུར་གྱུ་མཉམ་འདེགས་བྱས་ཡོད།

༡། བོད་རྒྱལ་ཡོངས་ཆོལ་ཁ་གསུམ་མཉམ་འབྲེལ་དབུས་སྤྱི་བྱེད་རྒྱུན་ལས་ཁང་གཙོ་སྒྲིག་པའི་བོད་ཀྱི་གཞིན་རྒྱ་རྩན་ཆོགས་དང་། བོད་ཀྱི་བུད་མེད་རྩན་ཆོགས་སོགས་ཆོགས་སྦྱིད་ཁག་བཅས་ཐུན་མོང་ནས་སྡེ་ལ་བའི་བསྐྱུགས་གནང་།

ཕྱི་ལོ་༡༩༩༢ ལོའི་ཟླ་༡༠ པར། བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་དབུས་རྒྱུན་ལས་ཁང་རྣམས་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་གཙོ་སྒྲིག་གནང་བའི་རྒྱལ་ཡོངས་བོད་ཆོལ་གསུམ་དབུས་སྤྱི་བྱེད་རྒྱུན་ལས་ཁག་དང་། གཞིན་རྒྱ་དང་བུད་མེད་རྩན་ཆོགས། བཞུགས་སྐྱར་

ཁུལ་གྱི་དགོན་སྡེ་དང་ས་གནས་གྲོས་ཚོགས། ཟུར་སྦྲིང་སྡེ་ཚོན། རང་བདེན་ཚོགས་
ཆུང་། གཞན་ཡང་ཚོགས་སྦྱང་ཁག་བཅས་ལྟན་འཛུལ་གྱིས། ཉེ་ཆར་རྒྱ་ནག་གཞུང་
གིས་དོལ་རྒྱལ་གྱི་རྟོག་སྒྲུང་སྐོར་ལ་བསམ་སྦྱོར་དན་པས་དོལ་རྒྱལ་རྗེས་འབྲངས་པ་དག་
གི་རྒྱབ་ཅར་ལངས་ཏེ། ལོ་ལོ་མོ་ས་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་དང་། བོད་གཞུང་གི་
སྤྱི་གཙུག་ལ་ཆེད་མངགས་འཁྲུག་བཤད་དང་སྦྱོན་བཞེད་ཀྱིས་བོད་གཞུང་དམངས་
སམ། བོད་མི་ནང་ཁུལ་དཀྱུགས་ཤིང་དབྱེན་སྦྱོར་གྱི་ལས་ངན་སྤེལ་བཞིན་པར་གདོང་
ལེན་གསལ་བཤད་དང་སྒྲགས། ད་ལྟ་དོལ་རྒྱལ་སྐོར་གྱི་གནད་དོན་འདི་བོད་མིའི་ནང་
ཁུལ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གནད་དོན་ཞིག་ལས་རིང་དུ་འདས་ཏེ། དོལ་རྒྱལ་རྗེས་འབྲངས་
པ་ནམས་དག་པོས་ཚུར་སྐོལ་བྱེད་པའི་ལག་ཆར་གྱུར་ཡོད་པའི་དངོས་ཡོད་གནས་ལྟངས་
ར་སྦྱོད་བྱས་པའི་«བདེན་དོན་གསལ་བཤད་»ཅས་པའི་དེབ་ཆུང་ཞིག་འགྲེམས་སྤེལ་
གནང་ཡོད་པ་ནང་འཁོད་དོན།

“མཐའ་དོན། ཕྱི་ལོ་༡༩༩༥ ལོར་རྒྱ་ནག་པེ་ཅིང་དུ་བོད་ཀྱི་ལས་དོན་
སྐོར་གྱི་བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་ཐེངས་གསུམ་པ་ཟེར་བ་ཚོགས་ཚུན། རྒྱ་གཞུང་
ནས་གསང་བའི་གྲོས་ཚོད་སྤྲ་རྗེས་བཞག་སྟེ། བོད་ནང་དམངས་དྲག་གི་ལས་གཞི་དང་
“**ཁ་བྲལ་རིང་ལུགས་པར་འགོག་གྲོལ་**” གྱི་འཐབ་རྩས་ལ་འགྱུར་བ་བཏང་
བ་དང་། འཐབ་ཅོད་ཀྱི་ངོ་བོ་འང་དག་དང་རང་སྤྱོད་དཔར་གྱི་འགལ་བར་ཐག་
བཅད་དེ་དེ་མཆུངས་ཀྱི་བྱ་སྦྱོད་ཇ་དྲག་ཏུ་སྤེལ་བཞིན་ཡོད།

ཐེངས་འདིར་ལུགས་ལྡན་གྱི་སྐོར་ལ་མི་དམངས་ཉིན་རེའི་ཚགས་པར་དང་

ཀྱང་གོའི་བོད་ལྗོངས་ཟེར་བའི་གཞུང་འབྲེལ་དུས་ཚོགས་ཐོག་ཆེད་ཚོམ་སྒེལ་ཏེ་བྱངས་
 མེད་གཏམ་འབྱར་རི་སྟེན་ཅིག་འགོད་འབྲེམས་བྱས་པ་མ་ཟད། གངས་ཅན་སྐུལ་
 སྐྱོ་སོགས་པེ་ཅིང་དང་ལྷ་སར་སྤྲུལ་ཆེས་འབོད་འགྲུག་གིས་ཀྱང་གཞུང་གནད་ཡོད་འགོ་
 བྱིད་ནས་ཐུག་འཕྲད་བྱས་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཁྱི་ལི་རྒྱ་ནག་གཞུང་ཚབ་ཁང་གི་ལས་
 སྐྱོ་ཞིག་གིས་ཁྱི་ལི་ལྷ་མི་སྤྱང་སྐྱོབ་ཚོགས་པ་ཟེར་བའི་བྱེད་གཏེ་གས་སྒོ་བཟང་ཐུབ་
 བསྟན་ལ། བྱིད་ཚོར་དཀའ་ངལ་གང་ཡོད་ང་ཚོས་སེལ་ཐབས་བྱས་ཚོགས་ལུགས་སོགས་
 བརྗོད་བྱུང་ཞེས་ཁོ་པོས་བཤད་པ་གོ་ཐོས་འདུག་པ་བཅས། བཅན་བྱོལ་བོད་མིའི་
 སྤྱི་ཚོགས་གཏོར་བཅོམ་གཞིན་འགལ་གཏོང་བའི་སྲིད་རྒྱུས་གསར་པ་དངོས་སུ་ལག་
 བསྟར་བྱས་པ་དང་། ཕྱི་གས་གཞན་ཞིག་ནས་དོལ་རྒྱལ་རྒྱུད་ཏེ་དག་ལ་དདུལ་
 དངོས་ཀྱི་མཐུན་ཀྱེན་སྦྱར་ཏེ། དམིགས་ཡུལ་དང་ལྷ་སྤྱིད་གཅིག་དུ་འབྲེལ་ཞིང་།
 ཚོས་དད་རང་མོས་དང་ཤུགས་ཐུན་ཁ་ལ་བྱིར་ནས་རྒྱ་གཞུང་གི་བཀའ་སྐབས་ལྟེ་གནས་
 ཆེད་འཇུགས་ཀྱིས། ཡལོང་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་དང་། བཅན་བྱོལ་
 བོད་གཞུང་ལ་དམའ་འབེབས་བྱུང་གསོད་དང་། སྤྱི་སྦྱར་རྟོག་པོའི་གཏམ་འཆལ་
 ཁ་ལ་ཡོང་ཆད་འབྲུ་སྐྱུག་འབྲེམས་སྒྲོགས་དང་། ཡུལ་བྲིམས་དང་ཚོས་བྲིམས་ལ་
 ཅི་མི་སྐྱམ་པར་བཞུགས་སྐར་རྟེན་རམ་ས་ལར་དམར་གསོད་ཁྲག་སྦྱར་དང་སྤྱི་ཚོགས་
 ནང་མེར་སྲེག་འབྲུག་སྒོང་གི་ལས་ངན་ཚབས་ཆེན་བཅུ་མས་པ་མ་ཟད། ཡམ་ན་རྒྱལ་
 བའི་སྐུ་ཕྱར་དངོས་སུ་བདོ་བའི་ལས་འགྲུལ་ངན་གཤོམ་བྱེད་བཞིན་པ་སོགས་ལྷ་སྤྱིད་
 གང་ལ་བརྟམས་ཀྱང་རྒྱ་དམར་དང་བྱི་སྤྱང་ངན་འབྲེལ་བྱས་ཡོད་པ་མངོན་སུ་མ་ཆད་

མས་གྲུབ་ཅིང་། རྒྱ་གར་གཞུང་གི་འབྲེལ་ཡོད་མྱེ་ཚན་ནས་ཉེ་ཆར་གསལ་བསྒྲགས་
གནང་བའི་ནང་། མེ་དོ་ཆོད་ཟེན་པའི་ལག་དམར་གཉིས་དང་དེ་དག་གི་མྱིག་གྲོགས་
གཞན་ནམས་མྱེ་ཡི་ལྷ་མི་སྤྱང་སྦྱོབ་ཚོགས་པ་ཟེར་བའི་ཚོགས་མི་ཡིན་པ་དང་། དེ་
བཞིན་ལྷ་མི་སྤྱང་སྦྱོབ་ཚོགས་པ་ཟེར་བའི་བྱེད་གཏེ་འཆི་མེད་ཆོ་རིང་དང་སློ་བཟང་
ཐུབ་བརྟན་ཅན་འགའ་ཤས་ཤིག་ན་སར་ཟིང་སློང་དང་མི་གསོད་བྲག་སྦྱོར་ལ་ཐེ་བུས་
ཡོད་པས་རྒྱ་གར་གཞུང་ནས་བྲིམས་ཞིབ་གནང་བཞིན་ཡོད།

དོལ་རྒྱལ་རྗེས་འབྲངས་པོད་མི་ཆེས་ཉུང་ཤས་ཤིག་གི་ལྷ་སྦྱོད་ནི་དོལ་རྒྱལ་
ཁ་ལ་འབྲེར་ནས་རྒྱ་དམར་གཞུང་དང་ལག་སྦྲེལ་ཏེ། པོད་ཀྱི་བརྟན་སྲིད་སྦྱིའི་བདེ་
ཅུར་གཞོད་སྦྱོན་གཏོར་བཤིག་གང་ཐུབ་དང་། གཞུང་དམངས་དབར་དང་། ཆོས་
རྒྱུད་ཕན་ཚུན་དབར། གཞིས་བྱེས་གཉིས་དབར་དང་མི་དམངས་ནང་ཁྲུལ་དབར་
དཀྲུག་ཤིང་དེའི་སྦྱོར་དང་། དག་པོའི་དདུལ་དངོས་ཀྱི་ཁེ་ཕན་ཅི་ཐོབ་གང་རག་
གི་དམིགས་བྱ་ཉག་གཅིག་ལས་མེད་པ་ཁོ་ཆོའི་གཏམ་སྦྱོད་ཀྱིས་ར་སྦྱོད་གསལ་པོར་
བྱས་ཡོད་ལྟ་བུས། གཞིས་བྱེས་གཉིས་སུ་གནས་འཁོད་པོད་རིགས་སེར་སྦྱ་ཕོ་མོ་
ནན་གཞོན་ཆང་མས་བརྟན་སྲིད་སྦྱིའི་འཕྲལ་ཕྲགས་ཀྱི་ཁེ་ཉེན་མ་འཛོལ་བར། དག་
པོ་དང་དག་པོའི་རྗེས་འབྲང་རྒྱགས་བྱི་ཉུང་ཤས་ཀྱི་གཡོ་བྱས་ལ་སྦྱོན་ཚུད་ནས་བྱིས་
འགྱུར་མེད་པའི་དོགས་ཐོན་གནང་དགོས་པ་དང་། ཉག་ཕྱིའི་དུས་སྐབས་འདིར་པོད་
མི་སེར་སྦྱ་ཕོ་མོ་སུ་ཡིན་རུང་སོ་སོའི་རྒྱལ་ཁབ་དང་མི་རིགས་ཀྱི་སྤང་དུ་ཅི་སྦྱོགས་
ཀྱིས་ཕན་ནུས་འདོན་གལ་ཆེ་བའི་གཞིན་སྦྱུལ་དང་། ཡགོང་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་

པོའི་སྐྱེ་ཆེ་ཞབས་པད་ཡུན་དུ་བཏན་ཅིང་། རྒྱལ་སྐྱོད་ཐུགས་ཀྱི་བཞེད་དགོངས་
པོད་དོན་བདེན་མཐའི་སྐྱེ་རིངས་དགྲུང་ནས་བཏེག་སྟེ་གངས་ལྗོངས་རང་དབང་གི་
ཉི་མ་མགྲོགས་ནས་མུར་དུ་འཆར་བའི་སྒྲོན་འདུན་བཅས།

པོད་རྒྱལ་ཡོངས་ཆོལ་ཁ་གསུམ་མཉམ་འབྲེལ་སྤྱི་ཁྱབ་རྒྱན་ལས་ཁང་
གཙོས་པའི་པོད་ཀྱི་གཞིན་ནུ་ལྷན་ཆོགས་དང་། པོད་ཀྱི་བྱད་མེད་ལྷན་ཆོགས་
སོགས་དབུས་ཆོགས་པ་ཁག་དང་། བཞུགས་སྐྱར་ཁུལ་གྱི་དགོན་སྡེ་དང་ས་གནས་
གྲོས་ཆོགས། ཟུར་སྦྱོང་སྡེ་ཚན། རང་བདེན་ཆོགས་རྒྱུད་། གཞན་ཡང་ཆོགས་
སྤྱིད་ཁག་བཅས་ཐུན་མིང་ནས། པོད་རྒྱལ་ལོ་༡༩༩༩ རབ་གནས་མེ་སྤང་ལོའི་
ཁྲུམས་སྟོད་ཟླ་བ། ཕྱི་ལོ་༡༩༩༧ ལོའི་ཟླ་༡༠ ཚེས་ལ ལ།”^{༡༤}

ཞེས་དོལ་རྒྱལ་ཆོགས་པ་ཟེར་བའི་པོད་མི་ཉུང་གས་འདི་དག་དོལ་འབྲེས་
རྒྱུད་བརྒྱུམས་ཏེ། བཟུན་དག་རྒྱ་ནག་གི་རྒྱ་གཞིར་གྱུར་པའི་གནས་རྒྱལ་ངོ་མ་པོད་
ཆོལ་གསུམ་མི་མང་ལ་ར་སྦྱོང་གསལ་བསྐྱགས་གནང་ཡོད་སྟབས། གཞིས་ཤེས་ཆོལ་
གསུམ་པོད་མི་བྱིངས་ཀྱིས་དོལ་རྒྱལ་འདི་དངོས་གནས་རྒྱ་འབྲེ་ལོག་འགོང་ཅན་ཞིག་

༡༤༦༥ ཕྱི་ལོ་༡༩༩༧ ཟླ་༡༠ ཚེས་ལ ཉིན་པོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་མཉམ་འབྲེལ་དབུས་སྤྱི་ཁྱབ་རྒྱན་
ལས་ཁང་གཙོས་པའི་པོད་ཀྱི་གཞིན་ནུ་ལྷན་ཆོགས་དང་། པོད་ཀྱི་བྱད་མེད་ལྷན་ཆོགས་སོགས་དབུས་
ཆོགས་པ་ཁག་དང་། བཞུགས་སྐྱར་ཁུལ་གྱི་དགོན་སྡེ་དང་ས་གནས་གནས་གྲོས་ཆོགས། ཟུར་སྦྱོང་
སྡེ་ཚན། རང་བདེན་ཆོགས་རྒྱུད་། གཞན་ཡང་ཆོགས་སྤྱིད་ཁག་བཅས་ཐུན་མིང་ནས་འབྲེམས་སྟེལ་
བྱས་པའི་«བདེན་དོན་གསལ་བཤད་» མོག་ངོས་༡༩ ནས་༡༩ བར་གསལ།

ཡིན་པའི་ངོ་པོ་གསལ་མེན་དུ་མཐོང་བས། དེ་སྔ་དོལ་འདྲེའི་སྒྲོར་སྒྲིང་གྲགས་སམ་
 དོ་སྒྲུང་དེ་ཙམ་མེད་པའི་ཡུལ་གྱུ་ཀུན་དུ་འདྲིའི་སྒྲོར་ལ་དམ་དོན་ཆེན་པོས་སྤང་བྲང་
 མ་འཛོལ་བའི་སྒོ་ནས་འདུག་ཞེས་བྱེད་ཐུས་མ་ཟད། དོལ་རྒྱལ་ཆོགས་པའི་དམིགས་
 ཡུལ་དང་ངོ་པོ་གསལ་པོ་མཆིན་པའི་སྒོ་ནས་བཀག་སྒྲོམ་བྱས་ཡོད། དཔེར་ན། དོལ་
 རྒྱལ་ཆོགས་པའི་བྱེད་གཏེ་གངས་ཅན་སྒྲ་མ་བོད་དུ་བསྐྱོད་སྐབས་ཀྱི་གཞུང་གིས་མདོ་
 སྤང་བྲང་བཀག་གིས་འབྲིལ་དུ་བྱ་དམངས་ལ་(“རྒྱལ་གཅེས་ཆོས་གཅེས་”སྒྲོར་
 གྱི་)གཏམ་བཤད་ཅིག་ཡོང་བའི་རེ་ངན་བཅངས་ནའང་། དགོན་པའི་སྒྲ་བྱ་དང་།
 ས་གནས་མི་དམངས་བཅས་ནས་ངོ་ཚྏ་ལ་དང་སྒྱུར་ཡིག་སྤེལ་བ་སོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་
 ར་དག་ཅན་དུ་བྱུར་པས་རེ་བ་དོན་ཐོག་དུ་མ་འབྲིལ་བ་དང་། མདོ་སྤང་པ་ཡོན་ཏན་
 རྒྱ་མཚོ་ཞིས་དེ་སྔ་ཆོས་འབྱུང་དང་ལོ་རྒྱུས་བརྩམས་པར་བཞེན་མདོ་སྤང་པ་ཆང་མས་
 བསྐྱུགས་བརྗོད་ཡོད་པ་དེ་གཤེགས་མེས། གངས་ཅན་སྒྲ་མ་སོགས་ནས་ཁོ་པའི་སྒྱུ་
 དུར་པ་ཡུལ་དུ་ཁྱེར་ནས་མཆོད་རྟེན་བཞེངས་ཀྱི་སོགས་ཀྱི་ལས་རིམ་འགོ་འདྲུགས་
 བཞིན་པའི་སྐབས་སུ། པ་ཡུལ་གཉེན་ཆེན་དང་མི་དམངས་ཀྱིས་ཁོ་པའི་དོལ་རྒྱལ་
 གྱི་རྗེས་འབྲངས་ཏེ་ཡུ་གོང་ས་མཆོག་ལ་མཆོན་སྤྲད་ཞུས་པའི་ལས་ངན་ཆབས་ཆེན་
 བསགས་པའི་གནས་ཚུལ་ཤེས་འཕྲལ་མཐའ་གཅིག་དུ་འགོག་ཚོལ་གྱིས་ཡོང་མ་བཅུག་
 པ། ཉེ་དུས་(ཕྱི་ལོ་༢༠༠༦ ལོར་)ལྷ་སའི་དགའ་ལྡན་དགོན་པར་རྒྱ་གཞུང་གི་
 རྒྱལ་སྒྲོར་འོག་དོལ་རྒྱལ་གྱི་སྒྱུ་འདྲ་བཤམས་ཡོད་པ་གཏོར་བཤིག་དང་མཐར་སྐྱོད་
 བཏང་བ་སོགས་གནས་ཚུལ་འདི་དག་གི་ཐོག་ནས་ཀྱང་བོད་གཞིས་ལུས་མི་དམངས་

ཀྱིས་དོལ་ཀྱལ་རྗེས་འབྲངས་པ་ཆོའི་ངོ་བོ་གསལ་རྗེན་དུ་མཐོང་བེན་པ་ཤེས་བྱུང་བོ།

1

༡། བོད་ཀྱི་གཞིན་ནུ་ལྷན་ཆོགས་ཀྱིས་དམིགས་བསལ་ཆོགས་འདུ་བསྟུ་
སྐོང་གིས་བཞག་པའི་གྲོས་ཆོད།

ཕྱི་ལོ་༡༩༩༥ ཟླ་༥ ཆོས་༡༠༡༡ ཉིན་བོད་ཀྱི་གཞིན་ནུ་ལྷན་ཆོགས་ཀྱིས་
དམིགས་བསལ་ཆོགས་འདུ་བསྟུ་སྐོང་གིས་དོལ་ཀྱལ་བཞེན་གསོལ་དམ་བསྒྲགས་ཐང་
བྱེད་ཕྱོགས་ཇི་དགེའི་སྐོར་བགྲོ་སྒྲུང་ལྷུག་བསྟུར་གྱིས་གྲོས་ཆོད་དོན་ཆོན་དགུ་ཅན་ཞིག་
བཞག་ཡོད་པ་ནི།

༡། ཆོགས་བཅར་བཡོངས་ནས་ཡགོང་ས་མཆོག་གི་བཀའ་སློབ་གཞི་བཟུང་བོད་
བཟླ་མེད་དང་ཡ་ཀྱལ་བའི་སྐུ་ཕུ་ལས་གལ་འགངས་ཆེ་བ་མེད་སྟབས་སྤང་
ཟུང་འཛོལ་མེད་ཚུལ་བཞིན་ཞུ་རྒྱུའི་དམ་འབུལ་དང་འབྲེལ་ས་རྟགས་འགོད་
འབུལ་ཞུ་རྒྱ།

༢། ཆོགས་མི་རྣམས་ས་གནས་སོ་སོར་འགྱུར་རྗེས་བདུན་གཉིས་ནང་ཚུད་ས་གནས་
གཞིན་ནུའི་ཆོགས་མི་ཡོངས་རྫོགས་ལ་ཡགོང་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོའི་
བཀའ་སློབ་བརྟན་འཕྲིན་གཟིགས་འབུལ་དང་འབྲེལ་ཆ་སྤུང་བཞེན་ཕྱོགས་སྐོར་
དམིགས་བསལ་ཆོགས་འདུའི་གྲོས་ཆོད་དང་བཅས་ངོ་སྤྲོད་ཐོག་ཆོགས་མི་སོ་
སོ་ནས་ཕྱིས་འབྱུང་སྤང་ཟུང་ཚུལ་བཞིན་ཞུ་རྒྱུའི་དམ་བཅའ་དང་བཅས་དོ་བདག་
སོ་སོའི་ས་རྟགས་འགོད་འབུལ་གྱིས་ལས་དོན་ཇི་བྱས་ཀྱི་ལས་བསྡོམས་དབུས་

རྒྱུན་ལས་ཁང་དུ་འབྲལ་འབྲལ་དགོས་ཀྱི།

༡། གཞིན་ནུའི་ཚོགས་མི་ནང་ཁྱལ་དོལ་ཀྱལ་མི་བརྟེན་པ་གཙང་སེལ་བྱུང་མཚམས་
རིམ་པས་མང་ཚོགས་ནང་ཡ་ཀྱལ་བའི་བཀའ་དགོངས་ཇི་ཡིན་དོ་མ་གསལ་
དོགས་ཐུབ་སྐྱད་བཀའ་སློབ་བརྟན་འཕྲིན་གཟིགས་འབྲལ་དང་འབྲལ་གཞིན་
ནུའི་ལངས་ཕྱོགས་ཇི་ཡིན་དོ་སྤྱོད་ཐོག་མང་ཚོགས་དང་། ལྷག་པར་གཞིན་
རྒྱུས་ནམས་ནས་སྤང་སྤང་ཚུལ་བཞིན་དགོས་པའི་འཛོད་བསྐྱལ་ཞུ་རྒྱ།

༢། གཞིན་ནུའི་ཡན་ལག་མེད་རིགས་ཀྱི་ས་གནས་ཁག་ལའང་ཐག་ཉེ་འབྲལ་
མཚུངས་གཞིན་ནུའི་ས་གནས་རྒྱུན་ལས་སོ་སོ་ནས་ཡ་ཀྱལ་བའི་བཀའ་སློབ་
བརྟན་འཕྲིན་གཟིགས་འབྲལ་དང་འབྲལ་གོང་བཞིན་དེལ་བསྐྱལ་ལས་འཛོད་བསྐྱལ་
གནང་ཐབས་གནང་རྒྱ།

༣། དམིགས་བསལ་ཚོགས་འདུ་འདྲིའི་ཐོག་ནས། རང་གཞུང་བཀའ་ཤག་དང་།
སྤྱི་འཐུས། ཚོས་རིག་ལས་ཁུངས། ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས། རང་སྤྱོད་ལས་
ཁུངས་བཅས་པར་ཁུངས་སོ་སོ་ནས་འབྲལ་ཡོད་ཕྱག་བརྟན་ཇི་དགོས་ཀྱི་འཛོད་
བསྐྱལ་སྟན་ཞུ་འབྲལ་རྒྱ།

༤། དེ་བཞིན་བོད་ཀྱི་གཞིན་ནུའི་སྤྱི་བྱུང་དབྱས་རྒྱུན་ལས་ཁང་ནས་དགོན་ཁག་ནམས་
ལ་དོལ་ཀྱལ་བརྟེན་ཕྱོགས་ཐད་གཞིན་ནུའི་ལངས་ཕྱོགས་ཇི་ཡིན་དོ་སྤྱོད་དང་
འབྲལ་ཡ་ཀྱལ་བའི་བཀའ་དགོངས་ལྟར་ཆང་མས་བོད་བརྟན་སྤྱོད་བདེ་ཅ་དང་།
ཡ་ཀྱལ་བའི་སྤྱི་བྱུང་དབྱས་པར་དགོངས་བཞེས་ཀྱིས་སྤང་དོར་འཛོལ་མེད་

དགོས་པའི་འབོད་བསྐྱེལ་གནས་བྱིས་ས་གནས་རྒྱན་ལས་བརྒྱད་འབྲེལ་རྒྱ།
 ༥། བོད་ཀྱི་གཞིན་ནུའི་སྤྱི་ཁྱབ་དབུས་རྒྱན་ལས་ཁང་ནས་དོལ་རྒྱལ་བརྟེན་གསོལ་
 འགོག་སྒྲོར་ལངས་ཕྱོགས་ངོ་སྤྲོད་ཡིག་ཆ་དང་སྤྱོད་ཀྱི་ལས་རྒྱལ་བརྟེན་གསོལ་
 ཁྱབ་སྤེལ་བྱ་མི་ཆེ་མེད་གཤམ་ནམས་ལ་འང་ཡ་རྒྱལ་བའི་པག་འདེག་ངས་ལྟར་
 བོད་བརྟེན་སྤྲོད་ཀྱི་བདེ་ཅེར་དགོངས་ཏེ་མཆོམས་འཛོག་གནང་གལ་འབོད་
 བསྐྱེལ་ཞུ་རྒྱ།

༦། གལ་ཏེ་ཆོགས་མིའི་ཁྲོད་ནས་མཐུད་དོལ་རྒྱལ་བརྟེན་གསོལ་བྱེད་རྒྱ་མཁྱེགས་
 བཟུང་བྱ་མཁན་ཡོད་ཆོ་གཞིན་ནུའི་ཆོགས་མིའི་ཁྲོད་ནས་བྱེད་འབྲུད་བྱ་རྒྱ།

༧། བོད་ཀྱི་གཞིན་ནུའི་སྤྱི་ཁྱབ་དབུས་རྒྱན་ལས་ཁང་ནས་ཆོགས་པ་ཁག་ལ་འང་དོལ་
 རྒྱལ་བརྟེན་གསོལ་བྱ་མིའི་རིགས་ཆོགས་མིའི་ནང་འབྲུག་གནང་མི་ཡོང་བའི་
 འབོད་བསྐྱེལ་ཞུ་རྒྱ་བཅས་ཀྱི་གོས་ཆོད་བྱུང་ཡོད།^{༡༩༥}

ཅས་བོད་ཀྱི་གཞིན་ནུ་ལྟན་ཆོགས་ཀྱིས་དམིགས་བསལ་ལྟན་ཆོགས་བསྐྱེད་
 སྒྲོང་གིས་གཞིན་ལྟན་ངོས་ནས་དོལ་རྒྱལ་ཐད་ཀྱི་ལངས་ཕྱོགས་དང་བྱེད་སྒྲོག་གསལ་
 བསྒྲགས་དང་འབྲེལ། རང་གཞུང་དང་མི་མང་ལ་གོ་རྟོགས་སད་ཐབས་ཀྱི་ལས་འགུལ་
 རིམ་པར་སྤེལ་ཏེ་ཡགོང་ས་མཆོག་དང་། རང་གཞུང་ལ་ཕུར་བྱ་མཉམ་འདེགས་
 ཞུས་ཡོད།

༡༩༥༥ ཕྱི་ལོ་༡༩༩༥ ཟླ་༩ ཆོས་ལཱ་ ཉིན་འགྲེམས་སྤེལ་བྱས་པའི་«བོད་ན་གཏམ་བསྐྱེས་པའི་
 མིག་འབྲེད་» ཤོག་ངོས་༤༩ ནས་མཉམ་བཅས་ལ།

༡། མདོ་སྨད་ཆོལ་ཁའི་མི་དམངས་ཀྱི་སྒོ་སྤྲོད་ཀྱི་ལྟ་བུ་དང་འབྲེལ་བའི་རྣམས་
སྨོད་ཐོག་ལངས་སྟོགས་བཟན་པའི་སྒོ་ནས་གདོང་ལེན་ཇི་ཉུས་སྒྲོར།

ཡགོང་ས་ཡུལ་མགོན་ཆེན་པོས་དོལ་བྱུང་བཞེན་གསོལ་དམ་བསྒྲགས་
མཛད་པའི་བཀའ་སློབ་རིམ་པར་ཕེབས་པ་དང་ལྟན། མགོན་པོ་གང་གི་སྐུ་པས་འབངས་
སུ་གཏོགས་པའི་མདོ་སྨད་མི་དམངས་ཀྱི་སྒོ་བཟན་འགྱུར་མེད་ཐོག་ཡུལ་བའི་
བཀའ་དགོངས་བསྒྲུབ་པའི་ཞབས་འདེགས་ཅི་རྒྱས་ཞུས་ཡོད། དེ་ཡང་ཡགོང་ས་
མཆོག་ནས་དོལ་བྱུང་དམ་བསྒྲགས་ཡོངས་བསྒྲགས་གནང་བའི་ཕྱི་ལོར་མདོ་སྨད་ཆོལ་
ཁའི་དབུས་སྤྱི་ཁྱབ་རྒྱ་ནས་ལས་ཁང་ནས་བྱེས་འབྱོར་མདོ་སྨད་ཁོངས་གཏོགས་གནད་
ཡོད་མི་འཕུས་སྒྲོང་འཛོམས་ཀྱི་སྒོ་སྤྲོད་ཆོད་གོས་ཆོད་དོན་ཆོན་ལྔ་བཞག་པའི་
ནང་འཁོད་དོན།

“གཞིས་བྱེས་བོད་མི་ས་ཡ་དུག་གི་འདི་ཕྱིའི་སྐུ་པས་གནས་དམ་པ་ཡགོང་
ས་ལྷ་མིའི་རྣམ་འདྲན་ཡུལ་མགོན་ཡུལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཅིང་གཟིགས་
པ་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་ལྷ་སྤྱང་བཞེན་སྟོགས་སྒྲོར་ཡེ་ཤེས་དབྱིངས་དབྱུང་གིས་སྦང་
དོར་བཀའ་སློབ་བཀའ་དྲིན་རིམ་པར་བསྐུལ་ནས། བོད་འབངས་སྤྱི་བོ་གནམ་བཞེན་
ཡོངས་ཀྱིས་བཀའ་དགོངས་འགལ་མེད་འདུག་ཐོག་ཚུལ་བཞིན་བགྱིས་དང་བགྱིད་
བཞིན་པ་བསྐྱགས་འོས་སུ་གྱུར་པ་དེ་ལྟར་ཡང་། ལྷ་མི་སྤྱང་སྐྱོབ་ཆོགས་པ་ཟེར་བ་
དོན་དུ་དབྱིན་ཡུལ་དུ་གནས་སྟོན་སྐལ་བཟང་རྒྱ་མཆོད་དང་། དེང་སྐབས་ལྷེ་ལིར་

གནས་སྤྱོད་འཆི་མེད་ཆོ་རིང་ཅན་དམ་ཉམས་མེ་བུང་གིས་མིང་འདྲ་མིན་གྱི་ཐོག་ནས།
 ཡ་སྤྱོད་མོང་ཡ་གོང་ས་ཡ་སྤྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་དང་པོད་གཞིས་ཤེས་གཞུང་
 དམངས་ཡོངས་ལ་གནས་དུས་ཆོད་ཅིས་ཀྱིས་ཁྱད་གསོད་དང་སྒྲོ་སྒྱར་མཆོན་སྤྱད་
 ཀྱི་ངན་ངག་སྒྲོར་མི་གོང་བ་མང་དག་ཅིག་ཡིག་གྱུར་གྱི་ལམ་ནས་སྡེལ་བཞིན་པ་དང་།
 རྒྱལ་གཤོན་སྤྱི་འཐུས་པ་དེ་ཆོས་རང་ཚུགས་མ་ཟིན་པར་དབྱ་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་
 ཉག་ཅིག་ཏུ་གྱུར་ཏེ། ཡ་གོང་ས་ཡ་སྤྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་དང་སྒྲོབ་མའི་དབར་།
 པོད་མི་དང་ཏོར་མོག་དབར་། དགེ་ལུགས་པ་དང་ཆོས་ལུགས་ནང་པན་ཚུན་དབར་།
 བཅས་ལ་དཀྱུགས་ཤིང་ངན་སྦྱོར་ཅོམ་འདོད་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་ཡིག་གྱུར་ཁག་
 ཅིག་ནང་ཡ་གོང་ས་ཡ་སྤྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་ཀྱན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་
 བཞད་པར་བཀའ་བཏུན་གནང་ཚུལ་དང་། མདོ་སྤྱད་དུ་ཕེབས་ལམ་བཀག་ཚུལ།
 མདོ་སྤྱད་མི་དམངས་ནས་མ་མཁྱེན་ན་པངས་ཚུལ་སོགས་དམ་སྤྱིས་མོངས་རྒྱད་
 བརྒྱམས་ཏེ་སྦྱོན་པའི་ཟ་བདོལ་ཏུ་བུའི་ཁྲུངས་མེད་གཏམ་འཆལ་སྦྱོ་དམ་ཆེན་པོས་
 སྡེལ་བ་འདི་ནི་དོན་ཡོང་ས་ཡ་སྤྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་དང་མདོ་སྤྱད་མི་
 དམངས་དབར་མདོན་སྤྱུལ་དུ་དཔེན་དཀྱུག་གི་འདྲེ་ལག་ནག་པོ་བརྒྱུད་རྒྱུའི་བསམ་
 སྦྱོར་ངན་གསོམ་ཤེད་བཞིན་པ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། མདོ་སྤྱད་ཆོལ་ཁའི་དབྱས་སྦྱི་ཁྲུབ་
 རྒྱན་ལས་ཁང་ནས་ཤེས་འཕྱོར་མདོ་སྤྱད་ཁོངས་གཏོགས་གནད་ཡོད་མི་འབྱས་སྤོང་
 འཛོམས་ཀྱིས་གྲོས་བསྡུར་གཟབ་ནན་བཞིས་ཏེ་གྲོས་ཆོད་གཏན་འཕེབས་བྱུང་བ་གསལ་
 གསལ།

༡༥ གོང་ས་ཡུལ་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་མདོ་སྨད་དང་འབྲེལ་ཡོད་
 གྱི་བཀའ་སློབ་གང་བསྟུན་པའི་ཅག་མདོ་སྨད་མི་དམངས་ལ་འབྲི་བཞིག་
 ལས། དམ་ལོག་འཆི་མེད་ཆེ་རིང་ཅན་གྱི་ཅག་ལ་བྱས་གཏོགས་སྟབས་
 འཆང་བྱེད་རྒྱུ་འོས་ཐང་ཏིལ་འབྲུ་ཙམ་ཡང་མེད་པ་ཤེས་དགོས་ཤིང་།
 འདི་ག་ཉེན་དྲགས་པའི་རྩ་ཚུལ་གཞི་ཅན་ཞིག་སྟབས་སུ་བཟུང་སྟེ་བོད་མིའི་
 སྤྱི་ཚོགས་ཁྲག་ལྟར་དཀྱིག་འདོད་མཁན་ལོག་སློན་གྱི་ཅག་ལྟ་བུས།
 གོང་ས་ཡུལ་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་དང་ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་
 བཞད་པ་ཡབ་སྲས་དང་བཅས་པའི་མདོ་སྨད་མི་དམངས་ཡོངས་ཀྱི་དམ་
 ཀའ་ཙམ་མིའི་རྒྱ་མཚོར་དུག་ཆུ་འཕོ་རྒྱུ་འཕྲོ་སྟོང་འཆང་བ་དེར་གཞིས་བྱེས་
 མདོ་སྨད་མི་དམངས་ཆང་མས་འོ་སྟོན་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན།

༡༦ མདོ་སྨད་མི་དམངས་ནས་ད་བར་གོང་ས་ཡུལ་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་
 གི་བླགས་མེ་བཀའ་བློན་ཆེད་མེད་སྟེང་བཅངས་ཀྱིས་བཅན་བྱོལ་བོད་གཞུང་
 གི་བཀའ་དགོངས་མཛད་རྒྱུ་ལ་སློང་བྱང་གསུམ་གཏད་དེ་སྤྱང་བཅི་
 ཞུས་དང་ཞུ་བཞིན་པའི་སྐོར་མདོ་སྨད་ཚོགས་ཆེན་ཁྲ་མེས་ཀྱི་གོས་ཆོད་
 རང་གསལ་ལྟར་དང་། སྨད་མར་ཡང་ཡུལ་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ས་ཡུལ་མགོན་
 ཆེན་པོ་མཆོག་གི་སྤྱི་ཕུ་མཛད་འབྲིན་དང་། གཞིས་བྱེས་བོད་རྒྱུ་ཆེད་མང་
 ཚོགས་ཀྱི་བདེ་ཙམ་འགལ་ཆུན་བཟོ་མཁན་ཕྱི་ནང་དགྲ་བོ་གང་ན་སུ་མཆིས་
 ལ་འོ་སྟོན་གདོང་ལེན་བྱེད་རྒྱུ་འོས་ཐང་བཞག་ཡོད།

ག༽ ཉེདུས་བཞུགས་སྐར་ན་རམ་ས་ལར་མི་གསོད་ཁྲག་སྦྱོར་གྱི་ལས་ངན་ཆ་བས་
 ཆེ་བཅུམས་ཏེ་རྒྱ་གར་གཞུང་ནས་ལག་དམར་གཉིས་གསལ་བསྐྱགས་གནང་
 ཟེན་པ་དང་། འཆི་མེད་ཆེ་རིང་ཅན་ལ་འདྲི་ཅད་ཞིབ་འདུག་གནང་བཞིན་
 པ་བཅས་དག་པོ་འདི་དག་གི་ཉེན་ཆ་བས་ཆེ་བའི་སྦྱོད་རྩལ་ལ་རྒྱ་ཆེའི་མང་
 ཆོགས་ནས་བྱིས་འཁྱོད་མེད་པའི་དོགས་ཟོན་དང་དགོངས་བཞེས་གཟབ་
 ནན་གནང་དགོས་པའི་དུས་ལ་བབས་འདུག་པ་དང་། ལས་དོན་འཐུས་
 ཤོར་བཏང་སྟེ་ལག་དམར་འཛིན་བཟུང་མ་ཐུབ་པ་འདིར་སློ་ཕམ་དང་སེམས་
 ངལ་ཅི་ཆེ་བྱུང་ཞིང་། མངོན་སུམ་དུ་ཡ་རྒྱལ་བའི་སྐྱུ་ཕུ་ལ་ཉེན་ཁ་ཅི་ཆེར་
 འདུག་པ་སྤྱིང་ནས་བཟོད་ཐབས་བྲལ་བས། འབྲེལ་ཡོད་ལ་ཁེ་ཉེན་སྤང་
 འདེགས་ཀྱིས་སྟོད་གཡེང་འགལ་འཛོལ་མེད་པ་དགོས་པའི་གཞིན་སྐྱལ་
 ནན་ཆེར་གནང་རྒྱུ།

ང༽ གཞིས་བྲེས་གཉིས་སུ་གནས་འཁོད་མདོ་སྤང་གྱི་དགོན་སྡེ་ཁག་དང་། སློབ་
 བླ། གཞིས་གོང་ཁག་བཅས་ཀྱི་འགོ་དམངས་ཡོངས་ནས་རྒྱ་དུ་གཞིས་
 བྲེས་བོད་མིའི་བདེ་ཅུ་དཀྱིག་མཁན་དག་གཤེད་འདི་རིགས་ཀྱི་གཡོ་འོག་
 དུ་མི་ཚུད་པའི་དོགས་ཟོན་དང་། དུས་བསྟུན་གདོང་ལེན་ཁ་གཏད་གཅོག་
 རྒྱུའི་གསྐྱིག་ཨང་གསར་དགོས་ཤིང་། གནས་ཚུལ་གལ་ཆེའི་རིགས་སྐབས་
 འཕྲལ་ན་ས་བཞུགས་སྐར་མདོ་སྤང་ཆོལ་ཁོའི་དབྱས་སྤྱི་བྲལ་རྒྱུན་ལས་ཁང་
 ལ་བདེ་འཕྲིན་འབུལ་རྒྱུ།

ཅད་ བོད་གཞུང་པ་ལ་འཁོར་ནམ་པ་དང་། བོད་མི་མང་སྤྱི་འབྲུས་ནམ་པས་ཀྱང་
 བོད་གཞུང་གི་སྤྱི་གཞི་འཛུགས་དང་། བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་བཅས་པར་དམ་
 ཉམས་མེ་བྱེད་གིས་ངན་སྦྱོར་ཚོམ་བཞིན་པའི་ཇ་དྲག་གི་དྲུས་བབ་ངོས་འཛིན་
 གསལ་གཟིགས་བྱེད་པ་གནང་སྟེ། མགོ་རུལ་སྤྲུལ་མ་ཆོར་བ་དང་། འགན་
 ཁུར་མེད་པ། དབུ་ལྷ་རྒྱུད་གིས་ཁུར་ཀྱང་འཛུམ་གྱི་ལ་ལེ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་
 ངང་ཚུལ་མི་འཛིན་པར་འགོ་འཁྲིད་དང་ལམ་སྟོན་གཏོང་ལེན་དྲུས་ལས་
 མི་ཡོལ་བར་མཇུག་བྱེད་པའི་གཞིན་སྤྱུལ་ལྷ་རྒྱུ་དང་། བོད་ལ་བརྩེ་ཞེན་
 ཆེ་བའི་གནས་ཡུལ་ཀྱང་གར་གཞུང་ལ་འང་མི་ངན་དེ་དག་ཡན་པོར་མི་གཏོང་
 བར་བརྩན་ཞིབ་ཚགས་ནན་དགོས་པའི་སྟན་འབུལ་ལྷ་རྒྱུ་བཅས་ཀྱི་གྲོས་
 ཚོད་གསལ་བསྐྱགས་སུ།

མདོ་སྐད་ཚོལ་ཁའི་དབུས་སྤྱི་ཁྱབ་རྒྱུན་ལས་ཁང་ནས། ཕྱི་ལོ་༡༩༩༧ ཟླ་

༧ ཚེས་༩ ཉིན།^{༡༡༩༩}

ཞེས་སྐབས་དེར་དོལ་བྱལ་ཚོགས་པ་བརྟན་དག་ཀྱང་མར་ལ་མགོ་འདོགས་
 ཞུས་ནས་དྲུས་ཡུན་རིང་པོ་སོང་མེད་པས། ཕྱི་ནང་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ཁྲིད་དོལ་
 རྒྱལ་གྱི་གནད་དོན་ལ་བོད་མིའི་ནང་ཁྱལ་གྱི་གནད་དོན་ཁོ་ནར་ངོས་འཛིན་བྱེད་མཁན་
 ནམས་ལ་སྟོན་ཚུད་ནས་དོགས་ཚོན་དགོས་པའི་འཛིན་བསྐུལ་བྱ་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་གལ་

༡༩༩༩ ཕྱི་ལོ་༡༩༩༧ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༥ ཉིན་འབྲེམས་སྟེལ་བྱས་པའི་«བདེན་གཏམ་བསྐྱུས་པའི་
 མིག་འབྲེད་» ཤོག་ངོས་ ༧༩ ནས་ ༧༩ བར་གསལ།

འགངས་ཆེ་བས། བོད་གཞུང་བཀའ་ཤག་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཆོགས་སྡེ་ཆང་མས་མི་
དམངས་ཁྲིད་གོ་རྟོགས་སྡེལ་བར་ཕན་ནུས་ངེས་ཅན་ཞིག་བྱུང་ཡོད།

དེ་རྗེས་རིམ་པས་དོལ་ཀླུ་འཛོགས་པ་དང་བསྟན་དག་གུ་དམར་གཉིས་ཁྲི་
སྤང་ལག་སྡེལ་བྱས་པའི་གནས་ཚུལ་ཤོག་བུའི་ནང་མེ་བཞིམ་མ་བྱུང་བར་སྦྱོར་བྱུ་ན་
གི་མིག་མདུན་དུ་ཐོན་པ་དང་། དོལ་འཛོགས་ཀྱིས་ཀླུ་གཞུང་གི་དཔལ་འབྱོར་གི་ཀླབ་
རྟེན་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུལ་མཆོག་དང་བོད་གཞུང་ལ་གནས་དུས་ཆོད་ཅིས་ཀྱིས།
བོད་མིའི་ཆིག་སྒྲིལ་གི་རྒྱས་བྱུགས་ཉམས་རྒྱད་གཏོང་བའི་བྱས་ངན་རིམ་པར་སྡེལ་
བར་བཅུམས་པ་ན། བོད་ཆོལ་གསུམ་མི་དམངས་ཡོངས་ནས་དག་པོའི་བྱས་ངན་
རྒྱས་མེད་དུ་གཏོང་རྒྱུའི་ཆོད་སེམས་བརྟན་པོ་མཆོན་ཆེད་མདོ་སྤྲད་དབུས་སྦྱི་བྱུབ་
རྒྱུ་ཁང་ནས་ཆོགས་ཆེན་རིམ་པའི་དཔོངས་དོན་དང་། བྱུ་ཁོངས་མི་དམངས་
ནང་ས་ཉགས་བསྐྱུ་རུབ་ཀྱིས་མདོ་སྤྲད་ཆོལ་ཁོངས་ཀྱི་མི་དམངས་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་
ལངས་ཕྱོགས་མཆོན་པའི་ཆོད་ཡིག་བོད་ཁྱི་ནང་ཀྱན་དུ་ཡོངས་བྱུབ་འབྲེམས་སྡེལ་
གནང་ཡོད་པ་དེ་ནི།

མདོ་སྤྲད་མི་དམངས་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་གྲྲིས་ཆོད།

༡༡། །དང་འཛམ་བུ་གླིང་འདིར་ཡ་ཀླུ་དབང་བསྟན་འཛིན་གུ་མཆོའི་མཛད་འཕྲིན་
ཟུ་ནས་ཟུར་འཕགས་ཤིང་། ཨ་རི་དང་ཡོ་རོབ་མཐུན་ཆོགས་ཀྱིས་གཙོས་པའི་ཀླུ་
སྦྱིའི་ཁྲིན་དུ་གཞུང་འབྲེལ་དང་གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་ཆོགས་སྡེ། དང་བདེན་

གྲི་ལམ་ལ་འདྲུག་མཁན་སྒྲིར་པ་བཅས་ནས་བོད་དོན་བདེན་མཐའ་གསལ་ཐབས་ལ་
 མཐུན་འགྱུར་རོགས་ཕན་གནང་བྱུགས་ཏེ་ཆེར་འགྲོ་བཞིན་པ་མ་ཟད། རྒྱ་ནག་དང་
 ཕྱི་རྒྱལ་རང་དབང་ལུང་པར་གནས་འཁོད་རྒྱ་རིགས་གཟུ་བོར་གནས་པ་དག་གིས་
 ཀྱང་ཡ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་དབུ་མའི་ལམ་ལ་དོ་སྣང་རྒྱུ་སྒྲིར་ཏེ་ཆེར་འགྲོ་བཞིན་པ་
 མོགས་རང་ཅག་གི་སྤྱིད་པའི་ཉི་མ་གར་ལ་ཉེ་བའི་དྲགས་ཉེན་ལེགས་ཆོགས་སྒྲོ་ཀྱན་
 ནས་འགྲིག་བཞིན་པ་དང་མཉམ་དུ། བོད་ནང་བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་མི་རིགས་
 དང་བཅས་པ་སྤྱ་མཐུད་སྤང་འཛིན་ཡུན་གནས་བྱུ་བམིན་སྒོ་ཆབས་ཆེ་རུ་འགྲོ་བ་དང་།
 དེ་ཅིན་ཕྱོགས་ནས་ཡ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་བོད་རྒྱ་ཁི་མོ་ལ་གྲི་ལམ་ནས་ཚོད་རྟོག་འདུམ་
 སྒྲིག་གནང་རྒྱུའི་དཀྱུལ་ཆེའི་དགོངས་བཞེད་ཡོངས་བསྒྲགས་རིམ་པར་བསྐྱངས་པ་
 ལ། ད་བར་དོན་ཕན་ལྡན་པའི་ལ་ལན་གསལ་པོ་མ་བྱུང་བར་ཁི་མོ་ལ་དུས་ཆོད་ནར་
 འགྲངས་བྱེད་བཞིན་པ་བཅས། བཟང་ཕྱོགས་དང་ངན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆ་གཉིས་བསྒྲོལ་
 ཅིང་འདྲེས་ཏེ་ཡོད་པའི་གནས་སྤངས་འདི་ནི་གིན་ཏུ་ང་དྲག་གི་དུས་རིམ་ཞིག་ཏུ་སྒྲེབས་
 ཡོད་པས་ན། བྱེས་འཁོད་མདོ་སྤྲད་སེར་སྒྱུ་མང་ཆོགས་ནས་བསམ་ཞིབ་ཀྱིས་གཏན་
 འཁེབས་དོན་འབྲེལ་དགོས་པའི་དོན་གནད་ཁག་ག་གམ་གསལ།

༡༥ མདོ་སྤྲད་ཆོལ་ཁའི་ཆོགས་ཆེན་སྤྲ་རྩེས་སུ་གྲོས་ཆོད་བསྒྲོལ་འཛིན་བྱས་
 པའི་འབྲུ་དོན་ནམས་རང་ཁོངས་མང་ཆོགས་ཀྱིས་སྤང་བཅི་དོན་འཁེབས་
 འབྲུང་ཐབས་སུ་དོག་ཅ་ཆིག་སྒྲིལ་གནང་དགོས་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་རྒྱལ་
 དབང་བཞུན་འཛིན་རྒྱ་མཆོས་ལམ་སྟོན་བཀའ་སྒྲོ་བཅི་གནང་ལ་ཡོད་གཉིས་

ཐེ་ཆོམ་མེད་པར་འབད་སྐྱབ་ལུ་ཁྱུ་མདོ་སྦད་ཆོལ་ཁའི་གཞི་རྩའི་ལངས་
ཕྱོགས་སུ་འཛིན་ཏུ།

༣༥ ཕྱི་ལོ་༡༩༩༥ མའི་ཟླ་༩ ཆོས་༡༥ ཉིན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འབྲས་སྐབས་
བརྒྱ་གཉིས་པའི་ཆོག་སྤྲུལ་དང་པོའི་ཐོག་སྤྱི་མོས་ཀྱིས། ཡགོང་ས་སྐབས་
མགོན་ཆེན་པོས་དུས་ནས་དུས་སུ་ཡེ་ཤེས་དབྱེངས་དབྱེད་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་རྩ་
དོན་དང་དེའི་སྐྱབ་ཐབས་སྤྱད་དུས་ཐག་གཅོད་ཅི་གནང་ལ། མང་མོས་
ཐག་གཅོད་འོས་བསྟུན་ལམ་ནས་གཏན་ལ་ཡབ་པ་དང་བྱུང་མེད་པའི་རྣམ་
ཤུགས་ལྡན་པར་བོད་མི་ཡོངས་ནས་ཆད་འཛིན་ལུ་ཁྱུ་ཞེས་གྲོས་ཆོད་བསྟོན་
འཛིག་བྱས་པ་ནི། ཕྱི་ལོ་༡༩༩༥ ནས་༡༩༩༥ བར་གཞིས་བྱས་གཉིས་
སུ་མ་འོངས་བོད་ཀྱི་རྩ་དོན་སྐྱབ་ཐབས་གདམ་བྱ་བཞིའི་ཐོག་མང་མོས་འོས་
བསྟུ་བྱས་པར། བོད་མི་བརྒྱ་ཆ་༥༥ ཙམ་ནས་དེའི་སྐྱུ་དབང་ཆ་ཆད་ཡགོང་
ས་མཆོག་ལ་འབུལ་ཏུ་ཞེས་གདམ་བྱ་བཞིར་མ་གསལ་བའི་ཐབས་ལམ་
གསར་པ་ཞིག་བསྟན་པ་གཞིར་བཞག་གིས་གྲོས་ཆོག་ས་ནས་གཏན་འབེབས་
བྱས་པ་ཡིན་ལ། བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་གི་བྲིམས་ལུགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ལྡན་
པའི་གྲོས་ཆོད་འདིའི་ཏུ་ལས་བཟུལ་རིགས་བྱུང་ཆོ་མང་ཆོག་ས་ཀྱི་མདོན་
འདོད་དང་རྩ་བྲིམས་ལ་ཁྱབ་གཏོད་བྱས་པ་དང་ཆ་མཚུངས་པར་འོས་འཛིན་
བྱས་ཆོག་སྐབས། གྲོས་ཆོག་ས་དང་འཛིན་སྐྱོང་ལས་སྡེ་འཛིན་པ་ཆོས་འདི་
དང་འགལ་བའི་གཏམ་སྟོན་སྟེ་ལ་རིགས་མི་གནང་བའི་འབོད་སྐུལ་ལུ་ཁྱུ་

དང་། ལས་ཀྱི་སྒྲིམ་མོར་གཏོགས་པ་ཆོས་ལ་ཀྱལ་དབང་བསྟན་འཛིན་གྱི་མཆོ་
སྒྱུ་འཆོ་བཞུགས་ཅིང་པོད་དོན་ཐག་གཅོད་གནང་ཐབས་བྱ་གྱི་གཞི་ས་
བྱུས་པོད་འབངས་སྤྱིའི་རེ་འདུན་ཡིན་པ་སྒྲོ་ངེས་དགོས་གཤམ།

༡༥ མདོ་སྨད་ཆོལ་ཁའམ་ཆོལ་ཁོངས་སྤྱི་འབྲུས་ནམ་པས་སྤྱང་བཅི་ཞུ་ཡུལ་ཉག་
གཅིག་ཞི། ལ་ཀྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་དང་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་སྟོག་
བཞིན་གཅེས་སྤྱང་ཞུ་བྱ་དེ་རང་ཡིན་ལ། ལངས་ཕྱོགས་འདི་དམངས་གཅིའི་
ལམ་སྟོལ་དང་མཐུན་པར་རང་དབང་གི་ཐོག་ནས་གོས་ཆོགས་སུ་སྟན་སྟོན་
བཟོ་སྒྲུབ་བྱེད་པ་ལ། སྤྱི་བོ་སུ་རུང་གིས་ནམ་པ་བཅི་རིགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ངོ་
བཟོ་བའམ། གཞོན་བྱགས་སྟོད་པ། བཀག་འགོག་བྱེད་པ་སོགས་ལ་མདོ་
སྨད་སྤྱི་འབྲུས་ཡོངས་རྫོགས་དོག་སྤྱིལ་མཉམ་རུབ་ཀྱི་ཐོག་ནས་སྐབས་འཕྲལ་
གདོང་ལེན་བྱས་ཐོན་གནང་གྱིའི་འཕོད་སྒྱལ་དང་། སྐབས་བསྟུན་ཐབས་
ལམ་གང་འོས་ལག་ལེན་བསྟར་གྱི།

༡༦ མདོ་སྨད་ཆོལ་ཁའི་སེར་སྤྱི་མི་དམངས་ཡོངས་རྫོགས་ནས་གོས་ཆོད་སྤྲེལ་
བསྟོལ་འཛོག་གནང་བའི་འབྲུ་དོན་ལྟར། ལ་གོང་ས་སྐབས་མགོན་ཆེན་
པོའི་སྒྱུ་དབང་དང་སྒྱུ་ཕྱུ་མཛད་འཕྲིན་དགོངས་གཞི་དང་བཅས་པར་འགལ་
ཀྱིན་སྒྱུབ་པ་དང་། མཆོན་སྨད་ཞུ་མཁན་ནམ་བུང་ལ་མདོ་སྨད་ཆོལ་ཁའི་
དབུས་རྒྱུན་དང་ཕྱོགས་མཐའི་སེར་སྤྱི་མི་དམངས་ཡོངས་རྫོགས་དོག་ཙ་
ཆོག་སྤྱིལ་གྱིས་དུས་ཐོག་གདོང་ལེན་མཐར་སྤྱེལ་བྱ་གྱི།

༥༥ མདོ་སྨད་ཆོལ་ཁའི་དབུས་རྒྱུན་ལས་ཁང་ནས་བཀོད་སྒྲིག་ཀྱང་འགན་ཁུར་
 འོག འདས་པའི་བྱང་རིམ་ལ་གཞིགས་ཏེ་ཡལ་པ་མཆོག་གི་སྐུ་དབང་
 རྗེས་འབྲེལ་བཅའ་ཁྲིམས་དང་སྒྲིག་གཞི་ཁག་ལ་བསྐྱར་ཞིབ་ཆོགས་ཀྱང་
 ཟུར་འཇུགས་ཀྱིས། མཐའ་མའི་སྟན་ཐོ་རང་ཁོངས་སྡེ་འབྲས་ནམ་པར་
 གོ་བསྐྱར་ཐོག་གོས་ཆོགས་སུ་བསྐྱར་བཅོས་འབྱུང་ཐབས་འབད་བཅོན་རྒྱུ་
 བསྐངས་བྱ་རྒྱུ།

༥༦ མདོ་སྨད་ཀྱི་ལངས་སྤྱོད་རྒྱུན་འབྲེངས་བྱེད་པ་ལ་སྤྱི་ཞིག་གིས་གཞོན་
 རྒྱུགས་དང་ཚུལ་མེན་གྱི་བྱ་སྤྱོད་བཅུམས་རིགས་བྱུང་ཆོ། མདོ་སྨད་དབུས་
 དང་ས་གནས་རྒྱུན་ལས་དང་། དབུས་མཐའི་མེར་སྐྱེ་ཡོངས་ནས་སྐབས་
 བསྐྱར་མཉམ་རུབ་ཀྱིས་བྱེད་ཐབས་ཅི་འོས་ལག་བསྟར་བྱ་རྒྱུ།

༥༧ མདོ་སྨད་ཆོལ་ཁའི་དབུས་སྡེ་བྱུང་རྒྱུན་ལས་ཁང་འདི་ཡར་རྒྱས་ཆོགས་ཀྱི་ད་
 རྒྱུགས་འཕེར་འབྱུང་ཐབས་སུ། དབང་ཆ་ད་ལྟར་པའི་སློབ་སྟོན་ཆོགས་
 རྒྱུང་ཞིག་འཇུགས་རྒྱུ་དང་། མང་ཆོགས་སྡེ་མཁྱིན་ནས་བཀའ་སློན་བྲི་ཟུར་
 རྒྱལ་ལོ་དོན་གྲུབ་དང་། བཀའ་ཟུར་རོང་ཆེན་གཏེ་རིན་པོ་ཆེ། བཀའ་
 ཟུར་ཨ་ལགས་འཛིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ། བཀའ་ཟུར་རྗེ་བརྟན་པར། བཀའ་
 ཟུར་བཟོད་པ་རྒྱ་མཚོ། ཨ་མཆོག་རིན་པོ་ཆེ་བཅས་ལ་མདོ་སྨད་དབུས་
 རྒྱུན་སློབ་སྟོན་པའི་མཆོག་ཁུར་བཞེས་རྒྱུའི་འཕོད་སྐུལ་བྱ་རྒྱུ་དང་། མདོ་
 སྨད་དབུས་རྒྱུན་དང་ས་གནས་རྒྱུན་ལས་དབར་འབྲེལ་བ་སྤེལ་སྟོན་ལམ་

ཀུས་ཚགས་ཚུད་འབྲུང་ཐབས་བྱ་བ།

༡༥ མདོ་སྨད་དབུས་རྒྱུན་གྱི་སྤྱི་གཞི་བསྐྱར་བཅོས་ཚོགས་ཚུང་ཞིག་འཕུལ་
འཇུགས་ཀྱིས། སྐབས་རྗེས་མའི་ཚོགས་ཆེན་དུ་གཏན་འཁེབས་ལག་བརྟུར་
བྱ་བྱ་དང་། ས་གནས་རྒྱུན་ལས་ཁང་གི་རང་ཁོངས་མང་ཚོགས་ལ་དེའི་
ཐད་ལེགས་བཅོས་དགོངས་འཆར་ཅི་ཡོད་ཕྱི་ལོ་༢༠༠༡ ཟླ་༡༡ ཚེས་
༡༠ འགྲུངས་མེད་དབུས་རྒྱུན་ཡིག་ཆ་དུ་གཏོང་འཁྱོར་དགོས་བྱ།

༡༦ མདོ་སྨད་ཆོལ་ཁའི་མེར་སྐྱ་སུ་རུང་ནས་ཚོགས་སྡེ་དང་སྤྱི་གཞི་འཇུགས་གཞན་
དུ་མདོ་སྨད་ཆོལ་ཁའི་མིང་ཁྲར་ངོ་ཆ་བཟུང་བའམ། ཚོགས་སྤྱི་གཞི་གཞན་
གྱི་ལངས་ཕྱོགས་ཁྲེ་དེ་མདོ་སྨད་ཆོལ་ཁར་བྱགས་རྒྱུན་ཐབས་སོགས་
ལ་ངོ་ཆོལ་མཐའ་གཅིག་དུ་བྱ་བ།

༡༧ མདོ་སྨད་ཆོལ་ཁོངས་ནས་ཡུལ་ལུང་གྱི་བྱག་པའི་སྤྱི་སྡུག་འཇུགས་གཞན་
སོགས་མདོ་སྨད་ནང་ཁྲུལ་དམ་ཆོག་ལ་དོ་སྤྲོད་འབྲུང་གཞིའི་རིགས་གནང་
ལམ་མེད་པའི་འཛིན་སྐྱེལ་བྱ་བ།

༡༨ གོང་གསལ་དོན་གཞན་ཁག་མདོ་སྨད་གནས་ཡུལ་ཁག་དུ་ཆེད་བསྐྱོད་ཀྱིས་
གསལ་བཤད་དང་སྒྲགས་མོས་མཐུན་མཆོན་རྟགས་བསྐྱེད་ལེན་གྱུ་བ་བསྐྱུན་
ཅ་འཛིན་ལག་བརྟུར་བྱ་བ།

མདོ་སྨད་ཆོལ་ཁའི་དབུས་སྤྱི་བྱ་བ་རྒྱུན་ལས་ཁང་ནས། ཕྱི་ལོ་༢༠༠༡ ཟླ་

༤ ཚེས་༡ ལ། ༡༩༩

ཞེས་དོལ་ཀྱལ་བརྟེན་གསོལ་སྒོར་གྱི་རྟོག་སྒྲེང་འདི་ཡ་ཀྱལ་བའི་སྐྱ་ཆེ་མཛད་
 འཕྲིན་སྤྱི་དང་། བྱད་པར་བོད་བརྟེན་སྤྱི་དེ་ཅུར་ཐུག་ཡོད་སྟབས། དེའི་
 ཐོག་མདོ་སྤྱད་ཆོལ་ཁའི་ངོས་ནས་རང་གི་ལངས་ཕྱོགས་དང་ལས་དོན་བྱེད་ཕྱོགས་
 གསལ་པོ་བརྟེན་ཡོད་པ་མ་ཟད། ཆོགས་འདུ་དང་གྲོས་ཆེད་ལས་ལྷག་པའི་གལ་ཆེ་
 བཞིག་ནི་དོན་དངོས་ལག་ལེན་ཐོག་ཕྱགས་འཕེར་དོན་གོ་ཆེད་པཞིག་དགོས་པར་
 ངོས་འཛིན་གྱིས། དོལ་ཀྱལ་རྗེས་འབྲངས་པ་དག་གིས་ཡགོང་ས་ཀྱལ་བའི་དབང་
 པོས་དབྱས་པའི་བོད་གཞུང་དམངས་གཉིས་ལ་མཚན་སྤྱད་དང་སྒྲོ་སྒྲུར་ཅི་རིགས་ཀྱི་
 གཏམ་འཆལ་དང་ཡིག་གུར་སོགས་སྒྲེང་ཕྱོགས་ཆེད་བཟོས་བྱུང་བ་ནམས་ཡན་པོར་
 མི་གཏོང་བར་དུས་ནས་དུས་སུ་གདོང་ལེན་བྱ་ཆེད་མདོ་སྤྱད་དོལ་ཀྱལ་ཞིབ་འཇུག་
 ཆོགས་པ་ཆེད་འཇུགས་ཀྱིས་པ་རོལ་པོའི་ལོག་སྒྲའི་གཏམ་འཆལ་ནམས་སྤང་བ་གཅིག་
 གིས་མུན་པ་བརྒྱ་སྟོང་སྟག་མེད་གཏོང་བ་བཞིན་མི་རབས་སྤྱི་མདག་ལ་དབྱེད་གཞིའི་
 རིན་ཐང་ལྡན་པའི་དབྱེད་དེབ་ཅོམ་སྒྲིག་དང་། དེ་དང་དུས་མཚུངས་བོད་གཞིས་
 བྱས་གཉིས་ཀྱི་རང་ཁོངས་སེར་སྐྱ་མི་དམངས་ལ་དོལ་ཀྱལ་གྱི་རྟོག་སྒྲེང་འདིའི་འབྲུང་
 ཅ་དང་། བྱུང་རིམ་། ངོ་བོ། མཇུག་འབྲས། འཕྲོས་དོན་མྱང་དོར་བྱེད་ཕྱོགས་
 སོགས་ཆོག་ཉུང་ཞིང་དོན་དྲིལ་བའི་ཡོངས་བྱབ་གསལ་བསྟགས་སྤེལ་བ་གཤམ་གསལ།

༡༩༩༥ ཕྱི་ལོ་༢༠༠༢ ལོར་མདོ་སྤྱད་དབྱས་སྤྱི་བྱུང་རྒྱུན་ལས་ཁང་ནས་འབྲེམས་སྤེལ་གནང་བའི་
 «མདོ་སྤྱད་ཆོལ་ཁའི་དོལ་ཀྱལ་སྒོར་ཡོངས་བྱབ་གསལ་བསྟགས་» ཞེས་པའི་དེབ་ཆུང་གི་ཞོག་
 ངོས་༩༩ ནས་༡༡ བར་གསལ།

མདོ་སྨད་ཆོལ་ཁའི་ཡོངས་ཁུབ་གསལ་བསྒྲགས།

༡། བོད་མི་རིགས་རིག་གཞུང་དང་བཅས་པ་འཛམ་གླིང་འདིའི་སྤྱི་བཞུགས་
ཐུབ་མེན་གྱི་གསོན་གྱི་འགག་ཅར་ཐུག་པའི་དུས་སྐབས་འདིར། འཕགས་མཆོག་
སྨོན་རས་གཟིགས་ཀྱི་གདུལ་བྱར་ཁས་འཆེ་བའི་བོད་རིགས་ཡིན་ནི་ཅིག་གི་ཚིག་ཏུ་
མེད་པའི་ལས་འགན་ནི། མོང་བུའི་རྩས་པ་གཅིག་ཏུ་སྤྱངས་ནས། ཡམོང་ས་ཡ་སྐབས་
མགོན་ཆེན་པོའི་དབུ་འོག་དཔུང་འདེགས་ཞུ་རྒྱུ་འདི་རང་ཡིན་ལ། དེ་ལྟར་སྐབས་པ་
ལ་དག་ཕྱོགས་ནས་ཐབས་ཤེས་ཡོད་ཀྱི་སྨྱད་དེ་འགལ་ཁྱེན་ཅོམ་བཞིན་པ་ཡོངས་གྲགས་
ཀྱི་ལམ་ནས་མཁྱེན་ཆོད་ལྟར། རང་ཅག་བོད་མི་ཡལ་མོ་ཆེས་གནས་སྤངས་འདི་
ངོས་ཟིན་པའི་ཐོག་ནས་བོད་སྤྱིའི་བདེ་ཅུར་རང་རྩས་ཅལ་སྒྲགས་ཀྱིས་འབད་འབྱངས་
ལྟར་ལེན་བཞིན་པ་དགའ་སྟོབས་སྟེ་འོས་པ་ཞིག་ཡིན། འདི་ནི། དཀའ་ངལ་ཅི་
ལྟ་བུ་ཞིག་གི་མདུན་དུ་འང་གཏའ་ལྷུ་བག་འཁྲུམ་མི་བྱེད་པའི་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་བཞུགས་
སྤྱི་བས་དང་། དཔུང་སྤྱི་བས་གང་ཞིག་གིས་ཀྱང་གཞི་མ་དུ་མེད་པའི་ཁ་བ་རི་བའི་
ཆོ་སློག་གི་གསོན་ཤུགས། བོད་དོན་བདེན་མཐའ་གསལ་བ་ལ་བཅན་ཤུགས་དང་
དམ་རྒྱུན་མཐའ་དག་མང་ནས་བསྐྱེལ་རྩས་པའི་རང་ཅག་གངས་ཅན་པའི་བདེན་སྤྱི་བས་
ངོ་མ་དེ་ཡིན།

འོན་ཀྱང་ལས་སྒྲོན་ལོག་པའི་མི་བསམ་མེད་ཆེས་ཉུང་ཤས་ཤིག་གིས་ཤེས་
བཞིན་ཁྱད་གསོད་ཀྱིས། རྒྱལ་པོ་ཤུགས་ལྡན་ནམ་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་ཁ་ལ་ཁྱེར་

ཏེ། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་བསྟན་ཆབ་སྲིད་མང་ནས་བཞིག་པར་དག་ཚུགས་ཀྱི་བསམ་འདུན་
དང་ཡོངས་སུ་མཐུན་པའི་སྐོང་རྟོག་ཆེད་བཟོས་ཀྱིས། བོད་ཀྱི་ཅོད་ན་སྐྱབ་པའི་འགལ་
ཤེན་དང་། སྤྱི་ཚོགས་ཞི་མྱོང་མི་འབྲུང་བའི་ཤེན་ཅུ་གཙོ་བོ་ཞིག་ཏུ་སྦྱར་གྱིན་ཡོད།

སྤྱིར་རྒྱལ་པོ་བྱགས་ལྡན་ནམ་དོལ་རྒྱལ་ནི། རྩོམ་དོལ་ཁུ་མིག་དཀར་མོར་
གནས་པའི་མི་སོགས་སེམས་ཅན་ལ་འཆོ་བའི་སྟོན་ལམ་ལོག་པའི་དམ་སྤྱི་རྒྱལ་འཁོར་
གདུག་པ་ཅན་ཞིག་ཡོག་ས་ལྷ་པ་ཆེན་པོས་མནན་བསྟེན་འཕང་གསུམ་གྱི་དྲག་པོའི་
ལས་སྦྱོར་མང་དུ་ཅིང་། དེ་བཞིན་ཡོག་ས་བརྒྱ་གསུམ་པ་ཆེན་པོ་དང་། པཎ་ཆེན་
ལྷ་པ་བསྟན་པའི་དབང་ཕུག་དགེ་ལུགས་པའི་སྐྱ་ཆེན་བྲི་ཆེན་དག་དབང་མཆོག་
ལྡན། རྩང་སྦྱོར་ལ་པའི་དོ་རྩེ། ཐུབ་བཀྲན་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ། ཐུར་སྦྱོག་དག་དབང་
བུམས་པ། རྟིང་མའི་སྐྱ་ཆེན་དོ་བྲག་རིག་འཛིན་ཆེན་པོ། ཆོས་རྒྱལ་གཏེར་བདག་
སྐུང་པ། བཀའ་བརྒྱུད་པའི་སྐྱ་ཆེན་ཀམ་པ་སྦྱ་སྤྱང་བརྒྱ་དྲུག་པ་རང་བྱུང་རིག་པའི་
དོ་རྩེ། འབྲི་གྲུང་སྦྱལ་སྦྱ་ཆེན་པོ། ས་སྦྱ་པའི་སྐྱ་ཆེན་དོར་ཁང་གསར་མཁན་པོ་དག་
དབང་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ། དོར་ལྷ་ཞིང་མཁན་པོ་འཇམ་དབྱངས་ཐུབ་བསྟན་ལུང་
རྟོགས་རྒྱལ་མཆོན། རྩང་གསར་མཁུན་བཙེ་འཇམ་དབྱངས་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་བོས་སོགས་
ཐུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་སྤྱི་ཆེན་དམ་པ་མང་པོ་ཞིག་གིས་དོལ་རྒྱལ་བསྟན་གསོལ་
ལ་དགག་བྱ་མང་དུ་ཡོད།

རྟོག་པར་དུ་རྒྱལ་པོ་བྱགས་ལྡན་འདི་བོད་ཀྱི་སྤར་བྱང་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་རི་བོ་
དགེ་ལུགས་པའི་སྦྱང་མཁུན་ཡིན་པར་གྲགས་སྟོལ་མེད་ཀྱང་། འདས་པའི་ལོ་ངོ་

དུག་ཅུ་ཙམ་གྱི་ནང་ལྷ་གྲ་རེ་བྱུང་གིས་བརྟན་པའི་བདག་པོ་སྟོན་པ་བཅོམ་ཅན་འདས་
 དང་། རིན་ཅན་རྩ་བའི་ལྷ་མ་ལས་ཀྱང་གལ་ཆེར་བརྩིས་ནས་ཐལ་ཆེའི་བསྟེན་གསལ་
 ཁྲབ་གདལ་བྱས་པས། ཡལོང་ས་རྒྱལ་དབང་བཙུ་བཞི་པ་འདི་པས་མཁས་གྲུབ་གཉིས་
 ཅན་གྱི་དམ་པ་གོང་མ་ཆེའི་རྣམ་ཐར་གྱི་འཕྲོ་མཇུག་བསྐྱངས་ཏེ། ལོ་ངོ་བཙུ་ལ་ཉེ་
 བའི་རིང་། དབྱེད་པ་གསུམ་གྱི་སྟོན་ས་བརྟག་པ་གཟུབ་ནན་རིམ་བསྟུད་གནང་མཐར།
 རང་པའི་བརྟན་པ་སྤྱི་བྱེ་ལ་དག་ཐེར་དང་། ཆོས་རྒྱུད་ཁག་དབར་གྱི་མཐུན་ལམ་
 དམ་ཆོག་ གཞུང་ས་དགའ་ལདན་པོ་བྱང་བའི་ཆབ་སྲིད་དང་། བོད་དོན་བདེན་
 མཐའ་གསལ་ཐབས་བཅས་ཀྱི་རྒྱ་མཆོན་ལ་བརྟེན་དགག་བྱ་གནང་བར་ས་དགེ་བཀའ་
 རྟེན་གྱི་དབུ་ཁྲིད་ལྷ་ཆེན་རྣམ་པས་རྒྱབ་སྦྱོར་གནང་ཡོད་པས། གནད་དོན་འདི་འདུམ་
 དཀའ་བའི་རྩོད་རྟོག་ཅིག་ཆགས་དགོས་དོན་གང་ཡང་མེད།

འཇིག་རྟེན་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་ལུགས་ལྟར་ན། ཆོས་ལུགས་སམ་ཆོས་རྒྱུད་
 གང་ཞིག་ལ་དག་ཐེར་གནང་རྒྱུའི་འགན་དབང་དེ་ཆོས་ལུགས་དེའི་དབུ་ཁྲིད་ལ་ཡོད་
 པ་བཞིན། ཡལོང་ས་ཡསྐབས་མགོན་ཆེན་པོའི་དཀའ་སྟོབ་དང་། དེར་བརྩི་སྲུང་
 རྒྱབ་སྦྱོར་བྱ་མཁན་དགའ་ཅན་ཁྲི་རིན་པོ་ཆེ་དང་། ཤར་བྱང་ཆོས་རྩི་རྣམ་གཉིས་
 ཀྱིས་མཆོན་དགེ་ལུགས་པའི་ལྷ་ཆེན་རྣམ་པ། གདན་ས་སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་དང་
 བཀྲ་ཤིས་རྩུན་པོ། རྒྱུད་གྲ་སྟོད་སྦྱང་བཅས་ཀྱི་མཁན་པོ་ལས་བྱུར། གཞན་ཡང་
 གྲ་ཆང་དང་ཁམས་ཆོན་སོ་སོའི་ལས་སྟེ་བཅས་པས་ཐག་གཅོད་གཏན་འཁེབས་མཛད་
 པ་ནི། ཆོས་ལུགས་འདིའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་སོ་ཅོག་གིས་འགལ་ལྷོག་མི་ཆོག་པའི་

ཅ་འཛིན་བཅས་ཁྲིམས་ཀྱི་དབང་རྒྱས་ལྡན་པ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། དེར་མི་བཙུང་མཁན་
ཞིག་ཡོད་ན། དེ་ནི་ཆོས་ལུགས་སམ་ཆོས་རྒྱུད་དེའི་སྒྲིག་སྲོལ་ལ་བཙུང་མི་ཞུ་
མཁན་ཞིག་ཏུ་རང་བཞིན་གྱིས་བྱུང་ཡོད་ཅིང་། རི་སྲིད་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ལམ་སྲོལ་
དང་སྒྲིག་འཛུགས་ལ་བཙུང་མ་ཞུས་པ་དེ་སྲིད་དུ་ཆོས་ལུགས་དེར་བྲུས་དང་དེ་
ལས་ཁེ་ཕན་གཉེར་རྒྱུའི་ཐོབ་ཐང་མེད་ལ། ཆོས་ལུགས་དེར་སྤྲོགས་ཞིན་བྱེད་པ་ཞིག་
ཡོང་ཤེས་དེ་བས་ཀྱང་གཏན་ནས་མེད།

དེ་བཞིན་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་དང་། ས་དགེ་བ་ཀའ་རྙིང་། གཡུང་རྒྱུང་
བོན་བཅས་ཀྱི་འཕྲུས་ཚབ་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཕྲུས་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་སྤྱི་མོས་ཀྱི་ཐོག་ནས་
དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་སྒྲོར་ཁྲིམས་ལུགས་ཀྱི་རྒྱས་པ་ལྡན་པའི་ལམ་སྟོན་གྲོས་ཚད་
ལྷ་རྩེས་བསྟོལ་འཛིག་གནང་བ་དེར་རྒྱབ་འགལ་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཡིན་ཆེ། བཙན་
བྱོལ་བོད་མིའི་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་དགོངས་དོན་སྤང་བཙུང་མི་བྱེད་མཁན་ཆགས་ཀྱིན་
ཡོད་སྟབས་བོད་ཀྱི་ཡུལ་མིའི་ངོ་བོ་དོར་ཆར་བཞིག་ཏུ་ངོས་འཛིན་བྱེད་དགོས།

འདི་ལྟར་ཆོས་ཁྲིམས་དང་རྒྱལ་ཁྲིམས་གཉིས་ཀར་རྩིས་མེད་བྱེད་མཁན་
ལྷ་མི་སྤང་སྤྱོད་ཚོགས་པ་འཕུལ་དོལ་ཚོགས་ཀྱི་བྱེད་གཏེ་གངས་ཅན་ལྷ་མ། ང་ལྷ་མ་
ཚོ་བཟང་ཡེ་ཤེས། ལྷལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ། འཆི་མེད་ཆེ་རིང་། དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་
མཚན། གསེར་ཀོང་རྒྱལ་སྤྱུ། ཆ་ཕྱེད་ཡེ་ཤེས་སོགས་ཀྱིས་དོལ་རྒྱལ་ཁ་ལ་བྱེད་
ཏེ་སྤྱི་ཚོགས་ཁྲིད་ཅོད་སྟོན་གཏིང་སྟོང་བྱེད་པ་ནི། བོད་རྒྱལ་ཁབ་དང་མི་རིགས་
ལ་རྒྱབ་སྤྲོགས་ཏེ། བཙན་འཛུལ་གཏོར་བཙོམ་བྱེད་པའི་སྟོབས་ཤུགས་གསུམ་པ་

ཞིག་གས། སྤྱི་ཚུགས་འདིའི་དག་ཆར་ཡངས་པའི་དབྱང་ཁག་ཡིན་པ་དོས་འཇོན་
གསལ་པོར་གནང་དགོས།

མདོ་སྐད་མི་དམངས་དང་མདོ་སྐད་དབུས་སྤྱི་ཁབ་རྒྱན་ལས་ཁང་ནས་ད་
བར་དོལ་རྒྱལ་ཚོགས་པར་གསལ་བསྒྲགས་ཀྱི་ལམ་ནས་གོ་བསྐྱོན་ལམ་སྟོན་སྤྲུལ་
གནང་སྟེ། ངན་ལམ་དུ་འཕུན་པའི་ཚོངས་འཕྲོམ་དེ་དག་ལམ་ནོར་ལྡོག་གཤེས་ཡོང་
རེ་བྱས་ཀྱང་། ད་ལམ་ཡང་མདོ་སྐད་ཀྱི་ཁོངས་མི་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་འདས་གོངས་
སུ་ཕྱིན་མ་ཐག་གི་པོའི་བླ་བསྟུལ། གསོན་པོའི་གཉའ་བཅག་ནས་དོལ་ཕྱག་ཚོས་ད་
བར་སྟོོ་བཤད་གཟའ་བཤད་གང་བྱས་སྟེ་བས་སྤྱངས་ཀྱིས། ཁོང་གི་མིང་ཐོག་ནས་
དཔར་འགྲེམས་བྱས་པ་སོགས། ཡིག་གྲར་གྱི་ལམ་ནས་བབ་ཅོལ་ལབ་བཅོལ་ཁ་ནས་
གང་ཡོང་རི་སྟེད་ཅིག་བྱས་པ་དག་ཡང་དང་བག་ཆ་སྤྱི་ཙམ་མེད་པར་བོད་ཕྱི་ནང་
གཉིས་དང་། ཕྱི་རྒྱལ་ཁག་དུ་འགྲེམས་སྟེ་ལ་བྱེད་བཞིན་པའི་བརྗོད་དོན་རྒྱུ་གིས་
དེ་ལ་ཉེ་བཞུགས་ན། དགེ་ལུགས་པའི་ཞེན་ཁོག་དང་དོལ་རྒྱལ་སྒོས་གཏོང་མེད་ལུགས་
བྱེད་སྟོག་བྱེད་བཞིན། ལྷར་སྒྲིང་གི་འབོད་ཚིག་ཁ་ལ་འབྱེད། ཞེ་ཕུགས་སུ་དམིགས་
ཡུལ་གཞན་ཞིག་བཅངས། དོན་དངོས་ཀྱི་སྒྲིབ་བ་ཡགོང་ས་རྒྱལ་དབང་མཆོག་སྤྱི་
སྤྱོད་ལ་མཚན་སྤྱད་དང་། བཅན་གྱོལ་བོད་གཞུང་དང་གཞུང་གི་སྤྱི་ཁུ་པའི་གཟི་
བརྗོད་ཆེ་མཐོང་ཉམས་དམས། རྒྱལ་མཆོག་ལ་པ་དང་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོས་
དབུས་པའི་རྒྱལ་བ་ཡབ་སྤྱས་དང་། ས་དགེ་བཀའ་རྟེན་གི་སྤྱི་ས་ཆེན་དམ་པ་སྤྱི་ཕྱི་
ངན་ལས་འདས་ཟིན་པ་དང་ད་ལྟ་ཞལ་བཞུགས་པའི་འཇམ་མགོན་རྒྱལ་བའི་རྒྱལ་ཚབ་

དགའ་ལྷན་གྱི་རིན་པོ་ཆེ་གཙོས་པའི་དགེ་ལུགས་པའི་སྒྲ་ཆེན་ནམས་དང་། ས་སྐྱ་
བདག་གི་རིན་པོ་ཆེ། རྒྱལ་བ་ཀམ་པ། རྟིང་མའི་སྒྲ་ཆེན་འབྲུལ་ཞིག་རིན་པོ་ཆེ་
སོགས་ཆོས་རྒྱུད་དང་གྲུབ་མཐའ་ཁག་གི་སྒྲ་ཆེན་ནམ་པར་སྒྲོ་སྐྱར་སྐྱོན་འདོགས།

དེ་བཞིན་ས་སྐྱ་པས་དེང་སྐབས་དོལ་རྒྱལ་ཤུགས་ཆེར་བརྟེན་བཞིན་ཡོད་
ཚུལ་བརྟོན་འདུགས། ཀམ་པ་ལོ་རྒྱུན་འཕྲིན་ལས་དྲི་རྩེ་ཀམ་པའི་ཡང་སྤྲོད་དོ་མ་མེན་
ཚུལ། ལ་རྒྱལ་བ་པའི་ཆེན་ཡབ་སྲས་སྐྱ་ཕྱེད་ན་རིམ་ནས་བརྒྱུད་ཐུགས་ནང་མི་གཤིན་
ཚུལ། ལ་གོང་ས་མཆོག་དང་རྒྱལ་བ་ཀམ་པ་ལོ་རྒྱུས་སྤྱིར་འཆམ་མཐུན་མེད་ལུགས།
ལ་གོང་ས་མཆོག་གིས་ཀྱན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པར་བཀའ་བཀྲོན་དཔེ་སྤྲོད་
པ་གནང་ལུགས། སོག་ཡུལ་དང་མདོ་སྤྱོད་དུ་ཕྱེབས་ལམ་བཀག་ཚུལ་སོགས་ལོ་རྒྱུས་
རྒྱན་བཟོ་དང་དངོས་ཡོད་གནས་སྤངས་འབྲིག་བཟོ་ད། སྒྲ་མ་དང་སྒྲོ་བ་མའི་བར།
ཆོས་རྒྱུད་དང་ཆོས་རྒྱུད་བར། གདན་ས་དང་གཞུང་གི་བར། ཆོལ་ཁ་དང་ཆོལ་
ཁའི་བར། རྒྱལ་ཁབ་གཞན་དང་བཅན་གྱི་ལ་ཤོད་གཞུང་བར། ཅན་པ་དང་གཞོན་
པའི་བར། སྐྱ་བོ་དང་སེར་མོའི་བར་འགལ་ཆེ་བཟོ་རྒྱུར་ཡང་བག་ཆ་སྤྱི་ཅམ་ཡང་
མེད་པ་དང་།

སྐྱག་དོན་ལ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་རྒྱལ་བའི་ཡང་སྤྲོད་དོ་མ་མེན་ལུགས་དང་།
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་མེན་ལུགས། སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་རྣམ་སྤྲུལ་མེན་ལུགས། རྒྱུད་
ལ་སྒྲོམ་པ་མེད་ཚུལ། ཆེ་རིང་མཆེད་ལཱའི་སྐྱ་རྟེན་བུ་མོ་ཞིག་པོ་བྱང་དུ་རྒྱུན་རིང་
ཉར་ཚུལ། ཉེ་ལོ་མོ་འུ་རྟེན་གྱི་སྒྲོག་བརྒྱན་འབྲུལ་སྟོན་མཁན་དང་གྲོན་ཆས་དོམ་སྟོན་

ཕྱིད་མཁན་མཛེས་མ་ལ་གསོལ་སྟོན་ཡང་ཡང་བཤམས་ཏེ་བཟའ་ཚང་ཁ་བྲལ་བཏང་
ལུགས། རང་ཚུགས་མི་བྱབ་པར་རྟིང་མའི་ངོ་སྤྲང་བྱས་ཏེ་དགེ་ལུགས་པ་ལ་སྤང་
ལུགས། གླ་མ་བརྟེན་ཚུལ་ལོག་ཚུལ་དང་རྒྱ་དངོས་ལ་དགའ་ཚུལ། སྙན་གྲགས་
དང་གོ་ས་ལ་དགའ་ལུགས། རང་དབང་ཤོར་དུ་བཅུག་ཚུལ། ཆོས་སྲིད་གཉིས་
ཐད་ལ་འཛོལ་ཐང་མེད་ཚུལ་སོགས་འབྱུང་གཏོན་གྱིས་གཟིར་བའི་སྒྲིལ་བ་འཆལ་
འཆོལ་འཛོལ་ཉོག་དུ་བཀོད་པ་དེས། འོལ་ཆོགས་ཀྱི་ན་ཟུག་དེ་དོལ་ཞེན་གྱི་ན་ཆ་
མཁིན་པར། རྒྱལ་དབང་མཆོག་གི་མཆོན་སྟན་གཟི་བཏུང་མཛད་འབྲིན་དང་བཅས་
པར་ཕྱག་དོག་འགྲན་སྤང་གི་གཏིང་ནད་གཅེར་རྗེན་དུ་བསྟན་པ་ཞིག་ཡིན།

དཔེར་ན། དབྱེན་ལན་དུ་གནས་སྟོང་སྐལ་བཟང་རྒྱ་མཆོ་ཅན་རྒྱ་ནག་དུ་
བསྐྱོད་དེ་ཕྱིར་འཁོར་རྗེས་ཁོ་པའི་ཆོས་ཆོགས་སུ་འབྱུལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐུ་པར་སྒྲིག་
གཤམ་མི་ཆོག་པར་བཟོས་པ་དང་། གངས་ཅན་གླ་མ་ཟེར་བ་སོགས་ཀྱང་རྒྱ་ནག་
དུ་སོང་ཞིང་ཕྱི་སྟོང་པོད་མའི་ཆབ་བརྒྱས་ཀྱིས། རྒྱ་གཞུང་གིས་ཐག་བཅད་པའི་པུ་
ཆེན་ལ་ཆེ་བསྟོད་གུས་བརྟེན་ཞུས་པ་དང་། རྒྱ་གཞུང་གིས་ཁོ་ཆོ་རྒྱ་པོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་
གང་སར་རྩ་སྟོར་སྟེ་ལེན་བྱས་ཡོད་ཁར། ཀྱང་གོའི་པོད་སྟོང་ས་ཟེར་བ་དང་། བེན་
དུ་གསར་ཁང་སོགས་ནས་ཁོ་པའི་ཆོའི་འཆལ་གཏམ་ཆད་མར་བཟུང་སྟེ། རྒྱལ་བ་
རིན་པོ་ཆེ་དང་བཅན་བྱོལ་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་གནས་སྤངས་ལ་འོལ་ཆོད་དཔུང་བཏོན་དང་།
འཁྲིག་བཏོན་སྟོང་འདོགས་ཀྱིས་དྲིལ་བསྒྲགས་བྱས་ཡོད་ལ། པོད་རང་སྟོང་སྟོང་ས་
ཟེར་བས་དོལ་ཆོགས་ཀྱི་ཡིག་འབྲུར་ཁག་གི་བཏོན་དོན་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་ཀྱིས། ཆོས་

ལུགས་གནད་དོན་གྱི་སྒྲོ་བ་གསེའི་ལྷ་དེ་བཟེར་བའི་ཡིག་ཆ་ཡང་བཞི་པར་བགྱངས་
ཤིང་། དགོན་སྡེ་ཁག་དུ་སྡོད་ཏམ་ཆེན་པོས་བཙན་སྒྲོག་ཤེད་བཞིན་ཡོད། དེ་བཞིན་
ང་མ་སྒྲོ་བ་བཟང་ཡེ་ཤེས་དང་། བྱ་སྒྲོམ་སྤྱུལ་སྤྱ། དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་མཆོན་སོགས་
པེ་ཅིང་དང་པོད་ནང་དུ་འགྲོ་སྡོད་ཀྱི་རང་དབང་ཅི་དགར་ལོངས་སྤྱོད་ཐུབ་པ་ནི་
གནས་དུས་འདིར་དཔུང་ཡུལ་ལས་རིང་དུ་འདས་པ་ཞིག་རེད།

བཙན་ཤྱོལ་སྤྱི་ཚོགས་ཁྲིད་དུ་འང་བཞུགས་སྐར་ཁྲལ་གྱི་ཡུལ་མི་དང་པོད་
མིའི་དབར་དབྱེན་དཀྱག་རྒྱག་ཆེད། མི་འགྲོ་ཆེད་བཏང་གིས་ཡུལ་མིའི་ཆོང་ཁང་
མེར་བསྟེག་གཏོང་ཅིས་བྱས་པ་དང་། ཡ་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་པོ་བྲང་གི་ཉེ་འབྲེས་
ནས་རིགས་སྒྲོ་བ་དབུ་དགེ་དམ་པ་སོགས་དགེ་འདུན་པ་གསུམ་དམར་གསོད་གཏོང་
མཁན་གྱི་ལག་དམར་རྣམས་ཀྱང་དོལ་ཚོགས་ཀྱི་ཁྲིངས་མི་ཡིན་པ་ནི་མ་ཅལ་མངའ་
སྡེའི་སྒྲོར་སྤྱང་ལས་ཁྲུངས་ནས་གསལ་བསྐྱགས་བྱས་ཡོད་པ་དང་། ཁྲིང་ཚོས་ཡ་རྒྱལ་
བ་རིན་པོ་ཆེའི་མཆོན་འཁོད་ཡིག་ཆ་ཞིག་བཀྲམ་པའི་ནང་། ད་ལོའི་ལོ་གསར་གྱི་
དོད་དུ་གཞིག་གསུམ་ཐུལ་ཡོད། ད་དུང་དགོས་ན་གཞིག་དེ་ལས་མང་བ་ཐུལ་ཆོག་
ཅས་རོ་ཐོག་ལ་རྟ་རྒྱག་ དག་སྡོད་པ་ལག་དམར་དུག་པོ་རྒྱ་ནག་ལ་སྤྱབས་བཅོལ་དུ་
བཏང་བ། ལག་དམར་དེ་དག་གི་སྤྱགས་བཀོད་པར་དོགས་ཅན་འཆི་མེད་ཆོ་རིང་
དང་། ཆ་ཐེང་ཡེ་ཤེས། དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་མཆོན། མྱོ་བཟང་ཐུབ་བཞུན། འགྱུར་
མེད་བཅས་ལ་རྒྱ་གར་ཁྲིམས་ཁང་ནས་ཁྲིམས་ཐོག་འདི་བཙད་ཤེད་བཞིན་པའི་མུར་
མྱོ་བཟང་ཐུབ་བཞུན་དང་། སྐལ་བཟང་ཟེར་བ་གཉིས་རྒྱ་གར་ནས་བྱོས་ཤྱོལ་དུ་ཕྱིན།

དེ་བཞིན་དགའ་ལྷན་བྱང་ཕྱི་ལྷ་མཛོད་ཁང་མེར་བསྐྱེད་པ་དང་། དགའ་བྱང་ཏེ་
 ཏོར་མཁན་ཟུར་མཆོག་གསོན་སྲིད་བྱེད་ཅིས་ཀྱིས་གཟིམ་ཤག་ཏུ་སྒྲུབ་སྒྲུགས་མེ་བརྒྱབ་
 མོན་སྒྲོ་གཞིས་ཆགས་སུ་དོལ་ཆོགས་ཀྱི་ཆོགས་མིས་དོ་གྲོ་དབྱུག་པ་སོགས་སྤྱད་དེ་
 གཞིས་ཆགས་མི་མང་དང་གྲ་མང་ལ་མས་སྒྲོན། དེ་བཞིན་སྡེ་ཀོབ་བདེ་སྐྱར་གཞིས་
 འགོ་སྤངས་དབྱུག་ལ་ཉེས་དྲུང་གིས་ཕྱི་བས་རུས་བཅག་ རྗེ་ཡི་ནས་མེར་བྱེས་དགེ་བཤེས་
 ཡུར་བུ་བསམ་གྲུབ་ལ་གཙུག་དྲུང་། མེར་སྤྱད་སྒྲོབ་གྲུའི་དགེ་ནན་བྱབ་བརྒྱན་ཀྱང་
 མཁྱེན་ལ་གཙུག་དྲུང་། ཆོས་རིག་ལས་ཁྲུངས་དང་སྤྱ་སྡེར་ཡིག་ཆ་དང་གི་ལས་བྱེད་
 གཉིས་སྤྱོད་སའི་མགྲོན་ཁང་ཏུ་མཆོན་འགྲེལ་གྱིས་གསོད་གྲབས། རྗེ་ཡི་ནས་དགའ་
 བྱང་དགེ་སྤྱོད་འཕྲིན་ལས་བརྒྱན་འཛིན་ལ་གཙུག་དྲུང་བཏང་བ་སོགས་ལ་སོམས་དང་།
 སྤྱི་ཆོགས་ཞི་མྱིང་བག་འཁེབས་མི་འདུག་པར་དག་སྤྱོད་དང་དབྱེན་དབྱུག་གི་སྤྱོར་
 ངན་ཟམ་མ་ཆད་པར་བཅུམས་དང་ཕྱོམ་བཞིན་པའི་ཆོས་ལུགས་ཐལ་སྤྱོད་རིང་ལུགས་
 པའམ། འཇིགས་སྤྱུལ་དག་སྤྱོད་རིང་ལུགས་པའི་ཆོགས་པ་དང་མི་སྡེར་འདི་རིགས་
 ཞི་བདེ་ལ་དགའ་བའི་འགོ་བམའི་སྤྱི་ཆོགས་གང་ཞིག་ཏུ་འང་རང་དགར་སྤང་མེད་
 རྒྱ་ཡན་ཏུ་གཏོང་རིགས་སམ།

ཁོ་པ་ཆོས་དོལ་སྒྲོག་འདི་བཀའ་སྤྱི་གཉིས་དང་པོ་དམི་དམངས་ལ་ཏུས་འབྲི་མེད།
 གཟིམ་ཁང་གོང་འོག་གི་གནད་དོན་ཡིན་ཞེས་བསྒྲགས་པ་འདིས། ཡགོང་ས་མཆོག་
 ཁེར་འདེད་ཏུ་བྱས་སྤྱུ་ཕུ་ལ་ཐད་ཀར་ཉེན་འཚབ་བད་སྤྱོར་གསལ་པོར་སྤྱད་པར་བརྟེན།
 པོ་དམི་སྤྱོད་ལང་སྒོས་ཡུལ་དབང་མཆོག་གི་འབྲུངས་ཡུལ་མི་དམངས་ལ་སྤང་རྒྱུ་

ཁྱད་གསེད་ཤུས་པ་ས་རིས་ཐང་གསལ་ཡིན་སྟབས། རུས་པའི་གསེང་ན་ཏེ་མེད་ཀྱང་།
ཅིབས་མའི་སྒྱུར་ཁ་མེ་ལ་བཞུ་དགོས་པའི་དུས་ལ་བབ་པ་ཡིན།

ཁོ་པ་ཆོས་ད་དུང་མི་རབས་ནས་མི་རབས་བར་དོལ་བྱལ་གྱི་ཆེད་དུ་མི་རྒྱ་
སྟོག་གསུམ་གཏོང་བྱུ་ཡིན་ལུགས་དང་། ང་ཆོའི་དབར་གྱི་ཅོད་རྟོག་འདི་སྒྱབས་
བཅོལ་ནང་གཅིག་ཤུས་མིན་ལ། དུས་རབས་འདི་གཅིག་ཤུས་ཀྱང་མ་ཡིན་ནེས་ཁ་
པོ་བསྒྲགས་འདུག་ན། ང་ཆོས་ར་རྩུང་སྣངས་ལ་བཞུས་ནས་འཆམ་ཞིག་རྒྱག་མི་ཐུབ་
པའི་རྒྱ་མཚན་ཡེ་ནས་མེད།

རྒྱ་མཚན་དེའི་ཕྱིར་ན། ཕྱི་ལོ་༡༠༠༩ ཟླ་༩ ཆོས་ཀྱི་ཉིན་གཏན་འཕེབས་
མཛད་པའི་གྲོས་ཆོད་མང་ཆོག་གསུམ་མཚན་རྟགས་འཁོད་པ་དོན་ཚན་བཞི་པའི་ནང་།
མདོ་སྨད་ཆོལ་ཁའི་སེར་སྒྱུ་མི་དམངས་ཡོངས་ནས་གྲོས་ཆོད་ཐུར་རྗེས་བསྟོལ་འཛོག་
གནང་པའི་འབྲུ་དོན་ལྟར། ཡགོང་ས་སྒྱུབས་མགོན་ཆེན་པོའི་སྐུ་ཕྱུ་མཛད་འཕྲིན་
དགོངས་གཞི་དང་བཅས་པར་འགལ་གྱིན་སྒྱུབ་པ་དང་མཚན་སྟོད་ཞུ་མཁན་ནམ་བུང་
ལ། མདོ་སྨད་མི་དམངས་ནས་གང་ལ་ཅི་འགལ་ལག་ལེན་བསྟར་ངེས་ཡིན་ལགས་
ན། དཔལ་ལྷན་རང་གཞུང་བཀའ་ཤག་དང་པོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་གཉིས་ངོས་ནས་
ཀྱང་མཛད་ཕྱོགས་ཕྱིས་འགྲོད་མེད་པ་གནང་གལ་ཆེ་པའི་འཕྲོད་སྐུལ་ཞུ་རྒྱ་བྱུ་དང་།

ད་དུང་ཡང་དོལ་ཆོག་ས་སམ་དོལ་བྱལ་རྗེས་འབྲངས་པ་དེ་དག་གིས་ངོ་པོ་
དང་ནམ་པ་འདྲ་མིན་ཐོག་ཡོད་རྒྱ་ཅ་ལ་སྒྲུགས་ཀྱིས་པོད་ཕྱི་ནང་གི་སྤྱི་ཆོག་ས་སུ་དངུལ་
དངོས་པོད་སྤྱོད་ཀྱིས་སིམ་འཇུ་ལ་བྱེད་བཞིན་པར་བརྟེན། གཞིས་བྱེས་གཉིས་འཁོད་

པོད་རིགས་མེར་སྐྱེའོ་མོ་ནན་གཞིན་ཚང་མས་བསྟན་སྲིད་སྤྱིའི་འཕུལ་ཕྱགས་ཁེ་ཉན་
མ་འཛོལ་བར། རྟོལ་རྒྱལ་དང་དེའི་རྗེས་འབྲང་རྒྱག་ཁྱི་ཉུང་ཤས་ཀྱི་གཡོ་རྒྱས་ལ་
དོགས་ཟོན་ཕྱིས་འགྱུར་མེད་པ་གནང་གལ་དང་། ཉག་ཕྱི་དུས་སྐབས་འདིར་རྒྱལ་
ཁབ་དང་མི་རིགས་ཀྱི་བདེ་ཅིའི་སྒྲུབ་དུ་གྲུང་བྱུགས་གཅིག་སྒྲིལ་གྱིས་ཕན་ལུས་འདོན་
གལ་ཆེ་བའི་གཞིན་སྐྱལ་ནན་ཏན་དུ་ཁྱེ་བཞིན་ཡོད། ། །

མདོ་སྐད་དབུས་སྤྱི་ཁྱབ་རྒྱན་ལས་ཁང་ནས། ཕྱི་ལོ་༢༠༠༣ ཟླ་༥ ཚེས་༢༥
ལ།^{༡༩༠}

ཞེས་པའི་ཡོངས་ཁྱབ་གསལ་བསྒྲགས་དང་སྒྲགས། རྟོལ་རྒྱལ་ཚོགས་པས་
ད་བར་མིང་དོད་འདྲ་མིན་ཐོག་ལ་གོང་ས་མཆོག་དང་བཅན་བྱོལ་བོད་གཞུང་ལ་གཞི་
མེད་སྒྱུན་བརྩོད་དང་མཚན་སྒྲོད་ལྷས་པའི་ཡིག་འབྲུར་འགྲེམས་སྤེལ་ངི་བྱས་དང་།
དེ་དག་གི་ནང་དོན་བརྩོད་བབ་ཟུར་འདོན། རྒྱ་ཆེའི་གཞིས་བྱས་བོད་མི་རྒྱལ་ཀྱི་
མིག་མདུན་དུ་རྟོལ་རྒྱལ་རྗེས་འབྲངས་པའི་བྱས་ཉེས་ཐེར་འདོན་དང་། དོགས་ཟོན་
ཀྱི་སྒྲོན་བདེ་གཏོང་ཆེད་རྟོལ་རྒྱལ་རྗེས་འབྲངས་པ་བྱེད་གཏེ་ཁག་གི་འདྲ་པར་ལོ་རྒྱུས་
དང་བཅས་པ་ཡོངས་ཁྱབ་འགྲེམས་སྤེལ་བྱས་ཡོད།

༡༩༠༽ མདོ་སྐད་དབུས་སྤྱི་ཁྱབ་རྒྱན་ལས་ཁང་ནས་འགྲེམས་སྤེལ་གནང་བའི་«མདོ་སྐད་ཆོལ་ཁའི་
རྟོལ་རྒྱལ་སྐོར་ཡོངས་ཁྱབ་གསལ་བསྒྲགས་» ཤོག་ངོས་༡ ནས་༩ བར་གསལ།

༤། གཞན་ཡང་བོད་རྒྱལ་ཡོངས་དམངས་གཙོ་ཚོགས་པ་དང་གནིས་ལུས་
མི་མང་གིས་དམ་བསྒྲགས་གནང་བའི་སྒོར།

 ཕྱི་ལོ་༡༩༧༥ ཟླ་༥ ཚེས་༡༡ ཉིན་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཡོངས་དམངས་གཙོ་ཚོགས་
པས་དོལ་རྒྱལ་ཚོགས་པའི་བྱེད་གཏེན་བྱིན་ལན་གནས་སྡོད་སྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོར་བསྒྲགས་
ཡིག་ཅིག་བཏང་ཡོད་པའི་ནང་འཁོད་དོན།

 “བོད་མིའི་ཆོས་སྲིད་ཡོངས་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་་ལྟུ་མོར་་ལོང་ས་སྐབས་མགོན་
ཆེན་པོས་བོད་ཀྱི་བརྟན་སྲིད་རང་དབང་སྐྱར་གསེའི་ལས་འགུལ་ལ་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་ཐབས་
སུ་དམིགས་ནས་བོད་མི་རྣམས་ཀྱི་ལྟ་སྲུང་བརྟེན་ཕྱོགས་སྒོར་དམ་ཆོག་གཙང་མར་
གནས་ཐབས་སོགས་སུ་དགོངས་དབུད་མཐར་ཕྱིན་པ་མང་དེ་ཕྱི་ལོ་༡༩༥༥ ཙམ་
ནས་བོད་མི་ཡོངས་ལ་ལྟ་སྲུང་བརྟེན་ཕྱོགས་སྒོར་བཀའ་སློབ་གསལ་པོར་བསྐུལ་ཡོད་
པ་དང་། སྐབས་དེར་ཡང་་རྒྱལ་བའི་ཡོངས་འཛིན་བགྲས་གཞིན་རྣམ་གཉིས་ལའང་
གང་དགའི་བཀའ་གྲོས་ལན་མང་གནང་སྟེ་དེ་དོན་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་བཀའ་སློབ་གནང་
བ་ནས་བཟུང་བོད་རྒྱལ་ཁབ་ལ་དོན་དམ་ཀྱི་གཞིན་ལྷན་པ་སེར་སྐྱ་མང་པོ་ཞིག་གིས་
བཀའ་དགོངས་འགལ་མེད་ཀྱིས་དོལ་རྒྱལ་བརྟེན་གསོལ་མཆོམས་འཛིག་ལྷས་པ་དང་
འབྲེལ་ཁྱ་འགྲོད་ཕྱིས་བརྩོམས་ཀྱིས་སྒྲུང་དོར་ལྷ་སྒོ་བཀའ་དགོངས་དང་མཐུན་པ་ལྷ་
བཞིན་དེ་ལྟར་ཡང་། ཉིད་ཅན་རེ་བྱང་གིས་བོད་མིའི་ངོ་བོ་དང་། བོད་ཀྱི་དམ་པའི་
ཆོས་བཅས་བཅད་སྡོད་ལོག་པར་བཏང་སྟེ་རང་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱ་འདྲེ་དོལ་རྒྱལ་བརྟེན་གསོལ་
བྱེད་པ་མཆོད་བོད་པའི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་ལ་དོ་གཉེན་བྱེད་མཁན་ཕྱི་རྒྱལ་མི་རིགས་

ཁ་གསལ་བརྒྱུད་བསྐྱེད་ཀྱིས་ཤིང་གཞུང་གི་སྐྱེ་ཆ་བཞོན་གཅིང་ཁང་གི་སྒོ་འབྲམ་དུ་
 སྐད་ཅོར་རྒྱག་བརྒྱག་པ་ཆེས་སྒོ་ཕམ་དང་། ད་སྐབས་ཀྱི་མིས་བོད་ནང་ཡགོང་ས་
 ཆེན་པོའི་སྐྱེ་པར་ཅམ་ལའང་ཁོང་གི་ཆེན་པོས་བཅན་དབང་གིས་དད་པའི་ཉིན་དུ་སྒྲིག་
 གཤམ་མེ་ཆོག་པའི་བཀའ་འདོམས་ཤུད་བཞིན་ཡོད་པ་དེའི་རྒྱབ་སྐྱོར་དུ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་
 ཆོགས་ཀྱི་ནང་དུ་འང་བོད་མིའི་ཆོས་སྤྱིད་གཉིས་ཀྱི་དབུ་བྱིད་ཡགོང་ས་ཆེན་པོའི་སྐྱེ་
 པར་སྒྲིག་གཤམ་ཁུ་རྒྱུར་བཀའ་འདོམས་ཤུད་བཞིན་དུ་ཡོད་པ་སོགས་ནི་ཉིད་རང་བོད་
 མི་དག་བཤེས་ཀྱི་མིང་གནས་ཡོད་པ་ཞིག་གིས་དེ་ལྟར་ཤུད་བབ་ལ་ང་ཆོ་སྒོ་ཕམ་ཆེན་
 པོ་བྱུང་། ཉིད་རང་ཐོག་མར་རྒྱ་གར་དུ་སྐབས་བཅོལ་བྱུང་བ་ནས་ད་ཆ་ཕྱི་རྒྱལ་ཡུལ་
 བྱུར་ཆོས་ཆོགས་གཉིད་རྒྱ་བྱུང་བ་འདི་དག་ནམས་ཡགོང་ས་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་དབུ་
 བྱིད་གནང་པའི་བཅན་ཤྱོལ་བོད་གཞུང་འདིའི་སྐྱེ་བྱེན་ཉལ་ཅིག་ཡིན་པ་མཁྱེན་པའི་
 སྒོ་ནས་སྤྱི་འཁྱོད་ཕྱིས་བསྐྱོམས་ཀྱིས་བཀགས་འདུལ་ཞུ་བའི་རེ་འདུན་བྱགས་ཆེན་
 པོ་ཞུ་གི་ཡོད། གལ་ཏེ་ཉིད་རང་གིས་ད་དུང་ཡང་མོངས་ཞེན་ཟུ་ཚུགས་ཀྱིས་བོད་
 ཀྱི་བརྟན་སྤྱིད་དང་ཡགོང་ས་ཆེན་པོའི་སྐྱེ་ཕྱུར་གཞིན་གཞིའི་རྒྱ་འདྲེ་དོལ་རྒྱལ་མ་མཐུད་
 བརྟེན་གསོལ་ཤུད་པ་དང་། སྤྱི་རྒྱལ་པར་སྤར་བཞིན་མགོ་མོངས་བརྒྱུད་བསྐྱེད་སོགས་
 ཀྱི་བྱ་སྤྱོད་བྱུང་ཆེ་ང་ཆོ་ཆོགས་པའི་ངོས་ནས་ངོ་ཚོལ་མཐར་ཕྱིན་པ་ཤུད་རྒྱུའི་ཐག་
 གཅིད་ཟིན་པ་བཅས་དེ་དོན་ཉིད་ནས་བྱང་དོར་འདུག་ལྷོག་བསམ་བཞེས་མ་ནོར་བ་
 དགོས་གཤམ།^{༡༡༩}

ཞེས་སྐབས་དེར་དབྱེན་ལན་གནས་སྤྱིད་དག་བཤེས་སྐལ་བཟང་རྒྱ་མཆོ་ཟེར་

བསཏེ་པའི་ཆོས་ཆོག་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱི་རྒྱལ་པ་ཁག་ཅིག་ལ་བརྟུན་བརྟུན་གྱིས་བོད་གཞུང་
 འོན་ཀྱང་ཁྲུང་གི་མདུན་དུ་དོལ་རྒྱལ་བ་སྟེན་གསོལ་དམ་བསྐྱགས་གནང་བ་དེ་ཆོས་དང་
 རང་མོས་ཀྱི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁྲིམས་དང་འགལ་ཡོད་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་སྐད་འབོད་བྱས་པར་སློ་
 བཅ་དང་སྒྲགས་པོ་ཤོལ་གནང་ཡོད།

དོལ་རྒྱལ་གྱིས་རྟུན་བརྟུན་མས་པའི་བོད་མི་ཆེས་ཉུང་གས་ཤིག་གིས་^{ཨ་}རྒྱལ་
 པའི་བཀའ་ལ་གྱེན་ཞེས་དང་། བོད་གཞུང་ལ་ཆོད་ཅིས་ཀྱིས་དམའ་འབེབས་མཚན་
 སྟོན་སོགས་ཀྱི་བྱེད་སྟུང་ནམས་བོད་ཕྱི་ནང་བོད་མིའི་སྤྱི་ཆོག་ས་ནང་ཁྱབ་སྤེལ་བྱུང་
 རེས། བོད་མི་མང་པོ་ཞིག་ལ་སློ་ཡམ་ཆད་མེད་སྤྱིས་པ་དང་ལྷན་མི་ངན་དེ་དག་ལ་
 གདོང་ལེན་བྱེད་པའི་ཆོད་སེམས་བརྟན་པོ་མཚོན་པའི་ཁྱུ་ཡིག་དང་ངག་འཕྲིན་མང་
 དུ་འབྱོར། དེའི་ཁོངས་ནས་འདིར་དཔེ་མཚོན་ཅམ་བགངས་ན། ཕྱི་ལོ་༡༩༩༦ ཟླ་
^{ཨ་} ཆོས་༡༥ ཉིན་སློབ་སྡོངས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའི་སློབ་ཕྱག་ཁག་ཅིག་གིས། དཔལ་
 ལྷན་བོད་གཞུང་དགའ་ལྷན་པོ་བྱང་ཆེན་པོའི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་མཇུག་གཅི་ནམ་པས་ང་
 ཆོའི་ཁྱུ་འབོད་འདི་རང་རིགས་སྤྱན་རླུང་ནམས་ལ་ཁྱབ་བསྐྱགས་གནང་རོགས་ཞུ་ཞེས་
 པའི་ཤོག་ལྟེ་བརྟུན་ཅན་གྱི་ཡིག་ཆ་ཞིག་འབྲེམས་སྤེལ་གནང་བའི་ནང་འཁོད་དོན།

“^{ཨ་}རྒྱལ་བ་ཡིད་བཞིན་ཨོར་བུའི་ཕྱོགས་ལ་གཞིས་ལུས་བོད་མི་ཆང་མས་
 རྒྱབ་གཅིག་མཚོངས་ཅིག་སེམས་ཐག་གཅོང་བཅད་ཡིན། བར་སྐབས་དེ་གར་གདན་

༡༩༡༥ ཕྱི་ལོ་༡༩༩༧ ཟླ་༩ ཆོས་༡༥ ཉིན་འབྲེམས་སྤེལ་བྱས་པའི་«བདེན་གཏམ་བསྐྱས་པའི་
 མིག་འབྱེད་» ཤོག་ངོས་༣༥ ནས་༣༩ བར་གསལ།

ས་ཁག་ནང་ཁང་ཚན་རེ་རྩུང་དང་ལེགས་ཉེས་གོ་བ་མི་ཤེས་པའི་ཟླ་མ་གྲུ་པ་ཆེས་ཉུང་
 བས་ཀྱིས་སྤྱང་མ་བརྟེན་ཕྱོགས་སྟོར་གྱི་བཀའ་སློབ་ལ་བརྩི་བཀུར་མ་ཞུས་པར་དགོས་
 མེད་མཁའ་གསལ་བ་རྩུང་གིས་སྟོར་ལྟར་ཡ་རྒྱལ་བ་ཡིད་བཞིན་ནོར་བུར་མཚན་སྤང་དང་།
 རང་གི་སྲིད་གཞུང་ལ་གཞི་མེད་སྟོན་འཇུགས་ངོ་ཚོལ། བཅན་བྱོལ་བོད་མི་དམངས་
 ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་དཀྲོག་གཏམ་བྱབ་སྟེལ། ལྷག་པར་དུ་སྤྱི་རྒྱལ་པར་ངན་པ་ལག་
 སྟོལ་གྱིས་ཟིང་ཆ་བཟོས་པའི་དྲི་ངན་བོད་ནང་དུ་འང་དྲོ་བ་འདིས། ར་ཕག་གིས་ཀ་
 བ་འགྲེལ་བྱབ་པའི་སེམས་ཁྲལ་ཏིལ་འབྱུ་ཙམ་མི་འདུག་ཀྱང་། བརྟེན་དག་ལྷོ་གྱང་
 བན་ཏང་གི་བྱ་སྤྱོད་ལས་ཀྱང་སྤྱུག་པའི་ཞབས་འདེན་གྱི་སྤྱོད་ངན་དེར་ང་ཚོའི་སྤྱིང་
 ལ་ན་རྩལ་ལྷུ་བ་ཀྱང་གྱི་ཆེ་བ་བྱུང་།

ཁྱེད་ཚོའི་བྱེད་སྤྱང་སེམས་དེ་སྤྱི་རབ་བྱུང་གི་རྟགས་ཆ་ལུགས་ཙམ་ལས་ནང་དོན་
 ང་ཚོ་གྱང་བན་རིང་ལུགས་ཀྱི་བཅན་འོག་ཏུ་འཆར་ཡོངས་བྱས་པའི་བྲིམ་པ་མི་ནག་ལས་
 ཀྱང་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་གོ་རྟགས་དམའ་བ་དང་། སྟོབ་ཡོད་པ་ར་འཕྲོད་ཡོང་གི་འདུག

ཆོས་པའི་གཟུགས་སུ་བྱས་ཏེ་མི་དམངས་བསྐྱེད་དང་གཡོ་སྤྱོད་བྲིམ་གསུམ་
 གྱི་སྟོན་མགོ་བསྟོར་གཏོང་སེམས་བྱས་ཀྱང་ང་ཚོ་ནི་མི་ཆེ་ཕྱེད་ཀ་ལྷག་ཙམ་དངོས་
 སུ་དཀའ་སྤྱུག་མང་པོ་མུངས་པའི་མི་ཡིན་ཅང་ཙམ་ཆུང་གི་གཏམ་འཆལ་དེ་འདྲའི་
 རེགས་ལ་མགོ་བོ་འཁོར་དྲོགས་ཀྱི་བྱུགས་གཡེང་མི་དགོས་པ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།”^{༡༥༦}

༡༥༦༥ ཕྱི་ལོ་༡༩༩༥ ཟླ་༩ ཆོས་ལ་ ཉིན་འགྲེམས་སྟེལ་བྱས་པའི་«བདེན་གཏམ་བསྐྱེད་པའི་
 མིག་འབྱེད་» བོག་ངོས་༤༠ ན་ས་༤༡ བར་གསལ།

ཞེས་སོགས་འཁོད་ཡོད་པ་དང་། གཞན་ཡང་བོད་ཡུལ་སྟོང་སྟངས་ཀྱི་ནས་
ཡིག་ངག་གཉིས་ཐོག་ནས་དོལ་རྒྱལ་པའི་སྟོང་ངན་ལ་སྤྱན་འབྲེན་པའི་ཆོད་ཡིག་མང་དུ་
ཡོད་ཀྱང་འདིར་ཡིག་ཆོག་ས་ལ་འཛིག་ས་ནས་བཀོད་མེད།

མདོར་ན། ཡུལ་ས་མཆོག་ནས་དོལ་རྒྱལ་པ་སྟེན་གསོལ་དམ་བསྐྱགས་
གནང་བར་དགེ་ལུགས་པའི་གདན་ས་ཁག་གིས་གཙོས་པའི་བོད་ཕྱི་ནང་གི་ཆོས་སྡེ་
དགོན་མ་ལག་བརྒྱ་ཆ་ལོ་དགུ་ཡན་གྱིས་རྒྱལ་པའི་བཀའ་དགོངས་ལ་བསྐྱགས་བརྗོད་
དང་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་ཀྱིས་བཀའ་བཞེན་བསྐྱབས་པའི་མཆོད་པས་མཉེས་པར་འབད་
འབྱངས་སྟོང་མེད་ཞུས་འདུག་ནའང་། དོལ་རྒྱལ་རྗེས་འབྱངས་པ་ཆེས་ཉུང་ཤས་
ཞིག་གིས་བསྐྱོད་བ་ན་གཞོན་གྱིས་སྟོན་གྱིས་རིམ་པར་བཟོས་པ་མ་ཟད། བརྟན་དག་
རྒྱ་དམར་ལ་མགོ་བཏགས། རྒྱ་འབྲེད་དོལ་རྒྱལ་ལ་ལུས་སྟོན་སྤུལ་ཏེ། བོད་མི་ནང་
ཁུལ་གྱི་གནད་དོན་དེ་དག་དང་རང་ཕྱོགས་དབར་གྱི་གནད་དོན་དང་། རྒྱལ་སྤྱིའི་
ཁྲིམས་ལ་བརྟེན་ཕྱི་རྒྱལ་མིའི་གནད་དོན་ལ་ཁ་སྐྱུར་གྱིས། དོན་དམ་པར་ཡུལ་
ས་མཆོག་གི་སྐྱེ་ཆེ་མཇད་འཕྲིན་དང་བོད་གཞུང་གི་གཟི་བརྩིས་དང་སྤྱི་གཞུག་འཛུགས་
ཉམས་དམས་སུ་གཏོང་བར་བྱེད་པའི་གཞི་འཕུལ་འདི་དག་རྒྱ་ཆེའི་བོད་རིགས་མང་
ཆོག་ས་དང་། རྒྱལ་སྤྱིའི་སྤྱི་ཆོག་ས་ཁོངས་ལོང་བ་བྱ་རྒྱ་ཏ་ཅང་གལ་ཆེ་བར་
བརྟེན། དགོན་པ་ཆོས་སྡེ་དང་། ལྷ་སྤུལ་མཁས་གྲགས། གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་
པའི་ཆོག་ས་སྡེ་སོགས་ཀྱིས་ང་དག་ཆེན་པོས་དང་དུ་སྒྲུངས་ཏེ་འདིའི་ཐད་གཞིགས་
འདེགས་ཅི་ཞུས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ལས་ཆ་ཤས་ཅམ་སྤྱི་གས་བཏུས་སུ་བཀོད་པ་འདི་འོ། །

༥༡ རྟོལ་རྒྱལ་དམ་བསྐྱགས་དང་ཚེས་དད་རང་མོས་ཀྱི་

གནད་དོན་སྒྲུབ།

ལོངས་ས་ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་པོད་ཀྱི་བརྟན་སྲིད་སྤྱི་དང་།
རྟལ་པར་འི་པོ་དགེ་ལྷན་པའི་བརྟན་པ་ལ་དགོངས་ཏེ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དང་།
ཆོས་སྦྱོང་གི་ལུང་ལུལ། གང་ཉིད་ཀྱི་ལོ་མང་ཐུགས་སྦྱོང་ཆོད་མ་གཞི་རྩར་བཞག་
ནས་རྟོལ་རྒྱལ་བརྟན་གསོལ་བྱས་ན་སྤྱི་སྒྲུབ་འཕུལ་ཐུགས་གང་སར་ཕན་ལས་གཞིན་
ཆེ་བའི་གནས་ཚུལ་ངོ་སྤྱོད་ཀྱི་ལམ་ནས་སྤང་བྱང་བྱེད་སྒྲོའི་ལམ་སྟོན་གསལ་པོ་གནང་
བ་དང་། གལ་སྲིད་ད་དུང་ཉན་འཛོག་མི་བྱེད་མཁན་ཡིན་ཆེ་བླ་སྟོབ་ཀྱི་ཆོས་འབྲེལ་
གནང་ན་དམ་ཆོག་མི་མཐུན་པའི་དམ་ཉམས་ཀྱི་ཉེས་ལྷུང་ཆེན་པོ་འབྱུང་བར་བརྟེན།
དེ་དག་དབང་དང་སྡོམ་པའི་ཆོས་འབྲེལ་ཞུ་བར་བཅར་མི་འོས་པའི་བཀའ་གནང་བ་
ལས། དེ་དག་གི་ཆོས་དད་རང་དབང་སྤྱི་ཀྱང་འཕྲོག་མེད་ཀྱང་། རྟོལ་རྒྱལ་ཆོགས་
པས་ལྷ་སྤྱང་བརྟན་གསོལ་ཁ་ལ་འབྱེར་ནས་དོན་དུ་པ་རོལ་པོའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དགོས་
མཁོ་དང་བརྟན་ཏེ་ཁོ་པ་ཆོར་སྤྱོད་ཀྱི་རང་དབང་དང་། ཆོས་དད་རང་མོས་ཀྱི་
དབང་ཆ་མེད་ལུགས་སོགས་བཤད་དེ་པོད་མི་དམངས་ཀྱི་གོང་བུའི་རྣམ་པ་གཏོར་
བཞིག་གཏོང་བའི་ལས་འགུལ་ཇི་སྟེད་ཅིག་སྟེ་ལ་དང་སྟེ་ལ་བཞིན་ཡོད།

ཆོས་དད་རང་མོས་ཞེས་པ་ནི་དད་བྱ་དད་བྱེད་དམ་དད་ཡུལ་དད་མཁན་
 གཉིས་ཆ་ལ་ལྟོས་དགོས་པ་ལས། རྒྱ་ནག་གུང་ཁྲན་ཏང་གི་ཅ་ཁྲིམས་སུ་ “**ཆོས་**
ལུགས་དད་མོས་བྱེད་པའི་རང་དབང་ཡོད་ལ། དད་མོས་མི་བྱེད་པའི་
རང་དབང་ཡང་ཡོད།” ཟེར་བ་ཅམ་གྱིས་བྱབ་མི་བྱབ་ཅིང་། དད་མོས་བྱེད་
 དང་མི་བྱེད་གཉིས་ཀའི་རང་དབང་ཡོད་པའི་དགོངས་དོན་འདི་རྒྱལ་ཁབ་ཕལ་མོ་ཆེའི་
 ཅ་ཁྲིམས་སུ་གསལ་བ་ཞིག་ཡིན། ཆོས་དད་མེད་མཁན་ཞིག་ལ་ཆོས་ལུགས་གང་
 གིས་ཀྱང་ཐེ་བྱས་བྱས་མི་ཆོག་ལ། ཆོས་ལུགས་གང་ཞིག་ལ་དད་པ་བྱས་ཏེ་ཆོས་
 ལུགས་དེའི་སྒྲིག་ཁོངས་སུ་ཚུད་ཆར་རྗེས་ཆོས་ལུགས་དེའི་སྒྲིག་སྒྲོལ་བྱེད་སྒྲོ་དང་
 དགོངས་དོན་སྤང་བ་ཅི་བྱེད་དགོས་པ་ལས་དེར་གཞི་དག་ཞིའི་བྱ་འགྲུལ་བརྩམ་མི་ཆོག
 གལ་སྲིད་དེ་དང་འགལ་ཆེ་འབྲེལ་ཡོད་འགན་འབྲི་བས་འགོག་སྒྲིམ་དག་ཐེར་གནང་
 རྒྱུ་འདྲ་ཆོས་དད་རང་དབང་གི་ཁྲུབ་ཆ་ཞིག་ཡིན། དཔེར་ན་འགྲུལ་བ་ཞིག་མེ་འཁོར་
 ཏུ་བསྐད་དེ་ཕྱོགས་བསྐྱོད་ཏུ་བྱར་མཆོག་ན། མི་དེར་འགྲུལ་བསྐྱོད་བྱེད་དང་མི་བྱེད་
 གྱི་རང་དབང་ཡོད་ལ། མེ་འཁོར་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཏུ་སྒྲོད་མེན་གདམ་ག་བྱེད་རྒྱུའི་རང་
 དབང་ཡོད་ཅིང་། མེ་འཁོར་ནང་འགྲུལ་བ་སྦྱི་མཚུངས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་དང་རང་དབང་
 ཡང་ངེས་ཅན་ཡོད་ཆོག འོན་ཀྱང་མི་དེར་མེ་འཁོར་ལ་གཞི་དག་སྒྲིན་གཏོང་བའི་རང་
 དབང་ཡོད་མི་ཆོག་ལ། གལ་སྲིད་དེས་གཞི་དག་སྒྲིན་གྱི་བྱ་འགྲུལ་སྐེལ་ཆེ་མེ་འཁོར་
 འགོ་བྱེད་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཉེན་སྲུང་མི་སྤར་གོ་བསྐྱོན་འགོག་སྒྲིམ་བྱེད་པའི་ཐོབ་ཐང་
 ཡོད་དགོས་པ་དང་མཚུངས།

དགེ་ལྡན་བསྟན་པའི་བདག་པེ་ཅིང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་བྲི་ཆ་བདག་འཇུག་གི་རབས་
བརྒྱ་པ་ཏེ་བཙུན་ཆོ་བ་ཟེར་ཉི་མ་མཆོག་ནས་གསུངས་དོན།

“ཆོས་དད་རང་མོས་རེད་ཟེར་བའི་ཆོས་དད་རང་མོས་ཟེར་བའི་ཆོག་གཞིའི་
གོ་བ་ལོན་མི་འདུག །འདིའི་དོན་ཆོག་གྱུང་བུ་ཞིག་གིས་ཐེ་ཆོམ་གྱི་མདུད་པ་གྲོལ་
འགྲོ། ཆོས་ལ་དད་དང་མ་དད་རང་མོས་རེད། ཆོས་ལ་ཡིད་ཆེས་སམ་མ་ཆེས་
རང་མོས་རེད། དེ་ནི་བཙན་དབང་གིས་ཆོས་བྱེད་དང་མ་བྱེད་ཟེར་ཡ་མེད་པ་ཡིན་
དུས་པོ་ལ་པོ་ལ་ཉག་ཉག་འགྲོ། ང་ཆོ་ཆོས་ལ་དད་པ་དང་ཡིད་ཆེས་ཡོད། དེ་
འདྲ་ཟེར་བ་མ་གཏོགས། ཆོས་ག་རེ་ཡིན་ན་ཡང་བྱེད་ཆོག་མ་ཆོག་གི་བྱེད་པར་གང་
ཡང་མེད། ཆོས་དད་རང་མོས་རེད། ལྷ་སྤྲུང་ག་རེ་བསྟེན་ན་ཡང་ཆོག་མི་ཆོག་
གི་བྱེད་པར་མེད། ཆོས་དད་རང་མོས་རེད་ཟེར་གྱིན་བསྟན་ན་རྒྱལ་བྲིམས་ལ་བརྩི་
སྤང་མེད་པ་མི་པོ་བྲིམས་འོག་མ་ཚུད་ཏེ་པོ་སྤྲེལ་འོག་མ་འདུས་པ་འདི་འདྲ་ཡིན་ན་རང་
པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་སྒོར་ཞུགས་པ་ཞིག་གིས་ཁ་ཆེ་དང་ཉིན་དུ་ལྷ་བུའི་ཆོས་བྱེད་
ན་ཡང་མི་འགྲིག་པ་མེད་པ་ལྷ་བུ་ག་ལ་ཡིན། ནང་པའི་ཆོས་ལ་ཞུགས་ནས་ལྷ་བུ་
ཡེ་ནས་མི་མཐུན་པའི་ཆོས་བྱེད་ན་སྐྱབས་འགྲོའི་བསྐབ་བྱ་དང་འགལ་བས་ཆོས་དད་
རང་མོས་ཟེར་བས་མི་འགྲིག །

ཆོས་དད་རང་མོས་ལ་མཆོམས་འཛིན་ཅ་བ་ནས་མི་དགོས་པ་ཡིན་ན་སྤར་
སོར་བོད་ཀྱི་བྲལ་རྒྱུན་ཆོས། ཐོབ་ས་ཐོབ་ཁོངས་སོ་སོར་མ་འཆོལ་བ་འགྲོ་དགོས་པ་
དང་ཆ་སྤྲུལ་ཁག་ཆོས་སྤྱི་ཕྱིང་མང་པོའི་རིང་སོ་སོའི་ཐོབ་ཁོངས་ཕེབས་པ་མ་གཏོགས།

གདན་ས་སྤྱོད་པ་མི་ཆོག་པ་དེ་འདྲ་ཡིན་པ་ཚུ་ལ་དེ་ལས་བཞུ་ལ་ཆེ་ཁ་མཚུ་མང་པོ་ཡོང་
 གི་འདུག་པས། འདི་གར་ཡང་ཁང་ཆོན་འགའ་ཞིག་གིས་རྩོད་པ་བརྒྱབ་ཀྱི་འདུག་
 པ། དེས་ན་ཆོས་དད་རང་མོས་སོགས་ཀྱི་གོ་རྟོགས་ཐུབ་པའི་སྒྲོ་ནས་འབྲུག་རྒྱུན་
 མི་སྤྱོད་བར་རྩོད་པ་མཆོམ་འཛོག་ཏེ་ས་པར་དགོས་ཀྱི་འདུག །འཛོག་རྟོན་པའི་ལྷ་
 ལ་མི་ཐུད་པའི་དད་ཡོད་ལུགས་ཡོད་ནི་རང་གི་སྤྱབས་འགྲོའི་མཆོང་སྒྲོགས་མིན་ན་
 ཅི་ཡིན། གཞན་ཡང་རེ་རེ་ཆོང་མ་ལ་ལྟུལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་མདུན་ནས་ཆོས་འབྲེལ་
 མ་ཐོབ་པ་མེད་པ་ལྟ་བུ་རེད། དེའི་ནང་ནས་སྤྲུགས་ཀྱི་དབང་ལུང་མན་ངག་མང་དུ་
 གསན་རྒྱུ་དང་བཆོང་མ་གཅིག་གྱུར་རེད། དེ་བས་ན་དོན་མེད་སྤྱོད་དཔོན་ལ་བརྟུས་སྤྱོད་
 ཐུས་པའི་ཉེས་པ་མྱིད་ལ་དྲན་པ་ཙམ་ཡང་མི་བཟོད་པ་དེ་དག་མངོན་སུམ་འདྲེམས་
 མེད་ཀྱིས་ངེ་མི་སྤྲུམ་པ་སྤྲིག་པ་མིག་བཅུ་མས་ཀྱིས་རང་ཉིད་འདུག་ཅིང་གཞན་ཡང་
 དེ་ཕྱོགས་སུ་ཁ་དྲངས་ན་ལས་འབྲས་ཁས་ལེན་པའི་མི་ཞིག་ཡིན་དུས་ཐུན་བུ་དོགས་
 ཟོན་མི་ཡོང་བ་དཔེ་རེད། ལྟུབས་མཆོག་དོན་མེད་འཆང་གི་ལམ་རིམ་ལས་གསུངས་
 པའི་བཞེས་གཉེན་བརྟེན་ཚུ་ལ་སྒྲོར་ཐུན་བུ་མཉོ་བསམ་བཞེས་ན་ཡག་པོ་འདུག
 །གསང་འདུས་རྩ་རྒྱུད་ལས། སེམས་ཅན་མཆོམས་མེད་ལ་སོགས་པའི། །སྤྲིག་པ་
 ཆེན་པོ་ཐུད་པ་ཡང་། །དོན་མེད་ཐེག་པ་རྒྱ་མཚོ་ཆེ། །ཐེག་པ་མཆོག་ནི་འདི་ལ་འབྲུག།
 །སྤྱིང་ནས་སྤྱོད་དཔོན་སྤྱོད་བ་དག །བསྐྱབ་ཀྱང་འབྲུབ་པར་ཡང་མི་འགྱུར། །ཞེས་
 དང་། གཞན་ཡང་ལག་ན་དོན་མེད་དབང་བསྐྱར་བའི་རྒྱུད་སོགས་ལས། ཟླ་མ་བརྟེན་
 ཚུ་ལ་ལོག་པའི་ཉེས་དམིགས་བཤད་པའི་(བས) མི་ལང་བ་ཡོད་པ་ན་མས་རང་རེ་

གསང་སྒྲགས་པ་ཁས་འཆེས་པ་དག་གིས་ཐུན་བྱ་མི་སེམས་ན་སྤྲིལ་བསམ། གཞན་
 ཡང་རྒྱལ་བ་དོན་གྱི་བདག་པོས་བདོ་བསྟན་སྲིད་གཉིས་ཀའི་ཐད་ནས་ལེགས་སྡེལ་
 ཉེས་འགོག་གི་བཀའ་སློབ་གང་སྟུང་ཅི་གསུངས་དང་ལེན་མེད་པ་རང་གི་འདོད་པ་
 དང་ཐུན་བྱ་མི་མཐུན་པ་བྱུང་དུས་ལམ་སང་བསྟོ་བ་ན་གཞོན་དང་། བཀའ་སློབ་མི་བདེ་
 བའི་ལས་འགུལ་བཅམས་པ་ནི་བོད་ཀྱི་བདེ་ཙྰ་དང་། རྒྱ་ཆེའི་མི་དམངས་ལ་སྟན་
 པའི་སྤྱི་སེམས་མེད་པ་ཉག་ཅིག་རེད།”^{༡༥༩}

ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། ཆོས་དད་རང་མོས་ཟེར་བའི་འབོད་ཆོག་འདི་རང་
 རྣམ་གང་དུན་ཉུ་བྱ་ཞིག་མ་ཡིན་ལ། ནང་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྒོར་ལྷགས་ཟེན་པ་ཕྱིན་ཆད་
 དེའི་སྤྱང་སྒོམ་ཁག་ལ་མིག་འབྲས་བཞིན་བཅི་སྤྱང་ལྷ་དགོས་པ་དེ་ཉུ་ནའང་། དོལ་རྒྱལ་
 ཆོགས་པའི་དམིགས་ཡུལ་ངོ་མཉི་ཆོས་དད་རང་མོས་མ་ཡིན་པར། ཆོས་དད་རང་མོས་
 ལ་ཁག་ཡར་ནས་བཅན་བྱོལ་བོད་གཞུང་གི་རྒྱས་པ་ཉམས་རྒྱུད་གཏོང་རྒྱུ་ལྟ་བུའི་བྱེད་
 བབ་དེ་ཡིན་པ་ནི། ཁོ་པ་ཆོའི་བྱེད་སྤྱོད་ངོ་མས་གསལ་བོར་ར་སྤྱོད་བྱས་ཡོད།

དཔེར་ན། དོལ་རྒྱལ་ཆོགས་པས་རང་མགོར་རྒྱ་འབྲེན་གྱི་དཔེ་ལྟར་རྒྱལ་
 སྤྱིའི་ནག་ཉེས་ཀྱ་ཡངས་ཆོགས་པར་ཡགོང་ས་མཆོག་དང་བོད་གཞུང་གིས་བོད་མི་
 དམངས་ལ་ཆོས་ལུགས་དད་མོས་ཀྱི་རང་དབང་སྤྱོད་ཀྱི་མེད་ལུགས་ཀྱི་བདེ་སྤྱུག་སྟན་
 ལྷ་སྤུལ་བ་བཞིན། རྒྱལ་སྤྱིའི་ནག་ཉེས་ཀྱ་ཡངས་ཆོགས་པ་ནས་ལས་བྱེད་མི་སྣ་ཆེད་

༡༥༩། རྒྱ་ལོ་༡༩༩༧ ཟླ་༩ ཆོས་ལུ་ ཉིན་འགྲེམས་སྡེལ་བྱས་པའི་«བདེན་གཏམ་བསྟུས་པའི་
 མིག་འབྱེད་» རོག་ངོས་༡༩ ནས་༣༧ བར་གསལ།

ཐེབས་ཀྱིས་བརྟག་དབྱད་ནི་བ་འདྲུག་གནང་བའི་དབྱད་ཁྲི་ནང་། **‘བོད་ནང་མུ་**
མིས་བཅན་དབང་གིས་ཆོས་དང་སྐྱེས་པ་རང་དབང་མེད་པ་ལས། མུ་གར་
སྐྱེས་པ་ཅན་ཕྱོད་པོ་དེ་མིའི་སྤྱི་ཆོག་གས་ནང་དེ་འདྲ་གང་ཡང་མི་འདུག་’
 ཅས་དོལ་ཆོག་གས་ཀྱི་རྩ་ན་ཀྱབ་བཤོལ་དུ་བཅུག་ཡོད།

དོལ་ཀྱལ་ཆོག་གས་པས་མིང་འདྲ་མིན་ཐོག་ནས་དབྱེན་བོད་ཡིག་རིགས་གཉིས་
 ཀྱིས་གཅོས་པའི་སྐད་ཡིག་འདྲ་མིན་ཐོག་མུ་དམར་གྱིས་ཀྱང་མ་དུན་པའི་རྩ་དང་།
 སྤྲ་མ། ཆོག་རྩུབ་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡགོང་ས་མཆོག་ལ་སྐྱར་འདེབས་དང་། བོད་
 གཞུང་ལ་ངོ་ཚོལ་གྱི་དེབ་དང་ཚོམ་ཡིག་མང་པོ་བཅན་ཕྱོད་པོ་སྤྱི་ཆོག་གས་དང་ཕྱི་ཀྱལ་གྱི་
 སྤྱི་ཆོག་གས་ནང་དུ་འགྲེམས་སྤྱེལ་བྱས་པ་དང་། དེ་བཞིན་གསར་འགྱུར་དང་དུས་དེབ།
 ཆོག་འཕྲིན་དྲ་རྒྱ། བརྟན་ཕབ་འཁོར་ཐག་སྐྱེས་ཀྱི་ནང་གང་བཤད་པ་ཐམས་ཅད་
 སྤྱི་བཟོད་རང་དབང་འོག་ནས་བྱས་ཡོད་པ་མ་ཟད། ཁོ་པ་ཆོའི་བདེན་མེད་ཀྱི་རྩ་ན་
 གཏམ་ཁག་ལ་གཞུང་སྤྱི་ར་གང་ཐད་ནས་ཡིན་མིན་གྱིས་གནས་ལུགས་གསལ་བཤད་
 ཁུངས་སྤྱེལ་གནང་བ་ལས། སྤྱི་བཟོད་རང་དབང་འཕྲོག་སྟེ་ཉེས་ཆད་བྲིམས་གཅོད་
 བྱས་རིགས་གང་ཡང་བྱུང་མེད་ལ། དེ་ལས་ཚྭ་གྲེ་བོད་མི་དམངས་སྤྱི་འཐུས་ཆོག་གས་
 གཅོ་མཆོག་དང་། བཀའ་བློན་གྲི་པ་མཆོག་ ཆོས་རིག་དྲུང་ཆེ་སྐྱེས་ཀྱི་གར་རྩོ་
 ཕྱོགས་ཁུལ་དུ་ཡགོང་ས་མཆོག་གི་བཀའ་བློན་དགོངས་དོན་དང་དངོས་བྱུང་གནས་
 རྒྱུ་ལ་གསལ་བཤད་གནང་བར་ཐེབས་སྐྱབས། དོལ་ཀྱལ་རྗེས་འབྲངས་པ་ཆོས་ཆོས་
 དང་འཛིག་རྟེན་གཉིས་ཀྱི་བྲིམས་སྒྲིལ་ཁག་ལ་བརྩི་མེད་དོན་རོལ་བཏང་སྟེ་འཛིགས་

སྐྱལ་དང་། དཔུང་ཤེད་ངོམ་པ། རོ་ཚོལ་རམ་སྟོན་བྱས་པའི་གནས་ཚུལ་གྱི་འདྲ་
 པར་ཁོ་པ་ཆོས་འབྲེམས་སྟེལ་བྱས་པའི་«འགལ་འདྲའི་ཡུང་པོ་ཉེར་ལྷ་པ་»ཟེར་བའི་
 དེབ་ནང་གསལ་པོར་བཀོད་ཡོད་པ་དེ་དག་འཇམ་སྒྲིང་འདིའི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་
 འོག་བྱས་པ་མ་གཏོགས། རྟེན་ལྷ་ཡུལ་དང་འོག་རྒྱ་ཡུལ་ལ་བྱུང་བའི་གནས་ཚུལ་
 ཞིག་མིན་པ་ཁོ་པ་ཆོས་མ་མཁྱེན་པ་ནི་ཡིན་མི་སྲིད་ལ། དད་ལྡན་གྱི་རྒྱ་ཆེའི་མང་
 ཆོག་ས་དོལ་རྒྱལ་བ་སྟེན་མཁྱེན་གྱི་དགོན་པར་མཆོད་མཇལ་དུ་མི་འགྲོ་བ་དང་། མང་
 ང་བ་སྟེན་བཀྱར་དང་ཞལ་འདེབས་མི་ཡུལ་བ། དམ་སྲིདོལ་རྒྱལ་ལ་འཐམ་ནས་རང་
 གི་རྩ་བའི་སྒྲ་མ་དང་བསྟན་སྲིད་སྒྲོས་གཏོང་མཁྱེན་གྱི་རྒྱ་དམར་གྱི་རྒྱག་ཁྱིའི་རིགས་
 ལ་འབྲེལ་བ་བཅད་པ་དེ་ཡང་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་ལ་ལེགས་པར་ཡོངས་སུ་སྟུང་པ་
 ཞིག་ཡིན་པ་མཆོན་ཡོད།

དོལ་རྒྱལ་གྱི་གནད་དོན་འདི་ནི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གནད་དོན་རྒྱང་པ་ཞིག་ལས་
 དེར་ཕྱི་ཚུལ་དང་དོན་དམ་གྱི་དབྱེ་བ་འབྱེད་པ་ནི་ཏ་ཅང་བྱབ་ཆུང་གི་བྱེད་སྲོལ་ཅིག་
 ཡིན། དོལ་རྒྱལ་དེ་བྱུང་བ་ནས་ད་བར་ཆོས་ལུགས་རིས་མེད་ཀྱི་སྒྲུས་ཆེན་དམ་པ་
 མང་པོས་དམ་བསྒྲགས་དགག་བྱ་བཅའ་མ་ཆད་པར་གནང་ཡོད་པ་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ཡོངས་
 གྲགས་དང་། དགག་དགོས་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡང་བོད་བསྟན་སྲིད་མི་རིགས་དང་འབྲེལ་
 བའི་འགག་རྩའི་གནད་དོན་ཞིག་ཡིན་ལྟ་བུས། རྒྱ་ངལ་ཁྱད་བསད་ཀྱིས་དེ་དོན་རྒྱ་ར་
 བཞེས་མཛད་པ་ཞིག་ལས། སྲིད་དབང་གཅིག་སྟུང་རིང་ལུགས་དང་རྩ་མེད་སྒྲ་བའི་
 སྲིད་གཞུང་ཞིག་གི་དངུལ་དངོས་ཀྱི་བསྐྱུ་བྱེད་འོག་ཆུད་ཟེན་པའི་དོལ་རྒྱལ་ཆོགས་

པ་རྩ་བྱུང་མཆོན་ན། འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་ཆོས་དད་རང་མོས་སོགས་ཀྱི་ཟབ་
གནད་བཀྲོལ་ཏེ་གོ་བསྐྱོན་ཇི་ཙམ་གནང་རུང་སྒྲག་ཤོག་ཟད་ཤོན་གྱི་རྒྱ་ཙམ་ལས་ཕན་
ཐོགས་འབྱུང་དགའ་འོ། །

ས་བཅད་བཅུ་པ། རོལ་རྒྱལ་ཆོགས་པའི་བྱང་རིམ་དང་ དེའི་བྱ་སྤྱད་སྐོར།

༡། རོལ་རྒྱལ་ཆོགས་པའི་བྱང་རིམ།

འཛམ་གླིང་གི་ཁྱོན་འདིར་སྤྱི་ནང་གི་ཆོས་ལུགས་དང་གྲུབ་མཐའ་འདྲ་མིན་
ཏེ་ཅང་མང་ཞིང་། གྲུབ་མཐའ་མེ་མོར་དད་མོས་བྱེད་མཁན་ལ་རྒྱལ་མཆོམས་དང་།
མི་རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་མེད་པ་དང་། གྲུབ་མཐའ་དེ་དག་ལའང་ནང་དོན་ཟབ་ཆད་དང་
བྱབ་ཆེ་ཆུང་ལ་མ་ལྟོས་པར་སོ་སོའི་བྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལྷ་གྲུབ་རེ་ཡོད་པ་བརྗོད་
མ་དགོས་མོད། མཐུན་སྦྲུགས་སམ་བྱན་མོང་གི་དཔེ་གསལ་ཡུལ་གཅིག་ཡོད་པ་ནི་
རང་ཉིད་ཚུད་པའི་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཀྱི་ཕན་བདེ་དང་། སྤྱི་ཆོགས་ལ་ཕན་པ་བསྐྱབ་
པའི་བསམ་འདུན་དེ་ཡིན། དེ་ནི་མིའི་རྣམ་དཔྱད་ཀྱི་ཆ་ཤས་གཤིག་ཡིན་པར་བརྗོད་
ཀྱང་མི་རུང་བ་མེད།

ས་བཅད་གོང་མར་བཀོད་པ་ལྟར། ཡ་སྤྱོད་ཀོང་ས་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་
པོ་མཆོག་ནས་ལོ་ངོ་བསྟུད་མར་དགོངས་ཞིབ་དང་། ལྷ་ཁྲའི་ལུང་བཟླ། བོད་

མེད་འཕྲུལ་ཕྱགས་ཀྱི་ཁེ་ཕན་སོགས་ཕྱོགས་གང་ཐད་ལ་ཐུགས་དཀྲུག་ཡངས་པོས་
 མངོན་པར་གཟིགས་ཏེ་དོལ་ཀྱལ་སྐྱོར་དགེ་སྐྱོན་བཀའ་སློབ་གནང་བར་བོད་མི་བྱེད་ས་
 ཀྱིས་རྒྱ་མཚན་རྟོགས་པའི་སློན་སྐུ་བྱེད་ཀྱིས་ཀྱང་ལུས་པ་དང་། མང་ཆོགས་
 ཁྱིམ་དོལ་ཀྱལ་བརྟེན་པའི་འཕྲུལ་ཕྱགས་དགེ་སྐྱོན་ཁྱབ་བསྐྱགས་བྱས་པས། དེ་སྔོན་
 མ་ཤེས་མ་དཔུང་པར་དོལ་ཀྱལ་བརྟེན་བཞིན་པའི་བོད་མི་ཁག་ཅིག་སྤོངས་པའི་གཉིད་
 ལས་སད་དེ་ལ་ཞོང་ས་མཆོག་གིས་དབྱུས་པའི་བོད་གཞུང་དམངས་ཀྱི་ཡངས་ཕྱོགས་
 སུ་ཆ་མ་ཆོམ་མེད་པར་ལུགས་ཏེ། ཁ་ཤས་ཀྱིས་དོལ་ཀྱལ་བརྟེན་གསོལ་མཚམས་
 འཛིག་བྱས་ཤིང་། ཁ་ཤས་ཀྱིས་མི་སྤྱིར་མངོན་ཆུང་གི་ཚུལ་དུ་བརྟེན་པ་སོགས་
 བྱང་ཡོད། འོན་ཀྱང་། ཆ་ཐོང་ཡེ་ཤེས་དང་། དགའ་ཤར་འཆི་མེད་ཆེ་རིང་། ཆ་
 ཐོང་འགྱུར་མེད། དགའ་ཤར་དཀོན་མཆོག་ཀྱལ་མཚན། རྒྱ་བཟང་བྱབ་བརྟན་
 སོགས་མི་ཉུང་ཤས་ཤིག་གིས་ལ་ཞོང་ས་མཆོག་དང་བོད་གཞུང་གིས་ཁོ་པ་ཆེད་ཆོས་
 དད་རང་མོས་འཕྲོག་སོང་ཟེར་བ་སོགས་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་ཁག་ཡར་བྱེད་བསྐྱགས་ཏེ། མེ་
 བྱེ་(བྱེ་ལོ་༡༩༩༦)ལོའི་ཟླ་༤ ཆོས་ལ ཉིན། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་ངེས་
 ཅན་ཞིག་གི་འོག་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་ས་ཁྲི་ལིར་ཡོད་པའི་ཆ་ཐོང་མགོན་ཁང་ནང་ **‘འཇམ་**
མགོན་བརྟན་སྤང་དོ་རྩེ་ཤུགས་ཐུན་ལ་མི་བྱེད་དད་སྟོབས་ཐུ་མི་སྤང་སྐྱོབ་
ཆོགས་པ་’ཟེར་བ་བཙུགས་པ་དང་། ལོ་དེའི་ཟླ་༥ ཆོས་༡༩ ཉིན་ཁྲི་ལིར་གྱི་
 གར་གཞུང་ལ་བྲིམས་ཐོག་དེབ་སྟེལ་(ཡང་གྲངས་S.29523 of 1996) བྱས་ཤིང་།
 དེབ་སྟེལ་ཆོགས་པའི་ནང་མི་སྣ་འདྲ་མིན་དང་ལས་རིགས་འདྲ་མིན་གྱི་མཁས་དབང་

སྐྱེས་པ་ཡིད་པའི་ནམ་པ་སྟོན་ཆེད་ཀྱི་གར་གྱི་གཙུག་ལག་སྟོབ་གྱི་སྟོབ་དཔོན་ཆེན་
མོ་རེ་བྱུང་ཡང་དདུལ་དངོས་ཀྱིས་བསྐྱེས་ཏེ་མིང་ཐོའི་ནང་བཅུག་ཡོད།

དེ་ནས་བཟུང་ལྷ་མི་སྤྱང་སྟོབ་ཆོག་པ་མ་ཆ་ཕྱང་མགོན་ཁང་ཉེན་གཞི་བྱས་
ཏེ་ཀྱུ་དམར་གཞུང་དང་ཁྱི་སྤྱང་ལག་འབྲེལ་གྱིས། ཡགོང་ས་མཆོག་དང་བོད་གཞུང་
དམངས་ཡོངས་ཀྱི་ཁ་གཏད་དུ་ལངས་སྐྱེའི་ལས་འགུལ་སྤེལ་འགོ་བཙུགས་ཡོད་པ་
སྟེ། བོད་ཀྱི་ཅ་དོན་དང་རིག་གཞུང་ལ་བཀའ་དྲིན་མེད་དུ་ཆེ་བའི་མཆོན་ཉིད་སྟོབ་
གྱི་དབུ་དགེ་དམ་པ་སྟོབ་བཟང་ཀྱི་མཆོ་མཆོག་དང་ཁོང་གི་དགེ་ལུགས་གཉིས་བཅས་
དམར་གསོད་བཏང་བ་མ་ཟད། ལག་དམར་བ་དེ་དག་ཀྱི་ནག་ཏུ་བྱོས་བྱོལ་གྱིས་ད་
ལྟ་ཀྱི་གཞུང་གི་སྤྱང་སྟོབ་འོག་ཀྱི་ནག་ནང་འཕྲོ་གནས་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་པ་སྐྱེས་གནས་
ཚུལ་མང་དག་ཅིག་གི་ཀྱབ་སྡོལ་ལས་ཀྱི་གཞུང་དང་དོལ་ཀྱལ་ཆོག་པ་པ་མན་ཚུན་
མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་ཁ་ལ་དོལ་ཀྱལ་འབྲེལ་ཁེང་ཁོག་ཏུ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་གཞན་
ཞིག་བཟུང་ནས་ཀྱལ་ཕྱང་དམངས་གཞོན་གྱི་སྟོན་ངན་རིམ་བཞིན་སྤེལ་གྱིན་ཡོད་
པ་མཐོང་བྱུང།

༡། རོལ་རྒྱལ་ཚོགས་པའི་བྱ་སྤྱོད།

རོལ་རྒྱལ་ཚོགས་པས་ཕྱི་ལ་ལྷ་དང་མི་མང་གི་ཐོབ་ཐང་སྤྱང་སྤྱོད་ཆེད་
བཙུགས་པའི་ཁེ་མེད་ཞི་བའི་ཚོགས་པ་ཞིག་ཡིན་པར་སྒྲོག་སྟེ་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་ཚོགས་
པའི་རྣམ་པ་འཛིན་གྱི་ཡོད་མོད། རོན་དངོས་ཐོག་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་
ནང་འཆེ་མེད་ཞི་བའི་ལྷ་སྤྱོད་ལས་ཤིན་ཏུ་ལོག་པའི་མི་གསོད་ཁྲག་སྤྱོད་སོགས་བྱ་
སྤྱོད་ངན་པའི་ལས་འགྲུལ་སྤྱི་ཚོགས་ཤིག་དངོས་ཀྱི་གསུམ་ནས་སྤྱི་ལ་འགོ་
བཙུགས་ཏེ། སྤྱི་གས་ཡོངས་ནས་སྤྱི་འཇུགས་དང་ཞི་བདེ་ལ་གཞོན་པའི་ལས་འགྲུལ་
རབ་དང་རིམ་པར་བཙུགས་པ་མ་ཟད། རྒྱ་གཞུང་གི་དམིགས་སྤྱོད་ལྟར་ཡ་རྒྱལ་པའི་
བཀའ་ལ་གཞི་མེད་ཀྱི་སྤྱོན་འཇུགས་དང་། ཡགོང་ས་མཆོག་དང་ཁོང་གི་ལམ་སྟོན་
འོག་བོད་རོན་འཐབ་ཚོད་ལ་ལྷག་བསམ་ཆེར་བསྐྱེད་མཛད་མཁན་གྱི་མི་སྣ་དག་གི་
མཆན་ཐོ་ཐེར་འདོན་བྱས་ཏེ་དངོས་ཀྱི་གསུམ་ནས་སྤྱི་གས་ར་བསྐྱུལ་བ་
དང་། རྒྱ་དེག་གཏོང་བ་སོགས་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་སྤྱི་ཚོགས་ནང་དུ་དྲག་པོའི་
བྱ་སྤྱོད་དངོས་སུ་ལག་བརྟུང་གྱིས་ཡགོང་ས་མཆོག་དང་བོད་གཞུང་དམངས་དབར་
དབྱེན་དཀྱགས་བྱེད་ཐབས་དང་། ཡགོང་ས་མཆོག་གིས་དབྱུང་བོད་གཞུང་དམངས་
དང་རྒྱ་ནག་གཞུང་དམངས་དབར་དམ་སེལ་འཇུག་ཐབས་ཀྱི་ལས་ལ་འབད་ཚོལ་བྱེད་
བཞིན་ཡོད།

ཁོ་པ་ཚོས་ཡཁོང་ས་མཆོག་ལ་མཚན་སྦྱང་བྱ་རྒྱུ་དང་། མང་ཚོགས་ཁྲིད་
 ཡཁོང་ས་མཆོག་ལ་ཡིད་ཆེས་བརྒྱལ་ཐབས་ཆེད། བོད་རྒྱལ་ཁབ་དང་མི་རིགས་ལ་
 ག་ཚེ་མདོག་གིས་རང་བཅན་གཙང་མའི་ལངས་ཕྱོགས་བཟུང་ཁུལ་དང་བཅས་ཏེ།
 ཡཁོང་ས་མཆོག་གིས་ལམ་དབུ་མའི་ཐབས་ལམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཚོལ་གསུམ་གཅིག་
 ཏུ་བསྐྱེལ་བའི་ཆད་མཐོའི་རང་སྤྱོད་ཚོད་ལེན་གནང་བཞིན་པར་སྤྱོན་བཤེད་དང་།
 ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས་ཡཁོང་ས་མཆོག་དང་བོད་གཞུང་དམངས་ཀྱིས་རྒྱ་མི་རིགས་
 ལ་སྤང་བྱུག་དང་འཁོན་སེམས་བྱུགས་ཆེར་ཡོད་ལུགས་འབྲིག་བཤད་བྱས་ཏེ། ཁོ་
 པ་ཚོ་རྒྱ་གཞུང་དང་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་གྱི་རང་མདོག་བརྟན་པ་སོགས། མདོར་
 བ་ཡཁོང་ས་མཆོག་གིས་དབུ་ཁྲིད་པའི་བཅན་ཕྱོད་གཞུང་གིས་རྒྱ་གཞུང་དང་ཞི་བའི་
 སྒོས་མོལ་ཡོང་བའི་ཐབས་ལམ་ལུ་གུ་བརྒྱུད་དུ་སྤེལ་བཞིན་པ་རྒྱས་མེད་དུ་གཏོང་བྱེད་
 བོད་རྒྱའི་དབར་དབྱེན་དཀྱུགས་དང་ངན་བཤད་སྤྲོ་ཚོགས་བྱས་ཏེ་ཡཁོང་ས་མཆོག་
 དང་བོད་གཞུང་དམངས་ཡོངས་ལ་མཇུག་དཀའ་བཟོ་བར་འབད་ཚོལ་བྱས་ཡོད་པ་
 རྟེན། དཔེར་ན། ཇོལ་རྒྱལ་ཚོགས་པའི་གཏེ་བོ་ཕྱི་རྒྱལ་གནས་སྡོད་གངས་ཅན་ཁྱ་
 མ་དང་ང་ཁྱ་མ་ཟེར་བ། རྩོད་ཕྱོགས་མའི་སོར་ཁུལ་སྡོད་སྡོད་བཟང་ཡེ་ཤེས་གཉིས་ནི་
 ཡཁོང་ས་མཆོག་ལ་གཞི་མེད་ཀྱི་སྤྱོན་འཇུགས་དང་། བཅན་ཕྱོད་གཞུང་གི་ལངས་
 ཕྱོགས་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་མཁུག་རྒྱ་ནག་གི་མགིན་ཆབ་པ་ལྟ་བུ་ཆགས་ཡོད་དེ། གངས་
 ཅན་ཁྱ་མར་མཚོན་ན། བོད་ས་སྐད་(ཕྱི་ལོ་༡༩༩༩)ལོར་རྒྱ་ནག་གི་དབུས་དམར་
 ཤོག་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་བྱུང་དང་། ཚས་དོན་ལས་ཁུངས་གཉིས་མཉམ་འབྲེལ་

གྲིས་ “ཡཔཏ་ཆེན་སྐུ་ཐེང་གོང་མ་སྐུ་གཤེགས་ནས་ལོ་ངོ་བརྒྱ་ལམིར་
 བར་རྗེས་དྲན་ཆོག་གས་པ་དུ་” ཞེས་བཏགས་ཤིང་། དོན་དངོས་ཐོག་པཏ་ཆེན་
 རྩན་མ་ཁྲི་འདོན་ཆེད་མངོན་སྟོན་གྱི་བསྐྱོངས་འཆོག་གས་བྱས་པ་དེའི་སྟེང་དུ་བཅན་
 སྤྱོད་ཁྲི་ནས་གངས་ཅན་ལྷ་མ་མཁོན་འཕོད་བྱས་ཡོད་པའི་སྟོར་རྒྱ་གཞུང་གི་གསར་
 རྟེན་དང་བརྟན་འཕྲིན་བརྒྱུད་ལམ་ཁག་ནས་སྐབས་དེར་ཡོངས་ཁྲབ་དུ་བརྒྱུད་བསྐྱགས་
 བྱས་ཡོད་ལ། གངས་ཅན་ལྷ་མའི་བྱེད་སྤྱོད་དེ་དག་གིས་ཡཔཏ་ས་མཆོག་གིས་ལེ་
 ཤེས་དབྱེངས་དབྱུང་གྱིས་ཐུགས་ཐག་བཅད་པའི་ཡཔཏ་ཆེན་ཆུང་སྤྱིད་རིན་པོ་ཆེ་དགེ་
 འདུན་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་མཆོག་དང་། བོད་རྒྱ་ཆེ་མང་ཆོག་གས་ཀྱི་མངོན་འདོད་ལ་མི་འདོད་
 པའི་རྣམ་འགྲུར་གསལ་པོར་བརྟན་ཡོད།

ང་ལྷ་མས་བལ་ཡུལ་དང་། སེ་པན། སུད་སི། ངར་མན། རྟེལ་རེམ། རྒྱ་
 གར་གྱི་རྒྱལ་ས་ལྷེ་ལི་སོགས་སུ་ཡཔཏ་ས་མཆོག་དང་བཅན་སྤྱོད་བོད་གཞུང་ལ་གཞི་
 མེད་སྟོན་འཛུགས་དང་། སྐར་འདེབས་སྐྱོལ་གས་བྱས་པའི་ནང་དུ།

“འཛམ་གླིང་གྱི་དང་། ལྷག་པར་བོད་མི་མི་རྒྱུང་བཞིག་གི་ཁྲིད་
 འགྲོ་བ་མེད་ཀྱི་ཕྱི་ཐོབ་ཐང་དང་། ཆོས་དད་རང་དབང་གི་གནད་དོན་
 ལ་དོག་རྩལ་ཤུགས་ཆེར་གཏོང་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། གནད་དོན་དེ་ཆོད་
 ནང་ཆབས་ཆེད་ཀྱི་གནད་དོན་ཞིག་ནི་ཤུགས་ལྡན་བསྟེན་གསོལ་ཐང་ལུ་
 མཐུད་དམ་དྲག་བྱེད་བཞིན་པའི་གནད་དོན་ཡིན། བོད་ཀྱི་འགོ་ཁྲིད་དང་
 ། རྣམ་པེལ་གཟེངས་ཉག་ས་ལེན་མཁན་དུ་ལའི་བླ་མ་བརྒྱ་བཞི་པ་བརྟན་

འཛིན་ཀྱི་མཆོས་ངན་སྦྱོང་སྒྲ་ཆོགས་ཀྱི་ལས་འགུལ་སྤེལ་ནས་དྲི་རྩེ་ལྷགས་
 ལྡན་བརྟེན་གསོལ་དམ་ཏྲག་བྱེད་པའི་ཚོར་འབྱུལ་གྱི་བྱ་ངན་ཁག་ཀྱིས་སྤྱི་
 རྒྱུང་སྤྲེགས་སུ་རྩོས་འཛིན་གསལ་པོ་ཡོང་པའི་ཆེད་ང་ཆོས་ཡང་ཡང་སྤྱི་
 རྒྱུང་བྱེད་བཞིན་ཡོད། ཚོར་བེལ་གཞིངས་ཉགས་ལེན་མཁན་འཐབ་གྲོགས་
 དེས་སྤྱི་ལོ་༡༩༩༦ ཟླ་༡ ནས་བཟུང་ལྷགས་ལྡན་བརྟེན་གསོལ་དམ་ཏྲག་
 འགོ་འཇུགས་བྱས་ཏེ་ལྷགས་ལྡན་དང་ལྡན་ནམས་ལ་སྦྱོན་བརྩོན་དང་། མི་
 མི་ཉུང་བ་ཞིག་ལ་བཅན་ཤིང་ལྷགས་ཆེས་བཅན་གནོན་དམ་ཏྲག་བྱས་པ་
 མ་ཟད། བྱ་སྦྱོང་དེ་དག་ཀྱི་མཆན་ཅན་དང་། སྒྱུ་འབྲས་ལྡན་པར་འགྱུར་
 ཐབས་བྱེད་བཞིན་ཡོད། འོན་ཀྱང་པོད་མིའི་འགོ་ཁྲིད་དེས་བརྩོན་བཞིན་
 པའི་ཀྱི་མཆན་ཆང་མ་ཞི། དྲང་བདེན་གྱི་གཞི་རྩ་མེད་པའི་ཉམ་བཤད་
 ཁོ་ན་ཡིན་.....།

ཚུལ་སོགས་ཀྱི་གཞུང་གིས་ཀྱང་པོད་སྦྱོང་བྱེད་མ་ཚུངས་པའི་གདུག་རྩུབ་ཅན་
 གྱི་ཐ་སྙད་ཅི་རིགས་སྤྱད་དེ་ཡགོང་ས་མཆོག་དང་། པོད་གཞུང་དམངས་ལ་ཁ་ནས་
 གང་ཐོན་དང་སྤང་བར་གང་དམ་གྱི་སྦྱོན་བརྩོན་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་པ་ལས་དོལ་
 ཆོགས་ཀྱི་ལྷགས་དམིགས་ཅི་ཡིན་གསལ་པོར་མངོན་ཡོད།

དོལ་ཀྱིས་ཆོགས་པ་ནས་པོད་མིའི་ཁྲིད་དོལ་ཀྱིས་བརྟེན་མཁན་བྲི་བཞི་དང་།
 ཡང་སྐབས་རེར་བྲི་གཉིས་ཡན་ཡོད་ཚུལ་སོགས་ཁྲུབ་བསྐྱགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་།
 མེ་ཁྲང་(ཕྱི་ལོ་༡༩༩༧) ཟླ་༩ ཆོས་༡༥ ཉིན་ཏི་མ་ཅལ་མངའ་སྡེའི་སློར་སྤང་པ་

ཕྱི་ལེར་ཆེད་བསྐྱོད་ཀྱིས་དོལ་ཚོགས་ཀྱི་ལས་ཁུངས་ལྟེ་བའི་གནས་ཡུལ་ཆ་ཕྱིར་མགོན་
ཁང་བསྐྱོག་བཞེར་བྱེད་སྐབས་ཚོགས་མིའི་ཐོ་དེབ་ནང་གསལ་བ་མི་གྲངས་༡༠༥༦ ལས་
མེད་པ་དང་། དེའི་ཁོངས་སྐྱེས་ལོ་ཤིང་ཕག་(ཕྱི་ལོ་༡༩༩༩)ཡིན་པའི་ཕུ་གུ་ཡང་
གང་འཆམ་ཐོན་ཡོད་ཚུལ་འདུག།

དོལ་རྒྱལ་ཚོགས་པས་རང་རྩལ་གང་ཡོད་བཏོན་ནས་བོད་ཀྱི་བསྟན་སྲིད་
ཡུང་ལ་སྦྱོར་བའི་ལས་འགུལ་ལྷ་ཚོགས་སྡེ་ལ་བར་མ་ཟད། ཡགོང་ས་མཆོག་དང་
བོད་གཞུང་རྒྱ་གར་གྱི་བྲིམས་ལ་སྦྱོར་བའི་ཆེད་ཕྱི་ལོ་ཁྲུལ་གྱི་བྲིམས་ཚིག་པ་འགའ་
གས་དངུལ་དངོས་ཀྱིས་བསྐྱུས་ཏེ་རོགས་པུན་ཡོང་བའི་རེ་སྐྱུལ་ཞུས་པ་དང་། གཞན་
ཡང་ཚགས་ཤོག་དང་དུས་དེབ་འདྲ་མིན་ལ་འབྲེལ་གཏུགས་བྱས་ཏེ་ཡགོང་ས་མཆོག་
དང་བོད་གཞུང་ལ་མཆུན་གས་བཟོ་བའི་འབད་ཚུལ་བྱས་ཡོད་ནའང་། ཁོ་པ་ཚོའི་
དམིགས་ཡུལ་དང་བྱེད་ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་བྲིམས་མཐུན་མིན་པའི་རྒྱུན་གྱིས་རྒྱབ་སྦྱོར་
བྱེད་མཁན་ཚོགས་པ་དང་མི་སྡེར་གང་ཡང་བྱུང་མེད།

འདི་ལྟར་དོལ་རྒྱལ་ཚོགས་པས་ལྷ་སྐྱུང་བསྟན་སྲིད་ཕྱོགས་ལ་ཁ་གཡལ་རྟེ་དོལ་
རྒྱལ་ལ་མངོས་རྒྱན་སྤྲས་པ་དང་། གཞི་མེད་ཀྱི་གཏམ་འཆལ་སྐྱ་ཚོགས་འགྲེམས་
སྡེ་ལ་བྱེད་པ། རང་ཆོས་སྦྱི་དང་ཁྱད་པར་སྐྱ་སྐྱུང་གི་གལ་གནད་ལ་རྒྱས་སྦྱོང་མེད་
པའི་རྒྱལ་སྦྱིའི་སྦྱི་ཚོགས་སུ་འང་ཡུལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་མང་ཚོགས་ཀྱི་ཆོས་དད་རང་
དབང་འབྲེག་གིན་ཡོད་ཚུལ་གྱི་སྒྲིང་ཕྱོགས་རྒྱ་ནག་ཤིན་ཏུ་གསར་ཁང་གི་བརྗོད་བབ་
ལ་དཔེ་འགྲེལ་གྱིས་གང་བྱུང་བྱུང་སྡེ་ལ་བྱེད་བཞིན་པ་མ་ཟད། ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གནད་

དོན་དེ་ཀྱ་གཞུང་གི་མིན་ཏུས་ཀྱི་ལག་ཆ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཏེ། ལགོང་ས་ལསྐྱབས་མགོན་
ཆེན་པོ་མཆོག་ལ་མཆོན་སྒྲུབ་དང་བཅན་གྱིས་བོད་གཞུང་ལ་གཞི་རྩ་མེད་པའི་སྒྲིན་
བརྩེད་དང་། བོད་མི་ནང་ཁྲལ་རྒྱ་དངོས་དང་། རྩིགས་ར། བསྐྱེད་བཅས་
ཐབས་ལམ་རྣམ་པ་དུ་མས་དབྱེན་སྒྱུར་དཀྱུགས་ཤིང་བྱེད་བཞིན་པའི་ཐོག་བོད་དང་
བོད་མིའི་རྩ་དོན་ལ་གཞོད་པའི་ལས་འགུལ་སྣ་མང་ཞིག་སྤེལ་བཞིན་ཡོད།

ལྟུལ་དབང་སྐྱེ་བྱེད་བརྒྱ་བཞི་པ་མཆོག་གི་འཇམ་སྐྱེད་ཞི་བདེ་དང་། ཆོས་
ལུགས་རིས་མེད་ཀྱི་དགོངས་གཞི། དེའི་གཞི་རྩར་གྱུར་པའི་བྱམས་བརྩེའི་ལམ་སྟོན་
བཅས་ལ་སྤྱུལ་གྱུར་གནས་པའི་མི་རིགས་མང་པོས་བརྩི་བཀྱར་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་
གིན་ཡོད་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་བོད་ཆགས་འཛིག་གི་དུས་རབས་གཉིས་འཕྲང་ཅན་
འདིར་བརྟན་པ་ཐམས་ཅད་འགལ་མེད་དུ་གཟིགས་ཏེ། རང་བརྟན་ཆོས་རྒྱུད་གྲུབ་
མཐའ་ཁག་རིས་སྤྱ་མ་བཅད་པར་གསན་བསམ་དང་། ཉམས་བཞེས་དབྱིས་སྤྱིན་པ་
མཛད་དེ་གདམས་པའི་རྒྱ་པོ་གཅིག་འདུས་ཀྱི་མཁས་པའི་དོན་ཀྱི་གྱུར་སྐྱབས། འཇམ་
སྐྱེད་ཤར་རྒྱབ་ཀྱི་རིས་མེད་སྐྱེ་འགྲོ་ཀྱན་ལ་རང་རང་སྒོ་རྣམས་དང་འཆོམ་པའི་ནང་ཆོས་
དང་འབྲེལ་བའི་འདི་སྤྱི་གཏན་བདེའི་མི་ཆེ་སྐྱེལ་སྤངས་སྒོ་བ་སྟོན་སྐྱུལ་རིམ་ལ། བཅོས་
མིན་སྟིང་ནས་དད་གུས་བརྒྱགས་བརྩོན་ཞུ་བའི་གདུལ་བྱ་རྣམས་མཁའི་སྐར་ཆོགས་
སྟར་བཀྱ་བཞི་ཀྱན་གྱིས་མཐོང་ཆོས་ལགས་སོ། །

༡། རྟོལ་ཆོགས་དང་རྒྱ་གཞུང་དབར་

གྱི་འབྲེལ་བ།

རྟོལ་རྒྱ་ལ་ཆོགས་པའི་དམིགས་ཡུལ་དང་སྟེལ་བཞིན་པའི་ཞི་བླ་བྱེད་སྦྱོང་
ཁག་ལས་ཁོ་པ་ཆོའི་དངོས་ཤུགས་བརྒྱད་གསུམ་གྱི་རྟེན་གཞི་གཙོ་བོ་དེ་རྒྱ་ནག་གཞུང་
ལ་བརྟེན་ཡོད་པ་བཙན་བྱོལ་གཞུང་དམངས་གཉིས་ནས་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡོད། དེ་
ཡང་ས་སྟག་(ཕྱི་ལོ་༡༩༩༡) ཟླ་༡༡ ཚེས་༡༩ ཉིན་ལྷུ་ལིར་ཡོད་པའི་རྒྱ་ནག་གཞུང་
ཆབ་ཁང་གི་བྱུང་ཆེ་གཉིས་པ་ཏཱ་ཕེ་ཆིང་བཟའ་ཆང་གཉིས་གསང་སྟབས་ཀྱིས་རྒྱ་
གར་རྩོམ་སྟེགས་ཀྱི་མོན་རྩོམ་འདོད་རྒྱའི་སྒྲིང་བོད་མིའི་གཞིས་ཆགས་ལ་གནས་ཚུལ་རྟོག་
ཞིབ་ཏུ་བརྒྱུད་སྟབས། ལམ་བར་དཀའ་ངལ་མི་འབྱུང་བ་དང་ལས་རྟོན་ཆོགས་མེད་
དུ་འགྲུབ་ཕྱིར་ལྷུ་ལིར་ཡོད་པའི་རྩ་མི་སྤྱད་སྦྱོར་ཆོགས་པ་བཟེར་པའི་རྟོལ་ཆོགས་ནས་
རྩོམ་ཤིང་དང་རྩོམ་ལེན་བྱས་འདུག་པ་དེས་རྟོལ་ཆོགས་དང་རྒྱ་གཞུང་བར་འབྲེལ་བ་གཏིང་
ཟབ་ཡོད་པ་ར་འཕྲོད་གསལ་པོ་བྱུང་ཡོད།

དེ་བཞིན་ས་ཡོས་(ཕྱི་ལོ་༡༩༩༩)ལོའི་ཟླ་༡ ཚེས་༡༡ ཉིན་པེ་ཅིང་དུ་
ཡོད་པའི་མི་དམངས་ཆོགས་ཁང་ཆེན་མོའི་བོད་རྫོང་ས་ཆོམས་ཆེན་ཟེར་པའི་ནང་
དུ་རྒྱ་ནག་འཐབ་སྦྱོགས་གཅིག་གྱུར་ལས་ཁུངས་དང་། མི་རིགས་ཆོས་རྟོན་ལས་ཁུངས་

སྟོན་ཆེན་པ་ཁག་མཉམ་སྦྲེལ་གྱིས་ཡུན་གཟིགས་པར་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
 སྐྱེ་ཐེང་བཅུ་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་སྐྱེ་གཤེགས་ནས་ལོང་བཅུ་འཁོར་བར་བྲན་གསེལ་
 དཔེ་བཞུགས་མོལ་ཆོགས་འདུ་ཟེར་བཞིག་བསྐྱོང་འཆོགས་བྱས་ཡོད། ཆོགས་འདུ་
 དེའི་ནམ་པ་ནི་ཡཔར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེར་རྗེས་བྲན་གྱི་མཛད་སྟེའི་ཆོགས་འདུ་ཞིག་ཏུ་
 སྒྲུང་ཡང་། དོན་དངོས་ཐོག་ཀྱང་ནག་དབང་འཛིན་པ་ཆོས་ཡཔར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་
 གིས་སངས་ཀྱས་གྱི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་དང་པོད་མེད་གཞི་ཅུའི་ཐོབ་ཐང་། མེ་རིགས་
 འདྲ་མཉམ་། སྐད་ཡིག་དང་རིག་གཞུང་སྟོན་གྱི་ཆེད་དུ་སྐྱེ་སྟོན་ཚུན་སྒྲོས་བཏང་
 མཛད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆོས་ཆེན་གྱི་སྦྱོད་པར་བརྩི་བཀྱར་དང་རྗེས་བྲན་
 ལུ་ཀྱུ་ལྟ་བུ། དེ་ལས་ཐོག་སྟེ་ཡཔར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་སྐྱེ་ཆེ་གང་པོར་བྱལ་གཅེས་
 རིང་ལུགས་ཀྱི་དར་ཆ་མཐོན་པོར་བསྐྱེད་སྟེ་ལུགས་དང་། བྱལ་གཅེས་ཀྱི་གཟི་བཞིན་
 སྟོལ་རྒྱུན་བྱལ་འཛིན་དང་དར་སྟེལ་གནད་ཚུལ། ཀྱན་གཤུངས་ཁྲན་ཏང་ལ་ཁ་ཞེ་གཉིས་
 མེད་གྱིས་བརྩི་བཀྱར་དང་བྱལ་སྦྱོར་གནད་གི་ཡོད་ལུགས་སྟོན་པའི་བཤད་སྟེ་ཆོགས་
 བྱས་ཏེ། ཡཔར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་སྒྲན་མེད་པའི་ནམ་དགར་གྱི་མཛད་པ་མཐའ་དག་
 ནག་བསུབ་ཏུ་གཏོང་བྱུང་གྱི་སྟེ་སྟོན་ལས་ཆབས་ཆེན་བསགས་པ་དང་། སྟོན་གཞན་
 ཞིག་ནས་ཡོག་ས་མཆོག་གིས་བྱུགས་ཐག་བཅད་པའི་ཡཔར་ཆེན་རྒྱུད་སྟེ་རིན་པོ་
 ཆེ་སྟེ་གསང་བྱས་ཏེ། རྒྱ་གཞུང་གིས་ཆབ་སྟེན་གྱི་དགོས་མཁོར་ངོས་འཛིན་བྱས་
 པའི་པར་རྒྱུན་བྱལ་མཆོན་ནོར་བུ་བཞུགས་ཁྲིའི་སྟེང་ཏུ་བཞག་ནས་ཆོགས་ལུགས་
 པ་དག་ལ་མཛལ་ཁ་དང་ཁ་བཏགས་བསྒྲོན་དུ་བཅུག་པ་མ་ཟད། གསར་འཕྱུར་བརྒྱུད་

ལམ་ཁག་ནས་ཀྱི་ཆེད་མང་ཆོག་གིས་དད་གུས་བྱེད་དགོས་པའི་བཅན་བཀའ་ཡང་
 བཏང་ཡོད། དེ་ལྟར་ན་རྗེས་བྲན་ཆོག་གིས་འདྲེ་དེ་ཀྱི་ནག་དབང་འཛིན་པ་ཆོས་ཆབ་
 སྤེད་ཀྱི་དགོས་མཁོ་དང་བོད་མི་རིགས་ལ་མགོ་སྐྱོར་གཏོང་ཕྱིར་ཆེད་དུ་བསྐྱོང་བའི་
 ངན་སྤྱོད་ཀྱི་རིམ་པ་ཞིག་ལས། ཡུལ་ཆེན་སྐུ་ཕྱེད་བཅུ་པར་རྗེས་སུ་ཡི་རང་དང་།
 དགའ་གུས་དད་ཞེན་ཆེ་བྲགས་ནས་བསྐྱོང་འཛོགས་བྱས་མེད་པ་གསལ་ལ། བོད་
 ཀྱི་ཡུལ་བ་ཡབ་སྐུས་ལ་གཞིས་ལུས་ཀྱི་ཆེ་མང་ཆོག་གིས་དད་གུས་ཅམ་བྱེད་ཆོག་
 པའི་ཆོས་དད་ཀྱི་རང་དབང་དང་ཐོབ་ཐང་ཡང་མེད་པ་བཟོས་པ་མཆོན་ཡོད། དེ་
 བས་ཀྱང་ཡ་མཚན་པ་ཞིག་ལ་ལོང་དུ་མའི་རིང་ཡགོང་ས་མཆོག་དང་ཁོང་གི་སྐུ་ཆབ་
 ཆོག་པ་སོགས་བཅན་བྱོལ་གཞུང་གི་ཡིག་འབྲེལ་ཅམ་ཡང་ཀྱི་ནག་གིས་དང་ལེན་
 བྱེད་དཀའ་བའི་འགག་སྒོ་བཅན་པོ་དེ། བཅན་བྱོལ་ཁྲིད་ཀྱི་གངས་ཅན་སྐྱ་མས་མཆོན་
 པའི་དོལ་ཀྱལ་ཆོག་པའི་སྤྱིན་བདག་ཁག་དང་། དོལ་ཕྱག་ནམས་ལ་དུས་ཉག་ཏུ་
 ཐེབས་བསུའི་སྒོ་ཆེན་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཏེ་འགྲོ་འོང་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་པ་ལྟར་ཐེངས་
 འདིའི་རྗེས་བྲན་ཆོག་གིས་འདྲེ་ཟེར་བ་དེར་ཡང་མཉམ་ཞུགས་བྱས་ཤིང་། པའ་ཆེན་
 རྩན་མར་མངའ་དར་ཡང་འཐེན་ཡོད།

དེ་བཞིན་དོལ་ཀྱལ་ཆོག་པའི་བྱེད་གཏེ་ང་སྐྱ་མ་སྒོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ཟེར་བ་
 རྩན་(ཕྱི་ལོ་༡༠༠༩) ཟླ་ ༥ པའི་ནང་ཀྱི་ནག་ཏུ་ཕྱིན་ནས་བལ་ཡུལ་དུ་ཕྱིར་འཁོར་
 མ་ཐག་ཁོ་པར་ཀྱི་འདྲེ་ཁོག་ཏུ་བརྒྱམས་པའི་ཉོན་མོངས་ཀྱི་མེ་ཕྱེ་སྤིང་ཁོང་ནས་འཕུར་
 ཏེ། ཟླ་དེའི་ཆོས་༡༩ ཉིན་ཀྱི་ནག་དང་མཉམ་འབྲེལ་སྒོ་སྐབས་འགོད་ལྟན་ཆོག་གིས་

ཤིག་བསྐྱོང་འཆོགས་ཀྱིས་སྒེལ་བའི་ཚུལ་མཐའ་དག་ཆོས་༣༠ ཉིན་གྱི་བལ་ཡུལ་
ཆོགས་པར་«ཀ་ཐི་མན་ཀྱོ»ཞེས་པའི་སྒྲིང་བཀོད་ཡོད་པ་དང་། དེ་ཡང་ང་ལྷ་མས་
«ཡུ་ལའི་ལྷ་མར་ཆོས་དད་རང་དབང་སྒྲོད་དགོས་»ཞེས་པའི་བརྗོད་གཞི་ལས་
འཕྲོས་ཏེ།

“དུ་ལའི་ལྷ་མས་ཁོང་ཆོར་ལུ་མཐུད་སྟན་འབྱེན་དང་། མནར་
གཙོད་གཏོང་གི་འདུག” ཅས་དང་།

“དུ་ལའི་ལྷ་མས་པོད་མིའི་སྤྱི་ཆོགས་ནང་ཤུགས་ལྡན་བཞེན་
གསོལ་བཀག་འདོམས་ཀྱི་བཀའ་བྱ་བྱེད་བསྟུ་བྱས་ཏེ་ཆོས་དད་རང་དབང་
སྒྲོད་དགོས།” ཅས་དང་།

“དུ་ལའི་ལྷ་མ་དང་། ད་རམ་ས་ལར་ཡོད་པའི་ཁོང་གི་དམག་
མིས་ང་ཆོ་ལྷ་བུའི་ཤུགས་ལྡན་བཞེན་གསོལ་བྱེད་མཁན་ལ་སྟན་འབྱེན་
གྱིས་པོད་མིའི་སྤྱི་ཆོགས་ནང་འདི་གས་སྐྱག་གི་གནས་ཚུལ་བཟོ་བཞིན་
འདུག” ཅས་དང་།

“ཤུགས་ལྡན་ནི་དུས་རབས་བཙོ་ལཱི་ནང་ཡུལ་དབང་སྐྱ་ཐེང་
ལྷ་པའི་སྐབས་བྱུང་བའི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལྷ་སྐྱུང་ཞིག་ཡིན་པ་མ་ཟད།
པོད་དང་བྱལ་སྤྱིའི་ནང་པོད་མིའི་གནའ་དུས་ནས་དད་པ་ཡོད་ཆེས་བྱེད་
ཡུལ་ཞིག་དུ་གྱུར་ཡོད།” ཅས་དང་།

“དུ་ལའི་ལྷ་མ་སྐྱ་ཐེང་བཙུ་བཞི་པ་ཆེན་པོའི་སྤྱིད་གཞུང་གིས་

ཕྱི་ལོ་༡༩༧༦ ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༡༤ ཉིན་སྒོ་བྱུང་དུ་བྱུགས་ཁྲན་བརྟེན་མི་
ཚོག་པའི་བཀའ་བྱ་ལའོད།” ཅས་དང་།

“ད་རམ་ས་ལའི་གཞུང་གི་སྐུ་ཚབ་ཚོས་དགོན་སྡེ་ཁག་དང་། མི་
སྒྲེར་གྱི་བྱིས་ཚང་བཅས་ནས་བྱུགས་ཁྲན་གྱི་འདྲ་སྐུ་དང་། སྒྲུང་བརྟེན་
སྐགས་ཕྱིར་བཏོན་ནས་ཅ་གཏོར་གཏོར་འགོ་བཙུགས་པ་རེད།” ཅས་དང་།

“དྲུ་ལའི་བླ་མ་ནི་ས་རྒྱམ་དུ་སེན་ལྟ་བུའི་སྤྱིད་དབང་སྒྲེར་འཛིན་
བྱེད་མཁན་ཞིག་རེད།” ཟེར་བ་སོགས་སེམས་ལ་གང་ཤར་དང་ཁ་ནས་གང་
ཐོན་གྱིས་གཞི་མེད་སྐྱུར་འདེབས་བྱས་པའི་དམིགས་ཡུལ་ནི། སྤྱི་ཚོགས་ཁྲོད་ཡགོང་
ས་མཚོག་གིས་དབུས་པའི་བཅན་གྱི་ལ་བོད་གཞུང་ལ་མཚན་མཐོང་ངན་པ་བཟོ་བའི་
ཆེད་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན། “དྲུ་ལའི་བླ་མ་ས་ཚོས་ལུགས་ཀྱི་དམག་ཀྱག་བཞིན་ཡོད་
” ཅས་པའི་བརྗོད་གཞི་ལས་འབྲས་ཏེ།

དྲུ་ལའི་བླ་མར་བྱུང་སྐྱོར་བྱེད་མཁན་ཨ་རི་བ་ཚོས་ཕྱི་ལོ་༡༩༠༠
ལའི་ཟླ་ ༧ པའི་ཚེས་ ༡༡ ཉིན་འཛིགས་སྐུ་ལ་རིང་ལུགས་པའི་གཏོར་
རྒྱལ་བྱེད་པ་དེ་བྱུགས་ཁྲན་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པར་བརྟེན་པ་ཡིན་ན། ཁོང་
དགའ་ཐག་ཆོད་རྒྱ་རེད། དེ་བཞིན་བྱ་གར་དང་། བལ་ཡུལ་གཞུང་གཉིས་
ནས་ཉེ་ཆར་སྐུ་ཏུ་རྟེན་མི་གསོད་ཁྲག་སྐྱོར་དང་། བལ་ཡུལ་དུ་མའོ་
རིང་ལུགས་པའི་བྱིང་འབྲུག་བྱུང་བ་དེ་དག་བྱུགས་ཁྲན་བརྟེན་གསོལ་ཐུ་
འབུད་བུས་པར་བཏོན་ནས་བྱུང་བ་ཞིག་དུ་སྐྱས་ཆེ། དྲུ་ལའི་བླ་མར་བྱུང་

ཁ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཐོབ་ཀྱི་ཡིན། ད་ལྟ་ཀྱང་དང་། བལ་ཡུལ་གྱི་དཔོན་
 རིགས་དང་། སྒྲོར་བྱ་བ་སྒྲོག་ཟ་རུལ་སྤངས་བྱེད་མཁན་དེ་ཚོས་བཅོན་
 རྩལ་པོད་མིའི་སྲིད་གཞུང་དང་ལག་སྐྱེལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་སྲིད་པ་ཞིག་ཡིན།
 འོན་ཀྱང་ནམ་ཞིག་སྲིད་གཞུང་དེ་གཉིས་ནས་པོད་མིའི་གཞུང་དང་ལག་
 སྐྱེལ་བྱེད་པ་ནི་ནོར་འཁྲུལ་ཡིན་པ་ཤེས་ཏོགས་ཡོད་ཀྱི་རེད། གང་ཡིན་
 ཟེར་ན། སྤྱགས་ལྷན་བཞེན་གསོལ་བཀག་འདོམས་བྱེད་པ་དེ་ནི་ཀྱང་གར་
 དང་། བལ་ཡུལ་གྱི་ས་ཐོག་མོ་ཚོས་ཀྱི་མི་རིགས་ལ་དགའ་འཛིན་གྱི་ལས་
 འགུལ་སྐྱེལ་བ་དེ་དག་སྤྲུལ་འགོ་བས་བྱེད་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཡིན། བྱ་སྤྱོད་
 འདི་དག་གིས་ཀྱང་གར་དང་། བལ་ཡུལ་གཉིས་ནས་ཀྱང་ནག་མཉམ་འབྲེལ་
 ལས་བཟང་དུ་གཏོང་ཀྱི་རུ་ཕན་གྲོགས་སུ་འགྱུར་གྱི་ཡོད་དམ། ཞི་གཡའི་
 རང་གི་ཀྱུལ་ཁབ་ཆེ་མོས་འདི་དང་འབྲེལ་ལས་བཟང་དུ་བཏང་ན། ཡུན་
 རིང་གི་བརྟན་ལྷིང་དང་། ཞི་བདེར་ཕན་གྱི་མེད་དམ། རྩི་བ་འདི་དག་
 གི་ཕན་ནི་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱུལ་ཁབ་གཉིས་ནས་གསལ་པོ་མཁྱེན་གྱི་རེད། ད་
 ལྟོ་གནས་སྐབས་སུ་ཀྱང་གར་དང་། བལ་ཡུལ་གྱི་མི་རིགས་ཚོས་ཀྱང་ནག་
 རང་འཛིགས་སྐུལ་དྲག་སྤྱོད་རིགས་སྐྱེལ་བའི་གནས་ཚུལ་སྤང་མེད། རྩི་
 ལའི་བླ་མའི་གསང་སྐུལ་ཚོས་ཀྱི་མི་རིགས་ལ་དགའ་འཛིན་གྱི་འཛིགས་
 སྐུལ་ལས་འགུལ་སྐྱེལ་ཀྱི་རུ་ཀྱང་གར་དང་། བལ་ཡུལ་གྱི་ས་ཆ་པོད་སྤྱོད་
 བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་ནི་ཀུན་གྱི་མཐོང་ཚོས་སུ་གྱུར་ཡོད། ལས་འགུལ་དེ་

མ་རབས་དུག་ཅུ་པའི་འགོ་སྟོན་ཅམ་ནས་མུ་མཐུད་སྒེལ་བཞིན་ཡོད་པ་
 རེད། དེ་ཡང་སྟོན་མ་བལ་ཡུལ་གྱི་ས་མཆོམས་སྟོ་བྱུང་དང་། ད་ཆ་བལ་
 ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་ས་ཀ་ཁ་མན་གྱའི་ནང་རྒྱུ་གྲོག་སུད་སུད་ཀྱིས་སྒེལ་གྱི་ཡོད།
 རྒྱ་གར་དུ་ཡོད་པའི་བཅན་སྟོལ་པའི་གཞིས་སྤར་ཁག་དུ་དེ་ལྟར་ལས་འགུལ་
 བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པའི་སྟོས་ཅི་དགོས། དེས་ན་རིང་པོར་མ་ཐོགས་པར་བོད་
 མིའི་འགོ་བྱེད་དང་། ཨོ་ས་མ་ལྟོན་ལ་རྟོན་གཉིས་གཤམ་བསྟར་གཅིག་
 དུ་འཛིག་རྒྱ་རིས་པས། དེ་ལྟར་བྱུང་ན་ཡ་མཚན་སྟེ་དགོས་དོན་ཅི་ཡང་
 མེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན། ཨོ་ས་མ་ཡང་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་དམག་རྒྱག་མཁན་
 ཞིག་ཡིན་པས། དེའི་དམིགས་ཡུལ་ནི་རང་ཉིད་ལ་ཆབ་སྲིད་དང་། ཆོས་
 རྟོགས་ཀྱི་ཁྲ་ན་མེད་པའི་དབང་ཚད་འཕོབ་རྒྱའི་ཆེད་དུ་ཡིན།

ཞེས་སོགས་བཀོད་ཡོད། དེ་བཞིན་གནས་ཚུལ་དེ་ལྟ་ཆོས་༣༠ ཉིན་
 «དེ་མ་ལ་ཡའི་དུས་བབ་»>>ཅེས་པའི་ཆགས་པར་སྟེང་དུ། ང་ལྟ་མས།

བོད་མིའི་བཅན་སྟོལ་སྲིད་གཞུང་དང་། དགོན་སྡེ་ཁག་གི་ནང་
 རྒྱ་ནག་དགར་འཛིན་གྱི་ལས་འགུལ་སྒེལ་བཞིན་པ་དང་། རྒྱ་ལའི་རྟོགས་
 ཁག་གིས་མཆོན་མོར་དགོན་པའི་ནང་འཛུལ་ཞུགས་བྱས་ཏེ། རྟོགས་ཁྲན་
 གྱི་འབྲ་སྟུ་གཏོར་བཞིག་དང་། རྟོགས་ཁྲན་བསྟེན་མཁན་ཆོར་དུང་དེག་
 གཏོང་བཞིན་ཡོད་པ་དང་། ར་སའི་གཞུང་གི་མི་སྣས་བོད་ཀྱི་ཅ་དོན་ཐོག་
 དཀའ་ངལ་རྒྱག་མཁན་ཁྲོད་ནས་རྟོགས་ཁྲན་བསྟེན་སྟོལ་བྱེད་མཁན་ནམས་

བསད་པ་དང་། རྒྱ་བལ་གཉིས་ཀྱི་བོད་མིའི་དགོན་སྡེ་ཁག་དུ་གནས་སྡོད་
 མི་བརྒྱ་བོད་གཞུང་གི་གསོད་སྤྱི་ཐོ་གཞུང་ནང་གསལ་ཡོད། དེའི་ཁོངས་
 རྒྱ་བལ་ཡུལ་ཤུགས་ལྡན་ཆོགས་པའི་ཆོགས་གཙོ་ནམ་རྒྱལ་བླ་མ་དང་། ང་
 བླ་མ་ཁོ་རང་ཡང་ཡོད།

ཅེས་སོགས་བཤད་པ་ཤོད་འདུག དེ་རྗེས་ང་ལྷ་མས་ཁུ་རྟ་(ཕྱི་ལོ་༡༠༠༩) ལྷ་
 ༡༡ ཆོས་ ༡༣ ཉིན་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་ས་ལྷའི་མིར་ཡགོང་ས་མཆོག་ལ་གཞི་མེད་སྦྱོན་
 འཇུགས་དང་། ལོག་ལྷའི་རྩུན་གཏམ། སྐར་འདེབས། འབྲིག་བཤད་ཡང་བ་བྱས་
 པའི་དབྱེན་ཡིག་ཤོག་སྟེ་བཞི་ཅན་ཞིག་འགྲེམས་སྟེ་ལ་བྱས་ཏེ། ཡགོང་ས་མཆོག་གིས་
 བོད་མི་རིགས་རིག་གཞུང་དང་འཛམ་གླིང་ནི་བདེར་སྤྲོན་པའི་ནམ་དཀར་གྱི་མཛད་འབྲིན་
 མཐའ་དག་ལ་གཞི་མེད་ཀྱི་སྦྱོན་བཅོམ་དང་ལོག་བཤད་སྤྲོ་ཆོགས་བྱས་ཏེ། ཡགོང་ས་
 མཆོག་གི་མཆོན་སྟན་གཙོག་ཐབས་དང་། བཅན་ཕྱོལ་བོད་གཞུང་ཐོར་ཞིག་དུ་འགོ་
 བར་རྒྱུས་པའི་འཆལ་གཏམ་རིམ་པར་སྟེལ་ཡོད།

ལྷགས་སྦྱལ་(ཕྱི་ལོ་༡༠༠༩)ལོའི་ལྷ་༡༣ པའི་ནང་། ལྷའི་ལོའི་དོལ་རྒྱལ་
 ཆོགས་པའི་བོད་དྲུང་ཕག་རི་བ་ཤུན་ཆོགས་ཟེར་བ་བོད་དུ་བསྐྱོད་སྐབས་རྒྱ་གཞུང་
 ཅས་རྒྱུངས་འཁོར་མང་དག་ཅིག་བཏང་སྟེ་དགའ་བསུ་བྱས་པ་འདི་ལྟ་བུ་བོད་གཞུང་
 གི་སྤྱི་ཚབ་ཆོགས་པ་ལའང་བྱུང་མེད། དེ་མཚུངས་ཁུ་རྟ་(ཕྱི་ལོ་༡༠༠༩) ལྷ་༩ པར་
 བལ་ཡུལ་དུ་གནས་སྡོད་བྱེད་མཁན་ཆ་ཐོང་སྟོབས་རྒྱལ་བོད་དུ་བསྐྱོད་ཡོད་པ་དང་།
 ལོ་དེའི་ཕྱི་ལྷ་༩ པའི་ནང་ལ་གྲ་སྟོམ་ལྷ་མ་བོད་དུ་བསྐྱོད་དེ་ཁམས་ཕྱོགས་སུ་དོལ་

རྒྱལ་ཁབ་སྐྱེལ་བྱས་ནས་ཆེ་ཤོས་གཉིས་ཙམ་བསྟན་ཅིང་། ལེ་ཤེའི་ཕྱི་ཟླ་^ཉ པའི་ནང་
 དུ་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་མཆོན་དང་། བལ་ཡུལ་རྒྱལ་ཡོངས་ཤུགས་ལྡན་ཆོགས་པའི་
 ཆོགས་གཙོ་ནམ་རྒྱལ་སྐྱེལ་མཐའ་ཆོས་མཛད་བསྟན་རྒྱལ་ཟེར་བ་གཉིས་རྒྱ་ནག་པེ་ཅིན་
 དུ་ཕྱིན་པ་དང་། ཕྱི་ཟླ་^{༡༠} པའི་ནང་ཁོ་པ་གཉིས་བསྐྱར་དུ་པེ་ཅིན་དང་པོད་ཀྱི་ས་
 ལུལ་ཁག་ཅིག་ལ་བསྐྱོད་ཅིང་། དེ་དང་ཆབས་ཅིག་བལ་ཡུལ་ཤུགས་ལྡན་ཆོགས་པའི་
 ཆོགས་གཞིན་དམན་ལྷག་པའམ་མ་སུན་དེ་ར་དང་། བལ་ཡུལ་དུ་སྡོད་མཁན་དོལ་
 རྒྱལ་ཆོགས་པའི་ཆོགས་མི་སྡོད་བཟང་ཐོགས་མེད་སོགས་ཀྱང་གཅིག་རྗེས་གཉིས་འཐུང་
 གྱིས་པོད་དུ་བསྐྱོད་ཡོད་ལ། ལེ་ཤེར་གངས་ཅན་སྐྱ་མ་རྒྱ་གཞུང་གི་གདན་ཞུས་ལྟར་
 པོད་དང་རྒྱ་ནག་དུ་ཕྱིན་ཏེ་པའཆ་ཆེན་རྒྱན་མར་ཡང་ཡང་ཐུག་འཕྲད་བྱས་པ་མ་ཟད།
 གཞིས་རྩེ་ཉི་འགྲམ་གྱི་གངས་ཅན་ཟེར་བའི་ས་གནས་སུ་ཁོ་པས་དཀོན་པ་ཞིག་གསར་
 རྒྱག་བྱས་ཤིང་། དེའི་མཛད་སྒོ་ལ་པའཆ་ཆེན་རྒྱན་མ་གདན་འདྲེན་ཞུས་ཡོད།

མདོར་ན། རོལ་རྒྱལ་གྱི་གནད་དོན་འདི་ཐོག་མར་པོད་མི་ནང་ལུལ་གྱི་གནད་
 དོན་ཞིག་ཡིན་ནའང་། རོལ་རྒྱལ་བ་རེ་རྒྱུད་གིས་གནད་དོན་འདི་བརྒྱུད་ནས་རང་ཉིད་
 གྱི་ལྟོ་གོས་གཏམ་གསུམ་ཕྱིད་ཐབས་བྱ་ཆེད་བསྟན་དག་རྒྱ་དམར་ལ་སྐྱབས་བཙོལ་ནས་
 གནད་དོན་འདི་སྤར་ལས་རྟོག་གཞི་ཆེ་རུ་བཏང་སྟེ། དེང་སྐབས་རོལ་རྒྱལ་གྱི་གནད་
 དོན་འདི་པོད་མི་ནང་ལུལ་གྱི་གནད་དོན་ཞིག་གསལ། ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གནད་དོན་ཞིག་
 རྒྱ་སྐུལ་རེ་རྒྱུད་གི་ལྟོ་སྤྱོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཞིག་མ་ཡིན་པར་པོད་ཀྱི་ཆོས་སྤྱིད་གཉིས་དང་།
 བདེན་དོན་འཐབ་ཅོད། རྒྱ་པོད་འབྲེལ་ལམ་སོགས་ལ་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བའི་རྟོག་གཞི་

ཞིག་ཆགས་ཡོད། དེའི་རྒྱུ་ཅུ་གཅིག་ནི། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཚུགས་གཅིག་ནས་
 ཡལོང་ས་མཆོག་དང་། བཅན་ཤྲོལ་གཞུང་དམངས་ཁ་བྲལ་རིང་ལུགས་པ་དང་། འཛིགས་
 སྐལ་རིང་ལུགས་པའི་གས་སུ་འཛིག་ཅི་ཐུབ་ཀྱིས་ཅུ་གཏོར་གཏོར་རྒྱུ་འཛིན་བྱས་བཟུང་
 ཞིང་། ཚུགས་གཞན་ཞིག་ནས་ཡལོང་ས་མཆོག་དང་བཅན་ཤྲོལ་བོད་གཞུང་ལ་གཞི་
 མེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཅུ་འཛུགས་དང་འཆལ་གཏམ་སྟེལ་མཁན་དོལ་རྒྱལ་པ་ནམས་ལ་ ‘ཐུ་བྱར་
 བོད་རིགས་སྒྱུན་ལྷ’ དངོས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་བཟུང་སྟེ་བོད་རིགས་ནང་ཁྲལ་ ‘ནང་
 ཞིག་’ཤེད་པའི་སྟེ་འཁྲིད་དེ་བོད་མིའི་གོང་ཕྱོད་གཅིག་སྒྲིལ་ཀྱི་རྒྱས་ཤུགས་གཅོག་ཐབས་
 ཤེད་པའི་སྟེད་རྩལ་དེ་ནི་མའོ་ཅི་རྒྱུ་ཡིས། “དགྲ་པོས་ངོ་སྟོལ་ཤེད་ས་ཞིག་ཡིན་
 ཐུན། ང་ཚོས་རྒྱལ་སྐྱོར་ཤེད་དགོས་པ་དང་། དགྲ་པོས་རྒྱལ་སྐྱོར་ཤེད་ས་
 ཞིག་ཡིན་ཐུན། ང་ཚོས་ངོ་སྟོལ་ཤེད་དགོས།” ཟེར་བ་དང་། “དགྲ་པོའི་
 དགྲ་པོ་ནི་ང་ཚོའི་གྲོགས་པོ་ཡིན། ” ཟེར་བ། “(དགྲ་པོ་ལམ་པར་བྱ་
 ཆེད་)མཐུན་སྒྲིལ་བྱ་བུ་བུ་པའི་སྟོ་བས་ཤུགས་ཡོངས་རྫོགས་ལ་མཐུན་སྒྲིལ་
 བྱ་དགོས།” ཟེར་བ་ལྟར། དོལ་རྒྱལ་རྩིས་འབྲང་བ་ནམས་ ‘བོད་པས་བོད་པ་
 གཞུན་པ་’ཟེར་པའི་སྟེད་བྱས་ཀྱི་གཡོ་ཐོལ་འོག་ཏུ་ཆུད་པ་ཞིག་མ་ཡིན་པར། ཡལོང་
 ས་མཆོག་དང་བོད་གཞུང་དམངས་ལ་ཡུལ་དུས་གནས་སྐབས་ཆོད་ཅིས་ཀྱིས་བརྟན་དགྲ་
 རྒྱུ་དམར་ལ་མགོ་འདོགས་བྱས་ཡོད་པ་བོད་མི་ལར་ཞེན་ཅན་ཡོངས་ཀྱིས་གསལ་མཛན་
 དུ་མཁྱེན་གཤམ་ཆོའོ། །

༧། རོལ་རྒྱལ་ཆོགས་པའི་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཡོང་ཁུངས།

བཅན་ཕྱོལ་བོད་མིའི་སྤྱི་ཆོགས་སྤོང་ཕྱིའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ནས་རོགས་དངུལ་
ཡོང་སྒྲུངས་དེ་རིགས་གཉིས་སུ་དབྱེ་ཆོག་པ་སྟེ། གཅིག་ནི་ཡུ་གོང་ས་མཆོག་གི་འཆོ་
མེད་ནི་བའི་མཇུག་བྱས་དང་འབྲེལ་བའི་བོད་དོན་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་། བཅན་ཕྱོལ་
བོད་མི་ལ་སྤྱིར་ཉེ་དང་གཟིའི་རྣམ་པ་མཆོན་པའི་རོགས་དངུལ་ཡོང་ཁུངས་གིག་དང་།
ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནི་བོད་མིའི་སྤྱི་ཆོགས་ཀྱི་གོང་ཕྱིའི་རྒྱས་པ་གཏོར་བཞིག་གིས་བརྟན་
སྤོང་མི་རིགས་དང་བཅས་པ་ཤུལ་མེད་དུ་བཟོ་བར་དམིགས་པའི་རོགས་དངུལ་གྱི་
ཡོང་ཁུངས་བཅས་ཡིན།

དང་པོ་ནི། ས་ཕག་(ཕྱི་ལོ་༡༩༥༩)ལོར་རྒྱ་ནག་དམར་པོས་བོད་ས་ཡོངས་
རྫོགས་ཏམ་བཟུང་བྱས་པའི་ཉེར་ལེན་ལས་ཡུ་གོང་ས་མཆོག་གིས་དབུས་བོད་མི་འབུམ་
ཕྱག་ཉེ་བ་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་གྱིས་གཙོས་པའི་བྱིམ་མཆོས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ལ་
བཅན་ཕྱོལ་དུ་འབྱོར་བ་དང་། ཡུ་གོང་ས་མཆོག་གིས་བོད་མི་རིགས་རིག་གཞུང་
དང་བཅས་པ་ཅ་བརྒྱག་མི་འགོ་བའི་ཆེད་བཅན་ཕྱོལ་བོད་གཞུང་གསར་འཛུགས་ཀྱིས་
དེད་དུས་ཡར་ཐོན་ཅན་གྱི་དམངས་གཙོའི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་ལམ་ལུགས་རྩར་བོད་
མི་ཡོངས་ལ་ཐོང་ཐང་དང་རང་དབང་། ཆེ་མཐོང་དང་འདྲ་མཉམ་སོགས་སྤྱི་མཆོངས་

དང་གཅིག་གྱུར་གྱི་སྒྲིག་གཞི་གཏན་འབེབས་མཛད་དེ་གཞིས་ཆགས་དང་། སློབ་
 གྲྲ། དགོན་སྡེ། སྒྲན་ཁང་། བཟོ་གྲྲ། ཅན་གསོ་ཁང་སོགས་གསར་འཛུགས་
 བསྐྱུངས་ཏེ་བོད་མི་རིགས་རིག་གཞུང་དང་བཅས་པ་ཆེས་ཇ་དྲག་གི་གཏན་འཁམས་
 སློབ་ཐབས་མཛད་པ་དང་དུས་མཚུངས་ཀྱི་གར་གཅོས་ཕྱི་ཀྱལ་ཡུལ་གྱི་ཁག་ཅིག་ནས་
 བོད་མིའི་བདེན་དོན་འཐབ་ཅོད་ལ་ཀྱབ་སྐྱོར་དང་། ཆེས་ཉམ་ཐག་པའི་སྐྱབས་བཅོལ་
 བོད་མིའི་འཆོ་བའི་དཀའ་སྤྱུག་སེལ་ཐབས་དང་། གཞིན་སྐྱེས་ནམས་ལ་ཤེས་ཡོན་
 སློབ་སྦྱང་སོགས་ཀྱི་ཆེད་སློ་གང་ས་ནས་དཔལ་འབྱོར་གྱི་མཐུན་འགྱུར་རོགས་རམ་
 གནང་དང་གནང་བཞིན་པ་དེ་དག་གི་བཀའ་བྲིན་ནི་གཞལ་དུ་མེད།

གཉིས་པ་ནི་ཡགོང་ས་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་མཆོན་སྒྲན་གཟི་བརྒྱུད་གཅོག་
 ཐབས་དང་། མཛད་བྱས་ནམས་ལ་མ་སྒོང་དུ་མི་གཏོང་བ། བཅན་བྱོལ་བོད་མིའི་
 རྟོག་ཅ་ཆེག་སྒྲིལ་གྱི་གོང་བུ་གཏོར་བཤེག་གཏོང་ཐབས་སུ་རང་གི་ཀྱལ་ཁབ་དང་མི་
 རིགས་ཀྱི་ཅ་དོན་ལ་ངེ་མི་སྒྲུལ་ཞིང་། དག་གཉེན་ངོ་མི་ཆོད་པའི་རང་རིགས་ལྷན་
 མེད་ཉུང་ཤས་པེད་སྦྱོད་ཀྱིས་ཡགོང་ས་མཆོག་དང་། བོད་གཞུང་གིས་ཁོ་ཆོར་བཅན་
 བྱོལ་བ་སྐྱེ་མཚུངས་ལྷ་ར་ཐོབ་ཐང་དང་རང་དབང་སོགས་སྦྱོད་ཀྱི་མེད་པའི་སྐུ་ར་
 འདེབས་དང་དྲེགས་གཏམ་གོད་དུ་བཅུག་པ་མ་ཟད། མི་གསོད་ཁྲག་སྦྱོར་སོགས་
 ཀྱི་ཆེད་མཐུན་འགྱུར་རོགས་དངུལ་ཕོན་ཆེ་བཏང་དང་གཏོང་བཞིན་པ་དེ་རེད།

དེའི་ཕྱིར་རོགས་དངུལ་ཡོང་ཁུངས་ཕྱི་མདག་དང་འབྲེལ་ནས་ཡུལ་ཁོར་ཡགོང་
 ས་ཡ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་དགོངས་གཞི་དང་། བཅན་བྱོལ་གཞུང་དམངས་

གཉིས་ཀྱི་མཛད་བྱས་ལངས་ཕྱོགས་ལ་དུས་དང་ནམ་པ་ཀྱན་དུ་འགལ་བ་ལྟག་སྤྱོད་
བྱེད་དགོས་པ་ཡིན་ལྟ་བུས། རོལ་ཕུག་ཚོར་རྒྱ་གཞུང་ནས་དངུལ་དངོས་ཐོན་འཕོར་
ཅི་ཙམ་ཐོབ་མིན་དེ་ཡང་མདོར་བསྡུས་ནས་བཤད་ན། ཁོང་ཚོས་རྒྱལ་ཕུང་དམངས་
གནོད་ཀྱི་སྤྱོད་ངན་ཅི་ཙམ་སྤེལ་ཐུབ་མིན་དེ་ལ་རག་ལུས་ཡོད།

དེ་ཡང་བལ་ཡུལ་དང་རྒྱ་གར་དུ་ཡོད་པའི་རྒྱ་ནག་གི་གཞུང་ཚབ་ཁང་གཉིས་
བརྒྱད་ནས་རོལ་ཕུག་ཚོས་རོགས་དངུལ་མཐུན་འགྱུར་སྒྲངས་དང་ལེན་བཞིན་ཡོད་
པ་དཔེར་མཆོན་ཙམ་བཀོད་ན། རྒྱ་ན་(ཕྱི་ལོ་༢༠༠༣)ཟླ་མ་ཚེས་༡༧ ཉིན་ང་ཟླ་
མས་གསར་འགོད་ཚོགས་འདུ་ཞིག་བལ་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་ས་ཀ་ཅ་མན་གྱུར་བསྐོང་ཚོགས་
བྱས་པ་དེའི་འགྲོ་སྲིད་དང་། གསར་འགོད་པ་ཚོར་བཤམ་ལེགས་གསུམ་གྱི་ཤིག་དུ་གསོལ་
སྟོན་བཤམས་པའི་འགྲོ་སྟོན་ཇི་སྲིད་བལ་ཡུལ་གྱི་རྒྱ་ནག་གཞུང་ཚབ་ཁང་ནས་ནར་
གཏོང་བྱས་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་ལོ་དེའི་ཕྱི་ཟླ་༡༡༡༢ ནང་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་
མཆོན་དང་། ཆ་ཕྱིང་ཡེ་ཤེས། རྣམ་རྒྱལ་སྐྱ་མ་བཅས་བལ་ཡུལ་གྱི་རྒྱ་ནག་གཞུང་
ཚབ་ཁང་དུ་སྤྲ་སྤྱིར་བཏངས་གསུམ་ཙམ་སྤྱིན་ཡོད་པ་དང་། ལོ་དེར་བལ་ཡུལ་ནས་
རོལ་རྒྱལ་ཚོགས་པས་«མང་གཙོའི་དུས་བབ་»ཅེས་པའི་ཆགས་པར་ལས་ཁུངས་
ཤིག་གསར་འཛུགས་བྱས་པར་མཐུན་འགྱུར་རོགས་རམ་ཞུས་དོན་ལྟར་རྒྱ་གཞུང་
ནས་ཁས་ལེན་བྱས་ཏེ་ད་ལྟ་ཆགས་པར་དེ་འདོན་འགོ་ཚུགས་ཡོད་པ་སོགས་རེད།

བལ་ཡུལ་རོལ་རྒྱལ་ཚོགས་པ་དང་ཕྱི་ལོ་རོལ་རྒྱལ་ཚོགས་པ་གཉིས་ནི། རོལ་
ཕུག་ཚོས་བྱང་ན་སྤེལ་སའི་སྤྱི་གཞུང་གསར་དང་བཞིན་གྱི་གཞི་རྟེན་གཙོ་བོ་ཡིན་པས།

བལ་ཡུལ་དོལ་རྒྱལ་ཚོགས་པའི་ཟླ་རེའི་ཁང་སྐར་སྟོར་བྲི་གཉིས་དང་། ལས་ཕྱེད་
 གསུམ་གྱི་ཟླ་པོ་གས་དང་ཁང་སྐར་བཅས་ཀྱི་དམར་གཞུང་ཚབ་ཁང་ནས་སྟོན་བཞིན་ཡོད་
 ལ། དེ་བཞིན་ཇི་ལི་དོལ་རྒྱལ་ཚོགས་པས་ཚུགས་སྐུལ་(ཕྱི་ལོ་༢༠༠༡)ལོར་དེན་
 སྟོར་འབྲམ་སུམ་རུ་ལྷག་སྟེ་དེ་ཇི་ལི་གསར་པར་ཁང་པ་གསར་ཉི་ཤུས་པའི་འགྲོ་གྲོན་
 ཀྱི་དམར་གཞུང་ཚབ་ཁང་བརྒྱད་ནས་སྒངས་ཡོད་པས་ན། དེ་སྟོན་དོལ་རྒྱལ་ཚོགས་
 པས་ཇི་ལི་བོད་སྐར་དུ་ཡོད་པའི་ཆ་སྤྱང་མགོན་ཁང་ལ་མེ་བྱེ་(ཕྱི་ལོ་༡༩༩༩)ལོ་ནས་
 ཁང་སྐར་ཟླ་རེར་དེན་སྟོར་བཞི་བྲི་ཐ་སྟོང་རེ་སྟེ་དེ་ཚུགས་སྐུལ་(ཕྱི་ལོ་༢༠༠༡)བར་
 བསྟན་པའི་འགྲོ་གྲོན་མཐའ་དག་གི་སྒྲིན་པའི་བདག་པོ་སུ་ཡིན་ཡང་གོང་གསལ་གནས་
 ཚུལ་ནམས་ལ་གཞིགས་ན་སུས་ཀྱང་ཤེས་ངེས་རེད།

༥། དོལ་རྒྱལ་ཆོགས་པས་སྒེལ་བའི་འཛིགས་སྐྱལ་གྱི་བྱ་སྤྱོད།

ལྷ་ར་རྟེ་ག

༡༩ བདེ་སྐྱེད་སྐྱེད་པ་གནས་འགོ་འཛིན་སྐྱེད་སྐྱེད་དཔུལ་ལ་རྒྱུང་རྟེན་གྱི་

གཞིས་ཀྱིས་བོད་མི་ས་ཡ་དུག་གི་འདི་ཁྱིའི་སྐྱབས་གནས་དམ་པ་ཡགོང་ས་
 ལྷ་མིའི་ནམ་འདྲན་ཡ་སྐྱབས་མགོན་ཡ་རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཅིང་གཞིགས་
 པ་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་ལྷ་སྤང་བ་ཏེ་ན་ཤོགས་རྫོང་ཡེ་ཤེས་དཔྱིངས་དཔྱད་ཀྱིས་ཐང་
 འོར་བ་ཀའ་སློབ་བ་ཀའ་དྲིན་རིམ་པར་སྐྱལ་པ་ནས་བཟུང་། བོད་འབངས་ལ་མོ་ཆེས་
 བ་ཀའ་དགོངས་འགལ་མེད་འདུག་ལྟོག་ཚུལ་བཞིན་ཁྱུས་དང་ཁྱ་མུས་ཡིན་ལ། དེ་
 ལྷར་བོད་ཁྱིའི་ཅ་དོན་དང་ཡ་རྒྱལ་བའི་སྐྱ་ལྷ། ནང་པ་སངས་རྒྱས་པའི་ཆོས་ལུགས་
 དྲི་མ་མེད་པ་དང་། ལྷག་པར་དུ་རི་བོ་དགེ་ལུགས་པའི་ཆེ་བ་བཅས་ལ་དགོངས་ནས་
 བ་ཀའ་སློབ་གསལ་རྗེ་ན་དུ་ཕེབས་པ་དག་ལ་ཁ་ཞེ་གཉིས་མེད་ཀྱིས་བཅི་བ་ཀྱར་ཁྱ་རྒྱུའི་
 རོག་མཐུག་གཞན་གྱ་རྒྱ་བཅོན་ཤོལ་ག་ཁྱང་གི་ལས་འགན་ཡིན་པར་བཏེན། དོལ་
 རྒྱལ་དང་འབྲེལ་ཆགས་སྤྱི་སྤྱོད་ཁག་ནས་འང་མ་མགོན་ལྷ་མ་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོས་སྟོལ་

བོད་མངའ་པོ་ལྷོ་གཙང་ནང་གཙང་གི་དགེ་རྒན་བསྟན་པ་དང་། བོད་སྤྱི་ལོ་ཙུ་
 ཉེན་བཅས་ལ་བསམ་ནས་སྟོན་བྱས་ཀྱང་བསྐྱར་གྱིས་སྤངས་ཐུག་པ་བཞིན་གནང་བྱ་
 གྱི་སྒྲེར་ཆང་མར་འཕྲལ་ཡུགས་གང་ཅིར་ཁེ་ཕན་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་གནས་ཚུལ་གསལ་
 པོ་ཞེས་ཉོགས་ཡོང་ཆེད་བོད་མི་མང་གྱི་འཕྱུས་དང་། སྤྱི་སྒྲེར་ཡིག་ཆ་དང་། སྤྱི་དྲིལ་
 ལས་ཁུངས་བཅས་ནས་ས་གནས་སེམས་པའི་གཞིས་འགོ་བདེ་དོན་ཁག་བརྒྱད་ལགོ་ས་
 ལ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་བཀའ་སློབ་གསུང་པར་དང་། བརྟན་འཕྲིན་འཁོར་ཐག
 འབྲེལ་ཡོད་ཡིག་ཆ་ཁག་གི་བསྟན་དོན་འཕྲལ་དུ་ལག་ལེན་ཡོང་བའི་འཛིན་བསྐྱལ་
 བྱ་བཞིན་ཡོད་པ་ལྟར། སྤྱི་ལོ་བོད་བདེ་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་གསེའི་གཞིས་འགོ་ཡུར་བུ་སྤྱི་ཐར་
 ལགས་ནས་ཀྱང་དེ་དོན་འཆོམ་ལུས་མེད་པར་བྱལ་ཁོངས་དགོན་སྡེ་གྲ་ཆང་དང་མི་
 དམངས་ལ་རེ་སྐྱལ་ཞུས་པར། སྤྱི་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་
 ཆོས་ཀྱི་གྲ་གཟུགས་བརྒྱ་གྲངས་ཤིག་གིས་ཕྱགས་འབྲུག་སྤྱི་ལོ་༡༠༠༠ ལོའི་ཟླ་༡༠
 ཆོས་ཀྱི་ཉིན་གྱི་མཆོན་གྱང་ཅམ་ལ་གདོང་པར་རས་གྱིས་བདུམས་ཏེ། ལག་དུ་གྱི་
 དང་། ཕྱགས་ཅེང་། དབྱུག་པ་སོགས་འབྱེར་ཏེ། གཞིས་འགོའི་ལས་ཤག་མཐའ་
 ནས་བསྐྱོར་ཞིང་། འགའ་ཞིག་ཁང་པའི་ཐོག་ཁང་འཛེགས་ཏེ་ཁང་ལྗང་གྱི་ཇ་གཡམ་
 བཀོག་ནས་ཁང་པ་གདོར་བ་དང་། ཁང་པའི་ནང་དུ་མཆོངས་ཡོང་ནས་གཞིས་འགོ་
 ཡུར་བུ་སྤྱི་ཐར་དང་བཟའ་ཟླ་ཆོ་བཟང་ཆོས་སྒྲོན་གཉིས་ལ་གཙར་དུང་བྱས་ཀྱིན། ཡུར་
 ཡུ་སྤྱི་ཐར་ལགས་ཀྱི་ཕྱི་བས་མ་བཅག་སྟེ་དཔེ་མེད་དུ་བཏང་ཆེས་སྤྱི་རོལ་དུ་གཡུགས་
 པ་སོགས་མི་རྣམས་ཡིད་སེམས་སྒྱུ་དགོས་པའི་དོན་ཀྱི་ཉེན་ཁུག་བཟོས་ཡོད།

༡། མོན་ཚྭ་ས་གནས་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་གཙོ་དགེ་བཤེས་འཕྲིན་ལས་
བརྟན་འཛིན་ལ་དྲུང་རྟེན།

མེ་མང་(ཕུ་ལོ་༡༩༩༧) ཟླ་༡ ཚེས་༡༦ ཉིན་རྒྱུ་ཚུ་ཚོད་༤ རྗེང་། རྗེ་
ལེ་མན་དུ་ཀྱི་ལར་ཡོད་པའི་རྟེན་མི་སྤྱང་སྤྱོད་ཚོགས་པ་ཟེར་བའི་དོལ་རྒྱལ་ཚོགས་པས་
མི་བཞི་ཁྲ་ཞིག་དངུལ་དངོས་ཀྱིས་བསྐྱུ་བྱིད་དང་སྤྱུལ་སྦྲོང་བྱས་ཏེ། ཆེད་མངགས་
གོ་སྐབས་བཙལ་ཏེ་མོན་ཚྭ་ས་གནས་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་དགེ་བཤེས་ལྷན་བྱང་ཅེ་
གྲ་ཚང་གི་དགེ་བཤེས་འཕྲིན་ལས་བརྟན་འཛིན་ལགས་ལ་འཇབ་བསྐྱགས་ཀྱིས། རོ་
དང་། སྤྱུག་མ། ལྷགས་སྤྱད་སོགས་ཀྱི་ལག་ཆ་སྤྱད་ནི་ལག་རྩལ་བརྒྱུ་བ་ནས་ཉེས་
དྲུང་བྲག་པོ་བཏང་བས། དགེ་བཤེས་ལགས་ཤི་གསོན་གཉིས་ཀྱི་མཐའ་ལ་ལྷུང་སྟེ་
བན་མེད་དུ་འགྲེལ་ནས་ཡུན་རིང་ལུས་དགོས་པ་བཟོས།

འདི་རྟེན་དོལ་རྒྱལ་ཚོགས་པས་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཉམས་ལེན་ལ་བརྙོན་པའི་
རབ་བྱུང་མེར་མོ་བ་ལ་ཡུལ་དུ་སྤྱོད་ཅིས་ཀྱིས་བརྟན་བཙོས་དང་། ཡགོང་ས་མཆོག་
དང་བོད་གཞུང་ལ་སྒྲག་བསམ་དཀར་པའི་མི་ལ་སྒྲག་པར་རྣམ་བཞི། དོལ་རྒྱལ་ཚོགས་
པ་རྗེས་འབྲངས་དང་བཅས་པའི་འཆོ་ཐབས་ཉག་གཅིག་སྟེ། རྒྱ་གཞུང་ལ་ལས་བཟོ་མས་
ཕུལ་ཏེ་དངུལ་དངོས་ཀྱི་ཁེ་ཕན་ལེན་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

༡། མོན་ལྷོ་འདྲི་དགུ་སྒྲིང་སྐྱ་མེར་མི་མང་ལ་དྲུང་རྟེན།

དོལ་རྒྱལ་ཚོགས་པའི་རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་ཆེན་ཞེས་པ་ཕྱགས་འབྲུག་(ཕྱི་
ལོ་༡༠༠༠)ལོའི་ཟླ་༡༠ ནས་༡༡ བར་མོན་ལྷོ་གཞིས་ཆགས་སུ་ཡོད་པའི་དགའ་
ལྷན་གར་ཚེའི་དོ་ཁང་ཁང་ཚན་དུ་བསྐྱོང་འཛོགས་བྱས་ཡོད་ལ། དེར་ཁྱེ་ལེ་དོལ་
རྒྱལ་ཚོགས་པའི་ཡོངས་ནས་འཆི་མེད་ཆེ་རིང་དང་། དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་མཆོན། ཆ་
བྲེང་ཡེ་ཤེས་སོགས་དང་བལ་ཡུལ་ནས་བལ་ཡུལ་དོལ་རྒྱལ་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་
ནམ་རྒྱལ་ལྷ་མ་དང་བལ་ཡོད་མི་རིགས་གཅིག་སྐྱེང་ཡོར་ནས་ད་ལྷ་མ་ལྷོ་བཟང་ཡེ་
ཤེས་སོགས་བྱིན་བསྐྱོད་མས་མི་གངས་ལྗེ་བཙུ་ལྷག་དང་། དེ་བཞིན་དོལ་རྒྱལ་ཚོགས་
པའི་བྲིམས་ཚིང་པ་བཅས་ཚོགས་འཆར་བྱས་ཀྱང་། ཚོགས་འདུ་མ་འཛོགས་པའི་
ཉིན་གསལ་གོང་ནས་མོན་ལྷོ་གཞིས་ཆགས་སུ་ཡོད་པའི་གཞིས་གྲོང་ཁག་དང་ཆོས་སྐྱར་
ཁག་གང་སར་དོལ་རྒྱལ་ཚོགས་པས་དགའ་གར་དོ་ཁང་ཁང་ཚན་ནང་ཡགོང་ས་མཆོག་
དང་བོད་གཞུང་ལ་ངོ་ཚོལ་ཁ་གཏད་ཀྱི་ཚོགས་འདུ་ཞིག་བསྐྱོང་འཆར་ཡོད་སྟེ་གྱི་
ཡིག་སྐུར་འབྲེམས་བྱས་པར་བརྟེན། སེར་སྐུ་མི་དམངས་ཡོངས་ནས་དོལ་རྒྱལ་ཚོགས་
པའི་བྱེད་གཏེ་ནམས་མོན་ལྷོ་རྩེ་བས་འཆར་ཡོད་པ་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡོད།

གོང་ཆེས་ཉིན་མོན་ལྷོ་འེར་སྐུ་མི་མང་བརྒྱ་ཕྱག་དུ་མ་མ་བཞུགས་བསམ་པ་
གཅིག་ཏུ་མཐུན་ཏེ། དགའ་གར་དོ་ཁང་ཁང་ཚན་མདུན་དོལ་རྒྱལ་ཚོགས་པར་ཞི་
བའི་རྩམ་སྟོན་ངོ་ཚོལ་བྱེད་སྐབས། དོལ་རྒྱལ་ཕྱོགས་གཏོགས་པས་ལྗེ་ས་ནས་ག་

སྒྲིག་བྱས་ཡོད་པ་ལྟར་ཁང་སྟེང་དང་ཁང་རྒྱུ་གྱི་དོ་དང་ས་ཕག་ཤེལ་དམ་སྟགས་
མི་མང་སྟེང་དྲག་ཆར་བབས་པ་ལྟར་འཕངས་ནས། སེར་སྒྱུ་མི་མང་བདུན་ཅུ་ཙམ་
ལ་མས་སྒྲིན་བཏང་སྟེ་སྒྲིན་ཁང་དུ་བསྐྱལ་དགོས་བྱུང་ཡོད།

ས་གནས་རྒྱ་གར་གཞུང་དང་སྒོར་སྤྱད་སྒྱུ་ཁྱེད་ལས་ཁྲུང་ས་ནས་དོན་རྒྱུན་
ཆེན་པོ་འབྱུང་དོགས་ཀྱིས་དོལ་རྒྱལ་ཕྱོགས་གཏོགས་ཀྱི་ཆོགས་བཅར་བ་རྣམས་ཆོས་
ཀྱི་ཉིན་གྱི་དགོང་དོའི་ཆུ་ཚོད་དྲུག་དང་ཕྱེད་ཀའི་སྟོན་ས་གནས་ནས་ཕྱིར་ཐོན་དགོས་
པའི་བཀའ་རྒྱ་བཏང་བ་དང་ཆབས་ཅིག་། གཞིས་ཆགས་ནང་ཉིན་གསུམ་རིང་རྒྱ་གར་
ཀྱི་བཀག་རྒྱའི་བྲིམས་གཞི་ཨང་༡༩༩ ལག་བརྟུན་བྱས། བྲིམས་གཞི་ཕྱིར་འཐེན་
བྱས་ཉིན་དོལ་རྒྱལ་བ་ཁག་ཅིག་གིས་ལུས་ལ་ཆོས་གོས་རྣམ་གསུམ་གྱི་ན་བཞིན་ལག་
དུ་གྱི་དང་དཔྱག་པ་སྟགས་ཐོགས་ཏེ། ས་གནས་འགོ་འཛིན་ལས་ཁང་གི་ཇིབ་འཁོར་
ཀྱི་ཤེལ་བྱ་བཅག་པ་དང་། འཁོར་ལོ་གྲིས་གཙབས་པ། གཞིས་གྲོང་གསུམ་པའི་
གཡས་གཡོན་དུ་མི་མང་ལ་ཇིག་གཏམ་བཤད་པ་དང་། བྲིམ་ཆང་རེ་བྱུང་གི་སྒོ་བདུངས་
པ། གཞིས་འགོ་གཙོས་པའི་ལས་སྟེ་ཁག་ལ་ཁ་པར་དང་ཡིག་ཐོག་ནས་འཇིགས་སྒྲུལ་
བྱས་པ་སྟགས་བྱུང་ཡོད།

ཡང་ཟླ་༡༠ ཆོས་༡ ཉིན་གྱི་མཆན་གུང་དོ་ཁང་ཁང་ཆེན་གྱི་དོལ་རྒྱལ་བ་
གྲ་གཟུགས་བཅུ་ཙམ་ནས་མོན་ཆོག་གཞིས་ལས་ཁང་གི་སྒོ་དང་སྒྲུབ་ཁྲུང་། སྒོ་བ་གྲུའི་
སྒོ་བ་ཕྱག་དཔོར་འབྲེན་ཆེད་སྦྱོད་རྒྱུངས་འཁོར། རྒྱ་གར་གྱི་དཔལ་ཁང་བཅས་ལ་
གཏོར་སྒྲིན་ཆབས་ཆེ་བཏང་བར་མ་ཟད། གཞིས་འགོར་གཙར་དུང་གཏོང་རྒྱུའི་

ངན་འཆར་ཡང་བཏང་ཡོད་ཀྱང་ཀྱུ་གར་མཆན་སྤང་བས་སྒྲོར་སྤང་ལས་ཁྱདས་ལ་
ཁ་པར་བཏང་བའི་གནས་ཚུལ་ཐོན་པ་ལྟར། ས་གནས་སྒྲོར་སྤང་བས་བཅད་ཞིབ་ཀྱིས་
གྲུ་པ་གསུམ་ལག་དྲུ་ཐེབས་ཏེ་འཛིན་བཟུང་བྱས་ཡོད།

མེར་སྲེག།

༡། དགའ་ལྷན་བྱང་ཅེ་ཏེ་རྟོར་མཁན་བྱར་རིན་པོ་ཆེའི་གཟིམ་ཤག་ མེར་སྲེག།

རང་ཅག་ཆོལ་གསུམ་བོད་མི་ཡོངས་ཀྱི་ལུས་སྤྲོག་ཡོངས་སྤྱོད་བསྐྱལ་བརྒྱར་
ཕུལ་ཡང་བཀའ་ངོན་གྱི་ཆ་ཤས་ཙམ་ཡང་གཞལ་དཀའ་བའི་ལ་མོང་ས་ལྟ་མའི་རྣམ་
འདྲན་ཆེན་པོ་གང་གིས་ཁ་བ་རི་བའི་འཕྲལ་ཡུན་བདེ་ཙུ་འབའ་ཞིག་ལ་བཅེ་གཟིགས་
ཀྱིས་གཟུགས་ཡོད་ཀྱི་མི་རྣམས་དམ་གཙང་དགོས་པ་ནང་བཞིན་གཟུགས་མེད་ལྟ་
འདྲེ་རྣམས་ཀྱང་དམ་གཙང་དགོས་གལ་ཆེ་སྒྲོར་སྤོགས་ལུང་རིགས་བརྒྱ་ཕྱག་གི་སྒོ་
ནས་ཐང་དོར་ལམ་སྟོན་གྱི་བཀའ་སློབ་ཡང་ཡང་དགུས་སྦྱལ་གནང་བར་བརྟེན། རང་
དོན་ལས་སྤྱོད་དོན་གཙོ་ཆེར་འཛིན་པའི་དགོན་པ་གྲུ་ཆང་དང་། ཡུལ་སྡེ། ཆོགས་
སྒྲེར་པ་ལ་མོ་ཆེས་སྤང་སྤང་ཚུལ་བཞིན་གནང་དང་གནང་བཞིན་པ་དེ་ལྟར་ཡང་། ས་
པའ་གྱིས། ཉི་མའི་འོད་ཟེར་སྤྲོས་པ་ན། །འབྱུང་བའི་བྱ་རྣམས་ཡོང་བར་འགྱུར།

གསུངས་པ་ལྟར། རྟོལ་འདྲེས་བརྒྱད་བརྒྱུད་པའི་སྒྲ་གྲ་རེ་བྱུང་གི་ངན་སྒྲུལ་འོག་
 གནས་ཚུལ་མགོ་མཚོས་པར་ལོག་ལམ་དུ་ཞུགས་པའི་རྟོལ་རྒྱལ་རྗེས་འབྲང་བ་བསམ་
 མེད་གྲག་ཞུགས་ཁག་ཅིག་གིས། དགའ་ལྷན་བྱང་ཅེའི་ཏེ་རྟོར་མཁན་བྱར་བྱབ་བཞུག་
 དབང་རྒྱལ་མཆོག་གིས་ནམ་རྒྱུན་རྒྱལ་པའི་བཀའ་སློབ་བྱགས་བཅངས་ཀྱིས་གྲག་ཞིན་
 རྣམས་ལ་རྟོལ་རྒྱལ་བསྟེན་མཚམས་འཛིག་པའི་གལ་གནད་བསྐྱབ་གདམས་གནང་
 ལུས་ཀྱི་མཛད་པ་སྟིང་ལ་ཤོག་སྟེ། མེ་བྱི་(བྱི་ལོ་༡༩༧༦)ལོའི་ཟླ་༥ ཚེས་༡༧ ཉིན་
 གྱི་མཆོན་གྱང་ཙམ་གྱི་སྐབས་སུ། རྟོལ་འདྲེས་བརྒྱད་བརྒྱུད་པའི་གྲ་ཤར་ཁག་ཅིག་
 གིས་ལུས་ལ་སྒྱུ་ཆས་སྤྲས། གདོང་པར་རས་ཁེབས་ཀྱིས་བཀའ། ལག་ཏུ་སྟེ་གྱི་དང་
 འངམ་སྒྲུམ་(Petrol) བྱིར་ནས། དགའ་ལྷན་མཁན་བྱར་རིན་པོ་ཆེའི་གཟིམ་ཤག་
 གི་སྒྲུབ་ཁྲུང་ནས་འངམ་སྒྲུམ་སྒྲུགས་ཏེ་མེ་སྤར་བས། མཁན་བྱར་རིན་པོ་ཆེའི་གཟིམ་
 ཤག་མེས་འཆོགས་པ་དང་། སྒྲུ་ལུས་ལ་བསྐྱེད་མས་ཤོག་སྟེ་ཡུན་རིང་སྒྲན་ཁང་དུ་
 བཞུགས་དགོས་པའི་ལས་ངན་ཆོབས་ཆེན་བསགས་ཡོད་ནའང་། མཁན་བྱར་རིན་
 པོ་ཆེ་ནས་ད་དུང་ལེ་ལན་དང་འཁོན་སེམས་མེད་པར་སྐྱོའི་སྦྱོད་ཚུལ་ཅན་གྱི་གྲ་
 གཞུགས་དེ་རྣམས་ལ་སྟིང་བཅེ་བའི་སྒྲོ་ནས་ལེགས་ལམ་ལ་འགོད་པའི་བྱགས་སློན་
 མཛད་པར་གྲགས།

སྟོན་པའི་རྗེས་འཇུག་ཏུ་རྫོམ་མཁན་འདི་དག་གིས། རང་ཉིད་རྗེ་རིན་པོ་
 ཆེའི་བཞུན་པའི་ལར་ཞེན་འཛིན་མཁན་དུ་བརྫོམས་ནས་རྗེའི་གདན་ས་ཆེན་པོར་མེ་
 དང་མཆོན་གྱི་ལས་ལ་འཇུག་པའི་བྱེད་བབ་འདི་རྟོལ་རྒྱལ་གྱིས་ཁོག་བརྒྱུས་པ་མིན་

ན། དེར་གནས་ལུགས་རྒྱ་མཚན་གཞན་ཞིག་བཅའ་ནས་རྟེན་པ་བྱེད་བྱེད་བཟ། རོན་
 རྟེན་འདི་ལྟ་བུ་ནི་དགའ་ལྡན་ནམ་པར་རྒྱལ་པའི་སྤྱིང་ཕྱག་བཏབ་ནས་མེ་ལོ་དྲུག་བརྒྱར་
 ཉེ་བའི་ལོ་རྒྱུས་ནང་བྱུང་མཁྱེད་ཞིང་། བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་བྱུགས་རྗེ་ཅན་སྐྱེ་འབྱུངས་
 སའི་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་འདིར། རང་ཉིད་སྟོན་པའི་རྗེས་འཇུག་ཏུ་སྒྲིམ་ཞིང་
 ལུས་ལ་སྟོན་པའི་ན་བཟའ་མནའས་བཞིན་དུ་ལས་ངན་ཆབས་ཆེན་འདི་འདྲ་བསགས་
 སྟོན་པ་དོལ་རྒྱལ་རྗེས་འབྱུངས་པ་འདི་དག་ལས་གཞན་སུ་ཞིག་གིས་སྟོན།

༡། དགའ་བྱུང་གི་བཟའ་འབྲུ་དང་རྩ་ལྷུང་མེར་སྤྲེག།

དགའ་ལྡན་བྱུང་ཅེ་ཐོས་བསམ་ཞོར་སྤྱིང་གྲ་ཆང་ནི་ཡེ་ཤོང་ས་མཆོག་གི་བཀའ་
 སློབ་དང་བཅན་བྱོལ་བོད་གཞུང་གི་བཀའ་ཁྲིམས་ལ་སྤང་སྤང་ཆུ་ལ་བཞིན་ཞུ་མཁན་
 གྱི་གྲ་ཆང་ཞིག་ཡིན་པ་ཡོངས་ལ་གྲགས་པའི་རྟེན་གྱིས་དོལ་འདྲེས་རྒྱུད་བརྒྱམས་གིང་
 དག་པོའི་དདུལ་དངོས་ཀྱི་བསྐྱེད་འོག་ཚུད་པའི་དགའ་ཤར་དོ་ཁང་ཁང་ཆེན་གྱི་གྲ་
 པ་ཁག་ཅིག་གིས་མེ་བྱེད་(བྱེ་ལོ་༡༧༧༦) ཡོའི་ལྷ་ཆེས་༡༡ ཉིན་ལག་ཏུ་གྱི་དང་།
 རྩུགས་ཀྱིང་། དཔྱུག་པ་སོགས་བཟུང་ནས་དཔོན་པ་གྲ་ཆང་རྩམས་དང་། མོན་སྟོ་
 འདོད་རྒྱ་སྤྱིང་བོད་མའི་གཞིས་ཆགས་ཀྱི་གྲོང་སྡེ་ཁག་ནང་དཔུང་ཤིང་གྱིས་འཇུལ་
 ནས་ཡེ་ཤོང་ས་མཆོག་དང་བོད་གཞུང་དམངས་ལ་མཆོན་དམས་དང་སྐུར་འདེབས་
 ཀྱི་སྐུར་ཡིག་སྐུར་བ་དང་། དགའ་བྱུང་གྲ་ཆང་གི་ཕྱག་མཛོད་དང་སློབ་དཔེ་སོགས་
 ཀྱི་སྟེང་གི་བཏོན་ནས་འཛིགས་སྐྱུལ་བྱས་ཡོད་པར་མ་ཟད། དགའ་ཤར་དོ་ཁང་སྟོ་

བཟང་ཟེར་བདེས་དགའ་བྱང་ཕྱག་མཛོད་ཀྱི་སྟེང་ལ་གྱི་གཡུགས་པ་སོགས་བྱང་ཅེ་
གྲུ་ཆང་ལ་ཁྱད་གསོད་དང་བརྟན་བཅོས་བྱས་པའི་གནས་ཚུལ་མང་དག་ཅིག་ཐོན་པར་
མ་ཟད། མེ་སྤང་(ཕྱི་ལོ་༡༩༩༥)ལོའི་ཟླ་༡ ཚེས་༩ ཉིན་བྱང་ཅེ་གྲུ་ཆང་གི་འབྲས་
ཁིང་ཨེ་གར་༥༠ ལྷག་ལས་བྱང་པའི་ཐོན་འབབ་རྩ་མུང་ཆེན་པོ་གཉིས་ལ་མེ་བརྒྱབ་
པ་དང་། ཏུས་མཚུངས་སྒྲ་མ་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་འབྲུ་མཛོད་ནང་གསོག་འཛོག་བྱས་
ཡོད་པའི་འབྲུ་རིགས་ཐོག་ས་སྒྲུམ་སྒྲུགས་ཏེ་སྤྱི་པའི་བཟང་ཟེར་བསྐྱེད་པ་བྱས་པ་དང་།

གནས་ཚུལ་བྱང་མ་ཐག་གྲུ་ཆང་ཁག་གི་མཁན་པོ་ལས་ཟུར་དང་གཞིས་
ཆགས་མེད་མངས་ནམས་གདུང་སེམས་མཉམ་བསྐྱེད་ཀྱིས་མེ་གསོད་དུ་ཡོང་བ་དང་།
ས་གནས་བདེ་འཇགས་ནས་མེ་འགོག་འཕུལ་འཁོར་སོགས་འཁྱོར་རུང་རྩ་མུང་གཉིས་
ལ་མེ་བྱགས་ཏེ་ཅང་ཆེན་པོ་འབར་ཆེན་རྒྱས་པ་ཐོན་མེད་ནའང་། འབྲུ་རིགས་ལ་
མེ་བརྒྱབ་སྟེ་ཏུས་ཡུན་རིང་པོ་སོང་མེད་པར་བརྟན་མེ་གསོད་ཐུབ་ཅམ་བྱང་སྟེ། བྱིན་
བསྐྱོམས་འབྲུ་དོ་པོ་གངས་༡༩༠༥ ཡོད་པ་ནས་དོ་པོ་གངས་༡༩༡ ལ་མེ་སྐྱོན་དང་
དོ་པོ་གངས་༩༩ ཅུ་བརྒྱལ་ཏུ་སོང་ཡོད་འདུག མེར་བསྐྱེད་སྐབས་པའི་དེས་
པོའི་རིན་ཐང་དངུལ་བརྒྱར་ཉིན་སྟོར་༡༡༦༠༠༠ ལྷག་གི་གྲིང་གྲུན་པོག་ཡོད་འདུག།

མེ་རྒྱག་མཁན་ནི། **“དེ་སྟོན་ཏེ་རྟོར་མཁན་ཟུར་ཐུབ་བཞུན་དབང་
རྒྱལ་རིན་པོ་ཆེའི་གཞི་མ་གཤམ་མེ་རྒྱག་མཁན་དང་ཁོངས་གཅིག་པའི་
དལ་ཚོགས་ཡིན།”** པ་བྱང་ཅེ་གྲུ་ཆང་ནས་མེ་སྤང་(ཕྱི་ལོ་༡༩༩༥)ཟླ་༡ ཚེས་
༡༩ འཁོད་རང་གཞུང་ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་ལ་ཕུལ་པའི་གནས་བྱིས་ནང་གསལ་

འདུག་ལ། དེ་ཚོ་ནི། “བཅན་ཕྱོད་གཞུང་གཏོར་བཞིག་དང་ཕྱི་ཚོགས་
 ནང་དཀྱགས་ཀྱི་ན། ཡུལ་ས་མཆོག་གི་རྒྱལ་ཆེན་མཇུག་ཕྱོགས་ལ་ངོ་
 རྟོལ་བྱེད་མཁན་གྱི་ངོ་ལོག་ཚོགས་པའམ་ཡང་ན་ཇག་དམག་ལྷ་བུ་ཞིག་
 ཏན་ཏན་ཡིན་པེས།” བས་སྒྲུབ་མར་དབང་དགའ་གཉེན་སྡུག་གི་གནས་ཚུལ་འདི་
 རིགས་མི་ཡོང་བའི་ཆེད་ཐབས་ལམ་ཇི་དགོ་ཅིས་ཀྱང་ལམ་སྟོན་བཀའ་སློབ་སྦྱོལ་གནང་
 ཡོང་བའི་རེ་སྐུལ་ཡང་གོང་གསལ་གནས་བྱིས་དེའི་ནང་འཁོད་འདུག།

དམར་གསོད།

བཞུགས་སྐར་རྩ་པའི་དམར་གསོད་དོན་ཀྱི་ན།

དེ་སའི་རིགས་ལམ་སློབ་གཉེར་ཁང་གི་དབུ་འཛིན་དགེ་བའི་བཞེས་གཉེན་
 ཆེན་པོ་ཀན་སློབ་པའང་ཀྱུ་མཆོ་མཆོག་གི་དུས་དང་ནམ་པ་ཀུན་ཏུ་ཡུལ་ས་ཡ་སྐབས་
 མགོན་ཆེན་པོའི་དགོངས་གཞི་དང་བོད་བརྟན་སྲིད་ཀྱི་ཆེད་དུ་ཡོད་ཆད་སློབ་གཏོང་
 བེས་ཕྱག་ལས་གནང་མཁན་ཞིག་ཡིན་ལ། རིགས་སློབ་ཀྱི་དབུ་འཛིན་དང་སློབ་དགེ་
 གཅིག་སྦྱོགས་ཀྱི་འགན་བཞེས་སྐབས་ཡུལ་ས་མཆོག་གི་མདུན་དུ་སློབ་ཕྱག་ཆེའི་
 སེམས་ཤུགས་འཕར་ཆེད་འཆོ་ཕྱགས་སློབ་ཕྱག་རྣམས་དང་འབྲེམ་མཉམ་ཙམ་ལས་མི་
 ཟུ་བ་དང་། གོ་གནས་དང་མིང་གྲགས་མི་འདོད་ཀྱང་བཀའ་བཞིན་ལས་དོན་གང་

ཅིར་དྲུར་ཐག་ལྷ་རྒྱ། སྒྲེར་དོན་སྤངས་ནས་སྒྱེདོན་འབའ་ཞིག་བསྐྱབ་རྒྱ་བཅས་དམ་
 བཅའ་ཆེན་པོ་གསུམ་ཡུལ་བ་བཞིན་སྐྱེ་ཆེ་གང་པོར་སྒྲོབ་གཉེར་བ་ནམས་དང་གསོལ་
 སོགས་གཅིག་མཚུངས་ཀྱི་ཆོག་ཤེས་ཆེན་པོས་ཆེ་ཚུལ་ཡོངས་སུ་སྤངས་ཏེ་སྒྲོབ་གྲུའི་
 འཛིན་སྐྱོང་ལ་གཞིགས་ཏོགས་དང་དཔེ་འབྲིད་གནང་བ་སོགས་སྐྱེ་ཆེ་ཡི་པོར་པོད་
 བསྟན་སྲིད་ཆེད་དཀའ་ངལ་བརྗོད་ལས་འདས་པ་སྐྱོན་མཁན་ཞིག་དང་གྲུབ་འབྲས་
 གཞེངས་སུ་ཐོན་མཁན་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ལྷག་པར་ཡགོང་ས་མཆོག་གིས་དོལ་
 རྒྱལ་ཐོག་དགེ་སྐྱོན་བཀའ་སྒྲོབ་གནང་བའི་མཛད་པར་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱུགས་ཆེ་གནང་སྟེ།
 དོལ་རྒྱལ་བ་ཕྱིགས་གཏོགས་བཅས་ཀྱིས་ཆེད་བཞོས་དང་། མ་ཏོག་ལོག་ཏོགས་ཀྱི་
 ཡིག་ཆ་མང་པོར་སྤྲུལ་བར་གསུམ་དུ་དགག་ཚུམ་འབྲེལ་བ་སོགས་དངོས་བྱུགས་བརྒྱད་
 གསུམ་ནས་ཕྱག་ལས་རྒྱ་ཆེར་གནང་བས། དོལ་རྒྱལ་ཆོགས་པ་ནས་ཁོང་ལ་འཛིགས་
 བསྐྱལ་གྱི་ཡི་གེ་ཐེངས་འགའ་བྱང་ན་ཡང་ཅི་མི་སྒྲིམ་པར་ཕྱག་ལས་མཇུག་སྐྱོང་གནང་
 བར་བཞེན། མ་རུང་ནག་ཕྱོགས་གདོན་འདྲེས་རྒྱུད་བརྒྱམས་པའི་མི་ངན་ཁག་ཅིག་
 གི་ཁོག་ལ་མེ་འབར་ཞིང་ཁ་ནས་དུ་བ་འཁྱབ་ཐེར་ཁོང་ཉིད་ཀྱི་སྐྱེ་སྐྱོག་ལ་བསྐྱོ་བའི་
 མི་གསོད་ཁྲག་སྐྱོར་གྱི་པོད་མི་ནང་དམའི་ལེའུ་ནག་པོ་ཞིག་གསར་བསྐྱུན་བྱས།

དེ་ཡང་རབ་བྱུང་བརྒྱ་བདུན་པའི་མེ་ཁྲང་(བྱི་ལོ་༡༧༧༢)ལོའི་ཟླ་༡ ཆོས་
 ༤ ཉིན་གྱི་ས་སྟོན་མཆོམས་སུ། གདོང་རས་བཀའ་བའི་དོལ་རྒྱལ་བ་སོགས་ར་དུག་
 རྒྱོད་དུ་ཅན་དམ་པའི་གཞིམ་ཤག་ཏུ་འཇུག་ནས་ཁོང་དང་། ཁོང་གི་དགེ་ཕྱག་དགེ་
 རྒྱོང་ངག་དབང་རྒྱོ་གོས། རྒྱོ་བཟང་ངག་དབང་གསུམ་ལ་གྱི་ཅིང་སྐྱ་ཆོགས་ཀྱིས་ཅན་

དམ་པའི་སྐྱུ་ལུས་ལ་གྱི་བསྐྱུན་ཐེངས་བཅུ་བདུན་དང་། གཞན་གཉིས་ཀྱི་སྐྱུ་ལུས་
ལའང་གྱི་བསྐྱུན་བཅུ་ལྷག་རེ་བྱས་ཏེ་བལྟ་མི་བཟོད་ཅིང་བསམ་མི་ཡོད་པའི་དམར་
གསོད་ཡང་བཞིག་བྱང་།

ཡང་བའི་དོན་རྒྱུན་དེ་བྱང་བ་ཤེས་མ་ཐག་ན་སའི་སྐྱོར་སྤང་ལས་ཁྱུངས་
སུ་གནས་ཚུལ་ལུས་ཏེ་ན་སའི་འགྲུལ་ལམ་འཁེལ་སའི་ལམ་བརྒྱུད་གང་སར་བཀག་
རྒྱ་དམ་པོས་བཅད་གཅོད་བྱས་ཀྱང་། ལྷབས་འབྲུལ་བཅད་ཐག་ཆོད་པའི་ཁྱུངས་སྟེ་གང་
ཡང་མ་རྟོད་ནའང་། གན་དམ་པའི་ཕྱག་ལ་རྒྱབ་ཁྱུག་ཅིག་དམ་དུ་བཅངས་ནས་ཡོད་
པ་དེའི་ནང་ནས་ལག་ལུབས་གཅིག་དང་། རྫོག་ལུ་ཞིག་ བྱེ་རས་ཤིག་ དུ་དྲུང་ལྷི་
ལེ་དོལ་ཕྱག་ཆོས་བྲིས་པའི་ཡི་གེ་ཁ་ཤས་ཡོད་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཉེན་རྟོག་པས་ཐོག་
མར་མ་རྩ་གྱི་ལར་བརྟག་དཔུང་བྱས་པ་བརྒྱད། བྱེ་ཟླ་༡ ཆོས་༡༡ ཉེན་འགྲུལ་
འཁོར་ཆུང་བ་ཡང་རྟགས་༤༡༤༡ ཅན་ཞིག་ན་སར་བསྐྱོད་པ་ཤེས་ཤིང་། དེའི་ཁ་
ལོ་བ་རྒྱ་གར་མང་སྐལ་རམ་གྱིས་ཀྱང་དེ་ཉེན་པོད་མི་ལག་ལ་དཔྱུག་པ་ཐོགས་པ་ངར་
ངར་འདྲ་བོ་དུག་ཁོའི་འགྲུལ་འཁོར་དུ་བསྐྱུད་ཅིང་། ན་སར་འགྲོ་བའི་མོ་ཁ་ཞིག་
གི་ནང་དུ་ཁོ་ཆོའི་ཅ་ལག་རྩ་ཆེན་ཞིག་ལུས་ཡོད་པས་མཁྱེགས་པོ་རྗེས་འདེད་བྱེད་
དགོས་ཟེར་ནས་རྗེས་འདེད་བྱེད་བརྒྱག་པ་དང་། ལྷབས་ལེགས་པ་ཞིག་ལ་ཡམས་རྩ་
ལར་སྟེབས་པ་དང་ངའི་མོ་ཁར་སྐྱོན་ཤོར་ནས་རྗེས་འདེད་བྱེད་མ་ཐུབ་པས། ཁོ་ཆོས་
ང་ལ་དཔོན་མོ་བྱེད་ཀྱིན་ཉེ་འགྲམ་གྱི་ཁ་པར་གཏོང་ས་ཞིག་ནས་ཁ་པར་ཅིག་བཏང་
སོང་ཞེས་གནས་ཚུལ་ཞིབ་སྤྲོད་བཤད་པར་བརྟེན། ཉེན་རྟོག་པས་ལྷབས་དེར་ཁ་པར་

བཏང་པའི་ཨང་གངས་ཞིབ་བཤེར་བྱས་ཏེ་ཁ་པར་ཨང་གངས་༡༩༩༣༥༩༦ ཅན་
ཞིག་རྟེན་ཅིང་། ཨང་གངས་དེ་ཅན་གཅིད་བྱས་མཐར་ཁྲི་མི་དོལ་རྒྱལ་ཆོགས་པའི་
བྱང་ཆེ་འཆི་མེད་ཆེ་རིང་གི་ཁ་པར་ཨང་གངས་ཡིན་པ་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་བ་རེད།

དེ་ནས་ན་ས་དང་ཉེ་འཁོར་མགོན་ཁང་ཆང་མར་ཞིབ་བཤེར་སྐབས། ཀང་
ར་རྩེ་རེན་མགོན་ཁང་དུ་བོད་མི་པོ་གསར་དུ་གྲ་རྒྱ་༡ པའི་ཆོས་༡ ནས་ཆོས་༩ བར་
ལ་ཞག་སྟོད་བྱས་པ་ཏེ་གོ་ཞིང་། མགོན་ཁང་གི་ལས་མི་ཆོས་རྒྱལ་ཁྲག་དེ་དང་སྟོག་
ཞུ་དེ་དག་བོད་པ་དེ་ཆོའི་ཡིན་པ་ངོས་འཛིན་བྱུ་བ་ཡོད་པ་དང་། སྐོར་སྲུང་སྡེ་ཁྲབ་
པས་སུ་ང་སྟོབ་བྲ་སོགས་སུ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ཏེ་དོགས་པ་ཅན་གྱི་འདྲ་པར་ཁ་གས་
རྟེན་པ་མགོན་ཁང་གི་ལས་མི་ཆོ་དང་། ཁ་ལོ་བ་མང་གྲལ་རམ་བཅས་ལ་བསྟན་ཏེ་
དགའ་ལྡན་ཤར་ཅེའི་བྲ་པ་ཆ་སྟེང་སྟོ་བཟང་ཆོས་གཤམ་དང་། སེར་སྤྲད་ནས་སྡེར་
འབྲུད་བྱས་པའི་བྲ་པ་ཆ་སྟེང་བསྟན་འཛིན་ཆོས་འཛིན་གཉིས་དེའི་ནང་ཡོད་པ་ངོས་
འཛིན་བྱུ་བ་ཡོད་པ་དང་། ཉེན་རྟོག་པས་ལག་དམར་པ་ཆོས་གྱི་བསྟན་ཚུལ་ལ་ཞིབ་
འཇུག་བྱས་ཏེ་ལག་དམར་ཁྲོད་མི་གསེད་ཆེད་སྟོང་བྱས་སྟེང་བའི་གྱི་རྩལ་པ་ཞིག་ཡོད་
པའང་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡོད།

དེ་ལྟར་ལག་དམར་ཆོ་ཅན་གཅིད་བྱུ་བ་པ་བྱུང་ཇིས་རྒྱ་གར་གསར་ཤོག་ཁག་
ནང་ཁོ་པ་ཆོའི་པར་བཀོད་དེ་ཁོ་ཆོ་རྒྱ་གར་དུ་ཡོད་ཆོ་སྡེ་སྡེ་མ་གཏོགས་འཛིན་བྱུ་བ་
ཚུ་ལ་དང་། ལྷག་པར་ཀང་ར་ཉེན་རྟོག་པའི་སྡེ་ཁྲབ་པ་རྒྱ་ཇིབ་ཀྱ་མར་སིང་གིས། གནས་
ཚུལ་འདྲིའི་སྐོར་རྒྱལ་སྡེའི་སྐོར་སྲུང་སྡེ་གྱི་གྲུགས་ལ་འབྲེལ་བ་བྱས་ཏེ་གང་མུར་འཛིན་

བཟུང་བྱུང་པའི་རེ་བ་ཡོད་ཅེས་གསུངས་ཤིང་། བོད་གཞུང་བདེ་སྤྱང་ལས་ཁུངས་
དང་ས་གནས་བདེ་དོན་ལས་ཁང་སོགས་འབྲེལ་ཡོད་ཆོན་པ་ཁག་གིས་ཀྱང་བཅུད་ཞིབ་
གནང་བ་དང་། ལྷག་དོན་རིགས་སློབ་ཁང་མ་ལག་ནས། སུ་ཞིག་གིས་མི་དེ་དག་
ཁྲིམས་ཐོག་ཅི་ས་སློབ་བྱུང་མཁན་བྱུང་ན་ཉིན་སྟོར་འབུམ་གཉིས་བྱ་དགར་སློབ་རྒྱུའི་
ཁྲུང་བསྐྱགས་ཀྱང་གནང་།

ཨ་ཁོང་ས་སྤྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་ཆེ་མཆོག་དབུ་བཞུགས་ཐོག་གཞུང་འབྲེལ་
གི་མྱ་ངན་ཆོགས་འདུ་ཆེན་པོ་ཞིག་འཆོགས་ཤིང་། ཆན་དམ་པ་མཆོག་གི་སྐུ་ཕུང་
ཞུགས་འབུལ་ཉིན་ཡང་གཞུང་སྡེར་ཆོང་མས་གདུང་སེམས་མཉམ་བསྐྱེད་ཀྱིས་ལས་
ཁུངས་དང་ཆོང་ཁང་ཡོངས་རྫོགས་སྟོན་བརྒྱབ་པ་དང་། གདུང་གསོལ་གི་སྒྲེང་ག་གིས་
ཁོར་ཡུག་བཀང་ཞིང་མྱ་ངན་གི་མཆི་མས་བརྒྱན་པའི་ཁ་བདགས་དཀར་པོས་ལམ་ཆེན་
བརྒྱན་ཏེ་རྒྱབས་ཆེན་གི་སྒྲེས་ཆེན་དམ་པ་དེར་གཟི་བརྗིད་ངང་ནས་སྒྲེལ་མ་ཞུས་པ་
རེད།

རྒྱ་གར་སྟོར་སྤྱང་ལས་ཁུངས་ནས་ལག་དམར་པ་དེ་ཆོ་ཉིན་གསའིང་ལ་བལ་
ཡུལ་བརྒྱད་རྒྱ་ནག་ཏུ་བྱོས་བྱོལ་ལ་ཁོར་འདུག་པའི་གནས་ཚུལ་སྤེལ་བར་གཞིགས་
ན། དེ་ནི་དོལ་རྒྱལ་ཆོགས་པ་དང་རྒྱ་གཞུང་གཉིས་ལག་འབྲེལ་གི་ཡ་ང་བའི་རྟོག་
བྱས་ཤིག་ཡིན་པ་མཆོན་ཡོད།

བྱུང་བཤོད།

ཀྱུ་ལ་ཡུང་དམངས་གཞི་དྲུག་ལས་གཞི་ཚུ་མ་མཁན་

དོལ་ཀྱུ་ལ་བཤག་ཅིག་ངོ་སྤྱོད།

གངས་ཅན་གླ་མ།

གངས་ཅན་གླ་མའམ། གངས་ཅན་སྤྱུ་ལ་སྤྱི་འཕྲིན་ལས་ཡར་འཕེལ་དུ་འབྱོར་
པ་ནི། རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ལྷན་སྤྱུ་ལ་(ཕྱི་ལོ་༡༩༥༡) ལོར་གཞིས་ཀ་ཚེ་འི་སྤང་
ཅེས་པར་སྤྱི་ཤིང་། རང་ལོ་ལྷོ་ཕོ་ག་གླ་མ་སྤྱན་པ་ཞིག་གི་ཡང་སྤྱི་དུ་ངོས་འཛིན་
གྱིས་གངས་ཅན་ཆོས་འཕེལ་གྱིང་དུ་ཁྱི་འདོན་བྱས། རྒྱུ་དུས་སེ་ར་དང་བཀྲ་ཤིས་
སྤྱན་པོར་སློབ་གཉེར་བྱས་ཚུ་ལ་འདུག་ལ། རྒྱ་གར་དུ་འབྱོར་རྗེས་སྤྱན་པ་ཡིན་ཁུ་
གྱིས་པོད་གཞུང་སྤྱན་ཅིས་ཁང་སོགས་ནས་བཟོ་སྤྱན་གནང་བའི་སྤྱན་པ་ཅིག་ལ་བྱུ་
གསར་པ་གཡོགས་ཏེ་ “གངས་ཅན་རིལ་བུ” ཞེས་མིང་བཏགས་ནས་རྒྱ་བཟོ་གས་
པ་མང་པོར་མགོ་སློར་བཏང་ཡོད།

གངས་ཅན་གླ་མ་ནི་སེར་སྤྱད་གཙང་པ་ཁམས་ཆོན་གྱི་གྲ་པ་ཡིན་པ་དང་།
ཀུ་ཡོས་(ཕྱི་ལོ་༡༩༥༩) ལོར་རྒྱ་གར་ལ་སྤྱབས་བཅོལ་དུ་འབྱོར་རྗེས་སྤྱ་རྒྱ་སེའི་
གཙུག་ལག་སློབ་གཉེར་ཁང་དུ་ལོ་ངོ་བདུན་རིང་སློབ་གཉེར་གྱི་གོ་སྤྱབས་ཐོབ་འདུག་

པ་དང་། ལྷགས་བྱ་(ཕྱི་ལོ་༡༩༤༡)ལོར་ཨི་ཏ་ལིར་གནས་སྤོས་བྱས་པ་ནས་བཟུང་
ནང་པའི་སྒྲ་ཆེན་དང་། ཆོས་གསར་གཏོང་མཁན། དགེ་བཤེས། སྤན་པ་སོགས་
ཀྱི་མིང་འཁྲར་ནས་ཡོ་རོབ་དང་ལྷོ་བྱང་ཨ་མི་རི་ཀ་ས་གཙོས་པའི་ནང་པའི་ཆོས་ལ་
ཆ་རྒྱས་དེ་ཙམ་མེད་པའི་གར་རྒྱབ་ཡུལ་གྱ་གང་སར་འབྱེམས་ཏེ། ནང་ཆོས་ཀྱི་གོ་
དོན་དང་གནས་ལུགས་གསལ་ཏོགས་མེད་པའི་ཕྱི་སྤྱིང་པ་ཆོའི་མདུན་དུ་འཛུམ་སྤྱིང་
ཞི་བདེར་སྤན་པའི་བྱ་བ་སྒྲུབ་མཁན་ཞིག་ཡིན་ཚུ་ལ་ཀྱི་ནམ་འགྱུར་སྟོན་པ་སོགས་མགོ་
སྟོར་དང་། གཡོ་རྒྱུ། ཚུ་ལ་འཆོས་ཀྱི་བྱེད་ཐབས་སྒྲ་ཆོགས་ལ་བརྟེན་ནས་དངུལ་
དངོས་འཆོལ་སྒྲུབ་དང་། ཆོས་ཆོགས་རྒྱ་བསྐྱེད་གཏོང་ཐབས་སོགས་འཛིག་ཏེ་ན་
ཆོས་བརྒྱད་ཀྱི་ལས་ལ་བྱང་ཚུབ་པ་ཞིག་ཡིན་འདུག།

རབ་བྱུང་བཅུ་བདུན་པའི་མེ་བྱི་(ཕྱི་ལོ་༡༩༧༦)ལོའི་ཟླ་ ༡༡ ཆོས་ ༣༣
ཉིན་རྒྱ་ནག་ཏུ་ཕྱིན་ཏེ་རྒྱ་གཞུང་གི་དཔོན་རིགས་ཁག་ལ་ཐུག་འཕྲད་དང་། རྒྱ་གཞུང་
གིས་སྤྱིད་དོན་དགོས་མཁོའི་ཆེད་དོས་འཛིན་བྱས་པའི་པཌ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཡང་
སྤྱད་རྒྱན་མ་དེར་ཐུག་འཕྲད་བྱས་འདུག་པ་དེ་ཕྱི་རྒྱལ་དུ་ཡོད་པའི་བོད་ཀྱི་སྒྲ་སྒྲུལ་
ཆོའི་ནང་ནས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་དོས་འཛིན་བྱས་པའི་པཌ་ཆེན་ལ་ཐུག་འཕྲད་དང་དོས་
ལེན་བྱེད་མཁན་ཐོག་མ་དེ་ཆགས་ཡོད་ལ། དེ་ནས་བཟུང་རྒྱ་གཞུང་དང་ཐུན་མིང་
མ་ཡིན་པའི་འབྲེལ་བ་ཡོད་མཁན་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཏེ། བོད་རང་སྤྱིང་རྒྱུང་ས་ཟེར་པའི་
ཆོས་དོན་ལས་ཁྲུང་ས་ཀྱིས་ཆོག་མཆན་འོག་ལྷོ་ས་གོང་ཁྱེར་ནང་དོལ་རྒྱལ་གྱི་ཉེན་ཁང་
ཞིག་ཀྱང་གསར་རྒྱུག་བྱེད་དུ་བཅུག་ཡོད།

མེ་མཐང་(ཕྱི་ལོ་༡༩༩༧)ལོའི་ཟླ་༧ པའི་ཉིན། གངས་ཅན་མ་མ་
 སྐར་ཡང་པེ་ཅིང་དུ་བསྐྱོད་དེ་ཀྱུ་གཞུང་ནས་མི་དམངས་ཤོག་སྒོར་སྐུ་ལ་གཉིས་ཅམ་
 མངས་འདུག་ལ། སྐབས་དེར་ལྷ་སར་མོང་སྟེ་ཕོ་བྲང་པོ་ཏེ་ལར་མཆོད་མཇལ་དུ་
 བསྐྱོད་སྐབས་གྲུ་པ་འགའ་ཤས་ཀྱིས་གངས་ཅན་མ་མ་ཡིན་པ་ངོ་ཤེས་ཏེ་རུབ་བརྒྱབ་
 ནས་ཉེས་རྒྱུང་བཏང་བའི་གནས་ཚུལ་ཡང་ལྷག་ཡོད་འདུག།

ས་སྐྱག་(ཕྱི་ལོ་༡༩༩༩)ཟླ་༤ ཆོས་༡ ཉིན་གངས་ཅན་མ་མ་དང་གཞིས་
 ཅེ་བ་ཆེ་བཏན་འཇུར་མེད་གཉིས་བལ་ཡུལ་དུ་བཅའ་སྟོད་ཀྱི་མིའི་གཞུང་ཆབ་ཁང་
 གི་སྐུ་ཞབས་ཤང་ཞེས་པ་དང་ཐུག་འཕྲད་བྱས་ཏེ། རྒྱུགས་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་ལམ་ཡར་
 རྒྱས་གཏོང་རྒྱུགས་སྒོར་ལ་བསམ་ཚུལ་བརྗེ་རེས་བྱས་པ་དང་། ལོ་དེའི་ཟླ་༡༡ ཆོས་
 ༡༩ ཉིན་ཐེ་ཐན་དུ་ཕྱིན་ཏེ། བོད་སོག་ལས་ཁུངས་ཟེར་བ་བཅུགས་ནས་ལོ་ངོ་བདུན་
 ཅུ་འཁོར་བའི་མཇུག་སྟོའི་སྐུ་མགོན་དུ་བཅར་ཡོད།

ས་ཡོས་(ཕྱི་ལོ་༡༩༩༩)ཟླ་༡ ཆོས་༡༩ ཉིན་པེ་ཅིང་དུ་ཕྱིན་ཏེ། ཀྱུ་
 གཞུང་གིས་བཀོད་སྒྲིག་བྱས་པའི་ **“བན་ཆེན་སྐུ་གོང་མ་དགོངས་པ་རྩེགས་**
ནས་ལོ་ངོ་བཅུ་འཁོར་བའི་དུས་དྲན་གྱི་མཇུག་སྟོ” ཟེར་བའི་ཁོངས་སུ་
 འཇུལ་ཞུགས་བྱས་པ་དང་། ཀྱུ་ནག་ནས་ཕྱིར་འཁོར་སྐབས་བལ་ཡུལ་གྱི་དོལ་རྒྱལ་
 པ་ནམས་བསྐུ་སྒོང་གིས་ངོ་འཇགས་འདུ་ཞིག་ཀྱང་འཆོགས་འདུག །

རྒྱལ་ས་སྐུ་ལ་(ཕྱི་ལོ་༢༠༠༡)ཟླ་༦ པའི་ནང་སྐར་ཡང་ཀྱུ་ནག་པེ་ཅིན་དང་།
 བོད་ཀྱི་གཞིས་ཀ་ཅེ་སོགས་སུ་བསྐྱོད་དེ་ཀྱུ་མིས་ངོས་འཛིན་བྱས་པའི་བན་ཆེན་རྩུན་

མ་ལ་ཐུག་འཕྲད་བྱས་པ་དང་། གཞིས་ཀ་ཅེའི་ནི་འགྲམ་དུ་ཁོ་པས་དགོན་པ་ཞིག་
 རྒྱག་རྒྱུའི་འཆར་གཞིར་རྒྱ་གཞུང་གིས་ཆོག་མཆན་ཀྱང་སྤྲད། ལེ་ཤེའི་སྤྱི་ཟླ་མ་ པར་
 དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་མཆན་དང་། ང་སྤྱི་མ། མ་ལ་རྒྱལ་སྤྱི་མ་སོགས་དོལ་རྒྱལ་རྩེས་
 འབྲང་བའི་འཁོ་གཙོ་རྣམས་དང་མཉམ་པེ་ཅིན་དང་། སྤང་ཏེ། བྱིན་ཏུ་སོགས་སུ་
 བརྟ་སྒོར་དུ་བསྐྱོད་ཡོད་པར་མ་ཟད། ས་ཁུལ་དེ་དག་གི་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་
 ལས་ཁུངས་ཀྱི་དཔོན་རིགས་ཁག་ལ་ཐུག་འཕྲད་བྱས་འདུག།

དེ་རྩེས་མདོ་སྤྲད་སྤྲོད་བྱང་བཟླ་གིས་འབྲིལ་དུ་བསྐྱོད་དེ་ཀན་སུའུ་ནང་བརྟ་ན་
 སྤྱོད་བསྐྱོད་ལ་རོགས་དངུལ་སྤྱོད་ཅིས་བྱས་འདུག་ཀྱང་། བྱ་པ་དམངས་ཀྱིས་དགོན་
 པའི་ནང་དོ་ཆོལ་གྱི་ཡི་གེ་སྐུར་བ་དང་ཁོ་པ་སྤྱོད་བས་སྐབས་དོ་ཆོལ་བྱ་ཅིས་བྱས་པར་
 བརྟ་ན་འཆར་གཞི་དེ་ཕྱིར་འཐེན་བྱེད་དགོས་བྱུང་འདུག་པ་དང་། ཡང་དེ་རྩེས་ཕ་
 རན་སེར་གནས་སྤོད་མདོ་སྤྲད་པ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཆོའི་བརྟ་རྟེན་མཆོད་རྟེན་ཞིག་ཡོན་
 ཏན་རྒྱ་མཆོའི་སྤྱོད་ཡུལ་གཅན་ཆོས་ཁུལ་དུ་བཞེངས་རྒྱུ་དང་། མཆོད་རྟེན་དེ་བཞེངས་
 བྱུང་མཆོམས་ཁོ་པ་རབ་གནས་ཆེད་གཅན་ཆོས་ཁུལ་དུ་བསྐྱོད་ཅིས་བྱས་པའི་སྐབས།
 གཅན་ཆོས་ཁུལ་གྱི་བསམ་ཡོད་མི་སྣ་ཁག་ཅིག་གིས་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་སྟེ་མཆོད་རྟེན་
 བཞེངས་རྒྱུ་དང་། གངས་ཅན་སྤྱི་མ་ཡོང་རྒྱུར་དོ་ཆོལ་གྲགས་ཆེ་བྱས་པར་བརྟ་ན་
 ཁོ་པའི་བསམ་པ་དོན་ཐོག་ཏུ་འཁེལ་བྱུང་མེད།

རྒྱ་ལུག་(ཕྱི་ལོ་༡༠༠༩) ཟླ་༩ པའི་ནང་གངས་ཅན་སྤྱི་མས་རང་གི་རྩེས་
 འདུག་རྒྱུ་ཕྱོགས་པ་ཁ་གས་མཉམ་འབྲིད་ཀྱིས་བོད་དང་རྒྱ་ནག་དུ་བསྐྱོད་དེ་རྒྱ་མིས་

ངོས་འཛིན་བྱས་པའི་པཎ་ཆེན་དང་། གཞིས་ཀ་ཚེའི་འགོ་འཛིན་བྱེད་པ་བསམ་གྲུབ་
 སོགས་ལ་བྱག་འཕྲད་བྱས་པ་དང་། དེ་རྗེས་ཐེ་ཕན་དུ་ཕྱིན་ཏེ་གཞིས་ཀ་ཚེའི་ཉེ་འགམ་
 དུ་ཡོད་པའི་རང་གི་སྐྱེས་ཡུལ་དུ་དགོན་པ་གསར་རྒྱུག་གི་ལས་གཞིའི་ཆེད་དུ་ཡིན་
 ཚུལ་གྱིས་ཞལ་འདེབས་བསྟུ་སྟོང་བྱས་ཡོད་པ་རེད།

མདོ་དོན་གངས་ཅན་སྐྱ་མཚོ་མཆོག་དང་བཅས་ཤོལ་བོད་གཞུང་
 གི་མངའ་སྐྱོལ་ལ་རྒྱབ་འགལ་དང་། དོལ་རྒྱལ་ཁ་འཁྱེར་གྱིས་བོད་སྤྱི་པའི་རྩ་དོན་
 ལ་འགལ་རྒྱུན་བཟོ་མཁན་རང་རིགས་ལོག་སྟོན་ཅན་རེ་བྱུང་ཡོད་པ་དེ་ཆོར་དཔལ་
 འཕྱོར་གྱི་འགྲོ་གྲོན་བཏང་སྟེ། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་གོང་ཕུའི་རྣམས་པ་གཏོར་བཞིག་
 གཏོང་རྒྱས་མཆོན་དག་པོའི་མངོན་འདོད་སྦྱབ་མཁན་གྱི་རྒྱལ་འཛོང་པ་གཏོ་བཞིག་
 ཡིན་པ་རྒྱ་གར་དབྱས་གསང་བའི་ལས་ཁུངས་ནས་ཀྱང་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་ཡོད་སྟབས།
 ཐོངས་མཆན་འདྲ་མིན་འཁྱེར་ནས་ཐེངས་གཉིས་ལ་རྒྱ་གར་ནང་འཕྲུལ་ཐབས་བྱས་
 འདུག་མོད། གནམ་ཐང་ནས་འཛིན་བཟུང་བྱས་ཏེ་ཕྱིར་སྟོག་བཏང་ཡོད་པ་རེད།

ང་སྐྱ་མ་སྐྱོ་བཟང་ཡེ་ཤེས།

ང་སྐྱ་མ་སྐྱོ་བཟང་ཡེ་ཤེས། མིང་གཞན་ཀུན་བདེ་སྤྱིང་རིན་པོ་ཆེ་དང་ལུང་
 ཕུང་ཚུའུ། གྲུང་རུ་སྐྱ་མ་སོགས་སུ་འབོད་པ་ནི་ས་ཡུག་(ཕྱི་ལོ་༡༩༥༩)ལོའི་ཟླ་༡
 ཆོས་༡༩ ཉིན། རྒྱ་གར་གྱི་གྲོང་ཁྱེར་ཀུའི་ཀ་ཏར་པ་ཨ་མདོ་འཇམ་དབྱངས་བསམ་
 གཏན་ནམ་མགོ་སྟེ་ཟེར་བ་དང་། མ་གར་པ་ཨ་མེ་སྟོལ་མ་ཟེར་བ་གཉིས་ཀྱི་བྱར་

སྐྱེས་ཤིང་ཚུང་དུས་ཀྱི་མིང་ལ་ནོར་བུ་ཆེ་རིང་ཟེར། ཁོ་པ་སྐྱེས་ནས་ཡུན་རིང་མ་
 མོང་པར་ཨ་མ་ཁྱོད་ག་གཞན་ཞིག་གིས་ཁྱིད་ནས་སྟོ་མ་སྟེར་ཕྱིན་འདུག་པ་དང་། ཡ་
 འང་མ་དབྱངས་བསམ་གཏན་གྱིས་ཀྱང་ཡུལ་ཕྱོགས་གཅིག་པའི་བྱུང་མེད་ཞིག་དང་
 གཉེན་སྲིག་བྱས་སྐབས། རོར་བུ་ཆེ་རིང་གོལ་ཀ་ཏར་གནས་སྟོན་བྱེད་མཁན་ཆབ་
 མདོ་བ་བཀྲ་གཡང་ཟེར་བ་ཁྱོད་གོལ་ཀ་ཏར་གྱུ་གཟིང་གཏོང་མཁན་གྱི་རྒྱ་མི་ཡིན་
 པ་ཞིག་ལ་བུ་ཆབ་ཏུ་སྤྱད་འདུག་པ་དང་། བཟའ་མི་དེ་གཉིས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་ཡེ་བྱ་སྟོབ་
 བྱ་Roman Catholic School ཞེས་པར་བཏང་འདུག།

བེང་ཡོས་(ཕྱི་ལོ་༡༩༥༥) ཡོར་ནང་ནས་གསང་བློས་ཀྱིས་དེ་སར་ཡོང་སྟེ་
 དགའ་ལྷན་ཁྲི་རིན་པོ་ཆེ་ཡེ་ཤེས་དོན་གྲུབ་མཆོག་གི་བྱང་ནས་རབ་ཏུ་བྱུང་ཞིང་། ཆོས་
 མིང་ལ་སྟོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་འང་མ་དཔལ་བྱ་མཆོ་ཞེས་བཏགས། དེ་རྗེས་འབྲས་སྤྱངས་
 སྟོ་མང་གྲ་ཆང་དུ་ཆོས་ཁྱེད་གས་བྱས་པའི་རིང་། གཞན་ལ་མགོ་སྟོར་གྱིས་གསེར་
 དངུལ་གཡོ་འབྱེད་དང་། རང་ཉིད་ལྷ་མ་ཡིན་རབས་སོགས་རྩན་གཏམ་བཤད་དེ་
 རང་དོན་སྐྱབ་ཐབས་ཇི་བྱས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་མང་པོ་ཡོད་པ་སྟེ། ཨོ་སེ་ཏོ་ལེ་ཡ་ནས་ཡིན་
 པའི་སྐུ་ཞབས་ཇི་ཏར་ཞེས་པ་དེས་སྟོ་མང་གྲ་ཆང་ལ་གསེར་ཕུལ་བ་སྟོག་ཟ་བྱེད་ཅིས་
 བྱས་པ་དང་། འབྲས་སྤྱངས་ཁྲི་པ་བསྟན་པ་བསྟན་འཛིན་མཆོག་གིས་ཨ་རིར་ཡོད་
 པའི་ཆོས་ཆོགས་ཞིག་ལ་བསྐྱར་རྒྱུའི་ཡི་གེ་བསྐྱར་ཏུ་བཅུག་སྐབས། ཡི་གེའི་བརྗོད་
 བྱ་རྩན་བརྗོད་བྱས་ཏེ་ང་ལྷ་མ་མི་རིང་བར་དེ་གར་འཕྱོར་རྒྱུ་ཡིན་ཞིང་། དེ་གར་འཕྱོར་
 སྐབས་སྟེ་ལེན་དང་མཛད་རིམ་གཟབ་རྒྱས་གོ་སྐྱོག་བྱ་དགོས་ཚུ་ལ་བྲིས་པ་སོགས་རང་

དོན་ཉི་མེ་བཅུ་གཉིས་པ་ཐུབ་ཐབས་ཀྱི་འཆར་གཞི་ཁོ་ནར་མགོ་འཁོར་དེ། ཚོགས་ཚོས་
རྩ་མ་འབྲིམས་པར་གྲུ་ཆང་གི་སྒྲིག་བྲིམས་དང་འགལ་བའི་བྱ་སྤྱོད་འདྲ་མིན་སྟེ་ལྟ་
ཡོད་སྟབས། ཐེངས་ཤིག་དགེ་བསྐྱོས་ཀྱིས་དགེ་འདུན་དམངས་ཀྱི་གྲལ་འདབ་ནས་
རྒྱལ་ལ་ཏྲ་ལྷག་བྲལ་དེ་ཉེས་ཆད་ཀྱང་བཏང་སྟོང་འདུག།

དེའི་རྗེས་ཁོ་པ་ཏྲ་ལན་ནས་ཡིན་པའི་སྒྲིས་དམན་ཞིག་དང་ཁ་འཕྲད་འདུག་
པ་དེ་མཁའ་འགྲོ་མ་ཞིག་ཡིན་ཚུལ་བཤད་དེ། མགོ་སྐྱ་བཞར་བཅུག་པ་དང་གྲུ་ཆས་
གཡོགས་ནས་གཟུགས་དང་གྲིབ་མ་བཞིན་དུ་མཉམ་འགྲོ་མཉམ་སྟེ་དབྱས་པར་མ་ཟད།
སྒྲིས་དམན་དེའི་རོགས་རམ་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཁ་གས་སུ་སོང་སྟེ་ཕྱི་རྒྱལ་
བ་འགའ་རེར་དབང་ལུང་མན་ངག་གནང་ཁུལ་གྱིས་མགོ་སྐྱར་བཏང་ཡོད། ཡང་
ཁོ་པས་བཅན་བྱོལ་དུ་ཡོད་པའི་དགོན་པ་གྲུ་ཆང་དང་ཉམ་ཐག་རིགས་ལ་རོགས་རམ་
བྱེད་ཀྱིན་ཡོད་ཚུལ་བཤད་དེ། ཞལ་འདེབས་བསྐྱ་སྟོང་བྱས་པའི་དདུལ་གྱིས་རྒྱ་གར་
སྟོ་ཕྱོགས་ཀྱི་གོང་ཁྱེར་རྟེན་ལོར་དུ་ཨ་ཏི་ཤ་ཆོས་ཚོགས་ཟེར་བ་ཞིག་བཅུགས་ཤིང་།
རྗེས་སུ་ཆོགས་པ་དེ་རྟེན་ལོར་ནས་གོང་ཁྱེར་མལ་སོར་གྱི་ཉེ་འབྲེས་ཤིག་དུ་གནས་
སྟོས་བྱས་ཡོད་པ་རེད། ཡང་ཀོ་རི་ཡའི་སྒྲིན་བདག་ཅིག་གིས་གྲུ་དམངས་ལ་ཤམ་
ཐབས་རེ་རེ་འགྲེད་རྒྱུའི་དདུལ་བསྐྱར་བ་ནས་བར་ཟོས་བྱས་པའང་ར་འཕྲོད་བྱུང་ཡོད་
པ་མ་ཟད། ད་དུང་གྲུ་པ་མང་པོ་ཞིག་ལ་སྒྲིན་བདག་གིས་བསྐྱར་བའི་དདུལ་ནས་
བརྒྱ་ཆའི་བྱེད་ཀ་ཅམ་གཡོ་བྱས་པའང་ཤེས་ཤིགས་བྱུང་བ་སོགས་ཀྱི་ཉེས་པ་ཆབས་
ཆེན་བསགས་པར་བརྟེན། གྲུ་ཆང་གི་སྒྲིག་ཁོངས་ནས་གནས་དབྱུང་གཏོང་དགོས་

བྱུང་བ་རེད།

ཁོ་པས་ “ང་སྐ་མཡིན་”ཞེས་རང་ཉིད་སྐ་མཡིན་རབས་མི་བྲག་ཚད་
ལ་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་སྟབས། གཞན་གྱིས་བྱུང་བའི་ཚུལ་དུ་ཁོ་པའི་མིང་འདྲིགས་ལ་ “ང་
སྐ་མ་”ཞེས་འཕྲོད་ཀྱི་ཡོད། ང་སྐ་མས་ཡམོང་ས་མཆོག་གི་མདུན་དུ་ཡང་རང་ཉིད་
ཀུན་བདེ་སྐྱིད་གི་ཡང་སྲིད་ཡིན་པའི་རྟགས་དང་མཚན་མ་བྱུང་རབས་དང་། ཀུན་
བདེ་སྐྱིད་གི་ཡང་སྲིད་དུ་རོས་འཛིན་ཕྱག་རྟགས་གནང་དགོས་ལུགས་ཁྱུས་པ་སོགས་
གཡོ་སྐྱེད་དང་རྟམ་སེམས་གྱིས་ཐབས་ཤེས་ཡོད་དགུ་སྟུང་དེ་རང་ཉིད་ཀུན་བདེ་སྐྱིད་
རྟམ་གཞི་དུང་རིན་པོ་ཆེའི་ཡང་སྲིད་བཅོ་ཐབས་བྱས་ཀྱང་། ཡམོང་ས་ཡ་སྐྱབས་མགོན་
ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་ཀུན་བདེ་སྐྱིད་སྐྱེས་པ་བཅུ་གཉིས་པའི་ཡང་སྲིད་འབྲུལ་བྱལ་རོས་
འཛིན་གནང་བ་དང་སྒྲགས། ཤིང་ཕག་(བྱི་ལོ་༡༧༧༥) ལོར་འབྲས་སྟུངས་སུ་བྲི་
འདྲིན་གནང་བ་དེས་ཁོ་པའི་རྩོན་ཀྱབ་བཅོམ་ཞིང་མཚང་ལ་ཕོག་པ་དེས་ཀྱང་ཁོ་པ་ཡམོང་
ས་མཆོག་ལ་མི་དགའ་བའི་ཀྱེན་ཅ་ཆགས་ཡོད།

འོན་ཀྱང་། ང་སྐ་མས་སུ་མཐུན་དུ་རང་ཉིད་ནི་ཀུན་བདེ་སྐྱིད་སྐྱེས་པ་བཅུ་
གཉིས་པའི་ཡང་སྲིད་ཡིན་ཚུལ་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་པ་མ་ཟད། གོལ་རྒྱལ་དང་། གངས་
ཅན་སྐ་མ། གསེར་ཤོང་བྲི་སྐྱལ་སོགས་གྱིས་རོས་འཛིན་བྱས་པ་ཡིན་ཚུལ་ཤོད་ཀྱི་
ཡོད་པ་རྟེ། གངས་ཅན་སྐ་མས་ཁོ་པ་ཀུན་བདེ་སྐྱིད་སྐྱེས་པ་བཅུ་གསུམ་པར་རོས་
འཛིན་བྱས་པའི་ཡི་གེ་ཡིན་ཟེར་བ་ཞིག་ཏུ།

“འཇམ་དཔལ་དབྱངས་དྲི་མེ་ཤུགས་ལྗན་གྱིས་དྲི་རྩེ་རོས་འཛིན་

མངོན་པ་བཞིན། ངས་ཀྱང་ཁྱེད་ཉིད་ནི་ཀུན་པའི་སྒྲིང་སྒྲུབ་པའུ་གཉིས་
པ་སྒོ་བཟང་ཐུབ་བཞུག་འདི་གས་མེད་ལེ་ཤེས་མཆོག་གི་གསུང་སྒྲུལ་དུ་
ངོས་འཛིན་བྱུང་བ་སྒྲགས་ཀྱི་དུང་པར་སྒོ་བ་འཕེལ།” ཞེས་བྲིས་ཡོད་པ་རེད།

མེ་བྱེ་(ཕྱི་ལོ་༡༩༩༦) ཟླ་༧ དང་ཟླ་༡༠ པའི་ནང་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་
ཚན་ཆོག་གས་ཀྱི་ཆོག་ས་གཙོ་བོ་ཟམ་གདོང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་དང་། བཀའ་སློན་བྲི་པ་
སྐལ་བཟང་ལེ་ཤེས་ནམ་གཉིས་ཀྱི་གར་རྩོ་ཕྱོགས་སུ་གཞུང་དོན་ཕྱོགས་བསྐྱོད་གནང་
བའི་སྐབས་དང་། ཡང་ལོ་དེའི་ཟླ་༡༡ པའི་ནང་ཡུལ་ས་ཡ་སྐབས་མགོན་ཆེན་པོ་
མཆོག་རྩོ་ཕྱོགས་སུ་ཆེབས་བསྐྱར་གནང་སྐབས་སུ། ང་སྤྱི་མས་རང་དང་འདྲ་པའི་
གྲ་གཟུགས་དམ་ཉམས། ལྷང་དོར་གྱི་སྒོ་མིག་སྤྱོད་ས་པ་ཁག་ཅིག་དངུལ་དངོས་ཀྱི་
བསྐྱུས་ཏེ་ངོ་ཚོལ་གྱི་ལས་འགུལ་རྩོམ་དགོས་པའི་ངན་སྒྲུལ་བྱས་པ་བཞིན། ཆོས་
གོས་ནམ་གསུམ་ལུས་ལ་གྱོན་པའི་གྲ་གཟུགས་སྒྲིང་མེད་ཅུང་ཤས་ཀྱིས་དོལ་བྱུལ་གྱི་འདྲ་
གཟུགས་མགོ་ཐོག་ཏུ་འབྱེར་ནས། ཡུལ་ས་མཆོག་དང་བཅན་ཕྱོལ་བོད་གཞུང་
ལ་མི་འདོད་པའི་སྤྱི་གསལ་དང་རྩ་ཆོག་སྤྱི་ཆོག་ས་འཁོད་པའི་འཕྲེད་དར་ལག་ཏུ་ཐོགས་
ཏེ་ངོ་ཚོལ་བྱས་ཡོད།

མེ་སྒྲང་(ཕྱི་ལོ་༡༩༩༧) ཟླ་༩ པར་ང་སྤྱི་མས་དོང་གོང་དུ་གསར་འགོད་
ཚན་ཆོག་ས་ཤིག་གི་ཐོག་ ཡུལ་ས་མཆོག་ལ་སྤྱི་ཤི་ཤི་རིང་ལུགས་(Fascist)ཟེར་
བ་ལྟ་བུའི་ཆོག་བཟང་སྤྱོད་བཟང་ནས་ངོ་ཚོལ་དང་མཆོན་སྤྱོད་བསྐྱོན་འཛུགས་བྱུགས་
ཆེར་བྱས་ཡོད་པ་དང་། ཡང་ལོ་དེའི་ཟླ་༡༠ པའི་ནང་ཀྱི་གར་རྩོ་ཕྱོགས་ཀྱི་འབྲས་

སྤངས་དགོན་པར་ཡོང་སྟེ་དགའ་ལྡན་གར་ཅེ་གྲ་ཚང་དུ་དོལ་ཀྱལ་བསྟན་མཁན་ནམས་
 བསྐྱོང་འཆོགས་བྱས་ཏེ། གོང་ས་མཆོག་གིས་རྟིང་ཆོས་ལ་ཉམས་ལེན་དང་དགའ་
 མོས་གནང་བ་དེས་རིམ་བུ་དགེ་ལུགས་པའི་བསྟན་པར་ལྷད་སྦྱོན་གཏོང་གི་ཡོད་ལུགས་
 དང་། དེའི་མངུག་འབྲས་སུ་དགེ་ལུགས་པའི་བསྟན་པ་ཉམས་རྒྱུ་དང་། ཐ་ན་ཅ་
 མེད་དུ་འང་འགྲོ་རྒྱུ་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་རེད་ཟེར་བ་སོགས་དོན་དངོས་དང་མི་
 མཐུན་པའི་དབྱེན་སྒྲོལ་དུ་འགྲགས་གིང་གི་བྱ་ངན་མང་པོ་བརྩམས་ཤིང་། སེ་རར་ཕྱིན་
 ཏེ་སེར་སྤྲད་སྟོམ་ར་ཁང་ཆེན་དུ་དོལ་ཀྱལ་བ་ནམས་བསྐྱོང་འཆོགས་ཀྱིས་དེར་ཡང་
 ང་ལྟ་མ་དང་། ཆ་སྤེང་ཡེ་ཤེས་སོགས་མཉམ་ཞུགས་ཀྱིས་གཏམ་བཤད་བྱས་ཡོད་
 པ་རེད།

ས་སྟག་(ཕྱི་ལོ་༡༩༩༩) ལོར་ང་ལྟ་མས་གཉེར་བཞིན་པའི་ཨ་ཏི་གཙུག་པོ་
 ཆོགས་ཟེར་བས་ཀྱང་འགན་འཁུར་ཏེ་གོང་ས་མཆོག་ལ་ངོ་ཚོལ་ཆེད་རྒྱ་གར་མི་མང་
 དང་ཕྱི་ཀྱལ་བ་ཆོའི་ས་ནས་མིང་རྟགས་བསྟར་བའི་ལས་འགུལ་ཞིག་སྟེལ་བ་དང་། དེ་
 དང་དུས་མཉམ་སྐལ་བཟང་རྒྱ་མཆོའི་རྒྱལ་འབྲུག་ཕྱི་ཀྱལ་པ་ཁ་གསལ་ཀྱིས་བརྩམས་
 པའི་དོན་རྒྱལ་ཞུགས་ཀྱལ་སྤྱིའི་མཉམ་འབྲེལ་ཆོགས་པ་ “Dorje Shugden In-
 ternational Coalition” ཟེར་བས་ཀྱང་གོང་མཆོངས་ཀྱི་ལས་འགུལ་ཞིག་སྟེལ་
 ཡོད་པ་རེད། ལོ་དེའི་ཟླ་༩ པའི་ནང་བལ་ཡུལ་དུ་འཆོགས་པའི་དོལ་ཀྱལ་རྒྱལ་
 འབྲང་བ་ཆོས་གསང་བའི་ཆོགས་འདུ་ཞིག་གི་སྐབས་ང་ལྟ་མས་བོད་རང་སྤྱོད་ལྗོངས་
 སྤོང་གོས་ཟེར་བའི་PCC ཆོགས་མི་ཡིན་པ་གྲུང་ཐང་དངོས་གྲུབ་ལ་ཐུག་འཕྲད་བྱས་

པ་དང་། དེ་རྗེས་ཟླ་ལ་ པའི་ནང་ཡགོང་ས་མཆོག་ཨ་རི་རྒྱལ་ཁབ་འཕྱུར་གནང་
 གྲུབ་པ་ལྟར་ཕུག་ཀྱི་གྲ་བཙུན་ཉི་ཤུ་ལྟག་ཁྱིད་ནས་དོལ་བྱ་ལ་དམ་བསྐྱགས་ཕྱིར་
 འཐེན་དགོས་པའི་ངོ་ཚྭ་ལ་སྐད་འབོད་བྱས་ཡོད། ཡང་ལོ་དེའི་ཟླ་༡༠ པའི་ནང་ཐེ་
 གན་གྱི་བཙུ་བྱང་དུ་ས་ཆེན་ནམ་བུ་སྟོན་དུ་ས་ཆེན་གྱི་མཛད་སྒོར་བཅར་ཏེ་ཡགོང་
 ས་མཆོག་དང་བཅན་གྱི་ལོ་ལོ་ཤར་གཞུང་གིས་ཆོས་དད་རང་དབང་དང་། འགྲོ་བ་མིའི་
 ཐོབ་ཐང་བརྩ་མེད་ཚྭ་གོང་ལ་གཏོང་གི་ཡོད་ལུགས་སོགས་གཞི་མེད་སྟོན་འཇུགས་
 རྒྱགས་ཆེན་བྱས་པ་དང་། ཐེ་གན་བོད་སོག་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ངོས་ནས་དོལ་བྱ་ལ་ཆོག་ས་
 པར་བྱ་བ་སྒྱུར་ཡོང་བའི་འབོད་སྒྲུལ་ཡང་བྱས་ཡོད་པ་རེད།

ས་ཡོས་(ཕྱི་ལོ་༡༩༩༩)ཟླ་༡ ཆོས་ལ་ཉིན། ང་ལྷ་མ་ཕྱི་བྱ་ལ་པ་ཁ་
 བས་དང་ལྟན་དུ་མོན་ཆེ་བོད་མིའི་གཞིས་སྐར་དུ་འབྱོར་ཏེ། དོལ་བྱ་ལ་བརྟེན་གསེལ་
 རྒྱགས་ཆེ་བྱེད་མཁན་དོ་ཁང་ཁང་ཆོན་གྱི་དགེ་བཤེས་བསྟན་དར་གྱི་འདས་མཆོད་དང་
 བོད་མཛད་སྒོར་མཉམ་ཞུགས་བྱས་པ་དང་། མཛད་སྒོའི་ཐོག་ས་གནས་ཀྱི་བྱ་གར་
 བཞོར་དོལ་བྱ་ལ་བརྟེན་མཁན་ལ་བྱ་བ་སྒྱུར་བྱེད་དགོས་པའི་གཏམ་བཤད་ཞིག་ཀྱང་
 བྱས་ཡོད་པ་རེད། དེ་རྗེས་མེ་སོར་དུ་གསར་འགོད་གསལ་བསྐྱགས་ཤིག་སྤེལ་ཏེ།
 ཏུ་ལའི་ལྷ་མར་བོད་མི་ཆོའི་ཆོས་དད་རང་དབང་ལ་བཅན་གཞོན་གཏོང་བྱ་བ་པ་ཙམ་
 ལས། བོད་རྒྱལ་དཀར་ལྷོ་གསེལ་བྱ་བ་པའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འཛོན་ཐང་གང་ཡང་མེད་
 ཚུལ་སོགས་ཀྱི་ཏམ་བཤད་བྱས་པར་མ་ཟད། ང་ལྷ་མས་རང་ཉིད་ནི་བོད་ཀྱི་ཡུལ་
 མི་མ་ཡིན་པར་བྱ་གར་གྱི་མི་སེར་ཞིག་ཡིན་ཚུལ་ཀྱང་ཡོངས་བསྐྱགས་བྱས་ཡོད།

ལྷགས་སྐྱལ་(ཕྱི་ལོ་༢༠༠༡)ལོའི་ཟླ་༩ ཚེས་༢༠ ནས་༢༢ པར་ལྗེ་ལི་
 ལྷ་མི་སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བ་ཆོགས་པ་ཟེར་བས་གོ་སྒྲིག་འོག་ **“འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་དང་**
ཆོས་དད་རང་དབང་གི་ཆོགས་ཆེན་”ཟེར་བའི་ཐོག་དང་ལྷ་མས་དགའ་བ་སུའི་
 གཏམ་བཤད་བྱས་པར་མ་ཟད། ཁོ་པས་བརྩམས་པའི་དེ་བ་«Exploring The
 Living Myths Of Shangrila»ཟེར་བ་ཞིག་འགྲེམས་སྤེལ་བྱས་ཡོད་པའི་
 ནང་། བོད་ཀྱི་དངོས་ཡོད་ལོ་རྒྱུས་ལ་འབྲེག་བཤད་དང་། ཡུལ་ས་སྐྱབས་མགོན་
 ཆེན་པོ་མཆོག་ལ་བོད་མི་མང་གི་དབྱུངས་ཁྱེད་པའི་རྒྱལ་པ་དང་འཛོན་ཐང་མེད་ལུགས།
 འོ་ལ་རྒྱལ་གྱི་གནད་དོན་ནི་ཡུལ་ས་མཆོག་ལ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་རྒྱལ་འཛོན་མེད་པ་དེ་
 འགེབས་སྐྱེད་ཆེད་ཁག་དཀྱི་བྱེད་ས་ཞིག་དང་། རང་ཉིད་ཀྱི་སྲིད་དོན་དགོས་མཁོ་
 སྐོང་བྱེད་ཅམ་ཡིན་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་གཞུང་གིས་འདོན་སྤེལ་བྱེད་བཞིན་པའི་«ཀྱུང་
 གོའི་བོད་རྫོང་ས་»ཞེས་པར་ཐོན་བཞིན་པའི་རྩོམ་ཡིག་དེ་དག་ལེབ་བཤུས་བྱས་ཡོད།
 དེ་དང་མཉམ་དུ་སློ་བྲོས་རབ་ཡངས་ཟེར་བས་བརྩམས་པའི་དོ་ལ་རྒྱལ་སྐོར་གྱི་དེ་བ་
 «The Government That Places Spiritual and Temporal Matters In
 The Hands Of Deities And Spirits»ཞེས་པ་ཞིག་ཁོ་པས་དབྱེན་བསྐྱར་གྱིས་
 འགྲེམས་སྤེལ་བྱས་འདུག ཆོགས་འདུ་དེའི་ཐོག་ **“ལྗེ་ལི་གསར་པའི་གསལ་**
བསྐྱགས་”ཞེས་པ་དོན་ཆེན་བརྒྱ་ཡོད་པ་ཞིག་གཏན་འབེབས་གྱིས་དེའི་སྤྲོང་ལྷ་མི་
 སྐྱེ་བ་སྐྱེ་བ་ཆོགས་པ་ཟེར་བའི་ཆོགས་གཙོ་ཆ་ཕྱིང་འཇམ་དཔལ་ལེ་ཤེས་དང་། ཆོགས་
 གཞོན་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་མཆོན་སོགས་གྱིས་མིང་རྟགས་བཀོད་ཡོད་པ་རེད།

རྒྱ་ནང་(ཕྱི་ལོ་༢༠༠༡)ལོའི་ཟླ་༧ ཚེས་༡༧ ཉིན། ང་མ་མ་རྒྱ་ནག་དུ་ཕྱིན་
 ནས་ཚུར་འཁོར་མ་ཐག་བལ་ཡུལ་དུ་གསར་འགོད་གསལ་བསྒྲགས་གིག་སྤེལ་ཏེ།
 ཡགོང་ས་མཆོག་དང་ཨླན་ལུ་ཉིན་གཉིས་གཅིག་པ་རེ་དཔེར་བ་དང་། རྒྱ་གར་དང་
 བལ་ཡུལ་གྱི་བོད་མིའི་དགོན་སྡེ་ཁག་གི་ནང་ཡགོང་ས་མཆོག་གི་ལམ་སྟོན་འོག་རྒྱ་
 ནག་ལ་ངོ་ཚོལ་གྱི་དྲག་པོའི་ལས་འགུལ་ཞིག་སྤེལ་བཞིན་ཡོད་སྟོར་སོགས་སྟིང་ལ་
 གདོན་ཞུགས་པ་ལྟ་བུའི་སྒྲི་དམ་ཆེན་པོས་རྒྱ་དཀར་ནག་གི་གཞུང་དང་བལ་ཡུལ།
 བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་བཙས་ཀྱི་དབར་ལ་དཔེན་སྒྲོར་དཀྲུགས་གིང་བརྒྱབ་ཡོད།

རྒྱ་ལུག་(ཕྱི་ལོ་༢༠༠༡)ལོའི་ཟླ་༡༣ ཚེས་༡༥ ཉིན་ང་མ་དང་། བྲ་
 སྟོམ་མ་མ། སུད་སིའི་དགོན་སར་སྐྱལ་སྒྲུ། རྣམ་རྒྱལ་མགོན་པོ་སོགས་བལ་ཡུལ་
 དུ་ཡོད་པའི་གཉེན་འཛུགས་ལུས་སྤྱིང་དགོན་པར་འདྲུ་འཛོམས་ཀྱིས་ཡགོང་ས་མཆོག་
 དང་བོད་གཞུང་ལ་ངོ་ཚོལ་བྱེད་ཐབས་དང་། མང་ཆོགས་ནང་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་
 ལུ་མཐུད་བྱེད་དགོས་པའི་ལས་འགུལ་སྤེལ་ཐབས་སོགས་མདོར་ན། ཡགོང་ས་མཆོག་
 གི་མཛད་འཕྲིན་གཅིག་ཐབས་དང་། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་བསྟན་ཆབ་སྲིད་ལ་མ་འབྲེན་པའི་
 ལས་འགུལ་སྒྲ་ཆོགས་བརྩམས་དང་རྩོམ་བཞིན་ཡོད་པ་རེད།

སྐལ་བཟང་རྒྱ་མཆོ།

སྐལ་བཟང་རྒྱ་མཆོ་ནི་བོད་རབ་བྱུང་བརྒྱ་དྲུག་པའི་ཙུགས་ལུག་(ཕྱི་ལོ་
 ༡༩༩༡)ལོར་སྟོད་ངམ་རིང་དུ་སྐྱེས་གིང་། རང་ལོ་བརྒྱད་ཐོག་རབ་བྱུ་བྱུང་སྟེ་ངམ་

འིང་བྱམས་པ་གྲིང་དང་དེ་རྗེས་སེར་བྱེས་སུ་ཆོས་སྒྲོར་ཞུགས།

ས་ཕག་(བྱི་ལོ་༡༧༥༧)ལོར་བཙན་བྱོལ་དུ་སླེབས་ཤིང་། ཉི་མ་ལ་ཡའི་
རི་སུལ་དུ་ཉམས་ལེན་བྱས་ནས་བསྐྱད་སྐྱད་ཅམ་ལས། ཆོས་གྲྲ་དང་ཆོས་སྒྲར་སོགས་
འགྲེམས་ཏེ་གཞུང་ཆེན་ཁག་ལ་ཐོས་བསམ་འདི་བྱས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་མེད།

མེ་སྒྲུལ་(བྱི་ལོ་༡༧༥༧)ལོར་རྒྱ་མ་ཡེ་ཤེས་ལགས་ལ་དབྱིན་ཡུལ་དུ་ཆོས་
ཆོགས་ཤིག་ཡོད་པ་དེའི་དགེ་ཆེན་དུ་འཕྱོད་འགྲུགས་གནང་བ་ནས་བཟུང་དབྱིན་ཡུལ་
དུ་གཏན་སྡོད་བྱེད་བཞིན་ཡོད། ཁོ་པ་དབྱིན་ཡུལ་དུ་རྒྱ་པ་བཏན་པོ་ཚུགས་ཤིང་།
ཐབས་དང་གཡོ་སྒྱུའི་སྒྲོ་ནས་རྒྱ་མ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཆོས་ཆོགས་དེ་བདག་བཟུང་བྱས་ཏེ་
“བཀའ་གདམས་གསར་མའི་ཆོས་ཆོགས་”ཞེས་པ་ཞིག་དུ་མིང་བསྐྱར་བྱས།
ལོར་བས་དགུ་བརྒྱུ་པའི་འགོ་སྟོན་ཅམ་ལ་ཁོ་པ་རྒྱ་ནག་དུ་ཕྱིན་ནས་ཕྱིར་འཁོར་མཚམས་
ཆོས་ཆོགས་དེའི་ནང་ཡགོང་ས་མཆོག་གི་སྐུ་པར་སྤྲིག་གཤོམ་མི་ཆོག་པ་དང་། ཁོ་
པའི་སྒྲོ་བ་མཆོར་ཡགོང་ས་མཆོག་གི་སྐུ་མདུན་ནས་གསུང་ཆོས་སོགས་ཀྱང་ཞུ་མི་
ཆོག་པའི་བཀག་སྡོམ་གཏན་འབེབས་བྱས་ཡོད་པ་རེད།

མེ་བྱི་(བྱི་ལོ་༡༧༥༦)ལོར་ཡགོང་ས་མཆོག་དབྱིན་ཡུལ་དུ་ཆིབས་
བསྐྱར་གནང་སྐབས་ཁོ་པས་ཕྱི་གྲིང་པ་ཁུ་གཅིག་ངན་སྐུལ་བྱས་ཏེ། དབྱིན་ཡུལ་
ཀྱི་རྒྱལ་ས་ལོན་ཌོན་དུ་ཡོད་པའི་བོད་གཞུང་སྐུ་ཚབ་དོན་ཁང་གི་མདུན་དུ་རོ་ཁྱོལ་
ཁྲིམ་སྒོར་བྱེད་བརྒྱུག་པར་མ་ཟད། དེ་རྗེས་ཡགོང་ས་མཆོག་སུད་སིར་ཆིབས་བསྐྱར་
གནང་སྐབས་ཀྱང་གོང་མཚུངས་ངན་སྐུལ་གྱིས་རོ་ཁྱོལ་བྱེད་དུ་བརྒྱུག་ཡོད།

མེ་མུང་(ཕྱི་ལོ་༡༩༧༥)ལོའི་ཟླ་པ་ ཆོས་༣༥ ཉིན་ཁོ་པས་ “བྱེས་
འཕྱར་བོད་མིའི་སྐྱུག་བསྐལ་སྐྱུ་གུ་ཅད་ནས་གཙོད་པའི་རལ་གྱི་”ཟེར་བའི་
ཤོག་ཆེ་ཞིག་བཀྲམས་པ་དེའི་ནང་།

“ཚུལ་པ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ལོ་ངོ་བོ་ཅོ་བརྒྱད་རིང་རང་གི་ཅ་པའི་ཐུ་
མ་དང་། རི་བོ་དགེ་ལྡན་པའི་བསྟན་པ། བསྟན་འཛིན་གྱི་སྡེ་བཅས་ལ་
བརྟེན་པའི་ལས་ངན་ཆབས་ཆེ་ཁོ་ན་བསགས།” ཚུལ་དང་།

“ཤུགས་ལྡན་ལ་ཀྱ་འདྲེ་དང་འདྲེ་ངན་ཞེས་བྱ་བ་བསྐྱགས་གང་བྱས་
བྱས་ཏེ་བོད་མི་ཡོངས་ཨོགས་ལས་ངན་ཆབས་ཆེ་གསོག་པ་ལ་སྐྱར་འདུག་
པས་ཁྱེད་ཆོ་ཆང་མ་དཔུལ་བ་ཐིག་ནག་ལ་འགྲོ་རྒྱར་སྦྱིང་རེ་རེ།”

ཟེར་བསོགས་སྒྲི་དམ་ཆེན་པོས་ཡགོང་ས་མཆོག་དང་བོད་མི་མང་ཡོངས་
ཨོགས་ལ་གཞི་མེད་སྦྱོན་བརྩོན་དང་དམའ་འབེབས་བྱས་ཡོད་པར་མ་ཟད། ཁོ་
པ་རང་ཉིད་ “སངས་རྒྱས་གསུམ་པ་” ཡིན་ཚུལ་སོགས་རྒྱབ་སྐྱོགས་སྒྲི་ཆོགས་
སུ་དམ་བཤད་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་ཡོད།

སྐལ་བཟང་རྒྱ་མཆོས་མངོན་སུམ་འདྲེ་མ་མེད་ཀྱིས་ཡགོང་ས་མཆོག་དང་།
བཅན་ཕྱོད་བོད་གཞུང་ལ་ངོ་ཚྏ་ལ་དང་གཞི་མེད་སྦྱོན་འདུགས། མཆོན་སྤྲད་སོགས་
ཤུགས་ཆེ་བྱས་པར་བརྟེན་མེ་བྱེ་(ཕྱི་ལོ་༡༩༧༦)ཟླ་ ༩ ཆོས་ ༣༣ ཉིན་བཟུང་།
“མེར་བྱས་མཁས་སྟན་གྲ་ཆང་གིས་སྒྲོག་པ་དགྲ་སྒྲོག་བརྒྱབ་སྟེ་སྒྲིག་ཁོངས་
ནས་བྱིར་ཐུད་དང་། ཁོ་པས་གདན་སར་དགེ་བཤེས་ཀྱི་དམ་བཅའ་ཆེ་

ཆུང་གང་ཡང་བཞག་ཚུང་མེད་སྐབས། དགེ་བཤེས་རྩན་མ་ཡིན་”པ་མེར་
ཤེས་འདུས་སྤྱི་ནས་ཡོངས་ཁྱབ་གསལ་བསྒྲགས་གནང་ཡོད་པ་རེད།

འཆི་མེད་ཆེ་རིང་།

འཆི་མེད་ཆེ་རིང་མ་མེང་གཞན་དགེ་བཤེས་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཚན་དུ་འབོད་
པ་ནི། ས་ཕག་(ཕྱི་ལོ་༡༩༥༩)ལོར་སྤྱི་ཤིང་། རིམ་པས་སེམ་ལ་གཏན་སྒྲིབ་
དང་། ག་ཏ་མཐོ་སྒྲིབ་ཀྱི་རྒྱུ་མེད་ཆོས་བརྒྱད་ཁོངས་སུ་འཇུག་ཞུགས་བྱས་ཏེ་ས་
ན་(ཕྱི་ལོ་༡༩༥༩)ལོར་ཨ་རྩུ་སྒྲིབ་ཐོན་བྱུང་། དེ་རྗེས་རྒྱུ་མེད་ཆོས་བརྒྱད་ཀྱི་
ཁོངས་ནས་ཐོན་ཏེ་དགའ་ལྡན་གར་ཅེ་འཁྱིལ་ཁོངས་སུ་ཞུགས་འདུག་པ་དང་། གར་
ཅེ་གྲུ་ཆང་དུ་སྒྲིབ་སྐབས་ཀྱང་ཁོ་པའི་ཆོས་བརྒྱད་རྒྱུ་མེད་མ་ཡིན་གྲགས་མིང་འདོགས་
ལའང་བཟླ་ར་གྱུ་རུ་ཞེས་འབོད་ཀྱི་ཡོད།

མེ་བྱི་(ཕྱི་ལོ་༡༩༩༥)ལོའི་དཔྱིད་ཆོས་སྐབས་ཡལོང་ས་མཚོ་གཤིས་རྩ་
སྤང་བཞེན་ཕྱོགས་རྒྱོང་ལམ་རྒྱོན་བཀའ་སྒྲོ་བ་ནན་ཕེབས་གནང་བ་ནས་བཟུང་། འཆི་
མེད་ཆེ་རིང་སོགས་དོལ་རྒྱལ་ཁ་འབྱེར་ཁ་གསུག་སྤྱི་དོན་གྱི་དམིགས་ཡུལ་ངེས་
ཅན་ཞིག་བཟུང་ནས་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་ས་ལྷེ་ལིར་ “ལྷ་མི་སྤང་སྒྲིབ་ཆོག་པ་”ཟེར་
བ་གསར་འཇུགས་བྱས་ཤིང་། འཆི་མེད་ཆེ་རིང་གིས་ཆོག་པ་དེའི་དུང་ཆེའི་མིང་
འཁྲུར་ནས་ཕྱི་རྒྱལ་ཁག་ལ་ཕྱིན་ཏེ་ཡལོང་ས་མཚོ་ག་དང་བཅན་ཕྱོལ་བོད་གཞུང་ལ་
གཞི་མེད་སྒྱུན་བཟོད་དང་དཔྱེན་གཏམ་དཀྱུགས་ཤིང་ཆེད་བཞེས་བྱས་ནས་རྒྱལ་ཕུང་

དམངས་གོད་ཀྱི་ལས་འགུལ་ཆབས་ཆེན་སྤེལ་འགོ་བཙུགས་ཡོད།

མེ་སྤང་(ཕྱི་ལོ་༡༩༩༧)ལོའི་ཟླ་༡༠ ཆོས་༡༡ ཉིན་འཆི་མེད་ཆེ་རིང་གི་
གར་རྩོམ་སྤྱི་གསུ་གི་མེ་ར་དགོན་པར་འབྱོར་། སྤྱི་མ་ར་ཁང་ཆོན་ནང་སྤོང་རྩ་མེ་སྤང་
སྤྱི་བཙོགས་པ་ཟེར་བའི་ས་གནས་ཆོགས་གཙོ་ངག་དབང་རྣམ་གྱིས་དང་མཉམ་ལེན་དེ་
དགུན་ཁར་ཡགོང་ས་སྤྱི་བས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་རྩོམ་སྤྱི་གསུ་ཆེ་བས་བསྐྱར་གནང་
སྤྱི་བས་ངོ་ཚོད་ལ་གྱི་ལས་འགུལ་སྤེལ་སྤངས་སོགས་ལ་གྲོས་བསྐྱར་དང་། གངས་ཅན་
ཟླ་མས་གྱུ་ནག་ནས་འབྱེད་ཡོང་བའི་ཨ་སྤོར་འབྲུམ་གཅིག་ཡོད་པ་ཅིས་གྱུག་བྱས་
འདུག

རིགས་ལམ་སྤོབ་གྲའི་དབུ་དགེ་དམ་པ་སྤོབ་བཟང་གི་མཆོ་སོགས་དགེ་སྤོབ་
གསུམ་བཞུགས་སྤང་དུ་དམར་གསོད་བཏང་བའི་དོན་རྒྱུ་བྱུང་རྗེས། རྒྱ་གར་གཞུང་
གི་སྤོར་སྤང་ལས་ཁུངས་ལ་རག་པའི་དབང་རྟགས་ཁག་ལས། ལག་དམར་བདེ་དག་
གིས་ཨམ་ལྷ་ལ་(Ambala)ནས་འཆི་མེད་ཆེ་རིང་ལ་ཁ་པར་བཏང་འདུག་པར་འབྲོད་
བྱུང་བར་བརྟེན། དོན་རྒྱུ་ན་དེ་བཟོ་མཁན་འཆི་མེད་ཆེ་རིང་སོགས་ “**ལྷ་མེ་སྤང་**
སྤྱི་བཙོགས་པ་”ཟེར་བའི་ན་པའི་དོགས་གནས་འོག་ **མེ་སྤང་(ཕྱི་ལོ་༡༩༩༧)ལོའི་**
ཟླ་༡ ཆོས་༥ རྩོམ་པོ་དཀྱི་ལོ་གསར་ཆོས་གཅིག་ཉིན། ཉི་མ་ཅལ་མང་འ་སྤེའི་སྤོར་
སྤང་བས་འཆི་མེད་ཆེ་རིང་སོགས་ལྷ་མེ་སྤང་སྤྱི་བཙོགས་པའི་ཁོངས་མི་ལྔ་དོད་པ་
གྱིས་ཁྲིམས་གཏུགས་ཐེངས་མང་བྱས་མཐར། ད་ཆ་གྲོད་གཞི་དེ་རྒྱ་གར་དབུས་གསང་
བའི་ལས་ཁུངས་(CBI) ལ་ཅིས་སྤོང་གིས་ཞིབ་འདུག་མུ་མཐུད་བྱེད་བཞིན་ཡོད་

པ་རེད།

གོང་གསལ་མེ་གསོད་ཀྱི་ཁྱོད་གཞིའི་ཞིབ་འཇུག་འགྲོ་བཞིན་པའི་སྐབས་
ཏེ་ས་ཡོས་(ཕྱི་ལོ་༡༩༩༩)ལོའི་ཟླ་༤ པའི་ནང་འཆི་མེད་ཆེ་རིང་བལ་ཡུལ་དུ་ཐེངས་
གཉིས་འབྲེལ་ཅིས་བྱས་པ་རྒྱ་གར་གསང་བའི་ལས་ཁུངས་ནས་ཤེས་རྟོགས་ཀྱིས་ཇི་ལི་
གནམ་ཐང་ནས་འཛིན་བཟུང་བྱས་པར་བརྟེན། ལོ་དེའི་ཟླ་༥ ཆེས་༡༡ ཉིན་ཁོ་
པས་ཀང་ར་རྫོང་གི་བྲིམས་ཁང་ལ་སྟན་ཞུ་ཡུལ་ཏེ། ཁོ་པའི་ཕ་རྒན་བལ་ཡུལ་ནང་
འདས་གོངས་སུ་སོང་འདུག་སྐབས། ཤེ་པོའི་རྗེས་འཇུག་ཆེད་བལ་ཡུལ་ནང་བསྐྱོད་
ཆོག་པའི་དགོངས་འཁྲུག་ཞུས་ཀྱང་། རྒྱ་གར་དབུས་གསང་བའི་ལས་ཁུངས་དང་ཀར་
ན་ཏྲ་ཀ་(Karnataka)མངའ་སྡེའི་སྒོར་སྤང་ལས་ཁུངས་གཉིས་ཀྱིས་ཞིབ་འཇུག་
བྱས་པ་བརྒྱད་ཤེས་གསལ་ལ། ཁོ་པའི་ཕ་རྒན་གཤེད་པར་མ་ཟད། རྒྱ་གར་ལྷོ་ཕྱོགས་
སྟེ་ལ་ཀོ་བ་གཞིས་ཆགས་ཀྱི་གོང་སྡེ་༡ པའི་ཁང་ཨང་༡༥ པར་འཆོ་བཞིན་ཡོད་
ཚུལ་ཁུངས་སྟེ་ལ་བྱས་ཏེ་ཁོ་པའི་རྩན་ཀླབ་བཅོལ་ཡོད། འོན་ཀྱང་འཆི་མེད་ཆེ་རིང་
ནས་ཡང་བསྐྱར་སྟན་ཞུ་ཞིག་ཡུལ་ཏེ། ང་ཁྱ་མ་སྒོ་བཟང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྲི་འདོན་མཛད་
སྒོར་བཅར་ཆེད་བལ་ཡུལ་དུ་འགྲོ་བསྐྱོད་ཆོག་པ་ཞེས་སྒྲག་རྩན་བཤད་འདུག་པ་དེར་
ཡང་དོན་འབྲས་སོན་མེད།

ས་སྟག་(ཕྱི་ལོ་༡༩༩༩)ལོའི་ཟླ་༡ པའི་ནང་འཆི་མེད་ཆེ་རིང་གིས་ “The
Tibetan Religious Ban; A Closer Look” ཟེར་བའི་རྩོམ་ཡིག་ཅིག་འབྲེམས་
སྟེ་ལ་བྱས་ཏེ་བཅོན་ཕྱོད་བོད་གཞུང་གི་སྤྱད་རྩལ་ཁག་ལ་གཞི་མེད་སྒྱུན་འཇུགས་བྱགས་

ཆེ་བྱས་པ་དང་། ཟླ་༥ པར་ཁོ་པ་དང་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་མཚན་སོགས་མི་སྣ་ཁ་
 བས་ཤིག་རྒྱ་གར་གོང་རི་སི་ཆོགས་པའི་ཆོགས་གཙོ་ཕུམ་སེན་ཡ་ཐུན་རྩིའི་སར་ཆེད་
 བཅར་གྱིས་དོལ་རྒྱལ་རྩེས་འབྲང་བ་ཆོའི་ལས་འགྲུལ་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོང་ཐབས་འཕོད་
 རྒྱལ་དང་འབྲེལ། བཅན་ཕྱོལ་བོད་གཞུང་དང་གོང་རི་སི་ཆོགས་པའི་དབར་དབྱེན་
 སྐྱོར་དཀྱུགས་ཤིང་བྱེད་རྒྱུའི་རུས་ངན་ཀྱང་བཅུ་མས་ཡོད། ཡང་ལོ་དེའི་ཟླ་༥ ཆོས་
 ༥ ཅིན་འཆི་མེད་ཆོ་རིང་གིས་མགོ་བྲིད་པའི་དོལ་རྒྱལ་རྩེས་འབྲང་བ་སྐྱོར་ཞིག་ནས་
 རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་ས་ལྷུ་ཡི་གསར་པའི་ནང་ཡགོང་ས་མཆོག་དང་བཅན་ཕྱོལ་བོད་གཞུང་
 ལ་ངོ་ཚོལ་བྲིམ་སྐྱོར་གྱིས་ལས་འགྲུལ་སྤེལ་ཡོད།

དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་མཚན།

དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་མཚན་ནམ་རྒྱ་སིང་ནི་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཆུ་ཡོས་
 (བྱི་ལོ་༡༧༥༩) ལོར་བལ་ཡུལ་དུ་སྐྱེས་ཤིང་། རང་ལོ་༡༩ རྗེས་དཀའ་ལྷན་གར་
 ཅེའི་དོ་ཁང་ཁང་ཆན་གྱི་སྤྱི་གཞིངས་སུ་ཆོས་ཞུགས་བྱས་ཏེ་རབ་བྱུང་བཅུ་བདུན་པའི་
 ཆུ་བུ་(བྱི་ལོ་༡༧༧༩) ལོར་དགེ་བཤེས་ཀྱི་མིང་རྟགས་སྒྲངས་འདུག།

མེ་བྱི་(བྱི་ལོ་༡༧༧༥) ལོའི་ཟླ་༥ པའི་ནང་ལྷུ་ཡིར་ “**ལྷ་མི་སྤང་སྐྱོབ་**
ཆོགས་པ་” ཞེས་ཡགོང་ས་མཆོག་དང་བོད་གཞུང་ལ་ངོ་ཚོལ་དང་། རྒྱ་གཞུང་
 གི་མངོན་འདོད་སྐྱབ་མཁན་གྱི་ཆོགས་པ་དེ་གསར་འཛུགས་བྱེད་མཁན་གྱི་གས་ཡིན་

ཞིང་། ཐོག་མར་སྐབས་དེའི་ཚོགས་གཙོ་ཆ་ཕྱིང་འང་མ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ལས་རིགས་
 དང་། རྗེས་སུ་ཚོགས་པ་དེའི་ཚོགས་གཙོ་གཞིན་པར་འདེམས་ཐོན་བྱུང་འདུག། ཁོ་
 པའི་“**ལྷ་མི་སྤྱང་རྒྱུ་བཙོགས་པ་**”་ཟེར་བས་འགྲེམ་སྟེལ་བྱས་པའི་བརྟན་འཕེན་
 དང་སྤྱི་འཛིན་འཁོར་ཐག་སོགས་ཀྱི་ནང་། ཡགོང་ས་མཆོག་ལ་མཆན་སྦྲད་སྐྱུར་
 འདེབས་ཀྱི་སྐད་ཆ་ཤོད་མཁན་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན་པ་རེད།

མེ་བྱེ་(ཕྱི་ལོ་༡༩༩༦)ལོའི་ཟླ་༡༡ པར་ཁོ་པ་དང་འཆི་མེད་ཆོའིང་གཉིས་
 དགའ་ལྷན་གར་ཅེ་གྲ་ཆང་དུ་ཕྱིན་ནས་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་བྱེད་མཁན་རྣམས་
 འཚོགས་བསྐོང་གིས་ཡགོང་ས་མཆོག་དང་བོད་གཞུང་དམངས་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་སྐྱོངས་
 དང་དོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་དར་སྟེལ་བྱ་ཕྱོགས་ཅི་དགོའི་སྐོར་གྲོས་བསྟུར་བྱས་འདུག

མེ་ཆུང་(ཕྱི་ལོ་༡༩༩༧)ལོའི་ཟླ་༡ ཆོས་༤ ཉིན། བཞུགས་སྐར་དུ་
 རིགས་ལམ་སྟོབ་གྱའི་དབུ་དགེ་སོགས་དགེ་འདུན་པ་གསུམ་དམར་གསོད་བཏང་བའི་
 དོན་རྒྱུན་བྱུང་རྗེས། རྒྱ་གར་གཞུང་གིས་ཇི་ཡིར་བཅའ་སྟོད་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་མཆན་
 ཅན་དོན་རྒྱུན་བཟོ་མཁན་གྱི་ལག་དམར་བ་རྣམས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པར་ངོས་འཛིན་
 གྱིས་ལོ་དེའི་ཟླ་༡ ཆོས་༥ ཉིན་ནི་མ་ཅལ་མངའ་སྡེ་སྐོར་སྤྱང་ལས་ཁུངས་ནས་དོ་
 དམ་གྱིས་ཁྲིམས་གཏུགས་བྱས་པ་བཞིན། ༡༩ར་རྫོང་གི་ཁྲིམས་ཁང་དུ་ཡང་ཡང་
 ཡོང་དགོས་བྱུང་ཡོད། རྗེས་སུ་གྲོད་གཞི་དེ་རྒྱ་གར་དབུས་གསང་བའི་ལས་ཁུངས་
 (CBI) ལ་ཅིས་སྟོན་བྱས་པ་བཞིན་གྲོད་གཞི་ཞིབ་འཇུག་མཁུད་བྱེད་བཞིན་ཡོད་
 པ་རེད།

ས་སྟག་(ཕྱི་ལོ་༡༩༩༩)ལོའི་ཟླ་༩ པའི་ནང་དགོན་མཆོག་ཀྱིས་མཚན་
 དང་། འཆི་མེད་ཆོ་རིང་སོགས་ཀྱི་གར་ཀོང་རི་སི་ཆོགས་པའི་ཆོགས་གཙུག་ལྷན་གྱི་
 སི་ནི་ཡ་སྟན་རྟེ་མཆོག་ལ་མངལ་བཅར་གྱིས་དོན་ཀྱིས་ཆོགས་པར་བྱ་བ་སྦྱོར་ཡོངས་
 ཐབས་དང་། བཅན་ཁྱོད་པོད་གཞུང་དང་ཀྱི་གར་ཀོང་རི་སི་ཆོགས་པ་གཉིས་ཀྱི་དབར་
 ཆེད་མངགས་དཀྱུགས་ཤིང་བཟོ་ཐབས་འབད་ཚོལ་བྱས་ཡོད།

ས་ཡོས་(ཕྱི་ལོ་༡༩༩༩)ལོའི་ཟླ་༩ པར་དགོན་མཆོག་ཀྱིས་མཚན་གྱིས་
 བལ་པོའི་ཕྱི་བསྐྱོད་ལག་འཁྱེར་ཞིག་ཁྱེར་ནས་སྟོ་མ་རྟེ་བརྟུད་སྲུང་སེར་གསང་སྟབས་
 ཀྱིས་བསྐྱོད་འདུག་པའི་གནས་ཚུལ་ཀང་ར་རྫོང་ཁྲིམས་ཁང་གིས་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་
 འཕྲལ། གོང་གསལ་མེ་གསོད་ཀྱི་དོན་རྒྱུན་གསལ་པོ་མ་བྱུང་བར་ཁོ་པ་ཀྱི་གར་ཕྱི་
 ལོགས་སུ་འགྲོ་བསྐྱོད་སོགས་ལ་བཀག་སྡོམ་གྱི་བཀའ་བྱུང་ཡོད་སྟབས། ཀང་ར་རྫོང་
 གི་སྒོར་སྲུང་ལས་ཁུངས་ནས་ལོ་དེའི་ཟླ་༩ ཆོས་༡༩ ཉིན་ཁྲིམས་ཁང་དུ་བཅར་
 དགོས་ཀྱི་བཀའ་བྱུང་བཏང་ཡོད།

ཐུ་རྟ་(ཕྱི་ལོ་༢༠༠༡)ལོའི་ཟླ་༩ པར་ང་ལྷ་མས་བལ་ཡུལ་དུ་ཡགོང་ས་
 མཆོག་དང་། བོད་གཞུང་ལ་ངོ་ཚོལ་གྱི་གསར་འགོད་གསལ་བསྒྲགས་སྟེལ་མ་ཐག
 དགོན་མཆོག་ཀྱིས་མཚན་དང་། ང་ལྷ་མ། རྣམ་ཀྱིས་སྒྲ་མའམ་རྣམ་ཀྱིས་མགོན་པོ་
 བཅས་ཀྱི་ནག་ནང་ཕྱིན་ཏེ་སྐབས་དེར་ཀྱིན་གཏུགས་པའི་གངས་ཅན་སྒྲ་མ་དང་། བོད་
 དུ་གནས་སྡོད་བྱེད་མཁན་དོན་ཀྱིས་པ་ལྷན་མ་དགོན་གསར་ཆོས་རྒྱུ་སོགས་པེ་ཅིན་
 དུ་མཉམ་འཛོམས་བྱས་ཡོད།

ཡང་ལོ་དེའི་ཟླ་༧ ཚེས་༡༧ ཉིན་ “ལྷ་མི་སྤང་སྤྱོད་མཆོག་གསུམ་པ་”
 “ཟེར་བས་ཐུ་ལིར་དམིགས་བསལ་ཆོག་མཆོག་ཆེན་ཞིག་བསྐྱོང་འཆོག་གསུམ་པའི་སྤྱིང་།
 ཆོག་མཆོག་པའི་ཆོག་མཆོག་མི་འགའ་ཞིག་ནས་དཀོན་མཆོག་གྲུལ་མཆོན་གྱིས་བལ་ཡུལ་དུ་
 སྤྱིང་གི་ཁང་པ་ཞིག་གྲུག་བཞིན་པ་དེའི་འགྲོ་སྤང་ཆེད། ཆོག་མཆོག་པའི་སྤྱི་དངུལ་ནས་
 ཉིན་སྟོར་འབྲུམ་༩༠ ཅམ་སྟོག་བཟུ་བུ་འབྲུར་གསུམ་ཚུལ་གཤམ་ཉིག་སྤྱིང་
 འཇུགས་གསུམ་འབྲུག་ཀྱང་། འོ་ལ་གྲུལ་ཆོག་མཆོག་པའི་གྲུན་ལས་ཐུན་མོང་ནས་དེ་སྟོར་
 ལ་གསལ་བཤད་གྱི་ཡིག་ཆ་ཞིག་བཀྲམས་ཏེ། “ཆོག་མཆོག་གཞོན་དཀོན་མཆོག་
 གྲུལ་མཆོན་ལ་སྤྱིན་བཞེད་གསུམ་པ་དེ་ནི་དགྲ་པོའི་མངོན་འདོད་སྤྱུལ་ཆེད་
 ཆོག་མཆོག་པ་འདིའི་མི་སྣ་གཙོ་བོའི་རིགས་ལ་ཆེད་མངགས་མཆོན་གསུམ་པ་བཟོ་
 བ་ཞིག་ལས། རོན་དངོས་ཀྱི་གྲུ་མཆོན་དང་ཁྲུངས་ལུང་གང་ཡང་ལྟོན་
 གྲུ་མེད་” ཅས་མགོངས་སྟུང་མིའི་རྣམ་འདྲན་མཆོག་དང་བོད་གཞུང་དམངས་ལ་དགྲ་
 པོ་ཟེར་བའི་ཐོག་ནས་ཀྱང་ཁོ་པ་ཆོའི་དམིགས་ཡུལ་དང་ངོ་བོ་གསལ་པོ་མཐོང་བྱལ།

རྒྱ་རྟ་(ཕྱི་ལོ་༡༠༠༡)ལོའི་ཟླ་༡༡ ཚེས་༡༥ ཉིན། དཀོན་མཆོག་གྲུལ་
 མཆོན་དང་རྣམ་གྲུལ་ཐུ་མ་གཉིས་བལ་ཡུལ་དུ་བཅའ་སྟོན་གྲུན་གཞུང་ཆབ་ཁང་དུ་
 ཐུན་ཏེ་གྲུན་གྱི་འཐབ་སྟོགས་གཅིག་གྱུར་ཁང་གི་རི་མ་པ་གཉིས་པའི་དཔོན་རིགས་
 ལུའུ་ཟེར་བ་དང་ཐུ་ཆེན་ཅེན་ཟེར་བ་གཉིས་ལ་ཐུག་འཕྲད་གསུམ་ཏེ། འོ་ལ་གྲུལ་ཆོག་མཆོག་
 པས་འདོན་འཆར་ཡོད་པའི་གསུང་ཤོག་གིས་མཆོན་པའི་འོ་ལ་གྲུལ་རྗེས་འབྲང་དང་
 བཅས་པའི་ལས་གཞིའི་འགྲོ་གྲོན་ལ་སྤྱིན་བཤད་ཡོང་བའི་འཕྲོད་སྤྱུལ་གསུམ་པ་བཞིན།

སྐབས་དེར་ཁོང་ཚོར་བལ་སྒོར་སྐལ་བཅུ་ཙམ་གྱི་རིགས་དངུལ་སྒྲིབ་ཡོད་པར་མ་ཟད།
དངུལ་དེ་དག་ཏོང་རྒྱུ་དེ་ནས་བལ་ཡུལ་དུ་འབྱོར་ཡོད་པ་རེད།

ཕུ་ལུག་(ཕྱི་ལོ་༡༠༠༩)ལོའི་ཟླ་༡ པའི་བདུན་ཕྱག་དང་པོའི་ནང་། རྒྱ་
ནག་དབུས་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་ཕུའུ་ཡི་དཔོན་རིགས་གཉིས་བལ་ཡུལ་དུ་འབྱོར་
ཏེ་དགོན་མཆོག་རྒྱལ་མཆོན་དང་། ནམ་རྒྱལ་ལྷ་མ། ཆ་སྐང་ཡེ་ཤེས་སོགས་དང་
མཉམ་བལ་ཡུལ་དུ་ཆོགས་འདུ་ཞིག་བསྐོང་འཆོགས་བྱས་པ་དང་། ཟླ་༡ ཚེས་༡༧
ཉིན། བལ་ཡུལ་དུ་ཡོད་པའི་དོལ་རྒྱལ་ཆོགས་པས་ “**དམངས་གཙོའི་དུས་**
བབ་”ཞེས་པའི་གསར་ཤོག་གི་སྒོ་འབྲེད་མང་དུ་སྒོ་ཞིག་ཆོགས་པ་དེའི་ཐོག་ དགོན་
མཆོག་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་ཚུམ་སྒྲིག་པ་དང་སྦྲོད་དང་འབྲེལ་གཏམ་བཤད་བྱས་འདུག
གསར་ཤོག་དེ་ནི་དོལ་རྒྱལ་ཆོགས་པས་འབོད་སྐུ་ལུས་པ་བཞིན་རྒྱ་ནག་དབུས་འཐབ་
ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་ལས་ཁུངས་ནས་སྒྲིན་བདག་བྱས་ཏེ་འདོན་སྤེལ་བྱེད་བཞིན་ཡོད་
ལ། ཆོགས་པར་དེའི་ཚུམ་སྒྲིག་པའི་ཁོངས་སུ་དགོན་མཆོག་རྒྱལ་མཆོན་ཡང་ཡོད་
སྟབས། ཚུམ་སྒྲིག་པའི་གཏམ་གྱིས་མཆོན་པའི་གནས་ཚུལ་མང་ཆེ་བ་ལྡི་ལི་ནས་
གཏོང་གི་ཡོད་པ་རེད། ཡང་ལོ་དེའི་ཟླ་༡༠ པའི་ཚེས་༥ ཉིན་དགོན་མཆོག་རྒྱལ་
མཆོན་གྱིས་སྐུ་ཆས་སྤྲས་ཏེ་ལྡི་ལིར་བཅའ་སྡོད་རྒྱ་ནག་གཞུང་ཆབ་ཁང་དུ་སྦྱིན་ནས།
གཞུང་ཆབ་ཁང་གི་དཔོན་རིགས་ལོའོ་རྩེད་ཟེར་བ་དེ་དང་ཐུག་འཕྲད་བྱས་ཤིང་། ཟླ་
ངོ་གཉིས་ཙམ་རིང་སྐར་ཡང་རྒྱ་ནག་དུ་བསྐྱོད་ཡོད།

གསེར་ཀོང་བྱི་སྤྲུལ།

དགའ་བྱང་གསེར་ཀོང་བྱི་སྤྲུལ་ཀྱན་མཁྱེན་ཤེས་རབབམ། མིང་གཞན་
སྤྱོ་ཞབས་འཁྲུ་མིང་ལ་ཏེས་ཤུན་ཡན་ཅིན་དུ་འཛོད་པ་ནི་རབ་བྱང་བཙུ་བྱག་
པའི་ས་སྤྱག་(བྱི་ལོ་༡༧༦༣) ལོར་ཁམས་རྒྱལ་ཐང་དུ་སྤྱེས་ཤིང་། རང་ལོ་བཙུ་བྱག་
ནས་རབ་དུ་བྱང་འདུག།

ཤིང་བྱི་(བྱི་ལོ་༡༧༩༥) ལོར་བོད་ནས་རྒྱ་གར་དུ་འབྱོར་རྗེས་དགའ་བྱང་
གསེར་ཀོང་ཁང་ཆོན་དུ་འཇུག་ཞུགས་བྱས་འདུག་ལ། བོད་ནས་རྒྱ་གར་དུ་འབྱོར་
མ་ཐག་རང་ཉིད་སེར་སྤྱད་ཀྱི་སྤྱོ་ཞབས་འཁྲུ་རིན་པོ་ཆེའི་ཡང་སྤྱིད་བཟོ་ཐབས་བྱས་
པར་བཞེན་མི་ཁ་ཤས་ཀྱིས་དང་སང་ཡང་ཁོ་པའི་མིང་ལ་སྤྱོ་ཞབས་འཁྲུ་ཞེས་འཛོད་
ཀྱིན་ཡོད། རྒྱ་སྤྱད་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་སྤྱོ་ཞབས་ཐེ་ཕན་བོད་སོག་ལས་ཁུངས་དང་འབྲེལ་
བ་བྱང་སྟེ། བོད་སོག་ལས་ཁུངས་ཀྱི་རོགས་དངུལ་འོག་ཐེ་ཕན་དུ་ **“དགའ་བྱགས་
ཆོགས་པ་”** ཟེར་བའི་དོལ་ཆོགས་ཤིག་ཀྱང་གསར་འཇུགས་བྱས་ཤིང་། ཐེ་ཕན་
ཀྱི་མི་སེར་ཡིན་པའི་རྒྱ་རོགས་ཆུན་ཤིས་རིན་པོ་ཆེ་ཟེར་བ་ཞིག་བོད་ཀྱི་ཟླ་མ་ཆེ་གེ་
མི་ཞིག་གི་ཡང་སྤྱིད་དུ་དོས་འཛིན་བྱས་ཏེ་ཆོགས་པ་དེའི་མགོ་འཛིན་དུ་བསྐོས་ཡོད།
ཆོགས་པ་དེའི་ཡན་ལག་གཅིག་སིང་ག་ཤུར་དུ་གསར་འཇུགས་བྱས་ཡོད་པ་མ་ཟད།
ཆུན་ཤིས་རིན་པོ་ཆེ་ཟེར་བ་དེ་གསེར་ཀོང་བས་བལ་ཡུལ་དུ་བརྒྱབ་ཡོད་པའི་ཐེག་ཆོན་
དགོན་པ་དང་། **“ཐེག་ཆོན་ཆོས་ཆོགས་”**ཟེར་བ་གཉིས་གསར་འཇུགས་བྱེད་

པར་དངུལ་གྱི་མཐུན་ཆེན་སྒྲིལ་མཁན་གཙོ་བོ་དེ་ཡང་ཡིན།

གསེར་ཀོང་ཁྲི་སྐུལ་ནས་ལྷ་རྩེས་སུ་དོལ་བྱལ་གྱི་འདྲ་པར་འཁོད་པའི་སྤྱ་
འཛིན་འཁོར་ཐག་དང་ཡིག་ཆ་འབྲེམས་སྡེལ་བྱས་ཡོད་པ་མ་ཟད། བལ་ཡུལ་གྱི་
ཐའི་ཁེས་པའི་ས་ཁུལ་དུ་ཐེག་ཆེན་དགོན་ཁེས་པ་ཞིག་གསར་བྱས་བྱས་ཤིང་། དགོན་
པ་དེའི་ནང་གར་པ་དང་། ཉ་མང་། ཡོལ་མོ་སོགས་བལ་ཡུལ་སྡོད་ཆུང་གྱི་སྤྱ་གུ་༡༠༠
ཙམ་བསྐྱས་ནས། དོལ་བྱལ་ཟེར་བ་འདི་རིགས་གསུམ་ཀུན་འདུས་དང་འཇམ་མགོན་
བཟླན་སུང་ཡིན་སྒྲིལ་སོགས་སྤྱ་གུ་ཆུང་ཆུང་ཆོའི་བསམ་མཁོའི་ནང་ལྷག་ཐབས་ཀྱི་བྱས་
ངན་སྡེལ་ཡོད་པར་མ་ཟད། གལ་ཏེ་སྤྱ་གུ་གང་རུང་ཞིག་གི་ཡ་མ་ནམས་ཡགོང་ས་
མཆོག་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་འཇམ། ཡང་ན་རྟིང་མའི་ཆོས་བྱེད་མཁན་ཡིན་ཆེ་འབྲེལ་
བ་གཙང་བཅད་མ་བྱས་པར་དགོན་པ་དེའི་ནང་ཞུགས་ཆོག་གི་མེད།

རྒྱགས་རྟ་(ཕྱི་ལོ་༡༩༧༠)ལོའི་ཟླ་༡༣ པར། ཡགོང་ས་མཆོག་མོན་ལྷོར་
ཆིབས་བསྐྱར་གནང་སྐབས། ཁོ་པ་ཡང་མོན་ལྷོར་སྡེབས་ཡོད་པ་མོན་ལྷོ་སྒྲིལ་སུང་
བས་ཤེས་ཏོགས་བྱུང་སྟེ་ངན་སྒྲིལ་སྡེལ་སྡེལ་པའི་དོགས་གནས་འོག ཡགོང་ས་མཆོག་
གི་ཆིབས་བསྐྱར་མ་གྲུབ་བར་འཛིན་བཟུང་དོ་དམ་བྱས་ཡོད་འདུག།

ཡོངས་གྲགས་ལ་རིགས་ལམ་དབུ་དགེ་དམ་པ་སོགས་དམར་གསོད་བཏང་
པའི་ལྷ་རྩེས་ཙམ་ལ་ཁྲི་སྐུལ་བས་ད་སར་ཁ་པར་བཏང་སྟེ། ད་རམ་ས་ལར་མི་གསོད་
ཁྲག་སྒྲིལ་གྱི་དོན་ཆེན་དེ་འདྲ་བྱུང་མི་འདུག་གམ་ཞེས་སྐད་ཆ་བྲིས་ཚུལ་ཡང་འདུག་
པ་བདེན་ན་ཁོ་པ་འང་དོན་ཆེན་དེའི་བྱལ་ལོགས་ན་ཡོད་པ་གསལ་པོ་ཆགས་ཡོད།

རྒྱུ་ལྟེན་(ཕྱི་ལོ་༡༩༩༣)ལོའི་ཟླ་༡ ཆེས་ལྷོ་ཉིན། ཁོ་པས་ཐེ་མན་གྱི་
 བྱད་མེད་ཅིག་ལ་འཆལ་སྤྱོད་བྱས་པའི་ཉིན་གྱིས་ཐེ་མན་དུ་ཁ་མཚུ་ཐུག་ཡོད་ལ། བྱད་
 མེད་དེ་དང་ལུས་འབྲེལ་བྱུང་ཚུལ་ཁྱི་སྐྱུ་ལ་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་ངོས་ལེན་བྱས་ཡོད།
 དེའི་སྐོར་ཐེ་མན་གྱི་ཆགས་ཤོག་«བདུན་པའི་དུས་བབ་»ཅེས་པའི་སྟེང་།

“༡༩༩༣ ཟླ་༡ ཆེས་ལྷོ་ཉིན་གྱི་དགོང་མོའི་རྒྱ་ཆོད་བརྒྱ་དང་
 ཐུད་ཀའི་ཐོག་རུས་ཅང་ཅན་གྱི་བྱད་མེད་རང་ལོ་ཉི་ཤེས་གཅིག་ལོན་པ་ཞིག་
 ས་གནས་སྐོར་སྐྱུང་ལས་ཁྲུངས་སུ་བཅར་ཏེ། སྐར་མ་ཁ་གསལ་གྱི་སྟོན་
 ལ་བལ་ལུལ་ནས་འོང་བའི་བྲ་མ་ཁྱི་སྐྱུ་ལ་རིན་པོ་ཆེ་ཟེར་བ་ཞིག་གིས་ཁོ་
 མོར་བཅན་གཡེམ་བྱས་པའི་གནས་ཚུལ་སྟན་མེད་བྱས་པ་རེད། ཁོ་མོས་
 བརྗོད་པར་དགོང་མོ་དེའི་རྒྱ་ཆོད་དགུ་དང་ཐུད་ཀ་ཅམ་ལ་ངའི་སྟོད་ཁང་
 གི་སྒོ་རྩུང་མཁན་ཞིག་བྱུང་བར་ངའི་བྲིམ་མཆེས་ཨ་ཅག་ལགས་ལ་དོན་
 དག་ཞིག་ཡོད་ནས་སྟེན་པས་པ་རེད་བསམ་ཏེ་ལམ་སེང་སྒོ་ཐུས་པ་ཡིན། འོན་
 ཀྱང་སྒོ་འགྲམ་དུ་ལངས་ཡོད་པ་དེ་གཞན་སུ་ཡང་མ་ཡིན་པར། རྒྱ་ཆོད་
 སྐར་མ་ཁ་གསལ་གྱི་སྟོན་ལ་ང་དང་ཁ་གྲུས་པའི་ཁྱི་སྐྱུ་ལ་རིན་པོ་ཆེ་རེད་འདུག་
 དོན་དག་ཅི་ཡོད་ཀྱི་སྐད་ཆ་འདྲི་ཡོངས་མེད་པར་ཁོ་པ་ངའི་ནང་དུ་འཇུག་
 ཏེ་ང་ཉལ་ཁྱིའི་སྐང་ལ་འབྱུང་རྒྱག་བཏང་བྱུང་། ངས་རུས་ཤུགས་གང་
 ཡོད་ཀྱི་འཕག་འཆག་རྒྱག་ཞོར་དུ་ཁྱེད་ཀྱིས་ག་རེ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཅེས་སྐད་
 ཆ་དྲིས་པར། ཁོས་ང་དང་མཉམ་དུ་ལུས་འབྲེལ་བྱེད་དགོས་ཡོད་ལལ་

ནས་ང་ཉལ་ཁྱིའི་སྐང་ལ་མཛན་བྱང་། ངའི་རྒྱས་ཤུགས་ཀྱིས་ཁྱིའི་དོ་ལ་
ཡོང་བཅས་མི་འདུག་པར་བརྟེན་ཁྱི་སྐྱལ་གྱིས་ངའི་གྱོན་ཆས་རལ་ནས་
བཙན་དབང་བཏང་བྱང་།”

ཞེས་ཞུ་གཏུགས་བྱས་ཡོད། ས་གནས་སྒྲོར་སྒྲུང་བས་ཁྱི་སྐྱལ་བསྐྱོང་འགྲུག་
གིས་འདྲི་བཙུན་བྱས་པའི་བརྒྱད་རིམ་ནང་དུ། ཁྱི་པ་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་བྱད་མེད་
དེ་དང་མཉམ་དུ་ལུས་འབྲེལ་བྱང་ཚུལ་ངོས་ལེན་བྱས་འདུག་ལ་དེའི་སྒྲོར་གོང་གསལ་
ཆགས་པར་གྱི་ནང་དུ་བཀོད་དོན།

“ལུས་ལ་གྲ་ཆས་གྱོན་པའི་ཁྱི་སྐྱལ་རིན་པོ་ཆེ་ཟེར་བ་དེ་ས་གནས་
སྒྲོར་སྒྲུང་ལས་ཁྲུངས་སུ་བསྐྱོང་འགྲུག་གིས་འདྲི་བཙུན་བྱས་པར། ང་
དང་ཐུམ་ཅང་གཉིས་ཀྱི་བར་ལ་ཆུ་ཆོད་གཅིག་ཅམ་གྱི་ཚྭ་ན་དུ་ལུས་འབྲེལ་
བྱང་བ་དེ་ངོས་ལེན་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ཞེས་ཁྱི་སྐྱལ་རིན་པོ་ཆེས་ཁ་གདང་བ་
དང་ངོས་ལེན་བྱས་བྱང་།”

ཞེས་བཀོད་འདུག འོན་ཀྱང་ཁྱི་པས་བཙན་གཡེམ་བྱས་པར་ངོས་ལེན་བྱས་
མེད་པར་མ་ཟད། དེའི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་ཁྱིང་གཉིས་ཀྱི་དབར་དེ་ཚྭ་ན་ནས་འབྲེལ་བ་བྱང་
ཡོད་ལུགས་བཤད་འདུག་མོད། བུ་མོ་དེར་ཐེ་ངུ་སྒྲན་ཁང་ཟེར་བས་བཏག་དཔྱད་
བྱས་པའི་མཇུག་འབྲས་ཀྱི་ཡིག་ཆའི་ནང་དུ། མོ་གསར་གྱི་མཆོན་མའི་གསྐྱེ་གསར་
དུ་རལ་པའི་རྗེས་ཤུལ་མངོན་པར་མ་ཟད། རྒྱབ་དུ་སྐར་ཤད་བརྒྱབས་པའི་རྗེས་ཤུལ་
དང་ལག་ངར་གཉིས་ལ་ཁྲག་ཐིགས་ཤར་བ། དེ་དུང་གསང་བའི་དཔང་རྟགས་ཁག་

གསུམ་རྒྱུད་སོན་པུང་བསོགས་བཅན་གཡེམ་བྱས་པའི་དཔང་རྟགས་གསལ་པོར་བཀོད་
ཡོད་འདུག ཚགས་པར་དེའི་ནང་རུས་མིང་ཅང་ཅན་གྱི་བྱད་མེད་དེའི་གཉེན་ཚན་
ཞིག་གིས།

“ཁྱི་སྐལ་ཟེར་བ་དེ་མི་དམ་སེམས་ད་ཅང་ཆེན་པོ་འདུག ཁོ་
པ་དང་ཐོག་ཐབས་ཤེས་ཡོད་དགུ་ཙམ་སྐྱུགས་ཀྱིས་ཐེ་ཐན་དུ་སླེབས་ཐབས་
བྱས་ཤིང་། ཐེ་ཐན་དུ་སླེབས་རྗེས་དུས་རྒྱུན་སླེབ་མོལ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་
སྤུའང་ཐེངས་གཅིག་མིན་པར་ཁོ་པ་ཐེ་ཐན་ནང་གི་མཚོ་རིམ་དཔོན་རིགས་
ཁག་དང་འབྲེལ་འདྲིས་བྱེད་བྱུང་བའི་རེ་བ་ཡོད་ཚུལ་དང་། ད་དུང་ཐེ་
ཐན་ནང་དུ་རྒྱལ་སྤྱིའི་རང་བཞིན་གྱི་ཚོས་ཚོགས་རྒྱལ་སྤྱིའི་རྒྱ་བྱམ་དམར་
པོའི་ཚོགས་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་འདུགས་འཆར་དང་། དེ་ནས་མཉམ་འབྲེལ་
རྒྱལ་ཚོགས་ལ་སྟན་ཁུ་འབུལ་གྱི་ཡིན་ཟེར་བ་སོགས་སྐད་ཆ་བཤད་སྟངས་
དམ་པ་དང་བྱུར་ཆེན་པོ་འདུག”

ཞེས་དང་། ཡང་།

“ཁྱི་སྐལ་ཟེར་བ་དེ་ལོ་ལྔ་མའི་རྒྱ་གསུམ་པའི་ཆེས་ལ ཉིན་
འདི་གའི་གཟིམ་ཤག་དུ་འཕྱོར་བ་ནས་རྒྱ་བ་གཅིག་ཅུ་མ་སོང་རྗེས་འདི་གའི་
མི་ཆང་མ་ཁོ་པའི་རང་གཤིས་དང་བྱ་སྤྱོད་ལ་ཞེན་པ་ལོག་དགོས་པ་བརྗོད་
བྱུང་། ཟ࿳་ལོ་༡༩༩༠ ལོར་ཁོ་པ་རྒྱ་གར་དུ་སྤྱིར་ལོག་པ་རེད། འོན་
ཀྱང་། ཟ࿳་ལོ་༡༩༩༡ ལོར་ཁོ་པ་སྤར་ཡང་ཐེ་ཐན་དུ་འཕྱོར་བ་རེད། ཁོ་

པ་འདིར་མ་ཡོང་བའི་སྔོན་དུ་ང་ཚོར་མགྲོན་ཤོག་དང་ཡིག་ཆ་དེ་ཚོ་བཟོ་
 རོགས་ཞེས་ཅེ་འདུན་བཏོན་བྱུང་བར། དངོས་གནས་བྱས་ན་ཡ་རབས་
 ཚུལ་ལྡན་གྱི་ཆོས་པ་ཞིག་ཡིན་ཆེ། ང་ཚོས་གདན་འདྲན་ལྟ་མི་བྱུང་བའི་
 དཀའ་ངལ་མེད་མོད། ཁོ་པས་ཅེ་འདུན་ལ་འདི་ནས་ངོས་ལེན་མ་བྱས་
 བར་ང་ཚོར་རྒྱ་མཚན་ཡོད་པ་རེད། ད་ཅེས་ཁོ་པ་སྟེ་བས་ཏེ་ཁོ་པ་རང་
 ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཚོགས་ཤིག་གསར་འཛུགས་བྱས་པ་དེ་བརྒྱད་ནས་སྟེ་བས་པ་
 ཞིག་ཡིན་སྟབས་གཟིམ་ཤག་དང་འབྲེལ་བ་ཙུ་བ་ནས་མེད། འོན་ཀྱང་སྤྱི་
 སྤྱལ་བ་འདི་གའི་གཟིམ་ཤག་དུ་ཅ་དངོས་འདྲ་གཡར་བར་བསྟན་ནས་ཡང་
 ཡང་ཡོང་གི་འདུག ང་ཚོས་ཁོ་པ་ཡག་པོ་མེད་པ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་སྤྱིར་
 བཏང་བྱུང་ཐག་རིང་ཅམ་བྱས་ནས་སྔོན་པ་ལས་ཁོ་པ་གྲུ་པ་ཞིག་ཡིན་པའི་
 ཆ་ནས་བྱ་ཐབས་གཞན་མི་འདུག་”

ཅས་དང་། ཡང་གཉེན་ཚུན་དེས་བརྗོད་པར།

“སྤྱི་སྤྱལ་གྱིས་ང་ལ་མ་ཞིག་ཡིན་སྟབས་མི་ཆོས་ངས་གང་བཤད་
 པ་བདེན་པར་འདོན་པ་ལས། བྱེད་ཅག་གིས་བྱང་པོ་བྱང་བཞག་ཞིག་བཤད་
 ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་གཞན་གྱིས་ཆ་བཞག་གི་མ་རེད།”

ཅས་འདིགས་སྒང་སྤྱལ་གྱིན་འདུག་ཅས་བརྗོད་འདུག རུས་མིང་ཅང་ཅན་
 གྱི་བྱད་མེད་དེས་བརྗོད་པར།

“སྤྱི་སྤྱལ་གྱིས་ང་ལ་བྱེད་ཀྱིས་སྒོ་བ་སྒྲིང་ཡག་པོ་གྱིས་དང་། ངས་

བདེན་བྱུང་ཞེས་བཤོད་འདུག ཁོང་གི་གནས་ཚུལ་འདི་དག་ལས་ཁྲི་སྟུལ་
 ཟེར་བཤེས་སྒྲ་མ་དང་ཆོས་ཀྱི་འབག་གྱུར་ནས་གཞན་ལ་མགོ་སྐྱོར་དང་ངོ་མ་ཁྲིལ་
 མེད་ཀྱི་ལས་འབའ་ཞིག་གཉེར་མ་ཐན་ཞིག་ཡིན་པ་གསལ་ཡོད།

གྲུ་སྒོ་མ་སྒོ་བ་ཟང་མཁུ་ན་རབ་བསྟན་པའི་དབང་ཕྱུག་ཏུ་འཁོད་པ་ནི་རབ་
བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཆུ་སྟུལ་(ཕྱི་ལོ་༡༧༥༩)ལོར་ཁམས་སྒྲོ་ཆོང་དུ་པ་དོན་གྲུབ་ཀྱིས་
མཆོད་ཟེར་བ་ཞིག་གི་ཁྱིམ་དུ་སྦྱིས་ཤིང་། ཁྱི་བྱང་རིན་པོ་ཆེས་གྲུ་སྒོ་མ་སྒོ་སྤང་བཅུ་
གཉིས་པའི་ཡང་ཁྱིད་དུ་རོམ་འཛིན་གནང་། རང་ལོ་བཀུད་ནས་ཀྱ་གར་སྒྲོ་ཕྱོགས་
སུ་ཡོད་པའི་འབྲས་སྤྱངས་སྒོ་མང་གྲུ་ཆང་དུ་ཆོས་ལུགས་ཀྱིས། ཆུ་ཕག་(ཕྱི་ལོ་
༡༧༤༩)ལོར་དགེ་བཤེས་སྒྲོ་རམས་པའི་དམ་བཅའ་བཞག་འདུག དེ་ཆེས་ལ་དྲགས་
ཟངས་དཀར་དང་། ག་ལ། སྤལ་ཉི་མོགས་སུ་ཕྱིན་ཏེ་ནང་ཆོས་སློབ་བྱིད་བྱེད་ཁྲུལ་
ཁྱི་ཁོར་དུ་ “བྱང་ཆུབ་བསྟན་སྤྱང་ནི་རྩི་ཕྱགས་སྟན་ཆོས་ཆོགས་” ཟེར་
བཞིག་ལ་དྲགས་ཟངས་དཀར་ཁྲུལ་དུ་གསར་འདྲུགས་བྱས་པ་སོགས་ཉི་མ་ལ་ཡོད་

རེ་རྒྱུད་དུ་དོལ་རྒྱལ་བརྟེན་གསོལ་སྒྲུལ་སྒོང་ཤུགས་ཆེན་བྱས་ཡོད་པར་མ་ཟད། སོག་
ཐ་གུ་རུ་དེ་སྡེ་རོགས་རམ་འོག་སོག་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་ས་ཨུ་ལན་རྩ་ཏུ་ར་ལའང་ཆོས་
ཆོགས་ཤིག་གསར་འཛུགས་གྱིས་རྒྱལ་ཁབ་དེ་ར་དོལ་རྒྱལ་བརྟེན་གསོལ་བྲབ་སྟེལ་
གཏོང་རྒྱུ་འཆར་བཏོང་ཡོད།

གྲ་སྒོམ་ཐ་མས་བལ་ཡུལ་དུ་ “རྒྱལ་སྤྱིའི་དགེ་ལུན་མཐུན་ཆོགས་
” ཟེར་བ་དང་། “དགའ་ལུན་སྒོམ་ལམ་ཆེན་མོ་ཆོས་ཆོགས་” ཟེར་བ།
“གྲ་སྒོམ་དམིགས་བཅུ་མ་ཆོས་ཆོགས་” ཟེར་བ་སོགས་གསར་འཛུགས་བྱས་
པ་མ་ཟད། ཁོ་པའི་ཆོགས་སྡེ་ཆང་མའི་ནང་དུ་དོལ་རྒྱལ་ཟེར་བ་དེ་རི་པོ་དགེ་ལུགས་
པའི་བརྟེན་སྤང་དང་མཆོག་གསུམ་ཀུན་འདུས་ཀྱི་སྐྱབས་གནས་སུ་བབྱུང་སྟེ་ཉམས་
ལེན་གྱི་གཙོ་བོར་འཛིན་གྱིན་ཡོད་པ་རེད།

གྲ་སྒོམ་ཐ་མནི་ཞི་ལིར་རྟེན་གཞི་བྱས་པའི་ “རྒྱ་མི་སྤང་སྐྱབས་ཆོགས་
པ་” སོགས་རྒྱ་བལ་གཉིས་དང་། སྤྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཏུ་ཡོད་པའི་དོལ་རྒྱལ་རྗེས་འབྲང་
ཆོགས་པ་ཁག་གི་སྒོ་བརྟེན་པ་དང་། དེ་དག་གི་བྱེད་སྒོ་འདྲ་མིན་ལ་སྒྲིག་རྒྱས་འདིང་
མཁན་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན་ལ། རང་གི་མཐུན་སྦྱོགས་གངས་ཅན་ཐ་མ་དང་སོག་པོ་
ཐ་མ་(གུ་རུ་དེ་ཙ) གཉིས་མཉམ་སོག་ཡུལ་དུ་བསྐྱོད་དེ་དོལ་རྒྱལ་བརྟེན་གསོལ་བྲབ་
སྟེལ་དང་། ལགོང་ས་མཆོག་དང་པོད་གཞུང་ལ་ངོ་ཚྭ་སྒྲིན་བརྗོད་དང་མཆན་སྤང་
ཤུགས་ཆེར་བྱས་ཡོད།

ཁོ་པ་རྒྱ་ན་སྟོན་བྱེད་ས་གཞན་ཞིག་ནི་ཨ་རིའི་ཨིན་ཏི་ཡ་ན་

(Indiana) མངའ་སྡེ་ཡིན་ལ། མེ་བྱེ་(བྱེ་ལོ་༡༩༩༦) ལོར་མངའ་སྡེ་དེའི་གྲོང་
 བྱེར་རྒྱུ་ལོས་མིང་ཁོ་ན་ནང་། **“དགའ་ལྡན་བརྟན་སྤྱང་གླིང་”** ཞེས་པའི་དགོན་
 པ་ཞིག་ཀྱང་གསར་རྒྱུག་བྱས་ཡོད། ཡང་ཨ་རིའི་མངའ་སྡེ་མས་ཁྱུ་སྟེ་ཡི་གྲོང་བྱེར་
 རྒྱུ་རེ་ན་སྤྱི་ལའ་ཞེས་པར་དགེ་བཤེས་བརྟན་པ་བྱང་སེམས་ཟེར་བ་དང་མཉམ་འབྲེལ་
 ཐོག་ **“གྲ་སྒྲོམ་ཙོང་ཁ་པ་ཚོས་ཚོགས་”** ཟེར་བ་ཞིག་གསར་འཛུགས་དང་།
 ས་ཡོས་(བྱེ་ལོ་༡༩༩༩) ལོར་ཨ་རིའི་གྲོང་བྱེར་མི་ནེ་པོ་ཡིས་ཞེས་པར་ **“གྲ་སྒྲོམ་
 ཚོས་གླིང་ཚོས་ཚོགས་”** ཟེར་བ་ཞིག་ཀྱང་གསར་འཛུགས་བྱས་ཡོད། ཚོགས་
 པ་འདི་དག་གི་དམིགས་ཡུལ་ནི་རྒྱ་གར་དང་བལ་ཡུལ་སོགས་ནས་དགེ་བཤེས་རྒྱ་
 མ་རེ་བྱུང་བསྐྱོང་འགྲུགས་ཀྱིས་ཁོང་ཚོར་དོལ་བྱལ་ལ་བྱུང་སྐྱོར་དང་། རྒྱ་བལ་སོགས་
 ནས་དོལ་བྱལ་རྗེས་འབྲང་བ་བསྐྱུ་འགྲུགས་འཛོལ་སྐྱུ་བ་བྱེད་རྒྱུ་ཁོ་ནར་དམིགས་པ་
 ཞིག་ཡིན།

ས་སྐག་(བྱེ་ལོ་༡༩༩༤) ལོའི་ཟླ་༥ ཚེས་༢༩ ཉིན་གྲ་སྒྲོམ་ཨ་རི་ནས་
 བལ་ཡུལ་དུ་སླེབས་ཏེ་ཟླ་གཅིག་ཙམ་བསྐྱད་པ་དང་། དེའི་སྐབས་ང་ཟླ་མ་དང་སེར་
 སྐད་སྒྲོམ་ར་ཁང་ཚན། དགའ་གར་དོ་ཁང་ཁང་ཚན་སོགས་ནས་བྱ་པའི་མི་འབྲུས་
 རེ་བྱུང་བལ་ཡུལ་དུ་བསྐྱོད་དེ་གྲ་སྒྲོམ་པ་དང་རྟན་འཛོམས་ཀྱིས་ཡགོང་ས་མཆོག་
 དང་བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་ལ་ངོ་ལོག་བྱེད་སྐངས་ཅི་དགེའི་སྒྲོར་སོགས་སྒྲིག་གོས་
 དང་འཆར་གཞི་བཏིང་ཡོད།

ས་ཡོས་(བྱེ་ལོ་༡༩༩༩) ལོའི་ཟླ་༡༡ ཚེས་༡༩ ཉིན་ཁོ་པས་སྤྱད་མིའི་རབ་

བདན་ཆོས་སྒྲིང་དུ་ «ལྷན་ཕྱི་ལོགས་ཆོག་ལ་བཟུང་པའི་སྒྲིང་» ཟེར་པའི་
 དེབ་གཅིག་འབྲེ་ཁྲལ་བྱས་ཡོད་པའི་ནང་། ཉོལ་རྒྱལ་བསྟེན་གསོལ་མུ་མཐུད་བྱེད་
 དགོས་པའི་རྒྱ་མཆན་དོན་ཆན་བརྒྱད་བཀོད་ཅིང་། རང་ཉིད་ཡགོང་ས་མཆོག་ལ་
 དད་གུས་ཆེན་པོ་ཡོད་ཚུལ་སོགས་སྤྲིལ་བྱེད་འགལ་ཅན་གྱི་བརྗོད་བྱ་སོགས་ཡགོང་
 ས་མཆོག་ལ་ཟོལ་བསྟོད་དང་། ཐད་ཀར་ཅི་རིགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་ངོ་ཚོལ་དང་མཆན་
 སྟོན་ཤུགས་ཆེ་བྱས་ཡོད།

སོག་ཆ་གྲུ་རུ་དེ་ལ།

སོག་ཆ་གྲུ་རུ་དེ་ལ་འམ་དར་ཏན་མཁན་ཆེན་དུ་འཛོད་པའི་ཕྱི་སོག་གི་མི་
 སེར་ཞིག་ཡིན་ལ། ཐོག་མར་པོད་དུ་བསྟོད་དེ་ཆོས་ལྷན་ཆེན་པོ་བཀྲ་ཤིས་རྒྱན་པོའི་
 ཆོས་སྒྲོར་ཞུགས་ནས་འདྲ་། དགོན་པའི་བཅའ་སྒྲིག་དང་སྒྲོ་བ་གཉེར་གྱི་ཁྲར་མ་ཐེག་
 པར་རིམ་གྱིས་རྒྱ་གར་ལ་འཁྱོར་བ་དང་། རྒྱ་གར་དུ་འང་སྒྲོ་གོས་འཕྲིད་ཐབས་ཅམ་
 གཙོ་དོན་དུ་གཉེར་ནས་གཡས་འབྲུམ་གཡོན་ཉལ་གྱིས་དུས་ཡུན་གང་ཅམ་བསྐྱལ་
 རྒྱུ་ལ། བལ་ཡུལ་འཕགས་ཤིང་མཆོད་རྟེན་རྒྱལ་པོས་ཀྱི་ལྷ་དམར་རིན་པོ་ཆེའི་བཀའ་
 བརྒྱད་དགོན་པ་དེ་བཞེངས་པར་སྒྲོང་མོ་རྒྱག་པའི་མིང་འབྲེར་ནས་པོད་དུ་ཕྱིན་ཏེ།
 སྒྲོང་བརྒྱབས་ནས་བྱང་པའི་དངུལ་དངོས་རྣམས་དད་རྩིས་དམིགས་སྒྲོར་མ་བཟང་བར་
 སྒྲོག་ཟ་བྱས་པར་མ་ཟད། དགོན་པ་འང་བདག་དུ་བཟུང་ཅིས་བྱས་འདུག་པའི་རྩོན་

ཀླབ་བརྗོད་ལ་བས་མཐར་དགོན་པ་དེ་ནས་ཕྱིར་འབྲུད་བཏང་འདུག།

ཁོ་པར་ཤེས་ཡོན་དང་ཉམས་ལེན་གང་ཡང་མེད་པར་མ་ཟད། རང་གིས་
རང་ལ་སོག་ཟླ་གུ་རུ་དེ་ཕྱེས་ལེགས་སྦྱར་སྐད་ཀྱི་མིང་ཆེན་པོ་བཏགས་པའང་། ལོ་
རྒྱུས་སྟེང་བྱུང་བའི་ཟླ་ཆེན་དག་གི་མཆོན་གནས་བཞིན་གཞན་གྱིས་ཆེ་བསྟོད་དུ་ལུལ་
བ་དང་། མཁས་བརྩན་བཟང་གསུམ་གྱི་སྦྱུ་ཡོན་མཆོན་པའི་མཆོན་གནས་སོགས་
གང་ཡང་མ་ཡིན་པར། ཟླ་མའི་མིང་འབྱེར་ནས་དུས་ཡུན་རིང་པོར་སོག་ཡུལ་དང་།
རྒྱ་བལ་ཁུལ་ཕན་རྒྱུན་དབར་སྦྱུ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་གྱི་ཆོང་ལས་གཉེར་བའི་ཞོར་དུ་
ཕར་རྒྱ་རྒྱ་སེར་ཀན་ཐུབ་བརྟན་འབྱུང་གནས་ཀྱི་དགོན་པར་དཔེ་ཆ་དཔར་རྒྱག་སའི་
པར་ཁང་ཞིག་བརྩྱགས། འོན་ཀྱང་ཁོ་པ་ནི་དུས་རྒྱུན་ནས་དངུལ་དངོས་ལ་རམ་བྱགས་
པ་ཞིག་ཡིན་སྟབས་ཀན་ཐུབ་བརྟན་འབྱུང་གནས་ལ་གྲོང་གཅིག་སྟེང་གཉིས་སྟེར་
བྱས་པས། མཐར་ཁོང་གཉིས་ཁ་མ་འཆམས་པར་གུ་རུ་དེ་ཕྱེས་ལེགས་ཕྱིར་
འབྲུད་བཏང་སྟེ་འགྲོ་ས་སྟོན་ཁོངས་མེད་པ་ཆགས་སྟབས་སྐབས་ཅིག་རིང་སྤུ་ར་ན་
ཐའི་རྒྱ་ནག་རྩ་ཁང་ནང་གནས་ཆང་གཡར་ནས་སྟོན་དགོས་བྱུང་ཡོད་པ་རེད།

དེ་རྗེས་སྦྱུ་རྩིང་དང་། རྟེན་རྩིང་གི་ཆོང་ལས་གཉེར་བཞིན་ཐེ་ཕན་དུ་སོང་
ནས་པོད་སོག་ལས་ཁུངས་དང་འབྲེལ་བ་བྱུང་སྟེ་པོད་སོག་ལས་ཁུངས་ནས་དངུལ་
དངོས་ཕོན་ཆེ་མུངས་པ་དང་། སྦྱུ་རྩིན་རྩིང་པ་ཆོང་གཉེར་གྱི་བཀའ་བྲིན་ལས་དངུལ་
འབྲེལ་པོ་ཆགས་རྗེས་བཅན་བྱོལ་དུ་པོད་མའི་སྤྱི་ཆོགས་ནང་དང་། བྲ་ས་བྲ་ཆང་
ཁག་ལ་བསྐྱེད་དུགས་ཤིང་རྒྱག་རྒྱུའི་འགོ་བརྩམས་ཏེ། ཕྱིའི་རྣམ་འགྱུར་ལ་དགེ་

ལུགས་པར་ཞེན་ཁོག་དང་གཙང་ལོ་ལྟ་བུ་ཆུ་ལྱི་ནམ་པས་ཆོས་རྒྱུད་ཁག་གི་དབར་དཀྲུགས་
ཤིང་དང་། བཀའ་རྒྱུད་སྐུ་ལྱི་ཆོས་བརྒྱུད་འཛིན་པ་ཆོས་དགེ་ལྡན་པར་མཐོང་
ཆུ་ལ་ངན་པ་ཡོང་བའི་ཐབས་ཤེས་དང་། ལྷག་དོན་རི་བོ་དགེ་ལུགས་པའི་བསྟན་
པའི་ལ་རྒྱ་ཡིན་མཛད་གཤིས་ཡེ་ཤོང་ས་ཡ་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་མཇུག་འཕྲུལ་ལ་སྟོན་
པའི་བྱ་ངན་སྤེལ་འགོ་བརྩམས་འདུག།

ཁོ་པས་སྤེལ་བྱུང་དེ་མེད་ནས་བྱ་ཟེར་བའི་མིང་ཐོག་ནས་ **«བདེན་རྒྱུན་
ནམ་འབྲེད་མཛོན་པར་གསལ་བའི་མེ་ཡོང་།»** ཟེར་བའི་དེ་བ་ཆུང་ཞིག་འདོན་
སྤེལ་བྱེད་བརྒྱུག་སྟེ། དོན་རྒྱལ་རིགས་གསུམ་གཅིག་འདུས་དགེ་ལྡན་པའི་བསྟན་
སྲུང་ཡིན་སྟོན་། ཡེ་ཤོང་ས་མཆོག་ནས་བཅན་དབང་གིས་དོན་རྒྱལ་འགོག་སྤོམ་གནང་
པ་དང་འབྲེལ་དགའ་ལྡན་ཆོག་མཆོག་ནས་དོན་རྒྱལ་གྱི་འདྲ་བརྒྱུན་སྤྱིར་བཏོན་པ། དགེ་
ལུགས་པའི་མཁན་སླ་མཁས་གྲུབ་གཉིས་ལྡན་ཆོར་རྩིང་མའི་ལྷ་མོ་དམར་པོ་གཡོགས་
པ་དང་། རྟོན་གདན་ལ་སླ་མཆོད་ཀྱི་ཆོག་མཆོག་འཁོར་འབུལ་མེ་ཆོག་པ་བཟོས་གནང་
ལུགས་སོགས་ཁྱུངས་ལུང་རྒྱ་མཆོན་གང་ཡང་མེད་པའི་འཆལ་གཏམ་མང་པོ་ཞིག་
བཀོད་ཡོད།

དེ་རྗེས་ཁོ་པ་སྟོན་མང་གྲ་ཆང་དུ་ཁང་པ་ཞིག་སྐྱ་སྐྱས་ཀྱིས་སྟོན་སྐབས། ས་
གནས་གཞིན་ཏུ་དང་བྱུང་མེད་གཉིས་ཀྱིས་གཙོས་པའི་བོད་མི་དམངས་ནས་ངོ་མོལ་
ཤུགས་ཆེན་བྱས་པར་བརྟེན་བལ་ཡུལ་དུ་གསང་བྱོས་བྱ་དགོས་བྱུང་བ་དང་། བོད་
སོག་ལས་ཁྱུངས་དང་ངན་འབྲེལ་གྱིས་བལ་ཡུལ་དུ་ཡོད་པའི་བོད་མི་ཆོའེ་ནང་ལ་དབྱེན་

སྒྲིལ་དགུགས་ཤིང་རྒྱག་རྒྱུའི་ངན་འཆར་བཞིན་བལ་ཡུལ་དུ་ཁང་པ་གསར་རྒྱག་བྱས་
 མོད། ཡུན་རིང་མ་སོང་བར་དེར་ཡོད་པོད་མི་ཆོས་ཀྱང་ཁོ་པའི་ངན་སྒྲིལ་དང་དམིགས་
 ཡུལ་གསལ་པོ་ཤིས་རྟོགས་བྱུང་སྟེ་དོ་ཞོལ་བྱ་ཅིས་བྱས་པར་བརྟེན། བལ་ཡུལ་དུ་འང་
 སྒྲིལ་བཅོ་མ་བདེ་བར་མཐའ་གཞུག་སོག་ཡུལ་གྱི་རྒྱལ་ས་ཡུ་ལན་སྤོ་རུ་བྱོས་བྱོལ་
 དུ་འགོ་དགོས་བྱུང་ཡོད།

དགོན་གསར་སྤུལ་སྤྱོ།

དགོན་གསར་སྤུལ་སྤྱོ་བརྟན་འཛིན་མཁས་གྲུབ་འཇིགས་མེད་ནམ་རྒྱལ་ནི་
 ས་ཁྱང་(བྱེ་ལོ་༡༧༩༧)ལོར་གཙང་གཞིས་ཀ་ཅེར་སྤྱོས་ཤིང་། རང་ལོ་གསུམ་གྱི་
 རྟེན་དགོན་གསར་སྤྱོ་ཕྱིང་བཞི་པའི་ཡང་སྤྱིད་དུ་ངོས་འཛིན་བྱས། རང་ལོ་དྲུག་ཙམ་
 ནས་སེར་སྒྲིབ་བྱ་བལ་ཁང་ཆོན་དུ་ཆོས་ཞུགས་ཀྱིས་དགེ་བཤེས་རབ་བརྟན་སོགས་
 དགེ་ཆེན་དུ་བརྟེན་ནས་སྒོ་བ་གཉེར་བྱས་འདུག

ས་ཕག་(བྱེ་ལོ་༡༧༥༧)ལོར་བཙན་བྱོལ་དུ་འབྱོར་རྗེས་རྟག་ས་ཆོས་སྒར་
 དུ་ལོ་ངོ་གསུམ་རྟག་གི་རིང་སྒོ་བ་སྤྱོད་གི་གོ་སྐབས་ཐོབ་འདུག

རྒྱ་སྟག་(བྱེ་ལོ་༡༧༦༣)ལོར་ན་རམ་ས་ལར་གནས་སྒོས་ཀྱིས་ལོ་མང་རིང་
 དབྱིན་ཡིག་དང་ཉིན་རྒྱུད་ཡིག་ལ་སྦྱང་བ་བྱས་ཏེ་ས་བྱ་(བྱེ་ལོ་༡༧༩༧)ལོ་ནས་
 དགེ་བཤེས་རབ་བརྟན་ལགས་ཀྱི་གསུང་སྒྲུར་བྱེད་འགོ་བཙུགས།

མིང་སྐད་(ཕྱི་ལོ་༡༩༧༩)ལོར་དགོ་བཤེས་རབ་བརྟན་ལགས་སུད་སིར་
གནས་སློམ་གྱིས་དེར་ནང་དགོན་རབ་བརྟན་ཆོས་སྒྲིང་ཟེར་བ་གསར་འཛུགས་བྱས་
པ་ནས་བཟུང་། ཁོ་པ་ཡང་དགོ་བཤེས་ལགས་ཀྱི་རྗེས་སུ་འབྲང་སྟེ་རྒྱལ་ཁབ་དེར་
གཏན་སྡོད་བྱས་འདུག

མེ་སྐད་(ཕྱི་ལོ་༡༩༨༤)ལོར་དགོ་བཤེས་རབ་བརྟན་ལགས་དགོངས་པ་
རྫོགས་རྗེས། ཁོ་པས་རབ་བརྟན་ཆོས་སྒྲིང་གི་ཁ་རྗེ་དབང་ཐང་བདག་ཏུ་བཟུང་བར་
མ་ཟད། དེའི་ཡན་ལག་ཨོམ་ཏེ་ལེ་ཡ་དང་། རར་མན་ནི། ཨིཌ་ལི་བཅས་སུ་ཡོད་
པ་ན་མས་ཀྱི་བདག་པོར་གྱུར། ཁོ་པ་གྲ་སྒྲོམ་གྱི་སྒྲོམ་བྱུང་གྲོགས་པོ་ཞིག་ཡིན་པས་
ཡུ་རོབ་ཁྲལ་གྱི་གྲ་སྒྲོམ་པའི་ཆོས་ཆོགས་ཁག་གི་སྤྱི་ཚབ་ཟེར་བའི་མིང་གནས་ཀྱང་
འབྱེར་གྱི་ཡོད་ལ། གྲ་སྒྲོམ་པའི་ཆོས་ཆོགས་དག་འཛུགས་བརྟན་སྤང་སྒྲིང་ཞེས་པ་
མཉམ་འཛུགས་བྱེད་མཁན་གྱི་གས་ཤིག་ཀྱང་ཡིན་པ་རེད།

བར་ལམ་ནས་ཁོ་པས་ཁྱི་བྱང་མཆོག་སྤྱལ་རིན་པོ་ཆེ་གཡོ་འགྲུགས་བྱས་
ཏེ་རང་ཉིད་ཀྱི་རེ་འདོད་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་བཅད་སྤྱད་ཆེད་སུད་སིར་ཉར་ནས། མཆོག་སྤྱལ་
རིན་པོ་ཆེའི་གསན་བསམ་ལ་བར་ཆད་ཆེན་པོ་བཟོས་ཡོད།

མེ་སྐད་(ཕྱི་ལོ་༡༩༩༧)ལོའི་ཟླ་༡༡ ཆོས་ལོ་ ༡༠ ཉིན་རར་མན་གྱི་NDR
Television ཞེས་པའི་རྒྱུང་འཕྲིན་ཁང་ནས། བོད་དོན་སྐོར་ལ་འབྲུག་བཤད་དང་སྒྲོ་
འདོགས་བྱས་པའི་བརྟན་འཕྲིན་གྱི་ལེ་ཆོན་ཞིག་གྱང་བསྐྱེད་སྤྱོད་བྱས་འདུག་པ་དང་།
བརྟན་འཕྲིན་དེའི་ནང་དུ་དགོན་གསར་སྤྱལ་མིང་བས་ཀྱང་ཡགོང་ས་མཆོག་གིས་དོ་ལ་

ཀྱལ་བསྟེན་གསེལ་དམ་བསྟགས་གནང་ཚུལ་ལ་འབྲེལ་ལོག་བསྟེན་འཇུགས་ཀྱིས་སྟོན་
བརྗོད་བྱགས་ཆེ་བྱས་པར་མ་ཟད། ལེ་ཆོན་དེའི་སྐོར་གྱི་བརྟན་འཕྲིན་འཁོར་ཐག་
བྱས་ཡོད་འདུག།

ཆེ་བརྟན་འགྱུར་མེད།

གཞིས་ཅེ་བ་ཆེ་བརྟན་འགྱུར་མེད་དམ། མིང་གཞན་ཆེ་བརྟན་གྱ་རུ་རྣམ་
ཤེས་ཏ་ཟེར་བ་ནི་ད་ལྟ་རང་ལོ་ལྷ་བརྩ་ཅམ་ཡིན་ཞིང་། ཁོའི་ཕ་གཞིས་ཅེ་བ་ཏ་
མགྲིན་ནི་དོལ་ཀྱལ་བསྟེན་གསེལ་བྱགས་ཆེན་གྱི་དམ་ཁམས་ཞིག་ཡིན་པ་རེད།

མེ་བྱེ་(ཕྱི་ལོ་༡༧༧༦)ལོར་བལ་ཡུལ་གྱི་ཀྱལ་ས་ཀ་ཐ་མན་ཀྱར་རྟེན་གཞི་
བྱས་པའི་ **“དོ་རྩེ་བྱགས་ལྡན་ཐེབས་རྩ་”** ཟེར་བ་དེ་གསར་འཇུགས་ཀྱིས་
ཆོགས་པ་དེའི་ཆོགས་གཙོའི་འགན་འཁུར་གྱིན་ཡོད་པ་རེད། ཁོ་པས་བལ་ཡུལ་
དུ་རུམ་གདན་བཟོ་བྱ་ཞིག་གཉེར་གྱི་ཡོད་པ་དང་། ཁོ་པ་བྱ་གཉིས་ཆར་གངས་ཅན་
ལྷ་མ་དང་འབྲེལ་བ་ཏ་ཅང་ཉེ་བོ་ཡོད་ལྟ་བུས་གངས་ཅན་ལྷ་མ་བལ་ཡུལ་དུ་ནམ་སྟེབས་
ལ་ཁོང་ཆོའི་སར་སྡོད་གྱི་ཡོད་པ་རེད། ལོ་དེར་ཆེ་བརྟན་འགྱུར་མེད་ཀྱ་ནག་པེ་ཅིན་
དང་བོད་དུ་ལྟ་སྐོར་ལ་སྤྱིན་ནས་ཀྱ་གཞུང་དང་འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་བཟོས་ཡོད་པར་
མ་ཟད། དེ་སྐབས་ཁོ་པས་ཀྱ་གཞུང་དང་མཉམ་དུ་གངས་ཅན་ལྷ་མ་ཀྱ་ནག་ནང་བསྟོད་
ཀྱི་ལོ་སྐོར་སོགས་ལ་གྲོས་མོལ་བྱས་ཡོད་པ་རེད།

ཤིང་ཕག་(༡༩༧༥)ལོར་ན་སར་འཛིན་བཟུང་བྱས་པའི་རྒྱ་ནག་གི་གསང་
སྤྱལ་བ་ཆེ་རིང་བསམ་གཏན་དང་། དུན་ཆོག་སུ། ལྷ་མོ་ཆུང་བདག་བཅས་མེ་བྱི་
(༡༩༧༦)ལོར་ས་གནས་ཁྲིམས་ཁང་གིས་རྒྱ་གར་རྒྱལ་མཆོམས་སུ་རྒྱང་འབྲུད་གཏོང་
སྐབས། བལ་ཡུལ་ནས་ཆེ་བརྟན་འགྱུར་མེད་ཀྱིས་ཁོང་ཆོར་གནས་ཆང་གཡར་ཏེ་
བརྟ་སྦྲིང་བྱས་འདུག

མེ་སྦང་(༡༩༧༧)ལོའི་ཟླ་༤ ཆོས་༡༩ ཉིན་གངས་ཅན་ལྷ་མ་དང་མཉམ་
དུ་པེ་ཅིན་ལ་བསྦྲིད་དེ་རྒྱ་ནག་གིས་ངོས་འཛིན་བྱས་པའི་པའ་ཆེན་རྩུན་མ་དང་རྒྱ་ནག་
གི་དཔོན་རིགས་ཁག་ཅིག་ལ་ཐུག་འཕྲད་བྱས་ཡོད།

ས་སྐག་(ཕྱི་ལོ་༡༩༧༩)ལོའི་ཟླ་༤ ཆོས་༡ ཉིན་ཆེ་བརྟན་འགྱུར་མེད་
ཀྱིས་བལ་ཡུལ་དུ་གནས་སྡོད་རྒྱ་ནག་གི་དཔོན་རིགས་ཕྱང་ཟེར་བཞིག་དང་ཐུག་འཕྲད་
བྱས་འདུག་ལ། རྒྱ་དཔོན་ཕྱང་གིས་ཆེ་བརྟན་འགྱུར་མེད་ཀྱི་སྤྲོད་དོན་གྱི་ལས་འགུལ་
ཁག་ལ་དཔལ་འཕྲོར་གྱི་རོགས་རམ་བྱ་རྒྱུའི་ཁས་ལེན་བྱས་པར་མ་ཟད། སྤྱིགས་
གཉིས་ཀའི་འབྲེལ་བ་ཇེ་ཟབ་དུ་གཏོང་དགོས་པའི་བསམ་ཚུལ་ཀྱང་བཏོན། ཁོ་པས་
དོལ་རྒྱལ་རྒྱལ་འབྲུང་པ་ཆེ་མཉམ་ཞུགས་བྱས་པའི་ཆོག་སུ་མང་ཆེ་བཞིག་གི་སྦྱིན་
བདག་དང་བྱེད་སློལ་ཁག་གི་འགྲོ་གྲོན་གཏོང་བཞིན་ཡོད།

ལྷགས་སྤྱལ་(ཕྱི་ལོ་༢༠༠༡)ལོའི་ཟླ་༡༡ ཆོས་༡༦ ཉིན་ཆེ་བརྟན་འགྱུར་
མེད་བལ་ཡུལ་དུ་གནས་སྡོད་སོག་པོའི་ཆོང་འབྲེལ་སྤྱི་ཚབ་ཟེར་བར་བསྐོས་བཞག་བྱས་
འདུག་པ་དང་། དེ་ཉིན་ཀ་ཏ་མན་ཏུར་གཞུང་འབྲེལ་གྱི་མཇུག་སློལ་ཞིག་འཆོགས་བྱ་

འདུག་པ་དེར་ཁྱེ་ཡིས་ཡོད་པའི་སོག་པོའི་གཞུང་ཆབ་ཀྱང་ཆེད་བཅར་བྱས་ཡོད། དེའི་
 ཐོག་དོལ་རྒྱལ་རྒྱུ་འབྲངས་པ་དང་ཡ་ཡུལ་གཅིག་པ་སོགས་མི་གྲངས་བརྒྱ་ལྷོད་ཞིག་
 མཉམ་འཛོམས་བྱས་འདུག་ལ། ཆེ་བརྟན་འགྱུར་མེད་ལ་སོག་པོའི་ཆོང་འབྲེལ་སྐྱ་
 ཆབ་རག་པ་ནི་སོག་ལྷ་གྱ་རུ་དེ་ཡང་དང་། སོག་པོའི་དཔོན་རིགས་མང་པོར་འབྲེལ་
 བ་ཡོད་པའི་གྲ་སྒྲིམ་ལྷ་མས་རྩས་འགོད་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན་ཚུལ་ཁོ་པ་ཆོས་སྒྲེང་སྒྲོང་
 བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།

བཟོད་པ་ཐོགས་མེད།

བཟོད་པ་ཐོགས་མེད་དམ་དགེ་བཤེས་སྒོ་བཟང་དོན་གྱུབ་ནི། རབ་བྱུང་
 བརྒྱ་དྲུག་པའི་ཆུ་སྤྱོད་(བྱི་ལོ་༡༧༩༦)ལོར་ཁམས་ཆ་ཕྱིར་དུ་སྐྱེས་ཤིང་ཆུང་དུས་ནས་
 གྲུ་པ་བྱས་འདུག ས་ཡག་(བྱི་ལོ་༡༧༥༧)ལོར་སྐྱབས་བཅོལ་དུ་འབྱོར་རྗེས་རྟག་
 ས་ཆོས་སྒར་དུ་བསྐྱེད་འདུག།

ཕྱགས་ཁྱི་(༡༧༥༠)ལོར་དགའ་ལྷན་གར་ཅེ་གྲུ་ཆང་མོན་སྒོར་སྒོ་བཞུད་
 གནང་སྐབས་ཁོ་པ་ཡང་མཉམ་དུ་གནས་སྒོས་བྱས་འདུག་མོད། དེ་གར་ལོ་བརྒྱད་
 ཅམ་ལས་མ་བསྐྱེད་པར་ས་རྟ་(བྱི་ལོ་༡༧༥༦)ཅམ་ནས་ཤིས་ལོང་དུ་གནས་སྒོས་ཀྱིས་
 དེ་གར་མགོན་ཁང་ཞིག་གཉིར་ནས་བསྐྱེད་འདུག ཁོ་པ་ནི་གོ་སྐབས་ནམ་བུར་སྐབས་
 ཡགོང་ས་མཆོག་ལ་ངོ་ཚྏ་ལ་སྐྱུར་འདེབས་དང་པོད་མེད་ཀྱི་ཆོགས་སུ་དཀྱོགས་ཀྱིན་

བཅོ་མཁན་གཙོ་བོ་ཞིག་ཡིན་ཞིང་། ད་ལྟ་ཁོ་པ་ཕྱི་ལི་མན་དུ་ཁི་ལར་ཉེན་གཞི་བྱས་
པའི་ཆ་ཕྱིང་མགོན་ཁང་ནང་གནས་སྡོད་དང་དོལ་ཀྱལ་ཆོགས་པའི་དདུལ་གཉེར་གྱི་
ལས་ཀའང་བྱེད་གྱི་ཡོད།

ཡོངས་ཀྱི་སྒྲུལ་སྒྲི།

ཡོངས་ཀྱི་སྒྲུལ་སྒྲི་ལམ་སྒྲི་ཞབས་བྲལ་བལྟན་ནི་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ས་
རྟག་(བྱི་ལོ་༡༧༩༩)ལོར་ཁམས་ལི་ཐང་དུ་སྐྱེས། ས་ཡག་(བྱི་ལོ་༡༨༥༧)ལོར་
སྐབས་བཙེལ་དུ་འབྱོར་ཞིང་དང་ཐོག་རྟག་ས་ཆོས་སྒྲར་གྱི་ཁོངས་སུ་ཞུགས་འདུག
ལོ་གོང་ས་མཆོག་གིས་དོལ་ཀྱལ་བལྟན་གསོལ་བཀག་འགོག་བྱས་པ་ནས་བཟུང་། རོ་
ཁོལ་སྐྱོན་བཟོ་དེ་བྱེད་མཁན་གྱི་ཁོངས་སུ་ཞུགས་ཡོད་ལ། ཀྱག་ར་རྩོ་ཕྱོགས་གྱི་དོལ་
ཀྱལ་རྗེས་འབྲང་པ་དག་གི་ནང་ནས་སྐྱོན་ཐོན་པའི་གས་ཤིག་དང་། སྒྲིམ་ར་ཁང་ཆོན་
གྱི་གྲ་གཞིན་ནམས་ལམ་ལོག་དུ་འབྲིད་མཁན་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་པ་རེད།

ས་རྟག་(བྱི་ལོ་༡༨༩༩)ཟླ་༡༠ པར་ཁོ་པ་ང་ཟླ་མ་དང་མཉམ་དུ་བོད་སོག་
ལས་ཁུངས་ཀྱིས་བསྐོང་ཆོགས་བྱས་པའི་ཆོགས་ཆེན་དུ་མཉམ་ཞུགས་བྱས་ཡོད་པ་
མ་ཟད། བོད་སོག་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་བཀོད་སྒྲིག་འོག་ལོ་དེའི་ཐེ་ཕན་བཅུ་བྱུང་དུས་
ཆེན་གྱི་མཇུག་སྒོ་ལའང་བཅར་ཡོད་པ་རེད།

ཆ་ཕྱིང་སྟོབས་ཀྱིས།

ཆ་ཕྱིང་སྟོབས་ཀྱིས་ནི་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཆུ་ལུག་(ཕྱི་ལོ་༡༧༩༩) ཅམ་
ལ་ཁམས་ཆ་ཕྱིང་དུ་སྐྱེས་ཤིང་། ལོ་ན་གཞིན་པའི་སྐམས་སུ་ཆུ་སྐང་བརྟན་སྤང་བྱངས་
ལྷངས་དམག་ཁོངས་སུ་འདྲེ་ལ་ཞུགས་བྱས་སྟེ་འདུག།

བཅན་བྱོལ་དུ་འབྱོར་རྗེས་ཁོ་པ་བལ་པོའི་མི་སེར་ཡིན་པའི་བྱད་མེད་བྱམས་
པ་ཟེར་བཞིག་དང་གཉེན་སྤྲིག་གིས་བལ་ཡུལ་དུ་ཆོང་ལས་ཕྱན་བྱ་གཉེར་ནས་བཞུད་
པ་དང་། བལ་ཡུལ་དུ་ཡོད་པའི་དོལ་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་པའི་ཆོག་སེམས་མེད་ཅི་ལེར་ཡོད་
པའི་དོལ་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་པའི་དབང་འཛིན་ཆོག་སེམས་མེད་ཡིན།

ཆུ་ན་(ཕྱི་ལོ་༡༩༠༣)ལོའི་ཟླ་༥ པར་ཡོད་རང་སྐྱོང་སྡེ་ཁོངས་ཟེར་བའི་མགོ་
ཁྲིད་ལེགས་མཆོག་བལ་ཡུལ་དུ་གཞུང་འབྲེལ་གཞིགས་སྐྱོར་ལ་མེད་ས་སྐྱབས། ཁོ་
པ་དང་ནམ་ཀྱིས་ལྷ་མ། དཀོན་མཆོག་ཀྱིས་མཆོན་སོགས་བྱུག་འཕྲད་དུ་བསྐྱོད་འདུག།

ཆ་ཕྱིང་ཡེ་ཤེས།

ཆ་ཕྱིང་ཡེ་ཤེས་སམ་འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་ནི། ཁམས་ཆ་ཕྱིང་དུ་ཆུ་སྐྱུལ་
(ཕྱི་ལོ་༡༧༩༩) ཅམ་ལ་སྐྱེས་ཤིང་ཆུང་དུས་ཆ་ཕྱིང་དགོན་དུ་གྲྭ་པ་བྱས་འདུག ས་
ཕག་(ཕྱི་ལོ་༡༧༩༩)ལོར་ཆུ་གར་ནང་སྐྱབས་བཅོལ་དུ་འབྱོར་རྗེས་སྐྱུ་སར་བབས།

མེ་བྱེ་(༡༩༧༦)ལོར་ཕྱི་ལིར་ལྷ་མི་སྤྱང་སྒྲོབས་ཚོགས་པ་ཟེར་བ་གསལ་
འདུགས་བྱས་པ་ནས་བཟུང་། ཁོ་པས་ཚོགས་གཙོའི་ལས་འགན་འཁུར་ནས་བཙན་
བྱོལ་བོད་གཞུང་གི་སྤྱི་དྲུས་ལ་འབྲེག་བཞེད་དང་འོ་སྐོལ་གྱི་ལས་འགུལ་རབ་དང་
རིམ་པར་སྤེལ་ཡོད།

ལྷགས་སྒྲུལ་(བྱེ་ལོ་༡༠༠༡)ལོའི་སྟོན་ཁ་ནས་ཆ་སྐྱེད་ཡེ་ཤེས་བལ་ཡུལ་
དུ་གནས་སྒོས་བྱས་འདུག་ལ་དེ་ནི་ཁོ་པའི་སྒྲིམ་དམན་བལ་ཡུལ་གྱི་ཡིག་ཆའི་ཐོག་
ནས་ཁེ་ན་ཏུ་ལ་ཕྱིན་ཆར་སྟབས། རང་ཉིད་ལ་ནང་མི་ཟླ་སྤྱིལ་གྱི་ཡིག་ཆ་རག་བདེ་
པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ཚུལ་བཞེད་བཞིན་ཡོད།

ལྷ་མི་སྤྱང་སྒྲོབས་ཚོགས་པ་ཟེར་བས་ཚུ་ཏུ་(བྱེ་ལོ་༡༠༠༡)ཟླ་༩ ཆོས་
༡༩ ནས་༡༠ བར་ཉིན་གཉིས་རིང་ཇ་དྲག་གི་ཚོགས་འདུ་ཞིག་བསྡུ་བསྐྱོང་བྱས་
ནས་ཚོགས་པ་དེའི་དེ་ཡོད་ཚུན་ལས་ནམས་ཀྱིས་སྤྱ་མཐུད་དུ་འགན་འཁུར་དགོས་
པའི་འོད་སྒྲུལ་བྱས་པ་བཞིན། འཇམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོའི་ལས་འགན་
འཁུར་བཞིན་པའི་མུར་འདས་གོངས་སུ་ཕྱིན་འདུག།

ནམ་རྒྱལ་ལྷ་མོ།

ནམ་རྒྱལ་ལྷ་མོ་ནམ་རྒྱལ་མགོན་པོ། མིང་འདོགས་ལ་བསྟན་རྒྱས་ལྷ་
མོ་དང་ཆོས་མཛད་བསྟན་རྒྱས་ཟེར་བ་ནི་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་མེ་ཏུ་(བྱེ་ལོ་
༡༩༧༦)ཅམ་ལ་བལ་ཡུལ་དུ་སྒྲིམ། རྒྱུང་དུས་ནས་གྲུ་པ་བཟོས་ཏེ་ས་ལུག་(བྱེ་ལོ་

༡༩༧༩) ལོར་དགའ་ལྷན་གར་ཅེ་གྲ་ཚང་དུ་ཆོས་ལུགས་བྱས་འདུག ཁོ་པ་དང་ལྷ་
མེ་སྲུང་སྦྱོབ་ཆོགས་པའི་ཆོགས་གཞིན་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་མཆོན་གཉིས་དགེ་བཤེས་
བསྟན་དར་བཟེངས་ཀྱི་རྒྱལ་བསྟན་གསོལ་བྱགས་ཆེན་གྱི་དམ་ཁན་ཞིག་ཡིད་པ་དེའི་
དགེ་སྲུག་ཡིན་སྟབས་ད་ཅང་འདྲིས་པོ་ཡོད།

མེ་སྲུང་(ཕྱི་ལོ་༡༩༩༧) ལོར་ཁོ་པ་དགེ་བཤེས་བསྟན་དར་དང་མཉམ་ཐེ་
ཕན་དུ་ཡོད་པའི་གསེར་ཀོང་གྲི་སྦྱལ་བའི་ཆོས་ཆོགས་སུ་བསྐྱོད་འདུག་ཀྱང་། དགེ་
བཤེས་བསྟན་དར་གྲོངས་ནས་ཡུན་རིང་མ་སོང་པར་ཁོ་པ་དང་གསེར་ཀོང་གྲི་སྦྱལ་
གཉིས་ཀྱི་དབར་དདུལ་ཅིས་ཀྱི་ཐོག་ནས་འགལ་ཟླ་ཤོར་དེ་བལ་ཡུལ་དུ་ཕྱིར་ལོག་བྱ་
དགོས་བྱུང་འདུག

ལྷགས་འབྲུག་(ཕྱི་ལོ་༢༠༠༠)ལོའི་ཟླ་༡ པོར་དགེ་བཤེས་སྐལ་བཟང་
རྒྱ་མཚོ་དང་གངས་ཅན་སྐྱ་མ་གཉིས་ནས་དཔལ་འབྱོར་གྱི་རོགས་རམ་འོག །བལ་
ཡུལ་རྒྱལ་ཡོངས་བྱགས་ལྷན་ཆོགས་པ་བཟེངས་པ་གསེར་འཇུགས་བྱས་པ་ནས་བཟུང་།
ནམ་རྒྱལ་མགོན་པོས་ཆོགས་པ་དེའི་ཆོགས་གཙོའི་མིང་འཁུར་ནས་དུས་རྒྱུན་རྩོན་
དུ་ཐོན་མཁན་གྱི་མེ་སྦྱ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཅིང་། བལ་ཡུལ་རྒྱལ་ཡོངས་བྱགས་ལྷན་ཆོགས་
པ་བཟེངས་པ་སྦྱོར་འབྲེད་ཀྱི་ཉིན་མོར་ནམ་རྒྱལ་མགོན་པོས་གསེར་འཇོད་པར་དུ་ལོའི་ཟླ་
མས་བཀོད་བྱས་འོག །བཅན་གྱི་པོད་གཞུང་གིས་དོལ་རྒྱལ་བསྟན་གསོལ་གྱི་དམ་
ཁན་ལ་དུང་དེག་དང་སྤྱུག་སྦྱང་གཏོང་གི་ཡོད་ཚུལ་དཀར་ནག་གོ་ཚྲོག་གི་འགྲེལ་
བརྗོད་བྱས་ཡོད་པ་མ་ཟད། བལ་ཡུལ་ནས་འདོན་བཞིན་པའི་དབྱིན་ཡིག་གི་དུས་

དེ་བཞིན་ཏུ་འདེམ་སྐོར་གྱི་ཚུ་མ་ཡིག་ཆེད་འགོད་བྱས་ཡོད།

ནམ་མགོན་ཅན་པོ་དུ་སྐྱེས་མང་སྤྱིན་པ་མ་ཟད། རྒྱ་ན་(ཕྱི་ལོ་
༡༠༠༡)ལོའི་ཟླ་༩ པར་པོད་རང་སྦྱོང་ས་ལྗོངས་ཟེར་བའི་འགོ་བྱིད་ལེགས་མཆོག་
བལ་ཡུལ་དུ་གཞུང་འབྲེལ་གཞིགས་སྐོར་ལ་ཕེབས་སྐབས་ཁོ་པར་ཐུག་འཕྲད་དང་།
ཡང་བསྐྱར་བོད་དུ་ཡོང་རྒྱུར་མགོན་འཕོད་བྱུང་བ་བཞིན། ང་ཟླ་མས་ལོ་དེའི་ཟླ་
༥ ཆོས་༡༩ ཉིན་བལ་ཡུལ་དུ་གསར་འགོད་གསལ་བསྐྱགས་སྤེལ་བའི་རྗེས་ཙམ་
ལ་ནམ་རྒྱལ་མགོན་པོ་དང་དཀོན་མཆོག་རྒྱལ་མཆོན་གཉིས་པོད་དང་པེ་ཅིན་ལ་ལྷ་
སྐོར་དུ་བསྐྱོད་ཡོད་པ་དང་། བལ་ཡུལ་དུ་བཅའ་སྤྱོད་རྒྱ་ནག་གི་གཞུང་ཆབ་བར་
འབྲེལ་བ་ད་ཅང་ཉེ་བོ་ཡོད་པས་ལོ་དེའི་ཟླ་༡༡ པའི་ནང་ཁོ་པ་དང་ཆ་སྐྱེད་ལེ་ཤེས་
གཉིས་ལ་བལ་ཡུལ་དུ་བཅའ་སྤྱོད་རྒྱ་ནག་གཞུང་ཆབ་ཁང་གི་དཔོན་རིགས་ལུང་ཟེར་
བ་དང་ལྷ་ཆེན་ཅེན་ཟེར་བ་སོགས་ལ་ཐུག་འཕྲད་བྱས་ཡོད།

རྒྱ་ནག་དབུས་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་ལས་ཁུངས་ནས་བལ་སྤྱོད་རྒྱ་ནག་
གི་གཞུང་ཆབ་བརྒྱུད་ནས། བལ་ཡུལ་རྒྱལ་ཡོངས་ཤུགས་ལྡན་ཆོགས་པ་ཟེར་བར་
དཔལ་འབྱོར་གྱི་རོགས་དངུལ་ཕོན་ཆེ་སྤྱོད་ཀྱི་ཡོད་འདུག་པའི་ཁོངས་སུ། ཟླ་རེའི་
ཁང་ཟླ་དང་གཏན་འཇགས་ལས་ཤེད་གསུམ་གྱི་ཟླ་ཕོགས་སོགས་ཀྱང་སྤྱོད་ཀྱིན་ཡོད་
པར་མ་ཟད། རྒྱ་ལུག་(ཕྱི་ལོ་༡༠༠༩)ལོའི་ཟླ་༡ ཆོས་༡༥ ཉིན་བལ་ཡུལ་རྒྱལ་
ཡོངས་ཤུགས་ལྡན་ཆོགས་པ་ཟེར་བས་གསར་འདོན་འགོ་འཇུགས་བྱས་པའི་གསར་
ཤོག་ **“དམངས་གཙོའི་དུས་བབ་”**ཅེས་པའི་འགོ་སླང་ཡང་རྒྱ་ནག་དབུས་འཐབ་

ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་ལས་ཁྲུངས་ཀྱི་དྲིལ་བསྐྱགས་ཤིང་ཚན་ནས་གཏོང་བཞིན་ཡོད་པ་
རེད། ཡ་མཚན་པ་ཞིག་ལ་བལ་ཡུལ་རྒྱལ་ཡོངས་ཤུགས་ལྡན་ཚོགས་པ་ཟེར་བ་འདིའི་
ཚོགས་མིའི་ཁོངས་སུ་ནང་པ་མ་ཡིན་པ་དྲིན་དེའི་ཚོས་ལུགས་ལ་དད་མོས་བྱེད་མཁན་
ཡང་གང་འཚམས་ཡོད་ཚུ་ལ་འདུག།

རྒྱ་ལུག་(ཕྱི་ལོ་༡༠༠༩)ལོའི་ཟླ་༡༢ ཚེས་༡༥ ཉིན་དགོན་གསར་བླ་མ་
དང་། ག་སྒོ་མ་བླ་མ། ང་བླ་མ། ཆ་ཕྱེང་ཡེ་ཤེས། རྣམ་རྒྱལ་མགོན་པོ་སོགས་དོལ་
རྒྱལ་རྗེས་འབྲངས་པའི་འགོ་གཙོ་རྣམ་བལ་ཡུལ་གཉེན་ནང་འཕེལ་རྒྱས་སྒྲིང་དགོན་
པར་ལྷན་འཛོམས་བྱས་ཏེ། དོལ་རྒྱལ་རྗེས་འབྲངས་པ་ཚོའི་མ་འོངས་པའི་དམིགས་
ཡུལ་མངོན་གྱུར་ཡོང་ཆེད་མཐུན་སྦྲིལ་ཕྱོག་ཅ་ཆེག་སྦྲིལ་གྱིས་བཅན་བྱོལ་བོད་གཞུང་
དང་། ཏཱ་ལའི་བླ་མར་ངོ་མོལ་གྱི་ལས་འགུལ་མུ་མཐུད་དུ་སྤེལ་རྒྱུའི་དམ་བཅའ་བཞག་
ཡོད་པ་རེད།

ཐོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན།

ཐོ་བཟང་ཐུབ་བསྟན་ནམ། མིང་གཞན་ཅན་རྒྱགས་ལུག་དང་ཁྱི་བྱང་ཚོས་
མཛད་དུ་འཛོད་པ་ནི་རབ་བྱུང་བརྒྱ་དྲུག་པའི་ཚུ་བྱ་(ཕྱི་ལོ་༡༩༩༩)ལོར་ཁམས་སྤོ་
འཛོར་སྐང་དུ་སྦྱེས། རང་ལོ་དྲུག་ལ་སོན་སྐབས་དགའ་ལྡན་དུ་ཚོས་ཞུགས་ཀྱིས་
མེ་བྱ་(ཕྱི་ལོ་༡༩༥༥)ལོར་དགེ་བཤེས་ཀྱི་དམ་བཅའ་བཞག་འདུག།

ས་མག་(ཕྱི་ལོ་༡༩༥༩)ལོར་རྒྱ་གར་ལ་བཅན་བྱོལ་དུ་འབྱོར་ཞིང་། རྒྱ་
ཡོས་(ཕྱི་ལོ་༡༩༥༩)ལོ་ནས་བཟུང་ཐུ་ཐེས་སུ་མ་སྤྱི་དང་། པཎ་ཅི་མ་རིལ། མེས་
ལ། རྟེན་ལོག་པ། རྣམ་ཏོར་སོགས་སུ་བོད་དགའི་ལས་ཁུར་ཞུས་འདུག་པ་དང་། པཎ་
ཅི་མ་རིལ་དུ་དག་ཅན་གྱི་ད་སྐབས་པར་ཟེར་བའི་བྱད་མེད་ཞིག་དང་འཕྲད་ནས་སྐྱེ་
སར་བབས་འདུག

ཕྱགས་ལུག་(ཕྱི་ལོ་༡༩༩༡)ལོར་ནས་ཡོལ་བཏང་ཐེས་ནང་མི་དང་མཉམ་
དུ་ཀལ་མན་གྲོན་དུ་གཞིས་སྡོད་བྱས་ཤིང་། རྟེན་ལོར་ལྷ་མི་སྤྱང་སྤྱོད་ཆོགས་པ་ཟེར་
བ་བཅུགས་ཐེས་ཁོ་ཆོ་དང་ངན་འབྲེལ་གྱིས། ཡགོང་ས་མཆོག་དང་བོད་གཞུང་གི་
སྲིད་ཏུས་ལ་ལོག་འབྲེལ་དང་སྤྱོད་སྤྱར་ཞུས་པའི་སྤྱོད་འཛིན་འཁོར་ཐག་གང་སར་འབྲེམས་
སྟེལ་བྱས་པ་དང་། ཁོ་པས་གཏམ་བཤད་དང་ཡིག་ཆ་ཁག་གི་ནང་དུ་ཡགོང་ས་མཆོག་
ལ་ Mr. བཟླན་འཛིན་རྒྱ་མཆོ་ཞེས་པའི་ཆོག་མེད་སྤྱོད་བཏང་ཡོད། མེ་བྱི་(ཕྱི་ལོ་
༡༩༩༥)ལོའི་ཟླ་༥ ཆེས་༤ ཉིན་ཁོ་པས་ཁྱེ་ལི་ནས་དོལ་ཕུག་ཁ་ཤས་འབྲིད་ནས་
ཀལ་མན་གྲོན་གཞིས་ཆགས་སུ་འབྱོར་སྐབས། གཞིས་ཁོང་མང་ཆོགས་ཀྱིས་ཤེས་
ཏོགས་བྱུང་སྟེ་མི་གངས་བཞི་བརྒྱ་ལྷག་སྟོ་བྱུར་འདུ་འཛོམས་ཀྱིས་ཁོ་པར་ངོ་ཚོལ་དང་།
མཐར་མང་ཆོགས་ཀྱིས་ཁོང་ཁོ་གཞོན་མ་ཐུབ་པར་གཅར་རྟུང་བཏང་སྐབས་སྒྲིག་མགོ་
ཐོན་ཙམ་གྱིས་སྤར་བྲོས་འདུག ལོ་དེའི་ཟླ་༡༡ པར་ས་གནས་སྒྲོར་སྤྱང་ལས་ཁུངས་
ནས་ཁོ་པ་ཀལ་མན་གྲོན་གཞིས་ཆགས་ནང་ཡོང་མེ་ཆོག་པའི་བཀོད་བྱུང་བཏང་
འདུག

ཚོས་གྲགས།

ཚོས་གྲགས་ཟེར་བཞི་ས་བྱ་(བྱི་ལོ་༡༩༩༩)ལོར་ཁམས་ཆ་ཕྱེད་ནས་སྐྱེས་
པ་དང་། བེང་བྱི་(བྱི་ལོ་༡༩༩༩ ཟླ་༡༡ པར་རྒྱ་གར་ལ་སྐྱབས་བཅོལ་དུ་འབྱོར་
ཏེ་དགའ་ལྡན་གར་ཅེར་ཚོས་ཞུགས་བྱས་འདུག བལ་ཡུལ་སྡེ་ལེན་ཁང་གིས་ཁོ་པ་
སེ་རར་འགོ་རྒྱུད་རོ་སྦྱར་སྤྱད་འདུག་མོད། འོན་ཀྱང་སེ་རར་མ་ཕྱིན་པར་དགའ་
ལྡན་དུ་སོང་། གདན་སར་ཚོལ་སྐབས་ཀྱང་སྦྱོད་ལམ་ཏ་ཅང་ཅེང་པོ་ཡོད་པ་མ་ཟད།
བཞུགས་སྐར་དུ་རིགས་སྦྱོབ་དབུ་དགེ་དམ་པ་སོགས་དགེ་སྦྱོང་གསུམ་དམར་གསོད་
གཏོང་མཁན་ལག་དམར་བའི་གས་ཀྱི་གཅིག་ཡིན་ཞིང་། དེ་རྗེས་བོད་དུ་བྱོས་འདུག།

སློབ་བཟང་ཚོས་གྲགས།

སློབ་བཟང་ཚོས་གྲགས་སམ་ཇ་རུ་ཟེར་བཞི་རྒྱ་བྱི་(བྱི་ལོ་༡༩༩༣)ལོར་ཁམས་
ཆ་ཕྱེད་དུ་སྐྱེས། ལྷགས་ལུག་(བྱི་ལོ་༡༩༩༡)ལོའི་ཟླ་༡༡ པར་རྒྱ་གར་དུ་འབྱོར་
ཞིང་། ལོ་དེའི་ཟླ་༡༣ ཚོས་༣༣ ཉིན་དགའ་གར་དོ་ཁང་ཁང་ཆོན་གྱི་ཁོངས་སུ་
འཇུག་ཞུགས་བྱས་འདུག།

བེང་ཕག་(བྱི་ལོ་༡༩༩༥)ལོའི་ཟླ་༣ པའི་ནང་མོན་སྒོ་དུས་འཁོར་དབང་

ཆེན་གྱི་རྗེས་སུ་ཁོ་པའི་ཁང་པོ་སྒོ་བཟང་མཐར་ཕྱིན་ཐུག་པར་བཞུགས་སྐར་དུ་ཐེངས་
གཉིས་པ་སྟེངས་འདུག

མེ་བྱེ་(ཕྱི་ལོ་༡༧༧༦)ལོའི་སྟོན་ལམ་སྐབས་ཁོ་པའི་ཁང་པོ་འདས་གྲངས་
སུ་ཕྱིན་རྗེས་ནས་ཁོ་པ་དོ་ཁང་ཁང་ཆོན་དུ་ལོག་མི་འདུག བཞུགས་སྐར་དུ་རིགས་
སྟོབ་དབུ་དགེ་དམ་པ་སོགས་དགེ་སྟོང་གསུམ་དམར་གསོད་གཏོང་མཁན་ལག་དམར་
པའི་གསུམ་གྱི་གཅིག་ཡིན་ཞིང་། ད་ལྟ་བོད་དུ་བྱོས་ཆར་ཡོད་འདུག

ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ།

ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོ་ནི་མདོ་སྐད་གཅན་ཆར་སྟེས་གིང་། རུང་དུས་ནས་མདོ་
སྐད་ཀྱི་ལུ་མོ་བདེ་ཆེན་ཆོས་སྡེ་དང་། རྒྱ་བྱང་བཀྲ་ཤིས་འབྲེལ་སོགས་འབྲེལ་མས་ཏེ་ཐོས་
བསམ་བྱས། ཕྱི་ལོ་༡༧༧༧ ལོར་རྒྱ་གར་དུ་འབྱོར་རྗེས་སྟོན་ལམ་སྐར་དུ་ལོ་གས་
བཅུ་དྲུག་པ་རན་སེར་བསྟོད་ནས་སྐྱ་སར་བབས་ཏེ། པ་རན་སེའི་བྱད་མེད་ཅིག་དང་
བྱིས་ཐབ་བཟུང་ནས་ཡུལ་དེར་གཞིས་སྡོད་བྱས།

ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོས་མདོ་རྒྱུད་རིག་གནས་དང་བཅས་པར་སྦྱངས་པ་མི་དམན་
ཅམ་བྱས་ཡོད་པའི་ཁར། ཆོས་སྡིད་ཀྱི་ལྷ་བགང་ལེགས་ཡོད་ལ། ཕྱི་ལོ་༡༧༩༧ ལོ་
ཅམ་དུ་དགེ་ལྡན་ཆོས་འབྱུང་དེབ་གསར་ཞེས་པའི་ལག་བྲིས་མ་སྟོང་སྟེན་གཉིས་ཅན་ཞིག་
བརྩམས་ཏེ་འདོན་སྟེན་ལ་བྱས་པ་དང་། ཕྱི་ལོ་༡༧༩༧ ལོར་ཡགོང་ས་མཚོག་གིས་ནོ་

ལྟལ་ཞི་བའི་ཤེངས་ཏྲགས་བཞེས་སྐབས་དགའ་དད་སྟོགས་མ་གྱིས་སྐབས་དེར་ལུ་
 རྟོགས་ལ་སྟན་གྲགས་ཅན་གྱི་གསར་འགྱུར་དང་ཆོག་ཤིང་། རྩལ་བསྐྱགས་བརྒྱད་ལམ་
 ནང་ཐོན་པའི་ཡེ་ཤོང་ས་མཆོག་གི་མཛད་འཕྲིན་སྟོར་ཆེད་བསྒྲིགས་ཀྱིས་«བཀྲ་ཤིས་ཆོས་
 ཏུང་བཞད་པའི་སྒྲ་དབྱངས་» ཞེས་པའི་དེབ་ཅིག་འདོན་སྤེལ་བྱས་པ་དང་། «བོད་
 རྒྱལ་གྱི་ཆ་ཤས་ཟེར་བ་གཏན་ནས་མིན་པའི་ཁྲུང་སྐྱེལ་བདེན་པའི་ཉིང་ཁུ་» ཞེས་
 པའི་དེབ་ཅིག་བརྩམས་པ་བོད་གཞུང་གི་ལ་བསྐྱགས་ལས་ཁྲུང་སྐྱེལ་ནས་དཔར་འགྲེམས་གནང་
 བ་སོགས་བོད་མིའི་སྤྱི་ཆོག་སྤྱི་དང་ཕྱེ་བྲག་དགེ་ལུགས་པའི་ཁྲོད་མཁས་པའི་གསུ་
 བརྩིས་ཏེ་ཆེ་མཐོང་ཐོབ་ཡོད།

འོན་ཀྱང་། པ་རན་སིར་གཞིས་སྟོན་སྐབས་གངས་ཅན་ཁྱ་མ་དང་། སོག་
 པོ་ཁྱ་མ་གྱུ་རུ་དེ་ཕ་སོགས་དང་འབྲེལ་བ་བྱུང་ནས་རིམ་གྱིས་དོལ་ཀྲུལ་བརྟེན་གསོལ་བྱས་
 པར་སྒར་ཞིང་། ལྷག་པར་སོག་པོ་ཁྱ་མ་གྱུ་རུ་དེ་ཕ་ཟེར་བས་དགེ་ལུགས་པའི་ལར་ཞེན་
 དགྲུང་འདེགས་ཆེད་ཁོ་པའི་སྤྱིན་བདག་ཏུ་གྱུར་ཏེ། ཁོ་པས་བརྩམས་པའི་«དགེ་ལུན་
 ཆོས་འབྱུང་ངོ་མཆར་ཡིད་འཕྲོག་གསེར་གྱི་མཆོད་སྡོང་དེབ་དང་པོ་» ཞེས་པ་ཚུ་མ་
 སྒྲིག་དང་དཔར་སྐྱེན་ཐད་རོགས་སྤྱིན་བྱས་ཡོད།

དེ་སྟོན་ཡོན་ཏན་ཀྱི་མཆོས་དོལ་ཀྲུལ་པའི་རྟོགས་སུ་ཡངས་ཏེ་ཡེ་ཤོང་ས་མཆོག་
 དང་བོད་གཞུང་དམངས་ལ་ངོ་མོག་བྱས་པའི་ལོ་རྒྱུས་གྲགས་རྒྱ་མེད་ཀྱང་། ཕྱི་ལོ་༢༠༠༡
 ལོར་ཇི་ལི་ལྷ་མི་སྤྱང་སྒྲིབ་ཆོག་པ་པན་ས་«ལེགས་བཞད་དཔལ་གྱི་སྤྲིང་པོ་» ཞེས་པའི་
 དེབ་ཅིག་དཔར་འགྲེམས་བྱས་འདུག་ལ། དེབ་དེའི་ཚུ་མ་པ་པོ་ནི་དགེ་ལུན་ཚུ་མ་རིག་

ཆོགས་ཀྱི་འགན་འཛིན་མདོ་སྐྱོད་པ་ཡིན་ཏན་གྱི་མཆོས་བསྐྱེད་ཀྱི་སྒྲིག་སྒྲུབ་ཀྱི་སྐབས་ལ་ནའང་།
 སྐབས་དེར་ཁོ་པ་གོང་ས་ཟེན་ཡོད་སྐབས་དེ་བའི་ཚེ་མ་མཁན་ཁོ་པ་ཡིན་མིན་དོགས་སྐྱེད་
 སྐྱོད་ཆོགས་བྱུང་ཡོད། ང་ཆོས་དེང་རབས་འཕུལ་རིག་དང་ཆེད་ལས་མཁས་པ་སོགས་
 བརྒྱུད་བཟག་དབྱེད་བྱས་འབྲས་སུ་དེ་བའི་ཡིག་གཟུགས་ཁོ་པའི་ཕྱག་བྲིས་དངོས་ཡིན་
 པའི་ར་འབྲོད་བྱུང་། དེ་བའི་ནང་མཁོང་ས་མཆོག་དང་བཅན་བྱེད་པོད་གཞུང་ལ་ཡུལ་
 དུས་ཆོད་ཅིས་ཀྱིས་མཆན་སྤྲད་དང་གཞི་མེད་སྒྲིན་བཟོད་བྱས་ཡོད་ཅིང་། བྱེད་བབ་
 དེ་དག་གིས་སྒྲིབ་པ་ལ་ཆེ་བས་མཁས་པ་འདི་ཉིད་སྒྲོ་བྱུང་ལེགས་ཉེས་སྤང་དོར་མི་གེས་
 པ་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་པ་ཨ་ཁ་ཁ་ཞེས་བོད་མིའི་སྤྱི་ཆོགས་ཁྲིད་ཡོད་པ་ངས་པའི་སྐྱེད་
 སྐྱོང་བྱུང་ཡོད།

དེ་བའི་འབྲུག་གི་ཐོན་པ་ཁོ་པའི་པ་ཡུལ་གྱི་གཉེན་ཆེན་ནམས་ཀྱིས་གོ་ཐོས་བྱུང་
 འཕུལ། ཁོ་པའི་སྐྱ་གདུང་པ་ཡུལ་དུ་གདན་འདྲེན་ཞུས་ཏེ་མཆོད་རྟེན་ཞིག་བཙུགས་འཆར་
 ཡོད་པ་དེ་ཡང་མཆོས་འཛོམས་བྱས་པ་མ་ཟད། སྐྱ་གདུང་པ་ཡུལ་དུ་འབྱེད་ཡོང་མི་
 ཆོག་ཅེས་གཉེན་ཆེན་དང་ཡུལ་མི་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་འགོག་གོལ་བྱས་ཡོད།

གཞན་ཡང་ལྔ་མ་དགོན་གསར་ཆོས་རྒྱུ་དང་། སྤེལ་བྱུར་དོ་རྩེ་ནོར་བུ་སོགས་དོལ་བྱུལ་
 རྒྱུ་འབྲས་པ་ཁག་ཅིག་དོ་སྒྲོལ་བྱུང་བར་འདོད་མོད། དེ་དག་གི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དབྱེད་གཞི་མ་རྟོག་སྐབས་
 འགོད་ཐབས་མ་བྱུང་ངོ་། །

ཟུར་བཀོད། ༡

དོལ་རྒྱལ་ཕྱོགས་གཏོགས་ལ་གོལ་བའི་ཚུལ་ཡིག་

ཁག་ཅིག་གི་མཆན་བྱང་།

- ༡། བོད་གཞུང་ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་ནས་ཕྱོགས་བསྐྱེད་བྱས་པའི་«ཡགོང་ས་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས། ཆོས་རྒྱུང་བརྟེན་ཕྱོགས་སྐོར་བཀའ་སློབ་སྡེ་རྒྱུ་ལ་པ་ཁག་ཆ་ཆང་ཕྱོགས་བསྐྱེད་བསྐྱེད་ལུས་པ།» ཕུག་དེ་བ་རྒྱལ་ཤོག་གསེར་མདོག་ཅན།
- ༡། ཕྱི་ལོ་༡༩༩༥ ཟླ་༥ ཆོས་༡༠ ཉིན་བོད་གཞུང་ཤེས་རིག་དཔར་ཁང་ནས་ཕྱོགས་བསྐྱེད་བྱས་དཔར་འགྲེམས་ལུས་པའི་«ཡགོང་ས་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས། ཆོས་རྒྱུང་བརྟེན་ཕྱོགས་སྐོར་བཀའ་སློབ་སྡེ་རྒྱུ་ལ་པ་ཁག་ཆ་ཆང་ཕྱོགས་བསྐྱེད་བསྐྱེད་ལུས་པ།» ཕུག་དེ་བ་རྒྱལ་ཤོག་དཔར་ནག་ཅན།
- ༡། ཕྱི་ལོ་༢༠༠༢ ལོར་དགའ་ལྷན་ཁྲི་ཐོག་བརྒྱལ་པ་རྒྱུ་ལ་པ་ཁག་ཆ་ཆང་ཕྱོགས་བསྐྱེད་བསྐྱེད་ལུས་པའི་«གྲ་སྒྲོམ་པའི་ཆོས་རྒྱུང་རྟོག་བཟོའི་རྟོགས་བརྟེན་པ་ལམ་དཀར་པོ་ཞེས་པར་རྒྱུང་ཟུང་དཔྱད་པ་ལུག་རིགས་ཐོག་མདུན།»
- ༡། ཕྱི་ལོ་༡༩༩༥ ཟླ་༩ ཆོས་༢༢ ཉིན་འབྲས་སྤྲངས་མཁན་ཁྲི་སྒྲོ་མང་བརྟན་པ་བརྟན་འཛིན་མཆོག་ནས་མཛད་པའི་«དབྱིན་ཡུལ་མན་དུ་བྱེ་ཆོག་མཆོག་སུ་བཅའ་སྤྲོད་སྐལ་བཟང་རྒྱ་མཆོག་དེར་»ཞེས་པའི་ཡིག་ཆ་ཤོག་གངས་དགུ་ཅན།
- ༡། ཕྱི་ལོ་༢༠༠༠ ལོར་ཆོས་རྒྱལ་ནམ་མཁའི་ཞོར་བུ་མཆོག་གིས་མཛད་པའི་«དོལ་

ཀྱལ་དང་འབྲེལ་ཡོད་རང་ཐོག་གི་ཁྱེད་པ།»

- ༤། ཕྱི་ལོ་༡༩༩༦ ཟླ་༩ ཚེས་༦ ཉིན་སྤྲུག་ཁང་རྩ་བ་སྟོན་པའི་མཁའ་པོ་སློབ་བཟང་ཉི་
མ་མཆོག་ནས་མཛད་པའི་«བར་ལམ་སྤྲུང་མ་བཞེན་ཕྱོགས་ལས་འཕྲོས་པའི་གནས་
ཚུལ་འགའ་ཞིག་བཟོན་གསལ།» ཞེས་པའི་ཡིག་ཆ་ཤོག་གྲངས་གསུམ་ཅན།
- ༥། འོ་ཀྱལ་ཞིབ་འདུག་ཆོག་ས་ཚུང་ནས་ཕྱི་ལོ་༢༠༠༤ ལོར་འདོན་སྤྲོད་ཀྱིས་པའི་
«དོ་ཀྱལ་རྒྱུ་འབྲངས་པ་མང་པོའི་འབྲུག་ས་བཤད་ཁག་ཅིག་ལ་ནམ་པར་དཔུང་
པ་མདོར་བསྡུས་»ཞེས་བྱ་བ།
- ༦། བསྟན་འཛིན་མིང་ཅན་གྱིས་བཅུམས་པའི་«གྲ་སྒྲོམ་ལྷ་མའི་རྩ་བུ་ལ་དཔྱད་པའི་
མ་འདྲེས་གསལ་བར་འཆར་བའི་མེ་ལོང་།»
- ༧། ཕྱི་ལོ་༡༩༩༧ ལོར་འབྲེལ་སྤྲོད་ཀྱིས་པའི་བོད་མིའི་སྤྱི་སྤྱོད་ཆོས་སྡེ་དང་བཅས་
པས་དོ་ཀྱལ་བཞེན་གསོལ་མཆོམས་འདོག་དང་འབྲེལ་བའི་གྲོས་ཆོད་སོགས་
ཕྱོགས་བསྒྱགས་བྱས་པའི་«བདེན་གཏམ་བསྟུས་པའི་མིག་འབྲེད།»
- ༨། ཕྱི་ལོ་༡༩༩༦ ལོར་ཐོན་པའི་«ཀྱལ་ཆེན་ཤུགས་ལྡན་གྱི་གཏམ་རྒྱུད།»
- ༩། ཕྱི་ལོ་༢༠༠༣ ལོར་མདོ་སྤྲད་དཔུས་སྤྱི་ཁྱབ་རྒྱུན་ལས་ཁང་ནས་འབྲེལ་སྤྲོད་ཀྱིས་
པའི་«མདོ་སྤྲད་ཆོལ་ཁའི་དོ་ཀྱལ་སྐོར་ཡོངས་ཁྱབ་གསལ་བསྒྲགས།»
- ༡༠། ཕྱི་ལོ་༡༩༩༦ ལོར་ཆོས་རིག་ལས་ཁྲུངས་ནས་འབྲེལ་སྤྲོད་ཀྱིས་པའི་«དོ་ཀྱལ་
སྐོར་གསལ་བཤད།»
- ༡༡། ཕྱི་ལོ་༢༠༠༣ ལོར་ངག་དབང་བསྟན་འཛིན་གྱིས་བཅུམས་པའི་«ཤེས་བམ་རིག་
པའི་ཁྱུ་བྱུག་»
- ༡༢། ཕྱི་ལོ་༢༠༠༤ ལོར་སྐལ་བ་བཟང་པོས་བཅུམས་པའི་«སྤྲུག་བསྟན་མ་བྱུབ་པའི་

འཁུན་སྒྲ།»

༡༣། ཕྱི་ལོ་༡༠༠༩ ལོར་ལྷོ་བཟང་རྣམ་ཀུལ་གྱིས་བརྩམས་པའི་«གཡའ་སེལ་མ་བུའི་
དབང་རིས།»

༡༤། ཕྱི་ལོ་༡༠༠༩ ལོར་དགེ་ལུན་པ་དཀོན་མཆོག་འགྱུར་མེད་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་«ཟི་
ཁྱིམ་སྟན་པའི་རོལ་མོ།»

༡༥། ཕྱི་ལོ་༡༠༠༩ ལོར་ཆ་ཕྱེང་བསྟན་འཛིན་དངོས་གྲུབ་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་«རང་
གིས་རང་ལ་དཔུང་པ།»

༡༦། ཕྱི་ལོ་༡༠༠༠ ལོར་ལྷོ་བཟང་འཕྱན་ལས་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་«རོག་གྲོལ་གནས་
ཚུགས་སྒྲ་གི།»

༡༧། ཕྱི་ལོ་༡༧༧༧ ལོར་པོད་ཆོལ་གསུམ་མཉམ་འབྲེལ་དབུས་སྤྱི་ཁྱབ་རྒྱུན་ལས་ཁང་
ནས་འབྲེམས་སྤེལ་བྱས་པའི་«དོལ་རྒྱལ་རྩེས་འབྲངས་པ་དང་རྒྱུད་མར་ནག་གཉིས་
དམིགས་ཡུལ་གཅིག་ཏུ་གྱེལ་པའི་དངོས་ར་འཕྲོད་པ་བདེན་དོན་གསལ་བཤད།»

༡༨། ཕྱི་ལོ་༡༧༧༩ ལོར་སེར་སྒྲ་དཔྱོད་བཟང་རབ་གསལ་གྱིས་བརྩམས་པའི་«ཐོས་གྲོལ་
གསེར་གྱི་སྦྱིང་བུ།»

༡༩། ཕྱི་ལོ་༡༧༧༩ ལོར་པོད་གཞུང་བཀའ་ཤག་དོལ་རྒྱལ་ཞིབ་འཇུག་ཆོགས་རྒྱུང་ནས་
ཚུལ་སྒྲིག་བྱས་པའི་«རིས་མེད་མཁའ་གྲུབ་རྣམས་ཀྱིས་དོལ་རྒྱལ་དམ་བསྟགས་
མཛད་པ།» ཞེས་བྱ་བ།

༢༠། ཕྱི་ལོ་༡༧༧༩ ལོར་པོད་གཞུང་བཀའ་ཤག་དོལ་རྒྱལ་ཞིབ་འཇུག་ཆོགས་རྒྱུང་ནས་
ཚུལ་སྒྲིག་བྱས་པའི་«དོལ་རྒྱལ་ལམ། རྒྱགས་ལྡན་གྱི་བྱང་རིམ་ལ་དཔུང་པ་གཟུར་
གནས་དགེས་པའི་མཆོད་སྤྱིན།»

- ༡༡། བྱེ་ལོ་༡༠༠༠ ལོར་ཐོན་པའི་«ལོག་འདྲན་ཆར་གཙོད།»
- ༡༢། བྱེ་ལོ་༡༠༠༡ ལོར་འབྲས་སྤྲངས་མཁན་གྱི་བརྟན་པ་བརྟན་འཛིན་གྱིས་བརྩམས་པའི་«མ་འཁྱོག་ཆངས་པའི་བྲང་ཐིག།»
- ༡༣། བྱེ་ལོ་༡༧༧༩ ལོར་དགའ་ལྡན་པ་སྒོ་བཟང་འགྱུར་མེད་གྱིས་བརྩམས་པའི་«ཚྭ་ངས་སེལ་ཡིད་ཀྱི་སྒྲོན་མེ།»
- ༡༤། བྱེ་ལོ་༡༠༠༡ ལོར་ཐང་ནག་ཨ་བོས་བརྩམས་པའི་«དོལ་རྒྱལ་ལས་འཕྲོས་པའི་འབེལ་གཏམ་ཆོངས་ལུན་སེལ་བའི་ཉི་མ།»
- ༡༥། བྱེ་ལོ་༡༣༠༤ ལོར་ཐོན་པའི་«དོལ་རྒྱལ་དང་འབྲེལ་བའི་གཏམ་བདེན་པའི་རང་སྒྲི།»
- ༡༦། བྱེ་ལོ་༡༧༧༧ ལོར་རྩ་ས་རིགས་ལམ་སྒོ་བ་གཉེར་བ་དང་སྒོ་བ་བྱུར་བྱུན་མོང་ནས་དཔར་འགྲེམས་བྱས་པའི་རིགས་སྒོ་བ་དབྱེད་ཀྱི་དམ་པ་སྒོ་བཟང་རྒྱ་མཆོའི་དོལ་དགག་ཕྱག་ཚུམ་ཕྱོགས་བསྒྲིགས་«དོལ་རྒྱལ་སྒོར་ལ་དབྱེད་པ་བདེན་པའི་ཆངས་ཐིག།»
- ༡༧། གྱི་བན་སྒོ་བཟང་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་བརྩམས་པའི་«ཤུགས་ལྡན་དང་དེའི་རྗེས་འབྲངས་རྣམས་ཀྱི་སྒྲོན་མཆང་གསལ་བའི་མེ་ལོག་གཡའ་བྲལ་ཞེས་བྱ་བ།»
- ༡༨། ཨ་མདོ་མགོ་ལོག་བརྟན་འཛིན་གྱིས་བརྩམས་པའི་«ཤུགས་ལྡན་བརྟན་གསལ་བྱེད་མཁན་རྒྱལ་ཕྱོགས་ནང་པ་བའི་མཆེད་གྲོགས་རྣམ་པ་ཚོར།» ཞེས་པའི་ཤོག་གངས་བརྩུ་ཅན།
- ༡༩། བྱེ་ལོ་༡༧༧༦ ལོར་པོད་གཞུང་ཆོས་རིག་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་འགྲེམས་སྤེལ་བྱས་པའི་«ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཆར་སྤྲོད་པོར་འཛིན་ཆེད་གསལ་བཤད་མདོར་བསྟུས།» ཞེས་བྱ་བ་ཤོག་གངས་བརྩུ་ཅན།

- ༣༠། བོད་རབ་བྱུང་བརྒྱ་བདུན་པའི་ཤིང་སྟེལ་ཕྱི་ལོ་༡༠༠༥ ལོར་འགྲེམས་སྟེལ་བྱས་
 པའི་«ལུང་རིགས་རིན་ཆེན་འཕུལ་གྱི་རལ་གྱི་གསར་པ་ལམ་བཞུལ་ལན་མི་འཛིགས་
 གཏོང་ཡེའི་གད་རྒྱུངས།» ཞེས་བྱ་བ།
- ༣༡། ཕྱི་ལོ་༡༧༧༥ ཟླ་༡༡ ཆོས་༡ ཉིན་བོད་ཀྱི་གཞིན་ནུའི་ནང་ཆོས་མཐུན་ཆོགས་
 ནས་འགྲེམས་སྟེལ་བྱས་པའི་«བོད་ཀྱི་གཞིན་ནུའི་ནང་ཆོས་མཐུན་ཆོགས་ནས་ལམ་
 རྗེར་འཁོག་པའི་འབོད་བསྐྱེལ་གསལ་བསྒྲགས།» ཞེས་བྱ་བ།
- ༣༢། འོ་ལ་རྒྱལ་ཞིབ་འབྲུག་ཆོགས་རྒྱུང་ནས་ཚོམ་སྒྲིག་དང་འགྲེམས་སྟེལ་བྱས་པའི་«འོ་ལ་
 རྒྱལ་རྒྱུ་འབྲུངས་པ་མང་པོའི་འབྲིག་བཤད་ཁག་ཅིག་ལ་ནམ་པར་དབྱད་པ་མདོར་
 བསྒྲུས།» ཞེས་བྱ་བ།
- ༣༣། ཕྱི་ལོ་༡༧༧༩ ལོར་བོད་གཞུང་ཕྱི་རྒྱལ་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་འགྲེམས་སྟེལ་བྱས་པའི་
 «རྒྱ་དམར་གཞུང་ནས་འོ་ལ་རྒྱལ་ལམ་གྱགས་ལྡན་གྱི་གནས་ཚུལ་དེ་ཆབ་སྲིད་དག་
 གཞིན་གྱི་ལག་ཆ་ཆེན་པོ་ཞིག་ལ་བསྐྱུར་བྱེད་པ་བོད་མི་མང་ཆོགས་ནས་གསལ་པོ་
 ཞེས་པ་བྱེད་དགོས།» ཞེས་བྱ་བ།
- ༣༤། འཇམ་དབྱངས་བརྟན་འཛིན་གྱིས་བརྩམས་པའི་«འོ་ལ་རྒྱལ་ལམ། གྱགས་ལྡན་
 གྱི་སྐོར་ལ་རྒྱུང་ཟད་དཔྱད་པ་དང་། དེང་སྐབས་དེའི་ཕྱོགས་བཟུང་ཉེ་སྤྱོད་དན་
 དང་། འདི་འབྲེལ་འཕུང་ཡིག་གི་སྐོར་བཅས་ལ་རྒྱུང་ཟད་དཔྱད་པའི་ནོར་བུ་གེ་
 ༩་ཀ་ཞེས་བྱ་བ།»
- ༣༥། དགེ་དག་དབང་སྐལ་བཟང་ནོར་བུས་བརྩམས་པའི་«ལྷ་སྤྱང་བརྟན་ཕྱོགས་སྐོར་
 མཆོང་ཐོག་འབེབས་པའི་སྒྲན་དྲུག་གཉིས་ཀའི་རྩས་ལྡན་ཞེས་བྱ་བ།»
- ༣༦། བོད་ཀྱི་ཞིང་པ་སློབ་བཟུང་མཁས་གྲུབ་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་«ལྷེ་གཉིས་སྤྱུ་བ་ཆར་

གཅོད།»

༡༥། ཕྱི་ལོ་༡༧༧༦ ཟླ་༡༠ ཚེས་༡༥ ཉིན་སེར་བྲེས་མོན་གྱ་དགེ་བཤེས་ཚྲོ་བཟང་
ཚེས་དར་གྲིས་བཅུ་མས་པའི་«དོལ་རྒྱལ་བ་སྟེན་གསོལ་མཚམས་འཛིག་འཕྲོད་
བསྐྱལ།»

༡༦། རྒྱ་ས་རིགས་སློབ་དབྱ་དགེ་ཚྲོ་བཟང་རྒྱ་མཚོས་མཛད་པའི་«ཆོན་དཔེ་ལའི་བདུད་
ཅིའི་ཚུ་སྒྲིན་ཞེས་བྲ་བ།»

༡༧། ཕྱི་ལོ་༡༧༧༧ ཟླ་༡ ཚེས་༡ ཉིན་འབྲས་སྤྲངས་སློབ་གསལ་གླིང་ཉང་པོ་དགེ་བཤེས་
ནམ་རྒྱལ་འཕྲིན་ལས་ཀྲིས་བཅུ་མས་པའི་«རང་རིགས་སྤྲན་ཆེ་མེད་མངས་ལྟན་རྒྱས་
ལ།» ཞེས་པའི་སྤྲངས་ཡིག་

༢༠། ཕྱི་ལོ་༡༧༧༦ ཟླ་༧ ཚེས་༡༡ ཉིན་མདོ་སྟོད་ཚུ་བཞི་སྤང་དུག་གི་ཁོངས་གཏོགས་
མིང་གཞན་དཀོན་མཆོག་བསྟན་འཛིན་གྲིས་བཅུ་མས་པའི་«ལོག་སྟོན་དམ་སྲིད་དབང་
ཤོར་ལོག་ལྟ་རྒྱལ་ཅན་སྤྲབས་འགྲོ་སྟོང་པའི་རྒྱ་འདྲེ་གསོལ་མཁའ་ཐུན་མོང་ལ།»
ཞེས་པའི་སྤྲངས་ཡིག་ཤོག་གངས་ལྗེ་ཅན།

༢༡། ཅུ་མ་པ་པོའི་མཚན་གསལ་མེད་པའི་«གྲ་སྟོན་གྱི་བཤད་ཡམས་ལ་དབྱེད་པ་བདེན་
གཏམ་མེ་ཆར་ཟེགས་མ་»

༢༢། བཞུགས་སྤང་རྒྱ་སར་གནས་འཁོད་གཞུང་ཞབས་ཀན་ལོལ་ཐུན་མོང་ནས་འགྲེམས་
སྟེལ་བྲས་པའི་«སྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོར་བཛྲོད་རྒྱ་ར།» ཞེས་པའི་སྤྲངས་ཡིག་ཤོག་
གངས་དུག་ཅན།

༢༣། སེར་བྲེས་གཅོད་པ་ཁང་ཚན་ཁོངས་སྟོན་ས་བདེ་བའི་འདུད་གཅོས་པའི་གྲ་གངས་སུམ་
རྒྱ་ལྟག་གི་ས་ཉགས་བཅས་འགྲེམས་སྟེལ་བྲས་པའི་«དབྱིན་ཡུལ་དུ་གནས་སྟོན་

སྐལ་བཟང་གྱ་མཚོར་བཅོད་གྱུ།» ཞེས་པའི་སྤྲིངས་ཡིག་

- ༤༩། བྱེ་ལོ་༡༧༧༦ ཟླ་༧ ཆོས་༡༥ ཉིན་ཐེ་ར་ཏུན་སེར་སྒྱུ་མི་མང་སྤྱི་མགྲིན་ནས་
འབྲེམས་སྤེལ་བྱས་པའི་«རྒྱན་གྱི་ཡུང་པོ་གོར་པའི་གནས་ལྗགས་ཀྱི་ཐོག་མདུན།»
ཞེས་པའི་སྤྲིངས་ཡིག་ཤོག་གངས་བརྒྱད་ཅན།

- ༥༠། བལ་ཡུལ་ཁུལ་གནས་སྡོད་ཀྱལ་ཡོངས་དམངས་གཙོ་ཚོགས་པ་དང་། ལྷ་མོའི་
སྤྱིད་རྒྱལ་མངའ་རིས་སྤྱི་མཐུན། གཉའ་ནང་སྤྱིད་རྒྱལ་སྤྱིང་གོང་སྤྱིད་རྒྱལ་
སྤྱོད་རྩལ་ཚོས་ཚོགས། ཡ་དུག་སྤྱིད་རྒྱལ་ལྷ་གོང་ཚོས་ཚོགས། བདེ་སྤྱིང་སྤྱིད་
རྒྱལ་རོང་ཤར་སྤྱིད་རྒྱལ་སྤོད་པའི་ཡན་ལག་སྤྱིད་རྒྱལ་བྱང་པ་སྤྱིད་རྒྱལ་ཤག་
སྤེ་སྤྱིད་རྒྱལ་ཆོལ་གསུམ་མཆི་ཚོགས་ཆུང་། ཁ་ཐོར་སྤྱིད་རྒྱལ་བཅས་ཐུན་མོང་
ནས་འབྲེམས་སྤེལ་བྱས་པའི་«དབྱིན་ལན་ཏ་ནང་གནས་སྡོད་དོན་དམ་ནང་ཆོས་
ཀྱི་རྩི་ཅམ་མེད་ཀྱང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་མིང་གནས་འཛིན་པ་སྐལ་བཟང་གྱ་
མཚོ་ལ།» ཞེས་པའི་རོ་ཆོལ་སྤྲིངས་ཡིག་ཤོག་གངས་བརྒྱད་ཅན།

- ༥༡། བཞུགས་སྐར་རྒྱ་སར་གནས་སྡོད་དིང་རི་བ་འཆི་མེད་དོ་རྩིས་བཅུམས་པའི་«རང་
གཞན་ཡུང་ལ་འཇུག་པའི་དམ་ཉམས་ངན་བྱས་ངོ་འཁྲེར་གྱ་གཟུགས་སྐལ་བྱ་ལ།»
ཞེས་པའི་སྤྲིངས་ཡིག་ཤོག་གངས་གསུམ་ཅན།

- ༥༢། དགེ་བཤེས་མོ་བཟང་དབང་རྒྱལ་གྱིས་༡༧༧༧ ལོར་བཅུམས་པའི་«ག་སྒོམ་གྱི་
དོལ་རྒྱལ་དང་འབྲེལ་བའི་རྩོམ་ཡིག་ལ་དགག་པ་བརྩེ་བའི་སྤྱིང་གཏམ་ལམ་གོལ་
ལས་སྒྲོབ་པའི་བྲང་ཐིག་» ཅེས་བྱ་བ།

- ༥༣། བོད་གཞུང་བཀའ་ཤག་དོལ་རྒྱལ་ཞིབ་འཇུག་ཚོགས་ཆུང་ནས་བྱེ་ལོ་༡༠༠༩ ཟླ་
༣ ཆོས་༣༥ ཉིན་ཕྱོགས་སྤྱིག་དང་དཔར་འབྲེམས་བྱས་པའི་«རིན་ཆེན་པ་ལམ་

ཐུ་མར་འཐག་པའི་ལུག་རྩ་» ཅེས་བྲ་བ།

༤༧། ཐུ་མོ་༡༩༩༩ མོར་དཔར་འགྲེམས་བྱས་པའི་དགའ་ལྡན་པའི་བན་དེ་བྱུང་བརྟན་
ལུང་རིགས་ལ་སློབ་གཉེར་བ་བརྟན་འཛིན་དཔལ་འབར་གྱིས་དོགས་འདྲི་ཞུས་པ་
དེ་བཟུངས་ལན་གྱི་ཚུལ་དུ་བཀོད་པའི་«ལོག་སྒྲ་ཆར་གཅོད་» ཅེས་བྲ་བ།

༤༨། «The Shuk-den Affair, Origins of a Controversy» Georges
Dreyfus, Williams College, Fall 1999.

༤༩། «A Brief History of Opposition to Shukden» Edited and
Compiled by The Dolgyal Research Committee.

གཞན་ཡང་དོལ་ཆུལ་ལ་དགག་པའི་དེང་དུས་ཀྱི་ཚུ་མ་ཡིག་དང་དེབ་གཞི་རིམ་གྱི་
ཅིག་མཆིས་མོད། ཡིག་ཆོགས་ལ་འཇིགས་ནས་འདིར་རེ་རེ་བཞིན་བགྲང་བའི་ངལ་བ་བྱས་
མེད་དོ།

ཐུས་པ།

དོལ་གྱི་ཡུལ་དུ་རྒྱ་བའི་རྒྱལ་པོ་འམ། །

གདོན་གྱི་གས་སུ་བཅི་བའི་དམ་སྲི་འདིས། །

དགའ་ལྷན་བཞུགས་དང་སྲིད་ལ་འཁུ་བའི་ཚུལ། །

ཡོངས་གྲགས་གཏམ་ལ་བསྐྱར་སྒྲོལ་ཅམ་མེན་པར། །

མ་བཅོས་ལོ་རྒྱུས་དངོས་ཀྱི་དཔུང་གཞིའི་ཐོག །

མ་འབྲིག་ལུང་རིགས་ཆངས་པའི་ཐིག་བཏབ་སྟེ། །

མ་བསྐྱལ་དང་བའི་སྒྲོ་ཡིས་ཉེར་བྱགས་ཏེ། །

མ་འོངས་མི་རབས་གསར་པར་སྐྱེས་སུ་འབུལ། །

རྒྱལ་བ་དམ་ཚེས་འཕགས་ཚོགས་བཞུགས་སུང་མཚོག །

གཙུག་ཏུ་བཀུར་ནས་བཞུགས་ལ་གནོད་པའི་གཞི། །

སེལ་བྱེད་དཔུང་ཚོམ་གཡའ་སེལ་མེ་ལོང་འདི། །

ཟུང་དོར་འདུག་ངོགས་གསལ་བའི་སྐྱེས་སུ་བསྐྱུན། །

